

เสภา เรื่อง

ชุนช้าง-ชุนแผน

ตอนต่อจากฉบับ

ทองสมุทแห่งชาติ

บรรณาการ พยัคฆเดช ไร่สีลป่าบรรณาการพิมพ์จำหน่าย

โหราศาสตร์ในวรรณคดี

คัมภีร์ โหราศาสตร์ฉบับพิสดาร ของโหราจารย์ไว้ครบถ้วน
ทุกยุคทุกสมัย

โดยนายแพทย์ สาริกบุตร

โหราศาสตร์เล่มนี้หายากที่สุด เป็นฉบับที่มีค่าของโหราศาสตร์
อย่างสิ้นเหลือ หาที่ไหนไม่ได้ มีอยู่ที่ร้านศิลปะบรรณาการ เพียง
แห่งเดียว ราคาเพียง ๔๐ บาทเท่านั้นเอง

๑. ชีวค-คือกาบค้อสี และเคล็ดลับแห่งความสำเริง ๔๕ บาท โดย วิเทศกรณีย์
๒. ฮีตเลอว์บุค ฉบับสมบูรณ์ ราคา ๕๕ บาท โดย วิเทศกรณีย์
๓. เมื่อโคโอดอกแชนกอ ราคา ๕๐ บาท โดย วิเทศกรณีย์
๔. พุทธชาตสรณ์ พระเครื่องและพระบูชา ๓๐ บาท เทพชู ดับทอง

หนังสือชุดฉบับหอสมุดแห่งชาติมคจนี้คือ :-

๑. พระอภัยมณี จบละ ๕๐ บาท
๒. ชนช้างขุนแผน จบละ ๔๐ บาท
๓. อีเหนา จบละ ๔๐ บาท
๔. รามเกียรติ์ จบละ ๔๐ บาท
๕. สามก๊ก พร้อมทั้งตำนานสามก๊ก จบละ ๘๐ บาท
๖. เงาะป่า จบละ ๑๐ บาท
๗. พระราชนิพนธ์พงศาวดาร กรุงศรีอยุธยา จบละ ๓๐ บาท

หนังสือ ๗ เรื่องนี้ พิมพ์เพื่อให้ท่านซื้อได้โดยราคาประหยัด
ที่สุด หนังสือดีมาก ราคาถูกมาก จะหาซื้อตามตลาดหนังสือ
ในร้านนี้ไม่ได้ หาได้ที่ศิลปะบรรณาการแต่แห่งเดียว

ท่านที่ซื้อหนังสือเหล่านี้ โปรดกรุณาชักชวนไปยังญาติมิตร
ของท่านซื้อด้วย ได้ผลเกินค่าที่ท่านเสียเงิน

คำแถลงของผู้จัดพิมพ์

เสภาเรื่อง “ขุนช้างขุนแผน” นั้นนับว่าเป็น **อมตวรรณกรรม** ชั้นเอกของไทยเรื่องหนึ่ง เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานที่ในเมืองไทยเราเอง ซึ่งใคร ๆ ก็รู้จัก คือ เมืองสุพรรณ เป็นต้น กำเนิดของเรื่องขุนช้างขุนแผน ซึ่งบรรดาสถานที่ต่าง ๆ เหล่านี้บัดนี้ก็ยังปรากฏอยู่ นับว่าเป็นเรื่องจริงที่อิงนิยายสนุกสนาน สมเด็จพระยาตำราพระราชานุภาพได้เคยตรัสไว้ ในการชำระหนังสือเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผนว่าทรงชำระแต่ที่สำนวนเป็น วรรณคดี นอกนั้นไม่ทรงชำระ แต่เรื่องขุนช้างขุนแผนก็ยังสนุกอยู่จึงมีผู้นำเอา ไปเล่นละครตอนพลายเพชรพลายบัว ดังที่กรมศิลปากร ก็ได้เคย นำไปเล่นเป็นที่ตึกออกจิตใจของผู้ชมทั่วหน้าอยู่แล้ว

และเมื่อสำนักพิมพ์ได้พิมพ์เสภา เรื่อง ขุนช้างขุนแผน ฉบับหอสมุดแห่งชาติ ขึ้นจำหน่ายแล้ว มีผู้อ่านมาติดตามทวงถามเรื่องต่อไปว่าทำไมไม่จัดพิมพ์ขึ้นให้จบ สำนักพิมพ์ก็ได้แต่ประวิงไว้ว่ายังรอโอกาสอยู่

เพราะเหตุว่าการหาต้นฉบับพิมพ์มิใช่เป็น ของง่ายนัก ถึงที่ได้มานั้นบางตอนจะเห็นผิดกับฉบับ หอสมุด แห่งชาติบ้าง เช่น ตอนพระไวได้เมียใหม่เป็นต้น แต่ถึงอย่างนั้น เราก็ยังอยากจะพิมพ์

รักษาไว้จึงได้จัดพิมพ์ขึ้น โดยรักษาท่วงทำนองของเดิม แก้ไขเฉพาะ
ที่กลอนและเรื่องเสียเท่านั้น

เหตุที่พิมพ์ก็เพราะกำลังใจของท่านผู้อ่านและสำนักพิมพ์ประ
กอบกัน ท่านได้อ่านเสภาฉบับนี้จะได้ทราบว่าขุนแผนตายอย่างไร
ซึ่งอาจ จะผิดกับที่ท่านเล่ากันมาว่าตาย ด้วย ถูก หีบพยนต์ ตัดเอาหัว
ไป ซึ่งเรื่องนั้นกลับไปมีปรากฏอยู่ในเรื่องศรีธนญชัย แม้ในเรื่อง
ราชาธิราช ก็ ปรากฏว่า พระเจ้ากรุงจีน ทรงส่ง หีบพยนต์ข้างในมีเกา
ทัณฑ์มาให้พระเจ้าแผ่นดินพม่าก็มี ซึ่งเรื่องเหล่านี้อาจจะเข้ามา
ผสมผลเสกกัน เลยมีบางท่านนำมา แต่งเป็นเสภา เรื่องขุนช้างขุนแผน
ก็ได้ทางสำนักพิมพ์ขอสารภาพว่า ไม่พบฉบับนี้ จึงมิได้นำมาพิมพ์
ไว้ด้วย

หนังสือเรื่องนี้เป็นวรรณคดี หรือ ไม่นั้นแล้วแต่ท่านผู้อ่าน
จะพิจารณาเอาเอง ความปรารถนาอย่างยิ่งของสำนักพิมพ์เพื่อจะได้
เรื่องขุนช้างขุนแผนให้มากกว่าที่ได้เคยพิมพ์กันมาเท่านั้น

หากจะมีอะไรบกพร่อง ขอได้ โปรดทักท้วงเพื่อที่สำนักพิมพ์
จะได้จัดการแก้ไขในอันดับต่อไปจะขอบพระคุณเป็นที่ยิ่ง

สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร

สารบาญ

	หน้า
ตอนที่ ๑ พลายบัวไปเมืองจีน	๑
ณเริงจำความอาจารย์	๒
ณเริงจำลักหัวเณรชวาคมาได้	๓
หัวเณรชวาคหาย	๓
สร้อยฟ้ารู้ว่าเณรชวาคหาย	๔
พระไวยเข้าหานางแว่นฟ้า	๕
พระไวยได้นางแว่นฟ้า	๗
เจ้าเมืองทมิฬถวายนางสร้อยพระยา	๘
ประธานสร้อยพระยาให้พลายชุมพล	๘
พระไวยพลายชุมพลคิดลหนาทนาง	๓๐
ทลวงแผนตาย	๓๔
พระไวยพลายชุมพลตาย	๓๕
พลายบงเรียนวิชากับเณรจำ	๓๕
นางสร้อยฟ้าถวายแก้วพลายบง	๔๓
งวนขนเจิ้งยกมารบตั้งจำ	๔๕
เจ้าเมืองตั้งจำชอกองทัพไทยช่วย	๔๖
พลายบงอาสาไปเมืองจีน	๔๗

พลายบังถึงเมืองจีน	๕๑
พลายบังสะกดคนเข้าคุกทางใน	๕๓
พลายบังรวบวงขุนเจ็ญ	๕๗
พลายบังจับวงขุนเจ็ญ	๕๘
เจ้าคังจิวประทานนางเวสิด	๖๒
กลับถึงเมืองไทย	๖๕
พลายบังถวายบรรณาการและนางเวสิด	๖๖
ประทานนางเวสิดให้พลายบังและให้ไป เป็นเจ้าเมืองเชียงใหม่	๖๗
พลายบังเข้าห้องเวสิด	๖๘
พลายบังแค้นคนปล้นบ้านศรีมาลา	๗๓
ตอนที่ ๒ พลายเพชร พลายบัว	๗๖
นางศรีมาลาถูกพันชอยมาคิดหน้าวัดเลไลโดย	๗๖
เกิดลางกับพลายเพชร พลายบัว	๗๗
ลมเพชรณรวมาเยี่ยมแม่	๗๘
อ้ายทศขอกความ	๗๘
พลายเพชร พลายบัวคิดจะแก้แค้น	๘๐
พลายเพชรไปเอาดาบฟ้าฟัน	๘๔
พลายเพชรพลายบัวเดินทางไปเชียงใหม่	๘๕
หลวงค่างใจพาลูกสาวไปสระหัว	๘๗

ณรวัวพบนางแว่นแก้ว	๘๘
พลายบัวได้นางพรายทาน	๘๒
เข้าบ้านหลวงค้างใจ	๘๒
พลายบัวลักนางแว่นแก้ว	๘๔
พลายบัวได้ม้ากับดาบโพรงแก้ว	๘๖
พลายบัวได้นางแว่นแก้ว	๑๐๐
หลวงค้างใจคามพลายบัว	๑๐๓
พลายเพชรห้ามศึก	๑๐๘
ค้างคนรู้จักว่าเป็นอาหลาน	๑๑๑
พลายเพชรศึก	๑๑๓
ยกทัพไปเชียงใหม่	๑๑๖
ตอนที่ ๓ พลายเพชรศึกเชียงใหม่	๑๑๗
พลายบัวเก่งทัพผิ	๑๑๘
ตีด่านเมืองเชียงใหม่	๑๑๘
ทัพผิศึกเชียงใหม่	๑๒๐
หลวงค้างใจรบแสนคำอิน	๑๒๗
จับแสนคำอินได้	๑๒๘
พลายขงรบพลายเพชร	๑๓๔
จับพลายขงได้	๑๓๘
พลายขงอิชฐานนกเว	๑๔๐
ฆ่าสร้อยฟ้าพลายขง	๑๔๐

	ข	หน้า
ตอนที่ ๔ พลายเพชรครองเมืองเชียงใหม่		๑๔๑
พลายเพชรครองเชียงใหม่		๑๔๒
พวกพลายยงไปกราบทูลพระเจ้ากรุงอยุธยา		๑๔๔
ทัพอยุธยาออกไปเชียงใหม่		๑๕๐
พระยายมราชตีด่าน		๑๕๓
พลายเพชรถวายสาร		๑๕๗
ตั้งให้พลายเพชรครองเชียงใหม่		๑๖๑
ตอนที่ ๕ นิคมะลัยที่เชียงใหม่		๑๖๓
พลายยงไปเกิดเป็นนิคมะลัย		๑๖๓
เกรงใจไปหาอาจารย์		๑๖๔
นิคมะลัยหากคนไปตีเชียงใหม่		๑๖๗
เกรงใจรับอาสา		๑๖๘
ทัพตีค้ำด่านแตก		๑๗๖
เกรงใจรบพลายเพชร		๑๘๕
ทัพตีค้ำเมืองเชียงใหม่		๑๘๒
เผาเมืองเชียงใหม่		๑๘๓
เมืองเชียงใหม่แตก		๑๘๔
นิคมะลัยเข้าเชียงใหม่		๑๘๘
ตั้งเกรงใจเป็นบุตรองเชียงใหม่		๑๘๘

ตอนที่ ๖ กำเนิดหลายสุริยัน	๒๐๐
หลายบัวหลงทาง	๒๐๑
นางเวสว ครีมาลา พบหลายมณีนารถ	๒๐๕
หลายสุริยันเกิด	๒๐๘
หลายสุริยันทำลายพยนต์ใต้ลานทอง	๒๑๔
หลายสุริยันลักนางบัวทอง	๒๑๕
หลายสุริยันใต้นางบัวทอง	๒๒๐
หลายสุริยันกับนางบัวทองหลงทาง	๒๒๗
หลายสุริยันขอโดยสารเรืออันละมั่ง	๒๓๒
อันละมั่งดวงหลายสุริยันไปเหว	๒๓๕
บิศาจขุนไกรกับขุนแผนมาช่วย	๒๓๗
หลายสุริยันคามรบอันละมั่ง	๒๔๑
อันละมั่งหนี	๒๕๔
บทที่ ๑ หลายสุริยันรบกับอาจารย์แก้ว	๒๕๖
อันละมั่งหนีไปหาอาจารย์แก้ว	๒๕๖
อาจารย์แก้วตั้งนกกาคักค้ำไปกำจัด	๒๕๘
แก้วกับศิษย์ออกคึกคักหลายสุริยัน	๒๖๒
แก้วรบหลายสุริยัน	๒๖๕
จับหลายสุริยันได้	๒๖๗

บิณฑกพระไวยมาช่วยพลายสุริย์
พลายสุริย์เดินทางไปหาพลายบัว

๒๖๕

๒๖๖

ตอนที่ ๘ พลายบัวรบเชียงใหม่

๒๖๗

พลายสุริย์พบพลายบัว

๒๖๘

พลายบัวแต่งทัพ

๒๖๙

ทัพติดำเนินเมืองเชียงใหม่

๒๗๐

ดำเนินเมืองเชียงใหม่แตก

๒๗๑

เดรจิวแต่งทัพ

๒๗๒

แสนราหุรบกับพลายสุริย์

๒๗๓

พลายบัวรบเดรจิว

๒๗๔

พลายบัวกับพลายสุริย์ระดมทัพจับเดรจิว

๒๗๕

พลายบัวครองเชียงใหม่

๒๗๖

เวสีกษัตริย์มาลาเข้าเมือง

๒๗๗

พลายเพชรกับหลวงค่างใจกลับเมืองเชียงใหม่

๒๗๘

พระเจ้าอัยยกราบตั้งให้ฆ่าเดรจิว

๒๗๙

เดรจิวระดมคนหนีคกฆ่าเวสีกษัตริย์มาลา

๒๘๐

เดรจิวเป็นจระเข้อาตาวาตบ้านทับช้าง

๒๘๑

กรมการบ้านทับช้างบอกข่าว

๒๘๒

พลายสุริย์ปราบจระเข้

๒๘๓

เดรจิวหนีเข้าป่าไป

๒๘๔

พลายสิริบันไดนางตะเคียนทอง	๓๒๘
พลายบัวออกตามพลายสิริบัน	๓๓๒
รับพลายสิริบันกับนางตะเคียนทองเข้าเมือง	๓๓๔
ตอนที่ ๘ พลายเพชรฤกษ์เสหน้	๓๓๖
พลายเพชรไคสร้อยแก้ว	๓๓๖
หม่นวชิยฉวายนางมณฑา	๓๓๘
สร้อยแก้วหึ่งนางมณฑา	๓๔๐
นางมณฑาท่าเสหน้	๓๔๑
พลายเพชรขบสร้อยแก้วจากเมือง	๓๕๑
เนรมาดับกรองพาสร้อยแก้วไป	๓๕๓
ตอนที่ ๑๐ พลายบัวคำพัน	๓๕๔
สมภารบอกการทำเสหน้	๓๕๔
อุปฮาดเมืองลำพูนรื้อชาวสร้อยแก้วถูกขบ	๓๕๖
เนรมาดับพานางสร้อยแก้วมาดงลำพูน	๓๖๓
เนรมับอาสาจะตีเชียงใหม่	๓๖๕
พลายบัวกทท	๓๗๒
ค่านเมืองลำพูนแตก	๓๗๕
ตอนที่ ๑๑ สกเมืองลำพูน	๓๗๘
สมภารทรวาข่าศึก	๓๗๘
สมภารแต่งทัพ	๓๘๔

สองทัพปะทะกัน	๓๘๗
สมภารรบกับพลายบัว	๓๙๖
สมภารจับเพี้ยกล้าได้	๔๐๒
พลายบัวบอกชอกกองทัพเชียงใหม่	๔๐๓
พลายเพชรยกทัพจากเชียงใหม่	๔๑๓
อุปฮาดรบกับพลายเพชร	๔๒๗
พลายบัวหายตัวเข้าแก่เพี้ยกล้าได้	๔๓๓
พลายเพชรสั่งให้เฒ่าวัดและจับพระเนร	๔๔๐
สมภารตะกวดแก่พระเนรและจับมณฑาได้	๔๕๐
สร้อยแก้วขอโทษนางมณฑา	๔๕๑
อุปฮาดคิดคดคักกับออกสั่งสร้อยแก้วและมณฑา	๔๕๕
สงครามสงบ พลายเพชรกลับเชียงใหม่	๔๕๗

เสภาเรื่อง

ขุนช้าง - ขุนแผน

ตอนที่ ๑

หลายองไปเมืองจัน

๑ จะรดองถึงเงรจืดคอยชาจารย์ เห็นเนิ่นนานเกินนับเป็นนักหนา
อยู่กฎ^๕ไม่มีผู้^๕ทุกเวลา วัน^๕รวิงตาตายนั้น^๕เป็นองไป
จึง^๕จกตกดังตาย^๕คอหน้า ในกฎ^๕ตั้ง^๕ว่า^๕คน^๕รัง^๕ให้
คั้น^๕จน^๕น^๕ฝัน^๕ว่า^๕รวิง^๕ตา^๕ไป เงร^๕จืด^๕ตก^๕ใจ^๕เป็น^๕พัน^๕ที่
จึง^๕จับ^๕ยาม^๕อง^๕ตาม^๕ตำ^๕รา^๕วัน อด^๕จัน^๕ทะ^๕กระ^๕ระ^๕ตา^๕เค^๕ธ^๕อน^๕จาก^๕ที่
อด^๕ปรา^๕ณ^๕เน^๕น^๕เค^๕น^๕ระ^๕ด^๕ก^๕ติ รวิง^๕ตา^๕น^๕ค^๕ง^๕เป็น^๕ฮัน^๕ตรา^๕ย
แด้^๕ด^๕ง^๕เงร^๕คั้น^๕ไต่^๕ค^๕ง^๕ระ^๕ตา หลาย^๕คร^๕ง^๕หลาย^๕คร^๕ว^๕ม^๕าก^๕หลาย^๕
ไต่^๕เม^๕ษ^๕พระ^๕ยา^๕ม^๕าร^๕ค^๕ตาย ต^๕ง^๕ด^๕าย^๕ค^๕ร^๕ท^๕ร^๕ง^๕ค^๕พระ^๕ร^๕วม
เงร^๕จืด^๕ตก^๕ใจ^๕รัง^๕ให้^๕ไซ พระ^๕จ^๕า^๕ไ^๕เป็น^๕ฮ^๕ย^๕ง^๕า^๕ง^๕ไร^๕รับ^๕ไป^๕ตาม
ฮัน^๕แต่^๕เด^๕ียง^๕ร^๕ง^๕ให้^๕ไม่^๕ได้^๕ค^๕ว^๕ม เด^๕ียง^๕พ^๕ด^๕พ^๕ด^๕า^๕ม^๕ร^๕ง^๕ว่า^๕ไ^๕คร^๕ผู้^๕ไ^๕ด^๕มา
เงร^๕จัน^๕ว่า^๕ฮ^๕ย^๕เค^๕อะ^๕พ^๕ด^๕เล^๕อะ^๕เด^๕อน น^๕ม^๕เร^๕น^๕ช^๕า^๕ม^๕น^๕ก^๕ระ^๕ม^๕ง^๕ห^๕ว^๕า
ฮ^๕ย^๕ค^๕ ๆ^๕ ก^๕ร^๕ง^๕ให้^๕ฟ^๕าย^๕น^๕ว^๕า^๕ ห^๕ร^๕อ^๕ล^๕พ^๕ม^๕า^๕น^๕า^๕ฮ^๕จ^๕ม^๕อ^๕ก^๕ไม่
เงร^๕จัน^๕ว่า^๕อะ^๕ไร^๕ไม่^๕ช^๕า^๕ร^๕า ซ^๕าค^๕ด^๕ง^๕ร^๕วิง^๕ตา^๕จ^๕ง^๕ร^๕ง^๕ให้
แก^๕ไป^๕ม^๕าน^๕เห^๕น^๕เน^๕น^๕เก^๕น^๕ผ^๕ัด^๕ไ^๕ว^๕ ซ^๕าร^๕ก^๕ไ^๕คร^๕ให้^๕ร^๕ก^๕ท^๕าน^๕ร^๕วิง^๕ตา
พระ^๕เงร^๕พ^๕ัง^๕เด^๕า^๕ให้^๕เก^๕ร^๕า^๕จิต ต^๕าง^๕ก^๕ค^๕ค^๕ด^๕ง^๕ด^๕ย^๕เป็น^๕พ^๕น^๕ก^๕หน^๕า

นั่งอยู่โยกๆจะไปตามขบวนดา

เนรคงว่าข้าไม่ไปโต้

ตั้งเกยจนถึงโตก็ไม่มี

เนรจันว่าเกยนี้ข้าจะให้

ประตักสอนว่านี่พูดไม่ผิดทาง

๑ เนรจันจึงว่าอย่าด่วนวาย

ข้าจะไปขอรุณาไม่ซ้ำพลัน

ว่าแดงกับบอชอกมา

เข้าห้องหมองใจไม่บรรเทา

ครบถ้วนเคารพร้อยแปดที

มุ่งทิศไม่ผิดคอรุณา

พอใกล้รุ่งมุ่งสู่ตึกคนแห่

เนรกหยุดเห็นขบวนงบบึงไท

บินหนักพิกหนิงมาถึงเขต

เทียบบนรรอบค้ำขอรุณา

พอดวงนงเฝ้าหัวดาเนร

บางกวดาขบวนกล่าครัน

บางกวดาจะขอเฮนหลังบาง

ว่าพลางทางเฮนลงนอน

๑ ครานั้นเนรจันบิตลงมา

แทบจะตกถลางลงมาคืน

จะได้แจ้งกิจจากร้ายดี

ข้างมาจูงคอยไม่มรี

ขยยันเดินเต็มทีเดินกลางทาง

แต่มีนไม่มีใครเป็นลูกจ้าง

เข้าข้างเซ้งักเรือกไปด้วยกัน ๑

ทานทงหลายอยู่ภูไทแทนตัวมัน

ตั้งหัวน้กจะกระดบมาเมืองลาว

ว่าถึงถงดขบวนดาทำหน้าเศร้า

แต่จกเป้าพระเวทวิทยา

ก็กลายเป็นสักถเป็นถลา

ดอยเว้เมฆามาทันใด

ทงกาแกหัดดินบั้นไถ

ครนหายเห็นขบวนไปโนเมฆา

พันประเทศก็อไม่ไพรพฤษา

คอยฟังเหล่าชาวประชาพลจากัน

ก็กระเถนที่การบกันคบขัน

แต่หัวมันยังต้องเฝ้าจนทวนนอน

เฮงจงบึงคอยคมันขยัก่อน

หัดบเหมือนนอนไม่กลดขยักกลางคืน ๑

ไต่ยนพดเวียงขบวนดาอยู่แฮ่ต้น

คงจะเดินใจลงด้วยขบวนดา

นกลีดท้อซื่อ ๆ เดียงร้องให้
 ไต่แต่รบบถันบนเมฆา
 เหนือยนักพอกหยดบนกิ่งไม้
 พอรอน ๆ อ่อนแ่ดงส์รียน

๑ ฝ่ายผู้คนทำมะรงทกรทษา
 ต่างคนตกใจไม่ล้มประค

ต่างเขยอหาพากันมองทุกห้องแห่งอ้ายเถรด้อยนมันแกดถึงกันเปล่า ๆ
 แกดถึงหน้าไหนเพยอหามันไม่เบา มาเถิดเราจะให้หมู่โลกัน
 หาไม่พบแต่จกพากันมาบ้าน แดงชอราชกรหอดวงนายจัน
 หอดวงนายจกพอกนตแตกน แต่คุมผก โหปลัดนไปค้อตา
 แดงถ้อยนนี้กระโรหนาช้ายเคอะ ชำดำมเซอะเขียนเสียดมนำหน้า
 พอลงชือบจามิงกลับไปหามา พอกผคุมกพากันกลับไป ๆ

๑ เณรจิงพารวดตามาหยุดอยู่
 เหนือยนักพอกอยู่ใต้ต้นไทร
 มพยครทหยดฝนทตนไม้
 กาดงทอดเห็นหอดของชรอดตา
 ครนรุงแจงแ่ดงส์รียา
 ผิตแ่ดงนไครพารวดตาไป
 แคว้องให้เพยอหามาชำนาน
 เณรร้องไห้จิงโคมคนดือ
 เณรจิงบ้นมาถิงกระโต

บ้นเข้าโถด้นดยถาบถาบถดา
 ไปพาราเขียงใหม่ดงใจตน
 หายเหน้อยรบบไปในโพรงถนค์
 กิรบบนเร่งมาไม้ชาติ ๆ
 หอดชรอดตาแกกหอยชยกับท
 หลงจะตายศราวอนแ่ดงพอกเรา

แต่คุมผก โหปลัดนไปค้อตา
 ชำดำมเซอะเขียนเสียดมนำหน้า
 พอกผคุมกพากันกลับไป ๆ
 อักดักครกกรบบนไปใหม่

วางหอดเถรตงใจริมด้อชา
 เห็นนกวางผโงดตรงหน้า
 พยคชากคคาบแ่ดงพาไป
 เณรหาหอดชรอดตาหเห็นไม่
 นกกรวรของโหชยซื่อ ๆ
 ไม่พบหอดชอาจารย์แ่ดงบ้นปรีช
 เรียกจ่านกทิตท้อทกอันมา
 เณรก็หายกลตายไปจากบักษา

๑ ครานั้นจึงโฉมพระหมื่นโดย การเจ้าฐิติไม่มีใครเด่มเหมือน
 เบ็ดหน้าต่างออกสว่างด้วยแสงเดือน ยิ่งพิศๆ กิ่งเดือนอารมณ์เปื่อง
 โอ้อ้วนพ้านารวีของพี่เขย ไม่มีผู้ใดเคยประดมดอง
 เจ้างามหน้างามนวลศอวประคอง งามท้านของงามนั่งงามวาจา
 งามยพินเมื่อเจ้าผินมาพบพิ งามทเมือเจ้าคือนเหมือนให้ทำ
 งามจรตเมื่อเจ้าพิศมาประดา งามพิจะไปหาให้ยอนใจ
 แดงมดตผ้าทานาอบแบ่งว่า ห่มเปลาะคำหอมตจะมีโทษ
 ปูนดีพ้าผ้าเขมรเป็นตองใน เขาณังไปคืนจันนเป็นวันดี
 เด็กขมดตปากกั้นหมากคืบ แดงกหยบนามนเด็กได้ดี
 แหวนเพชรน้อย ได้ก้อยจรดี เป็นราตรีเดือนหงายดบายใจ ฯ

๑ วัชระบึงมาถึงบ้านเศรษฐี เจ้าหยดพิศพุกษาแอมฮาศัย
 เด็กคันทรายปรายข้ามหลังคาไป คนช่างโนระงับหัดบงเจียบคิ
 แดงให้พรายกุมารเข้าบ้านก่อน ไปดอชดกลอนประศบ้านเศรษฐี
 พระนายโดยก็เข้าไปด้วยยินดี ดั่งตเจียบมิได้มีคนโอจาม
 พรายกุมารนำหน้าพานายไป บังฮาศัยมิได้คิดจะเกรงขาม
 วัชระเวอนใหญ่เห็นไฟตาม แดงร้ามเครื่องเรอนเจ้าเหตือคิ
 มาเครื่องแบ่งมกระจิงลายกระหนก ตักกระจกแลกระจางสว่างคิ
 ในตงเครื่องของคิๆ ไม่เสียที่เจ้าช่างแต่งเครื่องเรอนจริง
 ครนจะระว่าไปหนักกัจจข่า พระหมื่นโดยจะรับมาหาผู้หญิง
 เมยประศูเข้าไปใจประจิง เห็นนางนั่งนอนหัดบบนเตียงทอง
 เต้าก้าตคครคิเครื่องตุงเตงตุง ตูก้าดังเป็นดาวไม่เศร้าหมอง

เป็นเมือพี ๆ มิให้อนาทร
 แม้วาอนคัตรักฟ้าย ๆ
 พดางอิงแอบแนบน้องประคองกาย
 อย่าถ่วงวายนระวีรังให้ก้องไป
 ร้องให้ดังสระพังกระแदैเสียง
 พดางเอนเคียงจุมพิศพิศมัย
 ช่างน่าชื่นจริง ๆ ชาพระนายโอย
 นี้ทำไมมาจูบรั้งแกกัน
 เปด้าตอกแม่ฉิ่งรังแกเมื่อไรเด้า
 พดางต้องเตาดคคคองประคองกัน
 นางช้วนหยิกพิศพิศลักพิศฉ้วน
 พระโอยกอดไฉนไม่วางมือ
 นี้ทำไมจึงซุ่มเหงไม่เกรงหน้า
 นี้ชื้อหารช่วยถ้ายฉ้วนไฉหรือ
 อย่ามาต้องให้หมองระบมมือ
 นี้รักหรือจะมาทำให้รำคาญ
 ถารักจริงจงนั่งฟังฉ้วนว่า
 ไปเบองหน้าก็จะไต้เป็นแก่นดาร
 อย่าตามตจนกอนเปด้าทำประจวน
 ผู้ใหญ่ท่านมารดาช้ายยังมี
 แม่แฉ้วนทอถ้องใจของโอยเฮ้อย
 โฉนเคยแม่มาตะฮาดยหนี
 ก็แจ้งใจว่าผู้ใหญ่ที่นี้
 แต่เดี่ยฉ้วนความรักนี้หนักจริง
 จะห้ามฉ้วนตอกจะฟังเหมือนยังห้าม
 จะผ่อนตามใจฉ้วนไปทุกสิ่ง
 จะห้ามเดี่ยให้หยุดนี้สุดจริง
 พดางเอนอิงกอดแอบไฉแนบกาย
 อนิจจาโอยจึงกล้าทำหักหาญ
 เหมือนแกดังผลาญชื้อพ้องให้สูญหาย
 จงไปรบปล่อยเกิดเอาบุญคุณพระนาย
 จะมาหมายมุ่งน้องด้วยสิ่งไต้
 แม่แฉ้วนพ้ายาใจของโอยเฮ้อย
 อย่าวอนเดี่ยที่จะวางอย่างดังเดี่ย
 ช่วยดับ โศกให้พืด่างสว่างใจ
 เหมือนช่วยชูชีพไฉให้หนาน ๆ
 ว่าพดางทางฉ้วนตอกคคคองประทับ
 นางก็รับร่วมภิรมย์ฉ้วนฉ้วน
 อิศกรรยนั้นจะถ้าวให้บ้วยการ
 ฉ้วนประจันตคคคคคองทำนองใน
 เดี่ยงตุเหว่าเร้าเร่งสุริยัน
 พระโอยนั้นหอนฉ้วนหวอด ๆ โหว

กระชั้นดังจ่าจนแจ้งแจ้งอุทัย
 อนิจจาพระไวยกระไรหนอ
 เมื่อมานั้น ใครเชิญให้หม่อมมา
 แม่แก้วตายาใจของไวยเฮ้ย
 จอนจะแจ้งแจ้งครีระจิวร
 จอนจะรุ่งฮ้อยแฉงพ้อฮยารฮรง
 ได้บอกกล่าวเขาหรือเปล่าเมื่อจะมา ใครว่าลาหัดอนหรือฮยอย่างไร
 โฉนแม่มาจ่าอย่างนนของ
 ตรงเมียข้าเขาไม่จ่าถึงอันใด
 เจ็บแต่แม่แฉงหัดอนแฉงรู
 พิไม่กตอภรรยาฮยฮาพิ
 เด็นารจึงพระนายนำฮยฮิต
 ฉนั้นเป็นอะไรจึงจะได้ไปโกธธา
 ไม่เชื่อใจจริงเจียวทเดียวฉ
 จอนจะรุ่งพิจะลาพอกข้าไท
 แม่ฮอนเกิดนะพิจะกตอหมให้
 จอนจะรุ่งพิจะวิบจงผอนตาม
 ครนจะราไปหนกกักฮธา
 พระไวยรับฮอกมาแฉงคธาไกล

๑ จะกตอถึงพระองค์ผู้ทรงภพ
 ถึงบิแฉงกัมบรณการ

ผัจจะไปแฉงพรุงจะกตอมา
 มาตวงตอแฉงจะหัดกไปซึ่งหน้า
 ครนตมใจแฉงจะลาครวโตจร
 ฮย้าแฉงเตยพิไม่ทงมิงตมร
 ผัจจะรอนฮยไม่ใคจะตอถงดา
 หองทางหัดกฮยมีฮยหนักหนา
 ไม่เกยวฮองกตอวางทตรงไหน
 จะมิใคตกรฮยพตฮยฮนค
 ทงชมรทงตอเมยคทงเตยคต
 กตอแต่ทานบ้านนจะ โกรธา
 ข้างประคิษฐีพุดเพราะเป็นหนักหนา
 ทานจะลาจะไปโกธททานท่าไม
 กตบเดี่ยวคตอแตกคฉฉนคได้
 เขาเห็นเข้าไม่ใคจะเกิดคความ
 ฉายคคใจแม่ฮยาคิตระคางขาม
 จะกตอแม่งามให้ฮอนฮยฮันใจ
 เจ้าแฉงพิคทระงบหัดบโหด
 ตรงไปคธาไม่ฮธาการ ๑

ขจรจบทงประเทศเขตถถาน
 มาถวญภูบาตทุกบิไป

ลูกสาวเจ้าเมืองพิมายถวายมา
 งามจิตรรูปร่างต้งนางใน
 ชายเจ้ารวดดิบหน้าเ็นค
 แต่ร้องให้ถึงบิคาอยู่ช้านาน
 ก็นอนนจันทรสว่างกระจ่างฟ้า
 พระทรงขรรค์บรรทมพึงเว ไร
 ลูกสาวเจ้าเมืองพิมายถวายมา
 รูปร่างดำกระโรมันชอบกต
 คำวิพตางทางตั้งเจ้าสรจนาย
 จะได้อักเท่าไรอายุมัน
 เขจรจนายรูปร่างนอย่างไร
 รจนายรบรบกับตบมาบคต
 จงทาดอด้วยระยารชมาเฝ้า
 พดียงแจงแดงตัวให้แก่นาง
 ครนถึงจงบังคมหมอบก้มหน้า
 พระศรีดังให้นงชนบปล้น
 ครนนางนงพระพินิจพิศพิศคร
 คุราชคมด้มคอรเป็นนอชโย
 พรงนเข้าพาไปมอบพระนวยโย
 รจนายช้อยจคแจงแดงให้ค

ซ่อนางด้วยระยารชมาแจ่มโต
 แต่ยังไม่ไค้ทำวราชกร
 ยังไม่รู้ตั้งชัน ไค้ชยากโบบ้าน
 พอกทำอนางตางว่าคางญปลตบเขาใจ
 ในตงอนชวราชกรชตังามไค้
 หวนพระทักคคตถึงพลายชุมพต
 ยังไม่เห็นหน้าตาแต่ด้กหน
 จะยกให้ช้ายชุมพตมันเจียงกัน
 เมืองพิมายให้ลูกสาวเวรามา
 จะวางจัดให้หตวงนวยพลายชุมพต
 ตังแต่ให้ยังไม่เห็นมันด้กหน
 ลงจากบนไปบชกพเจียงนาง
 พระผานเกล้าคชยเดคชชยชนตาง
 รจนายนำเยชยางชมาพต
 พระจอมภพชยชยานวราชกร
 จะได้อักหน้ามันเป็นอย่างไร
 ชายด้กรวดดิบหน้าก้าไค้
 จะยกให้ชุมพตชอบกต
 เขาจชดำหรับช้างในให้มันช
 พระด้งเด็วจจรตชนแท้นทอง

นอกระดอของผองผองตั้งจันทรา

ศุภจิตคิดหึงมิไม่ยอมแย้ม

ศรีมาดาเจ้ากัมาช่วยแนะนำ

แล้วช่วยจัดปลูกที่นอนให้

ในเรือนเหยาเจ้ารองมีครบครัน หอวงแผนนนี้ให้ไปบ้านกาญจนาบุรี

บอกรักกวียากับดาวทอง

บ้างรับรับกตัญญูไปทันที

๑ ครานนหอวงนายพลตายชุมพล ฤทธิรณเหลือคัมภีร์

ครนเย็นยาคาคอจรจนเจตา

งามจรตักกรยานาเอ็นดู

จะใคร่ดูก็อดดูกับพี่โดย

น่าน้อยใจโยฮาทศย์มิใคร่ต้อง

ถ้ามีฤทธิแล้วจะดูเธอตลอด

พระสุริยงทรงฟ้าเจ้าธาเฮย

แต่กรวดจุกว่ากำลังครันทศใจ

คารารายพรายพวังกดางอากาศ

หอวงนายฤทธิธรรมจกต์แล้วจรต

นุ่งผ้าแดงห่มผ้าขาวมาว่า

ได้แหวนเพชรเม็ดพวังกระจ่างตา

ชนเคหาธาคนอยู่พรหมพรัง

ค่อย ๆ ย่องแอบมั่งหลังลับแต่

ศุหน้าตาตระตะนางกนกรว่า

ศุเข้ม ๆ ด้วยดมศุคมธา

ไปบ้านใหม่แต่จกัพว้างตั้งต่อนกัน

ทั้งพระโดยปรัดเปรมเกษมสันต์

ให้ทั้งต้องรับมายังกรุงศรี

ตรงไปบ้านกาญจนาบุรีดังจางจาง

ระดังถึงสร้อยระย้ายังยอนใจ

พิชยากรูว่าชายผู้รักราวไหน

คำวนนพจะไปเคียงประคอง

ข้างเค้นคงมิใคร่ควรใดต้อง

ให้ดมใจที่ไม่ต้องควรใดไป

กระไรเดยนี้จะอยู่ไปถึงไหน

จนสร้อยได้ดับฟ้าเราตรี

คารตามคุด่างกระจ่างศรี

มาอาบนารชดดีทอภายา

ดูงามธาทาห่มดังงา

ถึพิชงาจางเวรอนไม่เชื่อนแสร

พิชยงนงรอบนางไม่ห่างแถ

เห็นนางนงนึ่งแนไม่เจรจา

พลงพจนจคนองเห็นหมองเค็ว
 ไมยมเยอนเขอนกถาวจวนรวรจ
 พลงเคินเซาโกดแลงแกถงว
 นางถาว ๆ เเหลานมกรท

๑ ครานนหลงวงนายชายถถาด
 เห็นพอกเหลาขาวชาพากันไป
 เป็นไรเจ้าเหงาหงิมไมยมเยม
 แมงงอัยโยเดาไมหาจนอน
 นิจจาเจ้าโยไมถดาวสุนทรพวอง
 กุกดดงโตถูกถาวเจ้าพระยา

๑ ประหลาดจริงนอะไรมาโตคอน
 จرنงโย ไทนานตักบ้านน
 ประหลาดใจนอะไรเดาชาหม่อม
 นันไมเคยนอนกับใครแต่ไรมา
 แมไมนอนฉนจะนงอัยเป็นเพอน
 พลงจับจวมือมาจะพวจ
 อะไรเดาจึงเฝ้าแต่ ไกรขรง
 พลงเตยมลัดคดลัดคดองเค็มชวรา
 อะไรมาคภาไรออยางนนน
 รุมเหงเดนเรนนชามเคย
 รักอะไรนจึงโตมาเกยวงอง

คหังมเหงานาถงดาวเป็นนัทหนา
 หนาตาคลอชานาปราณ
 นันมาหาเทียนชคคตบทร
 ชอนพเสยงเสยงหนไปทนโต

แถนถวาทขันคจจะมีโทน
 เซานง โกลดแลงกถาวสุนทรจอน
 คค แกมเบอนไมถางเดียบางกอน
 นางคมคั่นเคองใจไมแจจ
 หวอฉนองชงชงพิหนัทหนา
 ไมดมหนาเจ้าจึงไมพาท

ฉนไมนอนฉนจะนงอัยท
 นอนเพอนพิแต่พอหตบจึงกถบมา
 จคไฉพรอุมพัทหมอนนอนฉชา
 แถจเวฉนคยงไมคจวนอน
 ไปชมเคอนเคอนคดอยกทนทนก่อน
 นางทยกชอนคมคั่นคดอัย ไกรชา
 ทงทยกทงทบคพิหนัทหนา
 โฉยฟ้าฝานันไมรูฉนมเดย
 จงวางฉนคยงวาทาหนาเฉย
 อยาคอเดยเพราะฉนรักหนัทกวา
 นรักถองรักหตถคคอกหรือชา

ฉันไม่เคยมีใครมาไขว่คว้า ได้เม็ดตาพ่องวางเดียว โดยดี
 โยสมรมแม่จึงฉอนให้วางมือ ไม่เห็นหรือจะร้อนในทรวงพิ
 ว่าพลาดทางขยับคืบคัก รอจับที่เดิคนะแม่จึงเบือนมา
 เล่นทำไรจึงดับไฟเดียวหม่นมัน ชุ่มเหงก้นจรวง ๆ ยังกว้าว้า
 กระดกถอยออกไปหนอยหนึ่งเดิครา คอยวางขยับเข้ทบย
 นิจาามของโยมาร้องเอาคนรัก แม่อย่าผดถกเลยจงผดถกพิ
 ถ้าฉอดฉายเห็นจะคล้ายฉวาทพิ ชยู่อย่างนี้แล้วก็เหลือจะทนทาน
 ยานะหม่อมฉันไม่ยอมให้ง่าย ๆ ทำอะไรนี่คงหนงก้นแค้นด้าน
 หรือเคยรู้จักรักใคร่กันไฉนนาน ฉนว่าคาญหม่อมจงถอยไปเดิครา
 ไม่เห็นใจหรือโรเฝ้าแต่ได้ ไม่ไปฉนจะชยู่ให้แม่ช่า
 แล้วฉุ่มแอบแนบประทับกับอุรา พดางชมหน้าดังที่แค้นถนคใจ
 โยเป็นเคราะห์เพราะจมูกไปถูกแก้ม จะจุมแถมเดียวอีกทีหาฟังไม่
 ว่าพลาดกอดคอดะพิศได้ตักได้ เคนโคดเคด่าพุ่มประทุมมาดย์
 นิจาหม่อมจะไหม้หม่อมเดียวฉน ไม่ปรานพิชจึงแกล้งทำทักหาญ
 กินที่โชนชนที่ฉนที่นราคาญ เจ้าพดางยมเผยมานชนบนเตียง
 ฉางนางพดางนอนแล้วฉอนว่า ทศัญญาว่าไว้อย่าหตักเตียง
 พดางอิงแอบแนบของประคองเคียง ด้องเวียงด้องร่วมภิกรมยา ฯ
 ๑ ครานันพระโอรยอรนาถ ครนภาณุนาศส่องแสงทุกแห่งหล้า
 รับแต่งกายชวนพดางชมพดมา เรียกบรรดาบ่าวไพร่ไปในฉง
 ถึงพระโรงต่างก็ตรงเข้ามาเฝ้า แล้วฉมเกดาคอยดัดบพิงรับตั้ง
 พระว่าชานการเมืองเรองในฉง เมศคราวฉงย้ายมาหนตวแดง

ความฎีกามาถวายอีกรายหนึ่ง   ยายพงนคร ไชยศิริหน้แจกแดง
 ข้าแดงวอนหนักกับข้าแดงแพ่ง   ทะเดาะกันเพราะแกงไม่มีกิน
 แพ่งกตัญจนกตทงต้องฝ้าย   วันก็บ้ายเอาจนแพ่งหน้าแดงบิน
 ทรงพระสรวดจาควรหรือเวียงดิน   ข้าแผ่นดินนมนนยุงทุกอ้อยไป
 จึงครัดตั้งพระโดยให้ชำระ   แพ่งชนะตามแต่เองจะปรับโทษ
 เชื้ออย่างไร หากให้เมียหอดองนาย   มันคมคายอยู่หรือเปล้าจงเด้าไป
 หอดองนายขมพระก็เขยอนเขยอน   โองการ   จะแต่งงานแล้วจงบอก
 ให้ได้

พระศรีสังข์แดงเสด็จเจ้าข้างใน   พวกขุนนางกลับไปเคหาพด้น ฯ
 ๑ ครานพระโดยอรณาถ   แค้นธว่าทปริตเปรมเกษมสันต์
 พอพบค้ายาศรีสุริยน   มายานทานเศษฐิตด้วยปริต
 คนในเรือนคนสระพร้งบางนงยาม   คอยห้ามปรามผู้คนท่แปลกหน้า
 พอดล่าว ๆ เหล่านมเล่นดักกรจา   เจ้าแฉ่นพ้านอนพิงอ้อยข้างใน
 แฉ่นคนึงถึงพระนายไม่อาจคิด   จนฮาตคยเดยวดับเหลยมใส่
 ไข้อยหายหรือพระนายเป็นอย่างไร   จะเจ็บไข้หรือมิได้ประจักษ์ตา
 ชะนำใจกระไรพระนายหนอ   มาดองด้อแล้วหอบไม่มาหา
 จะวานใครให้ไปคาบเธอมา   ไม่เห็นหน้าที่จะนึกอานใครไป
 คิดถงตอมาชอสงคราจน   เชื้อพอกทหรือมาเชื้อเขาหลุดได้
 เมียเขาม ไซ้ไม่รู้อยเมือไร   ก็ดำใจแล้วทใจเราไม่คิด
 แฉ่นไปจงจาอย่าทาสอ   สงสารคัวบ้างดีใจกระไรนึ้
 ยงตรองตรกก็ขงนงโคกทอ   ถึงยามตอกก็ขงนงแต่นาคา ฯ

๑ ความนพระนายชายฉลาด
 เด็กก้นคินป่าข้ามหลังคามา
 ระเนนนอนหลับนั่งไม่ตึงกาย
 ประตูเรือนข้างในล้มได้คาด
 พระหมื่นโดยใจกล้าชนมาพด้น
 ทบเนเรือนเกิดชอนกตมฉอนคนนอน
 ชนบนเตียงเคียงข้างเห็นนางหลับ
 ของชายฝันร้ายพระคาถา
 คนในเรือนคังทงหวาดของตมพาน
 ไม่มีใครตมหมัดตมทงพาน
 ประตูบ้านปิดไว้ไม่ได้อกลอน
 เจ็บจนรันทนซึ้งไม่เท่าหอน
 พระหมื่นโดยรับจรรยาเข้าไปพด้น
 เข้าฉอมส่อตมกอดประทับแล้วรับ
 ขวัญ

นางลืมตาตกใจถามไปพด้น
 พระโดยว่าถันนางว่ามาทำไม
 พระโดยยิ้มหยอกเย้าเข้าเคียดเคียด
 มาหาเมียจะให้มาเวลาไหน
 นางว่าเก้อเขินใครเป็นเมียใคร
 พระโดยว่าแม่แฉ่นหล่อนแฉ่นงอน
 ใครชอชรายหย่าร้างให้เจ้าเด่า
 เมียรของเราหมอนก็รู้งงถามหมอน
 อย่านงอยู่ทนถนจะนอน
 พระโดยฉอนว่ารับถันทำไม
 นีหม่อมลาหรือจึงมาได้คดอง ๆ
 เป่าตมกอนชองถึงไม่ตมถันมาได้
 แม่โกรชพหรือว่ามานั้นซ้ำไป
 จะโกรชโยใครเขาเรียกให้หม่อมมา
 ถันได้ชอชเพราะเชื่อหม่อมม่งาย ๆ
 เหลือจะชอชคำคนเขาช่อนว่า
 แตนไปก็จะได้แต่เวทนา
 จะเขาหน้าไปแฉ่งใจแห่งใด
 นิงเถตนของเจ้าชยารองพะจะเด่า
 นิจจาเจ้าข้างไม่เห็นชระใด
 ชุระมีแต่ทเมียรเขาห้ามไว้
 มาไม่ได้จริงหม่อมจึงไม่มา
 ตูเขาเถิตตูเถิตชยารองพะจะเด่า
 ไม่ถันเด่าชิงรูไปดองหน้า
 เจ้ากเป็นคณตมมีบุญญา
 ตักคหน้าตมจรูทุกชยารองพะจะเด่า

นึกใจหรือพระโดยจึงโกรธฉัน ไม่น่ารั้นที่จะเคียงที่เวียงไหน
 มาได้ความแต่ทกอย่างต่าง ๆ ไป เมื่อแม่ไม่เมตตาจะด่าจระ
 พดางเบ้ามนต์คดจิตประดีทรีธา แลวแกดงทำตุกมานันดาก่อน
 นางฉวยนตยศไฉไม่ให้จระ จะมานอนหรือมาหย่าให้อำมา
 พระโดยยมถาจะหย่าไม่มาตอก จะมาบอกด้วยขระนันทกหนา
 คอยทอดงนายไคเมยประทานมา อยู่ขัดแจ้งเคหาจึงช้านาน
 จรงนระนึ่งไซไม่นักรัดถึง อรารังคังไฟบรรดิษผลาญ
 แม่ไม่เห็นแลวก็ดำไซ่การงาน ถึงอยูบ้าน ไซ่จะสุระดีกเวธา
 ยายัดดับบับมือไปเดยนี้ชง พดางประคองแนงนชัยเด้นหา
 รชงทีเคยขอให้เชยขึ้นฉัญญา นางดำยาหยกหยิกชยากรณ์ใจ
 ตามจะกอดคอดอกเคลาักเพราะรัก กอดคังพิักไวกบอกไม่ห่างไค
 นางดำเบือเทือจระวอนนอนให้ไกล ว่ากาญใจเฝ้าแต่คดำให้ชามีช
 เป็นเจ้าของแต่จะคตังก็ทำไค หองใจชวยหรือจะให้ผู้ไคถือ
 ถึงถูกคชงกประคองแต่พอครือ แมือยาคอจงผอนให้ดี ๆ
 ฉนเหตชรอนพอจงนอนอยูนุกอน หรือไมนอนจะมานงเด้นพัน
 พดางตุกมาพระโดยคดำไคพันที ชะไรนคเหมือนแกดงรังแกกัน
 บอกลว่ารชงยังไม่นอนจะชานมา เฝ้าแต่ปล่าพอจงปลัดชยผ่าหมัน
 ดำพดางนางกครำเธอมาพด้น พระโดยยุดใจมันไม่จางมือ
 คุดคดำแฉงมาควำรชงฉงอน รังแกกอนนเชยชอยฉนมาหรือ
 จะชานมาเฝ้าแต่ปล่าชวยคชยอ ยายัดคอนางกตุกชอกมาพด้น
 พระโดยกตุกพด้นผนชวยชค คุด ผ่ากั ไม่บับคพด้น

เจ้ากรรมนี่จะไปอาบด้วยกัน
 น่ารำคาญฉันฉันมีดอกกระหม่อม
 ฉลาดแต่ข้างรังแกฉันสุดใจ
 นี่ทำไมได้ความเอาเจ้าน้อง
 นี่เป็นไฉนหรืออะไรมีรักแ
 กรรมเขี่ยข้างมากจนจริงๆหนอ
 เข้าไปนอนก่อนเถิดอย่ากวนใจ
 จะดูบอดมีงเด้นอยู่เช่น
 เดี๋ยวเหมือนคนของคูยูนั่นแน่
 พระโดยจงตามมาจ่านากัด
 พลงประคองน้องขึ้นบนเตียงพลง
 จะกอดน้องให้แน่นนอนอย่าหนาวใจ
 พลงหยอกเย้าเคล้ารมภิรมยา
 ๑ ครานนทานเศรษฐีผู้มารดา
 แกร่งเรียกผู้คนออกออกไป
 พระอาทิตย์ขึ้นแดงอยู่แต่เดียว
 พลงกราพากนตบนรันทท
 แดงก็รีบเข้ามา ในเรือนใหญ่
 จงลุกขึ้นค้มหน้าทำงาน
 เช่นใคร โยมานอนกับลูกข้า
 ครนจะถึงก็จะอาบกับผู้คน

ไม่ผายผันหันหน้ามาว่าไร
 โหนแม้งหอมเจ้าเอามาจะทำใ
 เอาผ้าใจแดงก็ยังมารังแก
 พัดธงหรือมาทำกาเกินแม่
 เขอนั่นแนบวมไม่น้อยถนัดใจ
 เฝ้าแต่ดื้อเห็ดอดันไม่ทนได้
 เคยจะไปดอกพออย่าคอยแ
 ไม่มัดดีคนผู้เขาอยู่แน่
 ทำตกใจจึงแ้วเขาเรือนพลง
 เขากอดคอดัด กัดจนคอดัน
 ขวัญเขี่ยขวัญแม่จงดินมา
 ขวัญอย่าได้ร่อนเร่จากเคหา
 ทงต้องราเดยหลบดังนัทไป
 ถึงเวลาแดงก็ตื่นหาข้าไม่
 ข้างหลับนอนนกระไรอยู่บ้าน
 กระไรเลยเคยจกเขี่ยน ให้มัน
 บ้างจับนาคอานตระตตะถาน
 นอนกระไรจนเขาตมหมดทั้งบ้าน
 แกเผยมานเข้ามามองเห็นต้องคน
 ดูแปลกหน้ามาแต่ไหนไม่เห็นหน
 ลูกเราจนจะไปโกรธโทษเขาโย

จำจะนั่งเนือความถามมันดู
 โมโหหนแล้วระงับดับลงได้
 แก้วร้องเรียกจนจนกระไรยังไม่ตื่น
 นอนกระไรมีบุญคั่งขุนนาง

๑ นางแฉ่งผ่านอนหลับกับพระโอรส

ลูกชนจากที่ตะตือตะตาน
 หยิบหาควาธรมมาล้างหน้า
 จะหยิบขันเอาของไปใส่ลง
 เศรษฐีถามว่าสระบงเอามาโย
 ใครมาอนเอ็งจงแจ้งแต่จริงมา
 แดกถ่อมเกลี้ยงเลี้ยงเจ้าเป็นเท่าไร
 กัดบมาหาเอาเองไม่เกรงกัด
 นางกราบกรานมารดาน้ำตาตก
 ถึงมีชอกเหมือนชอกจะโทษใคร
 ครนจะร้องกัดอำนาจเหนือประหม่า
 ลูกจึงชอกเพราะกรรมลูกทำเอง
 ท่านเศรษฐีนั่งฟังลูกสาวเล่า
 แต่แรกคิดว่าใครที่โหนมา

๑ พระโอรสนั่งอนฟังอยู่ในม่าน เห็นคุณแม่ไกรสรงานหาหายไม่
 จึงร้ายเทพว่าจอนให้ยอนใจ

จะได้รู้ว่าเจ้ามาแต่ไหน
 บิดม่านกลับไปจากเตียงนาง
 ลูกชนบ้างเด็กจนด่าง
 จงตนบ้างชวยอเต๋ามันทำงาน ฯ

ตกใจเสียดคุณแม่แก ไกรสรงาน
 เจ้าแฉ่งม่านออกมาแต่ดับตึง
 เห็นแม่อยู่ขึ้นประหม่าจนดิมหง
 หยิบสระบงใส่ภาดแล้วแบกมา
 เอ็งนดิมเหลือใจแล้วลูกช่า
 ไม่บอกช่าตามจริงจะเจ็บตัว
 ก็หมายใจว่าจะให้เจ้ามีมือ
 เราจะร้องหรือจะตีประการใด
 ทูชในอกเหลือใจจะเจ้าให้แม่ได้
 ด้วยพระโอรสเขอช่างฮาเข้ามาเอง
 ครนจะร้องกัดอำนาจเหนือประหม่า
 เธอเข้ามาปลุกปล้ำทำขมเหง
 ลูกจึงชอกเพราะกรรมลูกทำเอง
 แม่อย่าได้ครนเครงจงเมตตา
 เธอเมียมเขามืออยู่กรรมของช่า
 มือคุณแม่ครีมาดาฟังแจ้งใจ ฯ

เห็นคุณแม่ไกรสรงานหาหายไม่
 แดกถูดานไปจากม่านให้อมารดา

ถูกทำผิดแล้วคุณแม่จึงไปรุดเกล้า จะขอเป็นรองเท้าไปวันหน้า
จงเลี้ยงไว้ ใช้อย่างตามธรรมเนียม

๑ ท่านเศรษฐีจึงฟังพระโดยว่า ถูกคาถาทางวอยจงลงกับที่
ดังตำราว่าว่านาปรานี ก็ตามที่เกิดขยี้ด้วยกัน
คิดแล้วจึงว่ากับพระโดย ฉนั้นไม่รังเกียจคิดแต่ยกกันที่
อันลูกเมียจะสัญญาอย่าว่ากัน ถ้าริบว่าท่านกับฉนั้นจะซัดใจ
ว่าพลาดทางรับลูกออกมา เจ้าแฉนพ่ายนิตจะมีโทษ
ก็ล้มดูอยู่กับกับพระโดย ถ้าราญใจอยู่ในห้องทั้งสองรา ฯ

๑ จะกล่าวถึงศรีมาตยาฮอนนารี ศรีมาตยาฮอนนารีในแห่งหน้า
ไม่เห็นผัดตนนอนเหมือนก่อนมา ศรีมาตยาฮอนนารีประหลาดใจ
เอ๊ะพระโดยโยนฮอนนารีบ้านนี้ ผัดตนแล้วเห็นจะเจ็บใจ

ศรีมาตยาฮอนนารีจะหาฮอนนารีฮอนนารี บอกลูกชายว่าช่วยปลุกคุณพ่อที่ ฯ
๑ ศรีมาตยาฮอนนารีจะหาฮอนนารีฮอนนารี จึงรอย ๆ เข้ามามองแล้วรอยมี

มันมีคชยูนคนไม่เห็นมี กอดดู กแกเต็มที่ไม่เข้าไป
ศรีมาตยาฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารี ไปไม่ได้ไหนดู กแกมันอยู่ไหน
พลาดฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารี เปิดหน้าค้างฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารี
ฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารี ไม่พานพบฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารี
เรียกฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารี ต่างก็ฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารี
ไปฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารี หลายตลบฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารี
ฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารี ว่าพระโดยเธอฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารี
ฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารี ในตำราว่าให้รอยฮอนนารีฮอนนารีฮอนนารี

วันครเราว่าอยู่ที่ศอุดร
 ได้เมื่อพระรามไปยกศร
 ขยำตกใจไปเลยไม่ต้องถว
 ศรีมาดาฟังบิดาก็แดงจิต
 ครนจะว่ากลั้วบิดาจะเคืองใจ
 ชะกระไรหนอพระโดยช่างเจ้าฐ
 นีอยู่ ๆ ก็มาจูไปดับตา
 มีเดี่ยที่มีหญิงคนไหนหนอ
 น่าน้อยจิตคิดจะว่าให้สาใจ

๑ ครานนพระโดยอรนาถ

เผ้าเซยมดมดลทุกทิวา
 คดิงเกล้าเผ้าสมภมรยวน
 ดิมเมียหลองดิมลูกเคยผูกพัน

๑ ยังมีครานานาประเทศ
 เคยถวายนบุปผาสุมาด
 ต่างเช่าหาเจ้าพระยาให้ฟ้าเผ้า
 ถวายนของนของเนืองเศียรของสู่อรรณ

๑ ครานนพระองค์ผู้ทรงภพ
 พระเนาในปรางค์วัดอันบุรี
 บ้างวังรับขับเพลงบรรเลงเดี่ยว
 บรรทมฟังวงเงาในฉวีญา

ดั่งรื้อซ่อนใจแน่มานมมาน
 ในมิดิถานนครราชฐาน
 จงอยู่บ้านเราเกิดลูกไม่เป็นไร
 เอ็นนี้มีครรักลูกสาวใครที่ไหน
 ลูกเข้าไปในท่อนอกของฉวีญา
 บอกให้รักก็จะได้ไม่เพียวหา
 ให้เที่ยงหาหนนั้นน้อยไปเมื่อไร
 มันช่างล้อเอาจนหลงมันไปได้
 ก็ระงับดับไปกลั้วบิดา ฯ
 มิได้กลั้วห่างเหินหน้า
 ด้วยแฉ่นฟ้าหล่อนบารุงไม้ชาควัน
 ทกคาคนมแต่ผู้เกษมสันต์
 ดิมจนชนเผ้าแทนพระพันมี ฯ
 มานอ้มเกล้าองประณตบทศรี
 ครนถงบแด่อกพากันมาพด้น
 พระผ่านเกล้าอยุธยาณราชวรค์
 ทงหริญบุปผาสุมาด ฯ
 เด็ศดบดือทอทศทงดี
 พระเด่นมนาวีตาศยา
 พิศเพียงดั่งเทพเดธา
 แต่บรรตนางห้ามงามเจริญ

ขอเคระพระอาญาเป็นต้นเกล้า
 พระกำรับว่ามิ่งชวยคัพชาย
 ทงมตหมอกร้องเรียกเขาโรงใน
 บิดารชวยจัดแจงทงหญูกยา

๑ พระองค์ทรงฟังหุดองนายทูล
 เสร็จคำรัดครัดเรื่องพระนคร
 พอดรณนางต่างกพากันมาบ้าน
 กรมทามาแจงเจ้าเมืองพดด้

๑ ครานนหุดองนายชายนดาต
 ครนเด็คชชนแแต่จกครองการ
 ก็ไม่รู้ว่าจะอยู่ทนไหนแน่
 จำจะถามพรายคู้ให้รู้ใจ
 พลายชุมพดจ้งว่าอายพวกน
 พรายรับคำแแต่ก้นำไปบัตคต
 ครนถบานเคระชูพรายรแน
 ทดกชวางชางหอนงออกป็นน
 หุดองนายนิกหวัรชอชอจนน
 มาถนนแแต่กไม่ใครจะไป
 พดางย่นคชยเห็นช้ออกมานอก
 ว่าถนมาคชยหาเป็นช่านาน
 พดกบ่าจ้งว่าเบ็นน้องของพระโดย

พรงนเร้าคชยยังชอคงว่าไค
 ชย้าให้กไคชยกับจจา
 ชอรับไคเกล้ากรหม่อมไม่คชงหา
 คชยยังชอหลายเจตาเพราะบิตร ฯ

นเรนทร์สูรแแต่ดู้ชอ ไมดว
 พระกัชรเข้าปราดำทราสสูรกรณ
 แแต่ด้าราญปรีคเปรมเกษมด้นค
 ตามบัญญัติตั้งนทกประการ ฯ

ถ้ามารดคนกตอชอถงถน
 จะไปบ้านบอกพี่ให้แจงใจ
 หายไปแต่เดือนก่อนหาเห็นไม่
 คัดแแต่เรียกไปคชยพระมนค
 เองชวยชเรเอนพระโดยให้ดักน
 ฉ่ายชุมพดกมาไม่ช่าพดน
 คนชยแแต่บ้านเคระชูมตคคน
 คชเอนทานภรรยาพระนายโดย
 เราหาทนรูเท้าพี่โดยไม่
 เพราะคตใจบานนพจ้งการ
 ถนงานบอกททานเจ้าชองบ้าน
 มายนชยประคบ้านจนเมชยครน

เชิญชนไปบนเรชนมิชมัน

นางทอรองทำไม้ชำพัน
 ว่าทางพลางกลับเข้าข้างใน
 บัดนั้นคุณหลวงนายน้องชายมา
 พระโดยนั่งฟังบ้างแล้วว่าน้อง
 นีศรีมาลา ไช้มาหรือว่าไร
 คิดพลางทางเดินออกมหา
 ยกมือไหว้แล้วก็ถามไปทันที
 มีรับสั่งให้คุณพี่ไปราทอน
 รุ่งพรุ่งนี้คุณพี่จงเร่งไป
 พระโดยว่าเจ้าทอรองไม่ปลัด
 ไม่แก่งว่าเหมือนหนึ่งหลอกบอกอาการ

จริงกระนั้นนาคหน้าดัดคนัก
 อ้อเช่นนั้นจริงรูปผดรูปทรง
 พระโดยยิ้มแฉ่งก็เขินเขินถามน้อง

หลวงนายนั้นมิได้ตอบประการใด
 แล้วตั้งมาเองไปบอกเจ้าแฉ่งฟ้า
 บ้างบอกนางก็ออกมาบิตถ
 คำนับนางนางกับรับคำนับน้อง
 พระโดยแจ้งตามจริงทุกสิ่งไป

จะเวียนทำมาข้างนอกให้พุดจา
 พบพระโดยตีระนาดคณานเข้าหา
 นางคอยทำอยู่ที่หอให้เชิญไป
 มากคอยจ้องนั่งรออยู่ที่หอใหญ่
 มาทำไมหรือว่าราชการมี
 ชุมพลเหตุยอมมาเห็นคุณพี่
 น้อยสุดหรือว่าบ่เคยประการใด
 ให้พุดจายจนเขาตออย่าซ้ำได้
 แฉ่งเต่าให้แจ้งต้นทุกประการ
 จริงหมดคงแต่พามาแต่บ้าน

แต่เจ้านานพฟังกลายดบายลง
 พี่เจ็บรักเจ็บ โรคหรือเจ็บหลง
 ก็คิดตั้งด่าพี่เป็นพันไป

เออเมียเจ้าเราว่าท้องหรือหาไม่
 ข้างพระโดยหัวร่อลือชุมพล
 ชุมพลมาอยากจะพบประดีกหน
 พลายชุมพลเห็นพิศพิไล
 ต่างยืนยงของพุดจายชัณณาดี
 รับสั่งให้พินไปราทอน

กับขุมพลพรุ้งนหน้าทง
 ให้อาตมประกวดขอจดพวกญวน
 ดำพันครบเครื่องตบแต่ง
 ท่านข้างนี้เป็นเศรษฐีมีถมไป
 ดั่งดำน้องจะต้องแต่งเหมือนพี่
 งอนกระไรหนอพระโดยข้างพูดจา
 ดักดิ้นน้องก็จะแต่งไม่อายหน้า
 จึ่งแนะนำจะให้ยายเขาทำไม
 ว่าพลงทางกดับเข้าข้างใน
 เครื่องนากเครื่องทองของนานา
 ครนเดี๋ยจดังรพแล้วให้คนขนออกไป
 เดือดจวนเพชรเม็ดใหญ่ท้อย่างดี
 ดั่งให้ของของนี้จะออกหน้า
 ครนเดี๋ยจดังรพขุมพลกดับออกมาพด้น

แม่ข้างดีใจอารช่วยแผเผื่อ
 พลงเรชมดมดองกับน้องนาง
 แม่แกวดายาใจไปกับผัว
 ศีร์มาจเขาทักดีไม่มั่งอน
 ว่าพลงแอมอิงฟังพาด
 ทงต้องปรองคองกัน โดยดี

พระตำรวจตรัดตั้งมาถถอน
 จะว่าทจนครงนพท้อใจ
 ไม่มีใครจัดแจงหามาให้
 คุ้นใจเหมือนจะนั่งไม่นำพา
 ของไม่มีก็ใครจะช่วยหา
 คราวจะว่าแต่ก็ว่าทุกอย่างไป
 ตามประดำคนจนช่วยจัดให้
 มาแต่ไกลเขาจะหมั่นพระเตธา
 ยกกำปั้นออกมาไซ้แล้วค้นหา
 เดือดผ้าไหมศตาคัดจันดี ๆ
 พระนายโดยปรัดเปรมเกษมศั
 ข้างทองดีราคาไฉ่ห้าพัน
 ทงเดือผ้าดำพันทุกดั่งดรรพ

พระโดยนนั้นเข้าห้องประคองนาง
 ทงขาดเหลือดาร์พัดไม้ขัดขวาง
 ใจแนบข้างแต่ก็กด้าวสุนทรจอน
 อย่าถอดตัวเลยจึ่งฟังพิงดังสอน
 จงโชนอ่อนพูดจากัน โดยดี
 แด่นด้อวาทปรัดเปรมเกษมศั
 จนวาทร์ต่างก็หลัดบระจับไป ๆ

* ฝ่ายชุมพดมายำนบออกกัจจา แจกกับพี่ศรีมาดาหาข้าไม้
 รับผิดชอบให้รำทอนกับพี่ไวย หนักตามไปจนถึงเคหาพัตน์
 ศรีมาดาเห็นหรือว่าพ่อคื ไปตามพี่พบอยู่ที่ไหนนั้น
 ชุมพดมแจ่งตามจริงทุกตั้งอัน แด่ถถามหนักถึงคุณพี่ศรีมาดา
 ครนเดรัจจรพตันทนาตาไปบ้าน แด่นดำราญปรัดเปรมเป็นหนัก
 หนา

เต่าแดงแจ่งกนกกับภรรยา นางด้วยระยาเจ้ากยมอยพรมพราย
 ครนรุ่งแจ่งแด่ศรีระจอน ทั้งต้องราพากันรับผืนผาย
 มาอาบนาทาแบ่งคบบแดงกาย หนักสบายชยที่บ้านคชยพระไวย ฯ
 * ครานนพระไวยจรนาถ ครนภานมาค้ต้องแด่จรัสไร
 หนักจะชวนแฉ่นฟ้าให้ศลาไส ไต่ไปไหวศรีมาดาชยชคนารี
 คีคพลางกล่าวสุนทรวอนว่า แม่แก่ดาคูจิตชีวิตพิ
 เชิญแม่ไปเคหากับสามี ไต่ไหวพี่ศรีมาดาจะเข้าไป ฯ

* ครานนจิง โนมเจ้าแฉ่นฟ้า ไต่ฟังว้ายนตจระมิโหน
 ทั้งเมยผอักพากันศลาไส จิงเข้าไปแจ่งความกับมารดา
 ทานแสรฐฐิตใจแกให้พร แด่ตั้งสอนลูกรักเป็นหนักหนา
 ชนพื่อผอเจ้าจกถอเหมยชนบิศา ศรีมาดาเขาเป็นหตวงชย่าต้องเกิน
 แม่สอนเจ้า ๆ จงจำคำแม่ว่า ไปเบองหน้าจะมีคนธรรเดรัญ
 จงชธมาเมื่อเวลาจะนั่งเดิน จะเจริญราศีไม่มีมัว
 ต้องค่านับรับพรแล้วจรมมา เจ้าแฉ่นฟ้าจัดแจ่งแดงให้ผอ
 ครนเดรัจจรพเจ้ากถตบมาแดงตอ พรอมเมยพรอมผอผอชเรีมา

ครนถึงหน้าท่าหาซาไม้
เจ้าแฉ่งพ้ายาใจก็โคตคลา

๑ ครานนมารศรีมาตา

นายผู้ชายหายไปเป็นหลายวัน
นางผู้เรื่องเคืองอยู่แต่ตั้งถิ่น
นั่งคอยอยู่หมายจะคูภรรยา

๑ ครานนพระโอรยจรนาถ

แดงเรอเชิญแฉ่งพ้าให้คลาโคต
จ้งแจงแกบตามมาแต่ตน

ทดลองแผนว่าเขมมีราชการ
แล้วเหตยอมารับไหวเจ้าแฉ่งพ้า
กระหนหรือจะมีหลงเด้าฮอใจ
คิดพดางทางเรียกหลานชาย
เจ้าพดายเพชรจ้งตรงเข้ามาพด้น
เจ้าแฉ่งพ้าฮ่มไว้ทันที
เจ้าพดายจ้งหน้มาหาพระโอรย
พระโอรยว่าซาอยู่ไม่ไปไหน
ชอนแฉ่งพ้าให้หาศรีมาตา

๑ ครานนศรีมาตาเจ้ายาใจ

กระ โถนมากกานากมีถาตรอง
พอเหตยอบไปเห็นพระโอรยพาเมียมา ศรีมาตาเจ้ากัรบขมิขมัน

พระโอรยจ้งขบนเคหา

ตามผอจรนาบบนเรือนพด้น ๑

บ่าวเข้ามาแจงทุกตั้งดรรพ

เคยจอนทานพาเมียท่านกดับมา

ให้จักดรรพพานหมากไปผู้หา

จรมาหาหรี อมิมาประการโต ๑

แดงถลาตยินคีจรมิโหน

ชนหอ โหญหาบิคาไม่ราชการ

ว่าชรมพดหดอนไปตามฉ้งถึงบ้าน

ไปจากบ้านเจ้าไม้บอกไว้กับใคร

ตหน้าตาควมคีจรมิโหน

มันหน้ไปอยู่บ้านเชานนครัน

ให้มาไหวแม่เดี่ยชมิขมัน

ทดลองแผนว่าไหวท่านเดี่ยเป็นไร

จรมานี้เถิกพ้อหนุจะไปไหน

คุณพ้อไปไหนนานไม่เห็นมา

แล้วฮ่มลูกเข้าไปในเคหา

เจ้าแฉ่งพ้าตามไปตั้งใจปอง ๑

อยู่ข้าง ในจักแจงทุกตั้งของ

กระเบ้าทอง โตะชตทุกตั้งฮัน

๑

ร้องเรียกหาให้เข้ามานั่งด้วยกัน
เจ้าแฉ่งฟ้าทรวตน์ลงทันที
แล้วคอยตงทงที่ศรีมาตา

๑ ครานันนารีศรีมาตา

จึงปราศรัยด้วยใจเป็นดีจึ่ง
เจ้าแฉ่งฟ้าว่าคุณพี่ศรีมาตา
ศรีมาตาเจ้าก้ออย่าแกล้งใจ
เห็นทงทมิโตมระคางของ
เรียกหาข้าโถมาถามพลาถ
เชิงผูกมาเคจรใจคอยถา
ตั้งบาวแตงกักางชนบันได
ทงต้องขยารังเกยจคิดเตยกฉันท
จงไปนั่งข้างพวกเมียขุนนาง
เจ้าไปซ่อนน้องสะใภ้ไปตงด้วยกัน
เจ้ากเป็นผู้ใหญ่ใจบุญญา
ตั้งพลาถทางเรียกไปทันที
เตือกทริฐปตี ๆ ตักตักคน
ตงไปเตือนหลอดงนายอย่าได้ซ้ำ
บ่าวรับกตบรับไปทันที
เขานามันเด็กได้มิได้ซ้ำ
เขาหัวเดียวตงด้วยกันเป็นผักบัว

พระโวยหันเข้าเรือนไม่เจรจา
พลาถยกมือขึ้นไหวด้วยหรรษา
เขาจะว่าเป็นอย่างไรจะใครฟัง ๆ
เห็นแฉ่งฟ้ามาไหวตงใจทง
เจ้าขยารังเกยจคิดคฉันท

จงเมตตาเหมือนหนงนงร่วมทงได้
ฝ่ายพระโวยแอบฟังทงตงนาง
ออกจากห้องแล้วกัรบตงไปต่าง
พวกรุนนางพร้อมหน้าแล้วหรือไร
ก็มาพลาถขุมพลาถช่วยผูกให้
เขานั่งโกตศรีมาตาแล้วว่าพลาถ
ไปตงด้วยกันคุดอยู่ห่าง ๆ
ตั้งพลาถทางบอกรศรีมาตา
เต็กนยังไม่วุจกเตยถา
หน้าพลาถพลาถกตารอจมันโตคน
เขยย้ายเต็กไปไหนไม่เห็นหน
ดิชของตามกันกูเขาไป
บอกรว่าข้าคอยรออยู่หอใหญ่
พระนายโวยเขาห้องแตงแตงตอ
ผงคินตงผผหน้าทาทอ
แตงตอแตงกมานุงผาพลาถ

พนักงานใจที่อชารชารา	กระเซ็นซ้ำเป็นตะของมาต้ององค์
นำกลุลาบอขายบอดังกลิ่นหอม	ผู้คนรัศมีมุ้งไปในที่ตรง
พนักงานคดามหมอบแล้วขอบดง	ถวายนทงภาษาคำควรเมือง
พระสอดใส่เค็รของทรงทรงประทับ	ดูความจับแฉ่งศรีมณเฑียร
ข้ามรงค์ทรงอวามงานประเทือง	จำรูญเรืองด้วยเพชรเม็คมุกดา
แต่ดัดมทรงมงกุฎผู้ประเดรัฐ	งามเด็สดัดมณเฑียรขันมีคา
ดาวดวงดัดมแก้วกับจินดา	ตั้งตาราผู้กุด่างกลางอัมพร
พระทรงเส้รแล้วเด็สดัดดา	ผู้นางนาฏเชษฐเค็รของเนืองสดอน
กรกมพระชรรค์แก้วแล้วบทร	ถึงมัจจุสุรณเด็สดัดถึงเกยพัตน
ประทับเกยแก้วก็เลยดงเด็ดยง	ขุนนางเค็ยงแสงไปแล้วผายผัน
ตำวอกเดินเป็นแถวตามแนวกัน	พร้อมกันตามหลังสระพวงมา
ถึงพัตนพลาท่าจักรวัดตรา	ภวนาถชนยังตำหนักชวา
พร้อมเหล่าดาวผู้ร่างค่างพระยา	โตเอดาพระก็เดินดำเนินไป
พนักงานวิสูตรกรรกร่าง	พระเยงอย่างผู้แทนอันผู้ได้
ขุนนางราบกราบกันมั้งคมไท	คอยฟังพระภูในยั้งคัต
พระเบือนพักศร โอภามาปราศรัย	เวลานักใจว่าให้ท่านมาอัน
คคตเดินเป็นขบวนดาในธานี	เยี่ยมมิตรับอกอ้ายโยให้เข้ามา
พนักงานขงแฉ่งก็แฉ่งขง	เจียนวงแล้วกับกุดตรงหน้า
ถวายนั้งคมกราบงามดงตำรา	ลุกเข้ามาทงนังด้วยถับใจ
๑ ครานนหมันโดยพลายชุมพด	ฤทธิรนต์ด้วยพระเวทช่างเพศได้
อานคาตามหามนต์ให้คลาย	ใครแต่ไปให้ต้องจิตด้วยวิทยา

เห็นขงแดงแก่องคว้างอยู่กลางสนาม ทั้งหลวงนายพลายงามมิได้เข้า
 กรณิศนคตแด่อดีตดา ยืนตรงหน้าพระที่นั่งสนามไชย
 ทงต้องนายภักดาบงคมบาท ชนดูหลังอาชชาติไม่เข้าได้
 แลวชกมาหันเหียนให้เจียนไป เป็นทโศกแด่อก โผนเขาประชิด
 ลุกคตคตอยู่กับไม้พระโดยหน้า ชุมพลรักอาชชาติเป็นทต
 พอได้ทำหอดรบรบมาชด เรืองชาญฤทททงต้องท้านอง โน
 คนคตทงสนามแห่งเงยหน้า ดั่งเตียงข้าครนครนสนามโหว
 มิเดียวที่เป็นทหารอันชาญชัย ช่างกระไรทงคตแด่งาม
 กดาลังครามเรงคตทงพนอง ทงแควคตคตององใจในสนาม
 เห็นตมคตวรลุ่มยศแด่เงงคตงาม เรงคตครามเรองอิทธิฤทท
 ทงอนททยแด่ โผนเบอเจียนระจำ ทงหน้าคานองชรายดอศศิ
 ทงทงเครองเรองอรามเห็นงามคต จะคตคตทอนแชนกแชนยบ
 ดูราวกับนางละครทรีนสาว แม่หญิงโตได้พบประดับกับ
 ประศัพเนตรแด่นวเคษเทอธีรบ จะแลสรพมณให้งามไปทอดฉวน
 ทงชรายหญิงเฝ้ามืองให้คตองเจต เพราะพระเจตพาทกระเด็นให้บับบ้วน
 คตงามไปทงกายไม่หายนอต นำส่งอนจริง ๆ หนอเจียวพ้อคุณ
 บ้างก้อตาได้กับเราแด่ จะกอดแกวโงกกับกายมิ ไหวน
 ถึงแตกตมมิ ให้คตองหมองละมุน จะกอดอุ้นไว้ ในเรือนไม่เคล็ดอน
 ท่ด้าวแด่แม่หมายใจเดียว ๆ คลาย
 เพราะมันแกล่เกนกันคตชบาย นักจะเกยอก ไม่คตมฮารมณหมาย
 ถึงด้าวแด่สู้แก่คงไม่ได้ นงนาตายพุ่มปากเหลออชยากวัน
 มีเมตพรายทวงทตชชน

ไม่ต้องเหนียวกายา โดมารัน เป็นแต่ต้นไถ่ก็เสร็จเจ้าเร้าการ
เปรียบเหมือนมะพร้าวทาดพื้เขาปอก

ถึงแรงนอกหมั้นเคียดคงเปรี้ยวหวาน

ถ้าหมั้นเคียดแล้วมันคันเพดาน ไม่รู้ว่าสาเหตุด้วยมันคด่องทำนองใน ฯ

๑ ครานนารศีร์มาลา กับแฉ่นฟ้าเขายอดพิงมัย

กับสร้อยระย้านอดละของน้องสระโก กับซาไท่ทรงเรียงเคียงกันมา

ต่างก็แต่ผู้ของตัวไซ้ งามวิไลเพราะพร้อมเป็นหนักหนา

ฝ้ายท่านหญิงนารศีร์มาลา เห็นแฉ่นฟ้าคพระนายไม่อายเลย

จึงแกล้งว่าแฉ่นฟ้าของรักพิ ดั่งหีบหมากให้แตกหุดอนเขย

ช่างเปรี้ยวปากนักระไรไม่หายเลย ตมมันเซยพิศมากปากแห้งไป

เจ้าแฉ่นฟ้ากำลังเฉลอไม่ทันรู้ โคนกระทุ้เหลือบแฉ่นแทบโอด

ครันจะพูดตอบความจะถามไป แกล้งอดใจมิได้พูดตอบดักที

ศีร์มาลาตริตรกนิกในใจ จะหาไหนเหมือนอย่างแฉ่นฟ้า

ไม่แฉ่งอนเหมือนขี้ด่างดางอ๊ปปรีย

หญิงอย่างนควรจะเลี้ยงใจเคียงนอน ฯ

๑ ครานนพระโดยหลดองนายฤทธิ เริงจรตเหมือนกันแล้วผ่นผ่น

ดุริยาดาดับยัคันทร ชักม้าถอนเดี่ยวให้ห่างเหาย่างมา

แฉ่งกรายกรว่าคดีเป็นดีดาค์ อารธาตดิเค้นเหายะเฉพาหน้า

อดคิดเฉยวันเปลี่ยนแปลงแฉ่งไปมา เป็นพิศขานข้มกายถายพร

แฉ่งแฉ่งคดทำอย่างเป็นทางรำ จับระบำเหมือนอย่างนางอ๊ปดร์

พอดันเพลงแฉ่งกักรมประนมกร ดงอัครแฉ่งมาพลับพลาไซ้ ฯ

๑ เจ้าเมืองจันทบุรีเราขอว่าข้าชู้ชู้ ชาติ ๆ ชู้ชู้หรือใหญ่
 ยิงพันชาวเสียดงคนนั้นไป บ้างปราศรัยว่าเด็กประเสริฐชาย
 แดงก ให้เงินตราทางฝ่ามือ แพร่ทองนิกายันออกมากหลาย
 ทงพี่น้องได้รางวัลกันมากมาย จันทงหลายรของธมว่าสมควร ฯ

๑ บ้างพระจอมขยรยามหาสดาน มี โองการสั่งคดีมาถัดจน
 ให้เอาเงินมารางวัดมัจฉศกร นับประมอดสืบซึ่งเป็นรางวัล
 เชื้ออ้ายโดยเขาไปแบ่งกันพี่น้อง นี้เป็นของกูให้ไม่แตกสร
 พระโดยรับกราบกันบังคมคัด อภิฉนทกลอยกตัญมาจับใจ ฯ

๑ บ้างพระองค์ทรงเดชเกศกษัตริย์

โองการตรัสโอภาแต่ปราศรัย
 กับเจ้ากรุงจันทบุรีด้วยพันโค โฉงคนนั้นใช้ช้อย่างไรนา
 บริบูรณ์พูน กิตติชัยฎาหาร กับอีกถรรความใช้ช้อย่างไรนา
 บัจจามิตรคีตรหมู่พาด่า ยังมีมารบควนบ้างหรือช้อย่างไร ฯ

๑ ฝ่ายเจ้ากรุงเสียดงผู้มียศ
 ฉาวพาราชน โมเมกัย คอยบุญไทยจอมกษัตริย์เป็นฉัตรกัน
 ทงชาวกล้าในนากี้ โหมต ออกเหต้อต้นมากมายไม่แตกสร
 ทงความใช้แตกบางห่างทุกอัน ประบักษมีกกระเด็นไม่แล้วพาน
 ด้วยบุญญาบารวมเป็นที่ยัง บ้องกันจริงมากมายหลายสดาน
 ราชฎรมิได้รอนเคืองรำคาญ สู้ด่าว่าญถัดจนหน้าประชาชน
 พระฟังทูลมอดคเห็นคต้น จอมมรณทถึงพอกชาวคดังชน
 ทงแกลงแหวนเงินทองกองเกดอนกตณ

มาเหต้อต้นหลายอย่างต่าง ๆ กัน

เป็นตอบแทนบรรณาการที่เขาให้ ตามวิธียกยัดรางวัลมานาน
ให้เพียงดำเร้วเร้วทุกอัน จันเหล่านี้ลากลับไปจับใจ
ดงผู้ดำดำเกาะขันเด้ารอก ก็แค้นออกตามอำเภอใจ
ออกทะเลตมก็พาไม่รำไบ ดำราญใจถึงบุรีก็ปริศนา

๑ ฝ่ายพระจอมจุนเจิมเฉลิมโลก ชูสำโยคแล้วก็กลับมิได้ซ้ำ
พร้อมตำรวจเดินก็ลัดดา เด็ดจายตราดูปราสาทราชวงศ์
พอกเข้าเฝ้าเหล่าทหารแลพลเรือน ออกกลาดเกล็ดออกไปตั้งใจหวัง
ถึงเรือนชานบานใจในอวัง ลูกเมียนั่งคอยทำหน้าที่โย
แล้วพูดจาจ้อย่างนออย่างนั้น ไปด้วยกันดูเล่นเป็นใจ
เขาคิดอันคิดสุดใจ พระนายโดยกับน้องเป็นสองคน
ได้รางวัลเงินตราทั้งผาผอน ทั้งแพรหงอนโกดังนอชยัน
บ้างก็ว่าอันเหน้อยเมื่อยเต็มทน พาเมียตนเข้าเรือนเชื่อนหลับไป

๑ ครานนพระนายพลายชุมพล พาเมียตนกลับมาหาซ้ำไม่
บ้างไพร่แบกหาลตามตามนายไป ถึงบันไดชนบ้านสถานตน
ทั้งเงินตราผ้าไหมได้ประทาน แยกลูกหลานนำเข้ามาแต่ต้น
ทั้งบ้างไพร่หญิงชายให้ทุกคน ทัดชนให้กบเมียเจดยกัน
ศรีมาตามเมียใหญ่ได้มากหน้อย แฉ่นฟ้าเป็นเมียน้อยไม่เสกสร
ก็แบ่งให้ตามส่วนได้ควรกัน ไม่เคยฉันทักแจ้งอนผอนตามใจ
แต่หลวงนายเจ้าพลายชุมพลนั้น แม่ด้วยระย้าจอมขวัญผู้พิสมัย
พอกลับมาถึงบ้านดำราญใจ ไม่ต้องแบ่งให้ใครสักสิ่งอัน
ด้วยคู่ตองผัวเมียเขยร้างร้าง กกลางคืนมีแต่หนาวเขาคิมหันต์

แต่หลวงนายหรือพลายชุมพลนั้น
เป็นอย่างไรจึงไม่มซึ่งบุตร
อาศัยคนไม่มบุตรแล้วไซ้
ถึงได้ยาดำคัญอันอย่างค
ถึงผิวเมยเราทั้งต้องไซ้ชยุเปเต่า

เพราะตงเพียรหาบุตรตั้งประมาณ
โรครักษยมนักได้เขาเรอรวรค
นางธวัชยระย้าเค้ราโศกแฉ่นทอ
แต่ยักย้ายถ่ายครวของคัวกตัม
ถึงเมืองพิมายพลันคัวยทั้นโต

๑ จะกล่าวถึงพลายชุมพลทงฤทธิ
ว่าเรียนเขียนอ่านชาญวิชา
ครนว่าเถรชวาคณนแถบรวรดิย
วิชาเจ้าพลายชุมพลชวาศรี
จะทำดังโศกเล่นกเป็นหมค
ชอกชื่อนามชวามยศปรากฏไป

๑ ครานนจึงโฉมนางธวัชยพิ
เจ้าพลายชุมพลมาไม่ช้ำท
ผู้ยจอมนอดของคองคธวัชยพิ
พระลูกเขยแม่คิตเป็นนิจการ
ฝ่ายพระโอรสบิดาพิราดิย

อยู่ตงยกันกับเมียนานนักหนา
หรือจะว่าเขาเป็นหมนก็ตามท
จะบนบวงสรดวงโหด้อย่างไรน
ถ้าไม่มแล้วกเปเต่าไม่เรากการ
กลางคินเราเผ้าทำไม่เกยจควาน

กำลังกลอยเชื่อมการตงทุกท
ชายุดคตต้นชฟไปเมืองฉ
ก็ปลงศฟเผาผีเดียดับใจ
ไปพร้อมกบฆ่าชวาช่าช่าไม่
แดงไซ้ตงคินแต่เคิมมา ๑

กระจิวคท้าวหาญเป็นนักหนา
แกลัดอกดำอาของทงฤทธิ
เถรจวกโตเป็นแทนท
ทุกบรู้ออกนามชวามเช็ดใจ
ปรากฏคนกตอทอชียงใหม่
จนอายุเจ้าได้ดิมเจ็ดปี ๑

ให้หาลูกยามาในท
ครนตงชนนกกกราบกราน
เห็นราชบุตรเข้ามาเกษมฉานค
วงค์ฉานฉานเครือบรวรดิยแดง
ชียงใหม่กโตกับลูกแกอ

แม่พินิจคิดอยู่ไม่รู้แต่
 ปู่หน่อพ่อเจ้าเหล่าทหาร
 มาตีเอาเชียงใหม่ของอัยกา
 ได้เป็นข้ากรุงไทยแต่ไรมา
 จะตั้งปิ้งซึ่งอยู่ในบุรี
 แม่ลูกเราจะลงไปเมืองใต้
 นานไปจึงค่อยทอดโคตกลา

๑ ครามนั้นจึงโถมเจ้าพลายยัง

ลูกจะซัดพระทัยไปโยน
 ให้เรงรัดจืดแจงซึ่งรพ
 ทอนง้าวหลาดแหदनแค้นคำดตรา
 ให้แต่งเครื่องบรรณาการคอกไม้ทอง

พระแม่จะเสด็จลงไป
 จึงให้แสนคำอินเป็นนายใหญ่
 ตัดสินว่ากล่าวให้ยาววิ

๑ แค้นหลวงอุปฮาดได้รับตั้ง

จัดแจงแต่งเมืองด้วยเร็วพต้น
 สำหรับบั้งฉิ่งทองหอรบ
 ชนช่องกองรุกจุกประตู
 ช่างมาหลาดแหदनและทอนทอง
 ครบสรรพสำหรับนางทราวมวย

ลูกแก้วเจริณด้วยใหญ่กล้า
 ก็รุกรามปราบได้ทุกทิศ
 เขามารดาไปถวายเจ้าธานี
 มารดาจึงค่อยเกษมศรี
 นานไปก็จะมีซึ่งเหตุมา
 ถวายเจ้าเข้าไว้ให้เป็นข้า
 คินยังพาราเชียงใหม่พต้น ฯ

กราบลงด้วยความเกษมสันต์

บังคมคิดมาตั้งแค้นเสนา
 ทงพหลมนครทอธ่า

ช่างมา โตเชนเกรียงไกร

มณีกะรองเนาอรัญญ์น้อยใหญ่

เฝ้าเจ้ากรุงไกรธานี

อยู่ดูแลเชียงใหม่บุรีศรี

ไพร่พลมนครให้เป็นขรรพ์ ฯ

แล้วลูกตามายังคำดำนัน

ให้พลชั้นขีประจักษ์ค่ายคู

บรรจบตรวจเจตริยมเป็นหมู่ ฯ

จัดหมู่พวกพลแค้นคนใช้

ปี่ซึ่งงกตองชนนียใหญ่

จะลงไปยังกรุงอยุธยา

เสร็จแล้วมาทูลเจ้าพลายยัง
ว่าพวกพหลพลโยธา

๑ ครานันสร้อยฟ้าได้ฟังทูล
พยานาอาและชนนี

โอบุญน้อยชายนจะเมื่อไกล
นานนับกว่าจะกลับมากินเมือง

ปรนนิบัติเจ้าท้าวจระ
พังเทศน์ฟังธรรมทุกฉันท

กบของบงหนูแย

จงรักษากรรมทำบูชา

๑ ครานันต์ฝ่ายพระญาติวงศ์
ตอกรกหัวทักตัวคน

พุ่มพ่ายนำตาว่าเจ้านาง

บัจจามิตรมันจะคิดมาย้าย

จะเกิดข้าวยากหมากแพงเศ

จะพังกานผู้ชนบ่อชนช่วย

๑ นางสร้อยฟ้าใจโยกโยกเศร้าใจ อาลัยรุ่นชองให้หมองศรี
กับลูกชายพลายยังทรงฤทธิ์

นากุหลาบอาบองค์ทรงสุขนซ์

กระหนกกระหนาบคามกานกรรณไกร์ ทรงสร้อยมหาดังจาดจวรรณ

กำไลกรบวรบรรจง

กับองค์สร้อยฟ้าเด่นหา

ข้างมาพร้อมกันในวัน ๑

อาศรัยด้วยญาติแดงดำศรี

ทาด์เถาแกทเฝ้าเมือง

จะลงไปสู่ลดาฟ้าเหลือง

อย่าแค้นเคืองงแดน โศก โสภกหวนเอ

ดลละเล็ยความซัดให้ห่างเห

อย่าเที่ยวทำหยาเปหาปู่ปลา

อย่าแค้นเอือเถิดศิวเช่นฆ่า

ตายไปสู่ฟากฟ้าเมืองบน ๑

พยานาอาอรชองให้บัน

บันพรารำให้ไม่ดมประดี

จะครวญครางทุกขัศตรอมผอมเป็นผี

กรุงศรีเชียงใหม่บรรดัยมัจย

ฝนฟ้าไม่เทลงมาด้วย

บ้อยใช้จะได้ผู้ใดดี ๑

เจ้าที่ดระดรงพระคงคา

ภูษาดนลายทองอันเดธา

ข้ามรงค์พรังเพิศเกิดฉัน

ถอลตามคู ใจพรายพรพรรณ
 นางสร้อยฟ้าเกล้าฯ ของต้องเกศ
 ต่างหุดมมหาวิเชียรแพร
 ปกบัตินนอกคอกเคว็ทของ
 ดั่งองค์ดาดาแล้วกลาไกล
 ชาติไทยคเษิกเบียดเบียดเคียด
 ค้อมเกล้าเกล้าแก่งแข็งแรมมา
 เกดียนต่างข้างควายรายร วมคัว
 ขี้ด่างปานตนตานจรนราง
 ชายนายข้างวางฉวยเอาคินซ้าย
 ปากเบี่ยงเขยวงอคงขอเปิด
 นางสร้อยฟ้าฯ ร้องว่ามาช่วยค้อม
 ชายมกัจฉนแหงนรับเข้าจับคัว
 พลายยงร้องดำฮับคียบ
 นางสร้อยฟ้าฯ ดำฮับร้องคังมา
 แม่ตุ๊ดต๋องศรีฯ ษคนละข้าง
 เขิกเกริกไต้ฤกษ์พรพรรณราย
 พร้อมคัวพหลพตทอนหาญ
 พดมา ๆ โดค โดคคระนอง
 พดบคำกัทำที่ประทับ
 ครนรุ่งรางต่างแสงอ โนทัย

พลายยงนมนแดงเดรัจฉาเร้าแล้ว
 มีนบักดัดกัเทคแกมแก้ว
 แดงหมแดงหมพฐฐนใจ
 จับพิศตรเวียงรของค้อมองไต่
 เด็คไปยงเคยเกยชธา
 แดงชนชรางกูปไปถ้วนหน้า
 ชรางคอยถามาราคทาง
 คร วมคัวหามคอนอยู่ยง่าง
 ตกนางผวาห้อยช้อยตายเค
 ตินชวาชวิกไซ่ของหายหังเห
 วังวายตายเคบอชคคัว
 ฝ่าหลกปกรรอมทักค้อมหัด
 หัดคหัดเข้ากรรแพกแตกกันมา
 หัดรบแลบดิน โนนแน่หว่า
 มึงแลดูโยหว่าตามชตตาย
 นักตมกรมนางคูกิตนาย
 ชงทิงปลัดชวยระมายทอง
 อดหม่านจากเชียงใหม่ไปมีก้อง
 พดราง ๆ วัชงอชอชังไป
 พักอยู่กับพดไพร โนน้ำใหญ่
 ชกพลรับไปโกตศรั

ครนถถึงธรทชของแคบ
 ชระอนระ โงก โกรกเกรนเนินคีรี
 เป็นนาพคตณต้นนครน
 งอกเงอมงาไปท ในตง
 รกฟ้าชานางแฉะอัญชัน
 โมกมันพันพะยุงพะยอมดราย
 โพรศกนกกกระโนแฉะไก่อ่ำ
 นกเขาเศดำคู่อยู่ในตง
 นกกระทาจับคันคนทาบัก
 ไก่อ่ำพาฝูงจรวัด
 เดียงผาผาด โผนกระ โจนว้าง
 หมูหมื่นแรตควางทงช้างไพร
 ผ่ายพอกชาวทพจับมันยง
 ให้ลาดกราดถันพันเฮงา
 ๑ ครนถถึงระแหงกำแพงเพชร
 ผู้รงกรมการแจ้งด้าวพลัน
 กรมการรับบอกแจ้งออกเรือ
 เจ็ดวันรันถึงอยุธยา
 เรียกบัวเกือไก่อ่ำไปทวา
 ตอยชายุรุงรังเก็งงไป
 ช้ายนายประตุณด้วยชวยพกนต

ทางแทบวมแข็งศวีศวี
 คดีตายพรายพร้อยจะย้อยดง
 รมรณพนไม้ไพรระทง
 มะปริงมรงปรูปร่าง่างทวาย
 เหียงหันกันเกรากะเบาทวาย
 นกทกผกผายผวาดง
 ลำตีกานกแก้อแฉะเบ็คหงัด
 คู่ตั้งเดียงวังก้องพนาวัน
 เฒ่านักเพรียกพร้องก้องไพรต้นแท้
 คู่ยชันเรียวคู่เรียวคู่ไป
 ทงกระทิง โคแดงช้ำแฉ่งไม้
 แป้วแป้วรันแต่นโตฝูงคนมา
 เดียงผาผางช้างวงรณภญา
 รมเดินมาตีมหาดิบทกถัน ๑
 วางตราดำเร้วพักขยูนัน
 คัดชานกันแดงบอกแจ้งอับคตรา
 พดพวยชาวเหนือเป็นหนักหนา
 ก็เข้าชอศหน้าท่าในทันโต
 นุ่งผ้าทาโจงกระเบนไม้
 เข้าประตุแดงได้กรายแขนมา
 เขี้ยวระโรมันคู่คอยู่ไก่อ่ำ

นายเจรบอกไปไม่ได้ซ้ำ
 นายประศูรของว้ายอายตายหา
 นายเจรบอกว่าเขาพร้ามาแต่เรือ
 ถึงคำดาเข้าหานายช้านาญ
 กราบเรียนเจ้าคุณผู้สำคัญ
 ขอเดชะข้าแต่ระของบาท
 จะควรมิควร ขอถวายบังคมทูล
 มีบอกกำแพงระแห่งมา
 กับลูกชายพลายยงทรงฤทธิ
 จะขอลงมาเผ่าระของบาท
 เป็นลูกชายพลายงาม ไฉภา
 ปู่ชื่อพลายแก้วมัยศักดิ์
 แต่ด้อยฟ้ามาชอยู่ ในกรุงไทย
 ดมเต็จพระพรพวษา ให้หาหน
 ทูลขอ โปรดให้ไม่มรณา
 ธิบให้ชนไปเวียงเชียงใหม่
 อายได้ดับเจตบีไม่มีเรือน
 ดันในโบบอกแต่เท่านั้น
 ขอเดชะพระองค์ผู้ทรงนาม
 ๑ ครานนมดมเต็จพระจักรพรรดิ
 ถึงหนาทรดพัดันไปทันที

ทศกษานนถกตกรกกระเถิด
 ทศค้ำคร่ำคร่าอายชาวเหนือ
 ฐามาแต่เหนือคอกไม้รูเอ็นดูกัน
 เจ้าหยุกพักชักฉาว ฐมิฐมัน
 เขามอบกนนวนเข้ามั่งคมทูล
 บรมนาถราชานราดู่
 ฐิดอยู่ใต้บาทมุดจงปรานี
 ว่าด้อยฟ้าบังคมกัมเกศ
 นำเครื่องมณเฑาะพามา
 ภัยเป็นชาติทหารชาญอาดา
 พระผ่านฟ้าทรงแสงเป็นหมื่นโดย
 เป็นชนแผนเจ้ากาญจน์บุรีใหญ่
 ดุยไฟกัณฑ์ศรีมาตา
 ศรีมาตานั้นไม่ถอซึ่งโทษา
 ด้อยฟ้ามีกรรมกัใดเจ็ดเดือน
 พลายยงนี้ไชรจงกลดชดเค็ดอน
 หน้าตาด้ายเหมือนเจ้าพลายงาม
 อัญชดิกราบครบเคารบดาม
 ดุดแต่ความพระ โปรดจะปรานี ๆ
 ไฉมนัดปรัดเปรมเกษมศรี
 ให้หาอ้อยฟ้าเข้ามาพด้น

กับอ้ายพลายยังผู้ลูกชาย
เร่งรีบไปรีบมาดับพัตน์

๑ เจ้าพระยาจักรีได้รับตั้ง
แล้วถูกไปพัตน์ในทันที
จึงตั้งนายเวรตำรวจชาย
รีบไปเมืองกำแพงระแหงพัตน์
ฝ่ายว่าตำรวจรีบไป
ลงเรือดำใหญ่พายรามา
รับนางสร้อยฟ้ากับพลายยัง
พอกไพร่ไปบอกรุกตามกัน
หยุดพักข้างเขาอยู่ที่เพนียด
สร้อยฟ้าพลายยังตรงเข้ามา
พร้อมเครื่องบรรณาการคอกไม้ทอง
เจ้าพระยาพระทองก็พร้อมกัน

๑ ความนั้นสมเด็จพระจักรพรรดิ
พระทรงคิดกิจการงานธานี
นางในขบรับมาเธอร้อง
พิณพาทย์คนตรีตีฆ้องวง
แล้วชำระสระสระพระคงคา
ทรงภูษิตวจิตรอนันตาไพ
จับจับประดับผ้าทิพย์ทรง

จัดเรือพลพายที่แข็งแรง
เจ็ดวันให้มาถึงธานี ฯ

ถวายบังคมคด้อยถอยจากที่
ถึงที่ศาลาลูกขุนพัตน์
จัดเรือพลพายที่เขมรชน
รีบกันสร้อยฟ้าพลายยังมา
จึงจัดได้พัตน์ชั้นสามสิบห้า
ได้ห้าวันถึงท่ากำแพงพัตน์
กรมการตามตั้งกันจำอะหวุ่น
เจ็ดวันก็ถึงอยุธยา
ปลงข้างยัดเยียดกันนักหนา
มีข่าวถึงพระโรงพัตน์
ถึงของเหลือหลายวางรายนั้น
อยู่ที่เพนียดในทันที ฯ

เจ้าจิ้งหอด้อยยุชยาบุรีศรี
ในแท่นที่ศรีสุวรรณอันบรรจง
เส่นารก้องจับจิตพิศวง
เย็นตงเป็นเพลงวงเงงใจ
กลั่นบุปผาเฟื่องฟุ้งหอมไสว
คอกไม้กานเกี้ยวเป็นเครื่องอวย
ชายห้อยหางหงส์ตายเกิดนั้น

ด้วยต้องนฤกตพัน
 ดอดด้อมท่าใดได้พระกร
 ทรงข้ามรงค์เพชรเม็ด โอฬาร
 ทรงมหามงกุฎเล็กเพร็ดพรัง

ตั้งเด็กรุ่นมาจากด้าคร
 ทรงพระชรวิศกัณเฑาะวใจ
 ชนบดตั้งกยงแท่นมณีนัด
 เติงประ โคมครนครันถันไป
 ชกวิศุตรวรุกกร่างกระจ่างองค์
 ด้วยฟ้าพาดยงบรรจงกราบ
 ตรงหน้าพระที่นั่งตงเศวตงใจ

๑ พระจอมเจ้ามหาราชาธิราช
 จึงแย้มโอษฐ์ประกาศนาคานมา
 เป็นขรรคมั่นคงทรงพิภพ
 กิ่งหนึ่งศรารุแกวอันแฉวงใจ
 เจ้าพระยาพระหลดงกทุดด้า
 ไม่ชดเคืองทุดเนองโนบายุช
 เจ้าพระยาจกริกคดิด้า
 ขอเศพระองค์ผู้ทรงไชย
 กับลูกชายพลายยงอันหน่มน้อย
 คอกไม้เงินคอกไม้ทองของด้าคัญ

พดอยแดงแดงนัจับด้ายคา
 บวรพรังเพร็ดคังเดธา
 แต่ตะเม็ดคอกครค่าพระนคร
 พระงามยงเพียงนารายณเมื่อ
 ทรงศร

ผันผอนจากฟ้าตงมาคิน
 เด็กรุ่นไปหน้าทึงอันเจ็ดคิน
 พร้อมดินประยรญาตราวงค์
 แตรตั้งขเดียงได้ตุงตุง
 รุนนางยอบหมอบตงเป็นหล่นไป
 หมอบราบกมหน้าหาเงยไม้
 คอกไม้เงินทองของนานา ๆ
 เป็นหน่อนากทรงขรรค์พรอธา
 โพรฟ้าพาดเมืองเป็นเรื่องไป
 จบทงเมืองชนน้อยใหญ่
 เป็นหลดกโตกชยุในขรณ
 ด้วยขอรราชการบุรีศรี
 งามนไม่มีคดิด
 ทุดขอรราชการเมืองเรียงใหม่
 ด้วยฟ้ามาในทเฝ้าพด้น
 บรรณาการหาร้อยด้ามด้น
 ทงนทุดถวยรายบายุชี่ ๆ

- ๑๑ ครานันพระผู้จอมจักรพรรดิ ผ่านดงมบัติอยู่ชยาธานีศรี
พระคาร์ดตรัดพด้นไปทันที เห็นมณเฑียรดอกไม้เงินทองมา
เครื่องบรรณาการมาหำร้อยดัง ชนมัยงักายานหอมหนักหนา
นอระมาดงาข้างต่างเมืองมา ครัดดามดรัยฟ้าไปทันที
เชิงมาต่างประเทศันเณคน้ไกล พลไพร่ยังคงยเกษมศรี
ชาวักดำนาปรังตงตนศึ ไพร่ยังไม่มมาบ้ชา
ทุกวัน ในเมืองเชียงใหม่ ค่อยอยู่ลัดดีเป็นลุดชา
อันว่าดมเด็จพระบิตา โรคาเบียดเบียนประการใด ๆ
- ๑๒ ครานันจึงโฉมนางสร้อยฟ้า กราบงามดำนตาแล้วทูลโร
ขอเคระพระองค์ผู้ทรงชัย คักเดื่อเหนือใดไม่มีชา
ด้วยว่าพระเคระปกเกล้าไป เชียงใหม่จึงได้เป็นลุดชา
ฝ่ายข้างดมเด็จพระบิตา กิมอคม้วยมรณาพิราลัย
จึงมาเฝ้าพระบาทปกเกล้า เขาพระเคระใจเป็นร่วมโพธิ์ใหญ่
จึงได้พาลูกน้อยผู้กลดชยใจ ถวายใจได้มาพาดำชุดดี
หลดงแผนหมันไฉยพลายชมพล ดำนคนเป็นทหารชาญชัยศรี
ทั้งดำนคนม้วยมคุดชุดดี แต่เจ้าพลายยงนี้เป็นเหล่ามา
ถวายเป็นในฝ่าละอองบาท ภูวนาดปกเกล้าเหนือเกล้า
ขอเคระเด็นความตามเกล้าไป พระอาญาเป็นพันต้นเกล้าไป ๆ
- ๑๓ ครานันพระองค์ผู้ทรงลุดดี ได้มนัดยมแย้มแจ่มใส
ทอศพระเนตรมาพด้นด้วยทันใด คุพลายยงทรงชัยท่าไฉดี
ออกผายผิวพรณระเห็ดระหง เห็นมันคงวงค์ขุนไกรชาญชัยศรี

ตากค้าเปรียบอย่างนานัดทุก
 พ้อมึงคิดได้เขียงใหม่มา
 ทุกนครด้วยชื้อช้ออกชื่อนาม
 พระราชทานเงินตราตีบห้าข้าง
 แล้วเรือนฝากระดานตระหง่านตา
 เจ้าพระยาอริบดได้รับตั้ง
 เงินตราเดือผ้าเป็นกำยกลอง
 แล้วนุ่งผ้าได้เดือถอยคัง
 หน้าตาราศักศิศรัน

๑ ฝ่ายพระองค์ทรงเสด็จเข้าในที แตรดังขั้ประโคมมีตั้งเตียงใต้
 พินพาทย์คันดริวีเรอชโยไป
 ฝ่ายนางสร้อยฟ้ากับพลายยง
 มอบเรือนฝากระดานตระหง่านตา
 ชอกทองเครื่องประทานให้ชนมา
 ชุยมารได้ลักห้าดักหกมี
 หัวหาญในการกระบอจรวบ

ออกชื่อคร้ามรามกตัวทกตักคน เจ้ากล้าหาญการประเจญเป็นพันไป

๑ ในครั้งเมื่อกระษัตริย์นเดือยราชย์ ทรงพระราชอำนาจพันนียด
 ออกชื่อชื่อนามรามทองกตัวฤทธิไทย เมืองขึ้นไร่มารักสันพันประมาณ
 พมามอญรอนคอกัดอเศ
 เมืองของใคร ๆ ต่างอยู่คู่เจ้าราญ
 จังฉ่างการยุทธนามาหลายปี

คูทองทแมนตะม้ายเจ้าพตายงาม
 ปราบ โยธาทุกประเทศต่างเข็ดชราม
 จงทำตามวงศ์พ้อมึงต่อมา
 กับชอกทองแพรอย่างต่างนานา
 นอกกำแพงแห่งหน้าข้างวัดชอง
 เร่งให้ชาวคดิงเมิกจ่ายชอง
 ดั่งชองให้แก่พตายงพตัน
 ยมหัวปรีศเปรมเกษมตันต์
 มังคมคดิงเมิกบานเจ้าราญใจ

พระภูกโนยเกษมตุ้ชทุกเวลา
 ผู้รับตั้งพาตรงไปเคหา
 รอมห้าหัดงฝ่าเจียตระเนียดคิ
 ดองราดำราญเกษมคิ
 ไปรดเจ้าพตายงนยงกฉากน
 ราชักถึยบแต่ยงชน

๑ ฝ่ายพระยาโรฎกตงตักพัตน์ เขาเวียงราวจนนมาดวาย
 ขอเคชะพระองค์พงค์นารายณ์ มีจันตองนายบังคมทูล
 ว่ามาแต่ครั้งเมืองตังจิว นบนจกราบบาทนเรนทร์ผู้
 คุมเคชะบรณการมามากมด จำทูลพระราษธำวรา
 ให้ช่านจารย์เมืองตังจิวนี้ อภิวัตน์บังคมก้มเกล้า
 ขอเป็นข้าใต้บาทเจ้าอยุธยา ไปกว่าจะมีอุมตุดตชิว
 บัดนี้มีจันจนนบุนเจ้ง ตองเก้งกล้าหาญชาญชัยศรี
 ครอบเมืองชัยมุกยกบุรี กรุกรวิรพตมาตอมเมือง
 นามกรายรชบรชบจบ ไพรแตกสยบเข้ามาเอง
 ครันตะไว้ก็จะเสียบ้านเมือง ขอทหารพุ่งเพื่องในเมืองไทย
 ไปปราบศัตรูหมู่ไพร่ พระเกียรติยศก็จะมั่งนใจ
 จะเสียท่ากอดป่าไป ขอเคชะดินในคความธำวรา ฯ

๑ ครานนพระองค์ทรงขรณินทร ครองบูรณดิชทอทุกทศ้า
 พังจบธำวศรีทมมา จึงตรัสปรึกษาพัตน์ทันใด
 ตรูว่าอ้ายจนนบุนเจ้ง หาเกรงเจ้ากรุงบักกิงไม่
 ถ้าเรามิให้ไปชิงไชย ตั้งจิวเห็นไม่รอดคินคง
 ทงเจ้าเมืองไพร่ฟ้าจะฮาตั้งญ ชัยนบุนเจ้งมันจะเห็นเป็นอญผง
 แต่ก็จะให้อ้ายพดายยง ไปช่วยให้คงพาราคิน
 ตอยอมมันเป็นเรอชาติทหารใหญ่ นอกนั้นไม่เห็นใครจะฝ่าฝืน
 ดงปุมันพ้อมนทกยงน ราชคนกว่าหมนภยไม่มี
 เร่งไปเอาตัวพดายยงมา จะถามคุมันจะว่ากระไรนี้

ถามนชาดำไตในครงน
 ฐาเผ่าบังคมกัมรับตั้ง
 เร่งไปวัดชของอย่าได้ซ้ำ
 ตำรวจตจิ่งไปต้อยแรง
 ๕๔๕ ๕๕
 ครงตจิ่งบอกเจ้าพตายยง
 ๕๕๕ ๕๕๕
 ครงตจิ่งบังคมกัมเกศา
 แก่พตายยงของฮาจว่องใจ
 ว่าเมองฮ้ายมุ่มมาด้อมใจ
 ถ้าเองไปไพรเมองจะเดือฮา

๑ ครานนพตายยงพังรับตั้ง
 พนักงานกระหม่อมถันจะเรียกไป
 เศษพระเศษปกเกศไป
 ว่าแดงถถวายบังคมลา
 ได้หารอชคนตั้งรายช้อ
 ๕๕๕ ๕๕๕
 เครื่องเคราดำหรับตจ้อมทอไป
 พตายยงจัดพลแดงตรงมา
 จะร้อพรประเด็ทชดวยฤทธิ
 ๕๕๕ ๕๕๕
 ด้ร้อยพ้านนถ้อวยพรให้
 พตายยงกราบลงกับฝ่าถัน
 ลาแดงถลงจากเรือนพลัน
 แหงนคเมษนายได้เวลา

เกียรติยศกจจะมีในพารา
 ตะตาดะตงจิงมาบอกตำรวจหน้า
 ๕๕๕ ๕๕๕
 รับตั้งให้หาเจ้าพตายยง
 หายใจคอแห้งเป็นแบ้งผง
 พากันรับตรงเข้าจิ่งใน
 ๕๕๕ ๕๕๕
 หน่อนารายณ์ประกายเดียงได้
 ว่าตจิ่งจิวเขาให้ชิ่งตำรมา
 ๕๕๕ ๕๕๕
 ชอทหารกรงไทยไปช้อยหา
 จะได้หน้าช้อจกตปาไป ๑
 ๕๕๕ ๕๕๕
 ถวายบังคมทูลหาซ้ำไม่
 ตจิ่งจิวจะให้ได้กดับคืนมา
 ๕๕๕ ๕๕๕
 เห็นจะไม่เป็นไรพุทชเจ้าซ้ำ
 ออกมาจัตโยชาตจ้อยถันไต
 ๕๕๕ ๕๕๕
 คำตตราครบมือหาเงินไม่
 คอยทำฤกษ์ไชยถันที่
 ๕๕๕ ๕๕๕
 กราบตามารศาเกิดเกศ
 ไปช้อยปราบไพรตจิ่งจิง
 ๕๕๕ ๕๕๕
 เจ้าไปอย่าเห็นแก่ทรวัยถัน
 ช้อยเมองจิงแดงถันจะกดับมา
 ๕๕๕ ๕๕๕
 กับพอกพลชชชทฮาธา
 ๕๕๕ ๕๕๕
 ได้แดงถพากันเคล็ดชอนคตาย

ข้าไทไปส่งถึงท้ายคู
 ด้าดำคันหนคนท้าย
 บรรทุกเสร็จเบ็ดโกให้ย้านาง
 แพงฉาม่าพ้อถอนส้มอพถัน

ซ้ายถ่มอ้อช้อชักด้าเกาไป
 ว่างเพรียกตาโลไซเฮมา
 ตมติดเต็มใบไปรว ๆ
 ด้าดำคันผันพัดอยู่ตั้ง ๆ
 ด้าเกาของใจไปกลางทาง
 เจ้าพลายยังด้าราญบานใจ

๑ ครนค้ายาตงเคอขนกระจ่าง
 จันทรอ้อนคีร์ระจิวรจน
 ดาวช่างสว่างช่วงดวงโคต
 ดาวลูกไก่เป็นหมู่จับตา
 ตูดาวโตไรวิถิจร
 ดาวเตาเข้าทับระดับกัน
 พอด้าเกาเข้าไปใกล้ปากอ่าว
 ดั่งดวงจรัสจ้าวเรือง
 นี้แน่แท้เหมือนอ่าวเมืองตั้งจิว
 บ่ายด้าเกาหมายดาวบนนภางค์
 ครนพวยพุ่งรุ่งแสงทินกร

ตรงด้าเกาอันเกิดนาย
 มีนรายท้ายพระเกระกัน
 มีนวางผางผิงตั้งต้น
 ด้าเกาตั้งจิวณวันออกมา
 นายใบห่อท้ายผายผันหา
 เฮโลฮ่ายด้าเร่งแซ่ฮึง
 แฉ่นถิวซ้ายเรียกเป็นเกล็ดยอจริง
 ได้กั้งซิ่งเรือช้อพังงาไว้
 แฉ่นได้ใบกางกวางใหญ่
 ดุริเยศดับไค่ถลงดับพลัน ๆ
 ดั่งว่างด้อยวิศมีศรีรัตน์
 พรายพรนจับเมฆเมฆา
 รุ่งโรจน์ระยับจับเวหา
 ดาวกาเก้าหมู่อยู่เคียงกัน
 ตูดาวอัสตระระเห็จหัน
 ดาวหามผินนประจำเมือง
 ดังเกศดาวหามผินนแปดกเหนืออง
 แฉ่งประเทืองเหมือนเยองบอกคันทาง
 น้ำเป็นทิวเขี้ยวโชนอยู่ผาง ๆ
 ควันสว่างดาวผุดพระจันทร์
 ด้าเกาจรถึงเมืองตั้งจิวณ

ตีมาพ้อผ่างวางถ่มอพตัน
 ยืนเคย โกง โกงกะ โพงเต้น
 ผ่ายกองเขยกองไหลถักเข้าไป
 ว่าไทยฤทธากถ้ำหาญ
 จะไตตลอครอดคินเมือง

๑ ครานนผ่ายเจ้าเมืองตังจิว
 จักไพรไปหามพลายยงมา
 กอ้งเขยกองไหลไปถนถาน
 ให้เอาเกยอเขยอคาบด้ต
 ยกเกยอเลยอหามตามลงเรือ
 เชือเจิญเจ้าทัพไทยไปกิน ไต่

๑ ครานนพลายยงทรงศักดิ์
 นุ่งยกกระหนกเพราพราย
 ไล่เดยกำมะหยัดดำ
 คัดอินทรขนูรูดอย
 เจียรบาดคาคาเดอ โอบกระหวัด
 ห้อยหน้าผ้าทิพย์เชิงชาย
 ไล่แหวนเพชรเม็ดนิตจินตาคอง
 ไล่หมวกฝรังมาแต่ตั้งกา
 เห็นบกรขมคตรมี่ดง่า
 ประดับเพชรนิตรายพรายพลอย

ข้างเมืองตังจิวหนักดี ไค
 ตกโตดโตดเด่นอยู่ชรักไว้
 ชนมมาเคยไหว้ท่านเจ้าเมือง
 กรุงไทรไม่ทานมือถือฟุ้งเฟื่อง
 เรียนไปในเรื่องคดีมา ฯ
 ยกนอญกคชหัวร่อว่า
 เหล้ายา ไต่แต่งให้เลี้ยงดู
 ตั้งเงินพันกงานงุ่นงานอยู่
 แลวดั่งจงพู้ให้แต่ง ไต่
 แล้วไล่หางเดือเรือ ไบ้ระ โหตะ
 เขาเรือ ไบ้โหตะมารับนาย ฯ
 ฟังว่าแต่งตัวเจ็ดนาย

คาคดาบขึ้นหนึ่งประดับพลอย
 ตั้งเจียนกรงทองคำดั่งหึงห้อย
 กรองคือช้อช้อยสุดวรรณพราย
 กระทัตวิคอร่ามงามเจ็ดนาย
 กรายกรองดองลาย ไคภา
 มรกตรุ่งรุ่งฉ่องฉ่มมีค่า
 ถักทองกรองระย้าฝังพลอย
 ถักมั่งหาคำคำเงินห้อย
 ทหารคอยแห่ห้อมล้อมวงไป

๑ ครานนพลายยังผู้ทรงฤทธิ
 ฐาเจ้าอาสามาทงนไชร์
 ออย่าทกรรอนนอนให้สบายใจ
 ให้ดิบแทนยกบกเรือมา
 อนึ่งฉนวนแจ้งซึ่งยกมา
 จะพันให้ย้อยยับทับกันไป
 ดังแจกพวกเหล่าชาวตั้งจิว
 ให้หอดแซ่เจียรแต่กันนำธา
 พรงนเวลาด้าม โมงปลาย
 ขอต่มาครบควดทงกันไป

๑ ฝ่ายฉาจอจหลังเมืองตั้งจิว
 ตใจฉันทกรรตัวสบาย
 จงตั้งเขยตุเป็นผู้ใหญ่
 เตยง โตะชาวปลาดหาหมากพลู
 เรงจคมาตอดคมีเตา
 จงจคัม โหริที่ช้านาญ

๑ เขยตุเคยแฉวกักตุกมา
 กับพวกไทยห้าวร้อยประดาไป
 ช้ายเหล่าไพร่ไม่เคยได้กิน โตะ
 คบฉักไม่อยู่ร้นหมูมัน
 ร้นโคโยเขาได้ปากเคยง

โตฟังมจคพิศมัย
 เพื่จะกรกเมืองไคตั้งเกามา
 อันชาคักนนไคชูระธา
 ก็จระฆ่าให้มัจยบรตัย
 ซึ่งจจะคงชวออย่าดังฉัย
 จะดีแต่กับไพร่ห้าวร้อยมา
 ให้เล่งฉนวนงค้อยูหรรษา
 ตูเตนให้เป็นผาตุกสบาย
 จจะรายพลออกมกรุกได้
 พดไพร่ทมาห้าวร้อยปลาย ๑
 ยกคหวรชคองแห่งหงาย
 ร้องช้อยคคคตอหลายนำดาญพร
 จคบ้านตักให้พวกไทยอยู่
 พรงนเข้าตริจะทำการ
 แฉวตั้งให้เจ้าเหล่าทหาร
 ไปบ้ำเรอทหารดำราญใจ ๑
 นำหน้าพลายยังเข้าตักใหญ่
 จงพิให้ยก โตะมาเตยงพลัน
 ไซ้ ไซ้หยับตะเกียบมันพลักหัน
 ไม่ทันใจเข้าได้เอาคด้วยมือ
 หมูเหนยงคคคยรชองครางหือ

บ้างฉวยได้เข้าใกล้ถึงมือ
แกวร้อนรอนเข้าพอแรง
ถือคาบ ง่องำท่าตาเหลือก
เจ้าพลายยงคนคมีกวียา
พอสุเรียนต้นขยาตงไร ๆ

๑ เวลาเข้ามาค้างเป็นฝอยมา
วัน ๆ ชนกลันบุปผาพรรณ
เขาถือว่าเวดีตงจอนัน
คิดจะใคร่ไปคู่ให้รู้ชัด
แล้วเหลือยงหน้าว่ากับเงินของ
ภาษาจีนเจ้ากูไม่เข้าใจ
จะระกตเจ้าเมืองตงจิว
เงินของร้องจ่านายมาไปคู่
โอมอ่านคาตามหาระกต
พลายยงพาเงินของเดินย่องไป
พิศดูอักษรลับระยับแสง
พลางเดินเข้าห้องพลันมีทันซ้ำ
พลางเดินเข้าไปทุกในห้อง
กึ่งแกงหลุดถ่อนแก่นแหงนหงายตัว
อ้ายเงินของมองดูหางหนูโหว
แถบดินเฉยปากอยากของคาจ

บ้างถือจอกเหล้าเข้าดื่มเอออก
ที่เมาบ้ำหน้าแดงลงนอนเดือก
ถีบเดือกใส่โต๊ะโอหกไป
กับเงินของเมารว่าหาพูดไม่
กับเงินของเข้าไปที่นอนพลัน ๆ
คงคาราตุ๊กเซมเต็มสองวรรค
เจ้าพลายยงแค้นกระเด็นค้ะนึ่งคิด
เจ้างามครันแค้นคมด่มจวิต
จะจริงจิตรุ่นราวหล่อนคราใด
เฮ็งไม่รู้ไทยคดองหาช่อไม่
เขาพูดมาอย่างไรจะให้รู้
คูนางเวดีด้อย่างไรอยู่
สองคนเดินคู่ตามกันไป
พอกแจ็กหัดับหมคไม่ทนได้
แสงไฟสว่างกระจ่างตา
ประทีปแดงส่องสว่างกระจ่างหน้า
ตระดานตาเครื่องห้องไม้หอมองมัว
ฉ้วนล่าว ๆ ชาวเมืองละของท้อ
หัวเหนามีหนอดแพะฮ้อเปะยาจ
ข้างเกิดมานักระไรไซ้ไก่ชาจ
จับเท่าอนันจะหันนอน

พลายยงร้องไปอย่างไรหัด
 พลายยงร้องยับเราจะหัดบนอน
 พลายยงว่าทำไมมีงเด็กกั้งเกงเขา
 พลายยงอ่านมนต์สะเดาะมา
 โคมแกว้อจกดับจับพู่ห้อย
 มืดนาคตงบังเรียงไป
 เครื่องเงินเครื่องทองของดี
 เตียงใหญ่มุ้งกางกระจ่างตา
 ประจรรูทมานานกว้างเห็นนางนอน
 รูปโฉมประ โคมแดงโต
 พิศหน้าตานองนารัก
 นวมอกกลมผาดังดำเทียน
 เต้านมกลมตงคุดงเปล่ง
 ดั่งบัวหลวงพุ่มพันจากดินรู
 ผอหน้าตงจันทรมะอวนเพ่ง
 คอค้อมละม่อมดั่งหางตา
 ชะนีจะเป็นลูกเจ้าตงจิว
 รัชชาดำประมาณดิบดี
 ดั่งมดออคอกอชิตประดมดั่ง
 เขมิมืดแดงหรือหนอชอพลายยง
 ห้ามตัวเองแล้วก้ไคคิด

อ้ายจันข้องร้องวานซาอ่อน
 อ้ายจันข้องร้องยอนคักชอนปลา
 นายเอี้ยเหมือนแม่เม้าทีเดียวซา
 เบ็ดทวารทวารเข้าห้องใน
 กงย้อยเพดานมานใหญ่
 พรหมเจียมเอี่ยมใจตะไมตา
 กำมเหยแพพรพรรณนหนักหนา
 ดายทองโอ้อ่าน่าพึงใจ
 คู่ชอนตงจระจอนให้รักใคร
 คุไประยับจับแดงเทียน
 ฤทัยหักไมกระเด็นคแต่เห็นเทียน
 ค้อยเพียรแกงเด้อได้ตงใจดู
 ครัดเครงเตงตงอยู่ทงคู
 แมตงกู่ไม่มีมาบิทา
 แก้มคางปดงเปล่งตงเตธา
 เกค้ำม่นมวดยดะดวยค
 ชอนางเวตือหรือโรน
 โนตุ้ร้านรอนนอนเคียงตง
 เจ้าจับตงเตอนใจให้ไหลตง
 วิธากงยงยงจะเด้อมคลาย
 ดูกษมบิตเด้อเด้อให้เด้อมหาย

แต่กำหนดปฏิพัทธ์รักถักดักกุมกาย
 เขามืออุบอุบของต้องนมนาง
 คั่งหน้าตาจนมาไว้ให้ไกลล้ม
 คิดเสียตายอาคมถมนำ
 คิดแฉงยับกับดับออกมา
 เห็นนมอล่างฉ่างทั้งต้องเต้า
 เอ๊ะการศึกยังไม่วายสบายใจ
 ห้ามตัวเองว่าอย่าพ่ายยง
 เขามืออกตท้องไว้นัยน์ตาแดง
 รูปโฉมประ โดมนำรักใคร่
 กัดบถอยออกมาหลับตาชอน
 อ้ายจันต้องเข้าซัดสะกิดบอก
 พลายยงดำ่ว่าอ้ายถอยพลอยยับเย็น
 พอแดงทองเรื่องรองต้องฟ้า
 ปลุกเด็กคาถาทาน้ำมัน
 ครันได้พิชัยฤกษ์รุ่ง
 เป็นนารายณ์ตั้งกรวอนเมืองบน
 ใหล่นทองโห่ร้องเฮาชัย
 ข้างหน้าโบกธงบายขยายทัพ
 คนเมืองตั้งจึกถอลอน
 อายยาฮ่าฮือฮือออกไป

เขาก็ออกกายตัวถื่นอยู่วันทศ
 ตัวกระต้างคางถื่นอยู่ตต ๆ
 กะทัดโตถัดมีขออยากถื่อนา
 ทำอะไรกับเมียเสียคาถา
 คัดมหาพาบ่วงชอนเข้าไป
 กุกเข่าคร่อมน้องจะตองใหม่
 หากควร ไม่คับตัวชองเหลือแรง
 ลุกลงจากเตียงเมียงมองแฝง
 นางน้แกตั้งเราให้เข้ายอน
 ออกใจกระตั้นค้ให้บั้นบ่วง
 ชอนอ้ายจันอ่องย่องอย่างเค็ม
 ซ้ำเงินมอกด้วยนายชูนานเนิน
 พลายยงดำว่าอ้ายถอยพลอยยับเย็น
 แต่งพวกอาดำहार็อยนิน
 ประเจียดพัน โปกห์หัวทุกตัวคน
 เมฆฉายพวยพุ่งพยับฝน
 ซึ่มำครบคนยกพลทัพ
 พลไพร่ฉวยได้อาวุธสรรพ
 ก็รับม้าเร็วเร่งตะเบ็งไป
 ชนชนเชิงเทินไม่นับได้
 คุไทยยกไปไล่ตีทัพ

พวกเจ้าอย่ามัวมาด้อมได้
บ้างเคยไหวเอาใจพวกกกองทัพ

๑ ครานันจึงแจ้งจนบุณแจ้ง
กับจาหัดบนผู้สงยา
อยู่ในค่ายใหญ่เห็นไทยมา
แดงตวงชนมาเฮ่าไป
ชีมาครบตวงทอถัน
มาพ้อด่างด่างดังอดจน
จึงร้องว่าอายยาไทยมาโย
ท่านชื่อไรไพร่พลคนน้อยครัน

๑ ครานันพลายยงทรงฤทธิไกร
ตัวท่านไม่รู้จึงดูแล
เราหลานพลายแก้วลูกพลายงาม
ชื่อวพลายยงทรงฤทธิไกร
เค็มจอกจืดตั้งเมืองตั้งจืด
กับบักกิงเป็นทองแผ่นเดียวมา
ตัวไม่เกรงบาทเจ้าบักกิง
จะถวายบอกไปบักกิงไกล
ปราบปรามพวกกบฏประทุษวีรภัย
มาแต่हार้อยไม่ถอยนา
ถ้ากลัวตายให้เค็มมาเค็มกุ
จะย้อยยับเป็นคัมพังแผ่นคิน

อาตมกรุงไทยจะโจมตี
ให้อายม้วยย่อยยับดังปลิดา
ตวงเก่งเขี้ยวซาญหาญกล้า
ทมาด้อมพาราตั้งจืดได้
ชีมาहार้อยทงน้อยใหญ่
กับไพร่จันนั้นเจ็ดพันคน
ถือเกาทันชศาคโคโกลาหล
จนหน้าทัพพลายยงแฉเห็นกัน
ได้ชื่อเมืองไหนไหลบ่พวน
จะพามาจุมพินมันแน่นแท้

ให้เจ้าอ่องตอบไปในกระแฉ
เรามาแต่อยุธยาพาราไทย
อันนามของเราจะบอกให้
ทหารใหญ่ในกรุงอยุธยา
นับนอบบังคมก็มีเกศา
ว่าท่านด้อมพาราตั้งจืดได้
จอกจืดจะนึ่งก็ไม่ได้
ถวายดาร์กรุงไทยให้เรามา
ตุงตั้งชวานฟ้าจะผัดคิน
หาไม่หัวสูจะขาดคิน
ตัวตันหัวขาดเพราะฟาดฟัน

๑ ครานันจิงเจ้าจวนขุนเจ๋ง
 ข่ายย่ำร้องว่ากับไทยพตัน
 เราเจกตอเจกจะรบกัน
 ตัวเราเมืองใหญ่มันไม่กตอ
 จิงตวตวพรพตมาตอม่ได้
 มิตายเพราะมือกูกตอเขา
 จิงตงนองชายช้อจาหตมุน
 ตมาพ้อแผ่งแผ่งแรงเข้าพตัน

๒ ครานันพตตายงผู้ทรงฤทธิ
 ทงหารอยตอกลนมนคง
 หลกกันเด็กผ่าซ้าชองพ้อ
 ดงมิงตอม่กูกอม่กตอ
 พวทพ้ออายมูถงเจกพัน
 แดเห็นชองไทยมันไม่ยาว
 ดวยได้ป็นตงตงยงตง
 แหวกผ่าโพตวชอออกให้
 รุมเขายิงแย่งแทงไทยนัน
 ตบัตหน้ายุงย้างเหมือนคางแพะ
 อ้ายไทยง่าปาดอัยกระบองโป้ง
 เห็นเลือดหน้าเผือตงจิงหนีไป
 พวทไทยได้โถมกระโจมพัน

ตอเก่งฤทธิแรงแรงขยัน
 ไร่การท่านมาเอาเป็นการตอ
 อ้ายจอกจิงตงนมันคนชอ
 ยกตอไม่ไปช้นกับเรา
 การงานอะไรชองไทยเต่า
 จะจับเจ้าไปไร่จวาคตอพตัน
 ช้นมาหมนพวยเขาทำหัน
 เจกพันตอม่พวทเจ้าพลายยง ๆ
 ต้ารอมจิงตมิได้จะไหลหลง
 ให้งเยาะเดินไม่เจ็นตอ
 จะมาตอสู้ไทยอ้ายหัวตอเกอ
 ยิงหัวตอ ตอชองกยว
 อายย้าหัวตงยงพันชว
 ต้าดาวอโนตอกำ
 พวทไทยยงช้งเป็นหม่มหม่ม
 อ้ายเจกกรูเกเรียชเจ้าเหล่าอาแป๊ะ
 ไม่เข้ามันยงพันตะแหมะระ
 เดีงแฉะฉับฉาดพาดพันไป
 อ้ายเจกรอ้งโก้งโค้งมะจ้ไบ
 บ้างไคชวามหมตวเข้ามา
 เจกตายก่ายกันเป็นนัทหนา

อายย้ารักม้าเข้าคอกตู้
 ฉวยได้หอกใหญ่เข้าโล่กรวย
 พัดตกหมกม้าไม้เจ็บปวด
 โจนชนม้าตัวหัวร้องอ
 ช่าเดียวก็จะตายวายปราณ
 จะจับเป็นไปถวายเจ้าธานี
 จึงเด็กราคคชว้างไป โดยด่วน
 พัดตกหมกม้าอย่างว่าดัง
 ม้วนหกกระเมนเอนอายยา
 ออกระดกนึ่งหน้ายกธารู
 พอกทัพอายมุกก็แตกฮือ
 พอกทัพไทยได้ทันวันผูกคอ
 เจ็กเงินเหลือตายตะกายหนี
 ได้บวยช่วยกันวันวิ่งไป
 กางเกงเหลือเสื่อขาดหัวดีหวาดมา
 ทัพไทยจับได้มาแข่งราเพลิง
 ทูบตองเงินเจ็กอยู่ตักตัก
 อ้ายเจ็กวิ่งกต้ออยู่ตวงอ
 ล้อมวงพลายยงแล้วให้ฉาว
 พลายยงตาเจ็กเพริดพราย

ตัวกูไม่อยู่จะตายด้วย
 พวยถูกพลายยงตรงชอกคอ
 ดูกชนม้าอดถูกกันพอ
 ฆ่าคาบด้อยจงเป็นทองทิ
 ไม่ฟังชานปรากฏยศศักดิ์ศรี
 จะได้มีเกียรติยศปรากฏจริง
 มั่งจนบุนเจ็งเข้มงัดดัง
 หางหนูตุงตึงยิงพันดู
 ดนเจียวคาก่าไต่เค้อย
 ชื่อลูชื่อตาอายยาฮือ
 วิ่งต้อหอบมาตาป้อหลอ
 อ้ายพ้อเฮยเอาเป็นเน้นจับไป
 ตะตีไหลถิมะจีไป
 ถึงบ้านเมืองได้ไปหาเมีย
 อายย้าช่วยจำเรียกหาเตย
 จิกเบียดหางหนูดูบับคอ
 พันหักปากกตองอยู่จ้อหวอ
 ผูกหางหนูต้อ ๆ มาหานาย
 เจ็กต้อตันเทาเม็งขวัญหาย
 ให้มัดตัวนายบุนเจ็งไป

ยกทัพกลับเข้าเมืองตั้งจิ๋ว

ตั้งวงดนตรีเจ้านายไป

๑ ครานันชาวเมืองตั้งจิ๋ว

ชายเครื่องต้นค่านานา

พวกชาวทัพแสบที่ของวังขอมมา

ได้โทษเหล่าเขาพร้อมล้อมกันกิน

ให้ฉวางราวเอาถ้อยราม

อ้ายไทยเอาหมัดยักพอแรง

เจ้าจีนชาวตลาดหวัดหวาดแห่ง

ช่วยลูช่วยล่าเหล่าอาแป๊ะ

ฝ่ายว่าชาวเมืองตั้งจิ๋ว

พวกไทยมีชัยได้ศวันเครื่อง

เอาเงินทองมากองให้ทัพไทย

เขียนชนแพรพรณนานา

พลายยังนายใหญ่ไพร่ห้าร้อย

ฝ่ายจ้อจี้หลังนั่งเตียงใน

๑ ครานันพลายยังทรงฤทธิ์

ไปรบทัพจับวงดนตรีเจ้านาย

แต่พนตายกายกันยับนับห้าพัน

พันจาหัตถ์บนหมอนวายนม

ฝ่ายจ้อจี้หลังเมืองตั้งจิ๋ว

รงทิวโห่ร้องก้องหวุ่นโหว่

ร้องเผยแพร่ ๆ ได้กันมา ๆ

เป็นท่อนิ่งรายอยู่นักหนา

หมู่เหล่าชาวปลาดำรายกิน

ปากว่ามีอควาเอาหมัดตั้ง

เนาบ่ากว่าปลัดเขาขาดง

อ้ายเจ้าตามเจ้าดูดยศแย่ง

เจ้ากระแคงตั้งคควากระมาแป๊ะ

ตั้งตักแะแบนแ่นกระแจะ

ชาวทัพเข้าแะเอากางเกง

ตั้งตั้งผูกกันเตียง โผงเผง

จับวงดนตรีตั้งตั้งเก้งมา

ได้ใจหมอกเกือกเป็นหนักหนา

เจ้าจีนตั้งฮาปรากฏไป

พวกกันเคลื่อนศด้อยเข้าศึกใหญ่

ย้อตะดิโหดเชิญไทยมา ๆ

นั่งรับชอกไปไม่มีสา

กับจีนไพร่ห้าหกลับคน

เหลือนั้นแตกไปในไพร่สณฑ์

เป็นน้องตนของวงดนตรีเจ้านาย

ยกศควหวัดตากจนปากอ้า

๑ ครานน^๕จึงงอนบุน^๕แจ่ง
จะสั่งให้ ไปฆ่าเสียเมืองไทย
กูไม่มองง้อจอจิตตั้ง
กูตายจะไปตายในธานี

๑ ครานน^๕ฝ่ายว่าจอจิตตั้ง
สั่งให้เขียนพด้น^๕พัน^๕โต
จำคาผูกเอวแล้วลงหวาย
ฝังฝังตั้งต้น^๕ต้น^๕นมา

๑ ครานน^๕ฝ่ายจึงงอนบุน^๕แจ่ง
กัณฑ์ตาเขียวเกรียด ๆ ไป
ร้องว่าอ้ายจอจิตตั้งหวา
แต่ตัวมึงที่ไหนจะได้กู

๑ ครานน^๕จึงเจ้าจอจิตตั้ง
เอาตัวอ้ายงอนบุน^๕แจ่งไป
จัดผ้าเกาผ้าหนึ่งให้พลายยง
ผ้าผืนแพรพรรณดั่งรอนานา
แต่งเครื่องบรรณาการพานทอง
พร้อมแล้วไปด้วยแก้วอันรูจี
ลูกสาวเราจะให้เจ้าพลายยง
ข้าไทจักให้ทั้งเงินทอง
พลายยงก็ลาพ่อตาไป

ใจเก่งหาเซ็ดหาขามไม่
จะอาศัยไปโยกับชีวิต
มึงเกิดเมื่อคราววานขึ้นนี้
กรุงศรีอยุธยาอยู่หัวไทย ๆ
ได้ฟังโกรธาตั้งเพลิงไหม้
ตำรวจในสวนจีนบินกันมา
ต้องคนเขียนช่วยย้ายศิธา
ขวาดงซ้ายลงตีตั้งไป ๆ

ใจเก่งหาหรือฮาย่าไม่
ดำให้ฮิในคิกำกู
มึงไปหาพ่อไทยมาต่อฮู้
จะจิกเอาหางหนูมึงครูไป ๆ
ร้องสั่งออกมาหาข้าไม่
จำได้ไว้ในใต้คาดฟ้า
บรรทุกข้าวของลงให้นักหนา
เงินตราห้าพันดั่งวรรณะ
เป็นของถวายเจ้ากรุงศรี
มีทองดอกไม้เงินทอง
คือองค์เวดิงผู้ตม่อง
จัดห้องไว้ให้ท้ายเกตรา
ดงผ้าผาใหญ่เดธา

บ่าวไพร่ชนของดงนาอา
 ค้าวจาไต้จนบนแจ้งมา
 ฝ่ายจีนพนักงานตมตมไป
 เครื่องบรรณาการห้ำห้อยตั้ง
 บรรทุกตำเภพด้นทันที

๑ ครานันจึงท่านจอจิดัง
 จะให้ลูกสาวไปไกลเมือง
 เร่งพานางเวดีดลงไปตั้ง
 ไปอยู่ต่างประเทศเขตคัน

๑ ครานันนางดีจุหลังจิด
 ครางฮอดบิมจะทอดค้วตาย
 โอ้ว่าเวดีของแม่เฮีย
 จะไกลเนตรมารตาจากขานี
 หวัน ๆ วิเวกนางโหยให้
 ตั้งหนึ่งตมพักคว่าธาตดอยปลิว
 จะไปอยู่เมืองไทยไกลจากอก
 เป็นเมียพลายยงทรงอุทธา

๑ ครานันนวดอนงค้องค้วเวดี
 จะแก้งให้ลูกไปไกลบุรี
 เป็นเมียพลายยงทรงนาม
 กิณอนบ่ห่อนจะเข้าใจ

ถ้วนทั้งห้ำห้อยบรรดาไป
 จำไต้ค้ำฟ้าตำเภพใหญ่
 ไต้ดอกไม้เงินทองมาทันที
 ยิงแฉวดควยทองเวรเรงศรี

เอาบาญชีมาเรียนท่านเจ้าเมือง ฯ
 ไต้ฟังก็แจ้งในราดเวรเรง
 ตั้งเวรเรงเนื้อความกับเมียพลัน
 ให้เป็นเมียพลายยงเจ็ดฉัน

เราบ่้องกันเราไฉ่จึงไม่ตาย ฯ
 นบ่นองประหวอดขวัญหาย
 บ้ายหน้ามาว่ากัมบุตรี
 จะตะเคยแม่แล้วมาระศรี
 ตั้งฮักคี่ฮักคี่ดับดับไปตั้ง
 เหมือนลูกไก่กาเหยี่ยวมาเฉี่ยวฉิด

โอ้แม่นางเวดีของมารตา
 แม่วิดกถึงเจ้าจะโหยหา
 กัมหน้าไปเกิดให้จงดี ฯ
 นบ่นองมารตาแล้วหมองศรี
 ไม่รู้จักบ่ระดีประสาไทย
 ครันคร้ามหาเคยฉักฉิดไม่
 ฮายฟังไต้ฉิบฉิม

ฟังว้ายกัณนมเชยชมแม่
 เคยเจอะเตนาศาทุกวราตรี
 มิไค้แทนพระคุณเจสุญแจ้ว
 จะไปกับคนอื่นไม่วันรอย
 งตรอแต่มรสุมหน้า

การกัณการนอนผ่อนเข้าใจ
 เมื่อดวงฉันยังเด็กเด็กเพียงนี้
 มิควรที่จะไปให้ชายชม

๑ ครานันนางสีสุหตั้งใจ

ลูกเอี่ยมมีเคยจำเคยมา
 ถ้าได้ประสพบพบพลายยัง
 แด้วจะตีมบิตามารตรา
 คงรู้ในการประเวณี
 ย่อมรู้ทอเป็นผัวเป็นเมียกัน
 เจ้าพลายยังฤทธิ์เรืองกู่เมืองไว้
 ไปแทนคุณชาวไทยในอยุธยา
 เกด้ามมส้มหน้าเอาบั้นบัก
 กรรเจียกเกดัดเพชรแหมมแถมกัน
 ต้มหูตั่วบจับแฉวงใจ
 พนมวงคงประดับับจาวแฉวม

จะห่างแหพดัดพราวจากอกหนี
 ดงแดนใครเล่าจะเกด้ามวย
 ตั้งดวงแกวด้้นศรีที่ละด้วย
 ช้อยว่าบิตาย่าให้ไป
 ลูกยายังหาฐัชรรมเนียมไม้
 จึงยกลูกไปให้มิมุ้ม
 จะให้อยู่กับสามีไม่เห็นดม
 ลูกปรารมภ์ไฉนักพระมารดา ฯ

ตอบนางเวสิดเด่นหา
 เจ้าจะว่าไปโยกับกัณนอน
 จะหลงไปด้วยความดีไมสร
 กัณนอนใครบ่ห่อนจะสอนกัน
 อันตั้งนี้โบราณท่านสาปสร
 แต่อนันตะชาติสืบ ๆ มา
 จับจงบุนแจ้ได้ไม่เช่นฆ่า
 ว่าแต่จค้แฉงแต่งลูกพด้น
 กระทบกพัคร์วักร้อยอันเจดณัน
 สุวรรณมาดัยได้แถม
 กางเกงใส่ช้อหกกกระทบกแหลม
 เกือกแหมมถุงเท้าจาวตา

ได้เด็ดพจนของช่องมังกกร
 เด็วจแดกักพานางลงมา

๑ ครานนฝ่ายว่าจ้อจี้หลัง
 ใหยกเอาเกยจนนเข้าไป
 แตรตั้งขม้าพ้อพ้อแม่ตั้ง
 ใให้เวสิดเข้าไปท่ายเกตรา
 ขอฝากนางเวสิดลูกรัก
 จงเลี้ยงให้เป็นขรรรมั่นคง
 จ้อจี้หลังผัวเมียกัถามา
 จากดำเกามาถึงท่านา
 ครันไต้ถูกขี้ให้ถอนส้มออก
 ตมพิตรบัต โบก โบ
 ฝ่ายนางเวสิดก็เค้รำ ไค้ก
 ตเดียวกับแม่แแต่สุดตา
 ทุนจะไค้ดเมืองตั้งจี้จ
 แตนตงแต่จะดับไป
 ไค้กเค้รำมาดำเกาดำหนึ่ง
 พลายยงอยู่ดำหนึ่งอ้ออ้งมา
 อ้นเวสิดเขาให้มาเป็นคู่
 ถักถายเจ้าฟ้าพาราไทย
 เตือนหนึ่งก็มาถึงพาราไทย

ตั้งลอยร้อนอยู่ในห้องเงา
 วงคำห้อมด้อมพริบพร้อมไป ฯ
 จึงตั้งกับเหล่าบ่าวไพร่
 นางเวสิดเข้าในให้หามมา
 จนลงดำเกาทที่ทอค่า
 บิตาจึงว่าเจ้าพลายยง
 ตั้งควักเอาแก้วตาข้างขวาตั้ง
 ฝ่ายเจ้าพลายยงก็รับคำ
 พร้อมด้วยญาติกาอาลัยรำ
 คนงานคดาคดำทอดำไป
 ชักโบกบรอกขุ่นเด้าใหญ่
 ดำเกาใหญ่ต้องดำตามกันมา
 จิโยศควำครวญทวนหา
 ชบหน้ากับห้องเกตราใน
 เวสิดเค้รำด้ร้ยชะห้อยให้
 ด้กเมือไรจะไค้กดับคินมา
 รำไท้ออ้งมานักหนา
 คิดในบัญญัติประดำใจ
 จะส้มสู้ร้อนรักหากควรไม่
 จะไค้กเกียรติยศปรากฏจริง
 เจ็กขันตีใจทั้งชายหญิง

ให้ชนบรรณาการวางตั้ง^๕พิง
เข้าไปในวังตั้งท^๕เผ่า
ทักถาม^๕เนอความปรึกษา^๕กัน
เจ้าพระยาพระหลดวงรับคำไว้
ฝ่ายสมเด็จพระองค์ทรงขรรณิ
เจ้าพระยาข้าเผ่าก็บังคม
เห็นข่าวของเงินทองน^๕ับพัน
คำวิธ^๕ตรัสถามเสนาใน
ประเสวี^๕แล้วไปด้วยแก้วอันรูจี
ว่าเจ้าพลายยังไปตีทัพ
พระองค์ทรงขัย^๕โอบุญ^๕
พลายยัง^๕ำคต^๕าน^๕เข้า^๕มา^๕เผ่า
พระองค์^๕คำ^๕วิธ^๕ตรัส^๕พลัน

๑ พลายยังทรงฟังก็กราบทูล
ไปตีทัพ^๕อ้าย^๕มู^๕ย^๕ย^๕ยับ^๕ไป
พัน^๕จีน^๕ไพร่^๕ตาย^๕เป็น^๕หลาย^๕พัน
น^๕ับ^๕น^๕อ^๕กราบ^๕บาท^๕พระ^๕องค์^๕มา
แล้ว^๕ถว^๕าย^๕ค^๕อก^๕ไม้^๕เงิน^๕ทอง^๕มา
เครื่อง^๕เงิน^๕ดิน^๕ทร^๕พ^๕ัน^๕ับ^๕มาก^๕ไซ^๕ร์
ชื่อ^๕ว่า^๕เว^๕ล^๕ี^๕ท^๕รง^๕ด^๕ัก^๕ษ^๕ณ^๕
เป็น^๕ข้า^๕ไ^๕ด^๕ระ^๕อ^๕อง^๕พระ^๕มา^๕ทา

ทุก^๕สิ่ง^๕ค^๕อก^๕ไม้^๕เงิน^๕ทอง^๕น^๕
เจ้า^๕พระ^๕ยา^๕พระ^๕หล^๕ด^๕วง^๕เป็น^๕หล^๕้น^๕ ๆ
เด^๕็จ^๕จ^๕พลัน^๕ท^๕ู^๕อ^๕เบ^๕ิก^๕ให้^๕ด^๕ัก^๕ท^๕
พล^๕าย^๕ย^๕ง^๕อ^๕อก^๕ไป^๕จ^๕าก^๕ใน^๕ที่^๕
เด^๕็จ^๕จ^๕อ^๕อก^๕ท^๕ท^๕อง^๕พระ^๕โรง^๕ค^๕ัด
พระ^๕บ^๕รม^๕ก^๕ษ^๕ต^๕ริ^๕ย^๕ก็^๕ผ^๕า^๕ค^๕ณ^๕
แพร^๕พร^๕ร^๕ณ^๕ด^๕ุ^๕จ^๕ร^๕ร^๕ณ^๕อ^๕ย^๕าง^๕ค^๕
ค^๕อก^๕ไม้^๕เงิน^๕ทอง^๕ของ^๕ใคร^๕น^๕
เจ้า^๕พระ^๕ยา^๕อ^๕ธิ^๕บ^๕ค^๕ก็^๕กร^๕า^๕บ^๕ท^๕ูล
ก^๕ด^๕ับ^๕ม^๕าก^๕ร^๕า^๕บ^๕า^๕ท^๕น^๕เร^๕น^๕ท^๕ร์^๕ดู^๕ร
ฟ^๕ัง^๕ท^๕ูล^๕ให้^๕ห^๕า^๕พล^๕าย^๕ย^๕ง^๕พล^๕ัน
ก^๕ม^๕เก^๕ด^๕ำ^๕ม^๕ัง^๕ค^๕ม^๕น^๕ว^๕ัง^๕ด^๕ว^๕ร^๕ค^๕
การ^๕ท^๕ัพ^๕ไป^๕น^๕น^๕ป^๕ระ^๕การ^๕ไ^๕ด^๕ ๆ
ขอ^๕เค^๕ระ^๕น^๕เร^๕น^๕ท^๕ร์^๕ดู^๕ร^๕ผู้^๕เป็น^๕ใ^๕หญ^๕
จับ^๕ไ^๕ค^๕์^๕จ^๕น^๕ง^๕ว^๕น^๕บ^๕ุ^๕น^๕เจ^๕ง^๕มา
จ^๕อ^๕จ^๕ิต^๕ด^๕ง^๕น^๕น^๕ก^๕ท^๕ร^๕ร^๕ษา
ให้^๕ข^๕ำ^๕ง^๕ว^๕น^๕บ^๕ุ^๕น^๕เจ^๕ง^๕เส^๕ีย^๕ก^๕ร^๕ง^๕ไ^๕ทย
ก^๕ับ^๕ด^๕ำ^๕เก^๕า^๕เก^๕ด^๕ร^๕า^๕ด^๕ำ^๕ห^๕น^๕ง^๕ใ^๕หญ^๕
ด^๕ัง^๕ใจ^๕ถ^๕ว^๕าย^๕บ^๕ุ^๕ต^๕ริ^๕มา
ง^๕า^๕ม^๕น^๕ก^๕อ^๕าย^๕ด^๕ัก^๕ด^๕ิ^๕บ^๕ห^๕ำ
ก^๕ว่า^๕ช^๕ี^๕ว^๕า^๕จะ^๕มี^๕ว^๕ัย^๕ม^๕ุ^๕ค^๕ด^๕ุ^๕ค^๕ป^๕รา^๕ณ^๕ ๆ

๑ ครานนังของคันทเรนทร์ผู้
 ยมสัตว์ดว่าเรอเออได้การ
 กูไม่ต้องการลูกหลานเจ้า
 เอ็งไปไต่ยากลำบากใจ
 ด้รเรอญพลาญงองค์ทหาร
 ประทานเคเรือด้รเรอณกันกลตของ

จึงงอนบุนแจ่งที่จับมา
 ประทานเสด็จคนใช้ให้มากมี
 ทรงพระนามพระเจ้าสมมตวงศ์
 เองไปครองให้เป็นหลักในขรณินทร์ ตั้งแต่ภูมินทร์เข้าข้างใน
 พลาญงตรงออกจากที่เฝ้า
 ถึงวงแหกเมฆงชนบันได
 ก็มเกล้าเจ้าความมาแต่ต้น
 ษนะศึกมีชัยไต่เมฆมา
 นางเวดีอกราบบาทพระชนนี
 แม่งามพักตรดังดาวลูกสาวจีน
 พลาญงดูหลังบุตรสะเือกด้วยใจรัก
 เป็นบุญเจ้าทั้งด้ของเคศครของกัน
 เจ้าโรญาติธาตมิตรมาเมืองนี้
 อุดดำห์รักษาดอกถันนินทา

พิงพลาญงทอถกษมด้มด้
 เบิกบานตรด้ค้ออ้อความไป
 เป็นเมืองเด็กน้อยนักหาควรไม่
 กุยกให้เดียงอยู่เป็นคู่ครอง
 ไม่มีใครด้านทานเทียมถึงด้อง
 มงกุฎผ่องประดับเพชรเม็ดอย่างดี
 ด้งเป็นเจ้าพระยามัยศักดิ์ศรี
 ด้งพลาญงให้เป็นที่เจ้าเขียงอินทร์
 มีเคเรือทรงพร้อมอย่างกษัตริย์ดิน
 ให้ชนชาวขอมมาหาข้านี้
 พาเวดีไปโหว่มารดา
 ให้พระชนนีฟังไม่มด่า
 ด้ชื่อว่าเวดีบุตรเจ้าจีน
 ท่านด้รร้อยพ่ายนิต ให้พรศักดิ์
 เมืองไทยดินหาใครไม่เทียมทัน
 พิศพักตรลูกแก้วด้รวบรวญ
 ออย่าโคกศักดิ์เดียงใจเลยดูญา
 ษนะนี้จะรักให้หนักหนา
 ด้งไค้ช้อช้ออย่าไค้ทำ

ตัวแมนกแกกเกษมชรา
 เงินทองมีเท่าไรมิได้อา
 แน่นตายหมายฝากซึ่งชาติผี
 จงกินอยู่ด้วยกันอย่าฉันทา
 จึ่งให้คนจัดแจงแต่งห้อง
 พานหมากนากทองของดีอาจ
 เตียงตงหลังติดกับวิมผา
 พวงพุดต้นห้อยช้อยรด
 หีบกำปั่นมันโตต่าง ๆ
 ใส่งูญแจชนิดแก้วมีคัตรา
 กับต่าง ๆ บ้างห้าห้าหกคน
 เจ้าค่อยเบิกบานดีราญใจ

๑ ครานันจง โฉมเจ้าพลายยง
 ครนส์รียาล่าดับอัปโยม
 คาวนจพาพะไรพะไร
 แต่อาวรณ์ร้อนใจตั้งไฟเสีย
 ก็ครวโลไปเรือนนางเวดี
 ไครตื่นอยู่หรือบางข้างโนน
 เวดีจ่าเจียงว่าพลายยง
 กระหีบคาพยกหน้าให้สม
 ยี่สามาเบ็ดประตุให้

เหมือนหนึ่งเขามาเมอจวนคำ
 ถิ่นกศว่าจจะปลุกให้ลุกยา
 เมอไรคมเจ็บไข้ได้รักษา
 ว่าแล้วลุกมานั่งหอกกลาง
 ทังชาวของเครื่องใช้ไว้ต่าง ๆ
 มุ่งกางม่านกันเป็นหลอด
 ระบายหน้ามิดของธงชาติหมด
 เดรัจฉมดแล้วให้ชนรองมา
 เงินทองของนางทงเดชะ
 นางเวดีก็มาอยู่ห้องใน
 ดับสนใช้สอยอยู่ชวักไร
 พอพลบค่ำเข้าใต้ให้จุดโคม
 อาของพรงเพร็ดเม็ด โฉม
 แฉ่นโสมนัสกันถึงเมย
 แม้นธาเจ้าจะกรังจาทงเสีย
 เขามือเขี้ยแคะกลอนดอนออกพด้น
 จงยกนงเคาะบานทจวรดน
 เขี้ยสมันเบ็ดประตุรับกฐิ
 ถิ่นอนลงทำหดับเดียวกับที่
 ย่าอ้อมมีเองไปเบ็ดประตุรับ
 ก็เข้าไปห้องนางอย่างขยับ

กาถนบนเตียงเคียงประทับ
หอมแก้มแถมประทนต์นกดม
ได้เสื้อแพรแต่บางราว ๆ นม
ตะเกียงแก้วจกดับต้องจับพักตร
จะพิศไหนก็วิไลทองอรทัย
ชมพลางทางปลุกทราวมั่งจน
ประคองกอดคยกสะพักได้ตักไว้

๑ ครานันจิง โฉมนางเวสดี
แล้วแก่งซ่าท่าหลับไม่ตื่นตา
จะรักจริงหรือแหงนทำแก่งรัก

จึงมาหาเพราะว่าด้วยจำใจ

๑ เจ้าพลาวยงรู้แจ้งว่าแก่งหลับ

ปลอบโฉมประโลมลูบซึ่งกายา
โอ้แก่งแหวศารของพี่เอ๋ย

หรือขวัญเมืองเคืองช้อยจึงน้อยใจ

๑ เวล็ดลุดกลดลงจากเตียง

ความกลัวตัวด้นหวอนวิญญา
ฉันจะรอดามหน้อยอย่าหน้อยจิต
จึงองอาจกล้าหาญทำชาญรัย

คิดว่าหัดปลุกจับเข้าลูบชม
น้ามันจันทนป่นปรุงบำรุงผม
งามคมชาวข้าคงดำดี

คนน่ารักหมคมดกนด้นไผ่ผี
เดียวแต่ทนต์เด็กเป็นแจกไป
ยังหัวคำอยู่ไม่ควรจะหลับไหล
แล้วด้นไหลปลอบปลุกลุกเกิดรา ๆ
นอนพลัดพลิกแพลงตะแคงหน้า
จะศุภกิริยาว่าอย่างไร

หรือไม่דםศรเพราะเป็นเมียเดียวไม่ได้

นางนอนนิ่งเดียวมิได้จ้านรรจา ๆ

กอดประทับอกแอบเข้าแนบหน้า

อนิจจาแก่งนั่งเดียวจริงใจ

อย่านึกเลยว่ามีรักใคร่

อย่าดังดัยเลยลุกขึ้นเกิดรา ๆ

เดือนเดียวมาข้างต่างนงกมหน้า

แข่งขันแสร้งด้วยจำใจ

นี่หม่อมหมายมากคิดเป็นโฉน

จะเข้ามาหาใครในห้อยง

ใช้ว่าเป็นเมียลูกมาถูกตัว
 เดิมเมื่อพลัดพรากจากบุตร
 ด้วยบุญคุณการบุญกุ้มเมืองได้
 ครั้นเป็นเมียกตัญจะเสียซึ่งหน้าตา
 ขออภัยไร่ว่าจะแกดั่งรับ
 ฉันทาจนอนอย่าก่อนมารบถจน

๑ เจ้าพลายยงตลอดองค์งนังชัค

งามสรรพเผ่ารับพี่รำไป
 แรกเริ่มเมื่อพ่อแม่เจ้า
 เป็นคู่อยู่กับจนดินปราณ
 ช่างด้านจนว่าควรแต่เป็นข้า
 หนาใจน้อยนักหนาตั้งปลาชิว
 มาตามทางนั้นเป็นกลางพระสมุทร
 คำโบราณท่านห้ามตามตำรา
 ถ้าผู้ใดไม่ฟังตามดังสอน
 คงอันตรายต่าง ๆ กลางนที
 ยอาน้อยใจไซ้พี่มรักเจ้า
 จะกล่อมเกลี้ยงเลี้ยงเจ้าเผ่าประครอง

๑ เวลถึงมัตมมอระก้อให้
 อันมารยากระดกรัยอมมีชาย
 อันตจ้องนังมีไซ้ไทย

หรือเป็นผัวเป็นขู้จุงจู
 บิดาชนนินให้มา
 แต่ตั้งใจให้ตจ้องนังเป็นข้า
 ด้วยว่าด้านน้อยอยู่ไม่คู่ควร
 เชิญพ่อกตัญบอกไปเสียโดยด่วน
 เวลาจนจะรุ่งจรงรีบไป ๆ
 แนบสนิทนังเรียงเข้าเคียงไหล่
 แกดั่งตัดใยเยื่อรักให้หักราญ
 ว่าให้เราร่วมรักสมัครสมาน
 ไม่ควรการที่จิตจะมีพิสด
 นนขอจะแกดั่งให้แห้งทิด
 หรือโกรธกรวดอาพมหน้าพา
 คิดกตัญสุดเหลือที่จะไปหา
 ว่ามิให้นิตรากับนารี
 ชนหัดบนอนก็จะยับดงกับที
 เพราะเช่นนั้นจึงมิได้ไปหาน้อง
 จึงคลายเคঁร่าที่ทรมามของ
 ร่วมห้องมิให้ห่างจนวางวาย ๆ
 แต่ในใจคิดรักสมัครหมาย
 จึงเบี่ยงมายดอบคำเจ้าพลายยง
 หรือจะมารักใคร่ไหลหลง

ทั้งไรรูปชาติตระกูลประยูรวงศ์ รูปทรงไม่ดำอาจเหมือนอย่างไหน
เป็นเจ้าทั้งไร้ดินทั้งไร้ศักดิ์ ไม่อาจเขื่องยกให้รักใคร่

การปรนนิบัติก็ซัดทุกตาไป
ซึ่งนายหมายจะเลี้ยงเป็นเมียนั้น
ให้พริ้งจิดคึกคักตัวไม่เหินดู
ก็จะตมเลยตั้งเวดัดเดียว
ศวันดั่งเงยทะเลาะเถาะแคะไป

ดำหรับก็จะยับทุกตาไป
ชาติหญิงไทยน้ใจมันคุดัน
จงเอาบุญการบุญฉันทกรามไหว
จะเป็นเมียนั้นไม่ได้ภัยคงมี

๑ นิจจาเจ้าเฝ้าแต่ว่ามาจับพี่
รักพุ่มพวงเท่ากับดวงชีวาสัย
ถึงจะหาเมียไทยได้ก็กร้อย
พี่คงให้ถือน้ำตามลัญญา

อยู่ร่วมเรือนเป็นเพื่อนด้วยแก้วพี่
จะส่งจนไว้ในห้องประคองชมอย่าเตรียมตมครของกริ่งให้ครอมใจ
พลางจูมมีอน้องย่องขึ้นเคียง ประคองเคียงลงกับหมอนที่นอนใหญ่
ค่อยขยับอกทับประทั่งไป
ประคองเกล้าเต้าแต่งเกรงกำกัศ

ชรรวมเนียมไทยฉันโลกก็ไม่รู้
ตัวฉันทก็ชอบพระคุณอยู่
นอจว่าไต่เมียรู้ทีเป็นไทย
หน้อยจะกตลัญญาเมียมาคำให้
ผัวก็จะซัดใจเข้าตัวฉัน

ลงเป็นข้าคนไร้ไต่โคศคัลย
คำแต่ฉันชุตโคศให้ทุกที
ยอมไร้ต่างรัชเป็นทาด
เชิญพ่อจรดิครวไร้ไป ๆ

คงชิวหาเห็นเช่นใจไม่
อย่าดังสัยลัดคดแคว้วเลยแก้วตา
จะให้เจ้าเป็นนอชนั้นอย่าว่า
ไปจนแก่ชราอย่าปรารมภ์

ดักร้อยมีก็มีไต่ไกลลุ่ม
แล้วจวกไร้อ่กายกอดพิลฉัน
ฟังรุ่นคักเป็นโตให้ไฝ่ฉัน

นางพลัดแพลงแว้งวัดค้อยบ่ตกัน

ชยาบบคนเจ็บหนักหม่อมจะตรอมตาย

เจ้าพลายน้อยค้อยว่าเป็นยาทิพย์

แต่ค้อยหทัยแยมัวอำชยาย

กรกระหวัดศรีตังอยู่ตังกาย

นางโหมฉายหัดบตาไม้พาทิ

อักษรรยหอนไหวให้ตอดน

เหมือนช้างคั่นงาแรงแทงคนช

เลือกนุกออกข้างกลมฉัดมประดี

ทงต้องศรีสุทธเกษมค้อยเปรมใจ

ค้อยหนุ่มสาวคราวกำตชชักรุ่ง

พอพวยพุ่งสุริแสงต้องแสงใส

เจ้าพลายยังเยื้องย่องจากห้องใน

มาฉันทนาบราศรัยกับมารดา

๑ ครานนสร้อยฟ้าสมนี้

ยินดีค้อยตกลเป็นนักรหนา

ค้อยฤทธิกล้าหาญชาญคักกา

แต่แค้นใจศรีมาดาเป็นพันไป

พยาบาทคาดเวรไม่เว้นจบ

คิดพบจะฆ่าให้คักชย

จะแต่งกลบนบออกกับธูาไว้

มานั่งไกลแม้จะเล่าให้เจ้าฟัง

ความฮายใครจะฮายเหมือนอกแม่

ความเจ็บแท้ใครจะเท่าเหมือน

คราวหลัง

เพราะเป็นคนหัวพลตชชักรั้ง

เราจึงตงยูแยงแกตังได้ความ

ฝังรูปรอยไว้ในบ้ำชา

มันชุดมาให้พระโวยไม้ไต่ถาม

แม้กตต้องลุยไฟไม่ไหม้ตาม

ทูลพระอะศักรงนามให้ฆ่าพัน

เพราะบุญเจ้าที่เขายู่ในทอง

แม้จึงต้องรอดได้ไม่อาตัญ

แต่เดินดงหลงทางกลางอารัญ

เพราะเดรณรนนจึงรอดคอง

อุมที่อังก้อยประคองพระธูกรัก

จะย่างนักรัษะย่อนระทอนทอ

ถึงหัดตัวเด้อตห้ไม่มกตัว

คราววาดนาชวักชั้งชัง

อีศรีมาดาแหดมันฆ่าคนกินได้
ตั้งเดียดจะตกในอกพัง

๑ ครานันพลายยังทรงพังคำ

เกิดเป็นชายมิให้ใครมาดูแค้น
ครงานเรากตมยศศักดิ์

เป็นเจ้าเมืองเชียงอินทร์กินเวียงไชย
ทั้งเงินทองของเราก็มีมาก

อีศรีมาดาถูกมันนั้นก็มี

เราชอบฆ่าถึงว่าถูกมันรู้

ที่ใครเป็นตระดาการจะมานบน
ฆ่าเสียในคำทำให้ยับ

ไว้รูระลูกชายจะถ่ายเท

จึงเรียกแค้นคำอินเข้ามาใกล้

จงจัดไปตวันฮ้ายคนดี ๆ

ไปลอบฆ่าศรีมาดาเสียให้ยับ

ถึงมันจะรู้ชาวเต่าดี

๑ แค้นคำอินรับคำแค้นฆ่าดา
ซึ่งเก่งกาจอาหาญชาญชัย

บ้างจัดแจงแต่งตัวออกตุด

กระสุนด่ากรวดจากกระจับดำหับตน มีคมด้วยทุกคนรีบรันไป

ไม่เชื่อใจคนแม่ที่แปลหลัง

ตั้งเมื่อครั้งคราวไรจะวายแค้น ฯ

ให้เจ็บช้ำเหมือนใครกรอกด้วย

หอกแหลน

ลูกจะแทนทดทำให้หน้าใจ

พระจอมจักร ไปรดปรานปรทานให้

ทศโคกไม่รอมมาต่อตี

ออกปากคนกตัญถองรังศรี

บวชอยู่ที่วัดส้มใหญ่ทั้งดองคน

จะพ้องเราเราสู้ไม่รีดต้น

ถูกเข้าคนดะยี่ดบซึ่งคงตั้งเด

มันจะจับใครได้คิดโพดแปล

ทำให้ล้มกระเนในอนัน

กระซิบสั่งความโนเป็นถ้วนดี

แล้วให้มีหอกคาบดำหับมือ

ตั้งกำรับไปเด็กมึงอย่าอิงฮือ

จะซัดซัซซ้อเฮากับใคร ฯ

ออกมาร้องเรียกซึ่งบ้างโพ

เคยสนิทริศใช้ได้ดิบคน

ถือฮาวุชหอกคาบดำหับตน

ถึงบ้านเช้าประมาณดึกสองยาม
 มีมดตัวท้อหลานภ้าย
 แต่บรรดาเพื่อนบ้านที่ย่านใกล้
 ที่ประตูหัวบันไดไม่ให้ตาม
 โปกหัวเท้ากระบุงตรงรัง
 แหงหน้าชนมาตุถูกขยับ
 เรียงรอบตามขอบนภาภาค
 ครั้น ๆ เสียงฟ้าตุน่ากต
 จุดคบชนประดังแฉ่งตั้งให้
 ลากฟุ้งเข้ากระทุ้งประตูชาน
 โครมครามเข้าตามประตูใต้
 ร้องอ้ายอันเขาให้ตายจุดใต้โหลง

ข้าไทในเรือนก็เกิดอนกธาด
 ไม่รู้ว่าเหตุไรไปพลัดอัน
 อีเมียรบตกใจกับอ้ายทิด
 หัวคะมาเข้าตำฝากระเบียง
 ศรีมาธาดอกใจไม่มีขวัญ
 พกธาดอังกกราวมาทัน ไค
 เดีงต้นนั้นต้นฝางตั้งผดุง
 นางทะดังลกลอกออกไปนอกทัน
 ไม่ถนคชัตตลงที่โหลงรอบ

ดาวอร่ามเดือนแรมไม่แจ่มใส
 ดังกัดเสียงคนโตไม้ไผ่จาม
 นึกจากกลองไว้ซ้ำได้หนาม
 คินหม้อครามทาหน้าห้าหกคน
 จึงมายังที่อยู่รูดท่อนน
 แดเห็นฝนตั้งเป็นหมอกมัว
 โปยมพาดเป็นพยับสดับดัง
 แฉ่งแปลบแดบทั่วจักรวาล
 เขาพรว้าไคพันรูดเข้าหัวบ้าน
 โบบานตาดพั้งเสียงตั้งโกรง
 อังไชวเดียงอังกังโงง

กระโตกโหยงยกคาบกระหนาบพัน
 หัวคหวาดอังกังหนไม่มีขวัญ
 บ้างอังกังเข้าไปมุ่นไคถุนเคียง
 คินชวดลมคินรอกันเคียง
 ไม่อาจทักท่มเถียงว่าผู้ไค
 คัดคินหน้าชัตตอยู่หัวคโหลง
 ถึคคาบแกอังกังโคงกระหนาบพัน
 ถูกมุ้งแพรปราดชาดสะเบน
 มุ้งพันคาบแน่นแพ้นหวดมา
 เดีงอังกังแฉ่งแฉ่งตดอคบา

นางร้องกรีดหืดคดต้องแมวมาน้ำ
 ฝนร้องเรียกบ่าวไพร่เขาได้ต้อง
 กุมารทองแดงพรายบังกายไว้
 เสือกใส่ให้ดอยพลอยรักษา
 เดือดที่กายไหลรำน้าเป็นมัน
 อ้ายพวกดาวได้ต้องตามต้องคุณ
 รอยลงน้ำแล้วเข้ามาบอกนาย
 แค้นคำอินไคยน์แล้วร้องว่า
 เงินในหีบอย่าหยิบเขาไปเลย
 อ้ายบ่าวทงหลายฟังนายว่า
 บ้างได้พานไค้ผ้ามาออกประตู
 ไต่ภาคเรียนชั้นต้นนั่งต่าง
 เพื่อนบ้านละที่นั่นทงจิดจา
 ลงเรือนแล้วร้องว่าพวกเราจับ
 เห็นเลือดออกที่ตนจะเดินใจ
 แล้วถอนขวากดากธาธาขึ้นมาเรือน
 แค้นคำอินบ่าวไพร่จืดไค้ฮือ
 ครนถังกงกอนท้อค้าย
 แล้วบอกสร้อยฟ้าพลายยงพลง
 แม่ลูกฟังว่ากิดใจ
 บิดความเงียบบิตไม่มัวแฉว

เลือดท่อมกายาสดบไป
 บินต้องตงมาเพ็ญหาไรด์
 พยุงนางลงในสระพด้น
 น้ำพาเข้าในคลองสระบัวนั้น
 จระเข้ปาดสารพันไม่อันตราย
 ด้งดูเห็นแต่เลือดเป็นลำคด้าย
 งามนจมน้ำตายอย่าตามเลย
 อ้ายผอนผ่านมิ่งชนเขาเกิดเหว
 แน่เสียเงินทองนั้นของกู
 ด้บต้นชนคว่ำฮอดหม่านอยู่
 หงูหีบแบกแตกออกมา
 ชนพลงบ้างลงจากเคหา
 เจ็กฮวดคอดคดล้าคว่ำฮอกไป
 ขวากคำคินฉับฉับไกล
 ร้องฮในตีกากี้เสียงฮือฮือ
 ฝูงคนละเทือนไม่ฮึงฮือ
 แบกถ้อชนของไปตามทาง
 พ้อฮทัยรุ่งแจ้งแสงสว่าง
 งามางศรีมาดานนั้นฆ่าแล้ว
 ส้มจิตคิดไว้ให้ผองแผ้ว
 แล้วเชิญชวนลูกแก้วให้ครวใจ

ด้รยฟ้าพลายขงลงเรือม่าน
 ลงเรือแม่ปะทะกะใบ
 ตกระเซียงเตียงฉันทมาตามน้ำ
 ถึงระแหงชนบทยกโคลกตลา

๕ เพียรงานอุปฮาดตามใจ
 บ้างไพร่ ออกเรือแต่รีบมา
 ต้องดำเดี่ยวบ้านมาฉานฉ่า
 เคือนหงถึงพาราจารย์ราญใจ ฯ

ตอนที่ ๒

พลายเพชร พลายบัว

๑๐ จะกล่าวถึงนารสีร์มา ตา
 จนดจะปะเข้าที่บันได
 ครั้นเวลาเช้าท่านเจ้าวัด
 เดินตามสะพานกระดานกลาง
 เห็นคนนอนบนดจะมาประอยู่
 เรียกลูกศิษย์พัดนมัทนชา
 ช่วยกันยกชนจากดจะ
 เห็นยังไม่ตายค้อยหายใจ
 บ้างนวดเหยียบให้บ้างไรแก้
 พินเดินมือมกรุดให้สู้นัก
 สัมภารท่านเห็นหายใจแรง
 จึงหุงน้ำมันประदानมา

เจ้าดลบดขยมาในน้ำไหล
 ตะพานวัดเตโดยพอรุ่งวาง
 ครองผ้าบริบวัดลงมาต่าง
 พอจะต่างเท้าเชือกแกมมา
 ยังไม่รู้เป็นตายอย่างไรหา
 ๕ ทงเนรเถรลงมาขออิงไป
 ๕ ระวังจะผลตายที่ราวไหล
 ๕ หามชนวางไว้ที่กลางวัด
 ๕ หยูกยาทาแผลแฉก
 ๕ พรวักศิปากอกออกแต่จกรอกยา
 ๕ ให้เนรแดงต้มข้าวไว้ค้อยทำ
 ๕ รุปดำดีทาที่แผลพัดน ฯ

จึงจกทุกประการที่หลังคา
 แฉ่นสดครทระทวยทอค
 โธ่แม่แม่เราในคณมภัย
 ต้องราทีพากันร้องไห้
 จะได้รูรายตีที่มารดา
 เณรวัดจุดไฟใส่โคมแก้ว
 พันวัดตักท่องมุ่งเดินไป
 นกกระต๋อยตัวคึดคิดตามทัก
 ยิงเคร้าโศกเดี่ยวใจรีบไปพดาง
 สุริยใสไรแสงแดงโพยม
 เข้าทางลักตักไปตั้งใจปอง
 ๑ ถึงวัดเด็โดยที่ท้ายคั้ง
 เชะอะไรใครทำไมะนึ่งอย่า
 เข้าใกล้แลเขม้นเห็นว่าแม่
 กตังเก็ดออกเล็อกไปไม้ส้มประติ
 โธ่แม่เจ้าประคุณของตุกแก้ว
 นี้ผู้ใดรายกาจของอาจมา
 หรือตังจิตคึดขิงเอาเงินทอง
 หรือว่าพยายามทาคาดเวรไว้
 คุแผดที่แม่ก็ใจหาย
 นี้มันหมายพันคอให้มรณา

ด้รู้ว่ามารดาเจ้าบรรดัย
 กระทบกอดคองนี้้องเข้าร้องไห้
 จะตายแล้วอย่างไรโดนนา
 จำเราจะไปยั้งเคหา
 ว่าแต่ด้ครองผ้าคตาโคด
 ก็คตาคแด้ด้องจากกุฎใหญ่
 เฒ่นาะโก่แก้วขันกระชั้นทาง
 ตังจะบอกให้ประจักษ์เหตุทุกอย่าง
 พอด่างถึงทุ่งภูเขาทอง
 คับโคมแด้รวบมาทงด้อง
 เดียบตามลักคองด้ระบับมา ฯ
 เห็นพระเณรย่นมุงอยู่หนักหนา
 เขาจึงมายืนคู้ยู่มากรม
 ก็ดมแผ่ผอยพับดงกับที่
 คองหนงชวจะมรณา
 ตายจริง ๆ แด้หรือไรหนา
 ฟาดพันแม่ข้านเพื่อโค
 ขาวของก็หามีมามากมายไม่
 จึงทำได้เช่นนนะอกอา
 รอยปลาดยคาบยาจจนราวมา
 ข้างมาทำได้ไม้กัดเกรง

บ้านเมืองท่ากมขอแป
 อย่าโทษใคร โทษกายกรรมเราเอง
 ไข่พ้อหมั่นไฉยของลูกแก้ว
 แม้นว่าอยู่ตัวกูไม่อายุคน
 พระผู้จอมจตุจักรหลักพิภพ
 เหย้าเรือนเคหาแลธาไท
 เที่ยวนตายจึงได้หายชงยศักดิ์ศักดิ์
 รู้ว่าใครแล้วไม่ไฉยชงย

๑ จะกล่าวถึงนารัศมีมาดา
 ด้วยเลือดทกกายหายหยดพลัน
 เห็นลูกผูกจิตคิดใจ
 เดิมแม่หลับสันนิทรา
 มีคนถือไฟแต่ได้คบ
 เขามีนหม้อทาหน้าท่งหานาย
 คนบนเรือนเพื่อนบ้านก็ไม่ช่วย
 เขาเจอคาบฟ้าคมาพอส้าพัน

๑ พ้ออ้ายทิดสืบสาวได้ข่าวนาย
 ถึงวัดเตโดยไฟส่องเข้ามา
 ลูกได้ความแล้วตามสะกดไป
 เข้าตงเรือรบไปไม่รังรอ

เห็นว่าแม่ยากจนคนชมแหง
 เขาจึงไม่ยำเกรงเพราะยากจน
 พ้อตายแล้วหลายขีจึงมีมัน
 ด้วยว่าต้นเด็ทหารอันชาญชัย
 ดับเดียว โปรดปรานประทานให้
 ใคร ๆ ก็กลัวทอบุรี
 มันจึงทักหาญทาร์ขยาย
 จะต่อศึกว่าจะม้วยลงด้วยกัน ๆ

ค้อยพนกยายารมีมัน
 นางนั้นได้ศักดิ์มตา
 จึงเล่าไรแก่ลูกเด่นหา
 อยู่ในเคหาด้ามยามปดาย
 ฮาวุรครบในมือเป็นมากหลาย
 ถีบประศพังทลายแล้วได้พัน
 เงินทองเก็บด้วยทงเขียนขัน
 จึงไม่ทันถูกคอมรณา ๆ

ว่าไม่ตายมันเพียงมาเดาะหา
 เห็นหน้ากอดตันร้องไห้
 มันชนของเข้าในกงกวนก่อ
 คือพ้อพดายยงทรงฤทธา

ใช้ย้ายพวกดาวบ้างโพ
ฉันทไปเห็นกับลูกตา

คุมดำเหตุให้มาเช่นฆ่า
ว่าแล้วได้กาด้วยรักนาย ฯ

๑ ครานันต์มีการและพระสงฆ์
ส่งสารศรีมาดาว่าท่านยาย
คงพักอยู่ที่ทณุกฎเล็ก
เนรเดรดมไปใช้เก็บยา
ศรีมาดาค่อยยกมือมัสการ
ครึ่งนทกตงบรรลัย
แต่บรรดาเนรเดรตุดังคน
หลุกยาหาให้พร้อมทุกอัน

ทุกองค์รู้เรื่องความทั้งหลาย
บุญตัวไม่ตายอย่าได้กา
เล็ก ๆ มันจะได้ช่วยรักษา
ต่อหายแล้วจึงพากันคลาไคล
พระคุณท่านเท่าฟ้าก็ว่าได้
เพราะช่วยไว้จึงได้รอดชีวิต
พะยุงนางวางบนกฏุนัน
ดับหัววันแผลหายส่งมายใจ ฯ

๑ ครานันต์มีเพชรกับเนรบัว
อีสร้อยฟ้ากัณฑ์หาญชาญชัย
ถ้าเป็นคนอื่นดักหมั้นแฉ่น
นี่พอเดียวกันฉันทไม่คิดดู
ให้โกรธาตั้งเดือดตาจะหยดย้อย
เราก็คือชายดีไม่มีกลัว
คิดพลางทางลูกเข้ามาใกล้
เจ็บก็หายหลายวันฉันทจะลา
ตัวลูกก็เป็นเหล่าเผ่าทหาร
จะพันลางเดียวให้ตายฉิบหายเปลือง

จิตตวิยาบาทหาชาติไม่
ยให้อ้ายพลายยังข่มเหง
ก็ไม่คิดทดแทนมาต่อสู
เป็นน้องกู่แต่เป็นพี่เจ้าเนรบัว
นิกนอยนำใจมิใช่ชั่ว
จะตัดหัวให้ฉันทตั้งสองวา
จึงว่าไปนี้แน่คุณ โยมธา
ไปเช่นฆ่าแก่แก่นที่ชุนเคือง
โลกจะท่านออกชื่อดีอกระเดื่อง
ลูกก็เรื่องฤทธาจะลาไป ฯ

๑ ครานันท่านยายศรีมาตา

จะผูกกรรมทำเวรไปทำไม

ครึ่งนพลาวยงทรงฤทธิ

ไปช่วยตั้งจิวไว้ได้เมื่อยมา

กับอันหนึ่งเชียงใหม่ก็ใหญ่กว้าง

คนก็มากหมื่นแสนแน่นอนันต์

หุดวงแผนเป็นปูศรหมื่นไว

ทงไพร่สามสิบห้ากักดา

เมื่อดองคนเทานนลกรก

แมกถว้มนจับพัดตั้งมีตปู

อันเรือนเพื่อนแม่เมื่อยามยาก

ซนไม่ฟังคำแท้แม่วอน

๑ แม่ทูนเกล้าเจ้าพระคุณของลูกเขย

อย่าห้ามเดยลูกหาฟังคำ

แม่ไม่

จะอยู่วัดกินข้าวเดียวเปล่าโย

ถึงเชียงใหม่มคนมากสักหมื่นแสน

เข้าบรมมหารัชมานชาญศักดิ์ดา

อย่าดูถูกว่าลูกนดองคน

มันเหมือนแมลงเม่าเข้ากองไฟ

เดยแรงไต่เวียนรู้ครุประดิษ

ถ้าทราบถึงพระองค์ทรงจรณินทร์ ก็จะไปจนเข้าทำราชการ

ได้ฟังลูกว่ากริ่งให้

เห็นจะรู้เขาได้หรือลูกยา

ตั้งอาทิตยเวียงแครงเมื่อแดงกล้า

พระผ่านฟ้าไปรดปรานปรนทานครัน

มีเขื่อนช้างคุบอบเป็นขอบกัน

ตั้งฉนวนยงคงกระพันชาติ

ถึงรบได้ก็คนออกบั้นมี

ยังต่อเติมตดจกคิด

หรือจะหักหาญจิตคิดต่อสู้

พอจงอยู่ฟังคำอย่าจำจร

หรือจะจากกดับกลายมาถ่ายถอน

จงฆ่าแม่เดยก่อนจึงจรไป ๆ

ลูกก็ไต่เวียนรู้ต่อครุบา

ก็เหมือนแม้นกับรากลากภาษา

เข้าเช่นฆ่าสามจับก็จับไป

จะประจัญโกฏิด่านก็ต้านได้

ขอให้ดีชื่อไว้ในแผ่นดิน

ไม่แดงฤทธิก็ใครไม่รู้อัน

หงกมเครองเอกเหล็กไหล
 เบื้องอนแรตลนทททาน
 จงเป็นสัมันปูบึกแมงทับ
 กัดลมจาววราวกับดวงจินดา
 ถ้ำแมน โยมนชินชัตถ์ทาน
 จงให้ศีลให้พรจะจรไป

๑ ยายศรีมาลาได้ฟังคำ
 เมื่อไม่เอ็นดูแมนแก่ครัน
 ไม่เค็งเห็นใครได้เผาผี
 ถึงจะไปบอกให้ชัตถ์นรู้
 ให้ขอเทพศักดิ์ฟ้าพัน
 เขาออกอานักฟ้าผ่าทุกที
 ปากถ่าช่างทศบุรพา
 ไม่ไกลกันกับกาญจน์บุรันัก
 ครันจะให้ลูกเต่าทั้งปวงไว้
 กระซิบบอกออกให้แต่มารดา
 กับอาชื้อว่าหดวงต่างใจ
 เป็นลูกของหม่อมแม่ลาวทองน
 ชาว ๆ สูง ๆ ตูมดั้น
 จงไปสืบให้ประสพบพบกับอา

ฉันได้มาแต่โคกมะนาวหวาน
 ถลุงเขานาวานถงว้อยครา
 มนต์ประกบราชชัตถ์ด้วยมวงผา
 เป็นมหากายสิทธิ์ฤทธิไกร
 จะประหารตัวเดียวให้ตักษัย
 เคนไพรจะเป็นดาวที่กลางคัน ฯ
 ยิ่งเศร้าซ้ำแค้น โคกกำธรดศัลย์
 จะตายวันตายพรุ่งก็ไม่รู้
 เมื่อมีฟังแมนก็จนอยู่
 ตามของปู่เล่มหนึ่งนถถึงดี
 ก็นคนกว่าหมื่นไม้นับผี
 ชื่อนไว้ที่เขาใหญ่ในโพรงรัก
 เร่งพิจารณาให้จงหนัก
 เขาไว้เมื่อใกล้จกมรณา
 บาปจะติดตัวไปเมื่อกายหน้า
 ครึงดูญาเจ้ายังอยู่ในครรภ
 เป็นนายใหญ่อยู่บ้านจอมทองน
 รูปพรรณร่างกายคล้ายมิดา
 ใฝ่นันมีที่ปลายท้ายคองธา
 จะได้พากันยกไปชิงรัย ฯ

๑ สมเพชได้ฟังคำ โยมว่า
 ตกไปหาสมภารทันใด
 ตัวของเกตุอำมจะคลาไคล
 จงไปรตปรานบวชท่านเดียเป็นช
 สมภารท่านว่าไม่เป็นไร
 กับบวชเป็นหลวงชียังบริดา
 เองจงอยู่พิทักษ์รักษา
 ก็ลาตงบันไดใจหายดับ

๑ นางศรีมาลาอวยพรให้
 พวกอรินไพรีอย่ามีทา
 อ้ายพลายยังเป็นศัตรูอย่าดู^{ได้}
 ครองถวายแหวนของคันทนุช
 ตัวดีตีมีชัยไปอย่าช้า
 แม้นอยู่ให้ช้าเกินเนิ่นนาน

๑ ชีตัมเพชเรเนรบัวตัวนึ่ง
 เดินพาดทางเหลี่ยมจนดับบัง
 ถึงวัดตีมีใหญ่มีไต้ทาน
 แจกความตามจริงทุกสิ่งมา
 สมภารแจ้งใจก็ให้พร
 ให้ถือเตอองกระเดื่องทองแผ่นดิน
 ชีตัมเพชที่ชายตะพายบาตร

คำมั่นสัญญาที่จำได้
 กราบไหว้แล้วว่าไม่ช้าที่
 ขอฝากมารดาไว้ให้ยู่นี้
 ฝ่าขวาด่าก็มีดำหรับมา
 จึงตั้งให้เนรช้อย โทณเกศา
 เรียกช่าอ้ายทิดชี่เมย์รับ
 ไม่ตแต่แม่ช่าจะเขียนรับ
 แดงอรอดับมาดังหลงนาตา ฯ
 จงเกรียงไกรระบืออุทธรทุกทศ
 หม่อมมารแม่นมาให้ม้วยมุต
 เหมือนอานรวงใจอวยบุตร
 ดับยทุธฆ่าดีหักกุมาร
 ดำเคือนรับมาให้ถึงบ้าน
 คงจะตายวายปราณเดียวจริงจัง ฯ
 ทงสองหนักทรวงด้วยห่วงหลัง
 ไม่รอรรับแรงตะเบ็งมา
 ชนไปหาอาจารย์แล้วจึงว่า
 ฉันทจะลาขึ้นไปเมืองเชียงอินทร์
 จงถาวรศัตรูอย่าดู^{เห็น}
 ผินรับพรแล้วก็ควรไ
 เณรน้องเฮาย่ามพาคดงที่ไต่

เงินดิบห้าห่อผ้าใดย่ำมไป
 คนหนึ่งถึงสถานที่แม่บอก
 จึงขึ้นไปบนโคสดิธริน
 เห็นต้นรักใหญ่ตั้งยดียบฮ่อม
 เป็นโพรงในกอข้างใต้ราวด้ามดา
 นึกแปลกใจตัดไม้มาปลุกศาล
 รอดมาเทวาพนาดี
 ถิ่นร้อยแปดคาบกราบกราบ
 เห็นงูเห่าโตเท่ากับตำไม
 ชูตั้ง้านทะยาน โยนตัว
 ทิ้งไปให้เป็นทับส้มิงคตา
 แฉงวัดตั้งทางอยู่ผางฝั่ง
 เติงชูแปดฟอกคอกคัพถวัน
 งูทับส้มิงคตามันกล้าฤทธ
 อายงูเห่าตนตั้งอยู่ตั้งตั้ง
 บัดใจก็กลายเป็นฟ้าพัน
 ธรือพรายวางควานหาญหลอชกกุ
 เห็นเหล็กเขี้ยวคุกุบิกแมตงกุ
 แต่ยังไม่เกิดเราแก่เขาไว้
 ว่าปลางแล้วทางประกาศไว้
 จงเป็นพยาน ในสถานที่อันนั้น

เมื่อชุดเขาจะได้^๕ช้อจ่ายกิน
 เป็น ไตรภคตรอกห้อยธารระหานหิน
 แฉงเดินผินมาข้างทิศบูรพา
 ศศค้อมสี่กิ่งเข้าฟังผา
 มองเข้ามาไม่เห็นอะไรมี
 บัตรพดีการอธิษฐานตั้งเวยผี
 แฉงอ่านมนต์พระฤทธิศาไฟ
 อธิษฐานแล้วเข้าไปมองใหม่
 เฉยได้แล้วเล็กฟังพานมา
 เณรบัดจับประเจียดจับเกศา
 กัดตัดอกถารบเข้ารบกัน
 เฉยทะตั้งหลัด โดดกระ โดดหัน
 ตั้งตั้งนั้น โพรงรักจะหักฟัง
 กัดตัดคอกหอยไม่ถอยหลัง
 ฟันของกนงคอยมองดู
 ผ้าประเจียดครึ่งผืนเข้าพันอยู่
 ก็มาชักฝักชูชู้ทัน ไค
 ตั้งนิมตั้งนิกจะติดอยู่ก็หาไม่
 จะนับไปได้ถึงด้ามดิบบี
 รขอเทพไทยเทวาทุกราศี
 ตัวเราผู้มีสัตย์ด้าบาน

จึงเรียกว่าบ้านคาบเขารัก
จึงร้ายมนต์กำกับขับรวงควาน
แล้วลงจากเขาเข้าป่าไม้
รมรมพนพนมพนาอา
ตฤณกาไก่แตกคแก้ว
กาเรียนนอนนารักรักสูง
๑ ครนคาทำป่าพากันนอน
อิมหนารวรับจรจรัด
ถึงนครสวรรค์รันมาเมืองพิจิตร
เดินกระทั่งสังคโลกโลกโศภิตัย
เร่งรีบมายี่สิบกับสี่สองวัน
เห็นครูช่วยบอกให้ตั้งใจปอง
ย้ายดาวบอกพด้นมีทันช้า
กับเมืองลำพูนไม้ตู้ไกล
คำโบราณท่านเรียกเขาสระบาป
ที่เชิงศิริมวัดอา

๑ ครานันต์มีเพชรเนรมิตวันหนึ่ง
ปรึกษาวาเราอย่าเพื่อไป
จึงพากันเที่ยวเดินบนเขาใหญ่
แหวดระหานซารถาดาดัดดา
มีดอกประทุมมาห้าอย่าง

ให้ประจักษ์ โดยคำอธิบายฐาน
ถนนานใต้ช่อนจิวรมา
บ้ายหน้าไปอุครทศิศา
ตวันพฤกษาศตังยางยุง
เป็นทิวแถวลงดินแต่มีบึงสูง
เป็นฝูง ๆ นารักจกกราพัน ๆ
เข้าผอนเข้าบ้านบิณฑบาตฉัน
ข้ามคันเขตเมืองเนื่อง ๆ ไป
เลยพิชณูโลกหาร้าไม้
ก็ถึงซึ่งเขาใหญ่ใกล้จอมทอง
เห็นอ้ายดาวถามพด้นท่านทั้งสอง
นี่เขาร้องเรียกว่าบ้านอันใด
เขาเรียกว่าจอมทองเป็นบ้านใหญ่
มีเขาใหญ่อยู่กลางหว่างมรรคา
ถึงวันนี้เขามาอาบสระเกศา
มันบอกแต่ก็พากันศดาโคต ๆ
แจ้งความตามท่านของเขาบอกให้
จะเสาะให้ประสัมพบกับอา
ถนัดใจยอดเยี่ยมเทียมเงหา
สระขังคงคาวารี
ดูมบานตดังต่าง ๆ ดี

ด้บัณนิลุดองกลนี้
 นำไฉไลตมาเห็นปลาว่าย
 ไท้กโทรเฝ้าคนรับจำปา
 พระพายชายไชยโรยร่วง
 ตะวันบ่ายชายแฉ่งแฉ่งอำพัน
 ธาระเหิงอโคตในกายแล้ว
 ลงเดินเบินตามเนินศิลาตาม
 เบินวัดใหญ่ข้างในนั้นกว้างขวาง
 กุฎีแถวเป็นแนวถนนมา
 จึงเดินตามทางมากดางวัด
 เห็นสมภารนั่งที่ลานกระตานพิง
 ๑ ครานันท่านสมภารผู้เฒ่า
 เชี่ยวชาญในการวิมัสถนา
 จึงถามว่าตั้งเยอเฮี้ยคน้อย
 จงเฝ้าไปตามจริงอย่างนั้นนาน
 ๑ ครานันจึงโอมขัตตันเพชร
 ชาติอยู่พระนครวัดกัมพูธา
 ไหว้พระบาททั้งดีที่เหยียบช้อน
 ฝ่าแดดแผดฝนทวนนัยง
 เห็นวัดนี้เป็นที่สถนกก
 หายเหนื่อยเมื่อยถ้าจะดาจร

มีถ้าห่วยล่ายตั้งต้นตวา
 ตามชอบรอบรายด้วยพฤกษา
 กลิ่นกล้ายออยตระหลบตองอบรด
 กระทบพวงสะเทอนก้านสะท้านต้น
 ทั้งสองคนลงอาบน้ำให้ดำราญ
 ก็ผ่องแผ้วชุนจากสระรัตนาน
 เห็นวิหารอยู่ทีเชิงบรรพต
 โบสถ์รามงามสด้างเดธา
 ดันหลังคามุงกระเบื้องเครื่องไม้จริง
 พระเจเนรแฮอิดกันยั้งยั้ง
 เข้านบนมอบหมอบนงไม้พุดจา ฯ
 แก่เก่ากว่าวัยพระพรราชา
 ดาเวียกว่าครบาเป็นอาจารย์
 เมอดีโตตวช้อยนคคยาน
 ตูอาการเป็นชาวอยุธยา ฯ
 บอกเล็รจพรางตัวแล้วแกดั่งว่า
 คิคครัทธาว่าจะไปเชานางรุ่ง
 แดตนตองตงรามข้ามทุ่ง
 มน่มุงมาเป็นเคอนแต่เคินคอง
 คุณไปตรขอพักดักคินก่อน
 จงผันผอนไปรดให้อาศัยที่ ฯ

๑ ต้มถนอมธัญธำมรงค์ไว้
 รมน้ำชาที่ปากถ้วยธานี
 พนองกราบกรานฉันทา
 คนด้วยคนตานไม้มีเบา
 พร้อมด้วยเสื้อดำคอฉานะ
 พอพลบคำย่าแดงอ โฉนทัย

ถึงอยู่ด้วยก็ได้คอกดม
 มีกฐีร้างอยู่ไปตุเฮา
 ก็อาตาดูกองมาดินเขา
 ชนบนกฐีเปล้าเจ้าอยู่ใน
 ปลดบาตรแก้อังระหาห้าไม้
 เหนยอนอนหลับไปด้วยฉับพัตัน ฯ

๑ จะกล่าวถึงพลายณรงค์บุตรหลวงแผน ดือแดนขามเคตรทุกเขต
 ธานี

เป็นบุตรของดาวทองผู้งามครัน
 เมศตรงหลวงนายกับพลายงาม
 พลายณรงค์ทรงฤทธชยงคน
 ประทานนามตั้งเป็นหลวงต่างใจ
 ออกนามขามต้นทุกดินแดน
 หลวงต่างใจจึงว่ากับเมีย
 ดุระหัดบนเขาเราเคยไป
 ข้าไทชายหญิงกั้นบัวร้อย
 เจ้าแฉ่นแก้วจืดแจ่งแต่งกายา
 บัวฝักชุกน้ำในแม่ขัน
 เป็นธำมรงค์สายพรายเม็ดละมุนดี
 หยิบกันน้องต้องกระจุกกระจ่างหน้า
 ได้น้ำมันหอมกรุ่นแล้วมุ่นพลาจ

อายนั้นอ่อนกว่าพลายชุมพล
 ถึงความม้วยมุดต้นต้นช
 เด็ดต้นปราบไต่ต้นทุกแดน
 ให้เป็นใหญ่ในบ้านจอมทองแดน
 วันนั้นแดนกระเน็งถึงพระไอย
 เจ้าฉันทน้อยาให้เสียดเป็นมีใหม่
 แล้วเรียกลูกสาวให้ไต่คดดา
 มานั่งคอยนายอยู่ประตูหน้า
 ลูกมาอาบนาคด้วยทันที
 พัดเองทงต้องนินเข้าชัดดี
 แล้วผลัดผ้ามาท ในห้องนาง
 น้ำ จึงคดคายเกศออกส่องระสง
 บินจำหล็กบั๊กกลางประดับพลอย

รือมาลัยได้เพชรนั้นแซมผม
 คัมหุระย้าดายพรายพรอย
 กำไธสงมทองคันเป็นมันยิบ
 นุ่งถุงพันทองช่องไม้
 พ้อแม่นำหน้ามาจากตึก
 ห้อมล้อมพร้อมหน้ากลาโคด

๑ ครานันจิง โฉมเจ้าเนรมิต

พ้อเห็น โฉมแฉ่นแก้วแฉ่นตา
 ความรักแฉ่นตอชยชอก
 เห็นหลวงพี่จำวัดตัดตลอดไป
 จนถึงสระศรีที่เขาแล้ว
 พระพายชายชวยระวดยมา
 คูขาวคูขาวเขาผ้าลาด
 หอมหวนนอดชอบตระหลบตน
 แฉ่นฝงคดถึงเคล้าบุปผชาติ
 ค่อยแฉ่นบึงบังตัวให้ลับต
 หลวงต่างใจบัวคำแฉ่นแก้ว
 ทิ้งชำไท้อาบน้ำเงินดำราญ
 นางสาวสาวบัวฉ่างกลองน้ำ
 บ้างแย่งชิงช้อชกผัก โกลมต
 บ้างหน้ช่อนคนบ้างคนหา

กำกอดมกลางระยอบะห้อย
 นุ่งก้อยได้แหวนมณัต
 ห่มชริบทองวิมทับทิมศรี
 เสรีจแล้วจรดิครวไรไป
 ชำไท้อักศิกตามไธง
 ถึงเขาใหญ่เดินตัดในวัดมา
 เปิดหน้าต่างกฏีตัวแล้วเยี่ยมหน้า
 ให้ปลาทบปัดมัจฉาญญาอาศัย
 มุ่นหมกเดี่ยวแฉ่นพิงมัย
 กลาโคดตามดูไม่วางตา
 เข้าช่อน ไต้พุ่มแก้วดินกล้า
 กลิ่นผลกาโรยร่วงลงวิมรด
 เกิดอนกลาดคายไปทีไต้ต้น
 ภูมวินบินวนเข้าตอมต
 เกิดรสาตกระเซ็นในสระศรี
 อยู่ทพุ่มไม้ชายชดชาร
 ครนถึงแล้วตงดูสระฉานาน
 เบิกบานสระหิ่งทุกตัวคน
 บ้างผูกคำว้ายเดินอยู่ตบต้น
 บ้างเดินไธ้วายจนอยู่ฉุ่นวาย
 ครนตามทนมันคราผ้าห่มหาย

ตั้งต้องวันพอนันค้อยหายไว้
 ฐิตันเพชร ไม่แจ้งแห่งกัจจา

๑ เจ้าเนรพธายตีใจชนกราบพระ
 แดงกตบ้นอนกระหนึ่งนิกตริกไป

หมิวักนกกกระนงร้องแซ่

กระจอกจากจอกแจแจกกา

เจ้าพธายฟังวงเงงจเวกจิต

เห็นหลอดพินอนหดบั้งบ้นคน

บ้นเหนงหน้าผากพรายถ่ายกระหัด

ประเจียมมงคตคงดงเดรยันต์

เออมมีชื่อว่าจะคว่าเขาฟ้าพัน

กตฤเขยอนเดือนไปเข้าในศรว

ดงกฏรวรับไม้ธวัช

แต่งจันทรกระจำกกลางนภา

ดาวขงตรงหน้าดาวพาริ

ดาวช่างสว่างอยู่ดาวงาม

นำค่างพรางพรอยลงพรมพฤษ

หอมหอมกลิ่นบุปผาดูมาลัย

เทียบรอบบ้ำน้ำจะหาผี

ต้นหนึ่งใหญ่ตาเท่าตาตาด

ยันทายเหมือนรายตั้งถันผี

จึงค้อยบอชเขาใหม่หลอดฟ้า

ตั้งกตั้งเกิดไม่ว่าตอกตามใจ ๑

พอสूरียได้พลบค้าย่าذنชยา

กระพือแม่พาคู้พฤษษา

บ้างรอนว่าเขาคู้หมู้งคน

ยังคิดรักเจ้าเนาถน

ค้อยหีบยามเอามาคันคุดเครื่องพด้น

โอบเออเข้าระพัดรักกระถัน

เขาโปกพันศึระจะดำหรีด

กตฤหลอดพินค้อยพันค้อยหนนหัด

ชาวสารจับบตรพลทอทุกตั้งมา

กระทั่งถึงดงตาดใหญ่ไบหนา

ติเรกคารวรอบประกอบงาม

ตั้งแดงแดงศึระเหตืองอร่าม

ละลัดลอยเดือนตามนภาลัย

เมื่อยามคักขังคองจันของไหล

เสียงจันทรคเเวโรระหรงนาน

ประอพรายคานม้นอาจหาญ

ปลัดประหารคาคอมรณา

ตั้งค้อยอาจะมีค่างถ้ำ

พิชอบใจเจ้างามมาตามทัก
 หมายถึงเจริญชวนแก้วดวงตา
 ถนอมไว้มิให้เจ้าตกลาย
 จะทำให้หมั่นบำรุงกาย
 เจ้ากตัญญูตามท้องร้องน้องแก้ว
 จะรัยใยเชิญไปด้วยกันพลัน
 แลวเดือนลูกจรตีสี่ตาม
 ครัวหนึ่งถึงบ้านหลวงต่างใจ
 จับชาวตำหร่านกรวมมะนาวทั้ง
 ทงพระภูมิเจ้าที่ทกหนจร
 สระเกาะกลอนถอนต้นชานนอก
 วงสายลิวจันขึ้นเสาเข้ามาใน
 เสาแรก รอดเค็ดอนเดือนดต
 ชานเคยติดดินดินเปิด
 ชนกระถางวาง โมก ไล่กสน
 ตำระภิมะลุติมะลิดา
 เขาระเบียงแต่ต้นดาวบัวช้ำ
 บ้างชนคต่านกรากกรุกถุกทะเลวง
 เข้าในตึกพิลึกตลตอกกว้าง
 ตะเกียงแก้วชวาลาระย้าไฟ
 บันไดแก้วแฉวพาศศาสตร์รา

เพราะความรักนบนแหนดน้องจึงมาหา
 ไปเป็นเพื่อนรื้อวาจนอนตาย
 ที่ลำบากนั้นเห็นตักย้านักหมาย
 มิให้อายแก่ศพเพื่อนกัน
 เป็นคนแฉวพจระับเขารับชวัญ
 จึงรัยมนต์เด่นที่จันท์ให้จับใจ
 รัยรัตติธำมเข้ทางใหญ่
 กำแพงนอกตึกในไล่ตมกลอน
 สระกตคนหลับกตถึงตั้งไม้ท่อน
 ฝเรือนสระท่อนสระเทอนไป
 เข้กรอกเค็ดสระอิ เข้ตึกใหญ่
 หอนไหวเหยาเรือนสระเทอนเท
 คตาคหมคปากไม้ไผ่ดเผด
 ตมคะเนกำวชนครจรโตมา
 จำบีปญทุบบุปผา
 ถึงอ่างปลาเงินงามตั้งเงินยวง
 ตะเมอดะมายหงายหน้าตงนั่งวง
 สระเกาะกลอนถอนรวงแฉวรัยไป
 คุตว่างในเรือนตั้งเค็ดชไข
 มูตีม่านกันไว้จ้งหระกัน
 บันผาหอกงำวยาวดั้น

เห็นเตียงใหญ่มุ้งแพรแต่เป็นมัน
 เบ็ดมุ้งเห็นหลอดต่างใจ
 มีหอใหญ่วางไว้ที่หัวนอน
 ผมพรายที่ประจุไว้ในค้ำ
 กรัง ๆ ทกระบังตั้งตามครา
 อผตามเข้าดูรูป
 อีค้อตัวค้อบทุกกันไป
 ทะตั้ง โดค โดคแผ่นกระเด็นกตั้ง
 โจนกระ โจนจับดีให้หนีซ่อน
 เต็มที่วงหนีเข้าในปลอก
 เจ้าพลายบัวไม่กตัวตั้งอันใด
 ชมฉากหลากเลิศแฉะหง
 บานใหญ่ฉนวนใส่พะเนจร
 มาถึงม่านละดานฉนวนัก
 ดูเล่นเป็นเรื่องพระเรื่องตอ
 หาพระครูปู่เจ้าท่าเส้นที่
 เขาไม่เลี้ยงไม่ไต่ไม่ไผ่โพ
 ปู่เรียกต้นยางใหญ่ได้เก้าอ้อม
 พระพายพัดที่ตูดลูกทรงม
 แล้วจึงให้มีล้างสลาเหิร
 พอเชอกินแทบจะสิ้นซึ่งชีวิต

แต่ยื่นหันหาห้องนางน้องนอน
 กับบัวค้ำนอน โกล้อยู่เคียงหมอน
 แด้วบริษัณเยงอย่างให้ห่างมา
 มันพิมพาศักคักอยู่หนักหนา
 แด้วเป็นเงาวิ่งมาอยู่ใด ๆ
 ต้อยตบตักกันอยู่หวนไหว
 กอดกกลมดัมโกลดตะลุมบอน
 ทูบทั้งกระแทกตีบถอน
 อผหอกก็อ่อนระอาใจ
 ไม่อาจออกสู้รบตอบได้
 จึงคร ไธมาถึงห้องน้องนอน
 มีเทเวศร์ฤทธิรงค์ทรงศร
 คูพลางรับร่อนไม่รังรอ
 ไครช่างบังงามยิ่งจริง ๆ หนอ
 เมื่อหมอลพาสองพี่เลี้ยงไป
 เชอรับตามเล่ห์วิธีไสย
 จึงมาจับถักไซ่เป็นลูกกลม
 ยอคน้อมเจียนหักบักประดม
 ใจพระลอบมีกลมให้กดับดี
 ให้ตื่นเดินตกในพานพระศรี
 จะชาติใจด้วยพินางเพื่อนแพง

ชะมานเวรอนันใครบัก
 เขาทำบ้างหรือจึงคลงเอาพอแรง
 คิดพลางย่างเดินมาถ้งเตยง
 ต่อจะเป็นพิเฌยงเจ้าแกกวดา
 งามปลั่งดงทองหลดอทองแท่ง
 ให้ชิมทราบอาบเอิบกำเริบร้อน
 เมยออกยกนางชวนวางคัก
 แก้มอย่างมะปรางปริมดงยมพราย
 นมเจ้าครัดเคร่งเปดั่งปลั่ง
 เบี้ยกกันชิตกระไรเดยนำเชยชู
 โถมพลางกอดคুবดุษได้
 ครนจะปลุกบอกความเจ้าตามตรง
 จำจะพาเอานางไปทงหลับ
 ครนจำจะไม่พาเจ้าคดาไกล
 คิดพลางทางได้ระเฮออุ้ม
 ออกจากตึกมิได้นักจะหยุดพัก
 อดตามหลังระจ้งนาย
 ดึงถนนขวางไม่วังรา
 แด้วระตึกนึกว่าความจะตามลุก
 จึงพานางมาข้างหลังคร
 ตูปากถากวางขวางวางเวง

ช่างเหมือนกับกุนักประจักษ์แจ้ง
 ไม่รู้แห่งกยงหาญชานเชอมา
 เห็นดองนางนอนเคยงทงซ้ายขวา
 เม็ดมุงเห็นหน้าต้นทอน
 เจ้าตะแคงนั่งหลับอยู่กบหมอน
 เข้านั่งแอบอกอ่อนละมุนกาย
 ธรพักตรพรงเพรศเจ้าเจ็ดฉาย
 ดูเป็นด้ายเด็ดผาดยงพิศดู
 อรชรงอนดงอยู่ทงคู้
 ลองเอาพลูจับดอดไม่ดอดดง
 กระตุนเต็อนรักใคร่ไหลหลง
 จะพระองค์นึกไม่คิดไป
 จึงจะดับความทุกข์โถมันได้
 กุกังบรรลัยด้วยความรัก
 ตระกองกุ่มพานางไม่ยงหนัก
 ดัดทางประตูถักดงเวเอนมา
 เดินกรายมาจากเคหา
 คิด ๆ จำจะพาไปกู่
 เป็นทกรพรมตัวถักดงหลวงพิ
 ดงทมถาหนิงใหญ่ครัน
 เป็นพักเพิงหน้าผากัน

มาตั้งบศคนรักคอยแนบ
 มาดมคน โถมเข้ามาทับ
 มาดวงคนยังเหนียวกระหวัด
 มาหื้อคนกอดคอกอดพัน
 เต็มอ้อนนอมนตะแคงแรงดัน
 หอบเข้าปากอาหนาทัง
 เด็กด้อยมนตราเอามาบ่อน
 มีแรงดุจนได้แต่ใจจำ
 ดูปหน้าดูหลังแล้วพลางปลอบ
 ขยาดอโทษ โกรธซาพมานิต
 แม้นตายน้องเจ้าจะเผาผี
 ถ้าโตตแล้วพี่อย่าดังกา
 มานิตลงปานได้ฟังว่า
 ทำเหมือนจะบอกให้ไปทันอน
 เค้นเข้าไปหน้อยหนึ่งถึงในตา
 บังเหียนหาหวัดดาวดาชตา
 เหลียวหน้ามาเห็นคาบ ไพรงแก้ว
 หยิบมาชักออกชูดูจางงาม
 คัดใจไต่เครื่องกมุกมา
 ชู่งหาห้อยหูพวง
 มานั่งแนบแอบนางลงทงหลับ
 รัยบแผยอพุงกายร้ายมนตรา

มาแหงนคนหงายตะกายจับ
 มาไวยกคนรัยบชนหลังพัน
 มาหกคนรักถนตมม
 มาถต้นคนถด่าตงตาง
 แดบตนาเทตอกเตอกทะเลตง
 เจ้าพลายทงถอนหญามาห่ากา
 แด้วผอนให้มานถนถนถน
 รักเจ้าพลายตางซักถน
 ทมศชอบถนถนให้หมตถน
 ไปอยู่ถนถนถนถนถนถน
 ฝากชิวไว้ถนถนถนถนถน
 มงหมอนถนถนถนถนถน
 รัวถนถนถนถนถนถน
 เจ้าพลายจระตามถนถนถน
 ซ่าเห็นเบาะถนถนถนถน
 แผงข้างของพม่าถนถนถน
 พราวแพรวถนถนถนถนถน
 ถนถนถนถนถนถนถน
 เบาะถนถนถนถนถนถน
 ถนถนถนถนถนถนถน
 กอดประทับถนถนถนถน
 ถนถนถนถนถนถนถน

๑ ครานน^๕จึงโถมเจ้าแฉ่งแฉอด^๕ ตมแดงตมดาวมิมัน
 เห็นเจ้าพลายออกใจให้ตั้งต้น^๕ ตัดต้นเดื่อดำจะลุกไป
 เจ้าพลายน้อยหน่วงเหนียวขอมือน้องแม่เนอทองนี้จะหนีไปข้างไหน
 รักเจ้าเท่าเทียมชีวิตด้วย^๕ จึงอาของงใจไปลักมา
 แต่วันเห็นเมื่อเล่นที่บนเขา^๕ ให้ร้อนเร่าเคঁว่า โศกกำสรตหา
 ตั้งตาบเข้ไปยอกในอุรา^๕ มันไม่ได้แก้ตามมาเป็นเมีย
 ไหนพี่จะมีชีวิตเล่า^๕ คงจะเข้กของไฟให้ตายเฉย
 แต่คงคลุมร่มร้อนอ่อนเพลีย^๕ ได้เรียกครุ่นคิดทุกคืนวัน
 เป็นบุพเพสันนิวาตแต่ชาติหน้า^๕ จิตจึงกล้าไม่กลัวจะขาดัญ
 ผู้คนบ้านช่องกับ้องกัน^๕ ตกรามสามชั้นเชิงกำแพง
 แน่นหนาซ้ำโทกเกิดอนกตาด^๕ องอาจซุกซนคันทุกแห่ง
 ถ้าพอตนจะลุกชนเอาหอแกง^๕ เดอคมแดงคาดอยู่ที่คอ
 นีบุญปลดอดจึงได้รอกออกมาได้^๕ จึงเห็นใจว่ารักบ้างเกิดเจ้า
 อ้ายที โศกจงสร้างให้บางเบา^๕ อย่ากำสรตสร้อยเคঁว่าจะเสียนอด
 ฉันทันหม่มแม็กดำตอกเจ้าพี่^๕ พอลครทที่จะสู้สมภิรมย์ส่งจน
 จงยอมใจอย่าได้มาแปรปจน^๕ ขอลามนอดน้องรักเจ้าชื่อไร
 ว่าพลางทางกอดรัดคดคลั่ง^๕ ประจงตอชงเตือนจิตพิพัฒน์
 รับขวัญเจ้าอย่าหันให้ห่างไกล^๕ ขอฝากชีวิตไว้ในแก้วตา ฯ
 ๑ ครานน^๕แฉ่งแฉอดแฉอดใจ^๕ นางร้องกรีด ๆ ไปไม่ดูหน้า
 ความแค้นให้แน่นในอุรา^๕ จึงว่าชะเจ้าไม่เกรงใจ
 ไครนั้แหละให้เจ้าเข้ไปหา^๕ จึงพามาหรือว่าเข้รักใคร่

จะได้เลี้ยงชื่อเลี้ยงไปทำไม

น้องยู่ก็ควรถึงคุณพ่อ

ออกนามชานเขตทุกพารา

โลกก็ถือชื่อตลอดตบเนียนยอดมนุษย์ เจ้าเป็นอะไรจึงสุดมาอาจากหาญ

ช่างไม่คิดชีวิตจะวายปรารณ

เพียงเขยมีต่างเจ้านาย

แจ้งความให้มาตามหาอุกยา

ถ้ารักใคร่ก็จะได้ไปสู่อูช

นี่เห็นผิดตามจริตบุราณการ

อย่าท้อว่านล้อมข้าไม่ยอมเป็นเมียเจ้า จงฆ่าเราเสียเถิดให้ตักษย์

มิได้คิดแก่ชีวิตชีวิตย

เมื่อนอนหลับกับเรือนอยู่กลางคืน ครั้นเช้าตื่นแล้วมาตกอยู่กลางบ้ำ

แม้ชื่นใจไม่ไปส่งอย่าสงกา

ว่าพลางนวดนางก็ โศกกา

ไธว่าเวรกรรมได้ทำได้

๑๑ ครานนั้นพลายบัวได้ฟังคำ

จะร้องห่มร้องให้ไปโยนา

เพราะรักจึงได้ลักมาตบขึ้น

อันตอพันอาจเป็นชาติราช

ถ้าไม่คิดไหนพิจะไปได้

ข้าไทก้นักอยู่คักคัก

จงพาข้ากลับไปเสียเถิดตรา

คอมิชาตปลัดไปอย่าพักว่า

ต้นเกล้าชอชาติศกการ

หรือเป็นลูกเป็นหลานกระษัตรา

จงเบี่ยงบายไปบอกแก่พ่อข้า

จะได้คืนหน้าซึ่งคนพาด

ต่อพ่อแม่อย่าทำให้ร้ายฉาน

มาหักหาญข่มเหงไม่เกรงใจ

จะอยู่โยให้คนมันนินทา

ครั้นเช้าตื่นแล้วมาตกอยู่กลางบ้ำ

คงจะฆ่าตัวเสียให้บรรลัย

เอาผ้าปิดหน้าเข้าร้องให้

จึงได้พัลตพรากพ่อแม่มา

ยังฆ่าส่งสารนางแล้วพลางว่า

ไธว่าจะแกลงให้ไธอ้าย

เจ้าจงกลืนกลืนเสียให้ โศกหาย

ที่จะกลัวความตายอย่าฟังนิก

เข้าข้างในหาน้องในห้องตัก

ถ้าถึงเหลือที่จะเข้าไป

ถ้าพ่อแม่จะแรมมาตามจับ
 ว่ากล้าดวงอันไหนให้อ่อนใจ
 ยิ่งจะชื่นเคียดเชษฐา
 อย่างพอกเจ้าเราให้มาดักห้าพัน
 ว่ารักใคร่จะให้ไปขอคู่
 คอยเป็นคนหัวปลัดขัดเขมา
 มาชนหลบรบให้ไปตั้งบ้าน
 ถ้ามันยินยอมลงพร้อมใจ
 นั้นแหละเจ้าจึงเราจะไปตั้ง
 ตั้งจะพาเจ้าไปในเคียว
 ผู้คนเขาคงจะครหา
 หน้มกับด่าข่มจะอยู่คู่ครอง
 ไหน ๆ ก็ได้อยู่ในหม่อม
 ขวัญเมืองแม่อย่าเคืองระคายใจ
 ว่าปลาดทางต้องประคองทรง
 จูบประจกทรงรดอัน โอฮา

๑ นางสดับคัมภีร์ของอย่าต้องถือ
 ฝ้าแต่จูบลูกด้าเขว่าไป
 คงซัดครัดอวดคมาตครัก
 พริกเขาเทาธุวของพญา
 แม่แคนขดคดไมตรีของพี่แดง

จะบนขอค้ำบัลลังกราบไหว้
 เมื่อไม่ฟังจะเป็นไรก็เป็นกัน
 จะชนมารบสู้จนขาดัญ
 จะได้พันให้มันยับตั้งดับปลา
 จนอยู่กัถวเขาไม่ให้ซ้ำ
 ไม่รู้จักหน้าหน้าว่าชื่อไร
 ซ้ำครว้นหาอยากไปตั้งไม
 รักใคร่กันตามประเพณี
 ตามตรงนมเนอจงเชอพิ
 ราคกจะมตคตดวงนอง
 ว่าเมื่ออยู่กลางบ้ำดองต่อตอง
 ทจะไม่ปรองตองนั้นผิดไป
 อยากระดากตั้งคตอชาติไม่
 เจ้าจึงได้เ็นคตพิเด็กธา
 คุวอชองเปล่งปลั่งทงชายชวา
 เเด่นหามันบ้งนรัญจวนใจ ฯ
 ช่างคังคตคต มาทำได้
 ราวกับเป็นชาติโทที่ช่วยมา
 ช่างหาญหักเหลอชอนไม้ผ่นหา
 เมื่อเจ้าไม่เมตตาพิบางเดย
 แม่คงแกวซาพิเถกนองเฮย

ที่จะตั้ง โคมงามแม่ทราชมะเขย
 พดางร้ายเทพว่าจอนให้ยอนจิต
 นางต้องมนต์จิตหลงโห่งไป
 จึงค้อยว่าถ้าหม่อมเมตตาน้อง
 น้องไม่เคยใครจับมาทัมยี่
 เจ้าพลายยมค้อยประคองจูบต้องแก้ม

ช้อย่านึกเคยเห็นไม่ตั้งตั้งใจ
 รอรูบนิคเกิดช้อย่าผลัดให้ตักษัย ฯ
 มีจิตใจจงรักให้ภักดี
 ช้อย่าถูกต้องหาญหักนักเคยพี่
 ถอยไปช้อยิ่งจ๋ามาดวงตาม

ชूरระแอบแนบชิตติดอกนวด
 นางผลัดผลัดหยิกทุบช้อยู่ชูปช้อบ
 นางกระเด็นคืบ้นบ้วนยอนใจ

ค้อยยกแยมัดชอดต้องประคองส่งอน
 เกิดบั้นบ้วนกอดนางไม่ห่างไกล
 พดางรยัมทัมยี่ไว้ไม่คั้นได้
 เจ้าพลายได้ทัตต้องทำนองการ ฯ

๑ จรกถ้าวถึงช้อยบ้องกับช้อยเปื่อ แบนมื่นเดินเรื่อมาจากบ้าน

เคยเที่ยวยั้งข้างกลางคงดาน
 ช้อยบ้องย่องเดินมาข้างหลัง
 ออกจากทุ่งพุงพงเข้าคงคา
 กับนางกำดั่งชูดมุน
 แอบต้นดำ โพง โยง โย่ตัว
 ช้อยบ้องลุกเด่นช้นแยงแย้
 เห็นเขากอดจูบกันพิศววน
 ช้อยเปื่อว่าช้อยนี่เป็นบ้นชิต
 กูจะยั้งผิวเดียวเขาเมียไป
 เข้าประทัมกับไหล่หมายให้ถูก

ช้อยเปื่อเป็นพรานเดินหน้ามา
 ถือหอกเก็กหลังเห็นบพร้า
 แดมากก็เห็นเจ้าพลายมัด
 มั่นก็หมุนหมอบเร้นไม่เห็นหัว
 จะยั้งผิวมันเดียวเขาเมียมัน
 แดมาตามชอกกชช้อยเปื่อนั้น
 ช้อยบ้องธาต้นตก ๆ ไป
 ดักผู้หญิงมาสนิพิศมัย
 ้ง่างไกองานกยกช้นพด้น
 ใต้ตองตักตองตูกแล้วตักถัน

ตั้งเปรียงเคียงครนบินเป็นควัน
 เป็นประกายไม้กั้นตั้งหินผา
 ชักดาบจิ้งจอกมา โดยแค่น
 บุคพงตรงเข้าในเชิงหวาย
 หนามเหนียวบินหอกออกปัดไป
 คือดั้นคั่นคั่นอยู่แถว ๆ
 จนกิ่งไม้หักหลุดไม้หยุดเลย

๑ ครานนจึงทำนหลวงต่างใจ
 จึ่งร้องเรียกพี่เลี้ยงของนางมา
 แดวให้ซาคนค้นคว้า
 คุทหวงหอบบ้างจับยาม
 บัวคำผู้เป็นแม่ก็แซ่ร้อง
 ไข้อูกรักใครมาลักไปหนใด
 จึ่งหยิบหวายลงที่เห็นบิได
 อย่างไม่มิ่งไม่บอกออกความมา
 ศัตรผู้ร้ายจะเข้าบ้าน
 ครงนมิ่งเห็นจะเป็นใจ
 อพร ยกถั่วถั่วถั่วถั่ว
 ไซ้ไม่อยู่ตุเรือ้นทำเชือกแซ
 ฤทธาดำมารถอาจหาญ
 แดวมผีพรายร้ายกระนอง

ถูกพลายบัวควันลูดบินแบน
 เหลียดมาเห็นดาวกูดกูด
 อ้ายดาวจิ้งจอกแค้นแค้นหนีไป
 กัดตายตัวถั่วอยู่หัวนโหว
 หัวไฟล่เข้าไปดำทั้งวมเตย
 กูดตายแล้วอ้ายพ่อเฮย
 งกนกันมึงเงยงมงามมา ๆ
 รู้ว่าลูดหายไปในเคหา
 ตีค่าเท่าไร ไม่ได้ความ
 เทียงหาถั่วถั่วได้ถาม
 ไม้รู้ที่ติดตามไปแห่งไร
 หมันหมอง โคกาน้ำตาโหว
 หลวงต่างใจเรียถพรายในหอกมา
 เขียนชื่อร้องให้แล้วถามว่า
 ทุกครังครามเหตเภทภัย
 ยังอาจหาญบอกกูดให้รู้ได้
 เดือกใส่ลูดกูดไม้คูด
 จึ่งกระซิบบอกให้ไม่เชิงแซ
 ยังมีบิณชาติตแท้หันมกระนอง
 สระเตาะคาดเข้ามาได้ถึงในท้อง
 ลูดของลูดบออกกับมือ

เล่นกันหลายยกออกอภัยน้อย
จะปลุกพ่อเท่าไรก็ไม่ฮือ
พอถูกหนีเขากรีเขา โอบอุ้ม
ออกประตูถักตรงลงบันได

๑ หลวงต่างใจได้ฟังยิ่งคั่งแค้น
ใครจะหมิ่นกูได้ก็ไม่มี
จึงทำอ เจองทระนงนัก
แกโกรธาตาแดงต้งแดงไฟ
เคยไปท้อบับจนรณรงค์
โทกประเจียดมวงคลด้นท้ายทอย
พร้อมด้วยอาวูรศักดิ์ตรา
ท่านหลวงต่างใจก็แต่งตน
ได้เดื่อว่านยา โทกผ้าขลิบ
ลงจากตึกมาชนมาพด้น
ถักตรงตรงทักหรีด

เห็นอ้ายบ้องกันอ้ายเป็อจิ่งเรือมา
เฮ้ย ๆ ออเจ้าดาวดวงคน
ผ้าดุยด่อนมาว่ากระไร

๑ อ้ายเป็อกับอ้ายบ้องของ ๆ ให้ว
อ้ายบ้นชิตฤทธิมศักดิ์ดา
มันเอาไปแนบถันทพิศจาด

มันทบตีเตะตอยฉนน้อยหรือ
ถาชนหรือสู่มันคงบรรดัย
ประคองคุมแวนแก้วทงหลับไหล
พาไปข้างทักหรีด ๆ

ตั้งแค้นอรรคนิรทรมาคุดจ
อ้ายคนนั้นมันเป็นลูกเป็นหลานใคร
ฮักฮักอดหาญลักปานไหน
จึงเรียกไพร่คู่มือมีดองร้อย
ยีนยงคงทนไม้ท้อดอย
ลักกายตายพร้อยทุกตัวคน
หอกตามบันผาดับذن
ได้มวงคลดเด่งดงเดรยันต์
แล้วหยิบหอกประจุพรายผายผัน
บ่าวดวงร้อยนั้นก็ตามมา
รับชมพาสเข้าชายบ่า

พยักหน้าเรียกถามเนือคความไป
จิ่งชนหน้าชิตเป็นเดื่อได้
หนามไหนเก็ยบปอกถลอกมา ๆ
มันสุดใจลูกแล้วคุณพ่อธา
ลักพาผู้หญิงไปชมรู
รูปทรงก็ระอาคอยู่ทงคู่

ฉันแอบต้นตำโพง โกง โกงคุณ
 ซักตัวจิ้งหรีดแม่ไม่พัน
 เต็มประดาแทบว่ามันโล่งทัน

๑ ท่านหลวงต่างใจได้ฟังว่า
 ถ้าพมพานก็จะผลาญให้เป็นจุน
 จึงหยิบเอาเงินตราให้ห้าตำตึง
 อ้ายเป้ออ้ายบ้องก็คิดใจ
 ดันคงตรงไปท่เนินเขา
 จึงบอกหลวงต่างใจมิได้ซ้ำ

๑ ครานั้นจึงท่านหลวงต่างใจ
 ถ้าวอกได้ค้ำใครไม่ไว้กัน
 ฝ่ายพรายคาบผู้ตัดอกดำ
 เขายกทัพมาตามออกหลามไป
 ถ้วนถ้ออาวูรคำสดตรา
 จะคิดฉันใดไฉนนาย

๑ ครานั้นเด็กชายเจ้าพลายบัว
 ค่อยประคองน้องนางพลางประโลม
 พระพายพาเกสรอ่อนตระหลบ
 สายหยดพุดตานบานเจริญ
 พอผู้บอกออกว่าเขามาตาม
 จึงแก้ระกรุดทองคำที่ทำได้

มันรู้ชักตามออกไล่พัน
 หอกบินทั้งบินอยู่ทัน
 หาไม่มันฆ่าเฉียดแล้วพ่อคุณ ฯ

โกรธาควัดฉันทันทุน
 ชักหอกออกหลามคว้าง ๆ ไป
 เข็มมิงจนำตำแหน่งให้
 รับเงินได้แล้วก็นำมา
 ก็เห็นเขามาฉลออกกินหญ้า
 คนอยู่ข้างมากินหญ้านั้น ฯ
 จึงตั้งให้บ่าวอ้อมล้อมกัน
 กูจะหันตัดหัวออกเฉียบไว้
 รู้แล้วจึงมากกระซิบให้
 ล้อมดินเราไว้ออกครอบราย
 บินผาหอกตามกำซาบสาย
 เขามากมายอีกกระตักกรัก โครม ฯ

อาจตัวพรางเพรศเด็กโฉม
 ยิ่งแค้นโล่มันตั้งอยู่หน้าเนิน
 หอมชวลอบทอ้งน้ำเงหาเห็น
 ขอนเชิญนางชมภิรมย์ใจ
 ไม่ครั้นคร้ามพริ้งพริ้นหอนไห
 ผู้กอนน้องคดต้องให้เป็นมรดก

แต่แก็ทอผงคินด้อออกผัดหน้า
ก็แก็ดวคดาคไม่้อาจจะค้องค
จึงอุมนางพลางดั่งชนบหน้า
ก็เหยียบโกถน โผนชนอาธาไนย

๑ ท่านหลว ต่างใจจึงรักมา
รับมามาโกดไคเห็นตัว
เจ็ดโถมด่มคอรกัษะคู้
ตะดั่งไปมิไค้กระพริบตา
งามม้างามคนอยู่บนหลัง
เมื่อชนมาพาเกษสุริยง
จะครูปด้องรูปกัษะรัก
คั่งอาทิตยัรคิรตเข้าเคียงจันทร
ถ้ามันแต่กอนมางอนง้อ
น้มน้ำทำข่มเหงไม่เกรงใคร
แน่เหยยเหยย ๆ อีแฉ่นแก้ว
กุนรักหนักเทากบชวา
ไม่คอรจะคอบขู้ดู้หา
มิเดียแรงเตยงลुकปลุกโพ
กุกแค้นเหต้อแค้นอีแฉ่นแก้ว
เขาเมืองไฉ้จะเป็นโยเป็นเยอมี

ถึงอาวจะมคั่งท่าฝน
ถึงถูกเข้ดักกหนไม่เป็นโร
นางงอนง้อชอสมายกมือไค้ว
แจ้กชอดเฮดผัวไฉ้ระวงตัว ๆ
ตรวจตราให้ไพร่เข้ด้อมท้อ
เจ้าพลายบัวกับลูกน้มนงบนหลังมา
พิศน้มนรักเป็นน้กหนา
ทั้งด้องรางามดวยไค้งอวยง
ยังมีมนุษย์คูกคั่งสู่วรณหงด
งามทรงงามด้องเด่มอกัน
ชะอ้อนอ้อนวรพักตรเจ้าเจ็ดฉ่น
จะข่มมันเตยงกัษะจะฮาดย
ดู้ชอค้อกูกจะยกให้
แต่จวรัชคใจ้องถามมา
ทำคความงามแล้วให้ชายหน้า
ถนอมเตยงรักษาจนใหญ่โต
เห็นบิครมารคานเจ้าไฉ้
มันงามหน้าอยู่อ๊กโรแล้วคราวฉ่น
ชาคพ้อลुकแล้วไม่คมี
ชาเตยงจจะคด้าบดู้ญไป

ทำให้มันสิ้นทีนันทา
 ส้มคำโบราณท่านว่าไว้
 ถนอมนกกมันขมก็ออกแหกกรวด
 คิดเข้าข้างฐูให้สู้ความ
 กจะพันหน่ออกออกใจ
 จงดวงตามฐูมาดงบ่าง
 แม้นรักชีวิตอย่าคิดสู้
 ันนแหดจะจึงจะยืมคืนตัว

๑ ครานนจิง โฉมเจ้าแฉ่นแก้ว
 ยกมือไหว้บิดานาตาพราย
 อยู่ด้วยพ่อแม่จนแก่เฒ่า
 แทนพระคุณให้ตลอดช้านา
 ไร่จะซ่อนเงื่อนงำทำฐู
 ลูกหลบอยู่ไม่รู้อีกกายา
 เป็นผู้หญิงจำชีวิตตัวคนเดียว
 มาต้องตาชวดชานาอาตัย
 ประทานโทษไปรดยกชีวิตลูก
 เขาจนยากหาก ไร่จะไม่กตั้ง
 เป็นสัตว์รียากที่รักชาติตัว
 ในชาตินี้จะคืนดีสักเท่าใด
 พ่อจงเห็นเด็กที่เช่นของลูกชวด

เบื้องหน้าไม่มีใครหมิ่นได้
 ถ้าผู้ใดมีลูกผู้หญิงงาม
 กตบพ้อแม่ตัวเป็นเลี้ยงหนาม
 เหมือนเอาครามทาหน้าใจจริงจัง
 เป็นกระโรมังไม่รักพ่อแม่บ้าง
 ึ่งฉอเตาะอยู่บนมาชานากตั้ง
 หมอบเข้ามาหาภูทองเมยผัด
 หาไม่หัดจะปลิดไปจากกาย ๆ
 ได้ฟังแล้วตัวตั้งขวัญหาย
 ลูกหมายว่าจะแทนพระคุณทำ
 แม้นเจ็บไข้จะเซื่อปลัดมัก
 ไม่ด่มนิกเนอกรรมได้ทำมา
 ร่วงรุกรักใครให้เข้าหา
 เข้าตนชนในบ่าักจนใจ
 เมอกลางเปลี่ยฉนจะตนไปที่ไหน
 เป็นจนใจหมองช้าด้วยกรรมตัว
 อย่าให้ลูกต้องหมองเป็นสองผัว
 จะรอดตัวกตั้งพ้อไม่ให้ไป
 ถ้าทำชวดแล้วไปตีเอาชาติใหม่
 คงเป็นควาดตักไปจนวันตาย
 ไปรดหัดอย่ามาให้อับหาย

ไว้จะแกล้งกวนก้อให้พ่ออาย
ไม่ตั่นักไหนจะลักลูกมาได้
ประตูดอกนอกในได้ลืมตา
จงหาย โกรชยกโทษเถิดคุณพ่อ
คงไม่อายชายหน้าแก่ซ้ำโท

๑ ท่านหลวงต่างใจได้ฟังว่า
ยังเยื่อหยิ่งยกตนเป็นพันตัว
จึงถือเรื่องเรื่องฤทธิศักดิ์ถักหมับ
อ้ายเปลือกเด็กเท่าด้วยแต่หน่วยโต
ขรรคมตามนุษย์ในกรุงทอ
รักใคร่ตามกันไปอยู่ซิ่ง ๆ
มึงคงทำชู้อยู่กับก่อนนั้น
ปลัดว่าหลับกตัญญูตายถ่ายเท
ลูกเจ้าดำเถาเขามาขอ
เขามึงมึงมิได้ชอบใจ
ฮึกฮักฮักหรือออกกวดแก่วง
มึงกับภรรยาคนในวัน
นึกว่าเด็ดในอกกูก่อนหนึ่ง
จึงร้องตั้ง โยชาอย่าซ้ำเลย
แมนมันรมลู่ลู่ยาพรัน
ถ้าไม่ลู่ลู่จับเขาเป็นมา

หนึ่งเจ้าหนักเป็นชายอันเขี้ยวชาญ
ซ้ำโทคับคองอยู่ทงมาน
ไม่เต็มหาญหรือจะฮึกเข้าคักใน
ลูกเห็นพอจะเลี้ยงไว้ใช้ได้
เขาก็มีฤทธิโกรคนเกรงกตัญ ๑
ตั้งใครเขาพร้ามาดับหัว

จริงแล้วผัวเจ้าเป็นลูกพระอินทร์ไป
ช่างดำทมิฬเจรจาว่าโยได้
ถ้ากึ่งงัดกูกูไม่เป็นพ่อมึง
เขาเป็นผัวเป็นเมียกรูถึง
มันเกยจกกันก่อนจึงล้มกระเน
ไม่เชื่อมันพูดเปล่าฮึกเจ้าเดห์
มัน โฉวเวียชยกย่อนอยู่ก่อนไร
แม่พ่อที่ยอมจะยกให้
เพราะว่าที่รักใคร่ของมึงมี
โกรชานหน้าแดงคังชาต
อย่าได้มีเยื่อโยชาตัยเลย
ควดคิงออกทงเดี่ยวเกิดเหว
เหวเยี่ยชาวเราเขาเกิดวา
เขาตาบดระหาหันพันฆ่า
ตัดไม้ได้ค่างัดของคน ๑

๑ ฝ่ายพวกบัวไพร่ได้ฟังว่า เรืองรองได้ไม่ประจัญ
 หลวงต่างใจเห็นพดณนยง
 เฝ้ายงวับเขี้ยวอวงเกรี้ยวเข้ารอบราย แยกย้ายขยับจะจับม้า
 ม้านัดผืนผืนหันสู้
 หมุนหมกหกคิดเป็น โกลา
 มนยงตมยงระดมเข้าประคัง
 กองหน้าออกกระเนนเอนทับ

เสี้ยงเข้าชกให้ โกลาหล
 ย่นขยับพรวดกั้วกุนาย
 แค้นคังได้เขยงคิ้วแต่หัววาย
 ขันหูโค้งหางเข้าขวางหน้า
 คนดลตามโกลดลออกยับ
 เขาเท่าหลังคัตเปาะเข้าปากบับ
 พลหอกกลดอกลับเข้ารวมแทง ฯ

๑ เจ้าพลายบัวชกตาบกระหนาบับ

ดอเดี่ยวเดี่ยวหลีกพลิกแดง
 ใต้ที่จะพันขยมนยง
 แต่เงอ ๆ แดงกั้วคอดไว้
 เขี่ยทหารเหล่านันยงตีบทำ
 ประจัญเข้าคินหูทุกผู้คน

กรายขยับบับชกกันด้วยขันแข็ง
 พันแทงมิได้คังคิ้วอวงใจ
 รอรังหาฆ่าผู้คนไม่
 ท่านหลวงต่างใจคังปลด
 เขาหวายงมันให้บับน
 ประทับบงหัวไหล่จะถันมา ฯ

๑ เจ้าพลายบัวอ่านมนต์พิศวาด ประจัญชกชกชกพระคาถา
 แต่ถันฉับฉับไฟออกพรายตา
 ชิงชกม้าร้ายมาปลายบึก
 ขยาดคั้วคั้วม้าทำหน้าที่เขี้ยว
 ให้พระว่าพระอวงระอวงนอง
 ครานนจิงท่านหลวงต่างใจ

ประจัญชกชกชกพระคาถา
 ทงยงตีบทำไม่ออกจนบอกเคียด
 พลหอกไม่รับขยับเคียด
 พลายบัวคั้วคั้วเป็นเกลียดคั้วคั้วอวงใจ
 บับบับของศาสดราไม่มาไถ้
 เดี่ยวได้ชกม้าเป็นท่าทอน

เจ้าพลายกรายตามจะถามฉบับ จึงควมขับฮาซากลับม้าส่งจน
 ทะแยงเป็นตาหมากรุกถูกลกกระบวน แต่ร้องรับนับถนัดจนถึงร้อยเพลง
 เหมือนดั่งมีพระรามกับกามมณี ท้องที่หยักเหยาจะดูเหมาะเหมง
 เจ้าพลายบัวคิดกลัวกระเนิงเกรง หรือว่าฮาเราเองเป็นแม่นแท้
 รูปร่างก็ตะม้ายคล้ายบิดา ใฝ่ก็มีควอดจ้ามคำแม่
 พลงทางตะดั่งกระเนิงแแต่ ให้ศรี-ครามชามแท้พลงรำไป
 เจ้าพลายบัวไม่กลัวผิดทำ หลวงต่างใจแทงมาหาซ้ำไม่
 เดียงกักควนหักกระเด็นไป ร้องให้เปลี่ยนทวนใหม่เกิดคุณฮา ฯ

๑ ครานันต์มีเพชรอยู่ในห้อง ได้ยินร้องว่าเขารบกันหนักหนา
 มองเขม้นไม่เห็นซึ่งน้องยา เรียกหาพี่เที่ยวแฉ่งไปแห่งไร
 เมื่อกกลางคืนครางบันจ่าบ้อย เข้าพวยชุกชนไปหนไหน
 ดูเครื่องใช้ทั้งหลายก็หายไป ถอยตาบได้ ไคคจากกฎมีมา
 ด้วงตะบึงจนถึงที่หลังเขา ก็เห็นเจ้าพลายบัวตัวกล้า
 กับผู้หญิงนั่งพรังบนอาธา โยชาติอยู่ดูเข้าอยู่กลาง
 กระหนกตกใจไม่มีขวัญ ก็คืนต้นเข้าไปไม่ให้ห่าง
 ไคท้วงรเข้าฉากกลาง ยืนขวางหน้าม้าแแต่คว้าไป
 คุณโยมเจ้าราชาชอถาม เหตุผลต้นความเป็นไฉน
 จึงรบพุ่งยุ่งยั้งชิงชัย โยมบอกออกให้ด้กหน้อยรา ฯ

๑ ครานันต์จึงทำงานหลวงต่างใจ กคน้ำหยุดไคแแต่จึงว่า
 ช้ายคนน้แหละมันทำอหังกา มาตอบด้กถูกซ้ำในราตรี
 ย้องเบาเข้าไปไคด้งในห้อง เขาปรองคองรักใครให้รู้ที่

ใครจะนัดแนะไว้ก็ไม่

ครั้นนึกคิดตามมาต่อว่า

จงหนักไปเสียหน่อยจะพลอยตาย

๑ ครานนจึงเจ้าส้มเพชร

คิดแค้นน้องชายไร้พอดี

ถึงจะหาหนทางฆ่า

จึงว่าระพลตายบิดเจ้าตัวรู

ลูกเขาเขารักตั้งแก้วตา

ก็จะเขินเสีย ไห้ยับนัยบร้อยไป

มึงไม่เจียมตัวบ้างว่าบางศักดิ์

เราจะให้เขาก็อายแก่หน้าตา

จะต้องคิดรบสู้อยู่ที่นี้

เห็นจะไม่דםจิตที่คิดไว้

ถ้าเจ้าคิดหน่วงหนักยังรักพี่

แมนเจ้าไม่ฟังคดีที่ฟ้อง

จงเร่งสั่งเครื่องของขำมาให้หมด

เที่ยวขโมยลูกสาวเขารำไป

ขโมยมาของใครได้มาชี้

แล้วหาเขาข้างหน้าอย่าทุกขรั้น

ทำที่เหมือนมันเป็นลูกนาย

กตัญหยาบซ้ำอีกซ้ำก็เป็นมากหลาย

ซ้ำได้ความอายเป็นพันที่ ๆ

ได้ฟังตั้งใครมาเด็ดเอาเกศ

แล้วพาที่ว่า โยมจงเห็นดู

รูปไม่ว่าแต่งตัวใดสักครู่

นึ่งข้างทำงานอยู่หรืออย่างไร

ข้างด้านหน้าไปดักมารักใคร

ทำเจ็บใช้สันดานเจ้ามารยา

ไปดอบดักลูกผู้ดี ให้เกินหน้า

มันคงเกิดเช่นฆ่ากันรำไป

อีกก็จะได้ขึ้นไปเชียงใหม่

หรือไม่เป็นห่วงใยในมารคร

อย่าจู้จุกคนลูกสาวให้เขาก่อน

จะดัดรอนเสียให้ขาดจากญาติไป

ทำคิดคิดจะเสียของหมองหม่น

ใหม่

ไม่เจียมใจว่าตนเป็นคนจร

ตาบเด่มนี้ของใครให้.ร่าก่อน

ทั้งฮึดครของใครให้เขาไป ๆ

ยังอยู่แต่หม่อมพศรีมาตา
แต่ในท้องของนางยังอีกคน
นับยี่สิบปีกว่ามาช้านาน
รูปร่างก็คล้ายพี่ไวยนั้
ดูไปทุกตั้งเห็นจริงจัง
จึงร้องถามมาว่าชื่อน
บิตามาร คานันหรือไร

๑ ครานันจึงทูลชื่อนเพร
โยมผู้หญิงราชชศรีมาตา
ปู่ช้อพลายแก้วเป็นขุนแผน
เคหาหน้าวัดตะไกรข้าม
ตวราชตนช้อพลายเพร
โยมผู้หญิงตั้งมาว่าอยากด้
เป็นนายใหญ่ในบ้านจอมทอง
ครันถามหาเราว่าไม่เข้าใจ

๑ ครานันหลวงต่างใจได้ฟังแจ้
โจนจากหลังม้ามาด้วยพลัน
อาไม่รู้เลยเท่ากึ่งก้อย
ยังคะนึ่งคิดถึงพิหมันไวย
ฝากพศรีมาตากับลูกรัก
นี่ชระอะไรจึงได้มา

มลูกยาคนหนึ่งฟังรู้ตาม
เมื่อกมาเมืองบนเป็นนายบ้าน
เอะแล้วจะเป็นหลานตอกกรรมัง
ดิทชศักดิ์ระตมอาคมขลัง
ไม่มีตพลึงคงถูกลูกพี่ไวย
นทานอยู่เมืองบนหรือเมืองใต้
ทงชตนนนไช้ไว้ให้บอกมา ฯ
ฟังความถามเดี๋ยวจึงบอก
บิตานนชชอวาพลาแยงาม
คือแค้นตลอดดินดินด้นาม
คนทั้งามนหนองชายพลายบัว
แจ้แจ้ตามจริงจรงูทอ
ว่าอาตอมีช้อหลวงต่างใจ
ไมรู้จักแห่งตำแหน่งไหน
แต่เด่าะสืบมาได้ตามตั้งวัน ฯ

ไม่เคตือบแคงตจใจอยู่ตัวดิน
กอดเอาชตนนนไช้ว่าไร
เขียนจะฆ่าหลานน้อยเดียดกษัย
เมื่อบรรลยี่ว่าตั้งหลงนาตา
แกเป็นห้องหนองหนักเป็นหนักหนา
บอกกับอาเถิดจะไปได้ร่อยกัน ฯ

๑ เจ้าพลายบัวตงจากม้ามาราบไหว้

จะเข้าไปบ้านกับอาพลัน
 เดินมาครู่หนึ่งก็ถึงบ้าน
 แฉ่นแก้วเอียงอย่างเข้าห้องใน
 คนตลกพาเจ้าแฉ่นแก้ว
 คือลูกพี่หม่นโดยศรีมาลา
 จึงตั้งบ่าวจัดแจงแต่งตำรับ
 หลวงต่างใจเจ้าพลายก็กินพลัน
 จึงตามไปพลันด้วยทันใด
 หรือธิดันยากจนเงินตรา

๑ ครานันต์มีเพชรเจ้าพลายบัว
 มาหาอาคร่งแฉ่นแก้ว
 มั่นยอขายพลายยงของอา
 แล้วปล้นเอาข้าวของทองเงินตรา
 นี้หากว่า โหงพรายช่วยรักษา
 แฉ่นแก้วตลอดดอกเดือคคกใน
 เจ้าพระคุณล้มภารวัดเรไร
 หยกยารักษาที่หายดี
 ครานันต์ฟ้องลูกขุนไม่รับได้
 ครานันต์กรวดว่าจะร้องขังคุก

แก้วไรกอดจูบแล้วรับขวัญ
 ให้บ่าวจูงม้านั้นสองตัวไป
 ไม่นานก็ชนนิงบนตึกใหญ่
 หลวงต่างใจร้องเรียกบัวคำมา
 เป็นหลานของเราแล้วเจ้าอย่าว่า
 อย่าฉันทายกให้อยู่เดียวด้วยกัน
 เสร็จจรพรพพอเปลประเคน
 อมหม่มพินแล้วพูดจา
 หลานชูระอะไรมาเล่าหา
 พี่ศรีมาลาอยู่ดีหรืออย่างไร
 เมื่อจะบอกความตัวนำตาไหล
 หลานนี้เหลือใจเจ็บใจอีด้วยฟ้า
 ไซ้คนไปพิฆาตเช่นฆ่า
 พันแม่ศรีมาลาให้บรรลัย
 จึงผิดคอกพลาดมาถูกหัวไหล
 ด้บหลุดลอยไปในนที
 ช่วยยกขึ้นแก้ไขไม่เป็นผี
 ครานันต์ก็คิดสุดปัญญา
 ด้วยเป็นเจ้าเชียงใหม่มีศดา
 เข้ามเงินมากกว่าข้าคนจน

ไม่แก้แค้นแทนบ้างก็ไม่ได้
 อาจช่วยดับร้อนผ่นปรน
 ท่านหลงต่างใจได้ฟังหลาน
 อีสร้อยฟ้าพลายยงองอาจใจ
 ถ้าคนอื่นคนไกลก็ไม่ว่า
 นพองกันเฉยพอเดียวกัน
 นางคนเขาเป็นเจ้าพระยา
 ชุบเตียงให้ตีหมอกกระตัก
 ค่อยยาบาทคาดเวรได้
 แผลงจึงองค์พระภูบาล
 พิศิรมาดากเกล้าช่วย
 ทำคุณบูชาโทษทุกสิ่งอัน
 อาจไปด้วยช่วยคิดอ่าน
 ทงปลอศทองถูกขยยามก้งามดี
 ให้บัวถ้อชุบเทียนแระหมากพดู
 ถึงวัดตัดหาท่านสมภาร
 ๑ สมภารจึงรตนามนต์ให้
 ก็ตามบ้านพลันทันที
 ให้เตรียมมเด็บบึงอาหาร
 ทงมีนผากบม้าแระข้างพลาย
 จึงจัดแจงแต่งให้พลายเพชรนอน

นานไปมันจะทำเด็บบึงมัน
 กิดประจัญประจัญให้บรรดัย
 ให้งุ่นงานคาดเคียดหาเหือดไม่
 น้อยหรือช่างทำได้เฉยหนอมัน
 จะเคียดเชิญเช่นฆ่าให้อาตัญ
 ไม่ควรทำหาหนหาญฮัก
 พ้องฟังพาไต่อยู่ตัก
 นึกดับนึกทำลายให้ฉวยปราณ
 เมื่อครั้งดูไฟที่หน้าฉาน
 ตั้งให้ประหารชีวิตมัน
 ขอไว้ไม่ม้วยซึ่งอาตัญ
 อย่าช้าฉวันเดยยกไปพวงัน
 ตั้งหามันเสียให้เป็นผี
 ดึกเดียวเดยฉวันอย่าเนิ่นนาน
 ตามหลังพวงพรูออกจากบ้าน
 นมัสการให้ประจุกออกจากชี
 ทงตามรามใจเกษมศรี
 จึงตั้งทหารตีต้องร้อยพลาย
 เครื่องอาณหอกดาบกำซาบฉาย
 ชื่อนรงค์ทรงนาร อยฉวันเรื่องฤฯฯ
 พุกหมอนมุ้งใหญ่ในทอหน้า

พลายบัวนอนในห้องของดูญา
 พลายบัวลุกเข้าไปในห้อง
 เกดียวกดมรมเหยให้ชื่นใจ
 วันเวลารุ่งพรุ่งนี้แล้ว
 ตั้งดวงตอคว้ามัวจะกดับมา
 แต่รักใคร่ฟังจะได้กันวัน
 ชะรอยเราพราดัดตัวพดด้วงเวียน
 แด้นเดียวตายไมตรีทักอสร้าง
 ถึงกระไรจะให้อยู่อีกเวลา
 แม้นศึกได้ท้อออกดทัพ
 แคล้วคลาดคำสตราอันเกรียงไกร
 นุ่งหางโหงโจงจับเคียวระบาท
 โปกษดิบจับเฮวเด้อสู่วรณ
 แด้อชนมาฆ่าเดินให้เป็นผัก
 เหลือบัญญัติที่จะพาเอาเจ้าไป
 ๑ ครานนแฉนแก้วเจ้าได้ฟัง
 เนื้อแท้เวรกรรมได้ทำมี
 แต่แรกมิรักก็อย่ารัก
 อยู่ดี ๆ ไหนจะมีควมว่ากาญ
 เหมือนหญิงช้วนผู้รักแต่แรมร้าง
 ร่วมเรือนได้สักครู่แต่คูไป
 พอเวลาพดบคำดังทั้นโค
 แนน้องนอนสนิทพิสมัย
 พดางพิไรว่าดังหลังน้ำตา
 จะจากแก้วจำไปไกลเคหา
 ไม่ขาดอกกำหนดในสามเดือน
 กรรมมีรุ่งเช้าจะเข้าเดือน
 จึงตามเดือนติดต้องเราต้องรา
 ไม่ทันจางจิตในเด่นหา
 ถ้าไม่เกรงคุณอาจะพาไป
 จะจับเครื่องอาทังปวงให้
 ออกชิงไชยเหมือนเด่นอุนากรรม
 เข็มขัดคาดทองถมให้คุ้มฉัน
 ถือกนหยันเหน็บกริชฤทธิไกร
 ไม่ถึงพักก็จะเบ็งตั้งเพลิงไหม้
 อย่าขาดยเดยค้อยอยู่จตุ ๑
 น้ำตาไหลหลังดงวันวิ
 ไม่พอที่จะก่อให้เกิดการ
 นี้ออมดองปองดักแด้อหักหาญ
 คิดดังสารตัวแด้นสดใจ
 ทงขวางเดียวหาชอบที่เรยไม่
 ยิ่งไกลยิ่งจะจิตจะจางตง

อันเมืองเชียงใหม่ก็ใหญ่ยิ่ง
มีฉนวนตระกวดประยรวงศ์
เมื่อใดคูอยู่ทนนไม่มาแล้ว
กินนาตาต่างชาวด้วยเศว้าใจ

๑ พลายบัวพึ่งส่งสารว่ากาญจิต
พี่ไม่ทอดทิ้งใจอย่าใดกอด
ได้รักจริงแล้วก็จริงทุกสิ่งชัด
มิให้อายผู้ตายด้วยศัจจา
รักนุชจนสุดสิ้นดินอากาศ
งามเปลมพิไม่ลืมคอกดวงใจ
ร่วมเรือนอยู่เพื่อนเจ้าแก้วพิ
แต่ครวญครวราว่าดังหลงนาตา

๑ ท่านหลงต่างใจเจ้าพลายเพชร
แล้วจึงเรียกน้องร้องเข้าไป
ใต้ท่อนกำมะหยิมทเชย
พลายบัวได้ฟังพลางงงัน
แล้วมาหอนงทงดำมรา
ชวนกันกินอิมหน้าดำราญ
นุ่งยกพนใหม่ได้เด็ด
เจ้าพลายเพชรถือคาบออกนกรวาย
งามดวงชาวชวงเป็นคองปลั่ง

ไม่ไร้หญิงที่ทราวมงามระหง
ไปเห็นเขาก็จะหลงลืมอาลัย
แฉ่นแก้วก็จะคอยระห้อยให้
อย่าดังด้ายที่จะรอดเป็นตัว ๆ

แม่พุ่มพวงดวงชีวิตตั้งจิตผัว
อันพลายบัวจนซอถือศัจจา
ที่จะพลัดพลอไพล่อย่าได้ว่า
แม่แก้วตาจงจำคำพิไว้
ถึงเมรุมาศก็หาหนักเท่ารักไม่
เมื่อใดได้เสร็จก็พลจะกลับมา
ร้อยบักไม่ห่างเด่นหา
จนรุ่งแสงสุริยาขึ้นทันใด ๆ

ต้นต้างหน้าเสร็จหาชำไม่
ช่างหลับนอนกระไรจนด้ายควัน
หลับเคยไปไม่ลุกบ้างเคยนั้น
ดวยขันต้างหน้าอยู่ณดาน
ไหยกดำรับมาทงคาวหวาน
แล้วเตรียมการจัดแจงแต่งการ
คุ่มบ่มบักกระบายผาย
แหงนคเมธฉายชนพรายตา
กพรอมทงกรกายแดงเก๋า

ไม่พร่องบงกชกรชนทั้งโยธา
 นิมนต์คตของเขาดำมทั้ง
 ได้ฤกษ์แล้วให้เด็กพลไกร
 พลายเพชรชนคอทรงนารายณ์
 งามอนงค์จะร้อนดวงตะวัน
 หลวงต่างใจมีมาผ่านพิฆาต
 เจ้าพลายบัวจกขมาสันติ

๑ ฝ่ายว่าบัวคำกับแฉ่นแก้ว
 เจ้าแฉ่นแก้วแลไปใจรำคาญ
 เจ้าพลายน้อยชม้อยคุณเมียรัก
 ก็อนหนักที่อมถ่มพลัดไป
 มีอคว่ำคาตเจ้าแฉ่นแก้ว
 เจ้าพลายเพชรเห็นน้องร้องว่ามา
 พลายบัวบอกเล่าเหตุโหดตก
 พลายเพชรประศคน้องร้องว่าไป

๑ พลายบัวได้ฟังพลงแลดู
 ก็หยิบเขาสนมามาบัตตด
 เจ้าแฉ่นแก้วก็กลบขนมบนตัก
 ทอดกายกับที่นอนระต้อนใจ

พอมีกาได้เหยียดตะไกรไป
 คนชิงให้ถันถันไห
 มีนไฟยิงระดมประจักษ์กัน
 ความท่ายชนท่ายคคมด้น
 บ่มันหน้าหลังหลังโหดริน
 ตูองอาฆาตโผนทะยานผิน
 ออกประตูทักษณมิติพันนาน ฯ
 ก็กลาดแคว้วมาอยู่ประตูบ้าน
 ดุดสงดาวผิงแฉ่นจะฮาดัย
 พลงพยักว่าจะดามาคาโหด
 ตกใจโจนลงจากหลังม้า
 แต่กล้าแคว้วกล้าเด้าเผ้ากล้าหา
 นินไปกล้ารหมาอยู่ท่าไม
 ออกเขี่ยหมันหาเห็นไม่
 อยู่หาดักเดือนก็ได้กลายเป็นคน ฯ
 ข้ายเหตุโหดมันตกอยู่ที่ใดกัน
 แต่เหตุยอด้กร้อยหนจันดับไป
 ออกระตักเข้ห้องยงหมองไหม้
 นางร้องไห้ไม่มีสุขทุกเวลา ฯ

หลายเพชรเชียงใหม่

๑ หลวงต่างใจพยายเพชรเจ้าหลายบัว กับไพร่พลมัวเดินตัดป่า
 ไม่เดินดำเนินตามมรรคา   กัดว่าจะรู้ซึ่งถึงกรุงไทย
 แด่แรมรอนนอนทางมากดางคง   เย็นตงเตยงคู้ทงนายไพร่
 ครนค่านำพดต้นเดินไพร่   เลยครวไรช้องแคบเขตฮาวัญ
 หลัดตัดบ้านเด็กเมืองน้อย   เพราะกัถ์คนจะพลอยมาอาสัญ
 คนไหนทำเชญจะเดินมัน   นอไหนร้ายกัถ์จนมรณา
 จึงเด็ดลอคดงเตยบเร้าเหยียบแดน   เห็นค่ายไม้แก่นหนึ่งแน่นหนา
 เป็นด่านทางอยู่กลางมรรคา   กับพาราเชียงอินทร์เดินครั้งวัน
 จึงซุ่มไพร่ไว้ในไพร่ชฎ   แด่วลอคดัดซันไปคู้ซึ่งค่ายมัน
 เห็นพวกลาวเดินไขว่อยู่ในนั้น   ประมาณคนดักฟันไม่มากมาย
 จำจะปล้นค่ายในค่ำวัน   ใต้เป็นที่ตั้งมันดำคัญหมาย
 ปรีกษาเห็นงามทั้งสามนาย   ก็เด็ดลอคลอบกายออกมาพด้น
 จึงตั้งไพร่ให้ไปเกยงเอาญาคา   มานัดเป็นหุ่นญ่าขมิ้มมัน
 ถือฮาวุศาคัดควาดักห้าพัน   แด่วจัดรรด้าหรับตั้งบัตร์พด
 พร้อมทงชาวคอกคอกไม้   รูปเทียนธงชัยเฉลิมศรี
 เหล้ายาดารพันทุกอันมี   พอด้นแดงศรีสุริยา ฯ

๑ เจ้าพยายเพชรมุ่งชาวไร่เคียง   เครื่องฮานวางเรียงไว้ตรงหน้า
 พร้อมทงฮาวุศาคัดควา   แด่วร้ายมนต์คำถาประโดยกัถ์

เสียงสนั่นดังฟ้าผ่าอากาศ
 ตะกรุดโทน โหม่นแผ่นพัดฉับ
 จึงจับข้าวสารปรายเป็นไฟวับ
 ครอบถันดำมหนเป็นคนไป

๑ เจ้าพลายบัวอ่านอินทร์โองการ ชุมนุมเทวดาดานทุกแห่งหน
 เจ้าคงพงไพรหลายตำบล
 ทอดถอนแฉกถาดำดังธ
 ณีท่าบ่า โป่งแฉะ โห่งพราย
 ใต้เห็นเชิงแซ่แต่ดำมนาย
 จึงตั้งเฉยเช่นฉกทุกดังมี
 ผุ่งผีบีศาจราชทูต
 จึงร้ายมนต์กำกับจัตทัฬหยัน
 พระพนังบศเป็นบักชวา
 คุมพลอารักษ์คักคากาย
 คุมผีเดงทองหลายแฉพราย โห่ง
 หนับ โกฎินับแฉนออกแน่นมา
 บ้างเป็นหัวแรงหัวกา
 หัวเดือหัวสังขางนามัน
 ถืออาวูรเครื่องยุทขยงยัง
 ใต้ถูกขแล้วให้เด็กพลพิลึก
 ผุ่งผีเทวดารักษาคำน

เครื่องอาณพัตฟาดตั้งคนหัน
 หอกดาบกระบถกันกริ่งกร่างไป
 หนุ่ยยับพลัดคนมือตั้นโหด
 ถืออาวูรไว้ทุกตัวคน ฯ

เป็นต้นพระปู่ดิ่งพราย
 เหาะร้อนรีบมาเป็นมากหลาย
 มานั่งรายแน่นรอบโรงพิธี
 ไพร่พลทองหลายไม่เห็นผี
 ทั่งเหล่าชาวบงจหมมมัน
 เกินเหล่าเมาพุกกันเสียงฉ่น
 แม่ทัพนั้นพระปู่ดิ่งพราย
 ยักษ์กุมารมาเป็นบักชวาย
 จึงให้คานี้อพรายมีฤทธา
 ฉ่นพวกถือขงเป็นทัพหน้า
 เบียดนแปลงกายาค่าง ๆ กัน
 หัวหมูหัวหมาหัวฉมมัน
 หัวควายหลายพรรณอยู่ครนครก
 ไล่จ้องคำรนจะปล้นคัก
 อีกรบะทัก ไห่ร้องออกก้องไป
 โจนศาตจิงชนไม่ทนได้

หน้^๕รตุ^๕มุด^๕เข้า^๕ใน^๕พง^๕ไพร^๕

ไม่^๕ทัน^๕ได้^๕รบ^๕ต่อ^๕อ^๕ค^๕ค^๕ตา^๕ ฯ

๑ คราน^๕นั้น^๕จึง^๕ไฉน^๕เจ้า^๕พลาย^๕เพชร^๕ ครัน^๕ตั้ง^๕ทัพ^๕มี^๕เด^๕ร์^๕จ^๕ให้^๕ไป^๕หน้า^๕
จึง^๕อ่าน^๕มนต์^๕พระ^๕นาราย^๕ณ์^๕ก^๕ด^๕ย^๕ก^๕าย^๕า คน^๕เห็น^๕เป็น^๕พ^๕ม่า^๕ไป^๕ท^๕ง^๕ทัพ^๕

ให้^๕มี^๕ค^๕บ^๕ค^๕ร^๕บ^๕มี^๕มือ^๕ถือ^๕จ^๕ุด^๕ไฟ^๕

พอ^๕ค^๕ก^๕ได้^๕เ^๕จ^๕ด^๕ก^๕ำ^๕ด^๕ง^๕ห^๕ด^๕บ^๕

ค^๕าว^๕เต^๕อ^๕น^๕เก^๕ด^๕อ^๕น^๕เม^๕ข^๕ม^๕ว^๕พ^๕ย^๕บ^๕

แล้ว^๕ให้^๕ร^๕บ^๕บ^๕อ^๕ง^๕มี^๕ต^๕ัก^๕ด^๕อง^๕ย^๕าว^๕

เ^๕ียง^๕ห^๕ง^๕อ^๕ง^๕ก^๕ระ^๕ห^๕น^๕า^๕บ^๕ท^๕ง^๕ฉ^๕า^๕บ^๕แ^๕ง^๕

ค^๕บ^๕แ^๕ง^๕เ^๕อ^๕ก^๕ด^๕ง^๕ค^๕ุ^๕ร^๕ง^๕ช^๕า^๕

พ^๕ด^๕ห^๕่น^๕ว^๕ง^๕ห^๕ม^๕น^๕มา^๕เก^๕ร^๕ย^๕ว^๕ก^๕ร^๕าว^๕

ด^๕ั^๕ม^๕ค^๕ำ^๕ย^๕ใหญ่^๕ด^๕าว^๕เข้า^๕ใจ^๕พ^๕ด^๕ัน^๕ ฯ

๑ คราน^๕นั้น^๕เพ^๕ย^๕อ^๕ำ^๕ย^๕เป็น^๕น^๕าย^๕ใหญ่^๕ ต^๕น^๕ช^๕น^๕ค^๕ก^๕ใจ^๕ไม่^๕มี^๕ว^๕จ^๕ญ^๕

มี^๕อ^๕ค^๕ว^๕ำ^๕ผ^๕ำ^๕น^๕ง^๕ได้^๕ม^๕ง^๕พ^๕ัน^๕

ตัว^๕ด^๕ัน^๕ฉ^๕ด^๕ย^๕ห^๕อก^๕แล้ว^๕อ^๕อก^๕มา^๕

ด^๕ัง^๕ไพร^๕ให้^๕ร^๕ก^๕ษ^๕า^๕หน้า^๕ที่^๕

มี^๕น^๕ม^๕ย^๕ง^๕ป^๕ระ^๕ค^๕ม^๕ป^๕ระ^๕ค^๕ง^๕ทำ^๕

ผ^๕าง^๕ผ^๕ิง^๕ต^๕ง^๕ด^๕ัน^๕ด^๕ัน^๕มา^๕

ได้^๕ทำ^๕ห^๕ก^๕น^๕ค^๕ร^๕ด^๕ก^๕ดิน^๕

พ^๕ว^๕ก^๕ห^๕่น^๕เ^๕า^๕ช^๕ว^๕า^๕น^๕า^๕มา^๕พ^๕ัน^๕ค^๕ำ^๕ย^๕

ท^๕ง^๕ด^๕ำ^๕ม^๕น^๕าย^๕เข้า^๕ห^๕ก^๕ข^๕าง^๕ท^๕ก^๕ษ^๕ิ^๕ณ^๕

ห^๕อ^๕ร^๕บ^๕พ^๕ับ^๕พ^๕ัง^๕ก^๕ระ^๕ท^๕ง^๕ค^๕ิน^๕

เ^๕า^๕ค^๕บ^๕จ^๕ุด^๕ไฟ^๕ก^๕ิน^๕ช^๕น^๕ห^๕ด^๕ง^๕ค^๕า^๕

อ^๕ำ^๕ย^๕พ^๕ว^๕ก^๕ด^๕าว^๕ว^๕ง^๕ฉ^๕าว^๕มา^๕บ^๕อ^๕ก^๕น^๕าย^๕

พ^๕ม่า^๕เข้า^๕เ^๕า^๕ค^๕ำ^๕ย^๕แล้ว^๕เจ้า^๕ช^๕า^๕

เพ^๕ย^๕อ^๕ำ^๕ย^๕ค^๕ก^๕ใจ^๕เต็ม^๕ป^๕ระ^๕ค^๕า^๕

แ^๕ก^๕ห^๕ด^๕ง^๕ค^๕ำ^๕ย^๕หน้า^๕ว^๕ง^๕อ^๕อก^๕ไป^๕

ไพร^๕พ^๕ด^๕เห็น^๕น^๕าย^๕นั้น^๕ไป^๕ก^๕่อน^๕

ก^๕ี^๕ร^๕บ^๕ร^๕อ^๕น^๕เบ^๕็ด^๕ป^๕ระ^๕ค^๕ู^๕ข^๕าง^๕ท^๕ค^๕ได้^๕

เ^๕า^๕ตัว^๕ร^๕อด^๕เ^๕ด^๕ิ^๕ค^๕อ^๕ำ^๕ย^๕พ^๕่อ^๕ไม่^๕ร^๕อ^๕ค^๕ไ^๕ร^๕

เบ^๕ย^๕ค^๕ัน^๕ก^๕ัน^๕ไป^๕อ^๕อก^๕พ^๕ร^๕ัง^๕พ^๕รุ^๕

บ^๕ำ^๕ง^๕ห^๕ก^๕ด^๕ม^๕จ^๕ม^๕ค^๕ิน^๕ค^๕ัน^๕ไม่^๕ไ^๕ห^๕ว^๕

บ^๕ำ^๕ง^๕ไ^๕ด^๕ล^๕ด^๕ม^๕ค^๕ว^๕ำ^๕ค^๕ะ^๕ม^๕ำ^๕อยู่^๕

เ^๕ย^๕ย^๕บ^๕ก^๕ัน^๕ต^๕าย^๕น^๕ัก^๕ที่^๕ป^๕าก^๕ป^๕ระ^๕ค^๕ู^๕

ห^๕อก^๕ต^๕าย^๕ไม่^๕ร^๕ู้^๕ไป^๕ห^๕่าง^๕ไร^๕

ห^๕ุ่น^๕ค^๕น^๕ป^๕น^๕ไป^๕ไ^๕ด^๕ค^๕ด^๕บ^๕

ที่^๕สู้^๕ร^๕บ^๕ก^๕ี^๕ข^๕ำ^๕ไม่^๕ป^๕รา^๕ค^๕ร^๕ย^๕

ที่^๕ไม่^๕รู้^๕ตัว^๕ก^๕ด^๕ง^๕บ^๕ร^๕ว^๕ด^๕ย^๕

ย^๕ก^๕มี^๕อ^๕ใจ^๕ก^๕ั^๕จับ^๕เ^๕า^๕เป็น^๕มา^๕

ตัดไม้ได้ตะโห่งอยู่หุบหับ
เก็บดอกคาบได้ให้เอามา
แฉวกยกโยธาเข้ามาค้าขาย
กษณอยู่บนโรงอันยาว

๑ ครนวารุงแจ่งแฉงคีร์

พรงพรอมตอมรอบทงเวียงชัย
ทงหลกเมืองพระกาพท้านเจ็ดตะกุก
กัจารบส้มทบซังโยธา
ฝีบอบฝัระมบครบทกแดน
ฝักระดือดีแดนล่นอนันต์
เฮาสักคำซาวใหญ่ได้เป็นหาง
ยกทัพออกรบรณรงค์
บ้างยิงแย่งแทงพันกันตลบ
อ้ายกระดือดีชื่อว่าศักดิ์งาม
ฝักระหางขวางหน้าเข้ามาช่วย
ฉวยกระบองจ้องทำเท่าตาตาด
เข้าหอดชวาป่าชายบ้ายระตม
พอได้ทศผางถูกข้างก้ง

๑ พระเดื่อเมืองเห็นพลนนย่นยับ รุว่าทัพเจ้าบุญไม่สู้ได้

กทลทททตรงเข้าพงไพร
ทงเทวาที่รักษาภาณุฉัตร

จับเชือกผูกเฮงไปเรื้องหา
บินผาอาวชกัมากมี
ทงดำนายปรีดเปรมเกษมศรี
ทหารก็มีพักอยู่ดำราญใจ
ทัพผเชาติเมืองเชียงใหม่
พระเดื่อเมืองตกใจเต็มประดา
เป็นกษพรนตวงลตงหนักหนา
เกณทัตตบมาโต้หาพัน
ตัวแก่นเรือดแรงแรงอัน
ฝักระหางใหม่มนนถของ
อ้ายมกัถองซางมันนถกระตัง
ฝัคตงมันไม่ย้อเข้าต่อ
ฝัระมบกับฝัปอบมันลอบหนี
ไม่หลบหนีได้ทันประจัญบาน
ต่านฉวยไม้รอเข้าต่อต้าน
ได้ประหารเจียงฝังอยู่ตังตัง
กระดือจมนลัมทับกับกะหัง
ซเป็นถิงเร้งร้องออกก้องไป

เทพไทยกัถตพระนคร
กัถลตตคคหนีออกนอกถัดดอน

ตัวนุ่นพึงเจริญคงรูปทิพย์	เหมือนดอยดิบมากับฟ้าก็ว่าได้
หมอบอยู่ต่อข้างท่งดาวไทย	บ้างถ่อมขับรับใส่ประธานขอ
บรรเลงเพลงแพนพิณเพาทย	ซึ่งระนาดเด่นเรตกับมี้อ
เสียงกรีกครนพั้งสน ในใจคอ	ครนพอเวลาเข้าสาม โมงปลาย
ก็ชำระสระสระทรงเครื่อง	อร่ามเรืองเนาวรัตนจักร์ธนาย

ทรงมงกุฎมุกมาดระอาคกาย ตัวนเพชรพรายแดงระยับจับพระพักตร์
พระกรกรายขยับจับพระแดง ทรงเกือกแดงจากปราสาทราชศักดิ์
ท่งหลวงแดนแน่นด้อมอยู่พร้อมพริก พระทรงศักดิ์ชนนงมดตังกทอง
พอดราชข้างทางวิสูตรก็รุกกว่า เหล่าขุนนางพร้อมพริกไม่ก็กก้อง
น้อมมัจคมกักราบกราบชนพอง ไม่ต้นองพจนาว่ากับใคร ฯ

๑ ครานันทานเพี้ยอายผู้นายตาน ดงกราบกรานทูลมาไม่ซ้ำได้
ทูลแดงแจ้งความตามจริงไป ตามที่ได้ทัพแตกจงแหกมา ฯ

๑ ครานนพระเจ้าจอมเรียงอินทร์ พังต้นทรงกรวดเป็นหนักหนา
ดูระเดียงแผดว่องก็กก้องมา ขุนนางกตัญจะหน้าชนดุกชั้น
เหม่ ๆ คุดู อ้ายเพี้ยอาย กูไ้มีงเป็นนายหรือไม่นั้น
ข้างกล่าวโทษอ้ายไพร่ได้ทุกอัน อ้ายเหล่านนั้นมันจะรู้ตั้งอันใด
กูก็หมอบหมายอาญาดิถี ถ้าทำผิดแล้วฆ่าอย่าปราศรัย
นี่มีงนี่ทำประมาทอกอเอาใจ ว่าศึกเดือดที่ไหนจะยกมา
จึงได้มุดหัวม้วนอนหลับ จนมันเผาหอยจับตัวฆ่า
แม้มันไม่กำกับกำขับกำธา ให้รักษาหน้าที่เชิงเทินไว้

นั่งยามตามเกณฑ์ตระเวนอยู่
 น้าตามอำเภอเงินเลื้อใจ
 แค้นด้วยค่านทางพวกข้างหน้า
 เหยงไฉโยเล้ากินข้าวเปลือก
 เพราะไม่ตรวจตรารักษาแดน
 พอรุกจุมมาถึงธานี

ให้ตระเวนเกณฑ์เดือนละสองร้อย
 บรรคาค่านน้อย ๆ ทงปวงนั้น
 อ้ายนายบังเดธต้นกินเงินมัน
 ชอบแต่ฆ่าเสียให้สิ้น โคตร
 นั้นแหละจึงจะหายกลายกุกกัน
 เองจงไปรบรบทัพประจัญ
 ยกกระบวนทัพม้าหวาใจ ๆ
 ถ้าได้ทัพจับเอามาเป็น
 เต็มประดาบอกมาให้ดัง
 ๑ ฝ่ายแค้นคำอินได้รับดัง
 เกณฑ์คนขึ้นมาถวญหน้าไป
 ถ้วนถ้ออาวูรศักดิ์ตรา
 ถ้อชญาเห็นบกริชเขารัดแทง
 จักกระบวนยกกระบวนปลัดทัพ
 ทงเดือบ่าแมวเราเหล่าเกยกกาย
 ตัวแค้นคำอินก็แต่งกาย

พวกมันหรือจะกรูเข้าตีได้
 ชอบตัดหัวเสียบไว้ที่ท้ายเมือง
 ถ้วนอ้ายชราหามาตาเหลือง
 ช่างไม่รู้เรื่องราวไพร่
 ให้รำคึกมันแพนมาถึงนี้
 ๒ เหมือนคนไม่มีจะบ้องกัน
 บรรคาค่านน้อย ๆ ทงปวงนั้น
 อ้ายไพร่นั้นจึงมิได้ไปดูแล
 ทำโทษผูกพันชน โยงแขน
 แด้วตั้งแค้นคำอินด้วยทัพโต
 เกณฑ์คนหมื่นหนึ่งให้จงได้
 ถึงแฉ้วล้อมค่ายใหญ่ขึ้นเข้าดู
 ถ้ามั่นเคียวเชญก็ครบดู
 เราจะได้เห็นนุกระหนาบไป ๆ
 ออกมานั่งคำดาลูกขุนใหญ่
 พร้อมได้ถ้วนหมื่นพันเดือแดง
 หอกดาบปืนยากล้าแรง
 ชงแดงแฉ้วงกวดัดระมัดปล่าย
 เฉ้วจัดรวพมึกรขวามีกรชัย
 กองรายช่มช้อนเส้วจกระบวน
 เสรื่องอาหนทงหลายก็ ได้ถ้วน

๕
 แผ่นขนอาสามือคว่ำทอน
 ๖
 ดินทองกองหงอหงให้ฉวาง
 ออกจากเมืองเขาคงขงระยับ
 ๗
 ครนมาถึงค่ายโกลดพม่า
 ๘
 มาตงค่ายชนในบดเคียวดต
 ๙
 หอระบรณถวนทองสด้าน
 ๑๐
 บีกกาธองข้างวางจำเพาะ
 ๑๑
 เตือบ่าม้าใช้ไปบอกนาย
 ๑๒
 ดิบตูกใหญ่่นักรักบีกกา

๑ เจ้าพลายเพชรได้ฟังว่าข้างมัน กุพันเดียวครูเดียวประเดียดัน
 ๒
 ไม่มีใจกลดเท่าตัวครน
 ๓
 หลวงต่างใจจึงว่าจะฮาธา
 ๔
 จำจะคิดด้วยกลดอบาย
 ๕
 พอพลบค่าย่าแสงสุริยา
 ๖
 ให้ชุดหลุมชุ่มไว้ในไพรฉฉน
 ๗
 ปากกวางนนวนดักเก้าศอก
 ๘
 เตือบ่าแพนตงมิดไหมัดตา
 ๙
 ครนทำเดร์จสรพกักดัมมา
 ๑๐
 ทงดำนนายพุดจาปรึกษากัน
 ๑๑
 วิชาหนาทเซ่งเทนมัน
 ๑๒
 นังหลุมชุ่มช่อนกองไฟ

พอศวรสุภฤกษ์ให้เลิกทัพ
 ทหารลาวรี้ม้าอยู่ร่าหรับ
 คังคืบศึกคักคักด้วยเสียงคน
 ให้โยธาตัดไม้ในไพรฉฉน
 ชุดชนดินทำสำนามเพดาะ
 ประตูใหญ่ใส่ศาลช่องมั้นเจาะ
 มั้นเหมาะไม้แก่นแน่นเต็มประดา
 จำอ้ายลาวตงค่ายไว้แน่นหนา
 แม่ทัพชื่ออว่าแสนคำอิน ฯ

๑
 จึงปรึกษากันดินทงดำนนาย
 ๒
 หลานยาจงไปหนุนอยู่หน้าค่าย
 ๓
 ยักย้ายจับเอาเป็นเตนมัน
 ๔
 เรียกบ่าวไพร่มาข้างค่ายนั้น
 ๕
 ดักลงไปนั้นได้ห้าอา
 ๖
 ชุดนออกเอาใบตงเดียวกลางบ่า
 ๗
 แล้วเอาใบไม้มาไปรยบนนั้น
 ๘
 พาทหารเข้าค่ายมีขมมัน
 ๙
 ทงดองทัพคืบชนไม้ได้ใจ
 ๑๐
 ตเกเราะตรวจกันทงฉนโหว
 ๑๑
 ฆ้องใหญ่ฆ้องกระเดแประดั่งกัน

รุ่งแจ้งแดงสว่างวิบ	แดนคำอินแม่ทัพก็จัดสรร
พลมาถวญหม่นออกย่น	ให้ตั้งยกธง ไบ่กตรงมา ฯ
๑ พลายเพชรพลายบัวหลวงต่างใจก็แต่งไพร่ล้อมร้อยเป็นกองหน้า	
เด็กไพร่และขมื่นกินฉานยา	เขานำมันเจมหน้าทุกตัวคน
เหล่าพวกหุ่นมนต์คำรณศึก	ก็อังกักเฮฮา โกลาหล
หลวงต่างใจแต่งกายแล้วมัดติด	ดูถูกขบมันแลเห็นเป็นนารายณ์
กรดีตรีศทาจักรตั้ง	ตั้งติดหลังสู้บรรณแผ่นผาย
ลมก็พัดถูกตรงธงชาย	แล้วเบี่ยงบายผีหลวงหลาวเหล็กไป
ชนม้ายาโคลไต่ถูกข	เอิกเกริกครนครนทวนโห่
ออกจากค่ายพลันทันใด	พอกองหน้าเข้า โกลซึ่งทัพลาว
พลหุ่นมนต์ตรงเข้าเช่นฆ่า	ไม่ร้องราแวงพันช้อยดับลาว
หุ่นคนป็นวงมาเกรียงกราว	ทหารลาวขบฆ่าเข้าผ้าพัน
ทหารปืนดีร้อยก็ปล่อยดับ	ชานกย้างตงรบแล้วจุดดิน
ท้ายหอย ไซ้หลังหน้ามาเป็นควน	ถูกหุ่นมนต์พันกระหนาบไป
ลูกกระดอนฮอนบดคงทหน	แทงฝังถูกฉันทาเข้าไม้
เข้า พวกดาวตายกลาดคาดค้นไป	ลาวร้องมีดัง ไต่ประหลาดจริง
มันพันเราตายเป็นหนักหนา	ทั้งคนมาหัวขาดลงกลาดกลง
พวกมันก็ถูกลูบมันยิง	ลมแล้วลุดวงชนรบรบ
พวกดาวมีก็ช่วยแลมีก็ขวา	ทั้งกองหน้าก็ร่นย่นขยับ
หลวงต่างใจรักมาชนหน้าทัพ	แดนคำอินก็ขบมาชนมา
พอแลเห็นตัวกันนั้น โกลั ๆ	จึงร้องไปว่า แน่นนายพม่า

ท่านหรือคือจอมโยธา
หรืออยากได้สมบัติที่ดิน
มาดอบดองปองปล้นเป็นโจรไพร

๑ ครานันถึงท่านหลวงต่างใจ

เราหรือชื่อ ไปสุพลา

เรื่องเคียดด้วยเวทยอชรบ

แขกฝรั่งทงทะแวกระแถมอญ

เว้นแต่เชียงอินทรบริษัณ

เราหรือคือองค์พระกาฬ

แม้รู้ตัวกลัวตายวายชีวิต

คอกไม้เงินทองเลิศเพริกพราย

ถ้าแมนตงคอดอฆมานะ

แต่ถือคินคนละกัณก่อนเข้าไป

นี่เราคิดเมตตาประชาราษฎร์

ท่านหรือเป็นแม่ทัพดำหรับเมือง

๑ เราหรือชื่อว่าแฉ่นคำอิน

อย่าประมาทนภพริกจะจิกตา

อันเมืองเชียงอินทรแผ่นคิน

ทหารอายม้วยแต่ละคนก็พันใจ

แต่อย่างนบยังพันเดียวครู่เดียว

เธออย่าหยิ่งยกหัวว่าตัวชาญ

ยกมาจะประสงค์ตั้งอันใด

หรือเคียดคาดเคืองเชิงเป็นโฉน

ตัวท่านชื่ออะไรให้บอกมา ๑

ก็ตอบไปให้ดำเนียงเสียงพม่า

อยู่พาราอังวะพระนคร

เที่ยวจนจบทงบูรณคินกระฉ่อน

ก็ออกอ่อนศิโรราบกราบกรานมา

ถืตไม่จ้อมาต่อต้าน

จะมาผจญดีตัวบาปที่หยาบคาย

จงคินอบน้อมยอมถวายน

นั่นแหละจึงจะสบายไม่มีภัย

จะมาแต่จ้องจะเป็นทัพใหญ่

ประเดี้ยวใจก็จะเต็มกำแพงเมือง

จะวินาศเดียวเปล่าไม่เข้าเรื่อง

อย่ายกเชิงชื่อไรให้บอกมา ๑

ท่านมาหมั่นยงยวดอดคกถ้า

ไม่ได้ยินเราว่าบ้างหรืออย่างไร

ช่วยแก้กบฏตั้งจิวได้

มันถึงจ้าวยาวใหญ่เท่าดำตาด

ไม่พอเขยอวยงเคียวเล่นหวาน ๑

กับถือหอกดักเท่าก้านตะเคา

เป็นอาวุธคู่มือแล้วหรือ
 ย้ายโยได้ใจ ๆ มาอดเรา
 ก็แต่จะเป็นใจเที่ยวปล้นบ้าน
 ถ้าผู้จริงแต่จะวิ่งเป็นขงไป
 คงหลบหลีกเด็กที่พกดับไปเสีย
 เลือดเนื้อจะเป็นเหยื่อแก่แรงกา

๑ ย้ายเหยื่อน้ำย้ายดาวแด่น้ำอิน

อายุของอชเจ้ามันเท่านั้น
 ใช้จะแกดั่งเราแจ่งด้วยตุเงา
 คงเด็กที่พกดับเข้าในพารา
 เจ้าตชณะเจ้าเมืองเด็ก
 กับอ้ายเจ้ากินหมูจะสู้ใคร
 อันเจ้ากับเราไม่คู่สู้
 ไปบอกกับเจ้าของเจ้าเข้ามาดอง

๑ เจ้าแด่น้ำอินครันไต้พัง

กระทันมีว่ารับเข้าทับเงา
 ถูกอ๊กเข้าที่อกเป็นหกหน
 ซักคาบออกพันตะบันไป

๑ หลวงต่างใจกวัดแกว่งแทงคำอิน

คาบค้อคาบพันกันประจัญเจริญ

จะแทงชของพอกับเข้า
 อันชั้นเชิงของเจ้าเข้าเข้าใจ
 พอเป็นการเข้าของเงินทองได้
 กัดบจะให้เราอันมยอมวันทา
 หาไม่เมื่อยจะเป็นหม้ายชายหน้า
 ไม่คารนาตามดอกจะบอกกัน ๆ
 ซ่างไม่รู้ว่าจะเดินซึ่งฮาดัญ
 พอประจบครบวันจะมรณา
 เห็นตัวเปล่าไม่มีซึ่งเกศา
 ดั่งบุตรภรรยาเสียใจ ๆ
 อ้ายเด็ก ๆ ของอ๊กก็สู้ได้
 มาอย่างฮวดฤทธิโกรไม่ตริกครอง
 อ้ายอดครุกรุ่งกริ่งหยงจของทอง
 นนแหดะพอจะรับรองกับมือเรา
 แค้นคัง.คองใจตั้งไฟเผา
 ถือทอนแกว่งแทงเอาหลวงต่างใจ
 คงทนคังหินหากินไม้
 คมไฟดัดพลัดบยับเย็น ๆ

เหมือนแทงหินเดียวผางไม่ห่างหิน
 มิได้เมินคอยชิงเอาไชยกัน

ต่างตต่างมีผู้มีรอบ
 มาต่อมากัดพัดกัน
 เดียงแซ่เฮฮาร่ำรับ
 กรังกระบังตั้งฉับรับรอง
 พลไพร่ต้องข้างกต่างรบ
 พอดลาวล้มตายวายชีวิต
 บินใหญ่ได้ลูกมัดตัน
 ไม่ถูกหุ่นหมุนปนคนล้มทบ
 แทะหุ่นหมุนบักไม่ยักเข้า
 ต้องนายรบรอนจนอ่อนใจ

หลักหลบอุตุตุฮาอุตุตัน
 หกหัน โดต โผน โจนกระนอง
 คนต่อคนประจัญรับด้วยใจว่อง
 ทังต้องต่อสู้ไม่เดียงที
 หุ่นตลบพันคนลงบันมี
 เดือดแดงอยู่ในที่สนามรบ
 ยิ่งเปรียงเดียงตันควนตลบ
 ได้รุกรบแล้วพันตะบันไป
 ยิ่งถูกก็เบต่ำไม่หวาดไหว
 ยังมีได้มีชัยจนบายคด้อย ฯ

๑ หลวงต่างใจเหี้ยมไปพยักหน้า ให้โยธาทำร่นย่นถอย
 แค้นคำอินตใจได้ส่วนรอย เขาทวนด้อยแทงข้างกระหน่ำมา
 หลวงต่างใจเพี้ยมพล้าทำเดียงที บ่ายหน้าม้าหนีเขาต่อหน้า
 เดียงให้ดาวดาวไล่เป็นกลุ่มมา โยชากลุกคิดได้ทีทำ
 ครนมาถึงหลุมดำแพนบืด ม้าคำอินโตตคคคิดดำ
 ทงตนทงซาหน้าคะม้า หัวหกตกข้างตาโครม
 อ้ายพอกไพร่เห็นนายนตคหลุม มั่นวงกลุ่มเข้าแก้แค้นใหม่
 หลวงต่างใจกลับหันพันกระโจม หุ่นว่าดา โถมเข้าแทงพัน ฯ

๑ พลายเพชรพลายบัวอยู่หน้าค่าย ก็รับข้างทรงนารายณ์เข้า
 หาหน
 แป้วแป้วพันพันพวยเข้าช่วยกัน ข้างนำมันแทงดาวตะลุมบอน

นิกรราชำคนลงบั้นมี

ทั้งนายวงศ์ตระกูลเข้าตงคอน

๑ แฉ่นคำอินตคใจกระทบมี

อาวชในมือถือหลุดไป

หลวงต่างใจให้ไพร่เขาเชือกมัด

เขาตะโหงกได้ค้อพอเต็มตัง

พวกหุ่นหนูนได้ฮ้ายดาวแตก

บ้างแขนหักราหักดำมากตา

หนีไม่พ้นลงจนยกมือไหว้

ทั้งมาตาอาวชออกเนืองนอง

แฉ่นคำอินแม่ทัพที่จับได้

พิศแฉ่นแพ้นครจนเขาหาขัน

จึงให้ไซฮ้ายดาวมาสองคน

ถือหนังสือไปในพารา

๑ ฮ้ายดาวตใจได้หนังสือ

ดาถูกไปพด้นทันใด

จึงแจ้งความอุปฮาดพระยาแมน

เสียทัพย่อยยับทั้งโยธา

๑ ขุนนางลาวตจใจอยู่อดหม่าน

ได้หนังสือถือตรงเข้าโรงใน

บ้างหลบดับหลัดถแล้วหนีซ่อน

ฝ่ามืออ่อนอ่อนหลุดบกรกไป ๆ

ให้ชนมาจากหลุมไม้ชนได้

เสียใจสิ้นสติตกตะตัง

รวบรัดค้อกขิตเข้าตควัง

แล้วจึงจับกุมเขาคังมา

วงแหกหนีรุกเข้ามตบ่า

หนว้าซ้ำซ้ำเสียก่ายกอง

ก็จับเป็นเขาได้ตักพันตอง

ราวของรชนเข้าในค้ายพด้น

ให้จำจงไว้ในกรงเหล็กมัน

ร้อยล้ามแดงหล่นทั้งชอคา

เหยยตนต้อมึงจงฮาตา

ถ้ามันได้ไม่ฆ่าให้บรรตย์ ๆ

ยกมือกราบนบชบไหว้

ตนคตตรงไปยังพารา

ว่าแฉ่นคำอินที่ฮาตา

มันจับได้ไม่ฆ่าจึงกรงไว้ ๆ

ทั้งเพยกงานเด็กน้อยพลอยหวุ่นไหว

แล้วหมอบกราบคตานไปมังกมคัต

พลายยังทรงนั่งมัดตักโก่ง
เห็นอุปฮาดกราบงามก็ถามพัตน์
๑ ฝ่ายว่าอุปฮาดก็กราบทูล
ซึ่งไร้แสนคำอินนนั้นยกไป
ไร้ตรวจตังตรงตราเข้าหาชั้น
แล้วเอาหนังสือถวายเจ้าพลายยัง

อยู่ในห้องพระโรงเจ็ดชั้น
ข้ายเรือรบพุ่งกันนั้นอย่างไร ฯ
เค้ามืดเห็นตักเป็นตักใหญ่
เสียทัพมันจับได้เอาได้ทรง
แต่ยังไม่ฆ่าพันให้มุยผง
คดีออกทรงทอดพระเนตรไม่ช้าที่ ฯ

๑ ในลักษณะอักษรราชดำริ
อนุราชชื่อว่าแมงกัจฉี
ตระกุดเกศพุกามประกอบยศ
พระเจ้าฝรั่งมังรายกะยอชระวา
บดินตอเจองเมืองเชียงอินทร์
ทรงเบญจกัถยานี
เขากล่าวอ้างว่านางนั้นเนอทิพย์
ชื่อหุยเวตติงโลภกา
ถึงหน้าหนาวให้หนาวจนตั้งงก
หน้าร้อนแค้นจะร้อนตั้งไฟดู
แต่เราเที่ยวคอกกรรอนรบ
จะขอคู่สักคนให้ชื่นใจ
แม้จะขึ้นรัชโวมให้ดู
หรือกาแพงแยงถมทงนที

ของตะแคงแมงยาเรืองศรี
ทหารคี่ชื่อว่าไปสุพลา
ปรากฏในอังจะเป็นวงศ์
เป็นพระอัยกาธิบดี
มีนาวันทร์นวลตะของผ่องศรี
ที่ไปตีชัยมยุชนได้มา
เหมือนดอชยดิบมาแต่ดาวคิงดา
เส้นหาตัวยกกตทงตฤ
ได้แอบออกแต่ก็อุ้นตะมุญอยู่
ได้ชมชูแต่ก็เย็นเป็นสุขใจ
ยังหาพบคนงามสักแห่งไม่
พอเห็นแต่ก็จะไปยังธานี
จะกริกรูไปชิงเอาโฉมศรี
ให้บุรุษนดมท่าตายไป

แต่บรรดาประชาในเชียงอินทร์
ชั้นลูกแดงแดงพันให้บรรดีย์

๑ ครานนพระเจ้าสัมมคังค
กระทัมบาทขบพันคตฉันริน
นางเจดิวเป็นเมียของกูรัก
ช่างค่านหน้าว่ากล่าวไม่อายใจ
แม้มันเป็นเจ้านายแท้
เพราะรบค่านนมันชนะ
แล้วตั้งเพยชกรให้จัดช่าง
อ้ายกรงทองของกูจะชไป
พอตั้งเสร็จพระก็เสด็จเข้า
เจ้าสร้อยฟ้าร้อนใจไม่สบาย
ค้อยเป็นข้าสำนักเคยริตใช้
ทรตพระองค์ลงนั่งใกล้ฟ้ายนาคา
อ้ายแค้นค่านกฉันแดง
ทัพพม่าครานมฤทธิกร
มีคประตูปืนใหญ่ได้ชนบ้อม
แล้วบอกไปกรุงไทยธานี

๑ เจ้าพลายยังคอบค้ำพระมารดา แม้เห็นว่าใครจะดีไปเกินฉัน
ขุนนางในกรุงศรีมกฉ่าพัน
ชคขวางจะเป็นดางไปเปล่า ๆ
แต่คบคความห้ามลูกเห็นเต็มที

จะโรตกรอกเสียดั้นให้คักษัย
เบ็ดหลังคาออกให้กำแรงกิน ๆ
ได้ฟังทรงฉีกกระตาศดงชาคฉัน
โคตฉันแฉตฉิงหนาทไป
จะชีกชีกมาค้อย่างไรได้
ยังอดคฉ่าเป็นใหญ่ในอังฉะ
ไหนจะพลกอกแกลทำกจะ
จึงคตคตคตคตคตคตคต
ทชนระวางฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ทงพลไพรกให้คตฉีกหมื่นปลาย
ห้ามแหนแน่นฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
คคฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
กริบไปยังลูกเส่นหา
ก็ห้ามฉ่าพ้อพลายผู้ฉฉฉฉ
ลูกแกลฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
เรามาฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ให้คนพรฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ชอทหารคฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

ใครจะทนเทียมฤทธิลูกไม่มี
พระแม่เจ้าจงเห็นค้อย่าจุ
เห็นฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

๑ ฝ่ายเพยศรีไกรได้รับตั้ง

หอกตามกำซาบคำสดตรา
 ช้างกันช้างคิงและช้างเรน
 ช้างพังเป็นจันทระในกระบวน
 ชิงชาวขงเขี้ยวขงตะธาบ
 เอาช้างทรงกรงทองทงมา
 ฆ่าทองป๊กกระพองศิระช้าง
 ห้อยหูด้วยพู่จามรี
 แลวดัรพมาประดับกับเกยเดรัจฉ
 พลายขงทรงเครื่องงามเรืองรอง
 ลูกกระคุมเพชรแต่ตะเมตมีค่า
 ยอดหมวกมรกตตัดพลาม
 เกรจ้อมีฤทธิ์ประสิทธิ์ให้
 ทารมณกันโพลโคดคดา
 แลวแหงหน้ามาตุเมธนาย
 ให้รัชคอกด้วยจะยกก็จำไป
 ไต่ฤกษ์แล้วให้เด็กจตุรงค์
 พลทวนฉนวนพู่จามรี
 พลบันพนผูกเขม็งมน
 พลหอกเดือแดงกแก่องกราย

ก็เก้งขอกมาเบิกซึ่งบันผา
 ช้างงากีประจบครุจำนวน
 ตามเกณฑ์คณาญหมอกถถฉนวน
 มีทวนถ้อยยาวราวห้าวา
 ตูเป็นทิวปดิวปลามอยู่ข้างหน้า
 ผูกเครื่องดงยาราชาวดี
 งามกระจ่างพลอยประดับทับทิมศิระ
 หลั่งมีผ้าลาดตาตของ
 คอยรับเสด็จจะเยของยง
 ใต้นององค้อย่างฝรังงาม
 ฉนวนเจียมยักกะตราฉนวนขงฉาม
 เครื่องดำหรับสงครามนนวนยา
 คาคเฮงเข้าไว้เป็นหนักหนา
 ถือขง้าวมายังเกยไชย
 เป็นด้ายเลือดแดงกล้าคำใหม่
 ดงคอกศรีไกรไม้ชาติ
 ทิวขงตุระยับฉดับศิระ
 พลกระบี่ได้เดือครุยสะพาย
 พลเหล้าเกาทันเทกขณด้าย
 ม้านายหมองคหมันดูตรวจตรา ฯ

๑ นางสร้อยฟ้าเบ็ดแสดเห็น บังเกิดเป็นอัครราชย์บนเวหา
 กาแรงเข้าไปแย่งเอาลูกยา บินดาโถมจิกเอาบักดี
 กันซึ่งชุมสายทลายยับ กัดงอดคัทักพิบดงกับที่
 นกตะกรุมรุ่มร้อนเข้ารวี งามมีหาดกนกประจักษ์ใจ
 แต่แลดับจนที่พ้อออกจากเมือง นางยงเนืองชดนาหน้าตาไหล
 ไข่ถูกแก้วไปแล้วจะอย่างไร กัดบ้เข้า อังร้องให้อยู่ไปมา ฯ

๑ ฝ่ายว่ากองชุมแมงเซา รู้อาเขยยกทัพมาหนังกหนา
 ก็รีบวิ่งเร่งกลับรับอาสา ดอดดัดคัตบ้ำมาถึงพลัน
 ลงม้าพาตรงเข้าในค่าย บอกความดำมนายรมิฉมัน
 ว่าพยายยงยกมาหมื่นห้าพัน ด่วนทัพช้างนำมัทเดียวนาย ฯ

๑ พลายเพชรพลายบัวควนไต่พัง กัดงแแกโยธาตันทงหลาย
 ให้เร่งรัดจัดแจงแต่งกาย ทั้งดำมนายแต่งตัวด้วยฉับพลัน
 ผูกเครื่องเคยคองรงครบ พร้อมครบหมวกเดือไ่กระเด็น
 ถือของอาวุธขวานขวานามัน ตามฟ้าพันนงถูกสระพาย
 จึงลงยืนตมมหาทมนทหน้าช้าง ก็เยงอย่างจรจรัตผืนผาย
 หลวงต่างใจอาหาญเป็นความท้าย

๑ ครานนเจ้าพลายบัวควนไต่พัง ออกจากค่ายไต่ถูกษ์ให้เด็กทัพ ฯ
 หนีมนต์คนประดังคังคัม ชนลธาสาออกร้าหรับ
 ครนดงทพลาจแสดเขม้น ถือคาบหอกกอดอกกดับเป็น โกลา
 จึงโบกให้ทัพหัดกเป็นบักกา รังราหุยคอยู่จะคู้ท ฯ

๑ ครานี้จึง โฉมเจ้าพลายยัง
ต้องมนต์นารายณ์กลายอินทรีย์
ข้ายคนมันจะตั้งสักเพียงไหน
คนแบบบางร่างรัตกาคัดกรรม
คิดพลาดทางเอาฉันทเพชรแห่ง
เป็นงูเห่ามันบีบแค้นออกแน่นไป
หุ่นกตวตังแรงแฉียงจน
งูฉานราญรุกเข้ากลุกคดี

๑ เจ้าพลายเพชรจับประเจียดจับเกล้า
เป็นนกกตมันบีบแค้นแน่นกางค์
เตียงตั้งฉากเฉาะเปาะบีบ
งูมองนกขอรขยับคู้
งูเห่าเดือยเข้ากระหวัดรัต
เต็มต้อตูดคู้ไม่หยุดขยง
เจ้าพลายเพชรเด็ดใบมะขามเล็ก
กลายเป็นต่อแค้นแน่นขนัด
ต้อยตาออกดวงไปทงทัพ
ร้องระงมตมกตงทงคำศตรา
จึงตณตณหีบขวานมหาเมฆ
บังเกิดเป็นพายุใหญ่ตั้งใจจง

อาของตั้งพระยาราชดีห์
แปดพันองค์กว่าพุกาม
จึงอาของทงเงใจทำหยาบหยาบ
จะเรื่องความรู้หรืออย่างไร
หีบแค้นตั้งทงมาหาข้าไม้
เดือยได้โยธาจะราวี
ไม่ทานทนสู้รบก็หอบหนี
พอกโยธาเดือยมาจากหน้าข้าง ฯ

จึงเด็กค้อยมนตราแล้วคว่ำขว้าง
ผวาดวงซีกเข้าจิกงู
งูรับนกลอดกระโดดคู้
นกรู้งรายคอยระดวง
นกดะมัดโคมจิกลูกตาบั้ง
คู้ถ้ำดั่งก็หายไปด้วยกัน
ค้อยมนต์เอกแล้วปรายให้ฝายผัน
คู้เหมือนควนพรังพรังเป็นหมู่มา
เดือยหนุบหนับแห่หมุกคู้มเกล้า
จนกระทั่งถึงหน้าเจ้าพลายยัง
ข้าเบาเส็กคาถาแล้วป่าดั่ง
ทิวชงดังจะหอบให้หักกตาง

เสียงฮือฮัมมีค้ำบ้านัน
วังระทมฉันทระกะประยาง

๑ พลายยงถูกขโมยมิใช่ชั่ว

ปลุกพลาถขว้างเข้ามาทันใด

เขาแหลมยิงทิ้งลูกมะนาวติด

เจ้าพลายเพชรเห็นควายไล่พัดวัน

ทั้งไปกลายเป็นเสื้อส้ม

ควายโจนเสื้อ โผนเข้าชิงชัย

ควายตักเลือดเต็นไขมันรัก

ควายถลาเสื้อเข้าหักคอพิบ

๑ ครานันจึง โผนเจ้าพลายยง

มันเรียนรู้นักครุโตโคตศิครัน

ครุณายพม่าอันมียศ

นามกรของท่านนั้นชื่อไร

ทั้งชอบบิฑราษมาตรงค

อยากจะรู้จักท่านอย่าฉันทา

๑ ครานันจึง โผนเจ้าพลายเพชร

ใช้เสียงเสียงเป็นพม่าไป

บิฑราษคังองค์พระสุริยฉาย

ชนนช่อมองฉิมระดางา

พระอาจารย์ผู้ชาญวิชา

ต้นตึกหักตะบันอยู่โผงผาง

มาได้ล้างต่อหายกลายไป ฯ

เขาต้นกระบือเอ็ดหัวระวัจจให้

เป็นกระบือหนีได้หักห้าพัน

ไล่ชีวิตพลหุ่นเป็นกั้งหัน

เขาเขยวเดื่อนนทแกะไฉ

โคตโฮกกระ โขกจึงอยู่หวาดไหว

ควายไล่เสื้อหลบเข้ารับรับ

เสื้อรบควายชีวิตด้วยเขาขวับ

ฉิมทับทอตกกายก็หายพัดัน ฯ

เห็นฤทธิรงค์พิภพามักครานัน

จะใคร่รู้สำคัญก็ถามไป

อย่าไม้ปักจงแจ้งแดงไร

อยู่ตัวแค้นใดให้บอกมา

จงบอกความคามตรงอย่ามั่ว

ครุบอภิวานันชื่อไร ฯ

ได้ฟังเด็วจึงแจ้งแดงไร

เราใช้ชื่อตะแคงแมงยา

ชื่อฝรั่งมังรายนายพม่า

ครองพาราอังวะพระนคร

ชื่อขุนทะเลเปมาเป็นครูสอน

เรื่องเดชด้วยพระเทพย์อันบวร
เราขอถามนามท่านนั้นชื่อไร
พ่อแม่ชื่อไรเป็นใหญ่โต

๑ ครานั้นจึง โฉนเจ้าพลายยง
เราชื่อพลายยงทรงฤทธิไกร
ตั้งเราเป็นพระเจ้าสมมุติวงศ์
ตามตระกูลมิให้ศูนย์ไว้แทนตา
มีนามจมีนโดยอรนาถ
แม่ชื่อสร้อยฟ้ายาใจ
นั้นชื่อตั้งฆราวาสหลวงตาจืด
เรื่องเดชด้วยพระเทพย์วิทยา

๑ เจ้าพลายเพชรตบมือแล้วร้อว่า ท่านเจรจาเคียดคบคิดปิดใจหาย
แต่คำอื่นเรายังไม่ฆ่าตาย
อันตัวนายพลายยงองอาจ
สร้อยฟ้า ลุยไฟกับศรีมาลา
นางศรีมาลาทูลขอไว้
อ้ายเถรเถรสองราวีชาติ
พอพบกันที่บ้านจระเข้ร้อง
อ้ายเถรเถรมันเอาเป็นเมียมา
มาขอใครว่าพระโยนนั้นเป็นพ่อ
แต่คำอื่นบอกกูอยู่ตรง ๆ

เป็นเช่อมอญเหมาะตะมะมะกะโท
จงบอกไปตามจริงอย่าหยิ่งโง่
ทั้งครูประสิทธิ์ชื่อดีโรนั้นชื่อไร ๆ
ก็บอกความตามตรงแต่จริงให้
พระหน่อไทยผู้ครองอยุธยา
ได้ตำรงเชียงใหม่นาถา
บิดาเราฤทธิเรืองอยู่เมืองไทย
ฉวันเชื้อชาติเชื้อชญาทวารใหญ่
พระครูผู้ให้ซึ่งวิชา
ตั้งจะตั้งดอยเหาะธรมเวหา
ตั้งหนึ่งว่าพระบุ่งมิ่งพราย ๆ

ถามมันบรยายบอกกิจจา
ว่าเป็นลูกเถรวาดชาติวิชา
แพ้ตั้งองค์นราให้ฆ่าตี
ท่านไปรดให้ไล่เสียจากกรุงศรี
หนีคุกเป็นจระเข้เซ่เซ่ขังมา
จึงกลายเป็นคนท่อกมาในป่า
ก็มีท้องตูกยาชื่อพลายยง
เองอย่าพักลงดื้อให้กูหลง
ว่าเป็นลูกพระสงฆ์แต่แจ้งไร ๆ

๑ เจ้าพลายยงตั้งทางอารบิ ค้างยาวยาวพันหกตั้งบน
 อารุทลุดือจากมือพลัน ตกใจตัวตั้งตั้งผัดง
 ช้างทรงนารายณ์พลายเพชรชี่ กตขยยนิยนิยตะบันตั้ง
 ใต้ต่างแทงช้างเจ้าพลายยง ถูกตรงช้างหลังเฉียงตั้ง ไกรง
 อ้ายกรงทองร้องแปรแผดเสียงคอง ตะมิกพลายยงผุดเข้าป่า โผง
 พลายเพชรพันตะพายเข้าชาย ไกรง กระโดด โหยงจิกหัวตัวพลายยง
 หลวงต่างใจ โชนร้างวางเข้าช่วย นวยแขนไว้ถนัดแล้วมัดตั้ง
 อีคชัตพัคปลากระหนาดง เพี้ยท้าวกรวดตรงเข้าช่วยนาย ฯ

๑ เจ้าพลายบัวรักมาร่ำว่า พลหุนหมุนเข้ามามากหลาย
 ออกแตกคั้นพันดาวลงล้มตาย หัวขาดกลาดกายพระชเรน
 เหล่าผู้คนแตกคั้นเสียงครนครน ช้างนำมนกครนคั้นแตกหน
 ต่างชลห่มานความญหมอกไม่ม เขียบคนปั่นลง ในดงคอง
 ทงแขนร่าบาทักดับหักหลุด บ้างวิ่งมคเข้าสู้มทวมแล้วชุ่มร้อน
 บ้างตะบึงถึงบูรพระนคร ทงฝ่าผอนหอกบินออกคั้นไป ฯ

๑ เจ้าพลายยงทรงโศกวิโยคจิต จะแผลงอุทขัพอขยับเขยจับได้
 ทงดำนนายชายฉลาดประภาชไป จึงตั้งให้พลายยงได้กรงพลัน
 ช็อกมาคากิมตีมือแน่น มีดอกแ่อนกระตักพลัดไม้หัน
 ให้ยกกรงองค์คำอินพร้อมคั้นกัน ก็จัดสรรพไพร่ได้ระบอง
 ออกซึ่งเมฆเห็นหนต้วนแน่นหนา เข้าพาราเชียงใหม่ค้ำยใจคอง
 นิ่งคำดาลกรุนในแล้วใคร่ครวญ ให้จำตรอนร่างน้อยสร้อยฟ้ามา
 แลดูครของร้องบ่าอแก่ชาบ้านทงเพยกงานอุปฮาดปราชญ์ถนหน้า

อย่าตกใจไหวหวั่นมาฉันทา
 จึงตั้งให้ไปนิมนต์คนพระสงฆ์
 หนึ่งเป็นทวดเถรจึงเป็นประธาน
 ตั้งอ้ายมกยกกรงพลายยงมา
 ก็แก้พัดมนต์หุ่นเป็นหญ้าไป
 หลวงต่างใจถามไปแนะพลายยง
 ปลัดบ้านพันพิศร์มาดา
 หรือเห็นอาน้อยศักดิ์จึงหักหาญ
 ยากทรัพย์อับบัญชีทุกตาไป
 เขาก็มีบุญคุณกับตัวหนัก
 คนรู่อยู่ทงเมืองออกเืองนอง
 เมื่อลุยไฟหนักแพแก่ศร์มาดา
 เขามาเตดาเพราะว่าถูกในครรรภ์
 หาไม่ไหนจะคืนเป็นคนเล่า
 อ้ายบุญคุณนั้นมันสูญไปแห่งไร
 ๑ สร้อยฟ้าจำได้ว่าพลายเพชร
 เขาจำจองวังวังหลงมาดา
 กรรรมพิถดตจใจให้ฉวีบริด
 เช่นตดด้วยเหมือนช่วยในคราวนี้
 ตงแตนมโคมประทุษร้าย
 จะชื่อตรง โดยแท้ไม่แสร้งเชื่อน

จึงเข้ามาปรึกษาราชการ
 ต่างพร้อมองค์มากมายหลายวิหาร
 ทงเพิกงานอุปฮาดออกกลาดไป
 วางลงหน้ารั่มประชุมใหญ่
 ตัดก๊กลับเป็นไทยตั้งเดิมมา
 เจ้าอาของคุมแค้นไปเช่นฆ่า
 นักรบขงหิงสาด้วยอันโค
 จะได้ท้าวอาถนายนไม่ได้
 นำหน้ามันที่ไหนจะฟ้องร้อง
 ไม่ควรที่จะหักหาญจองทอง
 ครวงสร้อยฟ้ามันต้องโทษทัณฑ์
 พระพันยาดั่งให้ใบห้าพัน
 จึงทูลขอสร้อยฟ้าสร้อยฟ้าได้
 ทงถูกเต้าก็จะดับเป็นดับได้
 ช่างไม่คิดชนได้หรือไรนา ฯ
 เสียใจตั้งใครเด็ดเอาเกศา
 จึงว่าสร้อยหนอรชชิว
 ได้คิดผิดแล้วอย่าฆ่าให้เป็นผี
 ใจเป็นชชัวใช้อยู่ในเรือน
 ไม่ยกย้ายออกยอนชอนเงอน
 แม้นว่าใจไม่เหมือนหนึ่งอาจา

ให้ตกนรกหมกไหม้ไฟเผา
จงโปรดปรานขอประทานซึ่งชีวิต

๑๑ พลายยงทรงฟังสร้อยฟ้าว่า
เกิดเป็นตัวแต่ยังไม่กลัวซึ่งดวงฉาย
หรือคนอื่นจะยื่นอุบาย
คืนฟ้ามาเดือนเดือนตะวัน

ความตายอยู่กับปลายจุมกตอก
มันถูกให้เปล่า ๆ ไม่เข่า
จงเอาไปทำหินพันกุดเดียว
ถึงว่าตายทำลายชนม์
จึงกำทรายมาปราชญ์ต่อหน้า
ล้างผลาญกันทุกเม็ดทรายไป

๑๒ พลายเพชรพลายบัวควรีได้ฟัง
จึงปรึกษาพระดังษ์และ พยกวาน
ให้ใส่ค้อยบทกฏหมาย
เพยพระครูผู้รู้ซึ่งคัมภีร์
เขาทำฉันใดได้ฉันนั้น
ปรึกษาพร้อมยอมกันด้วยทันใด
ก็หยิบเอาฟ้าพิณมายื่นให้
แล้วหามกรงตรงออกนอกบุรี
ตอกหลังรักเชือกแล้วมัดแน่น
คอชาติตกไปเด็ดไหลดง

ต่อหน้าพระเจ้าพระดังษ์ทรงดึกษา
แม่ลูกเป็นข้าจนดวงฉาย ๆ

ยังคิดแค้นมารดาไม่เหือดหาย
ใคร ๆ มันก็ตายอยู่เหมือนกัน
ถึงเทวาพรหมอินทรีต้นดั่งวรรค
ถึงกำหนดแล้วมันคงมรณา

อย่าอ่อนอ่อนย่อนยอกเลยแม้ธา
จึงร้องว่าแน่เหวดย้ายต้องคน
ที่รักเมียคงได้ไม่ขัดสน
จะพยายามทักกันจนทุกชาติไป
เกิดมาขอ ให้พบกับมิ่งใหม่
จนถึงซึ่งจะได้พระนิพพาน ๆ

เคืองแค้นตั้งไฟเผาเผาผลาญ
คนผิดคิดอ่านทำอย่าง
จะเป็นหรือจะตายให้รู้ที่
แจ้งคิดว่าโทษถึงบรรลัย
ให้ตกตายตามกันจึงจะได้
แล้วตั้งหลดต่างใจไม่ช้าที่
จงเอาไปฆ่าเสียให้เป็นผี
ถึงที่ตะแคงแกงออกจากกรง
ทำมรวงตรงแดนเข้าพันดั่ง
เจ้าพลายยงสร้อยฟ้าชีวิตฉาย ๆ

พลาญเพชรครองเมืองเชียงใหม่

๑ เขียดับนิ้วจะประนมกัมเกศ

ไหว้พระพุทธรูปในวิหารนมนานเน
พระประธานนาคครึ่งปฐุมกัณฑ์
ต้องแตกจำหงศาไม่มีบัง
พวกนักเลงเจ้ากรรมทำบังอาจ
อุตถาหะพังพระชุกเอาทรัพย์
จะให้เงินรชาวคองจิวรชาค
เรียนดำเร้จเร้จสรพหน้ามันไป
จะให้วังงแคว่รังพุทชกัณฑ์
ไม่มุ่งสมบทรงฮังสระพระปุเร
ไหว้เทวาที่รักษากฎเขาหัก
อยากตั้งเวยเตยเป็นงั้งนังหัดบตา
จะให้ครูที่ศึกษากฎเขาเก่า
พอรุ่งเช้าเข้าวัดตัดกิ่งโพ

๑ ครนไหว้ครูเด้จสรพจะจับบท

ให้ผู้แก่ผู้เฒ่าฟังเข้าใจ
กัถยาสร้อยฟ้ากับพลาญยง

หลังคาเซโบสถ์กุฎีชำรุดพัง
พระเนตรหัดบนอนนังอิงผนัง
พักตรเป็นงั้งเกศบุบยุบยับ
หมิ่นประมาทชอบกตคนดัมปรับ
จนย่อยยับดัมโค่นอยู่โคนโพธิ์
บิณฑบาตเลี้ยงสมภารนานฮักไซ
อยู่วัดไซเค็มเปาเก่าเกเร
พระเนตรหัดบแขนหักพระพักตรเห
ลงเฉลอกองอยู่กับสุธา
หน้าเหมือนยักษ์ถือกระบี่ยังพันว่า
จนกายาผอมรูปชุบโกโร
ไม่กินเหล้าคุดแต่ยาดีอพร้าได้
ชายคนโง่เตนง่าย ๆ สบายใจ

ให้ปรากฏถึงเรื่องเมืองเชียงใหม่
แต่พอได้ต่อเรื่องของเนืองกันมา
สูญพงศักรังม้วยถึงซาร์

นางเวดีจอมขวัญภรรยา   เจ้าพลายเพชรได้มาเลี้ยงเป็นเมีย
 หลวงต่างใจพลายบัวตัวกล้าหาญ   เข้าด่านพักผ่อนอ่อนเปลี้ย
 พอส่องด้ามเจดาศาหายพลี   บ้านเมืองเสียได้ล้มบิตัษต์ศิกยา
 พลายเพชรพลายบัวตัวกล้ากล้า   ให้ท่านหลวงต่างใจเป็นใหญ่กว่า
 ครองบุรีนทร์ทวดพันพารา   ทำพระยากรมกรานดำรงใจ
 แล้วตั้งให้เพี้ยอายชานานลาว   เพี้ยอติฆ้องร้องบ่าวนายไพร่
 ชาวบ้านเมืองมิให้เคืองระวางใจ   ทั้งเวียงไชยถ้วนทั่วทุกตัวคน
 เดียวกันที่เนหลวงต่างใจได้เป็นเจ้า   ไทยลาวทั่วตำแหน่งทุกแห่งหน
 ให้เข้ามาถือน้ำตามยุบต   ไครชัชร้องต้องคนจะวางวาย ฯ

๑ ครานันต์เสนาประหารราชฎ์   พังประกาศรับสั่งนั่งใจหาย
 กูไม่ไปทีไหนจะพ้นตาย   บ่าวนายพร้อมหน้าปรึกษากัน
 พอดันรุ่งพรุ่งนี้ไม่รอรี   บ้างก็แต่งอินทรีข่มข่มมัน
 มาถือน้ำตามคำตราพัน   แล้วพากันกลับบ้านดำรงใจ
 หลวงต่างใจพลายบัวกับพลายเพชร   ดันเสด็จราชการบ้านเมืองใหญ่
 ครองบุรีเสด็จเสวยเกียรติ   ไม่มีใครวางรอก่อศักดิ์ศา ฯ

๑ ครานันท์กรมการชาวบ้านนอก   ที่ได้ขอกรมบันประจัญหน้า
 เต็มแย้แพ้วพ้อปรา   หนีเข้าบ้านอนบอบหอบเต็มที
 ได้ทราบข่าวเจ้านายก็ตายยับ   เขาพันดับชีวิตมัจจาดเป็นผี
 ประจามิตรกลับคิดความอาวี   ครอบครองที่พระนครถาวรมา
 เรานั่งอยู่ณระงักมิได้   อดลำบากยากใจอยู่ในป่า

ต้องผ่อนผันพากันรีบโศกคลา
กราบทูลมุลเหตุผู้เป็นเจ้าของ
ตามเหตุใหญ่ภัยพาดรุกรานดี
พวกรเราหวาซ้ำการนานไม่ได้

มุ่งไปอยู่ชยาธานี
จะโปรดเกล้าอย่างไรให้รู้ที่
เจ้าบริบับยับยั้งอปรา

แม่นท้าวไทยทราบเรื่องเคืองหนักหนา

จะว่าเราเข้ากับพาดพอกพาด
เพิกขวานขวานดาวท่งบัวธา
ยากจนต้องทนไปตามที่
หนทางไปไม่น้อยหลายร้อยโยชน์
จะตายเป็นกัให้เห็นประจักษ์ใจ
พอดคิดแล้วเท่านั้นทันใด
รีบรัดจัดแจงแต่งกายา
ที่บางคนเต็มหยาบเต็มหาบโพล่
รีบรัดตัดทางมากลางไพร
เจ็ดวันคืนเดินพนาเวศ
ค่ำแล้วหยุดนอนผ่อนด้าวราญ
ชาวบ้านไรไถ่ถามตามดั่งด้าย
อะไรนึกไม่คิดซึ่งกายา

๑ ครานันท่านพระยาเสนาดาว
ว่าตัวเรายยับยั้งยับยั้งใจ
ก็ตรูมันพันฝ่าฝ่าฉิบหาย

คงเร่งฆ่าตายลงเป็นผดคี
ตรึกตราตามกระบวนถนัด
น้ำไม่มีชรับแทบดับใจ
ภูเขาโหดหนาแน่นแผ่นใหญ่
ต้องรีบไปยังกรุงอยุธยา
นายไพร่พร้อมกันทรธา
หยิบยามใหญ่ไต่บ่าคลาไคล
เดินโหดตวยากลำบากใหญ่
มิให้ใครพบตนกลัวคนพาด
ออกจากเขตเรียงอินทร์ถิ่นฐาน
พบปะบ้านชอทานกระหน่ำมา
อยู่แห่งใดโหดดั่งท่าเรือซ้ำ
นี้พลัดบ้านเมืองมาหรือว่าไร ๆ
บอกข่าวตามตรงที่ดั่งด้าย
เสียดเสียดใหม่ยากแค้นแสนทวิ
เจ้านายตายยับยับเป็นผี

ต้องหลบตบหนวดกตังไพร
 จงเมตตาพวกข้าเถิดชาวบ้าน
 แต่พอกันไม้ต้นคัมขีวา
 ชาวนาพึ่งว่าตัวตั้งนง
 ดั่งดั่งท่านเสนาในธานี

๑ ครานันเสนาพระยาแมน
 กินข้าวปลาอาหารล้ำราญครัน
 แต่แรมทางกลางเดือนเดือนครึ่ง
 วางทาบคอนม่อนอุราแล้วคดไกล
 ก้มกราบไหว้ว่าได้ทำไต่ไปรด
 ท่านจงพาเข้าเฝ้าเจ้าบุรี
 พวกพม่าพากันเข้าปล้นเมือง
 เข้าบุรีตล่อมบ้อมปราการ
 พวกข้าเจ้าออกเข้าช่วยรบรบ
 พลายยงสร้อยฟ้าจอมธานี

๑ ครานันท่านเจ้าคุณผู้ใหญ่
 ครองหน้าที่จะวายปราณ
 เป็นอย่างไรปล่อยให้การนานบ้าน
 อย่าช้าใยรีบไปให้เร็วรา
 จะไปรดปราณประการใดคงได้รู้
 ไม่รอรีเสนินแต่งกายพัตัน

หมายใจจะไปศรีอยุธยา
 มีข้าวสุกข้าวสารให้ทานข้า
 ถ้าดับมาแล้วจะแทนพระคุณมี
 คิดวิตกกตังตนจะบั้นมี
 ผู้ใดมีสิ่งอะไรก็ให้บัน ๑
 เต็มเกินหยุดหย่อนผ่อนผัน
 รุ่งเจดากพากันออกเดินไป
 ก็พอลังอยุธยาเข้าอาศัย
 ตรงเข้าไปหาเสนาไม่ช้าที
 กระผมโทษถึงตายกายเป็นผี
 บัดนี้มีเหตุใหญ่ภัยพาด
 นองเนื่องผู้คนอดหม่าน
 ไม่ทนทานยับลงเป็นผงคลี
 เสียทัพแตกวันบั้นมี
 อ้ายพม่าฆ่าตีเสียวายปราณ ๑
 ตกใจสะคั่งฟุ้งชาน
 นิบหายบานแล้วอ้ายพ้อมรณา
 พระบุรีมีเป็นผดงตมหนักหนา
 ทูลกิจจากับพระองค์ผู้ทรงธรรม
 ต้องได้ตักกันเห็นเป็นแม่นมั่น
 พร้อมบ้างข้าพากันเข้าจิงโน

คอยพระองค์ผู้ทรงซึ่งเวียงชัย

๑ ครานนพระองค์ผู้ทรงเศ
ครนสร้อยนายบายโตเจดาศ
พร้อมผู้วางคันางในใหญ่น้อย
นวดอนงค์ตงทองมาทาบทา
เชิญเครื่องอาณพานผ้าภาษาเดรัจ
ครนเดรัจรุ่งพระองค์ผู้ทรงชัย
พระภุษาฝ่ายกกระหนกหงส์
แกมมณดีเหลืองเรืองระยับ
ดุดององค์ทรงเยียรระยับเทค
ทับทรวงเห็นเด่นดวงพระทรงต
ครนเดรัจรุ่งรพหัดจับพระแสงทอง
เยื้องย่องจากห้องสุวรรณพลัน
ถึงพระโรงทรงนั่งบัลลังก์อาสน์
ต่างบังคมสั้มเด็จพระราชา

๑ ครานนเส่นาพระยาถาว
ขอเคชะพระองค์ทรงขรณ
บดินนมพอกฮ้ายพุกาม
ด้อมเชียงใหม่ร้ายหัดกบิกกา
เจ้าพดาขยงทรงภพอกรบสู้
พอกไพรศัขทัพบในเมือง

บ้างตามได้พูดจาด้วยปรานี ๆ
ป็นเกศหลักเมืองเรืองศรี
พระภุมเดรัจทรงสร้งคงคา
นับริยแวดด้อมพร้อมหน้า
แต่งกายาหอมฟุ้งจรงใจ
ตามเด็จจพร้อมหน้าไม่ช้าได้
เข้าห้องในทรงเครื่องเรืองระยับ
รัตพระองค์งามเดรัจเพชรประดับ
แวงฉับฉนจินดาไม่ราค
งามกเศษจรงเยียรเยียรฉนจ
เชียรชวดาวศรีฉนฉนฉน
เรื่องรองงามคี่ศรีฉน
ฝูงก้านัดฉนหลตามกัตามมา
หม้ออำมาตย์แวดด้อมพร้อมหน้า
ทูลถึจจาราชการงานบุรี ๆ
กรบบังคมกัมเกดากะค
ชิวอยู่ได้พระบาท
คุมโยชามาฉนหม่นกว่า
เด็จงเฮ้งให้ฉนฉนฉนเมือง
ฉนคนผู้ฉนฉนฉนไม่ปดตเบ็ฉน
นองเนองอุดฉนฉน

แต่อายพดพดพมาตายกว่าพัน
 พอได้ทมนัดเอาพารา
 อ้ายแม่ทัพสามคนไม่ย่นแย้
 ดึกตาธำแดงแดงฤทธิ
 ตัวเจ้าเจาศองเข้าไปหน้ซุ่ม
 แรงน้อยถอยถอยคอดข้าวปลาด
 ประเดียนไพร่มันทำใหญ่
 เก็บศฤงคารผ่านเมืองเรืองฤทธิ
 รอดพระองค์ทรงโปรดเกล้า
 แม่นรินอยู่สู้ภัยในพารา

๑ ครานนพระองค์ผู้ทรงภพ
 เจียนถลตบอดตกพระทัย
 ฤทธิโรชโกรชกรวดกระทับบาท
 น้อยหรืออายนายไพร่ในบุรี
 มั่นปด้อยให้ภัยบุกเข้ารุกรบ
 จนไพร่มีรอดือชา
 พลายยงสร้อยฟ้าก็อาลัย
 อ้ายเพี้ยอ้ายนายค่านักชาญฤทธิ
 แด้วพระองค์ทรงตรองท่านองเหตุ
 แแต่ตัวนายพลายยงทรงฤทธิ
 อ้ายพดพดพไทไหนใครจะกล้า

ลาวพันช้วนังตั้งซาร์
 จับตร้อยฟ้าพลายยงปลงชีวิต
 มั่นแนความรู้ครุประดิษฐ์
 เวทมนต์ลจลจิตต่าง ๆ มา
 ยิงบ้ำใหญ่ได้พุ่มพดพ
 รอดกายาได้มาทูลมดกคค
 ครอบครองเชียงใหม่บุรีศรี
 เลยไม่มีใครรอดต่อศักดา
 ข้าพเจ้าผู้น้อยต้องถอยถ่า
 ซิวาจะบ้นดงเป็นผงไป ๆ
 ได้ฟังจบทราบเรื่องเมืองเชียงใหม่
 จะได้ใครรบรอดือไพร่
 ถึงหนาทเปริยง ๆ เดียงอิงมี
 ช่างไม่มีฝีมือือชา
 ไม่สมทบออกประดงทัพพดงหน้า
 พินาดฆ่าเจ้าบวันทรต้นชีวิต
 ศักดาคุณครงนมาคคค
 โยไม่คคครบรอดือศักดา
 ทังเจตนาความตามปัญหา
 ยังชีวยบ้นไม่ทนทาน
 ออกรบรารีรอดือท่าน

คำวิพากษ์ทางมีพระ โองการ
นี้แน่ท่านเดินบิณฑราศ

ทำไฉนจะได้ใครไปซึ่งชัย
ศึกครั้งนมไรแต่เด็กน้อย

เราเห็นภัยใหญ่โตเป็น โกลา

๑ ครานันท์ท่านพระยายมราช

หมอบกราบกราบงามลงด้ามที่
ขอเดชะต่อพระผู้เป็นเจ้า

ทหารใช้ในบุรีไม่มีใคร
ได้ยินข่าวว่าเจ้าหลวงหาญนี้

ได้เรียนครุรัฐชำนาญการวิชา

ขยายทองประสีรคนเก่าเล่า เป็นชวด
เที่ยวลัดเลาะเสาะแสวงทุกแห่งไป

ขอพระองค์จงเรียกเขามาถาม
ล่อนพระองค์ก็ตั้งทรงไคลศคลา

ข้าพระบาทก็ตั้งขอหาเข้าต่อสู้
ถ้าได้ทีแล้วจะตีเขาเวียงชัย

เกิดมาเป็นชายไม่เสียดายชาติ
ตั้งทดแทนพระคุณกรุณา

แม้ข้าที่ไพร่คะนองจิต

บ่อนประตูประชบคุณพระเวียงชัย

ภูบาลตรัสปรึกษาเสนา นาย
ผู้ดีทั้งชาติการมหาพาราใหญ่

เขียงใหม่จึงจะได้อัดกับคืนมา
จะได้คือยรบราญรนามหน้า

จะตรีธาอย่างไรจึงจะดี ๆ

เป็นอำมาตย์ใหญ่หนักมีศักดิ์ศรี
ทูลคดีไปพด้นทันใด

เห็นด้วยเกล้าว่าเจ้าศึกศึกใหญ่

จะออกไปรบรบต่อศึกกา
กับขุนศรีนายเวรตำรวจหน้า

ถ้านับมากก็เป็นหลานท่านขุนไกร

เต็มได้บอดชอยู่ท้องคั่งวัดทุ่งใหญ่

จนมาได้เรียนรู้ออกครุบา

แม้ได้ความแล้วให้รับเป็นทัพหน้า
ยกโยธากำกับเป็นทัพชัย

จะเกรงหมูปัจจามิตรหาคิดไม่
ถวายเป็นคืนตั้งแต่หลังมา

ฝ่าพระบาทเสด็จให้ใหญ่หนักหนา
ขออาสาทำกับกองทัพอไป

มันคงคิดต่อตีบุรีใหญ่

ยังไม่ได้เตรียมไว้ตั้งเวลา ๆ

๑ ครานนพระองค์ผู้ทรงเดช
ครนไต่ฟังเค้ามุตตอมา

รับสั่งหาหลวงหาญท่านขุนศรี
เอ็งก็เพียรเรียนคำรามมาแต่ไร

๑ ครานนหลวงหาญกับขุนศรี
ข้าพระบาทท้าวราชการมา
ครนเด้าเจ้าเจ้าจะเอาดำ

คงขยับยื่นปั้นแหลกแตกเป็นจุน

๑ ครานนพระองค์ผู้ฟังอาท
ถึงหมื่นโดยขุนแผนแค้นคักคา
แฉ้วประทานเดือผ้าเงินตราให้
สั่งพระยายมราชฉกาจกรรจ์
เป็นกองทัพรบเด็วจะเจ็ดหมื่นถวน
ผูกข้างพลายชื่อนารายณ์เฒ่าญ โลก

พดมา โหลมาหาพันถวน

อย่าชาติรบรบคัจจรงค์

รับสั่งเด็วจแฉ้วเด็วจดจจากที่

พระจอมวงศ์นทตงเข้าปรางค์ปรา

๑ ครานนท่านเจ้าคุณยมราช

ถอรับสั่งจากวงศควยเร็วพด้น

มงกุฎเกศหลัก โลกนาถา

พระผ่านฟ้าอ้อมเอิบกำเรบใจ

จาครนนเหต้อตึกศึกใหญ่

จะรับไต่หรือไม่ให้จามา ฯ

อัญชฎีทูลตามเนือความว่า
ก็หมายว่าจะปองฉ้นองคุณ
ราวตีพม่าให้จาวุ่น

ขอเคชะพระคุณเกรณา ฯ

เออทหารเรายงคตมหนักหนา

วายุชวาก็ยังมีคนศครัน

กับต้องนายทหารชาญชยัน

เร่งจัดสรรเกณท์คนพด โยธา

ถอชงทวนเวียงรายช้ายชวา

มาประทับพดปลาดเป็นข้างทรง

ถอจาวทวนด้ามง่ามตามประดงค์

พรงนด้าม โมงตรงบ้ายเพลา

เด็นบงคตมกมเกศา

กัตยาแฉ้วคตอัมพรท์พร้อมกัน ฯ

องอาจกล้าหาญชาญชยัน

ผายผันมานั่งยังคำดา

ให้เต็มเขียนหมายจ่ายเวร
พอดำเร้วเร้วจรพรประทับตรา
ชาวบกชาวเรือเหนือได้
ตั้งระคมกรมการทุกย่านไป
บ่อยพิการบ้านไหนให้หมายเหตุ
พอตั้งเร้วเร้วตั้งหมายไปทันที

๑ ครานนทานนายเวรตำรวจ
ออกแยกย้ายรายกันไปในพารา
พอสายแสงสุริยาเวลาเที่ยง
ตามกระบวนถ้วนเร้วเร้วดำเร้วการ

๑ ครานนพระองค์ผู้ทรงศักดิ์
เข้าทรงต่อตทรงเครื่องอาไฟ
ครันเร้วเร้วจรพหัดด้จับพระแสงขอ
เจ้าพระยายมราชกียาตรา
ด้อมมังกตทนกงดงยันต์เดร
ถือหอกรชคออกจักรบวงทัพ
นายขุนศรีวิธาเหต้ออกดำเก้ง
ถ้องว่าจงทำจะซึ่งชัย
หลวงหาญชาญฤทธิไม้ค้ำชาม
มีฤทธิเดชเวทมนต์ทนต์คำสัตรา

กะเกณฑ์ชาวเมืองให้พร้อมหน้า
ให้เด้มาแยกย้ายรายกันไป
นายไพร่ไม่เลือกหน้าปราศรัย
แหวงของใครให้ส่งดงบาญชี
จนตั้งเร้วเร้วอย่าให้ใครโพล่หนี
ให้พวกตั้งเวรไปรบโคตกลา ฯ
เร้วเร้วดรบรบศไม่มดัดผ้า
เกณฑ์โยธาเร้วเร้วพลันได้ทันการ
ก็พร้อมเพรียงโยธาทุกหน้าด่าน

หยุดคอยทำหน้าที่พระดานทั้งนั้นไป ฯ
เป็นมั่นบักกระศรีบุรีใหญ่
ดำหรับได้มีชัยแต่ก่อนมา
ไม่รังรอจากปรารภมาข้างหน้า
ชนรมาเผ่นเสด็จของกองทัพ
ปลุกเสกด้วยจรมิดำหรับ
ม้าเดินหรับคนหลังเป็นบักไป
เป็นนั้กแสงตักควายหัวไม้ใหญ่
เพราะเป็นนั้กเต้งใหญ่แต่ก่อนมา
พิชัยสงครามดำดักโคศึกษา
แกดักกล้าอาจของตระหงใจ ฯ

๑ ครานนพระองค์ดำรงราชย์
พร้อมโหราพเนจรผู้ชาญชัย
ทวยหาญเดี่ยวชาน โหดัน
ภูวนาถยาตรา โยธาทัพ
ชาวเมืองชาวบ้านระงัดกันโหด
บ้างก็ช่วยขอยดด้วงดีดกระษัตรา
พลบค่ำยาเย็นงนรยา
ครันรุ่งเช้าดาว โห้เป็น โกล
ดิมห้าวันบรรดเจ้าป่าได้
รมรันจวนพันตะเคียนยาง
ทั้งประตูปुरुปรงประยงค์ค่อม
วิมทางเดินเนินจำเนาเถาตัดคำ
เกิดแก้วพิภุติยี่ด้น โมก
ตุมกาทาฝากไม้จากโกล
คันทรงตั้งกำนบานว่า
นุกพริกจับจิกผลแมงคุด
ถึงค่างต่าง โคคอิงมี
เนือตมะงักวางมองคะนองมา
ข้างพวกไทยไปทัพจับมืนยิง
เฉียงเส โด โห้รังก้อง โกล

ให้พิราตของต้นด้นโหด
เวลาได้ฤกษ์ดีให้กรีทัพ
โหดจวนครันครันยงม้นดับ
คังคับเฉียงแท้แรงแซมมา
ต้นตอกใจพากันกตัวไปท่อน้ำ
จน โยธาเฉยชอกนอกบุรี
หยุดประทับพลับพลาหลังคาศรี
ยก โยธีเดินมา ในกลางทาง
เขตเวียงเชียงใหม่ โห้ญักวาง
แคคางชิงขันคันทา
กึ่งน้อมชนบนปลาดยรายมา
ย้อยระย้าหอมทวนยวนใจ
ด้น โสภชุตชอกออกไล่
ทั้งดำโยมะม่องพวงตะมุด
ถักกันมาคัดเค้าดำงหยุด
พระจอมพงศ์ทรงหยุดทักนา
นางชนะห้อย โหนดันพุกษา
เฉียงคนช่าจวนจิ่งเป็นดังคดี
งัดหินดินทังจิ่งออกจ
เข้าประเทศเขตบุรีเชียงใหม่มา ฯ

ด้รวอดเส้เข้าตาประทัง
ถึงท่านตามการรณรงค์

๑ ความนี้ นายด่านขนานลาว
บริบัตย์กันทันเวลา

กองหลังเบ็ดเสร็จเจ็ดสิบเก้า

หยักทรงตงทากตาประจัญ

อ้ายบักเรียงเรียงเอกเส็กฉาน

อุตุดตหยุดยงตงบักกา

นายด่านต๋อดีดือหอกรว่า

ตะ โคนก้อร้องถามความไป

เหตุไฉนจึงได้ตั้งบั้งอาช

เห็นเจ้านายตายยบ้อปรา

นผู้ใดใครแน่เป็นแม่ทัพ

อย่าหลอนหลอกบอกความตามการ หรือตัวท่านก้ากบักกองทัพมา ฯ

๑ ความนี้ท่านพระยายมราช

ได้ฟังความถามไซ้ให้โทษ

น้อยหรืออ้ายนายด่านขนานลาว

จะรบรบทัสทำเจ้าจอมฉิ่ง

เฮงเตานหรือจะร้มาต่อท่าน

เฮงถามตอয়ারรู้เนื้อความใน

แม่ทัพพนพระผู้จอมขรรฉินทร

ด้วยกำลังจึงมาในไพร่ระหง

มั่นคงรู้ความตามตัญญา ฯ

เกรียงกรวดบอกความตามโทษา

ถือกระบองกองหน้าห้าสิบคน

ให้อาวกถ้ำตีไม้หนึ่วัน

บ้างเดินหลดถกกันเดินร่ามา

ถือขวานเดินหรับเป็นทัพหน้า

ประจัญหน้าหมายจะรบกองทัพไทย

ขึ้นมาเดินล่อบื้อใหญ่

ว่าผู้ใดก้ากบักกองทัพมา

ท้ออำนาจศึกกัณฑ์หน้า

จึงยกมาตีวันประจัญบาน

คุมก้ากบักซ้าสี่สิ่กหาญ

หรือตัวท่านก้ากบักกองทัพมา ฯ

เป็นอำมาตย์ผู้ใหญ่ใจกล้า

ตวาดว่าด้วยเสียงลำเนียงตั้ง

เกรียงกรวดผู้คนมาพร้อมพรัง

ซ่างโอหังเหลือตัวไม่กัฉใด

เห็นไม่นานที่จะศรีอ้อมมือได้

จะบอกให้ตามตรงคงตั้งจา

บั้งเกล้าจอมกษัตริย์มนต์ดำ

รูปร่างดาวอปรา

มิ่งหรือคือพวงอ้ายรบท

ชนต่อตแฉงริวไม่คงคืน

กหรือคือพระยายมราช

มิ่งชนลู่จะต่างธวา

นี้หรือเหวยเฮี้ยออเจ้าเป็นชาวด่าน

อ้ายราชาจับมาเขียนไม้ฉบับ

๑ ครานนนายค่านขนานดาว

ถ้ำรบดู่แฉงกุงมรณา

แม่เจ้าทัพด้อมหลังยังเชิงใหม่

เราางว่าเป็นใจกับไพร่

แม่นพดาดทำกัธำทัพเข่ารก

แจ้งการกับท่านหลองต่างใจ

คิดพลางทางดั่งกับพวงไพร่

ตั้งสมทบรบร้อออกต่อตี

๑ ครานนทนายดาวพวงชาวด่าน ชักหาญหยักวังตั้งท่า

สมทบรบร้อต่อหักดา

ไทยตีดาวรบฉับฉาด

ไทยดาวดาวให้เป็นโกธี่

นายด่านหาญหักรักรม้า

ต้องมือถือคามกำชำบครัน

ยกมาหวังจะตีบุรุษกัน

หยงยักของทองบ้องคน

ต้องตายต้นย่อยยับกับดูธา

ใจอาจการก็กลัดหนักหนา

พวงมิ่งมานัดหนอยต้องย่อยยับ

โจहारบิตตะกตพดด้บบับ

เขามัดด้อมแฉงเขาเถื่อทา ๑

ได้ฟังกล่าวด้อยของพวงเกล้า

จะตรึงตราแก่ไร้อย่างไรดี

ชีวิตไม่คืนกตลยัรบเป็นผี

ต้องต่อคิดดำหนเพราะจุนใจ

แฉงจ้งจกทางเก่าเขาเชิงใหม่

ให้พันภัยมีทาหมคราก

ซ้ำโยเรื่อพด้นรมันรม

เขาไชโยไพร่ฉักเจดธา ๑

ไทยด่าดาวรุกคดกตดี

ไทยฟาดดาวน้อยไม่ดอยหน

ดาวตีไทยหนุนหนุนประจัญ

แฉงฉักฉักฤทธิแรงแข็งขัน

หุนหันตั้งท่าเข่าราวี ๑

หดวงต่างใจคิดใคร่ครวญการ
 ทุกฉันทนเรามีได้ชบด
 ไซ้จู้ดหมั่นอยู่ชยา
 ช้ายพลายยงสร้อยฟ้าดำมารถ
 เราแค้นใจคอกจึงได้คิดผูกพัน
 ครองพระองค์ผู้ทรงภพ
 เพราะไม่แจ้งแห่งคดีเดิมา
 ถึงอย่างไรก็ไม่คิดคือดี
 จะมีบอกออกไปตามใจรัก
 แล้ววันอมกายถวายตัวเป็นข้า
 ถ้าแผ่นดินทรงจดโทษไปรดปราน
 แผ่นดินไปรดปรานคงประทานให้เดือนที่

แต่กลศึกตั้งซึ่งถึงอย่างไร
 กะเกณฑ์ให้ไพร่นายชั้นรายล้อม
 ขุดตุดฮาจรเครื่องคำสั่งตรา
 ต้านใคร ๆ ถ้ากับรบรักษา
 ระวงภัยเข้าใกล้จู่ประจัญ

๑ ครานนทานพระยาจำบ้าน
 พอเสด็จจรพลับไฉไลให้จร
 พลายเพชรพลายบัวพร้อมหน้า

แล้วกล่าวสารบอกความตามกิจจา
 ทวยศต่อเจ้าเหนือเกล้า
 แต่เดิมาเหตุภัยโตใหญ่ครั้น
 จะพิฆาตศรีมาลาอาสัญ
 ฆาตญริวันตามกรรมที่ทามา
 จะรกรบกับเราชาวป่า
 คงนึกว่าเราชบดใจคนนัก
 ของค้พระภูกดตดถัดจักร
 ทูลของค้ทรงคักดีให้แจ้งการ
 ฟังบุญอยู่ชยาเราอาหลาน
 เราจะทำราชการสืบวงศ์ไป

เราต่อนมียศคักคักประจักษ์ใหญ่

จะโจโจไพร่มาบิศา
 ประค้อมค้อมค้อมหลังหน้า
 หน้าไม้บิศาให้ครบครัน
 นายหมวดคดตรงตราให้แจ้งขัน
 แล้วอย่าพากันมัวหลัดบนอน ๆ

มาจัดการเกณฑ์ไพร่เตรียมไว้ก่อน
 พลากรชนบ้อมพร้อมพร้อมกัน
 ชมบุญญาว่าอาช่างผ่อนผัน

ควรเป็นใหญ่ในสถานดำรงนครัน

๑ ครานันท์ท่านหลงต่างใจ
 ดั่งให้หาอาตักษณินาทันใด
 เชิงเขียนหมายตยตักษณอักษร
 ทูลท้าวเจ้าแจ่งแฉ่งดงการ
 ดั่งแต่พลายยงองอาจ
 เชือความมีบุญญา

ความโกรธาแค้นทศแทนเสียให้
 แดงแจ่งความตามดั่งที่จริงใจ

๑ ครานันท์เดิมเขียนอักษร

ดงตักอักษราไม่ซ้ำที่
 พบฉนักกักกักไม่ซ้ำซ้ำ
 ดั่งไปให้ท่านหลงต่างใจ
 หลงต่างใจให้หาพระยาดาว
 ท่านจงเป็นทูลชาย่าชานาน
 ทูลถวายพระเจ้ากรุงอยุธยา
 ชยาคตโยโดยใครไม่รักรับ
 เชิงจตุรคำถ้อยคำให้แน่นมน
 พอลั่งพลางแล้วทางหลงต่างใจ
 พลายเพชรพลายบัวดัดยง

พริกพร้อมกันคิดอ่านดำรงใจ ฯ
 เป็นใหญ่ดื้อเดื่องเมืองเชียงใหม่
 หลงต่างใจดั่งความไปตามการ
 ผันผ่อนพลุกจ่าชาน

ให้ทรงทราบดารแต่เดิมมา
 หมั้นประมาทชียกยักนักหนา
 จะฆ่าพิศวีมาดาเราบรรลัย

จะดูหมิ่นอยุธยาอีกหาไม่
 เราจะใคร่เป็นข้าฆ่าชุตี ฯ

ผันผ่อนตรงความตามที่

ทูลคิดเสด็จพด้นทันใด
 ตัดราดำหรับเวียงเชียงใหม่
 เร็วใจเสด็จพด้นทันการ
 เพี้ยท้าวผู้ใหญ่ในสถาน
 เชิญสารรีบไปในกองทัพ
 เร็วอย่าช้าให้ดำเร็กเสด็จสรรพ
 ถ้าจอมทัพตั้งมาว่ากระโร
 เร็วพด้นสามราย่าช้าได้
 เข้าข้างในวังพด้นทันที
 อาจองฤทธิ์ไกรชัยศรี

ไม่อรวงเจ้าวงศ์

๑ ครานันนายดาวท้าวพระยา
จัดแจงแต่งกายาไม่ช้านาน
ตัดออกนอกทุ่งมุ่งมอง
ถือดำเนินรู้ว่ามาแต่ไกล
ตรงเข้าหาพระยายมราช
ส่งหนังสือทูลขอให้เดิน

๑ ครานันท่านพระยายมราช
สำคัญขัตติยานัดให้รับรา
ให้คุ้มตัวดำมดาวชาวเวียง
ถ้าพระองค์ไม่ทรงเอาโทษทัณฑ์
ครั้นถึงแล้วเดรัจฉรรพจับดำเนิน
เข้าในที่ประทับพลับพลา
ขอเศษพระองค์ผู้ทรงเดช
พอกโจรไพรที่ได้พระบุรี
จะอ่อนน้อมยอมจิดกิดหักหลบ
หรือดำเนินศรีมีมาต่อจากกัน

๑ ครานันพระองค์ผู้ทรงศรี
แต่งตั้งให้อาตถกษณ์พนักงาน
ในตำราว่าข้าพุทธเจ้า
กราบทูลความมุดคดีมา

พักอยู่ที่ปราสาทรัตนชัชวาล ฯ
แกดวักดำไม้ขยายคากหาญ
เดรัจฉารามู้นไม้รับคดาไกล
พักหนึ่งถึงกองทัพใหญ่
พอเข้าใกล้ตั้งจากม้าไม่ช้าที
ไม่องอาจประนมก้มเกล้า
ว่าบดินทลวงต่างใจใช้ให้มา ฯ
รับพระราชดำเนินมามีข้า
ร้องเรียกหาทหารชาญฉกรรจ์
ตามอย่างเขียงโบราณชาญยืน
จึงปล่อยมันให้กลับไปพารา
ได้พานแวดล้อมพร้อมหน้า
ก้มเกล้ากราบทูลมุดคดี
จงทราบเหตุเขียงใหม่บุรีศรี
บดินมีดำราออกมาพด้น
หรือเคืองขัตตินครบอย่างไรนั้น
พระทรงธรรม์จงทราบบทมาด้วย ฯ
คุณฤดีงามจับจับดำเนิน
ถือออกอ่านตามคดีที่มีมา
น้อมเกล้าบังคมก้มเกล้า
ให้ทราบฝ่าบาทของสุ์ ทรงธรรม์

ขอยอมรับพระอาญาฝ่าธุติ
ถ้าศึกใหญ่ภัยมาติดพิภพ
ถึงจะสิ้นชีวิตอันตรราย

๑ ครานนพระองค์ทรงพิภพ

ได้ฟังเรื่องเปิดองปดคหมตราศ
คำรัดว่าอนิจจากไม่รู
มันมิใช่ข้าศึกนึกว่าใคร

อ้ายพลายยังองอาจประมาทจิต
บิดาเคียดเจียวจะฆ่าให้มรณา

ไม่ควรแค้นขัดใจไปประหาร
จึงมันคาดชีวิตันบรรลัย

จริงจิตมันไม่คิดจะรบสู้
แต่พลาวยังไม่คงในดีจจา

เป็นอย่างไรจะโตตามมันดู
คำรัดพลางทางสั่งพนักงาน

บอกกับมันโทษทัณฑ์อุยกให้
เร็ว ๆ ใจให้ตัวมันเข้ามา

๑ ครานนเดินผู้มยศ

ถือรบตั้งไม่วังจรต
เพิกขวานขวานดาวดาวผ่า
ผายผันพากันเข้าอั้งใน

ขอเป็นข้าภุมิจนวันตาย
จะอาดำรงรบเหมือนใจหมาย
ไม่เจียดขายยอมอาดำฝ่าธุติ ฯ

ซจรจบพระธรรมคีรี

พระภุมิหยา โกรชพิโรชใจ
นึกความมั่งคั่งมาทำได้

ดูกอ้ายโดยทหารชาญศึกดา
มันคบคิดกตศีกถักหนักหนา
อัสร์อัยฟ้ากิมารดาเคียดเจียว

ให้ว้ายปราณบีบ้นทนไม่ได้
ก็ยังไม่รู้ความตามกิจจา

กับตอูกจอมวันทรบีนนาดา
จึงต้องมารบวันประจัญบาน

อยากจรรู้ประจักษ์เป็นหลักฐาน
ให้ไปกับเพิกขวานอัยรชรา

มิได้ถือโกรชโทษโทษา
จะได้ตามกิจจาตามที ฯ

ถอยถดประนมก้มเกล้า

ออกจากทัพดับพลาคดาโคด
ออกนำหน้ารับมาไม่ช้าได้
เสนาน้อยใหญ่พร้อมหน้าตา

ครนตงจงนงตงทันท
 งามคนทรงมรับตั้งมา
 พระองค์ได้ทรงทราบดังนั้น
 เมื่อแรกนั้นมิรู้ว่าลูกใคร
 ออย่าช้ำโยเซิญไปเกิดคนท่าน
 กัดวอะไรโยไพรไม้บืทา

๑ ครานั้นจึงทำนหลดองต่างใจ
 รู้แท้แน่ในแก่ใจครัน
 หลดองต่างใจใคร่ครวญดอบส่งนยาม ตตามกระบอนถัดฉนถัด
 ใครพูดจาตั้งไรในวัน
 คึดพลางแถ้วทางท่านดำนาย
 เกรื่องอานก่ากับสำหรับไป
 บ่าวช้ำเสนาพญาตาง
 ออกจากเชียงใหม่พลันทันที
 ครนถัดจงตรงเข้าไปเฝ้า
 เถี้ยวหน้าเถี้ยวหลังระจ้งภัย
 พลายบัวตัวดำคัญก็อำนมนต์
 เถ็กดำนคาบปรามจิตพิศดาร

๑ ครานั้นพระองค์คำรงภพ
 พอแต่เห็นดำนนายค้อยคลายใจ
 เถ็งหรือค้อยลูกอ้ายหมื่นโดย

บอกคดีดำนนายช้ำยชวา
 ให้หาเข้าไปเฝ้าท้าวไทย
 โปรตประทานกรุณาโทษาให้
 หมายใจว่าจะรองพระอาญา
 จะได้ทันจอมจวังรับตั้งหา
 จวนเวลาแถ้วมาไปคัจฉกัน ๆ
 กับสองพลายตริตรึกไม้่นักพริ่น
 เป็นดำคัญว่าไม่หลดอกบอกคดี
 เเท้จไม่มีฉฉนแต่ตั้งที่จริงใจ
 แถ่งกายเร็วราไม่ช้ำได้
 ออกจากจ้งในไม่รอรี
 เกร็ยจกรางเป็นชบอนถัดฉนถัด
 จรฉรีมาพลัดบพลาชัย
 น้อมเกล้าเกศนบเคารพไหว
 ไม้ไ้ใจถัดฉนไม้พั้นพาด
 ให้คึดใจรักสมักรถมาม
 ให้ภู่บาตตั้งตมมงงไป ๆ
 ชรบจับกินฟ้าดูช่าโหว
 ถามไ้ช้คความตามกัจจา
 ช่างกระไรเช็ยชอาญาเหตุถัด

แต่ถนัดไม่ผิดกับบิดา
 เคยจนอธิษฐานมาตามารดาเจ้า
 มันเป็นข้าของก้อยมานาน
 มเดียวททเป็นพวงคังคัทหาร
 เป็นข้าก ๆ ต้องเจียงเที่ยงธรรม
 เห็นทองทจะคิชาของ
 มิงดามคนตองทททำการไป

๑ ครานันท่านหลงต่างใจอา
 ทักคิดใจได้ด้อมอารมณ์ป่อง
 รชเอระพระองค์ทรงคักคัก
 คีรมาลาพิสสะไกไม่ฉายปราณ
 ประเคยจนอยู่ทวดเรไร
 เจียนตายววยวางกลางกงคา
 ยังไท่แดงแรงชาติของอาวู
 หูตาฝ่าไปไม่ด้อมประดี

๑ ครานันพลายบัวดัวยง
 กราบทูลตามมุดคตมา
 ซึ่งไปรดปรานประทานเจียงใหม่ให้
 จะตงใจอาด้าขลุ

๑ พระองค์ทรงฟังคังได้แก้ว
 ตรัดมชอบขอบจ้งหวัดกรัตนา
 ทรงประทานตั้งของเงินทองให้

ทางทำคมคายชายชาญ
 อยู่ไหนเล่าอย่าธาเว้งจาธาน
 หรือถึงกาลมรณาเพราะฆ่าพัน
 ฐักการศึกษาปรีชาขยัน
 ยกเจียงใหม่ให้มันครอบครองไป
 อ้ายพลายยงเรียนรู้อู้ไม่ได้
 เจียงใหม่กุ่มอบให้ครอบครอง ฯ

เวทียวธาผ่องแผ้วแคล้วคดต้อง
 พอได้ช่องทูลความไปตามการ
 เป็นมื่นบัก ไถกามหาคาส
 แต่ชมชานระแแรกชรา
 เมอครึ่งได้หาหนพันฆ่า
 นี้หากว่าบุญปลดอตรอดศรี
 เติงแล้วหยศไปไหนไม่ถึงที่
 ประเคยจนบวชเป็นช้ทรงคิลา ฯ

อาของฤทธิคักคักหนักหนา
 ว่าตัวราชขอพวงบารมี
 มีให้มืราคคังก่อนมา ฯ

ผ่องแผ้วแด่นโธมนัดลา
 เขาความมั่นสัญญากันตามที
 ลาวไทยใหญ่น้อยทุกหน้าที

เพยกงานขนานลาวชาวบรู ได้เดือนทมิฬค้หมตด้วยกัน
 เมืองเชียงใหม่นไทยแต่เดิมมา เป็นขอบเขตอชยธาแข็งขัน
 เจ้าพลายเพชรเสวีจธาการทงน เจ้าพลายบัวจวดำคัญรอกันมา
 หลวงต่างใจให้เป็นอุปฮาด ดักรัษาคเวียงวงศ์ตั้งหน้า
 เกษมสุขทุกขภัยไม้มมา ไพร่ฟ้าดับเรณูเย็นสบาย ฯ

๑ ครานนจอมพงศ์ทรงเศร มงกุฎเกศไทยลาวชาวทงหลาย
 ประทับร้อนผ่อนระทมอารมณ์เศตาย ดุจรดบายไพร่ไม่มีทา
 รมสั่งให้เลิกทพกดับหลัง พร่อมพวงไพร่นายชายชวา
 จำบ้านเพยกงานชาวพารา แวดล้อมพร้อมหน้ากันมากมี
 พอให้ฤกษ์ให้เลิกกองทัพ คิงคัมภักของกตองบิ
 จอมพงศ์ทรงพลายนารายณ์ได้ จากบรูเชียงใหมโคตกลา
 เตือนครังตะบึงเตนพงพิ กถึงพระบรูทศธา
 คินหลังยังปรากฏครจนา แต้นนมาผาสุกทุกขไม่พาน ฯ

๑ จะกล่าวกลับจับความไปตามเหตุ ถึงประเทศเชียงใหมในสถาน
 พลายบัวพลายเพชรเสวีจธำรญ ดับวงศ์อานเผ่าพันธุ์ แต้นนมา
 พลายบัวผู้ผองนางแฉ่นแก้ว ผ่องแผ้วแดน โฉมนัสธา
 มีลูกชายร่างกายคล้ายบิดา รัชชานับเสวีจเจตบิ
 ชื่อว่าพลายอนันต์ดำคัญเหลือ ลูกเดียวเดียวเจียวฟ้าผี
 บิดาพราธอนจธาการดัด ราชบรูเกรงกตองทงไป
 เจ้าพลายเพชรผู้เสวีจธาการ ได้ผ่านวงศ์เวียงเชียงใหม
 กับเวด็จเมียรักพิศตรนวลโย รักใคร่แนบชมภิวรมา

มีบุตรชายชอพลายดังवादทอง	ผุดผ่องผิวหนังมั่งดา
บิดารักใคร่ให้วิชา	ชายเข้าดับห้ากำลังดี
นางเวตีผู้แม่ไม่ແຫ່ງ	จักนางสนมต้มศรี
คอยพิทักษ์รักษาทุกนารี	มิให้มราก็ตั้งโตพาน
ทั้งต้องช่างต่างเพียรเรียนวิชา	แกตั้งกล้าดำมารดาจหาญ
เข้าเฝ้าเคยออกเดินหน้าพระदान	สู้เจ้าราญไพร่ไม่มีบา ๑

ตอนที่ ๕

นิลมะลย์ตีเชียงใหม่

๑ มาเจ้าจะกล่าวเป็นราวเรื่อง ถึงถิ่นฐานบ้านเมืองใหญ่หนักหนา
เป็นประเทศเขตชนาเดมา ชื่อว่าหงสาพระนคร
จอมบุรีนามศรีเมาระตะเกิง ฐู่ในเชิงวิธามาแต่ก่อน
ในบุรีนามพระครุมชญ บอชไม่ตั้งฝึกสอนวิชาการ
ต้องหนหายตัวไม่กลัวใคร แทรกสู้รักได้ด้วยใจหาญ
แม้ใครเพียรอยากเรียนวิชาการ ไปหาท่านพระครุมชญสอนให้มา
ย้ายตัวร้ายพลายยงทองฮาจ พยาบาทพลายบัวตัวกล้า
รพด้มกลับไปทนเวทนา ดันกรรมมาบังเกิด ในเมืองมอญ
เป็นบุตรแม่ธ้อยทองผ่องพักตร เมียรักศรีตะเกิงดวงสมร
ชื่อฉานถมะลย์ ในเมืองมอญ รุบ่อนกำดั่งงามดิบด้ามบี
ได้พากเพียรเรียนรู้ต๋อครูพระ อุดสาหะมนต์เวทย์วิเศษศรี
บุตรมารดาไม่รัก รักบุตรสุดที่จะตามใจ ๑

๑ บทนี้จะรอรอไว้ก่อน
 ครั้นเรียงอินทรีต้นอุณวก์ไป
 เจ้าพลายบัวตัวกต่างามารถ
 มนัสปรากฏทงบุรี

๑ ครานันทานตั้งฆราวาสจืด
 แค้นหลวงต่างใจพลายดองรา
 ตั้งแต่มันครองเมืองเรื่องฤทธิ
 ราวรานพาดรังโอหังใจ
 จะทดแทนแก้แค้นฉัน ไทหนอ
 จับต้องพลายนายใหญ่มีดไฟด้น
 ประเดียนฤทธิมนต์เหตือ
 เจทย์มนต์ดลจิตฤทธา
 กุณเดยจะเคี้ยวรบสู้
 ถึงตัวกูผู้มฤทธิไกร
 เถรคิดจิตใจให้ไหวหวาด
 พอดันเพลิงแฉกเอนซึ่งกายา
 คิดจะใคร่ไปหาอาจารย์
 ชื่ออาจารย์แก้วฐิตธาณรัชย์
 ท่านเถรชวาคผู้ท่านอาจารย์เต่า
 จนประเสริฐเลิศลอมจบโลกา
 จำจะออกนอกธานี

กล่าวเป็นกลอนชวนให้หมดสติได้
 พลายเพชรหลวงต่างใจครองธานี
 เป็นอำมาตย์ผู้ใหญ่ได้เลื่อนที่
 ใครไม่มีราญรอนต่อฤทธา ฯ
 โกรธกรวด โมโหโทสา
 มันเช่นฆ่าสัตว์ร้ายฟ้าพลายยงตาย
 ชั่งน้ำหนักหาคิดถึงกูไม่
 ทำดังใครมิได้มานินนัต
 รบรอนเอาบุรีให้บูบั้น
 เช่นฆ่าอย่าให้ทนคมคำดตรา
 ชาติเรอฮายขุนแผนแดงกล้า
 แก่ดกกล้าอาของทรงเงใจ
 หามิสู้คิดอ่านทำการไม่
 ไม่ชาญไชยเท่ามันเพียรเรียนรูมา
 เซ็ดชยาตกตัวศักดิ์หนักหนา
 เถรกายหน้าผากตรงท่านองใน
 ของท่านเถรชวาคพระครูใหญ่
 อยู่ยังเมืองโรมดิษฐ์พระพารา
 ได้ไปเล่าเรียนที่นั่นถันกล้า
 ไม่พลาศทำเดียดไฟไรพาด
 เข้าในถิ่นบ้ำไม้ไพรสาณต์

เทียบดัดเตาะเตาะหาอาจารย์
 บ้านเมืองไหนใหญ่ ไตร โหฐาน
 เกษมสุขหยดหย่อนผ่อนพัก
 คิดพลางแต่ทางตั้งฆราวาส
 นุ่งสบงทรงจิวร่อนอุรา
 ล้อมเครื่องอาสนหาญกล้าสวมมารดา
 อ่านพระเวทแปลงเพศเร็วพยนต์
 บินออกนอกกฎฐิขามวิหาร
 ตัดทုံးมั่งตรงเข้าพงไพร
 หิวหอบบอบชำระกำจืด
 ถึงบึงใหญ่ร่อนลงตรงคงคา
 เจ็ดวันคืนตะบึงถึงหงสา
 วัชรตเจ้าวัดผู้อาจารย์
 ร่างบักษัดดับดับหาย
 ยาดรามาทักฎิพยนต์
 วางยามงุ่มง่ามเข้ากราบไหว้
 ฌมขุดงักหลงทางกลางจนา
 เมตตาด้วยช่วยรับให้อาศัย
 ดักหกเจ็ดทิวามิข้านาน
 ๑ ครานันท่านพระครูผู้วิเศษ
 แน่มนันดำคัญว่าจริงใจ

จนสถานพระครูอยู่ถ้ำนัก
 เจ้าศกพอกราชบ้านได้รู้จัก
 พอได้ซักไต่ถามตามกิจจา
 องอาจดีทรักดีหนักหนา
 หีบขยับได้บ่าค้วยเร็วพยนต์
 องอาจฤทธิ์แรงแรงชั้น
 กายนึ่งกดับเป็นนกงายไป
 ไครจะพบพานก็หาไม่
 จากเชียงใหม่รับร่อนจรมมา
 ช้อนช็อคแตกแรงแรงกล้า
 จับดีด้อมัจฉากินดำราญ
 พระพาราใหญ่ ไตร โหฐาน
 เกรกอ่านมนต์เวทแปลงเพศพยนต์
 กดับกตายเป็นดังสมทรงศรีสรวิฬ
 แดเห็นท่านพระครูมอญสอนวิชา
 ว่าท่านได้กรุณาเมตตาร้า
 หมายเข้ามาหยุดหย่อนผ่อนดำราญ
 พอจะได้ค้ายทุกซัดนุกสนาน
 จะกราบกรานดาท่านวัชรตได้ ๆ
 ได้ฟังเหตุเกรหลอกบอกให้
 จึงปราศรัยตามชื่อถ้อยดีจา

ขอผู้เงร ให้เป็นกรรมเวร
ให้ร้อนรุ่มก่ลุ่มกตชัคคกัน
ศวีเนาะตะเกิงบิคาณิกาโดย
ดิถีชธาธาการบ้านเมือง
เด็คจันยังพระ โรงรัตน
ท่านเหต่าน โครมวิชาติ
แม้นบรรชต่อทมิพอรันภัย
ให้เลือนทมิยศอน โหญยัง
ให้เป็นใหญ่ ในพาราธง่าครัน
บรรดาช้าวราชกิจคคดยของ
ไม่อาจบออกออกความตามกัจจา

๑ ครานันนิธมระย โจอา
นุณฉิกวโรกรพิโรชใจ
ชยารอระตของเทยวระงเบ้า
ถ่านเม้น ไครคนคิมวีธา
พอดังเด็ระแฉงเด็คจดังจากอาธัน
เยองย่างธูปรางค์ปราธาทไช

๑ ครานันเด้นธอมาตย์
ถือรับตั้งไม่วังรอร
โพรฟ้าเดณาใหญ่่น้อย
ออกจากวงในครวไตถาน

จนต้นกว่าเม็คทรายทปฺรายไป
อยากทตแทนตีเวียงเชียงใหม่
ก็เคยได้ดมบิตชัคคิตยา
ไม่ชุ่นเคืองแฉงธนุกธุธา
ตรัดถามเดณาไปทันโต
เราจะให้ ไปตีเมืองเชียงใหม่
ชนะทพิคดบัมาได้ ให้รางวัล
จะแบ่งศฤงการมอบกงชอบชฉนท
ชนทงนันนบถือเด็องดิชธา
ชนพองต่างกถัดทอหน้า
ต่างกนงนงกมหน้าทกคนไป
แกงฉกาจเรื่อฤชหาคิดไม่
รับตั้งให้เด้นผู้ปริธา
ประธาธาเวียงไชโยใจถ่า
รับช่าธพามา ในเวียงชัย
พร้อมธูรางค่านางาฏนัยใหญ่
ธูระธ่าธาณูบานใจทกเวลา
องอาชคคคกหนักหนา
ออกช่างหน้าตั้งเงรเกณทการ
นบร้อยเวียกมาทกหน้าค่าน
ตีฆ้องร้องชานหม่องหม่องมา

ว่าครน ไตมรับตั้งทำ
 มั่นผู้ใดใครมวิทยา
 จะไปรดปรานประทานยศศักดิ์ศรี
 บ่าวร้องตีฆ้องเดินไปพัด
 ๑ ครานันเดรจิ่งผู้องฮา
 ึ่งนิกตรกในไปมา
 นิดมระยไคครองนักรเศ
 เห็นจะเป็นพลายยงองฮาครน
 เมื่อจะตายกำทรายลงซัดขวาง
 คงใช้ชาติด้วยเป็นวาธามา
 ดงครามครนกงมรัช
 ข้าได้เห็นจะไม่เป็นการ
 เรากัคมเศรเจทยมนต์
 ชานชานาญการยทขซึ่งชัย
 พระครุมอญที่ด่อนหัดวิชา
 องฮาประมาณเดเห็นตัว
 อยากรณนเลยดนนตอก
 ตีเรียงใหม่ใจชื่อให้ต้อฮา
 คิพวางแล้วทางหมตอง
 เห็นเด่นตีฆ้องบ่าวร้องนาน
 นี้อะไรไปไหนเดนา

จอมเจ้าเวียงไชโยใจกล้า
 เจ้าฮาตตีเชียงใหม่ได้ดำคัญ
 ให้เลื่อนที่เป็นใหญ่ในเือกอวรัย
 ถึงสามวันแล้วไม่ได้ผู้ใดมา ฯ
 พังประกาศส่งดัยใจหนักหนา
 ว่าเจ้าเมืองหงสาสิ้นชวัน
 ฮายยี่ดิบเคษคมตัน
 ดันกรรมที่ทามันจึงเกิดมา
 รขอตามด้างให้สัมปรารณา
 ที่ตรกตราไว้เห็นจะเป็นการ
 แน่ใจรู้ประจักษ์เป็นหลักฐาน
 ต้องกิดอ่านตรองความให้งามใจ
 คงทนหากตัวผู้ใดไม่
 ดั่งอะไรทำได้ไม่เกรงกลัว
 หารว่าตัวกุนจะต้อ
 เราทำมั่วไม่เท่าเรดาบัญญัติ
 จะลงตเขารับฮาธา
 ไม่ต้อไปหาเกอญูชัตธาณ
 เยอญองออกมาหน้าวิหาร
 เดรผู้ธาณูชากนหน้าพัตน
 เฮ่ยากันเป็นหมุ่น่าชัน

ตั้งห้องบัวร้องมาหลายวัน

๑ ครานนทานเดินผู้ใหญ่

บอกจริงด้วยตั้งธำจจา

จอมบริวารแผ่นดินหงส์ดำ

ที่เรื่องฤทธิประสิทธิ์วิเศษก็เคยคิด

ใช้กองการของท่านอย่างกนกาง

เราจะรีบเที่ยวไปในพารา

๑ ครานนทานตั้งพระราชใจ

เราหรือคือผู้ชำนาญ

ท่านตั้งของร้องบัวควางน

อันเชียงใหม่บุรุษดำคัญ

ถ้าแม้นมีพรตไม่ย่นย่อ

ต่อเรานมพระเจทยอเกียรติ

๑ ครานนเดินทงตั้งนาย

จิตใจไม่ต้องให้ขยหาย

ขอบใจท่านได้มาอาดำ

อย่ารำไยไปดว้ยกันเสียทันที

ครันแล้วจึงตั้งให้นายเวร

เด็กรักพันรอนกันเร็วใจ

๑ ครานนทานตั้งพระราชเถร

ไม่ขามเขินออกเดินมาตามกัน

บอกดำคัญให้เราแจ้งแห่งกัจจา ฯ

ครันได้ฟังความพระถามว่า

ตัวชาติอรับตั้งพระภูมิ

รับตั้งหาผู้ใหญ่ชาญชัยศรี

จะใช้ให้ไปตีเชียงใหม่มา

ผิดเขียงอย่างของตั้งทรงดึกษา

หรือท่านจงอาดำจะแจ้งการ ฯ

๑ ยักคอดอชหน้าจาธาน

จิราการเวียนใจได้ตีครัน

จะอาดำตึกเป็นโรนนั้น

ไม่ยากครันทุกช้อะไรกับไพร่

เห็นจะพอรบราไม่ดำทั้น

จะอาดำราชผู้ตั้งดำครา ฯ

๑ ฟังแยบคายพระครูผู้เป็นเจ้าของ

คิดแต่อดดำจจาไม่ช้าที

เราจะพาเข้าเฝ้าเจ้ากรุงศรี

ภูมิจะโปรดปรานประการใด

คุณกรมผู้มอชธมาดัย

คลาไคลเข้าไปในวังพด้น ฯ

๑ เห็นนายเจรเกาะกรมคุมมัน

จนถึงหน้าพระโรงคัดทันใด

ตั้งให้หยุดตรงยงประตู่

เดินในต่างต๋อนรอนกันไป

ตามทรมบตั้งครรง

บคนยงมมหาเดร

เข้าหุหนกันกางขวางมรคา

ได้พาค้อมาพักอยู่คำดา

จะโปรตปรานบระการ โดยอย่างไรครัน รอทรงธรรมจรงทรงกรรณา ฯ

๑ ครานันนิมตมธัยใจองอาช

ตบพระหัตถ์ดัดไว้ไม่รอร

ทำที่จะดีเป็นอย่างไร

มนต์เวทย์จะวิเศษอย่างไรกัน

๑ ครานันตันายฝ่ายอำมาตย์

ตมถานคถานคต้อยดอยชอกมา

ว่าพระองค์เชอทรงรับตั้งให้

จะได้ตามตามความกิกจามี

๑ ครานนทานพระตั้งมราช

ดัมถิตยันต์ปรีดา

เดินนำหน้าพากร

ครนถงซงทองพระ โรงพลัน

๑ ครานนองค์ท่านนิมตมธัย

นิมนต์นั่งบนบัลลังก์กูจี

คนผู้พร้งพร้อมนายไพร่

เข้าเฝ้าทำวไทยด้วยทันที

ให้เทยอตมของบ่าวชาวประธา

จัดเจนบุทชเคชเวทศาธา

รับอาดำคามคำที่ร่าพัน

คำรจหน้าให้คุ้มไว้กวดชัน

ทั้งอำมาตย์แฉ่น โฉมนัดดา

เร็วอำมาตย์ราชาเข้ามาพด้น

บุทชโกรกดำหาญชาญยัน

จะผ่นผ่นได้ตามตามตั้งกา ฯ

บั้งคมบาทพระจอมนาธา

ถึงจงนั่งอนทาทันที

นิมนต์ท่านเข้าไปในที

คงเป็นที่ดำเร็จเจตนา ฯ

ทั้งอำมาตย์บอกตามความว่า

ขมว่าตูกจากที่เก้อพด้น

รับรอนเรอวิธมขมมัน

พากันเข้าเฝ้าเจ้าบุรี ฯ

แต่ไปเห็นพระวิเศษศรี

หมากบุหรณาธาหาครบครัน

ยกพระเคนเดรฉน์ให้สั่งบาย
 เชื้อนอรรถตรีธตามความสำคัญ
 ชื่อเสียงจำเนียงโตเล่า
 อยู่ถิ่นฐานบ้านโครไปไหนมา
 ๑ ครานนเดรจวผู้มศักดิ์
 ึ่งนักตรีกตรองท่านองพถัน
 แต่ถักนิกไม่ผิดพลาวยง
 ชีวิตคับแค้นกลับเกิดมา
 อันเรียงใหม่กับมอญแต่ก่อนนั้น
 เหตุภัยสิ่งไรไม่เคยมี
 จำเป็นด้วยเวรอาฆาต
 ถ้าแมนจริงคงจิตคิดปรารภ
 ชาติก่อนเขาฆ่าอาตม
 ตายแล้วเกิดพถันทันใด
 การทงนทุกคิดแค่น
 จะต่างเวียงเรียงใหม่ให้สำคัญ
 คิดพลาวงแล้วทางกราบทูล
 ว่าตัวของอาตมาแต่เดิมที
 แล้วลงไปบวชในอยุธยา
 พากเพียรเรียนวิชาญาณ
 แต่เดิมทนมชอวาท

แล้วก็ปรายตามจริงทุกสิ่งสรรพ
 ตัวท่านอยู่แห่งใดไปไหนมา
 จะรบราญหาญเข้ามาอาตมา
 บอกแจ้งกิจจาอย่าพรางกัน
 ครนได้ฟังรับตั้งรักเกษมสันต์
 ตมืองพรณกุมารชาญทักตา
 ึ่งนคงเหมือนคำกูว่า
 ครองเมืองหงสาธานี
 ไม่หุนหันรบพุ่งกรุงศรี
 ครงนคิดการจะราญรบ
 จะวินาศสูญหายตายเป็นคัพ
 พลาวยงทรงภพคงมีชัย
 ตยงพันถึงสาหัสตัดขัย
 ครงนจึงได้อาฆาตกัน
 คงปรากฎทศแทนมันแมนมัน
 ฟาดฟันให้มันลงเป็นผองคต
 เค้ามุดตามกระบองถันถ
 อยู่ธานีหงสามานาน
 ได้ครุบาเดรชวาคฮาหาญ
 จนแก่บ้านจนจมาถธานี
 ท่านเดรชวาคฮาจารย์ชาญศรี

กับพลาญชุมพุดชาเจ้าธานี
 อาตมาหมายว่าจะแก้แค้น
 แด่กตกรรมนานเต็มประดา
 ครองพระองค์ทรงภพ
 บุญนำจำเพาะเหมาะใจ
 อาตมาขอว่าพระครูจืด
 จะอาด่าทรงภพประจัญ

๑ ครานันพระองค์ทรงเดช
 ได้ฟังความล้มตมเจตนา
 ถ้ากระนั้นน้นแน่คงล้มนี้ก
 จะได้ถ้ากับทัพหน้าราชาญ

๑ ครานันท่านตั้งฆราวาสเดร
 ตอบความไปตามคติมี
 บาปกรรมที่ทำความ
 คงหายหมดปลดปลิดไม่ติดโย
 การเป็นพระถึงจะรบสู้
 ไม่อาบัติที่ชกน้ำใจกัน

๑ ครานันนถมระดัยใจองฮาจ
 ในอารมณณ์ถมถวิลยนิค
 ให้อำมาตย์ราชนามหาเดร
 แด้วหมายเวรเกณท์ทัพฉบพด้น

ในบุรีเชียงใหม่แต่ไรมา
 ทดแทนให้ล้มปรารณา
 ไม้รู้ว่าจะทำเป็นอย่างไร
 จะกรบรวาดตีเชียงใหม่
 จึงได้หาญกล้าอาด่าพด้น
 ไม่บิตพลอดบอกจริงทุกสิ่งสรรพ
 ให้ดำคัญเดื่องชื่อชือฮา ฯ

มงกุฎเกศบั้นบั๊กหัดหงดา
 หัวเราะว่าตอบความตามต้องการ
 นิมนต์สักจากคือให้กล้าหาญ
 ทำการสงครามแต่ตามที ฯ
 จัดเจนมนต์เวทย์อักษะศรี
 วิชาอุปบวชตนพันภัย

ภาวนากรรมฐานการใหญ่
 ดึงออกไปทำทีไม่ติดครัน
 ก็โคกทำทศชัยน
 ผ่อนผันรบสู้ทำที ฯ

ครันได้ฟังตั้งฆราวาสถกถ
 แด้วจึงมีพจนาปราศรัยพด้น
 ไปพักยังศาลาเวรหน้าเมืองน
 ให้เสร็จทันเพลารุ่งราตรี

ตั้งเสด็จแล้วเสด็จเข้าวังใน
ประทับยังปราสาทของบุรี

๑ ครานนทานต์เงินนาย

ชวนตั้งรราชยาตราคธาโคต
จัดแจงพักเบาะเบาะหมอน
กระโถนขันน้ำตามที

ครันเสด็จจรรพบังคัมไพให้เต็มย่น
มอบเวรกระเถนแท้ไพ่นาย

ชนทมนนบหมันตนตาช
แดงตวทวอกนทนต์

พลทอนถ้อทอนประจำ

รายเรียงเคียงกันเป็นหลั่นไป

พลงาวถ้องจาวถ้องย่าง
เดินเรียงเคียงขดคคกกันมา

ขบวนเป็นถ้อเป็นย่นเป็นดับ

ประจุพตณตณองคังคัง

ความญ้างผูกข้างพระที่นั่ง

ล้อมเครื่องเร่องรองทองทา

๑ ครานนทานต์จิวพระครูเฒ่า

จัดแจงแต่งกายพรายพรวณ

ล้อมประเจียดมวงคตทนต์

พร้อมพรั่งต่างไร่ทุกหน้าที่

พระภุมิเพดิดเพดิดเจริญใจ ๑

ผืนผายออกมาไม่ซ้ำได้

ตรงไปคำดาไม่ซ้ำที

เสื่อซ้อนปูรับกับที่

ถัดถัดมีหาจ้งหันถันดบาย

รับเขียนหนังสือถ้อหมาย

แจกจ่ายทวอกนทนต์

ถ้องของอาชฎักยไม่หนี

ถ้อกระบะขมาคธาโคต

มีคคร่าเหล็กทองม่องได้

นายไพ่วานโทเป็นโกธา

ท่าทางทวอกทนต์กหนา

เส้าโถถันถันคัง

คังคัมโยซาหน้าหลัง

คังกระทังในวงเตียงเส้า

ชุกพลายพังกพจบหล้า

ข้างพ้งหลังหน้าคู่เคียงกัน ๑

เต็มเป่าจิตฉุนหนุหนัน

ปลุกเสกเตชยันต์ทนต์โค

แก้มถันถ้อห่อใหญ่

ผัดหน้าท้าวไม่กลัวใคร
 แผ่นทองยันต์ของท่านเดรชวาคให้
 แม้นชาวขกกลางยุทธนามา
 ถึงปืนใหญ่ใส่ลูกถูกสักดวง
 ว่าตนจะบั่นเป็นจุนตาย
 อดยตามกำรชามถ่ายพาด
 พอลับกระบังตั้งกริ่งจะชิงชัย
 จุศรูปเทียนดอกไม้ไผ่พาน
 หมูไก่ได้โต๊ะโต๊ะเฮามา
 แดง โขมชานคาตามหาเจตย์
 เรียกสมุทพรายที่ร้ายครัน
 พอลี้ระจมนต์ต่างคนบีค้ำผี
 ต่างคนตั้งมนต์ไม่ละเลย
 บ้างก็แหกตาหลอกกลอกหัด
 ทบบางดวงแถบดินปลัดตา
 พรอมพรองนงกันเครื่องเช่น
 แต่เหล่าชาวปรากฏหมดไป
 ๑ ครานันองค์ท่านมหาเดร
 ชวนเปิดปลัดจัตถรรคนตี
 หามมาที่หน้าพระโรงปลัด
 คอยท่าพระองค์ทรงไชย

ชาญชัยด้วยเครเวทย์วิชา
 บิดักกณิกไว้มันเกล้า
 ดั่งแค้นห่ากัไม่ได้ต้องกาย
 ท้าวมกลางซำคักอโยนิกหมาย
 ไม่ยุบยับอับอายผู้ใดใคร
 ครั่งเป็นเนรเดรชวาคได้ยกให้
 ส้มใจที่จิตเจตนา
 ปลุกเด็กเครื่องชานประเจียดผ้า
 เหล้ายาข้าวหมี่มีทุกอัน
 ด้วยฤทธิเดชวิद्या โกลาตัน
 ให้พากันพรอมพรองมาตั้งเวย
 กรุกรี่เอะอะอะเวย
 มุ่งเมินเดินเฉยตรงเข้ามา
 เนอตัวโตคำคร่ำคร่า
 เชื้อชาชวนกันทันใด
 คนทงหลายจะเห็นก็หาไม่
 เด็จรตรรพนักใจทันที ๆ
 พอลี้ระเจตเร่งพลันหมั้นหมี่
 ไม่รังรอจรดีด้วยทันใด
 พร้อมกันโหดหน่นโหด
 ท้าวไทยยังไม่เด็จมา ๆ

๑ ครานนัง โฉมนิมิตต์ตัย
 ฤกษ์ศกตถจนจอนเวลา
 นากหลาบอาบองค์ทรงศกนั
 ครนเสร์จรงดอดทรงเครืองอำไพ
 หยิบเครืองทรงขององค์กุมาร
 เรืองฤทธิประเสริฐเลิศโลกา
 พิศัมรมงคตทนคง

ผูกพันแฉ้วกระเด็นครึ่งไทร
 ยাত্রาออกมาเกยไชย
 กักบัพพหน้าจากธานี

๑ เกรจรับคำอาดา
 เขิกเกรวิกฤกษ์ศกมีไชย
 นิสมะตัยใจหาญชาญศึก
 ครนได้ฤกษ์ให้เด็กโยธา
 ต้นของสามห้องฮักกอง
 เกรียวกรผู้คนพหอยาน
 จากเวียงหงดาเข้าบ้ำชัย
 ทวยหาญชานโทโกธ
 แรตช่างกวางเนื้อเดือดังห
 เดียงชนะเร็งร้องคะนองไพ
 พังเดียงจักกระจันฉันเนิน

ครนได้ไชยโชคโฉลกกล้า
 สรงรงชาราทันโค
 ปรงปนบุหงาสดหยศไธ
 งามวิไลคังเทพเทวา
 ที่พระอาจารย์ณานกล้า
 ชาวุดตังกายาไม่เป็นไร
 เทรยยันต์สร์พดงไว้ให้
 จับพระแสงอำไพคมกล้า
 รับตั้งให้เกรจผู้เรื่องศรี
 เราจะคุมโยชิตัพพดองไป
 ษณชเปดเสชาไม่ซ้ำไธ

คลาโคลจากกรวมุงมา
 เหมยักชักพระแสงแก่องว่า
 เสาียงมั้นครนคราน
 โห้ร้องโยธาฉ่าฉาน
 ดนดานรับออกนอกบุรี
 รับรัคหนทางกลางวัด
 ดัดว้ดังห้องหนักระโพงไป
 โลตเต้นแผ่นฉิ่งออกไธว
 หวัง ๆ เไรจับอุธา
 ทางเดินห้วยกรออกชอกผา

หอมคลเคล้าด้วยหยุดพักจำปา
 จุกแจงแดงแค้นแกว้อม
 รมรณพันไม่วังบังตน
 เตือนครั้งถึงแดนเมืองเชียงใหม่
 ห้ามคนมิให้ชนเคียวชอกซอน
 ครานนทานตั้งฆราวาส
 เกณฑ์พหุลูกคนของเนือง
 ตัดไม้รายหลังปักค้าย
 วนรุงพรงนจะกริธา

๑ ครานนพหุลอดไพร

ไม้รอธาเข้าป่าเร่งพด้น
 ดึงหลังปักลงเป็นค้าย
 ดำเรจเรจพด้นมีทันธา
 ทเห็นคเห็นฮอยเมื่อยฮอนนอนพัก
 ที่ถูกเกณฑ์กขยู่เงรระจั้งระไค

๑ ครานนจกทานถ่มภารจิว

นของไม้หลังปักดับลุกขึ้นทันที
 กจะใครเอาไฟเผาต่าน
 ถ่าอย่างไรให้มีศาจฮาใจ
 ถึงนายเวียงเชียงใหม่เข้าใจต้น
 ทางจะหน้ที่จจะตั้งค้ำอากร

ภูมราบินเคล้าเจ้าวคนซ์
 เป็นพุ่มลูกออกดอกหงั้น
 เป็นตำบลป่ากว้างหนทางจร
 ให้หยุดยั้งตั้งค้ายริมฝั่งจร
 ราษฎรจะตั้งบ้านถึงบ้านเมือง
 ให้ปักธงทิวเชื่องเหลื่อง
 ให้ถือเครื่องอาวชยุทธนา
 แดงนายไพร่พักร้อนผ่อนสู้ชา
 ยกกองทัพหน้าทีเขตคณ ๑
 ทกมุดนายหม่มหวอดกวดขัน
 เฝียงต้นตัดไม้เรียงรายมา
 ไพร่นายแวงดล้อมพร้อมหน้า
 บ้างหุงข้าวเผาปลาต้มบายใจ
 ด้านก่มีอนทุกธุดูได้
 คอยค้ำภัยจะมาราวิ ๑
 โกรชกรวดแค้นข้มบัดดี
 ครอบคค้ำดูความเห็นงามใจ
 ให้มีบันทันทานอยู่ไม่ได้
 รุกได้โรมรันประจัญบาน
 แดงกั้นที่จะไปในสถาน
 เราชานาญเคยอยู่ในบุรี

ผู้ใดก็ไม่เห็นกาย
มึงคดคดมาในป่าขี้
เย็นเยียบเจียบดังค ในวัดวา
ครนลงทวางกว้างค

ปลุกเด็กเลขยันต์ทันใด
โอมอ่านพระเวทย์เจ็ดคาบ
เรียกพรายทั้งหลายมาทั้งที
เฮฮาเข้ามากินเครื่องเช่น
ขวิดจืดเปรมปรืดค ใจ
เด็ดอกใจแต่ทผวาย
พอดำเร็กเร็กพลันมันคง
จะเอาเจ้าไปด้วยช่วยตีค่าน
เอาไชยให้ไค้ชนะมา

๑ ครานนบปีศาจจากหาญ

พยกหน้าอาดำทันใด
ครนลงชงคานชานเวียง
นิกจะสะกดหลับจับเอามา
คำโบราณมิให้ผลาญชีพคนหลับ
คนจะคตหมั่นแฉ่นกข้างมัน
อ้ายพวกไพร่ไม่ให้หนีซ่อน
มันคตอสู้กจะผลาญให้ยับ

เกรต่าเนินเดินโคดคลา
พอดังวัดเร้วพลันหรรษา
เกรเดินเหยาเข้าป่าช้าคด้วยทันใด
วางเครื่องบัตว์พลไม่เข้าได้

เกรไม่ยอทัชอรชรี
ดำหรับปราบเทวะทูตภูตผี
ของมเด็จพระต้นคณนไป
บ้างโคดเผ่นเสียงคณนคหวนไหว
ขยับได้บปีศาจที่อาจของ

นอกจากนั้นไม่หมายมันประดังค
เกรตรงเข้าบฮอกฮอกวาจา
รุกรานูรบวันประจัญหน้า
อย่าช้าเร้วพลันรับครวไร ๑

ครนฟังดำคั้นเกรบถกฮอกให้
คลาโคดตามเกรกะเกณค้มา
ฟังเสียงผู้คนหนักหนา
ก็เกรงว่าจะคตอสู้กมีเวรคตอกัน
เราโรมรันพรบิตาเคียดประเดียดยับ
ราญรอนคตอสู้กบ้านพาดจับ
พันลัมเสียดให้พอไม่รอร่า

พอเคียนเที่ยงเบียงบายชายลง
 รั้กตาบเคยปราบไฟริมา
 ภูคพรายร้ายกาจอาจากำแหง
 ส้มทบเข้รบริกราญ

ชาวค่านพอกบ้านเหนือใต้
 ทอวางวายตายลงเป็นผดคีต
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ทริตดมอหน้าเข้รารับ
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ทเจบดคีตของฮาวุดลงนอนตาย
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 แต่เพยกวานนายค่านเกรจับได้
 พอชาวค่านบ้านแตกแยกตำบล
 จวนด่วางด่วางศรีสุริยัน
 มัดกวานนายค่านจุงมา

๑ ครานันนธมระยใจกล้า

ลูกมานงยังหน้าพลับพลาไชย
 มัดฮ้ายดาวพุงค้ำกำมือแน่น
 ตบพระหัตถ์ดัดรำดงามตามดงกา
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ทจับได้นี้ ใครท ในค่าน

อย่าหลอนหลอกจงบอกกล่าวฮ้ายดาวคด

เดรบอกว่าอาตมารู้จักนาน
 ชำนาญการยุทธ์ยังชังไชย

๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 เกรตรงเข้รหยกรงตงท่า
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ตรงร่าเข้รพันประจัญบาน
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 เวียดแรงชังไชยใจหาญ
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 อดหม่านอ้วนอ้วนเป็นดิงคีต
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ชวิกไรว ไคตบ้านทะยานหนี
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ไม่ทันหนีชุกช่อนผ่อนกาย
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ประจัญจับรับร่านาใจหาญ
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 วางวายลงไม่น้อยหลายร้อยคน
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 มัดไฟตบทุบตีบับ

๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 เกรก็คุมพลบี่ค้ำจมา
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ผายผันรับค้ำเนินเคินร่า
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ตรงชนพลับพลาทันไค ๕
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 นิทราไม่ระงับหลับไหล
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 เห็นดั่งธวราชอาจใจเคินเข้ามา
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ด้องแขนออกแอ่นแหงนหน้า
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 เชิญให้มาร่วมที่คานมียศ
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ชาวบ้านหรือค้อนายไม่ปรากฏ

๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 หาไม่ชีวิตจะบดิดปลดจากกายไป
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ฮ้ายนี่เป็นนายค่านทหารใหญ่
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ทงเขียงใหม่คนถือศึมีอมนัน ๕

๑ ครานนพระจอมจักรพงศ์หงส์ ได้ฟังว่าปรัดเปรมเกษมด้นด้
 ยมเยอนเฮอนอรรถรัตจำนร มือนผันพุดจาพาท
 ฮายพอกนม ไร่ต้นเตต รักษาเขตหนทางกลางจดี
 ครนเราจะประหารผลาญชีวิต ครนตายเปล่าไม่เข้าการ
 ฮยาเอาคัจองจำทำโทษ ปล่อยไปรดเดียวไม่ให้ประหาร
 เอาคุมไว้ ในค้ายโตตามการ ค้อช้านานจึงค้อยปล่อยมันไป ฯ
 ๑ เกรจิวได้ฟังรับสั่งว่า รอรหายคหยอนมือนให้
 แด้วฮาดามาพด้นทันโต เข้าค้ายโตพักมือนนอนด้าราญ
 ครนพวยฟุ้งรุ่งแสงสุริยา ตันจากนิตราเกษมด้นด้
 หมัดองครองผ้าไม่ช้านาน ไม่รอรังสั่งการทันโต
 นายหมวดให้ตรวจกองทัพอ จัดจับ โยชาน้อยใหญ่
 กองหน้าห้าพันจัดสรรไป เรือไกรบอ้อมล้อมชานี
 ต้านใคร ให้กำกับคัมบัง พร้อมพรงโยชาทุกหน้าท
 ได้ฤกษ์เราจะเลิก โยชี่ ปลด้นบูรตเมืองด้วยเคืองใจ ฯ
 ๑ ครานนพอกพันทนายเวร พังเกรบัญญัติไม่ซ้ำได้
 ฮกรับรัคจัดสรรทันโต เกณฑ์ไพร่ดมทบครบครัน
 กองหน้าห้าพันด้าคัญเหลือ รวอกับเดือร้ายแรงแข็งขัน
 ด้วนแต่มอญด่งนด้าด้าคัญ คุดันด้ามารถนค้ำดตรา ฯ
 ๑ ครานนนิถมระดัยใจหาญ เชี่ยวราญฤทธิแรงแข็งกล้า
 จึงดำรัสให้จัด โยชา กองหน้ากองหลังประดังกัน
 กระทบวงฆดือขงยงยุทธ ฮุดลุดกของทัพพร้อมัน

๑ ครานันพตายเพชรเรื่องระหง เอนองค์ผ่อนพักดำเนินหน้า
 พร้อมสร้างค่านางสนมตมหน้าตา ได้ภาแดดวันเป็นนวลโย
 มะโหรีบ้อ้อซอดี พินพาศย์ดีเพราะประดานชานไข
 ร้องรับขับเด่นอบาเรือไทย ดำราญใจผาสุกทุกเวลา
 ไถยีนส์รวพดำเนินยงเคียงคน ขอดวนศึกคักนักหนา
 ส่นัก้องในท้องพระสุธา พลายเพชรตักถ้ำส่คั่งใจ
 ผิดประหลาดหวาดหวนพรันจิต โพรตติคหรือโชน
 จักแจงแต่งกายพดั้นด้วยทันโต มิได้รอร่าชาติ
 เข่อมมีอชยุบจับฟ้าพัน ลุกชนจากแท่นทองผ่องศรี
 แฉ่นพิโรช โกรชหนักตั้งอศคิ ไม่รังรอร้อออกมาพดั้น
 พร้อมส่งนายพลายบัวหลวงต่างใจ ต่างเตรียมตัวไว้มิได้พรั่น
 คักใหญ่เข้าในชานพดั้น จะจักสรรก็ไมทันซึ่งเวลา
 เชื้อผู้ใดใครหนาดำมารถ อาจองทะนงคักคักนักหนา
 ยกพลเข้าปดั้นพระพารา จะศรีกตรารอย่างไรก็ไมทัน
 เราดำมคนค้องชนเขารับสู้ แก้กู้บุรีให้แข็งชน
 ฤทธิ์เดชใครจะวิเศษไปกว่ากัน
 พริบตาเดียวประเดี่ยมนันค้องบรรดิย
 คิดพลางแล้วทางดำมนาย ผันผายชนม้าไม่เข้าได้
 คอบขริบรีเร็วใจ คดลาโคตพากันจากวงพดั้น

ยกนอ โบกธงตรงหน้า

อย่ารำไยไว้ขอให้ถือครัน

๑ ครานันผู้คนพดมอญ

ถาโถมโรมันประจัญบาน

พลายบัวตัวกลันประจัญหน้า

หลงต่างใจได้หันประจัญตี

พอกชาวหงส์ากัด้าหาญ

กล้าคอกกล้าร่ารบกองทัพมอญ

พลายเพชรพลายบัวหลงต่างใจ

โมโหฉุนหุนหันทันที

บางคนเข็ดขยาดไม่อาจขริด

เสยไม้หาญราญว่องชิงไชย

๑ ครานันเดรจวดวด

ถือคาบเคยปราบไพร่มา

กูหรือเฮี้ยคือพระกาฬ

แก้แค้นแทนสร้อยฟ้าให้ดำใจ

๑ ครานันหลงต่างใจพลายบัว

โกรธใจตั้งไฟประโกลยกัณฑ์

น้อยหรือหนันทานจิวสังฆราช

หยิกเล็บเจ็บเนื้อเสียดเสียดใจ

ท่านก็เป็นคนตีมีศักดิ์

ให้ประตารับสู้รูปูน

เร็วพลันให้ทันเราสังการ ๑

รีบร้อนเร็วใจใจหาญ

แผ่นทะยานเข้าประตูประบุรี

แกดวกัดด้วยบุรุษไม่คิดหนี

อึ่งมกถาดกลุ้มตะดุมบอน

รบราญรีบรุกไม่หยุดหย่อน

ไม่ย่อหย่อนรบรุกคลุกคลี

มิได้ย่อท้อถอยหนี

ไพร่ตายกลาดแฉกไป

เกรงฤทธิ์เดชกัณฑ์ดัดกษัย

ทั้งดำนายกได้กระชั้นมา ๑

ฤทธิ์กล้าหาญปานฟ้าผ่า

ชนม้าร่วงหน้าร้างว่าไป

จะรุกรานราวตีเขียงใหม่

มึงกับกคงได้เห็นกัน ๑

ครันเห็นตอสังฆราชจึงนั้น

กัณฑ์พญ่ม้าร้างว่าไป

องอาจฤทธิ์ใหญ่

จริงเหมือนได้ศรีภรรยาของมา

ไม่ควรมาทำหมั้นคำสนา

พระตั้งพระราชอาของคงทน	ดำแดงบุษกรณกถำหาญ
ไม่ถอยหลังชกม้าเผ่นทรยาน	รอนราญรบรุกคดกคคี
เกรห็นพลายพันท้วยตาบดาบ	จิ๋วรชาติไม่เข้าเท่าเกศ
คมมือเปาะร่าเยาะพันที	แล้วชกม้าวิ่งตรงเข้ามา
พอได้ท่าเกรว่าเข้าพันฉับ	พลายบ็กรบมีงมับคักกัหน้า
หลวงต่างใจโล่ตดบเข้ารบรา	เงือหอกร่าแล้วพุ่งไปทันโต
ถูกเกรมับหอกลงลับกระดอนถอน	ติดจิ๋วรอยู่เปล่าหาเข้าไม่
เกรห็นเข้าพันหลวงต่างใจ	ตามไฟดคมยู่บู่ไป
เกร โกรช โศคผางจากหลังม้า	พันผ้าตองพลายอ้วนวายใหญ่
พลายกับเกรเล่นกันเป็นควนไป	ดัมโกลลुकประทะประปน
หลวงต่างใจตีด้วยค้ำมหอ	เกรออกร่ารบดัดบั้น
ฉับฉาดพันฟ้าตกกันฮอดจน	เกรคำรณพลายคำรามไม่คว้ามใคร
หลวงต่างใจวางหอออกอชกหักง	เกรกตั้งหมัดครูลูได้
พระเตะคนบี่คติดกันไป	พระโล่คนรุกคดกคคี
ชราจาดสำนนายไม่ละ	ชกพระเจียนจนจะบั้นบี่
พอพลาคท่าเกรตองเข้าตองที่	เจ้าพลายตีเกรออบแล้วทุบชก
หลวงต่างใจได้ทีตีไป	เกรชกถูกดำคัญพันหัก
พระคฤหัดชกกันเป็นหลายพัก	ชกชกหุนหันประจัญบาน
ตงฮอนแยไม่แพ้กันตั้งท่า	เจ้าพลายตีเกรตอยคชยต่อตัน
พลายบัดจกดำจิ๋วรชราญ	โอมฮ่านมนต์เวทย์วิเศษครัน

เด็กผ้าป่าจางผางผิง
 ประเคียว ใจก็กลายเป็นเฉื่อยพลัน
 กระโจนผิงถึงพวกพลมอญ
 นายไพร่กระจายจึงเป็นดังคดี
 พระครูเถรครันเห็นเฉื่อ ไกร่ง
 แค้นจิตตั้งพิชเพลิงกาฬ

หยาบมงคลทนคงที่ถงยันต์
 ดำรวมจิตด้วยฤทธิภาวนา
 กัดบีบเป็นควายร้ายกาจกำแหงหาญ
 เฉื่อเห็ดองเขียงย่องมองควาย
 เฉื่อกัดควายวัดชววิศรวัด
 เฉื่อตะครุบควายฟุบแผ่ส่งกนัช
 เฉื่อควายไต่รูกคดุกคตี
 เฉื่อร้ายกัดบีบกลายเป็นผ้าไป

๑ ครานันพลายบัวตักถ้ำ
 น้อยหรือเถรคนวิเศษเวทย์มนต์
 ประเคียวณมิงกับกูไต่คูเฒ่า
 ดำรวมตนอ่านมนต์เรื้องพลัน
 เกิดเป็นตมเพชรหึงตั้งตน
 คังคิกคักเป็นยักษ์มาทันไต

เป็นตมยี่ซอซอซงตั้งตน
 วจ์หมุนหุนหันเข้าราว
 รอกซอนไต่กัดเอาบับบับ
 โยชิบับบับไม่ทนทาน
 วจ์กระ โพง โสคโต โยซาหาญ
 เถรทะยาน ไต่ชรันยงหลังอาธา
 ปลดพลันออกจากเกศา
 เสร็จสัตว์รพม์ชันมาแต่ขัวข้างไป
 ไต่ทะยานแผ่น โผน โจนไต่
 ทักทำแยบคายชอบกต
 เฉื่อจับควายรับดับดับ
 เฉื่อคำรนควายร้องก้องไป
 ชิงมีเสือนตันทอนไหว
 ควายใหญ่ก็กัดบีบเป็นมงคล ฯ
 ไกรชาแค้นขับดับดับ
 แฉ่นกตทำที่มันตีครัน
 ให้เห็นฤทธิชยัน
 หุนหันเสกไปไม่มีรายไป
 เฉื่อยงันนคินฟ้าสุธาไหว
 เฉื่อยไต่ขับพันประจัญบาน

ผู้คนพลมอญออกต้อนรับ

เห็นคนกตัญญูชรัมบราญ

แต่ละตัวน่ากลัวแฉงจน

ตั้งเยยมเทียมเท่าเราศรี

จับขยับนบยอຍยับ

เข้าด้อมรับยักษ์จับผลาญชิวา

๑ ครานันท่านเจ้าคุณตั้งชวราช

แต่ดูกองทัพยอຍยับไป

ออกมารับหมายจับขุนมาร

เสกเบ้าเท่าไรโล้วชา

เกรงกลัวว่าพันตาบแทบหัก

เกรงตกใจไม่เป็นสัมประดี

พอพินมาให้ลากกองทัพ

เวลาจนแล้วรอนนิตมระดี

พาพวกพลไพร่นายเข้าเดี่ยว

หยุดยั้งตั้งประทับทัพดับพลา

ข้างฝ่ายพวกยักษ์ร้ายกายดีทช

ฆ่าผู้คนบนวังเป็นดังคดี

ยักษ์ร้ายถลัมหายไปกับตา

พลายบัวตวงถ้าวชิราชาญ

กับพลายเพชรต้นเดี่ยวทงผู้คน

ทั้งกองทัพรบรอก่อต้าน

คนหาญยักษ์กล้าราว

อึดอึดพันคนบนัน

ยังมีราน ให้เป็น โกลา

พลทัพพวกมอญรอนหน้า

โยธาตายกลาตจนาคไป ๆ

ของอาจารย์กลุกลคดี

ยักษ์ไล่ประหารผลาญชิวา

อ่านฉิทยาการหาญกล้า

ยักษ์ม้านกลัมรูกกลคดี

แรงกล้าราวพันหินคาบมันบ

ควบรีอาชาวับคตาโคด

คงจับผู้คนพลไพร่

เร็วใจให้ยิงปืนดังญา

ทั้งดมเต้จันตมระดี ใจกล้า

ตั้งโยชามิให้ร้อออกต่อตี

เรื่องฤทธิกล้าหาญราญชัยศรี

พระสุริย์ศรีจอนดับพ โยมมาน

พลหง่าไม่อาจรอก่อต้าน

รอนท่านหลวงต่างใจรีบโคดกลา

จรดเดเข้าบุรีทสุธา

มีไชยไพร่ไม่มีทา

พร้อมพรังหยดพักตำหนักนอก
คอยรักษาที่รอบรอบเวียงไชย
จนพลบค่ำยามของกองกัก
พอกขุนนางน้อยใหญ่ในบุรี

๑ ครานนเถรจิวกรวดกราด

ไม่ปลดเปลื้องเคืองขุ่นอยู่จนวาย
น้อยหรือครึงนคทพ
ข้าผู้คนบ้นยับคับช้วน
แมนมกิดแกแค้นแทนทด

เถรคิดจิตใจให้ทวิ
ถึงเป็นตายก็ให้เขาดีหรือ
คำฉนวนถาทจะตครัน

คิดพลางแล้วทางแดงองค์
หมัดของครองรัดกับกาย
ครันถยงชงพลับพลาทอง
ตรงเข้าเฝ้าองค์ทรงฤทธา

๑ ครานนินถมระลัยใจหาญ

โคกเศร้าเหงาใจในฤดี
คุกอนท่านพระครูผู้เฒ่า
เถยที่ในที่สนามไชย

ตำรวจว่าชวนกันเข้าจ้งใน

วังบอกกล่าวต่อไทยนายไพร่
อย่าได้ไว้ใจแก่ไพร่
ชนะศึกเคียงตงทองกรุงศรี
พากันดีใจจริงทงหญิงชาย ฯ

ตั้งตองด้ายฟ้าฟาดเคียรขาดหาย

เราที่ชายชาญพระเวทย์วิเศษครัน
ยับยับแพ้วพระเวทย์วิเศษสรรพ
จะผ่อนผันฉันใดโดนดี

เฉยพยศ์มากนกเดือมศักดิ์ศรี
วนนแล้วโตเด่นเห็นกัน

จนชอฉาวชาวระบือตอดัน
จะผายผันไปเฝ้าเจ้าธานี

ด้อยตรงองค์ระแพรแต่ศรี

จรวดีจากค้ายผันผายมา

เถรจิวเยของยของเขาร้างหนา
นังกมหนารชคแค้นแค้นทวิ ฯ

ครันเห็นท่านตั้งขวารวิเศษศรี
แต่จ้งมีพจนารถประภาษไป

อย่างไรเจ้าฉนวนผดอติดย

จะอย่างไรตรงของความไปตามการ

หรืออุทฺทเคธเจทฺทวชาทกถาค

อย่าซ้ำใจใจแข็งแฉงการ

๑๑ ครานนองคทานตั้งฆราช

ชนนงฮาดนไม่ชยาดเร็ดชามใจ

ว่าคัดฮาดมาภาพไม่หยาบหยาม

ซึ่งพระองค์ผู้ดำรงพระพารา

อย่าทฤษใจเลยที่จะไม่คิดแก้แค้น

ขอฮาดผ่าเท้าออกทำการ

พลายเพชรพลายบัวหลวงต่างใจ

มิให้ทันจะดมทบเขารบรบ

ถ้าแมนไม่จริงจงตั้งกล่าว

คินฉนวนคงเห็นกันไม่ทันนาน

๑๒ ครานนถมระถยครนไคฟัง

แล้วพระองค์จงทรงตรัสจำนรร

แก้แค้นทดแทนได้ครน

จะฟังเพื่องเดงลือชอชจร

จับฮอยพลายบัวคอด

เมืองเชียงใหม่มักจะได้ตั้งเจตนา

๑๓ ครานนถเรจวไคฟังว่า

ฮาดมาจะฮาดผ่าเขาริงไชย

หมดโมมด้นรุกรบรหาร

ไคคิดอ่านต่อฮักกับหมุ่ภย ๑

ใจฮาจรูเด็รจหาเร็ดไม่

จึงทูลไปตามคิดโดยกัจจา

ขอกล่าวความให้ประจักษ์เป็นหนักหนา

กั้นบถฮาดมาเป็นฮาจราย

ครนงแฉงนถัดจคตของคคฮาน

ตั้งถานเชียงใหมให้บ้นยับ

จะรูกไโรวคิตจับ

พันดับเดื่อให้บ้นไม่ทนทาน

จงมลาญชัพช่าเจ้าให้ตั้งฆาร

ที่คคฮานไคคงเด็รจถ่าเร็จครน ๑

หายแค้นคงปรัดเปรมเกษมฉนค

ถ้าแมนท่านคคการรบราญรอน

คงเป็นทักญไญสโมสร

ถถาวรไปทวถะถาปา

ประหารชวให้ตั้งฆาร

ท่านจะครของพาราถ่ารายใจ ๑

หัดเรวะว่าคอบมาไม่ซ้ำไค

ให้ส่มใจที่พระองค์ทรงตรกตรา

แม่นมิได้เรียงใหม่ดมใจนึก
 จะแกกผู้มอให้ถือธา
 จำพดวงแดงทางอาดา
 บำวไพร่ตามกรเป็นหมู่ร้าย
 ครนถงจงตั้งนายไพร่
 คอยรักษาค่ายคูให้ดี
 เด็วจพดวงทางบอกคนฉันท
 จักเครื่องบัตร์พลัดพันที
 รูปเทียนกระแจะจันทน์นามหอม
 ดำเร้เด็วจพลัดพันที
 ตั้งฆราวาสนาถรายผายผัน
 พอยามเค็ชเข้าในเขตวัดดา
 แลวตั้งให้บำวไพร่ผูกหุ่น
 พอดักต้องยามเค็ชก็เด็วจปล้น
 ๑ ครานนตั้งฆราวาชาจจิต
 เห็นฤกษ์ศัทธานองคด่องใจ
 หมูหม่เบ็ดโกได้โตกพาน
 ราชนาครที่มีศักดา
 อัญเชิญบูเจ้าเซาศรี
 อานมนต์ดำรวมตนอุ่นวายไป

ไม่ต่อตีข้าศึกยักนักหนา
 แม่นไม่จริงอย่างจำไม่ไร้ชาย
 พระตั้งฆราวาธาบมันผาย
 นาถกรายมาค้ายด้วยพันที
 ให้ตระเตรียมพร้อมไว้ถฉนถ
 เรานจะพากันคดาโคด
 ตามทคิดเป็นพิชใหญ่
 คอกไม้ต่าง ๆ ทุกอย่างมี
 พริกพร้อมยาพราปลาดบั้ง
 ไม่ระงอจรดีตามกันมา
 ฆนทงนนแวดล้อมพร้อมหน้า
 ให้ผู้คนเก็ชพญาฆ่าพร้อมกัน
 ชูตมุนฉงอุ่นเป็นกัณฑ์
 พากันร่าเร็งมันเท็งใจ
 เร็องฤทธิศิตจจะมีไหน
 ตั้งให้ปลุกศาดเพียงดา
 คาวหวานเคร็ของตงมั่งดำ
 แลวอัญเชิญเทวาพันที
 แลวเชิญภูตผีบคัจใหญ่
 จุกเทียนไร้ตรงยันต์พันที

พอเสร็จเวทียกทัพพราย
 ชกกระทักชก โท้เป็น โกล
 บางแถบดินผ่นมาตงทาตอก
 ผีป่าผดงพงพนา
 ชิงชอทองกระดือผกกระทาง
 ตางตนช่นวงทองหญิงชาย
 ตางตนเข้านไม้หน้เร้น
 วจักรระ โคต โดต ใต้กันพัลวัน

๑ ครานนทานพระครูผู้วิเศษ

แสดงฤทธิ์ดงนมต่าง ๆ มา
 ครนเสร็จดรรพเดร ชับด้วยพระเวทย์
 เลือกพรายร้ายกาจของอาใจ
 ดั่งคาบทองหลางอย่างดมมุต
 ช่านมนต์กำรบดั่งกบมัน
 ครนดั่งผีเสร็จดรรพดงมน
 เด็กธำถ้วรหวานชดแลดับตรพิ
 หน้หน้าตงทาว้องคารณ
 ภายอยู่ยงคงกระพัน
 พอเสร็จดรรพคัทพิพดมีคำ
 กระบวนหุ่นหนุนหลังตั้งบีกกา

แวงร้ายกล้าหาญชาญไชยศรี
 ช่มผึ่งผึ่งผึ่งผึ่ง
 ตากตอกศีกคักหน้กัหนา
 เจ้าท่งเจ้าท่ามามากมาย
 วัชงครางชุดมนุ่ดุนหลาย
 เวียงรายพรช่มหน้ามาพด้น
 กนเครื่องเช่นกตอกหน้าเมายำพรน
 เช่าพากันเกรียงกรูมา ๆ

แดงเพคมีคำจากกล้า
 แกล้วกล้าอาจของทงเงใจ
 เรืองเดรวิทยาจะหาไหน
 เขาใจแตกต ๆ ครน
 เป็นอาจุรของผีพรายร้ายชยัน
 จงพากันรบดู่พังบรู
 กัดรงมาหาหุ่นผุกใจ
 เรียกให้ผีดังดูเข้าอยู่พด้น
 กลายเป็นคนดงดั่งตั้งกัหน
 ไครแทงพันไม้ตายฉายริธา
 ดงนองอาจเชียวชาญหาญกล้า
 เช่าให้ถ่นถ่นไป

เกรงใจตัวของอาช	สามารถขึ้นอาชามาไม่เข้าได้
รักดาบคู่มือถือไว้	แต่ด้วยภัยพลไกรออกเคียดอนคตา
พรังพร้อมเข้าล้อมเมืองเรียงใหม่	มีคำจอะไร ไท่กราวดาวน่า
กระบวนหุ่นฉ่องเป็น โกลา	เส้าพรังพร้อมล้อมบุรี ฯ
๑ ครานันจันทน์ทองต่างใจ	กับพลายบัวหลับไหลอยู่ในที่
เตียงผู้คนเกรียงกราวดาวบุรี	โยชี่ให้ถันถันมา
ทองต่างใจให้ประหวัดพรันจิต	ไม่ทันคิดผูกผูกขุ่นผวา
ผันผายเรียกพลายทั้งสองรา	มือคว้าได้หอกฉ่องออกพัตัน
พลายเพชรพลายบัวตัดอกดำ	จากที่ไถยารมีมัน
ไม่ทันจะอ้างหน้าชนม้าพัตัน	ผลุนผลันออกมามาหน้าชนี่
แต่ไปคู่ผู้คนเห็นยับยั้ง	พลทัพ ในเวียงไชยก็หน้ายหนี่
ต่างคนต่างคิดผิดที่	ว่าราชศึกกรงนใหญ่ดำคัญ
แต่เขม้นเห็นท่านอาจารย์จิว	จิตฉิ่งใจมุ่นหุนหัน
แค้น ไกรธต่างกระ โดดเข้าโรมรัน	ฟาดฟันพลทัพบริบรมา
พลหุ่นฉ่องเป็นสังคสี	ฉมทบทพิฬีขนานหน้า
คนหมุ่นหุนฉ่องยุทธนา	คนกล้าหุนแรงทะแยงตี
พวงดาวดาว ไท่เป็น โกลา	ด้านหน้าต่อประจัญไม่ทันหนี่
ฉมทบทบริภคตฤคสี	คนตีหุนรบจับใจ
ฝูงมีคำจกลาคกลุ้มตะลุมบอน	ราญรอนรบสู้หมู่ใหญ่
คนแทงหุนหุน ๆ เป่าไป	ไม่บรรลัยด้วยอาชอุชยุทธนา ฯ

อักขรพิงพิงฟลุกลงไป
 เกรี้ยวโตทเขาตอ
 ส้มทปรบรันประจัญตี
 ทานหลวงต่างใจกับพลายเพชร
 พลหุ่่นหมุ่่นจับฉับใจ
 พลายเพชร^๕รชน^๕หนารัก^๕ฟ้า^๕พัน
 รบกับ^๕หุ่่น^๕หมุ่่น^๕ดื้อ^๕อยู่^๕เป็น^๕นาน
 แถง^๕หุ่่น^๕หยุ่่น^๕ฯ^๕ยวบ^๕เป่า^๕
 เกิด^๕อิม^๕ติ^๕ร^๕ค^๕ร^๕อ^๕ง^๕หมอง^๕ใจ
 จะ^๕ก^๕ด^๕บ^๕หน้า^๕ถอย^๕ห^๕ด^๕ง^๕ย^๕ง^๕หยุด
 ชุ^๕ต^๕ม^๕น^๕ด^๕น^๕ฉ^๕ว^๕ง^๕เป็น^๕ด^๕ิง^๕ค^๕ดี
 พลายเพชร^๕ต^๕ง^๕จะ^๕เท^๕ด^๕ด^๕ก^๕เจ^๕ค^๕ท^๕อน
 ค^๕บ^๕มา^๕ผ^๕า^๕ต^๕ร^๕ง^๕อ^๕อก^๕ค^๕ง^๕ค^๕าน
 หลวง^๕ต^๕าง^๕จ^๕อ^๕น^๕ไ^๕ด^๕เ^๕ว^๕ร^๕
 ด^๕ั^๕ท^๕าง^๕ห^๕ว^๕าง^๕ผ^๕า^๕พ^๕น^๕า^๕ด^๕ัย

๑ คราน^๕น^๕าง^๕เว^๕ล^๕ี^๕ไ^๕ด^๕ภา
 คร^๕น^๕ช^๕าน^๕เก^๕ด^๕พิ^๕ช^๕อ^๕ค^๕ิ^๕พาน
 โฉ^๕ม^๕ต^๕ร^๕ผู้^๕น^๕าง^๕เว^๕ล^๕ี^๕น^๕
 ก^๕บ^๕แม่^๕ผ^๕ู^๕พ^๕ร^๕น^๕ต^๕ว^๕ด^๕ก^๕ใจ
 เ^๕ว^๕เ^๕ว^๕ไ^๕ห^๕อ^๕ย^๕ช^๕ไ^๕ม^๕ย^๕เข้า^๕บ^๕ด^๕ัน
 น^๕ว^๕ย^๕ผ^๕ำ^๕มี^๕ค^๕น^๕หม^๕ค^๕ด^๕อ^๕ง^๕ค^๕อ

ด^๕ิต^๕เว^๕ียง^๕ช^๕ร^๕ย^๕ไ^๕หม^๕้^๕ด^๕ุ^๕ก^๕ร^๕น^๕ค^๕ด^๕ก^๕ค^๕ดี
 ค^๕ุ^๕ม^๕ห^๕ุ่^๕น^๕เก^๕ด^๕อ^๕น^๕ก^๕ด^๕า^๕ค^๕มี^๕ค^๕ำ^๕ฉ^๕มี
 โย^๕ช^๕ี^๕บ^๕ัน^๕แ^๕ล^๕อ^๕ก^๕ต^๕ก^๕ไป
 จ^๕ใจ^๕จะ^๕เก^๕ด^๕เ^๕ด^๕ย^๕เ^๕พ^๕ระ^๕ว^๕บ^๕ต^๕ด^๕บ^๕ไ^๕ด^๕
 หลวง^๕ต^๕าง^๕จ^๕อ^๕น^๕ห^๕ัน^๕ป^๕ระ^๕จ^๕ัญ^๕บ^๕าน
 อ^๕อ^๕ก^๕ย^๕น^๕ค^๕อ^๕ย^๕จ^๕ับ^๕ด^๕ั^๕บ^๕ป^๕ระ^๕ห^๕าร
 ร^๕อ^๕น^๕ร^๕า^๕ญ^๕เ^๕น^๕ห^๕อ^๕ย^๕อ^๕อ^๕น^๕ไ^๕ม่^๕ผ^๕อ^๕น^๕จ^๕อ
 ไ^๕ม่^๕เข้า^๕ด^๕ก^๕น^๕ค^๕ม^๕ค^๕ว^๕ด^๕ย^๕
 พ^๕อ^๕แ^๕ด^๕ไป^๕เ^๕น^๕ไ^๕ฟ^๕ิต^๕ค^๕ช^๕าน^๕
 อ^๕ต^๕ล^๕ุ^๕ค^๕ผู้^๕ค^๕น^๕บ^๕ัน^๕ป^๕
 โย^๕ช^๕ี^๕ต^๕ก^๕บ^๕ัน^๕ไ^๕ม่^๕ท^๕น^๕ท^๕าน
 ก^๕ำ^๕เว^๕ป^๕ร^๕อ^๕น^๕ค^๕ัง^๕ไ^๕ฟ^๕บ^๕ร^๕ร^๕ด^๕ย^๕ผ^๕ล^๕า^๕ญ^๕
 ด^๕ั^๕ค^๕บ^๕าน^๕ต^๕ค^๕ท^๕ง^๕ม^๕ุ่ง^๕ไป
 จ^๕าก^๕ช^๕าน^๕ฉ^๕ว^๕ง^๕ร^๕า^๕ไ^๕ม่^๕ป^๕ร^๕า^๕ศ^๕ร^๕ย^๕

พ^๕ด^๕ก^๕ัน^๕ไป^๕ด^๕ำ^๕ม^๕าย^๕แ^๕บ^๕ว^๕าย^๕ป^๕ร^๕า^๕น^๕ฯ^๕
 ก^๕บ^๕น^๕าง^๕ค^๕ี^๕ร^๕มา^๕ด^๕าย^๕อ^๕ด^๕ง^๕ด^๕ำ^๕
 ผู้^๕ค^๕น^๕อ^๕ล^๕ห^๕ำ^๕น^๕ค^๕น^๕ต^๕ก^๕ไป
 น^๕าง^๕พ^๕ง^๕มี^๕ค^๕ร^๕ร^๕ก^๕ำ^๕ด^๕ำ^๕ม^๕เ^๕ื่อ^๕น^๕ไ^๕ด^๕
 ร^๕อ^๕ง^๕เ^๕ร^๕ย^๕ก^๕เ^๕ล^๕ำ^๕ด^๕ำ^๕ไ^๕ช^๕ำ^๕น^๕แ^๕ด^๕บ^๕ค^๕
 เ^๕ม^๕ท^๕น^๕ด^๕ัน^๕ด^๕อ^๕น^๕จ^๕อ^๕น^๕จ^๕อ^๕
 มี^๕อ^๕ร^๕ว^๕า^๕ค^๕ว^๕ำ^๕ห^๕อ^๕ร^๕อ^๕ง^๕ด^๕ำ^๕ค^๕ัญ

มีชายชื่อควาเจดิว
เก็บข้าวของเงินทองเร็วพด้น
ตักทุ่งมุ้งออกนอกบ้าน
ในเชียงใหม่ไฟลุกเป็นโกตา

๑ ฝ่ายข้างพวกหญิงชายนายโพ่ ตกใจไม่ระงับคัมคัง

บ้านแตกเมืองแตกดำแหกพัง
บ้างย้ายพวกชาน้ำบ้าน
ก็ใจวากูได้สู้รบบาย
ที่บางคนโกหกย่องฉกฉัก
พวกตริงก็วิ่งออกเกรียวกราว
ชายคนคุกทุกขันธ์ก็หนีหาย
บ้านแตกแตกคุกไม่ทุกขันธ์
ผางผิงอิงฉางตังกราวเรน
ผู้คนบ่นฉิ่งเป็นดังคดี
ครันด่างสร้างแสงทินกร
บ้านเมืองบ่นผู้คนในพารา

๑ ครานนทานพระดังชราช

พอด่างสร้างแสงอะ โฉนเทียบ
จัดแจงแต่งรายค่ายคู
กระเกณฑ์พวกรามัญทงนนม
บ้อมคูประตูธานีทร์

เหมือนลมปลิวตอวงตังกั้งหัน
ให้ดำวไรฝ่ายผันแบกตามมา
ไปหยุดพักตั้งชรระง่อนผา
ชาวพาราหนีตรงเข้าคังรัง ฯ

ด้วยกำลังขุดมุนอุ้นฉวย
เต็มกรานออกขยาดำบากหลาย
อุ้นฉวยเข้าชิงฉวงราว
เสียงศึกศึกเฮฮาให้ฉาว
ไทยลาวแย่งทรัพย์นับร้อยพัน
อุ้นฉวยเข้าจำอะหวน
เขาไม่รันหัวผู้คุมรมตี
โพนเพนฉิ่งออกนอกกรุงศรี
ออกจากที่เชียงใหม่รับโคตฉลา
ในนครเกิดภัยใหญ่หนักหนา
ทงเคหาหนีซ่อนตัญชรไป ฯ
ครันฉนมมาดได้เวียงเชียงใหม่
คลาไคดเข้าในพระบริ
ทงประตูหอรบจับทงตี
ให้รักษาหน้าที่ทุกคนไป
ทงทงฉนมเวียงรายนายโพ่

ถ้าแน่นมีศัตรูจึงไชย

จะประหาญผลาญชีพให้พินาศ

มิให้ใครคูอย่างเยี่ยงกันมา

๑ ครานนเดณาพระยามอญ

ร้อนคอดัดชีวิตจะบรรลัย

ให้รักษาบ้อมประศุกหอรบ

ครนเดร์จัสรรพกลับเข้ามาในวัง

๑ ครานนทานพระดังชวราช

จัดแจงแต่งองค์พลันทันที

หมัดของครองแพรแดงศรี

ด้านศิษย์ตีคนตามอนตาน

ครนถยังซึ่งที่ประทับ

พระดังชวราชอาจทรงศักดิ์ตา

เมื่อคนนฮาตมารราชทั

รบตีบนับทั้งเวียงไชย

อ้ายต๋อนายพลายเพชรเจ้าเชียงใหม่ ออกรุกรบดลปได้โพ่ล่หนี

จึงตรงเข้าดงเมือคนหนี

บอกไพร่ให้เฝ้าเชียงใหม่

ไพร่พลย่นับอ้อปรา

ฮาตมารราชพลอดอกจับ

ราชบุรีพ่ายหนีจากเวียงไชย

เข้าด้านใครไม่ไว้ซึ่งชีวา

พันคอขาดประจานไว้ให้ชายหน้า

โยชารับร้อนอย่าอนใจ ๑

รับร้อนเรื่อราไม่ซ้ำได้

กะเกณฑ์ไพร่พร้อมหน้าประตาดัง

ดงทบคอยรับอยู่คับคัง

บอกเดรดังตั้งจากที่พาที่ ๑

องฮาจเรืองเดชวึกเค็ชศรี

ถอดถดมอ้งถ่ดีดอกพุดตาน

จวดีรับออกนอกถถาน

ถถพงดงตานเว่งรับมา

ผู้คนคังคับพรักพร้อมหน้า

เข้าถถถจจากถถอยทันที

คังคับพรักพร้อมถถมเชียงใหม่

ห่ถถดต่างใจพลายบัดถถดี

ฮาตมารราชรับมา

จุดไฟในถถถานบ้านเคหา

เสียงเฮฮาจิงตรงเข้าถถงไป

คังคับพลถุ่นหมุ่นได้

ย้ายแยกแตกไปไม่ถถถับมา

บัดคนพระบุรีเรียงใหม่^๕
 ขอพระองค์จงดทรงกริษา
 ครานัน^๕นิตมระดีใจกล้า
 คบพระหัตถ์ดัด^๕ธรมจำดมกระไร
 มีเสียดทานม^๕ซึ่งฤทธิเดช
 ได้เรียนวัตร^๕ประดีท^๕รชวิทยา
 ใน^๕ครงาน^๕ท่านตีเมือง^๕เชียงใหม่
 แม้น^๕เดรัจฉ^๕รพ^๕เรา^๕จะ^๕กลับ^๕มอ^๕บ^๕น^๕คร
 ค้ำ^๕ร^๕พ^๕ด^๕าง^๕ท^๕าง^๕ด^๕ัง^๕โย^๕ธา
 รั^๕บ^๕ย^๕ก^๕พ^๕ด^๕ค^๕ัน^๕ด^๕ร^๕ง^๕เข^๕่า^๕ด^๕ง^๕วัง
 จะ^๕ได้^๕ห^๕ย^๕ค^๕ห^๕ย^๕อ^๕น^๕ผ^๕อ^๕น^๕พ^๕ัก
 เร็^๕ว^๕ร^๕า^๕ย^๕่า^๕ช^๕่า^๕พ^๕าก^๕ัน

๑ ครานัน^๕ผ่าย^๕ท่าน^๕อำ^๕มา^๕ต^๕ย^๕ม^๕อ^๕ญ
 รั^๕บ^๕ย^๕า^๕ด^๕ร^๕า^๕จ^๕า^๕ก^๕พ^๕ด^๕บ^๕พ^๕ลา^๕เร^๕ว^๕ไ^๕ด
 บ^๕ีก^๕ช^๕่า^๕ย^๕บ^๕ีก^๕ร^๕ว^๕า^๕ก^๕อง^๕ห^๕น^๕่า^๕ด^๕ัง
 ผ^๕ก^๕ช^๕่า^๕ง^๕พ^๕ด^๕าย^๕ร^๕่า^๕ย^๕ก^๕ถ^๕่า^๕ท^๕ง^๕พ^๕า^๕ช^๕
 น^๕ิต^๕ม^๕ระ^๕ดี^๕ด^๕ม^๕ใจ^๕แ^๕ง^๕ย^๕ิน^๕ดี
 ถ^๕ือ^๕ค^๕า^๕บ^๕ค^๕ุ^๕ไ^๕จ^๕า^๕ม^๕พ^๕ร^๕าย^๕พ^๕ร^๕ร^๕ณ
 เ^๕น^๕า^๕แ^๕ว^๕ด^๕ด^๕ั^๕ม^๕พ^๕ร^๕ั^๕ม^๕ห^๕น^๕่า
 ด^๕น^๕ถ^๕า^๕น^๕ช^๕า^๕น^๕ไ^๕ห^๕่^๕เ^๕น^๕ไ^๕ก^๕ดี
 พ^๕ระ^๕อ^๕ง^๕ค^๕์^๕เด^๕รั^๕จ^๕ท^๕ร^๕ง^๕ช^๕่า^๕ง^๕พ^๕ด^๕าย

ได้^๕เด^๕รั^๕จ^๕ด^๕ร^๕พ^๕ด^๕ม^๕มา^๕ด^๕ป^๕ร^๕า^๕ร^๕ถ^๕น^๕า
 ย^๕า^๕ด^๕ร^๕า^๕เข^๕่า^๕ไป^๕พ^๕ัก^๕ด^๕่า^๕ห^๕น^๕ัก^๕ใน
 พ^๕ัง^๕ว^๕า^๕จ^๕า^๕ด^๕ัง^๕จ^๕ร^๕า^๕ช^๕อง^๕อ^๕า^๕จ^๕ใ^๕ห^๕ญ^๕
 ค^๕ร^๕ง^๕น^๕ไ^๕ด้^๕ด^๕ัง^๕ใจ^๕จ^๕ิน^๕ค^๕น^๕า
 ม^๕น^๕ค^๕์^๕เ^๕อ^๕ย^๕ช^๕ี^๕ย^๕อ^๕ว^๕ร^๕า^๕ญ^๕ห^๕า^๕ญ^๕ก^๕ด^๕่า
 เข^๕่า^๕อ^๕ด^๕่า^๕ท^๕่า^๕ก^๕ร^๕า^๕ร^๕า^๕ญ^๕ร^๕อ^๕น
 ไ^๕ม่^๕ด^๕่า^๕บ^๕า^๕ก^๕ย^๕า^๕ก^๕ใจ^๕เ^๕ห^๕ม^๕เ^๕อ^๕น^๕ด^๕่า^๕ก^๕อ^๕น
 ไ^๕ห^๕่^๕ถ^๕า^๕ว^๕ร^๕ค^๕ร^๕อ^๕ง^๕บ^๕ุ^๕ริ^๕น^๕เ^๕น^๕เ^๕น^๕บ^๕ั^๕ง^๕
 เร็^๕ว^๕ร^๕า^๕ท^๕่า^๕ว^๕ร^๕ย^๕า^๕ค^๕บ^๕ค^๕ัง
 เ^๕ว^๕า^๕จะ^๕เข^๕่า^๕ไป^๕ย^๕ัง^๕ช^๕ี^๕ง^๕เ^๕น^๕ใ^๕ห^๕่^๕พ^๕ด^๕ัน
 เข^๕่า^๕ด^๕่าน^๕ัก^๕ช^๕ี^๕ง^๕เ^๕น^๕ใ^๕ห^๕่^๕ว^๕ิม^๕ไ^๕พร^๕ด^๕ั^๕น^๕ท์
 ผ^๕าย^๕ผ^๕ัน^๕รั^๕บ^๕ร^๕ั^๕อ^๕น^๕ย^๕่า^๕น^๕อ^๕น^๕ใจ^๕ ฯ

ย^๕อ^๕ก^๕ร^๕ก^๕ร^๕า^๕บ^๕ก^๕ม^๕บ^๕ัง^๕ค^๕ม^๕ไ^๕ห^๕ด์
 ด^๕ัง^๕ไ^๕พร^๕บ^๕อ^๕ก^๕ัน^๕ท^๕ัน^๕ท์
 ค^๕า^๕ป^๕ระ^๕ค^๕ัง^๕เด^๕ียง^๕ช^๕อ^๕ง^๕ห^๕ัง^๕อ^๕ง^๕มี
 เ^๕เด^๕รั^๕จ^๕พ^๕ด^๕ัน^๕ท^๕ัน^๕ท^๕มี^๕ค^๕ร^๕บ^๕ค^๕ร^๕น^๕
 ด^๕ั^๕ช^๕ด^๕ท^๕ร^๕ง^๕ค^๕ร^๕เ^๕อ^๕ง^๕ม^๕ณ^๕เ^๕ก^๕ษ^๕ม^๕ด^๕ัน^๕ด^๕
 ผ^๕าย^๕ผ^๕ัน^๕จ^๕า^๕ก^๕พ^๕ด^๕บ^๕พ^๕ลา^๕ไ^๕ม่^๕ช^๕่า^๕ท^๕
 บ^๕ีก^๕ช^๕่า^๕ย^๕บ^๕ีก^๕ร^๕ว^๕า^๕อ^๕ง^๕มี
 รั^๕บ^๕ย^๕ก^๕โย^๕ริ^๕ไ^๕ค^๕ด^๕ค^๕ลา
 ผ^๕ัน^๕ผ^๕าย^๕เ^๕น^๕ค^๕อ^๕น^๕ช^๕บ^๕จ^๕น^๕ห^๕น^๕่า

เกรงแล้วแต่ตามกันมา

ครั้นถึงยังซึ่งพระบุรี

พริ้งพร้อมพากันทันใด

๑ ครานันนิตมระดีไชยชาญ

ศึกษามงามตาตังชาติ

ผู้คนพลรบครบถ้วน

ฟังเพลงเขาเมืองด้าราญกาย

ที่โลกมากอยากได้เข้าของ

บ้างก็หาเฮม ไชโยภรณา

ครั้นเสร็จจรพแล้วกลับสู่ที่

พักถมายคตยาร้อนผ่อนใจ

๑ ครานันนิตมระดีฤทธิรงค์

ประทับนั่งยังปราศรัยครันชชวอด

ฮารารณาพระมหาสังฆราช มาร่วมอาสน์แล้วพระองค์ทรงปราศรัย

ท่านกตมฤทธิประสิทธิ์ใจ

รอนิมนต์ท่านดาตจักราบท

ครของเวียงเชียงไหมให้ด้าราญ

คัวของเราจะลาถลับขาน

ท่านพระครูจงอยู่ให้สุขใจ

แม้ไม่นานไปภายหน้ามีชาติ

เร่งตั้งบอกออกไปให้ทันที

เดียงโยธาให้ซึ่งคนึงไป

ครครรวรพดเจ้าอาคัย

เข้าในวงพลันทันที ๑

เที่ยวชมสถานย่านฉวี

ในบุรีแดนสุขตมกุดมาย

แต่ถวันโยชามากหลาย

เที่ยวถมายถรอดเสียดเสียด

เก็บเอาเงินทองทั้งแพรผ้า

หมแห่ล้าร้างปลาต้าราญใจ

ยังมีคนววยทั้งนายไพร่

อยู่ในเวียงเชียงไหมด้าราญบาน ๑

อาของแกดักถักถักคาหาญ

แต่ถมีพระโองการคำรัสไป

จะบวรไม่ให้ชักรองไม่ต้องการ

ได้เดือนยมีคักคักเป็นหลักฐาน

ไม่ช้านานก็จะดับถกุดไป

สู่ที่หงด้าพาราใหญ่

ครอบครของในจังหวัดมัญพิ

เข้าเหิมฮักรบสู้บุรีศรี

เราจะกริษาทพรมถลับมา ๑

๑ ครานันเดรจด์ังชวราช
 เกรนิงนถกรกความคามบัญญัติ
 ดังเราเป็นสงฆ์ทรงสักขา
 กุศลก็ถึงกันหมดไม่มี
 ดักออกไปก็ ได้เป็นถึงเจ้า
 คงผาสุกทุกขภัยไม่มีทา
 เงินทองสมบัติจตุรงค์
 คงตกอยู่กับกูเป็นแน่ใจ
 พอลึกแล้ว ท่านันท์นัท
 ว่าพระองค์จะทรง โปรดปราน
 อันเชียงใหม่พลไกรตายสิ้น
 พอลงมีตยังมีบรรณาไป

๑ ครานันพระองค์ได้ทรงฟัง
 รับสั่งใช้ชาวคตังในวงมา
 พร้อมเสด็จแหวนเพชรเครื่องประดับ
 ครันดำเร้วเร้วพลันทันที
 ประจุชาติเปิดองฝ่าคาคทงดั่ง
 ดำรอมตนรคานมนต์ตามคำวา
 นิลมดัยแต่งให้เป็นใหญ่
 มอบสมบัติขัตติยาในธานี
 ชาวประชาเสนาพร้อมพรัง
 บำรุงช่วยฮวยฮวดดีก่าจักษัย

ฟังประกาศจอมพงศ์เมืองหงสา
 คิดว่าเราบวชไปก็ไม่ได้
 คิดพันฆ่าผู้คนบั้นนี้
 ชินบวชไปไม่เป็นที่เจตนา
 ครองแดนต้าเวียงใหม่ใหญ่หนักหนา
 แค้นมาคนดี ไม่มีใคร
 รongพลตายงด้ร้วยฟ้าทั้งนาไร่
 นานไปเชียงใหม่สุดรำราญ
 เกรมิความชอบคอบด่าฉัน
 ก็สุดแล้วแต่การจะเป็นไป
 ก็ต้องขึ้นหงสาพาราใหญ่
 ถวายไทยบพิตรอิศรา ฯ
 ด่มหวังตั้งมาคปรารณา
 เบิกเดื่อฝ่ามือจตอนตวันดี ๆ
 นิมนต์พระในบุรีมาเร่งรา
 ดักสั่งตามมาคปรารณา
 แล้วนุ่งผ้ายกทองงามผ่องดี
 ครอบครองเวียงใหม่ได้สู้
 ให้เป็นที่ขึ้นบานดำราญใจ
 ทังพระดั่งชวราชวัดบ้ำใหญ่
 ดั่งโตมิให้มันมาบ้ำทา ฯ

๑ ครานน^๕พระองค^๕ม^๕ทรงเศ^๕ หลักประเทศคือเมืองหงดา
 ครน^๕เจ้าจ^๕ร^๕ร^๕พ^๕น^๕ท^๕น^๕เว^๕ตา พระราชาเอนอร^๕ร^๕ด^๕ว^๕ร^๕ด^๕พ^๕น^๕
 ด^๕ง^๕ด^๕ม^๕ง^๕ม^๕ระ^๕รา^๕พ^๕ระ^๕ยา^๕นาย ให้ผ^๕น^๕ผ^๕าย^๕เว^๕ร^๕ว^๕ร^๕ม^๕ร^๕ม^๕น^๕
 วั^๕บ^๕เว^๕ง^๕วั^๕ค^๕ค^๕ก^๕ระ^๕บ^๕อน^๕ให้ถ^๕น^๕ค^๕ร^๕น^๕ จ^๕ะ^๕ผ^๕าย^๕ผ^๕น^๕ก^๕ด^๕บ^๕ห^๕ด^๕ง^๕ย^๕ง^๕ร^๕า^๕น^๕ี ๑

๑ ครานน^๕พ^๕อ^๕ก^๕ท^๕า^๕น^๕อ^๕า^๕มา^๕ค^๕ย^๕ม^๕อ^๕ญ^๕ วั^๕บ^๕ร^๕อน^๕ม^๕อ^๕น^๕ง^๕จ^๕อ^๕ก^๕
 ด^๕ง^๕ด^๕า^๕ว^๕ด^๕บ^๕ด^๕ค^๕โย^๕ช^๕ี เ^๕ว^๕ร^๕เ^๕ร^๕ย^๕ม^๕ก^๕น^๕ท^๕น^๕เว^๕ตา
 พ^๕อ^๕ไ^๕ค^๕ฤ^๕ช^๕ก^๕เ^๕ก^๕จ^๕ร^๕ง^๕ค^๕ ท^๕อ^๕น^๕ช^๕ง^๕ห^๕่^๕ห^๕น^๕น^๕น^๕ห^๕า
 อ^๕อ^๕ก^๕จ^๕า^๕ก^๕เว^๕ย^๕ง^๕ช^๕ย^๕ง^๕ไ^๕ม^๕วั^๕บ^๕ไ^๕ค^๕ด^๕ค^๕ลา ค^๕น^๕ห^๕ด^๕ง^๕ย^๕ง^๕ห^๕ง^๕ด^๕า^๕ร^๕า^๕น^๕ี ๑

กำเนิดหลายสุริยัน

๑ มาพระเจ้าชอกดัมภ์กล่าว
ให้ท่านผู้หนึ่งฟังเด่นเห็นดี
ถึงพยายมัตถ์ดวยงของฮาฯ
จะฆ่าพันมันไม่วายชิวา
ของศึกเค็ชต่าง ๆ
มันหันหน้าว่าจึ่งซึ่งไซย
นับเด็วจดืบเข็ดวันดัญจร
เห็นเขาเขินเนินทางหว่างคีดา
ด้วรมตณอานมนต์แด้วเรียกถม
พอเด็วจมนต์เกิดวิถดเป็นพระพาย
พฤชาสูงยุงย่างหักสระบัน
หอบเอาผีภุตพรายหายกายา
แดตแถวแนวทางหว่างสังขร
ไม่รู้ว้าหลงมาตาบดไต
ข้าฮาฮามาดักทชชบ
ส่งด้วรพยายแพมวายซึ่งชิวา
ครันว้าจะกินหลังยังชาน
พลัดตงหลงทางกกลางไพร

แดงเด้าเค้ามวถถอนถ
เหนอยเต็มทีชยบกรับชยบเดภา
เมือมีค้ำจแวดด้อมพร้อมหน้า
โกรชาชดักันแน่นใจ
ทุกอย่างหาคิดเฮามาไม
หลงไปไนไพรพนาจว
ตงตอนทางไปไถถนักหนา
เข้าเพ็งผาหุยดยงักำมังกาย
ด้วยฮาคมครุบรหวารมานานหลาย
มากมายพักชองครนึ่งมา
ภูเขาดันดิงจะแยกชอกแตกช้า
พอดมชาพยายมัตถ์ค้อยด้วร้างใจ
หนทางจรวังมาไนบ้าใหญ่
จะกดับไปไมแจ้งแห่งมรรคา
กยอยยบหลดถหนเขาม้า
โคกกาถ่าสรวตสลดใจ
ก็เป็นที่คัมใจไปไม่ได้
จะกดับไปก็ไมแจ้งแห่งทางมา

จะตัดทุ่งมุ่งตรงเข้าดงกว้าง
 คิดพลาดทางสว่าง โศก
 ถึงจะตกทึบไถไม่ย่อท้อ
 ได้เล่าเรียนวิชาการจนชาญไซย
 คิดแล้วทันทีไม่รีรอ
 ค่อยช้าเดื่องเยื้องยาตราครมมา
 ตัดทุ่งมุ่งตรงเข้าดงกว้าง
 รมระรื่นพนทรายรายไป
 เจ้าพลายพังฉิ่งเองวิเวกจิต
 ตั้งแต่พรากจากบ้านจอมทองมา
 ไถนอนแนบแอบนวดตึงจนสิ้น
 พอเช้าตรู่สุริโยชะโนทัย
 ตึงแต่ทำสงครามตามสู้รบ
 เคาระหึกกรรมนำตรงมาดงตาม
 กรรมแล้วแฉ่นแฉ้วของพี่เขย
 อยู่ด้วยกันหลัด ๆ พลัดกันไป
 โศกพลาดไม่สร่างครางครวญ
 แร้งจิตสุดคิดในอุรา
 แดศุพฤษยาในป่าดง
 หอมตักน้มน้ำนชาดาร์ภี
 จำบิยี่ดุ่นบุณฑาค

หาหนทางที่จะไปไกลน้กหนา
 นี้ก็ว่าเราก็มียุทธิไกร
 เราก็พอจะรอดต่อผู้ใด
 ตกไหนไม่กลัวตัวมรณา
 อดยได้มีคหมอเหน็บว่า
 ดงจากภูผาคลาโคด
 ไม่สูงยุ่งย่างแด่โลด
 หรง ๆ เรไรจับอุรา
 หอนคิดถึงแฉ่นแฉ้วเส่นหา
 ไม่เห็นหน้าน้องรักภักคิน
 แต่เมื่อคินวันบิตาน้องยกให้
 ก็จากไกลกันมาเป็นช้านาน
 เลยไม่พบน้องรักสมัครดมาน
 จะกลับบ้านก็หลงงงงวยไป
 เวรใดเลยจิบติซัดให้
 เวรใดตามพรากให้จากมา
 รัญจนในใจให้หา
 แร้งใจโคดคดาทันที
 ริมพงเชิงหวายชายฉวี
 มะลุดีฐู้ออรชร
 คุมกาภาล่ากทงถ่อน

คัดเค้าถ่ายหยดพุดจรร
 เกิดแกวกระถินอินจันทัน
 แมงคุดตะมุตะเป็นพอง
 เจ้าพลาย โหยหิวหอบบอบช้ำ
 เห็นผลตาผลหัดนาคากดาตาด
 พระสุริเยเวลาจอนเย็น
 ชนตายบนต้นไม้ตะเคียนยาง
 นางระนึนเหนียวไม้ไทร โหน
 เจ้าพลายพังดวงเวงอเวงใจ
 บ้านฉะนแกวพี่จระจิกโยก
 ทุกชั่วอนไม่ผ่อนดักเวลา
 ชอกเขยไม่เคยจะตกอับ
 เดินคองหลงทางกลางไพร
 เพียงเขยผีต่างกลางเถียน
 อย่าให้ โสภ ไรครวญหนักใจครัน
 ทงตัวรำก้ออย่าให้หลงคอง
 แม้นประดับพบพิศครน้องรักพัน
 รำพันพลงมาในกลางพนาวาส
 เย็นด้อยของพองเกล้าหนาวระห้าน
 ถึงชุ่มแข็งเพิงผากิดาตาด
 หยดด้านักพิศผ่อนอ่อนใจ

มะลิช้อนช้อนช้อนช้อนช้อนช้อน
 ดูกหอมมงอมนครันหล่นร่วง
 ยมโดย ไรยร่วงตาชดา
 ตรอมระกำอยู่ด้วยรักหนักหนา
 พลายชมเพลินเดินมาเก็บกินพลง
 ดัดอวดถึงหวงแผ่นทองคาง
 รั้งครางเสียงขรมระงมไป
 กูตะ โทณเสียงก้องรั้งให้
 หอนฮาดยักคิดถึงน้องไหมของฮูรา
 เสร้า โสภนชนคชอยละห้อยหา
 กิดชมนมาแลงก้นน้ำเดียน้ำใจ
 ยบยับแฉะยากดำมากใหญ่
 ดักเมื่อไรจะได้พบประดับกัน
 ช่วยเตือน ใจน้องประคองขวัญ
 ผ่อนผันใจพ้อพบประดับกัน
 ช่วยนำส่ง ให้ถึงเคหานั้น
 จะแต่งดรรพ์เม็ดไก่อสุรามาน
 นำค่างหยาดหนาวใจในไพรฉันท
 ประหนึ่งปานช้วนจะบรรดัย
 รุกชชาติเขียวช่อหม่นไธว
 เสียงเว ไรหรงรอบรอบศรี

ด้ว^๑ถึงห้องรองอำพองแผ่น
 พลายดำ^๒นักพักนอนผ่นอินทรี^๓
 พลายคะ^๔หนึ่งคิดถึงแค้นแก้ว
 ครวญ^๕ครว^๖ร่ำ^๗ระ^๘หนึ่ง^๙ร่ำ^{๑๐}ฟัง^{๑๑}ใจ

๑ คราน^{๑๒}นั้น^{๑๓}นาง^{๑๔}เว^{๑๕}ดี^{๑๖}ได้^{๑๗}ภา
 โศกา^{๑๘}ใน^{๑๙}อา^{๒๐}รม^{๒๑}ณ์^{๒๒}ไม่^{๒๓}דם^{๒๔}ประ^{๒๕}ตี
 เเว^{๒๖}ดี^{๒๗}จน^{๒๘}ว^{๒๙}ล^{๓๐}ระ^{๓๑}ของ^{๓๒}ท^{๓๓}้อง^{๓๔}แก่
 เเว^{๓๕}กร^{๓๖}วม^{๓๗}ไ^{๓๘}ก^{๓๙}ระ^{๔๐}ทำ^{๔๑}แต่^{๔๒}ก^{๔๓}่อน^{๔๔}มา
 บ^{๔๕}่า^{๔๖}ว^{๔๗}ไ^{๔๘}ร^{๔๙}่า^{๕๐}ม^{๕๑}คน^{๕๒}ออก^{๕๓}ช^{๕๔}น^{๕๕}ตาม
 หล^{๕๖}ัด^{๕๗}ค^{๕๘}ัด^{๕๙}ค^{๖๐}ทาง^{๖๑}กล^{๖๒}าง^{๖๓}ไ^{๖๔}ร^{๖๕}ว^{๖๖}ัน

๑ คราน^{๖๗}นั้น^{๖๘}จึง^{๖๙}โ^{๗๐}ม^{๗๑}นาง^{๗๒}เว^{๗๓}ดี^{๗๔}
 เติ^{๗๕}น^{๗๖}ทาง^{๗๗}มา^{๗๘}ใน^{๗๙}ก^{๘๐}ด^{๘๑}าง^{๘๒}พ^{๘๓}นา^{๘๔}ด^{๘๕}ัย
 นิ^{๘๖}จ^{๘๗}า^{๘๘}เ^{๘๙}ย^{๙๐}ไม่^{๙๑}เค^{๙๒}ย^{๙๓}เ^{๙๔}ติ^{๙๕}น^{๙๖}ด^{๙๗}ง^{๙๘}ค^{๙๙}อน
 ห^{๑๐๐}้วย^{๑๐๑}ต^{๑๐๒}ร^{๑๐๓}อก^{๑๐๔}ช^{๑๐๕}อก^{๑๐๖}ช^{๑๐๗}า^{๑๐๘}ว^{๑๐๙}า^{๑๑๐}น^{๑๑๑}ช^{๑๑๒}ดา
 บา^{๑๑๓}ทา^{๑๑๔}เ^{๑๑๕}ย^{๑๑๖}ย^{๑๑๗}บ^{๑๑๘}ย^{๑๑๙}อ^{๑๒๐}บ^{๑๒๑}บ^{๑๒๒}อ^{๑๒๓}บ^{๑๒๔}ระ^{๑๒๕}บ^{๑๒๖}ม
 เติ^{๑๒๗}น^{๑๒๘}พ^{๑๒๙}ลา^{๑๓๐}ง^{๑๓๑}แ^{๑๓๒}ด^{๑๓๓}ง^{๑๓๔}น^{๑๓๕}าง^{๑๓๖}คร^{๑๓๗}่า^{๑๓๘}คร^{๑๓๙}ว^{๑๔๐}ญ^{๑๔๑}

๑ คราน^{๑๔๒}นั้น^{๑๔๓}น^{๑๔๔}าง^{๑๔๕}ศ^{๑๔๖}รี^{๑๔๗}มา^{๑๔๘}ดา
 วั^{๑๔๙}น^{๑๕๐}จ^{๑๕๑}ิต^{๑๕๒}ค^{๑๕๓}ง^{๑๕๔}พิ^{๑๕๕}ษ^{๑๕๖}ย^{๑๕๗}ย^{๑๕๘}ค^{๑๕๙}ค^{๑๖๐}
 ก^{๑๖๑}ร^{๑๖๒}ร^{๑๖๓}ม^{๑๖๔}เ^{๑๖๕}ย^{๑๖๖}ก^{๑๖๗}ระ^{๑๖๘}โร^{๑๖๙}เ^{๑๗๐}ย^{๑๗๑}ค^{๑๗๒}ก^{๑๗๓}อ^{๑๗๔}บ^{๑๗๕}
 เม^{๑๗๖}ื่อ^{๑๗๗}ค^{๑๗๘}ร^{๑๗๙}ง^{๑๘๐}น^{๑๘๑}น^{๑๘๒}ด^{๑๘๓}อ^{๑๘๔}ง^{๑๘๕}พ^{๑๘๖}ัน^{๑๘๗}เ^{๑๘๘}ียน^{๑๘๙}ช^{๑๙๐}ว^{๑๙๑}
 ห^{๑๙๒}มา^{๑๙๓}ย^{๑๙๔}ใจ^{๑๙๕}จะ^{๑๙๖}ไป^{๑๙๗}ก^{๑๙๘}ร^{๑๙๙}ง^{๒๐๐}ศ^{๒๐๑}รี

โ^{๒๐๒}ต^{๒๐๓}เ^{๒๐๔}น^{๒๐๕}อ^{๒๐๖}ก^{๒๐๗}ค^{๒๐๘}ะ^{๒๐๙}น^{๒๑๐}ึง^{๒๑๑}อ^{๒๑๒}ิง^{๒๑๓}
 พ^{๒๑๔}ระ^{๒๑๕}สุ^{๒๑๖}ร^{๒๑๗}ีย^{๒๑๘}เ^{๒๑๙}ย^{๒๒๐}น^{๒๒๑}่า^{๒๒๒}ค^{๒๒๓}่า^{๒๒๔}ง^{๒๒๕}ไป
 โ^{๒๒๖}ก^{๒๒๗}แ^{๒๒๘}ด^{๒๒๙}จ^{๒๓๐}าก^{๒๓๑}น^{๒๓๒}อ^{๒๓๓}ง^{๒๓๔}ห^{๒๓๕}ม^{๒๓๖}อ^{๒๓๗}ง^{๒๓๘}ไ^{๒๓๙}หม^{๒๔๐}
 เ^{๒๔๑}ย^{๒๔๒}ห^{๒๔๓}ด^{๒๔๔}บ^{๒๔๕}โ^{๒๔๖}ต^{๒๔๗}อ^{๒๔๘}ย^{๒๔๙}ใน^{๒๕๐}ห^{๒๕๑}อ^{๒๕๒}าง^{๒๕๓}ศ^{๒๕๔}รี^{๒๕๕}
 ก^{๒๕๖}ั^{๒๕๗}บ^{๒๕๘}าง^{๒๕๙}ศ^{๒๖๐}รี^{๒๖๑}มา^{๒๖๒}ดา^{๒๖๓}มา^{๒๖๔}ร^{๒๖๕}ศ^{๒๖๖}
 ห^{๒๖๗}น^{๒๖๘}ย^{๒๖๙}ค^{๒๗๐}ค^{๒๗๑}ิ^{๒๗๒}โ^{๒๗๓}ย^{๒๗๔}ภ^{๒๗๕}ย^{๒๗๖}โ^{๒๗๗}ค^{๒๗๘}ค^{๒๗๙}ดา
 ท^{๒๘๐}ุ^{๒๘๑}ก^{๒๘๒}ั^{๒๘๓}แ^{๒๘๔}ด^{๒๘๕}่า^{๒๘๖}บ^{๒๘๗}า^{๒๘๘}ก^{๒๘๙}ย^{๒๙๐}า^{๒๙๑}ก^{๒๙๒}น^{๒๙๓}ก^{๒๙๔}ห^{๒๙๕}นา
 พ^{๒๙๖}ร^{๒๙๗}า^{๒๙๘}ก^{๒๙๙}ล^{๓๐๐}ู^{๓๐๑}ก^{๓๐๒}น^{๓๐๓}ก^{๓๐๔}า^{๓๐๕}ม^{๓๐๖}ัน^{๓๐๗}ค^{๓๐๘}า^{๓๐๙}ม^{๓๑๐}ัน
 ห^{๓๑๑}า^{๓๑๒}บ^{๓๑๓}ห^{๓๑๔}า^{๓๑๕}ม^{๓๑๖}เ^{๓๑๗}้า^{๓๑๘}ช^{๓๑๙}อ^{๓๒๐}ง^{๓๒๑}ระ^{๓๒๒}ม^{๓๒๓}ั^{๓๒๔}ม^{๓๒๕}ัน
 วั^{๓๒๖}บ^{๓๒๗}พ^{๓๒๘}าก^{๓๒๙}ัน^{๓๓๐}เ^{๓๓๑}้า^{๓๓๒}บ^{๓๓๓}า^{๓๓๔}ค^{๓๓๕}า^{๓๓๖}โ^{๓๓๗}ค^{๓๓๘}
 ห^{๓๓๙}อ^{๓๔๐}บ^{๓๔๑}ห^{๓๔๒}อ^{๓๔๓}ง^{๓๔๔}ห^{๓๔๕}ม^{๓๔๖}ัน^{๓๔๗}ห^{๓๔๘}ม^{๓๔๙}อ^{๓๕๐}ง^{๓๕๑}โ^{๓๕๒}ง^{๓๕๓}ไ^{๓๕๔}
 ค^{๓๕๕}อ^{๓๕๖}ง^{๓๕๗}แ^{๓๕๘}ค^{๓๕๙}ด^{๓๖๐}ม^{๓๖๑}ระ^{๓๖๒}ง^{๓๖๓}ม^{๓๖๔}ใจ^{๓๖๕}อ^{๓๖๖}น^{๓๖๗}อ^{๓๖๘}ุ^{๓๖๙}ร^{๓๗๐}
 ด^{๓๗๑}ิ^{๓๗๒}ง^{๓๗๓}ร^{๓๗๔}แ^{๓๗๕}ด^{๓๗๖}ง^{๓๗๗}ท^{๓๗๘}าง^{๓๗๙}ห^{๓๘๐}อ^{๓๘๑}าง^{๓๘๒}
 แ^{๓๘๓}ค^{๓๘๔}จ^{๓๘๕}่า^{๓๘๖}ด^{๓๘๗}ม^{๓๘๘}ค^{๓๘๙}อ^{๓๙๐}ง^{๓๙๑}ห^{๓๙๒}ม^{๓๙๓}อ^{๓๙๔}ง^{๓๙๕}
 แ^{๓๙๖}ด^{๓๙๗}ระ^{๓๙๘}ท^{๓๙๙}ม^{๔๐๐}ใจ^{๔๐๑}า^{๔๐๒}ม^{๔๐๓}ท^{๔๐๔}ร^{๔๐๕}า^{๔๐๖}ม^{๔๐๗}ด^{๔๐๘}ง^{๔๐๙}
 จ^{๔๑๐}ิ^{๔๑๑}ด^{๔๑๒}ก^{๔๑๓}ระ^{๔๑๔}ด^{๔๑๕}ัน^{๔๑๖}บ^{๔๑๗}ัน^{๔๑๘}บ^{๔๑๙}อ^{๔๒๐}ง^{๔๒๑}ด^{๔๒๒}่า^{๔๒๓}ม^{๔๒๔}
 เ^{๔๒๕}เ^{๔๒๖}น^{๔๒๗}ล^{๔๒๘}ู^{๔๒๙}ก^{๔๓๐}ะ^{๔๓๑}ไ^{๔๓๒}ก^{๔๓๓}ใน^{๔๓๔}อ^{๔๓๕}ุ^{๔๓๖}ร^{๔๓๗}า^{๔๓๘}ห^{๔๓๙}ม^{๔๔๐}อ^{๔๔๑}ง^{๔๔๒}ศ^{๔๔๓}รี
 เ^{๔๔๔}ย^{๔๔๕}ห^{๔๔๖}อ^{๔๔๗}ท^{๔๔๘}ุ^{๔๔๙}ก^{๔๕๐}ั^{๔๕๑}ไ^{๔๕๒}ศ^{๔๕๓}ก^{๔๕๔}อ^{๔๕๕}ุ^{๔๕๖}ร^{๔๕๗}
 ย^{๔๕๘}บ^{๔๕๙}ย^{๔๖๐}บ^{๔๖๑}เ^{๔๖๒}ย^{๔๖๓}เ^{๔๖๔}ย^{๔๖๕}เ^{๔๖๖}ย^{๔๖๗}เ^{๔๖๘}ย^{๔๖๙}เ^{๔๗๐}ย^{๔๗๑}เ^{๔๗๒}ย^{๔๗๓}เ^{๔๗๔}ย^{๔๗๕}เ^{๔๗๖}ย^{๔๗๗}เ^{๔๗๘}ย^{๔๗๙}เ^{๔๘๐}ย^{๔๘๑}
 ค^{๔๘๒}ร^{๔๘๓}ง^{๔๘๔}น^{๔๘๕}มา^{๔๘๖}พ^{๔๘๗}ด^{๔๘๘}ค^{๔๘๙}เ^{๔๙๐}ม^{๔๙๑}เ^{๔๙๒}อ^{๔๙๓}ง^{๔๙๔}เค^{๔๙๕}อ^{๔๙๖}ง^{๔๙๗}ว^{๔๙๘}า^{๔๙๙}ค^{๕๐๐}า^{๕๐๑}ญ^{๕๐๒}
 ิ^{๕๐๓}ถ^{๕๐๔}น^{๕๐๕}ที่^{๕๐๖}ไม่^{๕๐๗}ร^{๕๐๘}ู้^{๕๐๙}จ^{๕๑๐}ัก^{๕๑๑}เ^{๕๑๒}น^{๕๑๓}ห^{๕๑๔}ด^{๕๑๕}ก^{๕๑๖}ฐ^{๕๑๗}า^{๕๑๘}น

เสียใจในฤทัยแสนเดือดดาล
 พลดกายาเย็นต้นชญา
 ครนรุ่งเช้าเข้าป่าพากันไป
 แต่เดินทางกลางน้ำดิบห้าวัน
 ขอขยากกรากกร้าแค้นรำคาญ

มีทุกข์ระคิดอ่านประการใด
 หุงหาข้าวปลากินวิมโร
 มิให้ใครพบตนกลัวคนพาด
 ไกลประเทศเขตคันทนถัดนาน
 ไม่มีความตำราญสักเวลา ฯ

๑ รอกดับกล้าเจ้าความแต่ของตน

บุตรท่านชายพลายชุมพลตัวถนัดกล้า

แต่เดิมทักมโกลธาวมา
 เมื่อก่อนนางโคฬลายชุมพล
 อยู่ด้วยกันไม่ทันก็เดือนมี
 นารีนครรักชอนอ่อน ๆ
 คลอดบุตรสุดรักพักตร์อำไพ
 เกิดนายชื่อพลายมณีนารถ
 บวชเป็นสงฆ์ทรงศีลอภิญญา
 มารดาคอยหาด้รับสั่ง
 อยู่มาผาสุกทุกวัน
 วันนั้นเจ้าครูสุริโย
 หนึ่งดบงทรงจวรวิธอุธา
 หลัดตคตคทางกลางทุ่ง
 พอเจอเข้าป่าละเมาะยามเคราะห์หัด
 ผอนนั่งอยู่หว่างดั่งขร

คือธกนางสร้อยระย้านารี
 เป็นผัวคนโปรดเปรมเกษมศรี
 เจ้าพลายหน้ทั้งนางไปห่างไกล
 ชาวธรณีบุญจวนทอนให้
 อายุนักได้หลายมีมา
 อยู่บ้านพักเขตแขวงตำแหน่งบำ
 เรียนวิชาเป็นนักเตงแค้นเก่งครัน
 ให้พระสงฆ์เข้าเพลประเคนฉัน
 ชาวบ้านนมนมบถเฝ้าองค์ธธา
 แดงอ โธเทยต้องสว่างหล้า
 ตระบายบาตรยาดราจากกุฎ
 หมายมุ่งจะเที่ยวเดินเนนจิต
 ประดับพบนารีศรีมาตา
 เห็นขยอ่อนปรับทุกข์ไม่สุธา

กับหญิงสาวคราวงามอร่ามตา
 เช่ร็ดกานมาจากไหนเล่า
 บริสุทธุ์ผุดผ่องละของครัน
 ปลาดใจใครหนอไม่รู้จัก
 คิดแล้วพระดังมีผู้ทรงญาณ
 ว่าอุบาสิกามาจากไหน
 ชยา^๕เขอนคำอำพรางทางด้จจา

๑ ครานันคีร์มาลาयाใจ

เจ้าความไปตามคตมิ
 แดงเจ้าความตามขุบดแต่ตนเรอง
 ดงแต่ตนตงอดจนปลาดมา
 เป็นเมียพระหมั่นโวยชายชาญ
 ครงนมาญาตกากไมมี

๑ ครานันพระพลายมณีนารถ

พลายชุมพลบิดาข้านใจ
 ด้กาด้างมกับเคำรชดริต
 ทานพระดังสมงตงค้อยเร็วรา
 คีอรุปนแแถบศรพลายชุมพล
 ชยาทุกจริตเคยค้อยคิดตริกตรองการ
 ด้ร้อยระย้าโยมร้อชยาภพประ
 ชยาข้าโยเชิญไปเสี้ยพันท์

บ่าวข้าคุมของกองใจพัตัน
 มีไร่ชาบ้าน^๕เป็นแม่^๕มวน
 ผิดพรณผู้คไมมีปาน
 จำจะหยุดตามชักเอาหลักฐาน
 กัดอ่าด้ด้นได้ตามตงก
 ทุกจริตอนอย่างไรให้เร้งว่า
 อาตมาอยากจะแจ้งแห่งคต ๑
 ยกมือไหว้พระดังมีผู้ทรงศรี
 ว่าฉนนพัตบ้านมมานมา
 ทแค้นเคืองทุกข์ใจใหญ่หนักหนา
 ตอชราชศรีมาสถานาร
 พรายท่านพลายชุมพลเร็วของศรี
 มรุตจะไปฟังผู้ใดใคร ๑
 ใจแทบขาดฟังคำก็จำได้
 ทีโยมเรอบอกไว้แต่ก่อนมา
 แน่จิดจริงจงเหมื่อนตงว่า
 พุดจาดชอบความไปตามการ
 แดงแจ้งความตามตงที่ไรชาน
 ไปพักบ้านอาตมาเคหา
 แกจะไต่ถามไปตามที
 เหย้าเรื่อนมีอยู่ได้สบายใจ ๑

๕
๑ ครานนนวนนางศรีมาลา

คือยผาดูกคล้ายทุกข์ในฤทัย
 บ่าไหล่หาบรองตามหลัง
 ฝ่ายข้างท่านพระสังข์ทรงก็ลา
 ครนถยังซึ่งเคหา
 เร็วเข้าญาติของเรามาแต่ไกล

๕
๑ ครานนธวัชระยานารี

ตกใจลงบันไดนถาน
 นิ่งของแฉ่วร้องว่าเชิญท่าน
 ร้องเรียกบ่าวว่าอ้ายเจ้ากบฏิตา
 จักแจงแต่งหาเสื่อฮอน
 เอาขนนำพานรองของข้างใน

๕
๑ ครานนอ้ายเจ้ากบฏิตา

จักแจงแต่งเสื่อเจ้าเร่จตี

๕
๑ ครานนท่านพระพุดายมณี

นี้แน่ โยมรูปจะบอกออกจำคำญ
 เป็นเมียหมั้นโดยไชยชาญ
 เป็นนารีพิระโทท่านบิดา
 เสียเมืองเคืองเชิญเป็นดาหัด
 หน้เข้าซุ่มซ่อนอยู่ในไพร

ได้ฟังว่าอินทนิลจะมีโทษ

ชวนเวสถึงบุตรระโทโคตกลา
 พร้อมพรังเดินทางมาดางบ่า
 นำหน้ารับพาคตาไกล
 เรียก โยมเรื่อราไม่ซ้ำได้
 จะอาศัยผ่อนทุกข์ธุระดำราญ ฯ

เรื่อรจากเคหาไม่ว่าราน

ไม่แจ้งการว่าผู้ใดไปไหนมา
 ต่างคนถนถนชุนเคหา
 แรกมาหารับร้อนอย่านอนใจ
 หยิบหมอนเอามาอย่าซ้ำได้
 ยกมาให้พร้อมกันทันที ฯ

ฟังนายว่าเรื่อพด้นรมันชมิ

ยกมาตั้งยังทศรบวัน ฯ

พาทีตามจริงทุกสิ่งสรรพ
 ดูกานันแดร์ชื่อศรีมาลา
 ยอดคทหารดิอฤทธทศ
 เเคยจนมาตกยากจำบากใจ
 ดองเทยพดักชานที่อาศัย
 นินบุญหนักหากได้มาพบกัน

แล้วเดาความตามนุสนธิ์แต่ตนมา ทมารตาบอกรูปไม่เด็กสงคร
จะผันแปรแก้ไขอย่างไรกัน จึงให้ท่านคืนหลังยังธานี ฯ

๑ ครานนนวนนางสร้อยระย้า ครันได้ฟังพระเจ้าเกษมศรี
เข้านิ่งโกลยกรมิชไหว้ด้วยทันที

นี้บุญหนักหากได้มาประณ
เราเป็นญาติกันมากช้านาน
เชิญด้านกพิภพนอนฮยาวันจิต
การเท่านั้นพอจะเป็นไร
ครานนนวนนางศรีมาเถา
ปากว่าตาตออยู่เป็นนาน
อยู่มาช้านานท่านยาปู่
สมณะพระสงฆ์ของคณ

บุญของเราได้เข้ามาพบปะ
ตงเป็นเหยื่อเชือกข้างกลางไพรวัน

๑ รอยกบทรงเครื่องในเมืองลาว
นางเวสดีศรีมาธายาใจ
เสียทัพย์บยุบระย้ายาก
ตั้งดำบากยากแค้นแสนท้อ
ยามกินนอนฮยาวันถึงผัวใหม่
นารีเจ้ามีบุตรสุดได้ภา

ว่าหม่อมพี่เคราะห์ร้ายแทบวายปราณ

หาไม่ก็พากันเที่ยวหลงบ้าน
ไม่แจ้งการว่าอยู่แห่งตำแหน่งใด
แล้วค่อยคิดผันแปรแก้ไข
จงอดใจไว้อย่าหมองไม้ต้องการ
ครันฟังว่าค่อยคลายทุกข์ตั้งนาน
ฮ้อยถูกท่านพลายชุมพลก็ยังมิ
มิใคร่รู้ทศเดโชเจียวฟ้าผี
ดูหน้าตาทำทักเหมือนกัน

หาไม่จะต้องวิโยคโศกศัลย์
แหม่มมั่นคงจิตคิดตรึกตรา ฯ

ที่เหลดเหลกแตกดาวคราวใหญ่
ไปอาศัยสร้อยระย้าณาริ
ทุกขวันจรจากบุรีศรี
โรญาติราชที่จะฟังพา
แค้นชัดใจตั้งใคร่ตัดเอาเถาค่า
ชื่อว่าเจ้าพลายสุริยัน

แน่นน้อยน่ารักหนักหนา
 อายุได้หกปีกับสี่วัน
 ท่านแม่ฆ่าพาดัวไปฝากวัด
 ตั้งหน้าเพียรเรียนครูวิชา
 ด้านศิษย์วัดทจตเรียนหนังสือ
 เกยจรูถได้ ไก่กาหนากฎ
 พบเจ้าพลายสุรยหนักถาว

เตียงแข็งแซ่เด็กด้วยกันมากมาย

๑ ครานันจิง โฉมเจ้าพลายน้อย

เสียใจในอารมณ์แตรมอุรา
 ครนรุงเช้ากษัตราประเคนพระ
 พอพระฉนเสด็จสรรพราชกบมี
 ครนอมหน้าดำเรจเสด็จ

เจ้ากฏีกกราบกรานอาจารย์พด้น

๑ ครานันท่านอาจารย์ฉมภาวเฒ่า เป็นครูเก่าคนดีได้ศึกษา

แฉ่นถวิลยินดีปรีดา

โฉมเจ้าพลายฉนผายออกจากวัด

ไม่ช้านานถึงบ้านด้วยเร็วพด้น

ทุกฉนนถกมความทุกขรอน

อยากจะถามความยุบถชนนี้

ตั้งแต่ถกเกิดมาถกฮาภพ

พักตราถวิลฉมคมฉน

มารตานนรักใคร่คังนัยนา

ให้เขียนหัตถลายมือหนังสือหา

แต่นับมาจากมาร ใต้แปดมี

มันคังคอไม่นอชยรอยฉ

อาจารย์คแตจะทเกอบเจียนตาย

อ้ายชาติช่าไว้บคาน่าใจหาย

เกิดเคืองชุนฉนฉวยหลายฉนมา ๑

แฉ่มช้อยน่ารักหนักหนา

โคกกาไม่เป็นฉมประศิ

ไม่เกะกะเพราะตักถวิลคดี

ด้านศิษย์ฉนฉกถกฉนพด้น

เจ้าพลายน้อยค้อยมีเกษมฉนฉ

ชอฉนท่านไปเยี่ยมพระมารดา ๑

มิได้ฉนตามใจให้ไปพด้น

เดินคัรบรชฉนฉน

กราบไหว้ท่านมารตานาวี

จะฉนงนอนไม่ฉนทุกเป็นฉ

ท่านบิศาฉนฉนอยู่แห่งไร

ยุบฉนฉนอยากฉนฉนใหญ่

ไม่เห็นหน้าว่าบิดาเป็นอย่างไร

๑ ครานั้นเวลาดินารี

ชั้ตอันตันใจในอุรา

นั้นแนตกรกแม่จกแจ้

พ่อเจ้าช้อพลายเพชรไม่เร้ตใคร

อยู่ด้อยกันด้ามบีจมีเจ้า

ยกมาเนืองปล้นเมืองเฉาพารา

แม่อุ้มทองเจ้ามากบยา

รับรดักดับบ้านย่านตำบล

พ่อของเจ้าเล็กแตกทัพ

แม่ไม่แจ้จว่าไปแห่งใดไฉนนา

เจ้าพลายพังรอนให้วัดก

ตรีกตรองนงนาคาเพียงจาบตั้

ครนจะบอกชนให้ถถวน

เป็นแม่นแท้คุณแม่ไม่ให้ไป

อย่ากระนั้นเลยจะไม่บอกให้รู้

จะจากวัดตตคงพงพี

เที่ยวสืบข่าวชาวคราวเชียงใหม่นั้น

ถ้าแม่นจามตายวายชีวา

คิดพลางแถ้งทางกราบลา

รับรดักดับไปวัดดับพذن

จงแถ้งแจ้ไรให้อุกยา ๑

ครนได้ฟังวาทูกถามว่า

นางโคกกาแถ้งบอกเนือศความไป

เจ้าช้อแห่งในจิตคิดสังสัย

ได้ครอขบครองเชียงใหม่ม่นนานมา

มชญมั้นเข้ตเชียงใหมคักใหญ่กถ่า

เจลาด้ามยามกว่าแจ้บผู้คน

หนิกยเข้บ่าพนาถันท์

ประชาชนไม่แจ้แห่งกจจา

ยุบยับแถ้งด้ามากยากหนักหนา

วายชีวาหรือยังเป็นไม่เห็นกัน

ช่าในอกแทบชีวาจะฮาตั้ญ

จะผอนผันตามบิศาคลาโคด

คงจะกวนเก้ตก่อช้อใหญ่

คิดผอนผันฉันใดจึงจะติ

ฮาจารย์กักไม่ลาเจียวฟ้าผี

คำอนนตวเราจะโคดคลา

ให้พิบท่านพลายเพชรบิดาช่า

จะตรีกตราแถ้แค้นทศแทนมัน

ท่านผู้เป็นมารดาแถ้งผายผัน

ผอนผันตรงศความตามถบาย

พระสุริยันตะวันเย็นลงรอน ๆ เจ้าพลายร้อนใจระทมอารมณ์หมาย
 พอพอดบ่าเย็นไม่เห็นกาย เจ้าพลายก็ฝันผายจากภูมิจึง
 เดินตัดตมั่งท่องกว้าง เข้าในทางชายเนินคีรีศรี
 จนดาวเคตอนเคอนคัมดับเมฆ เจ้าพลายน้อยได้ก็ตามทางไป
 เที่ยงถึงค่างบ้างระเนนผิ ไม้ัง เดือโคร่งเห็นกระทิงดิ่งได้
 เย็นด้อยของพองเกล้าเกล้าใจ เที่ยงจึงหรีดเรไรระหริงนาน
 พอเข้าตรูสุริยาฟ้าสว่าง เห็นหนทางบ่าใหญ่ไพศาล
 เรือวซุ่มพุ่มไม้ในคงคาน ทิวอาหารบอบช้ำระกำกาย
 ล่องด้าบดพันถิ่นไพรธำณท์ เห็นหมู่บ้านผู้คนอยู่มากหลาย
 เข้าพักจากกับทวารกเตียงควาย ดำราณุกายเย่ซ่าพากันจร
 เต็กเหล่านันดำคัญวาทมูเพื่อน กักรอนเรื่อนไปดำนักพักผ่อน
 หาข้าวปลาให้กินพด้นพากันจร ร้อยเตียงควายร้องตะคองดำราณุใจ
 พักอยู่นั้นนานครันหลายเวลา เจ้าพลายรีบโคลสดาไม่ช้าได้
 จากบ้านนั้นผายผืนเข้าสู่อุไพร เทยวไปคนเคียดเปลี่ยวอุรา
 เตะระผีดังนางไม้ เจ้าไพรเขาเขินเนินผา
 กำบังโถมิให้ภัยมาบีทา เดือด่างเข้าบ่าไม่ทำไ
 ดิบห้าวันคนเค็นในคงคอน มาถึงถึงชรโตใหญ่
 คูดักด้าปากถาทางเข้าไป ร่มไม้เย็นวันชื่นอุรา
 เวลาเที่ยงแควอีอันหยุดผ่อนพัก ดำนักทางเดินเนินผา
 เย็นพระพายพัดฮือกระพือพา หอมทวนดู่มาลาให้จับใจ
 เห็นคเห็นฮอยเมือยฮ่อนอนหนึ่ง ใจประดังถึงความยากลำบากใหญ่

บ้านฉะนพระมารดาใจ
 ลุกจากมานาตาแม่คงตก
 หอนคนึงว่าพิงคตินจนันตร

๑ ครานันท่านเทวาในบ้ำกฉ่าง
 มาที่ ไตรภษาปรีักษากันทันที่
 ท่องทมิ ไช้ตระกุดไพร
 ชาติเดื่อเรอทหารชาญฉกรรค์
 จำเราจะช่วยแก้ไฉ
 เพราะที่นมถาแค้นดำราญ
 แม้นผู้ใดใครฉ่างเจทยมนต์
 จึงจะได้ไบบานทองของดี
 ต้องหนคงทนคำสัตวา
 จะทำการสิ่งไรตามใจคิด
 จำจะแนะนำให้ ไช้แก้
 รมรบกับผ้าพยนต์มี
 คึดพดวงแลอทางเข้านังชด
 ตามตั้งทจจริงน้ำใจ
 นี้แหละเจ้าเขาใจดีสำหรับคน
 พอตั้งเดื่อจดำเร็จพยนต์ทันที่

๑ ครานนเจ้าพลายสุรียัน
 สัมเนตรรณพยนต์ทันใด

จะโหยให้คิดถึงลูกผูกพัน
 จะตอกบั้นเพื่อตะเมอฝัน
 เจ้าพลายนั้นหลับไหลไม่ดมประเด้า

รักษาทางบ้ำใหญ่ในไพรศรี
 กุมารนเหตผลชอเบกตกรัน
 น้ำใจดำหาญชาญชยัน
 แม้นปล่อยให้ผายผันมิเป็นการ
 บอกไรแนะนำตามบรรหาร
 วิษาการลานทองของดี
 เช่นฆ่าพยนต์ทั้งดี
 วิชามีทำได้หลายชนิด
 ถึงจะแทรกพระสุชาภักดิ์ประดิษฐ์
 ได้ตั้งจิตทุกอย่างต่าง ๆ มี
 ผันแปรเด็กน้อยให้รู้ที่
 ต่อกตกับมันให้ทันใจ
 เขามือเด็กิดเจ้าบอออกอกให้
 เขากระบองฉ่างไฉข้างกาย
 รมรบผ้าพยนต์ให้มันมี
 เจ้าไพรศรีกับเทวาก็ฉาดโคด ๆ
 นิมิตฝันให้คิดดังล้าย
 แลเห็นไม้กายสิทธิ์ฤทธา

ดมตั้งใจที่เราไต่มนัดแน
 หวงถวิลยนิศปริศา
 เห็นน้ำพุระดูไหลหลั่ง
 ลงดูบด่างกายคีใจครัน
 หยกรงตั้งท่าควาไม้
 เติรว่าเข้าคูหาทันที
 วาดแวงหินเป็นแกววจเขียรชวง
 ที่ตั้งชางก็ชางเป็นจางใจ
 บางที่เขียรจกเขียรจอนจ
 คังจะหยดสดัดถมูกตา
 เขียรถานที่จะเป็นกายฉัทธ
 ทุกอย่างดวาระพันทงนนิ
 ๑ ครานนจะรดาดถึงผ้าพยนต์
 กัดกรามคำรามร้องก้อง โกลา
 หุนหันวงถวิลเข้าชางหน้า
 ไม่หลีกหลบขบเขียรเคียรพัน
 เจ้าพลายรยายทวารับ
 ช้างผ้าพยนต์ยักษมีคักตา
 กา โดม โจนจับดับประยุทธิ
 อีกระทีกอีกระหาญชาญชัย

ต่แท้เห็นประกายหนักหนา
 เจ้าพลายก็ตนนทราด้วยเร็วพถัน
 ริมทางชรง่อนถึงชรชันช
 เด็จรดรรพนับพถันทันที
 มั่นใจ โคตมิ่งยังมี
 เทียรชรมคิริดำราวญใจ
 เติรคองล็กแดงแดงไส
 ตั้งแดงอุทัยกระจางตา
 ล้อดดีเหลือของสดับกับผา
 ดว้างจำเห็นกระจางทางคิริ
 พระอินทรามานนิมิตไว้กับที่
 คุเป็นทีเพ็ดเพดินเจริญตา ฯ
 แดเห็นคนมุงมองจ้องหน้า
 แทบประหนึ่งภฎาจะแตกพถัน
 โกรธาเฉียรดัดล็กคักกัน
 กา โดม โจนรฎุกุมารา
 หมายดำทับประจันต์ไม่หนีหน้า
 โกรธากัดกรามคำรามไป
 อุตุตุดเฉียรถันหนันหวนไหว
 เข้าไถลรับรุกคดุกคดี ฯ

๑๑ ครานั้นเจ้าพลายร้ายกาจ

ด้นประยทฆแกว่งฮาจรกระบองตี

ผ้าพยนต์ตนหงนงนเป็นนาค

แต่จะตัวไม่กลัวใคร ไชยธานี

ผ้าพยนต์ตนหงนงนเป็นเลื้อยร้าย

แยกเขี้ยวเคี้ยวฟันไม่พรนใคร

ผ้าพยนต์อกตนหงนงนตัวถือ

เจ้าพลายบิคริต โทธไม่ไฉฉวาง

พยนต์ลุพลายดูเขารบรบ

ทั้งสองข้างต่างรบจับประจัญ

๑๒ ครานั้นเจ้าพลายสุริย์น

แกว่งกระบองเทวดัญหาญกาย

ด้วยเตะกระบองของกายสิทธิ์

ตีต้องพอกพยนต์ดังกษัตริ

เจ้าพลายชมว่าดมใจถวิล

เห็นประจักษ์ศักดิ์กษัตริฤทธิไกร

จึงดำเนนเดินยองเขาทองหีบ

ลายศรีมณี โมรา

เป็นช่องรันทนลดศคคเคียว

เข้าในห้องคหามาไม่นาน

หยิบมาตุ๊กตาของตี

ไม่รยาดพอกพยนต์ยันทัน

ตั้งคึดโตดเด่นแผ่นทะยาน

เดียดกรากขบเขียดเดียดประหาร

แกดักดำด่ามานัยของฮาใจ

ร่างกายลายครำตำใหญ่

รุกได้หมายฆ่ารีอาวอง

เป็นกระบือขวิดแวงตะแคงข้าง

อยู่ในกลางศรทดำคัญ

เจ้าพลายจับพยนต์เมียงเดียงหัน

เดียงไหวหวนเพียงถาจะทำลาย ฯ

หุนหันโกรธใจเป็นมากหลาย

เคืองชุนฉุนฉวยรบราว

เรื่องฤทธิไกรธานีไชยศิริ

กลายอินทรีย์เป็นหญ้าไปทันโต

พยนต์ดังสุนัขพัตกษัย

ดำราญใจนคัมบริดา

วาจฉับด้วยแกว่งแวงผา

วาจฉับจับตาดำราญบาน

เดินระตักนิกเฉลยอเดียดชาน

แลเห็นตามทองคำฮาไฟ

ตั้งดำคัญนมนมีเวทย์มนต์ใหญ่

เรื่องฤทธิประสิทธิ์ประเสริฐใจ

ต้องหนกงทนคำสดตรา
เรียนแล้วทรหดได้ทดลอง
จะผูกหุ่นขึงจะเป็นดังกลี
ดาร์พิศจกแจงแปดงายา
เจ้าพยานิยมดมจิตคิดถวิล
ดาร์พิศชัชษาเขุร่านาญใจ
ทดลองได้คือต้องตั้งใจนึก
เลยอาศัยในถ้ำพนาดี
หวนคะนึงคิดถึงมารดา
พอถ่ายแสงชนแดงพโยมมาน
จับกระบองของต้อนดิเศษ
จากถ้ำดำเนาเนินเดินไป
ดักเงาะเงาะหามลามด
ดำเร้จเดรี่จตุรพรบับประทาน
ดักทุ่งมุ่งมาในบ่ากว้าง
รมระรินพนกวอดทรายรายไป

๑ ขอยกบทกถาล่าวราวเรื่อง
ถึงโจรช่องในท้องพนาวา
เขาพงพีเป็นที่บ้านช่อง
บันทยาเคหาโอพาพาร

ทำสิ่งไรก็ได้ตั้งใจปอง
จะซ้ำแรกแทรกดูซาได้แคล้วคล่อง
ตามท่านของที่แนะนำแต่เดิมมา
เรียกฝูงมีบีคำจจากด้า
รบราฆ่าพันไม้บรเวดัย
เรียนชั้นเวทย์มนต์จนจำได้
ฤทธิไกรหาญกล้าการราว
จะกำหราบปราบศึกไม่นึกหนี
ทุกราตรีแค้นสู้รบถุกนาน
เดี่ยวจรวาจับฉาบซาบชาน
ตนดานจากคูหาคลาโคด
ที่เทเวศ์เรื่องฤทธิประสิทธิ์ให้
เข้าในโพรมพฤษขาน้ำดำราญ
ที่ร่วงหล่นส่งงอมหอมหวาน
ไม่ช้านานรีบเดินดำเนินไป
ไม่สูงยุ่งยางแต่ใสด
เฉียงจ้งหรีดเวโรระหรงมา ฯ
ให้ประเทืองพอประทั่งที่กังชา
ใหญ่โตโอพาร์ดำราญบาน
ตั้งเป็นช่องศึกคักเป็นหลัดฐาน
ฝากกระดานในตำแหน่งกำแพงมี

เจ๊กไทยหลายภาษาพม่าแรก
 มอญเข้ามาแต่ไกลโพรผู้ดี
 นายช่องตวัดมฤตขรรณ
 พากเพียรเรียนครุวิชาญาณ
 มีบุตรสาวชาวชาติชายอง
 ชายเจ้าเขาดับดับภรรยา
 มารดานางบัวทองผ่องแผ้ว
 รชกิงเกษเนตรขนงเป็นวงศ์
 ครั้นเวลาพบค้าย่าม้อง
 ตาม โคมไฟบัวโพรตาชดา
 บ้างดีเกราะเคาะไม้ตั้งตน
 ย้ายพวกดาวกนกบรชบเขา
 เจ้าพลายงทองทางมากตางบัว
 ผลจะ ได้คู่ครองปรองคองกัน
 เห็นผู้คนเดินหลวมตามได้
 เกดอณกุดมดาวหนุ่มพรั่งพรู
 แดกดูถิ่นฐานตั้งบ้านเมือง
 เกษมสุขสดนุกสนานตำราญครัน
 เชื้อบ้านใครเหตุไฉนอยู่ในบ้าน
 ดูเคหากี่ฝากกระตาคม
 แน่แล้วดีที่นั่นเป็นที่ช่อง

แปลก ๆ ญวนดาวชาวกรุงศรี
 เข้าอยู่ที่ปลูกเคหาหน้าตำราญ
 ชื่อว่าหมื่นประจัญคักดาหาญ
 คมทวยหาญมากมายหลายพัน
 รชบัวทองด้วยด้อมคมสัน
 เจ้าพลายนั่นดวงชายดับห้าม
 มีลูกแต่ด้วยด้อมห่มดี
 ได้ภักตั้งหลอตอตา
 ในบ้านช่องหมื่นประจัญคนกล้า
 มีทั้งเดื่อป่าพอกแนวเขา
 ดูปกัญชาพากันเผาเตา
 มีนเมาเห็ดำอูดัน
 เทวราชพาให้ผายผัน
 มาถึงนั้นยามเค็ชดังเกิดดู
 ไทยเจ๊กเด็กผู้ใหญ่หลายหมู่
 นั่งอยู่ยคเขยคแทบเบยคกัน
 ฟังเฟื่องดังในไฮศอวรัย
 ผู้คนทงนนั้นก็มากมี
 หรือจะมาตงรับทัพกรุงศรี
 ท่องทีพิทกลเป็นพันใจ
 มีบ้านช่องไทยดาวดาวใหญ่

แมนแท้แน่นักประจักษ์ใจ

จะระกคผู้คนชนทั้งนั้น

คงจะมีเงินทองของคลังคาร

คิดพลางแต่จทางศฤกษ์

เวลาดีที่มเศษดังเกิดใจ

เข้าแผ่งตนอ่านมนต์มหาเศก

เล็กด้ามร้อยคาบแล้วกราบกราน

๑ ครานัน ไทยลาวชาวบ้านช่อง

ตั้งคองยาพิรมฤทธิ

เห็นเงียบเหงาพลายเข้าไปในบ้าน

รับภตผิสงนางไม้

ทงพระภุมเจ้าทักหนจร

ผเญาทาวเรือนทศต

เที่ยวเดินดูหมู่บ้านใหญ่กว้าง

เห็นผู้คนบนเพ็ชระเมอไป

หญิงชายบ่าวไพร่แน่นหนา

ผ้าผ่อนลอนดุยไม้มีค

เจ้าพลายย่างชนหอขวางทันที

แต่งจศรคตูปพรหม

โตะเกาอทอดงนงอน

กระถางแถวแก้วเกิดกรรมการ

คำนวณจะเข้าไปให้รู้การ

ให้พากันเงียบหัดบดอดบ้าน

เราจะดูให้รู้การประจักษ์ใจ

ฟ้าเบิกนภางศ์กระจ่างได้

พอเห็นจะได้เวลาการ

ตามกำหนดตานทองของวัดถาวร

ไม่ช้านานเข้าไปในทันที

ครนว่าตองมนต์เวทย์วิเศษศรี

เคลมอินทรีย์ผอยพับหลับไป

แล้วโอมอ่านพระเวทย์เพศได้ย

ด้วยเวทย์มนต์คตใจทุกอย่างมี

ชุกช่อนกถัดคนบนมี

จึงหนีออกเป็นจุนให้อุ่นไป

แลด้างถ่วงบรตราเคหาใหญ่

หัดบโหลไม่เป็นดัมประดี

นอนระเมอเพื่อว่าเหมือนนบาย

นอนหมัดฝรั่งเพศเบ็ดนม

พันทูลด้าวรอยด้อยดัม

ด้าวราญรมยั้งเงินเย็นอรา

พุกหมอนเตียงดงทองหงษา

ด้ายหยดพุดจำปาจำมีไทย

พักอยู่ต้นบุณฑาค
 ได้กระดางตงเคียงเรียงกันไป
 ถึงหอขางหนทางประตูมืด
 จะผลัดไถ่ก็ไม่ไหวเต็มประดา
 เจ้าพลายร้ายมนต์มหาสะเดาะ
 เปิดประตูแดงไปทันที
 ชักลับแลรยขับไฟสว่าง
 ตรงเข้าแหวกม่านชนใน
 มีเพียงเคียงร่างนางหลับ
 ผิวหนึ่งมั่งดำดงทาของ
 พิศดู โนมตรุนางบัวทอง
 กระจ่างนวลทอนเห็นหน้านาง
 พิศดูผมหรือก็ดมทรงต้นศักดิ์
 คองอนคงหนงศัรพระอินทรา
 นีนวลเองหรือเจ้าแกดงเอาแบ่งผิด
 คมขำตาเด็กประเดรีฐิครัน
 หลับอันิทนำรมผ้าห่มหลุด
 กำเวิบรักร้อนหนักในอุรา
 แดงเจ้าพลายกรายกรชนบนเตียง
 เอนอ่อนกรยขับเข้าทับนาง
 ให้เดียวช่านคางเคียดค้อยรดังรัก

ตุมกาทาฝากนชัยใหญ่
 ดำราญใจเดินเที่ยวทักน่า
 มีจริตได้ดัดกแน่นหนา
 คนรักชานอนหลับกับขรณิ
 ดิมกอดนอนแฉดระออกจากที่
 ไม่เห็นมีผู้คนประหลาดใจ
 แจ่มกระจ่างดงจันทร์จำรัสไข
 แดเห็นทราวมไยนางบัวทอง
 งามรยขับบริดุฑษุคผ่อง
 นวลละของใบป่านเต็มอนาง
 ด้ายของผุดผาดระอาดระอ้าง
 ครูปราง่นำรักถักชรา
 บรรจงดักงามดรรพรับหน้า
 เนตรชนงวงหน้าเป็นนวลจันทร์
 บรรจงจักแต่งร่างดงนางดรรค
 ดองถันดงคอกปทุมมา
 เพียงแค้นสุดที่เรียมเด่นหา
 ประหนึ่งว่าได้เข้าประคองนาง
 ึงเคียงนวลน้องไม่ห่างร้าง
 คุมพิศพลาจคองเต้าปทุมมา
 ออกแทบหักเดียวเพราะภคิครนิษฐา

นิกจะปลดกางมุดมให้ล้มตา
ก็พรันตอถจจว่าจะเกิดความ
นอถละของกัตถองมนต์บันคาตใจ
จะคลาดทลาอุ้มพาเจ้างามธรรพ
ไว้ในถาธาเดศประเสวีฐี
คิดพลางแจ้งทางส่องกรกุ่ม
วิบริตคัตตรงเข้าคางคาน
มาถึงถาธาเดศประเสวีฐี
กำเวบริกหนักใจในอุรา

๑ ครานันจิง โฉมนางบัวทอง
ครันธร้างมนต์ที่คตใจพต้น
เซ่ผิตททินไม่ไร่บ้าน
คัวเราหลับถันทินทรา
นางคิดผิตประหลาดให้หวาดทอน
เห็นชายชิตยงคิดคตใจ
เจ้าพลายแอบแนบน้องประกองข้าง
นางช่อนหยิกพลิกผิตกไม่พุดจา

๑ ครานันจิงเจ้าพลายสุรียัน
กล่าวสุนทรพจน์งามตามไมตรี
จึงได้พาแก้วตามาจากบ้าน
ไม่ย่อนยอกหลอกรมด้วยถมดวง

พุดจาหยอกเขินให้พืดใจ
ดูกลตามก้อเหตุเภทใหญ่
หลับไหลไม่เป็นถมประดี
ไปทงหลับแนบชมประดีศรี
มิให้มราศีมาแผ้วพาน
โอบอุ้มบัวทองจากถถาน
พระสุรียานแจ่มแจ้งกระจ่างตา
เข้าในทเคยอยู่ในคูลา
แก่งกตแก้วตาด้วยเว็พต้น

นอถละของผ่องพิศถาถธรรพ
จอมขวัญถิมเนตรชันทักนา
เป็นถันฐานที่อยู่ในคูลา
สุธาอยู่ในบ้านถาราวญใจ
อกถันครันคัวตั้งเป็นไร่
ทอนไหวไปทงทงกายา
ไม่เห็นท่างรมชิตรนิษฐา
เมินหน้าเดียมมิได้จะโยตี

วิบริชัญปลอบน้องอย่าหมองศรี
คัวของพิรกนางไม่ธร้างทรอง
เขาวมาถย์แม่อย่าได้ท้ามทอง
แท็กวิรกหนักทอนวงในอุรา

ขอเชิญน้องผีนหน้ามาหาพี่
 นิจาใจไม่ส้มเปรตเวทนา
 นางฟังคำข้าจิตคงพิศศร
 แค้นคิดเพียงชีวิตจะวางวาย
 น้อยหรือนนกดทนกล้าดำมารถ
 ถ้า मैं ทราบถึงบิตาไม่ช้านาน
 ย่อมมาต้องนระขรื่องเคียดฟ้าผ่า

โย โสกี^๕นำตาจนฮาบหน้า
 คอหรือมาคตฮารีของพี่ชาย
 พวงงอนเสียใจมิใคร่หาย
 จึงภิปรายตอบความไปตามการ
 ได้เห็นคสรวิาคมจะตั้งชาร
 คงวายปรานเบ่นลงเป็นผงคดี

อย่างนำหน้าฮ้ายโจร โพรชาญชัศวี

จนบรรลัยไม่ขอร่วมประเวณี
 เจ้าพลายฟังกำลังรักทักจำเพราะ
 ถึงจะร้องไห้ก้องในตงตาน
 ไม่รับรักพนักหรือรยซึ่ง
 ถึงผู้ใดใครจะคิดติดตามมา

เชิญฟาดพันชีวิตให้วายปราน
 ช่างเหมาะเจาะแจเรจากดำหาญ
 ไซ้การของผูใดใครจะมา
 คงไม่ฟังมั่นแท้แน่หนักหนา
 คงรบราต่อสู้เห็นตักัน

ว่าพลายประคองนางช่นวางคัก
 พรักเจ้าเท่าเทียมชีวิตอัน
 นางพลัดผัดให้รักราญหาญกล้า
 ผัดเจ้าพลายอุนววยกระหน้าไป

จูบจะพิศปลอบน้องฮ่าหมองขวัญ
 ขอรับขวัญเสียดักหน้อยเถิดกตอใจ
 ตะ โทนกักร้องว่าไม่ปราศรัย
 ครันปราศรัยก็ ไม่รับความฮารี ฯ
 เห็นนางนุ่นชุ่นชองหมองศรี
 เห็นนารีเจ้าจะไม่ปลงใจ
 ไห้งงวยหลงรักไม่ผัดได้
 จะได้ฟ้าทรมวยเจ้าโคดคลา

๑ ครานันจึงเจ้าพลายสุริยัน
 ปลอบเท่าไรไม่วายความใดก็
 จำเราจะเบ้ามนคัมหาละดอย
 คงได้ชมส้มหวังตั้งใจ

คิดพลางแดงทางประนมกร
เข้าใกล้นางพลางเบ้าซึ่งมนตรา

๑ ครานางจึงโถมนางบัวทอง
ค้อยเหือดหายคล้ายแค้นแค้นทศ
อะไรนะพามาตามดอน
เชนนหรือพี่สาวรักกัน
แม่นรักจริงแต่อย่านั่งอยู่ช้านาน
ดูขอให้แม่พ่อท่านเต็มใจ
นันทาเดินเช่นไม้มือแม่
น้องเป็นหญิงไซ้จะทิ้งความดีจาง
นิจจามองโยไม้ตรองดูใจพี่
พี่พลัดพรากจากบ้านมานานครัน
ทั้งบุตรมารลาคนาญาติ
ไม่รู้จักผ่อนผันทำฉันใด

๑ ครันฟังถ้อยขอดสร้อยคิดถึงสาร
พลายชัยจับต้องประคองกร
เสียวซามปลามปลัดมดิมหลง
อัสจรวัยหอนไหวทง โลกา
เรือกดไฟมาในท้องมหาสมุทร
คลื่นระคนลมตึงเสียงบึงบึง

อุรวรอนอยู่ด้วยรักหนักหนา
ให้ลูกต้องกายาเจ้านารี ฯ

นวลละของต้องเวทวิเศษศรี
แต่นางมีสุนทรออกถอนพัติน
ก่อกอนทำให้น้องหมองขวัญ
ไม่ผ่อนผันทำให้น้องหมองน้ำใจ
พาดันคืนไปบ้านพี่อ้าย
ไม่ยกให้น้องจะตามพี่องามมา
อย่าก้อแกไโฮทงซึ่งนำหน้า
แม่นเหมือนว่าแดงเช่นคนคงศรัน
ทุกอนนความร้อนไม่ผ่อนผัน
ยังไม่ผ่อนผัน โศกด้วยโรคใจ
หลุดขาดครงนหามไม่
ไม่เห็นคอกแทบใจจะขาดรอน ฯ

๑ บุคคาลอยู่ด้วยรักไม่พักผ่อน
ประคองนางงามงอนดูไฉย
งวยงอยู่ด้วยรักหนักหนา
คืนฟ้าเดือนดินฉันนคง
อุตุตตทงกับคืนท่านดวง
แขกฝรั่งในกำปั้นทอนใจ

ต้องดำราญด้วยการเกษมสุข
 คุ้มอยู่ทีค้ำหาพนาลัย

๑ ครานนจกท่านหมื่นประจัญ
 เต็มหายคลายพระเวทย์วิทยา
 ลุกออกมาเห็นเคหาห้องนอน
 ประตูในบิตโง่สนทิต
 ดมกลอนดอนหลุดออกจากที่
 นึกสงสัยได้ถามความสำคัญ
 เบ็ดมานมอกลูกบัวทอง
 เชื้อเหตุไฉนโยลูกน้อยกลอยใจ
 ทราชมชเยเจ้าไม่เคยตนแต่เจ้า
 ดั่งด้อยได้ตามตามสงกา
 จึงปลุกต้องนารผู้เพียง
 ต้องผัดเมยเขาดั้นดวยพรินใจ
 เป็นช้านานเขาวมาดยังปลุกพัน
 ยิ่งจงง่อดันทรวงเต็มประคา
 หมื่นประจัญเห็นรอบกตมิตประหลาด
 ร้องอาวตเสียงหลงงงใหญ่
 อธิปริยนิม้งเป็นฉันโต

๑ ครานนางนงแฝงกับนางพัก
 อดต้นไมทนต์างซึ่งหน้าตา
 ดินอกตันใจคุณนายธา

ถ้าจตุทุกขโรครันค้อยผ่อนได้
 ก็นแต่ผลไม้ทุกเวลา ฯ

สรียนสายต่างด่างหล้า
 ดันนทราพรหมกันดวยทันที
 พุกเบาะเมาะหมอนออกบั้นไม้
 นี้อาเพศเหตุมิอย่างโรกั้น
 เหตุใหญ่ภัยมิเป็นแม่นมัน
 บ่าวไพร่ทงนนั้นไม่แจ้งใจ
 แดเห็นห้องเปล่าจตุคิตดังด้อย

ไปหนแห่งใดไฉนนา
 เชื้อลูกเรามาตั้นฟ้าผ่า
 ทงทาด้าทาด้าไม่แจ้งใจ
 ทนอนเคียงนงกาตั้งยังหลับไหล
 มิได้โหวนอนนึ่งคิงกายา
 ดมตาตนจากทันอนผ่อนสุธา
 เสียอชามช้ำด้วยมนค้อยดังใจ

ร้องอาวตเสียงหลงงงใหญ่
 ถูกอะโรมันเจ้าหรือเมายา ฯ
 พังนายชกตกใจเป็นหนักหนา
 ร้องว่าเป็นช้อยดังยังมี
 ร้อยน้อยมานอนหลับดมจับอยู่

ฝันไปว่าเห็นใจจับปู

หมื่นประจัญว่าชอบกลประหลาดละ

คนต้มเข้าบ้านทะยานกาย

นางกึ่งเกษว่าอัสเปรตนี้ไม่เบา

มิ่งนอนกับลูกกู่อยู่ห้องใน

พุกเบาเมาะหมอนดลอดเรือน

ลูกสาวกู่อยู่ไหนโยไม่มี

๑ ครามนอพักกับบ่อแฝง

เหตียวหน้าแดงตากันรำไป

ประเดี๋ยวจะหงั่งลายถูกหวายตะ

เหตุไหนไม่บอกออกจาท

ทงต้องนางตางคิดจิตงวองง

ช้อยนอนอยู่บู้ศุความดำคัญ

๑ ครามนงจันทานหมื่นประจัญ

ลูกรักหายไปไหนได้ยา

กรรมเขี่ยเคยสร้างแต่ปางไหน

จำเพาะเคราะห์ร้ายเมื่อปดายมี

นางกึ่งเกษหน้าเนตรไหนอง

ตอกฟักชำระกำใจ

บ้างไพร่ในบ้านตาดเดือด

ดั่งดาวมางอย่างจะคนต้นช่อ

พบหมื่นนักตเอาเกือบตาย

จนจะเกิดเหตุเภทฉิบหาย

ตักตเราบ้างนายหัดบึงเยี่ยมไป

อับรุษชเชายกใหญ่

บึงทองสายใจไม่เห็นมี

ก่ดนเกิดอนกระจายวายที่

นางหนีไปอยู่แห่งตำแหน่งใด ๆ

ไม่แจ้งในจิตคิดตั้งตั้ง

นายคำว้าใช้ชื่อปรีย

ทำเกะกะเป็นอย่างไรไม่รู้ที่

ประเดี๋ยวจะไต่เงินเห็นกัน

บอกตรงตามจริงทุกตั้งตั้งรพ

นายเขียนฉันทักเจ็บแปล่าไม่เขายา ๆ

เห็นชอบกลผิดใจเป็นนักหนา

แค้นโกรธาชุนคิดจิตท้อ

เพื่อนให้ช้อยบ้อยอยู่กับที่

ครั้งนลลกรักหายไป

หมื่นหมองเศร้าร้ายระห้อยให้

จะผ่อนผันฉันทัดจึงจะดี

ประหนึ่งเด็ดตานองมือองศรี

บ้างไต่กันแนชบดตบไป ๆ

๑ ครานน^{๕๔}จึง^๕ท^๕าน^๕หม^๕ัน^๕ประ^๕จ^๕ญ^๕ ^๕ตั้ง^๕ช^๕า^๕คน^๕ห^๕า^๕ร^๕อ^๕ย^๕น^๕อ^๕ย^๕ใหญ่^๕
ให้^๕เร^๕ง^๕ร^๕ค^๕จ^๕ก^๕ัน^๕ใน^๕ท^๕ัน^๕ใด^๕ ^๕ย^๕ก^๕ไป^๕ตาม^๕ให้^๕ท^๕ัน^๕เจ^๕อ^๕
เก^๕ย^๕ย^๕น^๕ก^๕ระ^๕บ^๕ือ^๕ โค^๕ค^๕ว^๕าย^๕ห^๕ด^๕าย^๕อ^๕ย^๕ง^๕ ^๕ม^๕้า^๕ช^๕้าง^๕เป็น^๕ก^๕ระ^๕บ^๕ว^๕ณ^๕ด^๕ัน^๕หน้า^๕
เด^๕็^๕ร^๕จ^๕พ^๕ด^๕ัน^๕ให้^๕ท^๕ัน^๕ก^๕บ^๕ุ^๕ญ^๕ช^๕า^๕ ^๕พ^๕ว^๕ก^๕เด^๕ื่อ^๕บ^๕้ำ^๕เม^๕ว^๕ช^๕า^๕จ^๕ง^๕เ^๕อ^๕า^๕ไป^๕
เม^๕ัน^๕ป^๕ระ^๕ด^๕บ^๕พ^๕บ^๕ค^๕น^๕ช^๕าย^๕ค^๕น^๕ร^๕าย^๕ ^๕อ^๕ย^๕ง^๕ม^๕้า^๕ให้^๕ช^๕อ^๕ว^๕ถึง^๕ช^๕า^๕ด^๕ัญ^๕
จับ^๕เป็น^๕ม^๕า^๕ให้^๕เห็น^๕ห^๕ม^๕ค^๕ด^๕ว^๕ย^๕ก^๕ัน^๕ ^๕ก^๕ุ^๕จะ^๕ไ^๕ด^๕า^๕ม^๕ัน^๕ด^๕ัก^๕ก^๕ิ^๕ ๕

๑ ครานน^{๕๕}ไ^๕พร^๕่^๕น^๕าย^๕ฝ^๕าย^๕ก^๕อง^๕โจ^๕ร^๕ ^๕โ^๕ด^๕เ^๕ม^๕เ^๕น^๕ท^๕ะ^๕ย^๕า^๕น^๕จ^๕ิต^๕ไม^๕ค^๕ิด^๕ห^๕ัน^๕
เค^๕ย^๕ณ^๕ว^๕ร^๕ก^๕่^๕ด^๕ัง^๕ค^๕ร^๕า^๕ม^๕ตาม^๕ที่^๕ ^๕ก^๕ง^๕ก^๕ระ^๕พ^๕ัน^๕ช^๕า^๕ค^๕ร^๕ิ^๕ไม^๕ก^๕ด^๕ว^๕ไ^๕ค^๕ว^๕
ร^๕ับ^๕ค^๕ำ^๕น^๕าย^๕ก^๕ร^๕า^๕บ^๕ให้^๕อ^๕ัง^๕น^๕ง^๕ก^๕ ^๕เ^๕ง^๕อ^๕ค^๕ก^๕ท^๕อ^๕ม^๕หน้า^๕ไม^๕ป^๕ร^๕า^๕ค^๕ร^๕ย^๕
ม^๕ก^๕ช^๕้าง^๕ม^๕ก^๕มา^๕เก^๕ณ^๕เ^๕ช^๕ำ^๕ร^๕ำ^๕ไ^๕ ^๕น^๕อ^๕ย^๕ใหญ่^๕ตาม^๕ก^๕ระ^๕บ^๕ว^๕ณ^๕ด^๕ัน^๕ค^๕ำ^๕ด^๕ตรา
บ^๕้าง^๕ห^๕ุง^๕ร^๕า^๕ด^๕เ^๕า^๕บ^๕ง^๕ป^๕ด^๕า^๕จ^๕ ^๕ห^๕ม^๕ห^๕ม^๕พ^๕ร^๕อ^๕น^๕พ^๕ร^๕ง^๕ท^๕ง^๕ย^๕า^๕พ^๕ด^๕า^๕
เร^๕็^๕ว^๕ไ^๕ด^๕ไ^๕ย^๕ำ^๕ม^๕ตาม^๕ก^๕ัน^๕มา^๕ ^๕ไม^๕ท^๕ัน^๕ร^๕ำ^๕ไ^๕ด^๕เด^๕็^๕ร^๕จ^๕ด^๕ำ^๕เร^๕็^๕ก^๕ว^๕ ๕

๑ ครานน^{๕๖}จึง^๕ท^๕าน^๕หม^๕ัน^๕ประ^๕จ^๕ญ^๕ ^๕ด^๕ั่ง^๕ต^๕น^๕เด^๕็^๕ร^๕จ^๕ด^๕ร^๕พ^๕ด^๕ง^๕จาก^๕บ^๕้าน^๕
ถ^๕ือ^๕ห^๕อ^๕ก^๕ค^๕ำ^๕ม^๕ว^๕ร^๕ำ^๕ท^๕อง^๕ช^๕อง^๕โ^๕บ^๕ร^๕า^๕ณ^๕ ^๕ด^๕ัง^๕ม^๕เค^๕ร^๕อง^๕ช^๕า^๕น^๕ม^๕ง^๕ค^๕ด^๕ท^๕น^๕ค^๕
พ^๕อ^๕ฤ^๕ก^๕ษ^๕ค^๕ร^๕มา^๕แ^๕ด^๕ด^๕น^๕ร^๕ม^๕อง^๕ ^๕พ^๕าก^๕อง^๕โจ^๕ร^๕เ^๕า^๕ใน^๕โ^๕พร^๕ระ^๕ห^๕ง^๕
ร^๕ิ^๕บ^๕ร^๕ค^๕ค^๕ท^๕ง^๕ม^๕ง^๕ด^๕ร^๕ง^๕ ^๕เ^๕า^๕ใน^๕ค^๕ง^๕บ^๕ำ^๕ย^๕าง^๕ตาม^๕ท^๕าง^๕ไป^๕
แ^๕ย^๕ก^๕ย^๕ำ^๕ร^๕าย^๕ค^๕น^๕ค^๕ัน^๕ห^๕า^๕จ^๕บ^๕ ^๕จ^๕ะ^๕ป^๕ระ^๕พ^๕บ^๕เจ^๕ำ^๕พ^๕ด^๕าย^๕ก^๕ิ^๕ห^๕า^๕ไม^๕
ค^๕ำ^๕ด^๕ง^๕ห^๕ย^๕ค^๕น^๕อ^๕น^๕ด^๕ว^๕ย^๕อ^๕น^๕ใจ^๕ ^๕ด^๕้ม^๕ไฟ^๕ก^๕ัน^๕ท^๕ุก^๕ห^๕ม^๕ค^๕ด^๕ร^๕ว^๕จ^๕ด^๕ร^๕า^๕ ๕

๑ ครน^{๕๗}เ^๕า^๕ค^๕ร^๕ู^๕ร^๕ย^๕ง^๕ด^๕ัง^๕เจ^๕ห^๕น^๕ ^๕ท^๕าน^๕น^๕าย^๕หม^๕ัน^๕ป^๕ระ^๕จ^๕ญ^๕เป็น^๕ค^๕น^๕ก^๕ด^๕ำ^๕
น^๕ง^๕น^๕ก^๕ด^๕ร^๕ก^๕ร^๕อง^๕ห^๕ม^๕อง^๕อ^๕ุ^๕ร^๕า^๕ ^๕ไม^๕ร^๕ู้^๕ว^๕า^๕จะ^๕ค^๕ัน^๕ไป^๕ห^๕น^๕ใด^๕
ต^๕้อง^๕ก^๕ด^๕ับ^๕ห^๕ด^๕ัง^๕ไป^๕ย^๕ัง^๕เค^๕ห^๕าก^๕อ^๕น^๕ ^๕ค^๕ิ^๕ด^๕ม^๕ัน^๕ฝ^๕อ^๕น^๕ด^๕ุ^๕แ^๕ด^๕แ^๕ก^๕ไ^๕ร^๕

ดีบเง่าติดตามทราโมโย
 คิดพลางทางตั้งบ่าวข้า
 ต่างรับบริจัตต์รทันทการ
 ถึงถิ่นฐานแล้วท่านหมั้นประจัญ
 แล้วเที่ยวสืบเง่าตามติดตามไป

๑ ครานันจึงพลายสร้อยัน

ไม่กล้าคิดเตือนด้ามเคียนแต่้นับมา
 หอนจิตคิดกังวลถึงชนนี้
 เมื่อก่อนมาไม่ได้ลาคลาไคด
 ให้มันบ้วนครวญคร้านอนไม่หลับ
 ครนึ่งนีกตรีกตรองหมองอุรา
 พรงันเข้าตัวเราจะพา
 ไปเยี่ยมพระชนนิตัดบาย
 แล้วฝากฝังร้อยรังไว้กับแม่
 เที่ยวสืบตามตามติดพระบิดา
 แล้วกรรกรานราวัดเชียงใหม่
 พรงันเข้าเราคอยชอนแจ่มจันทร์
 ครนึ่งว่างสว่างแสงสร้อยัน
 ว่าครนึ่งมทุกซ์ไม่สู้ใจ
 พระชนนึ่งของพนนตกยาก
 เดียวเมืองเคื่องชุนอุรา

เงินทองให้ผู้คนเที่ยวบนบาน
 ให้เด็กโยซากดัมไปบ้าน
 จากสถานแนวบ้ำคลาไคด
 พักผ่อนร่ำคนน้อยใหญ่
 ยังไม่ได้ข่าวนางกัถยา ฯ
 ชมรวิญสมสู์ในคูหา
 สุธาธำราญบานฤทัย
 บ้านฉะจะเคว้าธ้อยระห้อยให้
 จำจะต้องกลับไปเยี่ยมมารดา
 จนตาแฉ่งเดือนเดือนดับพระเวหา
 ประหนึ่งว่ามีใจจะขาดตาย
 กัถยาแรมไพรเหมือนใจหมาย
 ผ่อนกายอยู่ดักด้ามเวดา
 คิดไรแก้ดับร้อนผ่อนสุธา
 ไม่นานข้าคงพบประดัมกัน
 ให้ส้มใจดับร้อนผ่อนผืน
 พอคิดแล้วเท่านั้นก็หลับไป
 ผ่อนผืนพูดจาปราศรัย
 จะผ่อนผืนฉันโตโฉนนา
 ฉาบากแค่นชดัดหัดฉา
 ชนชาวปลาจะกินก็ไม่มี

พ่อกว่าจะพาแก้วตา
จะเป็นผู้หรือทุกข์ภัยอย่างไรมี

๑ ครานันจึง โฉมนางมัจฉาทอง
ความรักผัวว่าต้องตามไป
เราวิตกคิดนอกใจพ่อแม่
ตามบุญตามกรรมที่ตามมา
คิดพลางทางตอบถาม

ไปเยี่ยมพระมารดาในบ้ำวัน
๑ เจ้าพลายฟังดังได้แก้วมณี

ปลดบอนจลรจนขวัญกัศยา
ถึงปากถ้ำพลายเข้าปลุกพยนต์
กัมแกศ่านพระเจดีย์เกรียงไกร

๑ ครานนพยนต์คนทองดี
กลายกายดีเหมือนแต่เดิมมา
พลายน้อยกล่าวถ้อยประกาศตั้ง
มั่นคนดีมีฤทธิ์ฤทธิ์ไกร
จึงจะได้ด้านทองของวิเศษ

เจ้าจ่าปล่รพลายนันเปรมปรีดา
ร่วมระรื่นพันไม้นในไพรกว้าง
สันต์กรักถ้ำถ้ำรัก
บุณนาครกระบาทกระเบาตง

ไปเยี่ยมพระมารดาให้ถึงที่
ทุกวันนแค้นยากลำบากใจ ๑

หมั่นหมองอยู่ด้วยรักไม่ผัดได้
อยู่โยให้คนเขานันทา
นเนอแท้เจียดจากรรมมาซ้ำซ้ำ
ไม่ฉายซ้ำอาจพบประดับกัน
ว่าตัวพี่จะคลาดคตาพานัน

ตามใจท่านเกิดไม่ขัดอัยยา ๑
สมนึกที่เรามาคปรารภนา

พอบายแจ้งสุรียาออกเดินไพร
ห่มมนต์ทองดีฤทธิ์ใหญ่
เข้าไปต้องพยนต์ด้วยมนตรา ๑

กตบมฤทธิชนแรงกล้า
อยู่รักษาถ้ำกายดีฤทธิ์ฤทธิ์ไกร
เจ้าระจ้องอย่าให้ใครเข้ามาได้
ซ้ำพยนต์ตั้งตนได้มรณา
เรียนพระเวทตามความปรารภนา

ซอนแก้วตาเตียบเดินเนินศิรี
ยุงยางมืองโมกโคกศิรี
หอมมาดีสมชายสบายใจ
ปรุปรุงนนทรียมีมากหลาย

เต่งตรงตงเวียงเคียงราย
 นกหกกอกคู่อยู่จ่อแจ
 นกพริกจับจิกกินตีปัด
 นกเขียงจับเขื่องซ้ำเจื่องดู
 ต้องภิรมย์ชมเพลินเจริญใจ
 ฝูงสัตว์จตุบาทกลาดเกลื่อน
 เตื่อเห็ดของเขื่องย่องมองกัน
 หุุดหย่อนผอนพักด้านกัน
 รื่นชอบปลอมน้องประคองนอน

อยู่ริมชายบรวพตาพนาดี
 เริงแซ่กกก้องท้องวัด
 แล้วโผผินบินรูดรายไพร
 นกเขาเคล้าคู่เป็นหมู่ใหญ่
 มาในกตางบ้านพนาวัน
 กระทั่งเดือนโล่กว้างเป็นกั้งหัน
 เดินมาด้ายน้หลังรอน ๆ
 ความร้อน โรค โศกศัลย์ผ่นผอน

ค้อยท่างหายคลายอาวรณ์ผ่นอนนิทรา

พอดาวเดือนเดือนดับจวนหลับไหล เที่ยงเรไรร้องบนคันพฤชา
 เพลินพึงวงเงงจับอุรา
 ครันสว่างสว่างแสงทินกร
 ถึงสระน้ำลำธารชานไพร
 เก็บผักแล้วหักอุบลบาน
 เจ้าพลายงมเอาหัวบัวมา
 หวานฉ่ำด้วยเจตย์มันต์
 ชิมหน้าตำราญรื่นชื่นใจวัน
 แต่นับเสวีเจ้าเค็ดวันคืน
 ไม่รู้จักจะไปพักแห่งหนใด

ต้องสนิทินทราหลับไป
 วิวรณ์เดินมาจากบ้ำใหญ่
 ตำราญใจชวนกันลงในคงคา
 รุก้านนำรักหนักหนา
 เสวีสั่งให้กัถยาเจ้ากินพด้น
 แซ่ชดชื่นใจกระโรนนั้น
 เจ้าพลายนั้นจากลำคะเรคไป
 เดินหลงทางมาในบ้ำใหญ่
 เดินไปถึงฝั่งมหาธาตวน ๆ

๒ ครานนจะรด่างถึงนายแรก เป็นคนแปลภาษาถึงทอด
 เทียงแดนเรือ ในมหาธาตวน ตัวเป็นโจรเที่ยวปล้นนรินทร์มา
 มัดคุมคุมตักจัดครบ ดงเรือรบเที่ยวไปในมหา
 ษณตองอยู่ในท้องยมนา มีทหารชาญศึกตากดำดี
 นายแรกตอดตอนนชอชดง อันละมั่งใจหาญชาญไชยศรี
 ชำนาญจบการรบราว คุมโยชี่แดนดำกำปั่นมา
 หยตยงยงผงพระสมุทรร อดุดุดตวยหารรชานหน้า
 ยงบั้นครนครนเป็นตัญญา จอดเกดราทอดสมอรชรี
 พร้อมมุดนายไถ่คนชนบ่นก ยิงนกหกหาพื้นไปตามที่
 อักกระทักชีกให้เป็น โกลี มาพ้อต ไครมครามกระหน่ำมา

๓ ครานนเจ้าพตายตุ้ยยัน ผายผันแอมอญูวิมคูหา
 แดเห็นเรือโจรสตักตักเข้ามา เช่าผู้คนในชลธาร
 เออพอกนเห็นทีจะเป็นโจร เที่ยวปล้นเอาทรัพย์จับประหาร
 แด่นดำกำปั่นใหญ่ไชยชาญ รุกรานเขตแดนแดนสยาม
 ถ้ามั้นเราคิดการราวรบ คงได้ข้ามมหรรรณพดั่งใจหมาย
 ไถ่ผู้คนเรือเหลืออสมาย เช่นชำนายกำปั่นให้บรรดัย
 ออย่ากระนนเดยเราจะคิดอ่าน ไปโดยด่างพูดจาปราศรัย
 แด้วพูดจาเด โท โหหังใจ ให้มันไต่ความแค้นแค้นว่าคาญ
 คิดพลางแด้วทางจับกระบอง รอนนางบัวทองยชดงดงสาร
 ออกจากชวากผาศิดาดาน มาดัยการวิบร้อนไม่นอนใจ
 เห็นโยชากดางบำคายตั้น รนพื้นตักน้ำในสระใหญ่

เห็นกันทางขวางหน้าแล้วจะไป
 เกิดอนกตณมารวมกันตัดฟัน
 นายของเอ็งชื่อไรไปไหนมา

๑ ครานันบ่าวไพร่ของนายแขก
 พาเมียงามเดินตามพนาถัย
 คิดอธิใจเก่งฉกาจ
 เจรจาโอหังรังหน้าตา
 นนเมี่ยมันหรืออย่างไร ไฉนนี้
 งามจริงยังตาในเมืองคน
 อันตะมังแขกดังกานายชาน
 อยู่คนเดียวเปลี่ยวเปล่าเศร้าใจ
 แกพูดโง่มนานประมาณนี้
 ครงนคงสมทเจตนา
 ชวนตรงลงในลำกำปั่น
 แม้นเนนช้ำมันจะพากันครวไร
 คิดพลางแล้วทางตอบถ้อย
 อยู่ถิ่นฐานบ้านไหนหรือไกลนัก

๑ ครานันเจ้าพดลยสุริยัน
 พกเจ้าหรือคือผู้ใดใครเป็นนาย
 เจ้าอย่าซ้ำพากันไปบอกนาย
 จะไต่ถามความดังที่จริงใจ

เสียเอ็งอยู่แห่งไรไปไหนมา
 ผู้คนตายคืนไปทั้งบ้า
 จงบอกซ้ำตามจริงอย่ากริ่งใจ ฯ

เห็นคนแปดกนอดตะของฝั่งใต้
 จะไปไหนไม่แจ้งแห่งกัจจา
 ดูอำนาจศึกกั๊กนักหนา
 อ้ายเต็กนททาเห็นชอบกล
 หรืออันซ่งพิเด็นทางมากดางหน
 มันพากันตบตบไปแห่งใด
 ยังไม่มืคูรตพิดมัย
 ยังมีได้มืคูรอุรา
 อยากได้ก็เขยริตธนียฐา
 จะพดจา โลมแล้วเอาใจ
 เสียให้ทันทองที่ที่จะได้
 หนทางไกลตามยากลำบากนัก
 นนเนนหม่นน้อยมีศักดิ์
 เริญไปพักในเรือใหญ่ให้สบาย ฯ
 ผ่อนผันหลัดเคียงเบียงบาย
 จะให้ซ้ำมันผายไปทำไม
 ให้มันผายมาหาซ้ำจะปราศรัย
 ไปข้างไหนพากันจรัดมา

หรือว่าเป็นโจรน้ำลงกำบัน
คอยตีปล้นในหนทางกลางคองคา

๑ ครานันพอกไพร่ครันได้ฟัง
เด็กเท่ากึ่งก้อยด้อยชิวไม้กตัญญู
อุณพิโรช โกรชใจพิสดวัน
บอกกับนายว่าอายกุมารา
พาเวียงงามเดินข้ามเนินดังขร
มันคตอถอตัวไม้กตัญญู

๑ ครานันท่านอันตะมังแรก
แล้วหัวหาญในการชิงชัย
ครันได้ฟังคงแค้นแค้นพิโรช
ว่าจะเหยยเหยใครที่ไหนมี
เป็นไฉนจะไปดูให้รู้แจ้ง
เด็กที่ไหนใครบังอาจประมาท
ว่าพลางแล้วทางแดงอินทรี
บ่าวไพร่พรั่งพร้อมแฉดล้อมมา
ครันมาถ่งจ้งเห็นเจ้าพลายน้อย
พิศดูหญิงก็ทุกสิ่งแสนวิไล
เนตรขนง โกงงอนคังศรทรง
แชนงขงตะตงคทา
แต่อายนมนนิกยังเด็กนิก

เที่ยวผายผันจอกเกาะเที่ยวเสาะหา

เชิงอย่าซ้ำบอกนายมาหา
๑ แค้นคงเหลือใจว่าอายหนู
ถูถูกผู้ใหญ่เด่นเจรจา
ผายผันจ้งตรงตงตันท่า
มันพูดจาของอาจประมาทใจ
ซ้ำจ้งวอนได้ถามตามส่งสัย
พูดจาทำให้นายลงไป ๑

เป็นคนแปดถือเอวเกียรติโดย
ควบคุมไพร่หลายพันทั้งนั้นมี
ด้วยความโกรชชดถถึงยังมี
มาขอคตหาญใจทำไมกู
ยังเคลือบแกลดส่งสัยใจอยู่
จะไปดูให้แจ้งแห่งกัจจา
จรตดินแดนด้วยหาญกล้า
โยธาอ้ออึ้งคะหนึ่งไป

ข้ามช้อยงามพักตรนำรักใคร่
อันตะโมธมต้นทงอินทรี
รูปตั้งหงส์บนขามศรศร
ให้เป็นที่เส่นหาแสนอาจรณ
ไม่วุจกยาวต้นผันผอน

ถ้ามันน่าจะฆ่ากนวยมรณ
ถ้ามันน่าจะจับมาดองสักต้องหน
จะพูดจากุ๊กกั๊กให้เจียว
คิดพดางแล้วทางมีสุนทร
ว่าแน่เพื่อหนูผู้ชาญไซ
อะไรสิ่งไรไซความไปตามเรื่อง
จะผ่อนตามความจริงดังลัจจา

๑ ครานนเจ้าพลายดิรัยัน

เพราะเห็นใจของนายแรกดี
เห็นซื่อใจไม่รู้วาคิดคิด
คิดจากซื่อตรงเหมือนวงก์วาน

เจ้าพลายนนมทนจะรู้เท่า
ว่าเราเดินตงหลงทางมา
มาพบท่านตัวฉันหมายประสงค์
แค้นคับด้วยทรัพย์ก็ไม่
ครานนท่านแรกอันตะมั้ง
ตรึงตรึงกนยมกระหิมใจ
จะโอนอ่อนผ่อนตามความฮาว
ให้โดยล่าวเรือไปในคงคา
มันล้มหวังตั้งความตามท

กับเด็กชอนเท่ากนกขยมนชอนนิตเดียว
คงคนรนงอกอไม้พอเรียด
แล้วจึงเฉยเฉยเช่นฆ่าให้ดำใจ
จึงชวนพูดจาปราศรัย
จะไปไหนพี่ไม้แข็งแห่งกัจจา
อย่าซัดเคืองโม โห โทษา
อย่าโกรธาซัดแค้นแค้นทวิ
ค่อยผ่อนผันดับร้อนผ่อนสู้
ไม่พาทีฮวดตนเป็นคนพาด
ทวยศักดิ์อวดแกดังแต่งด้าว

ไม่คิดการเป็นอุปายให้ตายในบุญญา
จึงได้กล่าวความตอบให้รอบท่า
ที่ฟังพาดาศัยก็ไม่มี
จะวานสั่งไปในกลางวัด
ครึ่งนทกช่ายากลำบากใจ
ครันได้ฟังคำหวานที่ชานไซ
ที่คิดไว้ส้มเหตุเจตนา
ให้เป็นทีเรือฟังไม่กังธา
แล้วตรึงตราก็คืออุปายถ่ายเท
หญิงคนนคงจะได้ไม้โพ้งเผด

เป็นแน่ใจได้ชมส้มกระเน ค่อยดวงเดห์หลอกหลอนให้ผ่อนตาม
 คิดพลางแล้วทางตอบถ้อย ว่าหนูน้อยพี่จะใคร่ได้ถาม
 เจ้าชื่อเรียงเสียงไรไม่แจ้งความ เรียบบอกนามตามตรงที่ส่งกา
 อยู่ณฐานบ้านไหนอย่างไร ทั้งตั้งงามข้าตาเสรา
 เป็นพงศ์เผ่าเจ้าหรือไรไฉนนา ทำทักิริยาตชอบกต ฯ

๑ ครานนเจ้าพลายได้ฟังความ แรกถามจะแจ้งแห่งหน
 นึกว่าชื่อไม่ถึงตัวคน คอบยุบลไปปล้นทันใด
 ว่าเราหมทุกข์แสนลำบาก ตกยากพลัดมาในบ้ำาใหญ่
 พวกพี่น้องน้องพี่ไม่มีใคร เทียวอาศัยตามบ้ำาพนาดี
 ตัวเราหรือชื่อว่าสุรียัน เมียเรานนชบวตของผองศรี
 เทียวตามคตบิตาจากธานี หลายมีแล้วไม่พบประดัมกัน
 น้หากว่าบุญพามาพบนาย หาไม่ก็ตายในบ้ำาพนาดีแน่
 เมตตาคอยช่วยพาข้าจรจรัด ช้ามเขตคันผั่งมหาธาตย ฯ

๑ ครานนจึงทานอันตะมั่ง ครันได้ฟังความแจ้งแกลงไซ
 เห็นส้มหวงตั้งจิตทักคิดไว้ ย้มตะโมในหน้าแล้วพาท
 ไม่เป็นไรเงินทองของเร้า เราไม่เอาดอกพ้อหนูอย่าจุจ
 แม้นตั้งไต่สารพัชรดไม่มี เจ้าพาทก็ออกปากไม่ยากครัน
 อย่าเนนช้เวลาดักบ้ายลง ขอเริญตรงรีบไปในกำบั้น
 จะได้จัตข้าวปลาหาเลี้ยงกัน แล้วจะพาทานตั้งยั้งฝั่งธา ฯ

๑ ครานนเจ้าพลายชายฉกาจ ค่อยเยองยาดรตามแรกแปลกภาษา
 รีบตรงมาลงถ้านาจา พร้อมถ้าคำตันหนพวกคนงาน

กัปตันให้ต้นของเตียงตั้งห้อง
 ลอนส้มอชันช่อ โปดณดาน
 เจ็ดฉนวนบรรดุดะเดกวาง
 กัดงยังฟากฝั่งยมนา

๑ ครานันทานนายอันดะม้ง
 กำเวบริกแน่นหนักในฤทัย
 หาดำรับกับชาวทองเหลือง
 เบ็ดแพนงทองแกงกะหลิม
 เชิญทองส่องสามภรรยา
 พอยเจ็จสิ้นกินอาหารดำราญครัน

๑ ครานันทานนายแขกคำ
 ด้วยเดห์กถนตรของกะดี
 คึดพลงแดงทางทำปราศรัย
 ในทนมทางฝั่งคงคา
 เราเคยมาเที่ยวเดินเงินจัตสุด
 ตกตามถ้ำอันฮาไฟ
 เป็นถาดนของพระอินทรลงมาสร้าง
 เรามาไปเคยไต่หยดค่านับ
 แม้นสิ่งใดใจเราต้องประสงค์
 เจ้าจะคิดคึดตามบิตาไป

ยั้งบั้นตั้งเสย้าน่าาน
 โจรพาดต้องน้ำกระหน่ำมา
 ตามหนทางแผนทขบปัญหา
 หยุคเรือจอดทอดท่าด้วยทันใด ๑

ไม่ประทังความร้อนผ่อนได้
 จึงแก้ไขโดยเดห์ประเจณี
 กุ้งปลาแกงหมูนุฉ
 ของดี ๆ ทำมาดาระพัน
 เดพยี่สุราปรัดเปรมเกษมฉันท
 ต่างสรอดฉันทพิศจากพาทิ ๑

กล่าวคำเป็นกระบวนถ้อยถ
 หมายจะดังซอกกุมารา
 เราจะใคร่แจ้งความตามปัญหา
 เป็นที่กว้างทางบำพณาดัย
 ฝั่งสมุทรนมครใหญ่
 ส่องไปด้วยแสงแก้วแฉวฉับ
 แด่ดังฉางฉนวนมนีเส็ดฉับ
 บวงบนกับเทวาแล้วคธาโคด
 มั่นคงบนบานเป็นการได้
 คงสมใจได้พบประเศบกัน ๑

๑ ความนี้เจ้าพลายครันไต้พัง
 อยากรบประคับตั้งดำคัญ
 คัดพลางทางตั้งเมยรัก
 จงคอยพ้อยก่อนผ่นดำราญ
 ครนจาตั้งเมยรักเสีจเท่านั้น
 นายแรกคำเดศีดำ โนนจา
 เดินขามตงรวมแถวเถื่อน
 แรดสร้างตั้งค่างบ้างชะนี
 กระจ่ายเดินเห็นคนฉนวนจึง
 ดำราญรมย์รมเพลินเดินมา
 ษณะมั่งแต่ครั้งโตมาเที่ยว
 ฐิตำแห่งแห่งทางกลางไพร
 ไนฉัดแสนที่บอกแจ้ง
 ทางบกทางนากดำคัญ
 ถึงที่นั้นบนบ่อจวนจวนเจ้าพลาย
 แรกดำเนินเดินหน้าฐิตำการ
 จุดไฟให้คนเดินนำทาง
 หินตายพรายพรางกระจ่างตา
 ถึงที่นั้นดำคัญเหวดถัก
 ทำไฟดับฉับพลันทันที

นึกหวังว่าจริงเป็นแม่นมั่น
 จะผายผันไปคู่ให้ฐิตำการ
 เจ้างามพักตร์ผู้ยอกส่งดำ
 ไม่ช้านานคอกงามธรรพจะกลับมา
 แต่งกายผายผันออกเดินหน้า
 ไคอดคลาตามกันไปทันที
 ถัดกันเกิดชนหมุ่มหิงตั้งวงยังมี
 พยัคฆ์ไต่จับมฤคา
 เข้าแอบอิงแฝงตนในกอหญ้า
 ถึงคู้หาใหญ่กว้างมีทางไป
 เคยอดเดยอเดียบเดินเนินไค
 ในถ้ำใหญ่มีเหวดถักตั้งดำบรพ
 ทุกหนแห่งที่จะไปในไพรฉันท
 แม่นมั่นเหมือนจิตที่คิดการ
 ผ่นผายเข้าในถ้ำดำตระหน
 ด้งนกุมารเดินหลังไม้รงว
 เห็นตั้งวางแตรคู่ในคู้หา
 วจวอับจับผาเป็นนอถัก
 แรกนั้นก็ฆ่าพลายให้เป็นผี
 ทหารตีเป็นฐิตำการ

เข้าหาญหักผลึกเจ้าพลายสุริยัน
 กระทบหินแดงก้อนคีตาราน
 เศษพระเวทวิเศษสุด
 เพราะเรียนรู้อย่างคงกระพัน
 แต้นอนกตงนงรับถ้อยหัด
 มิได้รู้ถึงด้านนี้กาย
 คิดใจกว่าใครดมห้อง
 คิดว่าเจ้าพลายนนวยวาง
 ถึงเรือใหญ่ก็ให้ถอนส้มอ
 แต้นขว้างมากกลางคงคา
 คำวอนคงเป็นที่ใครดมนี้
 เกยงพาพุดจาให้อ่อนใจ
 ถ้าไม่ยอมพร้อมใจพูดโพล่แปล
 ถึง โอนอ่อนผ่อนผันด้วยสัญญา
 ถ้าแม้ใครไม่ฟังก็ช่างมัน
 พอดีเจ้าเร่เร่จกคิดการ

๑ รอกลับกล่าววาทะเรื่องแต่เบื่องหลัง

ถึงขุนไกรใจหาญชาญกล้า
 กับท่านขุนแผนแสนดีท่าน
 ต้องพ้ออุกผูกคิดจิตใจ

ลงโน้นด้วยจิตคิดอาชหาญ
 เป็นชานานเสียงมั่งดังสำคัญ
 ไม่นิยมตริอาถึงอาสัญ
 เจ้าพลายนนมิได้มอันตราย
 เพียงจะตริอาตมลงขาดหาย
 ช้ายใจร้ายนี้กว่าชิวาง
 ค่อยประทังโลกจิตทศคตหมาย
 คิดใจพลางชวนกันจรัดมา
 ตีมาห้อยพร้อมหน้า ถ้าตา
 ดมขราชื่นบานธราญใจ
 ไม่อึกกระตึกเข้าหาปราศรัย
 คงจะได้ดำเร่เจตนา
 จะไฉนพาปล้ำทำชายหน้า
 ไม่รอถ้าผ่อนพักรักนาน
 กจะเงินบดินให้หน้าด้าน
 ผ่อนดำราญบนเก้าอี้ได้ย ?

มาแต่ครั้งนานครันท่านบัญชา
 ต้องอาญาโทษทัณฑ์ถึงบรรดัย
 วายปราณตามกรรมนำดังให้
 ห่วงโยคด้วยเผ่าพงศ์วงศ์วาน

พ้อทุกข์ให้ประดังพบกัน
 ทุรปราเช่นฆ่าคนง่ายปราณ
 อีภพนี้มีจึงเป็นที่พินดีมาก
 แฉ่นทอขบมันเที่ยงจรนชุก
 พ้อทราบความตามเรื่องเร็วพด้น
 ข้อหลานกณผู้เดียวเที่ยวมา
 แต่เด็กอยู่ไม่รู้จักศึก
 อ้ายแรกพาดหาญกล้าบิณฑุชาติ
 แต่บ่วงของอินทรายจะถึงตัว
 ถ้าไม่ช่วยก็จะม้วยบวรดิยดาญ
 รุนไกรกับท่านหลวงแผน
 พุดจาปริักษากันทันที
 ตัวเราจะเข้าในไพร่ดั้นที่
 ถ้าเขยนาหนหลานชวัญจะบวรดิย
 นี้แน่พอแผนแฉ่นกักดา
 ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

๑ ครานันรูนแผนแฉ่นตี
 ครนังคัมรับคำก็ฮ้อดา
 ร่างกายคล้ายเปรีดเค็ชฌนรก
 สูงเยยมเทียมภูผาศีลาดี

โทษทัณฑ์ก่อกกรรมนำผลาญ
 เกรประหารนำตนไปทนทุกข์
 ปราศจากศัตรู ไปสู้สู้
 ดินก็ปลูกชามักหนักอุรา
 ถึงเจ้าพลายสุริยนักถนกล้า
 ได้ชรามนต์เอกเทศ
 จะตรองตรึกแก่ไรอย่างไร
 หมายเช่นฆ่าชีวิตบวรดิยดาญ
 ยังเนาเมืองหาญ ไม่เจือหลาน
 จะคิดอ่านแก่ไรอย่างไร
 ชัดแค้นรูนของทองส่องผี
 รุนไกรมีจางว่าไป
 ช่วยพลายสุริยให้รอดได้
 ต้องจำไปช่วยกันให้ทันการ
 เจ้าไปในมหาชดะหาร
 ลักเขาเยาอมมาดย์แฉ่นรับมา ๔
 เป็นภูคณฤทธิไกรใจกล้า
 จำแดงเตธาด้วยทันใด
 ผนปักษ์หน้ายาวดอดดอดไต่
 บุกรบ่าผ่าไพร่โคดกลดา

ไม่สู้ยุ่งยางยอบยาบ
 ตึงตึงคดลมเพรหิงมา
 ครนถงยงผงมหาธาตย
 แหงนจะแ้งแลดูไปทันใด
 มีเรือน้อยดอยตามหลตามแฉ่น
 ทะเลตึกครึก ไครมจะ โทมตณ
 คึกคักถั่วครวจะฉางแซ่
 ผู้คนโพร่นายคงฉายปราณ
 เห็นจอนเจียนฉ่นกรรรมระย้ายาก
 แม่นชันท้ากกรรรมแฉ่วแฉ่ว
 จำเราจะต้ออ่านอาคม
 เรือคงเขียงเพียงคว่ำดำไม่ตรง
 คึดพดางแฉ้วทางอสุระกาย
 เกิดบันดาลพิกลการ โถกา
 น้ากระดอกระดอชัศฉ่า
 พยพยับมัวอัปโยอมไป
 เป็รยงเป็รยงเสียงฟ้าคะนองฉ่น
 เมฆลาต้อแก้วดูแฉ้วตา
 นายกัปตันต้อองคต้อมองดู
 ผู้คนอลหม่านออกพด่าไป
 เส้ากระ โคง โฝงผางหักพับ

ด้มราบทอชยชคตดอชบ้ำ
 เลื่อฉ่างซ่างม้าต้นตกใจ
 ฉ่าแดงคนสูงเทียมภูเขาใหญ่
 เห็นเรือใหญ่แฉ่นขวางมากฉางชด
 ทนาแน่นคังคับฉับฉ่น
 ตงในฉอนก็เหลือประมาณการ
 เรือแพ็กจะแหลกลงแฉ้วกฉาน
 เราจะนทานทนเป็นเป็รตเจตนา
 จะไปจากอสุระกายฉบายกฉ่า
 คงจะมาตามทันเป็นมันคง
 ให้เกิดตมกระเพื่อพคับคฉ่ง
 ะดอจคัศพิศฉ่งเข้าผิงมา
 ฉิ่งว้ายพระเวทศาธา
 เป็นฉมมาพคฉิ่งคะฉิ่งไป
 เกตราเลื่อฉ่นฉ่นหอนโหว
 ทางครรโตฝ่นตงกำบังตา
 เมษฉนมคทอฉ่มฉฉ่า
 มรรคาไม่แจ้งแห่งทางไป
 หาฐุหนทางจะไปไม่
 เป็นอย่างไรไม่แจ้งแห่งกัจฉา
 ย้อยยับในฉ่มุทศุดท่า

คนหนคนคมปรา
 ดงนาคนพนคตนมประ
 พอดมราฟ้าด่างสว่างดี

๑ ครานน^๕รูนแผนมีค่าจกตำ
 กำบังคนมี^๕ให้คนทงน^๕น^๕ไป
 เดินพลางทางลวดลัดคมของ
 เห็นแต่แจ็กแรกลาวชาวชวา
 รูนแผนแดงยากลำบากขอบ
 เข้ายกเหล้ากินเมาตำราญกาย
 แกร่งกำดั่งมีคหน้า
 บันตั้ง ๆ งานงอยู่ดี ๆ
 มีมีค่าจกของชอกชาน
 ถึงท้ายบาทใหญ่เข้าไปดู
 รัในใจว่าเจ้านั้นเสีร่าหมอง
 ไม่รู้ตัวว่าผิวแถมบรรลัย
 คัดพลางแดงทางอุ้มนาง
 จากตำกำบันพรณราย

๑ ครานน^๕จิงทำนรูนไกรมี
 สีกฮักไมโทไกรธา
 บัง ๆ ตังตมเพรหัง

ให้บ้ายหน้าเขายางผิงนท
 ไม่เกาะกะทอคตมอรอยู่
 จิงจะบากจากที่ผิงรดไป ๆ

กลายกายาเป็นแแรกแปลงกิดย
 เห็นว่าใครตรงโนนาอา
 ทกหับห้องเรือบไม่พบหน้า
 พรังพรอมหน้ากินเหล้าเมาบาย
 หิวหอบ ไมโทไรทลาย
 แลัวไรทหิวบ่าจนายคนละด้ามที
 เสียงคำตบมิงฮิมมี
 ฮ้ายนมนันแอบตีเอาหัวกู
 เทยวคินทุกห้องโนไม่เห็นอยู่
 แลเห็นนางโอมครเจ้าหัดับไป
 ตรมครของทุกช้ทนมใหม่
 มิวหัดับโหลนอนนึ่งไม่ตังกาย
 เบียงย่างเร็วพลันผิงผาย
 จำแดงกายริบร้อนจรมมา ๆ
 ฤทธิหัวทหาญธาญกตำ
 กายาใหญ่ตั้นพันประมาณ
 โผงผิงบ่าไม้ไพรสาณช้

เดินเข้ามาถึงเขามัทนนาน
 เขมมมอดตัวงอควักใจลงในเหว
 จับเจ้าพลายสุรียันมาทันที
 ตัวท่านขุนไกรจึงรำยมนต์
 แล้วเด็กเบ้ากमारหลานชาย

๑ ครานนจึง โฉมเจ้าพลายน้อย
 ดัดบึงไม่ตึงกาย
 ครนค้องมนต์ขุนไกร ไรยชาญ
 ติมเนตรชนพลันทันใด
 ยกมือไหว้ได้ตามตามที
 เรามัวยแล้วมาช่วยค้อยภรรยา

๑ ครานนขุนไกรผู้ใจกล้า

มางวองงทองกลคนพาด
 ตัวเจ้ายิ่งเต็กเต็กนัก
 ตงแต่น้อยาเป็นที่ไว้ใจใคร
 เราหรือคือเจ้าไม่วู้จัก
 ตัวเราชื่อขุนไกร ใจฉกรรจ์
 เป็นพ่อของขุนแผนปู่พ่อเจ้า
 ยันแยแพทพี่ปรา
 เจ้าคิดจะความคิดับตร
 พดักพรากจากเมืองเคื่องใจ

เห็นถิ่นฐานถาคุบระคูมี
 รวดเร็วพุกหนังกดถึงที่
 ยังสงบหลดกับที่ไม่พ่นกาย
 แปลงตนเร็วพลันเหมือนมันหมาย
 ให้เคลื่อนคลายไค้ส้มปรกติ ฯ
 จิตเฉยม่อยหลดกับที่

เหมือนรูดตนนลงบรรตย์
 กุมารค้อยส้มปรกติได้
 เห็นขุนไกรไม่แจ้งแห่งกัจจา
 ว่าท่านอยู่ไหนอย่างไรชา
 ให้รูดรอดไค้ไม่ถายปรานะ ฯ
 ตอบว่าเป็นโฉมอย่างไรหลาน

ไม่คิดอ่านคแต่ให้แน่ใจ
 หารู้จักเล่หกดศึกไม่
 จำเอาใจตามคำเราว่าพัน
 ข้าจะบอกหลานรักทุกดั่งสรพ
 แต่เติมมนเป็นทหารชาญคักตา
 พลายเพชรเล้ากทหารชาญกต้า
 เด็ยเรียงใหม่นครเข้าบ้ำไป
 ทุกวันรอนยามยากดำบากใหญ่
 จนมาได้เรียนพระเวทวิเศษนิต

ความทุกข์ร้อนผ่อนผันให้บรรเทา บิดาเจ้ามิได้ม้วยเป็นผู้
 จะประมาณนานช้าอีกกว่ามี คงเป็นที่ประคับได้พบกัน
 เมียของเจ้าเด้าแถมมันรบด ทรยศหนักหนาถ้ำถักถั้น
 เราเขาไปไว้เคียงเตียงขรม ไม่ได้อยู่ในกำปั้นอ้ายโจจร
 เจ้าต้องครองจิตคิดไรแก่ ย่ำเท้าแท้ โศกศัลย์ผันผอน
 น้าหากว่าเราเราบริบร้อน เจ้าจึงไม่ม้วยมรณโง่งวายปรารถ
 เราหนีไซ้เป็นผู้คน เป็นผู้ร้ายกตายนจากถิ่นฐาน
 หวังจะบอกออกความตามการ ให้หลานรู้ความตามกิจจา
 ว่าพดางแล้วทางถลันกลาย เป็นอสุรกายยื่นขวางหน้า
 สูงเยี่ยมเทียมยอดบรรพต แผลดำเนียงเสียดจำแล้วหายไป ฯ
 ๑ ครานันเจ้าพลายสุรียัน กระหนกอกถันหอนไหว
 เห็นจริงแท้แน่นักประจักษ์ใจ ยกมือไหวแล้วกล่าวซึ่งวาจา
 ขอให้ได้ไปพ้นทุกข์ เจริญสุขไปเกิดในภาคหน้า
 แล้วสวดมนต์แผ่กุศลตามลัจจา ไปภายหน้าขอให้พบประคับกัน ฯ
 ๒ ครานันจึงโหมเจ้าพลายน้อย เคี้ยวสุรียทุกขร้อนไม่ผ่อนผัน
 คิดถึงเมียเสียใจอาลัยครัน สุดจะผันผอน โศกโรครุตรา
 บ้านฉนวนฉนวนองจะหมองเศร้า มีคำเขาตอไปไกลหนักหนา
 เป็นโชนไม่ทันตามตามกิจจา จะตรึงตราแก่กันเป็นฉันโค
 หนึ่งขุนไกรก็ได้บอกเล่า ให้เราแก่กันให้จึงได้
 คิดพดางทางสร้างโลกใจ คงจะใคร่ได้เล่นเห็นกัน
 ก็ไม่ต้องคิดติดตาม เดินข้ามฝั่งสมุทรสุดกระเด็น

ผูกหูวนวงพดวน
 ขวางหน้าเข่าผ่าพังกาบั้น
 ไหว้รอตอศพลก
 พอคศแดงเท่านั้นท
 รับริอนถอนหนุ่มาเร็วใจ
 ถอกระบองตงท้าวราบ
 คักคักเป็นยักษรอบกต
 แดงเจ้าพลายสุริยันอำนเวท
 เด็กดำมรัยคายปราบภัย
 หนุ่ยนตักตายคนเป็นยักษราย
 แยกเขยอเคยอพันพันท
 ถอกระบองร้องก้องเดียงคำรณ
 แผ่น โผนตะ โทนก้องดำพองกาย
 ทะดัง โดตกระ โดคฝังดังสน
 คักคักหนักไปไม่เกรงกต

๑ ครานนจึง โหมเจ้าพลายน้อย
 ดั่งหนู ไหว้วงเป็นดังศต
 จับเอาดำกำบั้น ให้มันเหมาะ
 คอยท่ากว่าราชาจะรวไร
 หนุ่พยนต์นั้นอมตนลงค้ำบ
 ลูกทะแยงแกวงกระบองดองกร

ดยนาซามเขตคันทะเสถก
 แมนมมนเหมื่อนท้านของตกรองตกร
 ชิกกระทัก โนมหารดาตัย
 มีใครชรัยอุษาไต
 ผูกไร้วเจ้าเป็นรูปพยนต์
 คงจะจับคนตบมัน
 ผูกพยนต์เดรัจพด้นพันไต
 เรืองเคธเทอฤทธชประดักชให้
 เดรัจแล้วเฝ้าไป ในพันท
 รูปกายอ้วนดำดำปี
 คงจะผลาญชีวิตคนวางวาย
 จะบริบรณเร็วพด้นมันผาย
 คุรายคงเดื่อเห็นเหตอศต
 กดำกตั้นเขยวงอกออกหัว
 ตนตั่วตั่วเชื่อมเทียบมกร
 กดำกตอยตามกระบองดองกต
 ตง ในทมหารดาตัย
 อย่าให้มันเจาะแฉ่นหนีไต
 ดั่งเมือไรจึงค้อยหาญเข้าราญรอน
 แดงรับค้ำนายเจ้าพลายด่อน
 รับจรจากพันพันไต

บึง ๆ ตั้งต้นต้นโลก

ยุงยงหักถ่มระทมไป

บึงบึงคังดมเพชรหึง

ตั้งท่านตั้งเทอนเลอนถนไปทันที

จับบาทกักถาดเกลื่อนในเถอนแถว

พยณตยกษศักดิ์ถฤทธา

ช้อนดำสูงดำมคาศพยุต

แต่ไปไนทะเลเมฆาราย

เห็นดำ ๆ กำบ้านต้นนคริน

ไทยฝรั่งมึงแรกชวา

ด้านแน่แล้วฟ้าผ่าเถอะเรือโจร

เตียงทะเล ไครมครามบุกนาไป

๑ ครานนแรกฝรั่งทงลา

อีกกระทักอีก โห้เป็น โกลี

เรือใหญ่มี ได้จะคลาดเคลื่อน

ประหลาดจิตผิดใจในการ

๑ ครานนอันระมิงนายแรก

ทวนอาลัย ให้อวดยนิต

จัดแจงตกแต่งอินทริย์

นากุหลาบอาบฟุ้งจรงใจ

เบ็ดม่านแดงระดานตรึงคึด

เขยอน โยกลำเนาภูเขาใหญ่

ตั้งใหญ่มุ่งงามข้ามศัร

ต้นตงมา ไนป่าพนาศัร

กระบองตักเขาแตกแหลกมา

เห็นแล้วค้างตั้งวงหันหน้า

จับเดือด่างข้างม้ากินดบาย

ไม่หย่อนหยุดคั่นคนผ่นผาย

เมฆหมอกออกกระจายพร่างพรายตา

แต่ณตักตักถนมาตรงหน้า

เกรียดกราวดาวดำถนไป

พยณตเค้นแผ่นโผนเข้าชัค โกลี

ทะเลตั้งโตจับกำบ้านโถ้วทันที ๆ

ดำคณูวาฬนารของงม

เอาพ้องตยงมึงเตียงครันคราน

แต่ณเขยอนจากจนรดหาร

จะคึดอ่านแก้ไรอย่างไรดี ๆ

ฟุ้งวันแรกหน่มนัยเจริญศัร

ดำคณูวาฬนารอยู่ห้องใน

นุ่งยกห่มสีพันใหม่

ตรงเข้าท่ายบาทหัตถ์ไดยา

เซผิดประหลาดใจเจียงฟ้าผ่า

เทยงเดินค้นทุกห้องไม่ต้องคา
 พอโดยนเตียงบันครนครน
 นายแตรตระหนักต้นตกใจ
 ผดณผดณผายผืนออกจากห้อง
 เห็นยักษ์ใหญ่ควาใจวซึ่งเกตรา
 ดำคญวพรายนำประจำชาว
 ให้ฆ่าเบ็ดไก่พดันทันที
 แดวยังบันครนครนต้นนก้อง
 จนตูกดินแทบต้นหมดไป
 ต่างคนบนบานคำดกต่าง
 ดักตยงรมฝังยมนา
 กปัดนนายตั้งตงบวงสรดวง
 เรือคงแหดกแตกตายในด้ายชด
 บ้างก็ว่าอันดานายใหญ่
 ฆ่ามัดเขาตายววยปราณ
 ทำเช่นนชีวิตไหนจะรอด
 คงวอดววยตายลงในคงคา
 ๑ ครานันเจ้าพลายด้วยัน
 ค้อยต่างหายคลายจิตที่คิดปอง
 ครนจะเดินหรือกเกินทางพิกต
 เห็นชาวอนทจะคนค้นไป

นายอันดาให้มีศประหลาดใจ
 ผู้คนต้นนทอนไหว
 เชื้ออย่างไรไม่แจ้งแห่งกัจจา
 ต้องกตอ้งแดงอยู่ตรงหน้า
 โกรธาคังแค้นแค้นทวิ
 ดนดานเรียกคนอยู่ยังมี
 ดั่งให้กระลาตีโยนลงไป
 ตะเทือนทองมหาสมุทรหาหยุดไม่
 จะผอนผืนนันใดเล่าออกฮา
 ว่าปู่เจ้าเขาเร็นเนินผา
 มาช่วยธาเถดจะตงตั้งเคยบน
 คนทงปองวาคราวนจะบับน
 ไหนจะพันมีเหตุเกิดเภทพาด
 ทำให้เราค้นต้นตั้งซาร
 พาโลพาดเอาเมียของเขามา
 จนตอดออกไปประมาณนานหนักหนา
 ดม้นำหน้าทมนคิดผิดทำนอง
 ที่โคกคัลยในต้วมัวหมอง
 ครักครองที่จะคิดคิดตามไป
 ต้องเดยวอดตทางช้างเขาใหญ่
 เหน็ดเหนื่อยใจเหลืออดพ้นประมาณ

จำเราจะผูกพันคัมภีร์
 ๕ ๘
 ชนชนกจกเหาะเดาะฝั่งธาร
 คึดพลางแล้วทางลำรวมตน
 ๕
 เปิดองผ้าคาคพุงพัดฉัน
 ๕
 ผ่านนบ้นคาสรชอบกต
 เจ้าพลายน้อยแหม่มช้อยงามวิไล
 ๕ ๕ ๕
 หยกรงตงทาควากระบอง
 ๕ ๕ ๕
 ชนนึ่งยงหลังดักฉัน
 พยุพยับมัจจทอหว้า
 หงส์กางปีกหลีกบินไปสบาย

๑ ผันแปรแผลเห็นพยนต์มนต์
 ๕
 เขากนกางขวางทางยมนา
 ๕
 เจ้าพลายนินผันผายซักหงส์
 ดุริยันพอคระวันลงรอน ๆ
 ตวาดคว่าฮ้ายเหยยเหยอ้ายแรก
 เหตุไร ไม่เหมือนคำที่ร่ำพัน
 เราเชื่อใจหมายว่าเป็นมิตร
 หาญกล้าหลดอกพาเอาเราไป
 ๕ ๕
 วนนมงกบกุได้คูกัน
 มึงจะตอ้งคะมำคว่ำ โกง โกง

ให้กตายนเป็นบักษากดำหาญ
 ไม่ช้านานคงพบประดębกัน
 อ่ามมนต์ทนต์ทมิขมัน
 เดกัรแล้วเบ้าตงทันไต
 เป็นหงส์ย่นคัมบักกระพือไต
 ครนว่าได้ดั่งมถวิลกยนิค
 ๕
 เยอญองเวอพตณขมันขมิ
 พอญุขค้อข่านมนต์เรือกพระพาย
 ตมพาพิค้ออกระพือหลาย
 ดำราญกายลอยดีวปดิฉเมฆา ๆ
 ดักขรสูงเยี่ยมเทียมเวหา
 ยิตนาวาเรือไว้ไม่ให้จร
 บินลงกำบันผันผอน
 ๕
 หนทางจรจวนค้ำย่ำด้ายฉันเห
 มึงคนแบ่ตภาษาจะฮาดัญ
 เองพุดก้นกับฮ้ำไว้ว่าโร
 ๕
 หารูเทอว่าเจ้าคึดเช่นนี้ไม่
 จะฆ่าให้มอดมัจจด้วยกต โกง
 ๕
 ที่ไม่ทันพริบตาจะตาย โหง
 เมียเป็นหม้าย ไต้ง ไต้งในคราน ๕ ๆ

๑ ครานันท์ท่านนายอันตรมิ่ง
ผันแปรแต่ไปพลันทันที
ตกใจในคนเป็นพันนัก
ม้วยมิตแต่แล้วยังติดตามมา
อ้ายค้อร้ายกายคำดำดั้น

คุกคามตามมาฆ่าราวี่
จะโหมอ่านพระเวทข้างเพค้แรก
ขั้บฏตผีต่างนางไม้
ค้อยเคระพระครู โรมวิไลย
เราพากเพียรเรียนไว้ได้หลายปี
กิตพลางทางไหว้พระอาทิตย์
เด็กพลางแล้วทางเข้าวิชา
หุ่ยนคักบพยนต์ักหมุนจ
หงดี่ยนคักกอนบินพลัน
ผู้คน ในดำเรือกำปั่น
ไม่มีใครดำเนินเดินกล้ากราย

๑ ครานันท์เจ้าพลายผู้ร้ายชาติ
โมโหหนุณพิ โรชโกรธาใจ
แรกฝรังทงดำกำปั่นใหญ่
คิดทางพลางอ่านอาคมพลัน
ใหม่ดำกำปั่นเด็กน้อย

ครันได้ฟังเสียงคนร้องอึงมี
เห็นเจ้าพลายน้อยรพยนต์มา
เห็นประจักษ์ว่ามีค่าจอาจกล้า
เพราะ โกรธาชัคคั้นแค้นทอ
แมนันคงเป็นบี่ค่าผี

เพราะมันมีความอาฆาตหมายมาตใจ
เป็นของแปดกเรียนรู้ครูให้
ให้บั้นแหลกแตกไปในวัน
ผู้ชาญชัยมนต์เวทวิเศษศรี
ฉนั้นเราจะต้องลงวิชา
ดำรณจิตเร่งพลันด้วยหรรษา
เกิดเป็นลมกล้าด้อตัน
หาตคงหลักไม้โตมัน
ทะเลหอนบ่ฉนั้นเพียงทำตาย
หวาดหวนพรันตักถ้อหลาย
บ่าวนายชุกช่อนต้อยรอนใจ ๑
เก่งฉกาจหากถ้อตั้งใดไม่
หมายจะใคร่เช่นฆ่าชีวิตมัน
จะต้องให้ชีวิตมันอาดัญ
เป็นไฟกัลป์ลุกฮือกระพือมา
ยัยย่อยลงในทางกลางมหา

ผู้คนชนจึงเป็น โกลา
 ที่เหลือตายง่ายนำคำพูด
 แรกไทยหลายหลากมากมี

๑ ครานนทานนายอันตะมิ่ง
 พรันตด้วยกลัวความตาย
 ด้วยบุญนมนมัทนจะถึงที่
 เมื่อญมีมัจฉาปลาโลมา
 ครันถึงฝั่งหนทางบ้ำใหญ่
 ต้องมัจฉาก็กวักกันแผ่กาย

๑ ครานนทานนายอันตะมิ่ง
 หนอยอ่อนนงผอนกายา
 ที่เหลือตายได้คนดังกร้อยเศษ
 เหมอ้ายพลายสุรียนมันคนตี
 จำจะต้องล้มทบออกรบตี
 ใครมันจะกลัวใครอ้ายต้นคาน
 คิดพลางแล้วทางร้องเบ้า
 เหวยพอกพหลพด โยรี
 เร็วเข้าอย่าข้าม่าดมทบ
 เร็วใจรายหลัดเป็นบักกา

๑ ครานนไพร่นายท่งชายชวา
 เห็นนายใหญ่ต่างให้คิดยันตี

เข่าหนั่งตั้งตงวาร
 ไม่หย่อนหยุดมาในทางกลางวัด
 มัจฉาในวารักกินสบาย ฯ
 เมื่อกำลังไฟไหม้เรือเหลือหลาย
 ผันผาย โดดลง ในคงคา
 ริวยังจะไม่ม้วยตั้งราร
 ประคองพาเคียงข้างไม่ห่างกาย
 ตั้งแรกขึ้นใจเหมือนใจหมาย
 ดำมตผุดหายไกลคลา ฯ
 มาถึงซึ่งฝั่งพระมหา
 ควบคุม โยชาได้มากมี
 แจ้งเหตุว่าไม่ใช่ภูตผี
 มีเจตมนต์พันที่จะเปรียบปาน
 ถึงตักกุกยอหมมครุบรรหาร
 ลองทำการสงครามตักกุก
 นำชาวเฉียงตั้งอ้อมมี
 ย่าครุตรีพากันไปให้โกลดา
 จะรกรบภัยพาดรณานหน้า
 ย่าหนหน้าคอยรอเข้าคอต ฯ
 เข่าเฉียงตงต้นนม
 กรุกรตั้งค่ายรายบักกา

ตัดไม้ ในไพร ไม่หย่อนหยุด
 ดั่งไรก็ไม่ได้อิศมา
 อันตะมั่งรังดั่งกับไพร่นาย
 เราผู้เดียวจะจับเตี้ยรวบราญ
 เวทมนต์เราก็คือเป็นที่สุด
 เชิงเขี้ยวชานาญการซึ่งชัย
 ว่าพลางทางจับอาวูช
 แหงนระแงงแด่ถูกมารา

เป็นอาวูชแต่จ้อต้องมือว่า
 จะรอร่าลุ่มันประจัญบาน
 ให้ผ่อนกายคล้ายทุกข์ทุกหน้าค้ำ
 มีด่างปรางควานช่างเป็นไร
 ดั่งประยุดตัดต่อตัวหากดั่งไม้
 ทานพระครู โรมวิสัยดั่งถ่อนมา
 ยืนหยุดหยักกรงตงทา
 ถ้ามันมาแต่จจะรอเข้าต่อตี ฯ

๑ ครานนจ้ง โฉมเจ้าพลายน้อย
 พอกในเรือที่เหล็ดตายฉายชว
 แต่ชายอันตะมั่งกรงน
 หรือหนึ่นคนจนตรอกเที่ยวชอกชน
 จำจะคิดติดตามดู
 แด้วแก้พยนต์คักตายคนเป็นหญ้าไปเจ้าพลายไม่วอราชาติ
 รับหงส์พยนต์คัการณรัอง
 แดไปในคองพพิ
 อุดตุคหยุดยงตงค้าย
 พหตพดระคมถ่มทบ
 มองเขม้นแดเห็นอันตะมั่ง
 จักพดจระณเรบรา

เห็นขบข้อยเรือคนปั่นปั่น
 หนึ่นยงผ่งนทหลายรัยคน
 จะรอดชวหรือบปั่น
 จะผ่นผ่อนช่อนตนอยู่หนใด
 ให้รู้ความจริงจ้งจ้งได้
 บินก้องมาในทางกลางวิถี
 เห็นโยชพรงพรหมถ่มถ่มถ่มทบ
 เรียงรายพรหมกัณบรจบ
 ตงค้ายรบรายหล็กมิกกา
 หยุดยงอยู่กับเหล่าพอกบ่าวธา
 ให้โยชาพักผ่อนนอนถ่มบาย ฯ

๑ ครานน^๕อนตะมิงตม^๖น
 เหลือบเขม่นแแต่เห็นเจ้าพลาย
 ร้องท้าวแหวยเฮ้ยฮายหนู
 จะรบสู้ก็มาอย่าช้านาน

๑ ครานน^๕เจ้าพลายสู้รบ^๖ยัน
 พอแแต่เห็นอนตะมิงอหังการ^๖
 ขบหงดยันตองบนพนด^๖ชา
 ลงจากหลังหงด^๖พด้นทันที
 ฮะเฮ้ยแ่นแหวยฮายแแรกคำ
 ครงนคงเห็นตกันทันใจ
 เดี่ยวแรงกนบถือฮือเฮื่อง
 ำใจเจ้าจะฆ่าเราให้อายปราณ
 ประเตยจนขวัญจะย่อยยับ
 ดมหน้าพอกภาษาแแรกคำ

๑ ครานน^๕ท่านนายอนตะมิง^๖
 เคืองขุ่นฉุนพิโรธ โกรธา โกรธา
 เจ้าพลายสู้รบยันหันหุน
 แกว่งกระบองเข่าของบรมราญ
 เจ้าพลายตีแแรกกร^๖เข้าบ้องมีด
 รุดมุนฉุนฉิ่งเป็นดังคด

ไม่ผายผันหลบหลัดหน้หาย
 ่วนวายจะพันประจัญบาน
 มึงกับกูอย่าหนีหน้าต่างกล้าหาญ
 ถึงวายปราณก็ไม่คิดแก้อา ๑

ผายผัน^๖ขบหงดยันต^๖มาตรงหน้า
 โกรธา^๖ขดแค้นแค้นทอ^๖
 ตะโกน^๖ก้องร้องคำอาจมี
 แลวจิง^๖ขหน้าคำไปทันโต
 คอหรือทำบั้งอาจประมาณได้
 น้อยหรือมิงช่างกระไรอหังการ
 ไม่แค้นเคืองพจนว่าชาน
 มิงหาญจิตคิดการ ไม่ชอบขรรวม
 พันด้มเสียให้มันไม่เป็นจำ
 มาดอง^๖รำอาว^๖ขุขุ^๖ทชนา ๑

แค้นคั่งเคืองขด^๖ดหัดดำ ๑
 กระโคคร^๖ำเข้าพันประจัญบาน
 เฉียดฉุน ในอรากกล้าหาญ
 แแรกท^๖ราญคักตากด^๖ดี
 พลายตี^๖แแรกกร^๖บไม่หลบหนี
 ึ่งต้อง^๖ช่างต่างมีแคว^๖วิชา

พวกพหลพลทั้งหลายของนายแรก	ต้นแตกหอมด้อมกันพร้อมหน้า
ซึ้งซอถ้อยฮาวรยทชนา	พรงพร้อมด้อมหลังหน้าเขาราว
๑ ครานนายแรกแปลทภาษา	โกรธาโตตทะเลงซึ้งมี
พันกุมารผู้ชาญฤทธิ	ถึงดำมดีห้าทไม่ตกใจ
เดียงผิงซึ้งฉันทังพันหิน	คาบบินยูเป่าหาเขาไม่
สุดแดนแค่นริตฮักใจ	เหมมิ่งตแล้วโตคงเห็นกัน
คิดพลางทางฮานมนตรา	กลายกลับกายาขมิ้นมัน
เป็นยักษ์ใหญ่ได้รับจับประจัญ	แยกเขยอเคียวพันจะกินคน
เจ้าพลายแกวงไม่กระบองตี	ซึ้งมีคังคับดับต้น
จะโรมรันมันเท่าไรไม่ไหวจน	โกรธใจตั้งไฟดองกายา
ถอยหลังหยุดยั้งยั้ง	ผอนผันบนิ้วเหนือกศำ
ฮานพระเวทแปลงแพะเร็วรา	กายากลายกลับไปดับพลัน
เป็นจวนรเือกผู้ตองฮาจ	กระโตคปราตรวดเร็วตั้งกั้งหัน
ทำตากลอกแยกเขยอเคียวพัน	หุนหันโตจิ่งเป็นดังคดี
ยักษ์ตตั้งรเข่าจับไม่	ยักษ์โตตั้งหลอมชบหนี
ยักษ์ตองตั้งจของเขาราว	ยักษ์ตตั้งกักกระหน้าไป
ยักษ์ร้ายกักกลายเป็นแรกพลัน	ตั้งกหันฮอกมาหาซ้ำไม่
กลับกลายเป็นเจ้าพลายทันโต	ตั้งต้องข้างต่างได้เข้าคฤกคดี
แซกพิโรธโกรธใจตั้งไฟกาต	โอมฮานพระเวทวิเศษศรี
พยุจัตพักด้ามาทันที	กลายเป็นฮักคี่ลุดตามไป
อับความตามพงตงตอน	เจ้าพลายรฮันเจียนจนทนไม่ได้

ต้องออกคังหนครว ไต่ไป
 เด็กสำมร้อยคาบปราบไฟ
 มีตมอทองตงพงพนา
 ไฟงามตามบ้ำรอนรน
 ต้องฝนบ้นยับคับอ็คคิ

๑ ครานันทานายอันดะมิ่ง
 แดเห็นฝนคับไฟแด้วหายไป
 เหมมิ่งกับกูไต่ตฤทธ
 เป็นโรเป็นกันในวัน
 ว่าพลางแด้วทางอ่านพระเวท
 เด็กตั้งเบ้าองทั้นโต
 แยกเขยวเคยวพันไมฝนหน
 เจ้าพลายนนหนคตบเขารบรา
 คังผาง โผงเดือ ไคร่งไม้โหวหวาด

แด้วหยตงตงใจภาจนา
 ประเดยวใจเกิดลมพายุกล้า
 ฝนแด่นห้าตกลงมาคด้วยทั้นที
 มีอาทจะทนอยุงที้
 จนโยธีพวกแรกแตกกันไป

แก้นคังสันตุดทาหยุดไม้
 พิโรชไซร้คแก้นแด่นทอ
 คงจะคักคู้ให้โตไม่ไฟถั้น
 อ้ายเด็กนี้อาของทะนงใจ
 มนคังเคยวเรียนรูครูให้
 กลายเป็นเดือใหญ่หมึมา
 วจังรกกางขวางหน้า
 แก้วงคทาตีรฎญประจัญบาน

กระโตคปราดสกัดหน้าคด้วยกล้าหาญ

เจ้าพลายแก้นแด่นพิโรช โคตทะยาน โขมอ่านพระเวทวิเศษคิ
 ร่างกายหายอับฉับพฉัน
 ส้มทบเขารบรา
 เดือคักคควายฉัดคด้วยเขารอฉับ
 เดือกับคควายไต่กันพฉฉัน

เป็นกระบือคตงคตงฉฉฉ
 ฉฉฉที่คฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
 เดือขยับคควาย่างเข่ากฉฉฉ
 เย็นลงพฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

๑ ครานันนายแขกแปลงเพศ กระเบื้องเตชธิดาธุชาไหว
 เย็นพยับด้าทพทันใด พักไว้ตรีกตราดทาท
 แต่เจ้าพลายด้วยันนนั้นเหน้อยฮอน รับริอนเข้าในไพรศรั
 เจาะหาผลไม้หลายอย่างมี กินแต้วนอนผ่อนอินทรีย์ดำรายใจ
 นายแขกแปลงเพศมีเวทมนต์ หากลัดตัวตนจะตายไม่
 กำเรบจิตตั้งพิษชัคศกภัย หมายถึงจะจับมาดับพัน,
 ในจิตคิดวุ่นอุณเฉียว ฉะแฉะเหลี่ยวกุโพรธัญท์
 มีตทอแก้วแดงตะวัน ไม่รู้ที่จะผ่อนผืนเข้าบรมา
 ยืนชยจับกรรคุมือ เดีงช้ายช้อคำรามตามภาษา
 อุณจิตแลงกักคดียงอุรา โกรธาไม่เป็นอันหลับนอน
 ชุเหม่เหม่แน่ช้ายพลายนัย ช่างคิดค้อยตามดึกไม่หยุดหย่อน
 มาราวตักถุ่มตะลุมบอน จะพันฟ่อนมันให้ดังเป็นผดกดี
 ประหลาดใจเป็นไฉนนางบัวทอง ผุดผ่องงามหมดลศศรั
 กู้ค้นจับไม่พบนารี หายไปในที่นางไธยา
 หรือช้ายพลายหายตนเข้ามดัก งามพักตรจากที่หันหน้า
 หรือทราวมวยเจ้าไม่เห็นผดมา ไธกากระโคตน้ำดงบรรลัย
 ยังกดยงผดทองทิ นารีเจ้าหายไปทางไหน
 ตรีกตรองกึ่งหมองฤทัยใน เป็นอย่างไรไม่แจ้งแห่งดำคัญ
 อุณพิโรธ โกรธกริ้วฉิวจิต คิดๆแทบจะหมุนออกผดผดผด
 ออกถ่มทปรบูรพามัน ฟ่อนพันให้ยบดงเป็นผดไป
 รุนแค้นแน่นใจนอนไม่หลับ จนดาวเคล็ดอนเดือนดับเหลี่ยมไศด

เสียงไก่เถื่อนเคียนขันด้นไพร
 เย็นพระพายชายช่อมาตี
 พิรุณ ไroy ไปรยตะของคองกายา
 นายอันลาจากไธยาทันที
 เว็วราอย่ารำเค็รียมการ
 เป็นเด็บียงเตียงคนพลไพร
 ครนด้าเวจเด็รจพด้นทันเวลา
 นายแรกคำด้อมประจำเว็องเค็ร
 พอไต่ฤกษ์ก็เลิก โยช
 ริงท้าวเ้าเย็ยอัยเด็กน่อย
 มารบสู้ตตีฝีมือกัน

๑ ครานัน โนมเจ้าพลายน่อย
 ดนแต่เขาเขาบำพนาตี
 แต่พอไต่ย็นแรกแปลดภาษา
 ตะโกนก็อ้งร้องคำทำทาย
 ดูนพิโรช โกรชใจตั้งไฟ
 แดงหุยกยงขงจคคดถึงตน
 จะผูกหุนดุนอึงถึงคต
 หุ่นกับคนให้ป่นประจัญบาน
 ดงมันทากฐาไว่กอน
 คัดแอดเทานนทันที

เวโรทวังระเว็ยเฉ็ยอูรา
 ดุ๊ยคีร์ด้องด่างด่างหล้า
 เย็นอูราค่อยผ่อนทุกข์ดุข์ดำราญ
 อังมเว็ยกคนพลทหาร
 กุดังงานหุงข้าวแด็กเผาปลา
 ต่างไม่ทุกข์ร้อนผ่อนดุชา
 ไม่รอรำค้แฉงแฉงกาย
 มนต์เว็ทธานาญด้นพันที
 ออกจากทคายเว็ียงรายกัน
 อัย้ออัยงัรขัยรบแฉงกายผายผัน
 หรือผดุนผด้นหนหน้าไม่วา
 แฉมรขัยนารมด้มคีร์
 เก็บผดพฤกษ์กันดบาย
 ยกโยช่าผู้คนมากหลาย
 ไม้อับอัยอดสูขุชอบกล
 กจะออกค้อดให้มับัน
 ว่าเราคนเค็ยวเทานันไม่ทันการ
 ให้ราวันายไพรไต่ประหาร
 รบราญรบัรูกคดุกคต
 ผันผ่อนคให้งามตามที
 เจ้าพลายรเว็เขาบำพนาตี

ถอนหน้ำมาถูกเป็นหุ่นยนต์
 แต่ตะต๋อนักกลัวใจ
 ถือไม้เงอจาเป็นฮาอูช
 เสร็จพด้นเจ้าพลายนนี่ก็อ่านมนต์
 ๑ ครานนฝูงบีคำจอาจคิด
 ต้องมนต์อดจนเป็น โกลา
 พลายน้อยตีใจหนักหนา
 หุ่นเคารพนบคำนั้จับใจ
 ครนถึงซงกกองทัพแแรก
 เจ้าพลายกดำดา โดมเข้าโรมรัน
 คุมพอก โยชามาพรงพร้อม
 หุ่นกับคนอดจนรุกรบ
 แแรกหุ่นฉิ่งฉิ่งดังคตี
 หุ่นฉิ่งแแรกยิงปืนพด้น
 แแรกยิงหุ่น ใหญ่ได้ลูก
 พดหุ่นกดับหมุ่นเข้ารบราญ
 อันตะมิ่งนงบนหลังอาชา
 ฆ่าพันมันไม่ตายวายชีวิต
 ชรวยจะเป็นหุ่นมนต์พยนต์หญ้า
 กายาอยู่ยงคงทน
 จำจะตรึงครองแก่เวท

เหมือนคน โตเล็กเด็กผู้ใหญ่
 แต่พอได้ครบเสร็จจับเจ็ดคน
 อุดลคคงคับด้ยัดน
 ให้ถักนรหุ่นร้ายกลายกายา ฯ
 เข้าถัดถัดถึงหุ่นฉิ่ง โทษา
 เย้าครนครนฉิ่งนไป
 อานคาถาเขี้ยวชาญอาจารย์ให้
 คดาโคลนำหน้ารับมาพด้น
 หุ่นก็แยกออกรายผายผืน
 แแรกดำคัญว่าคนมารณเรบ
 รุกฉ้อมตีวันบรจบ
 สุ่มทบราวตีประจัญ
 แแรกตีหุ่นรับขับรับ
 แแรกหม่นหุ่นพันประจัญบาน
 ฉิ่งฉ่ามนนคยคตูกไม่ดังซาร
 อดหม่านฉิ่งฉิ่งเป็นดังคตี
 เห็น โยชาแตกวันปืนบ
 ผิดทีพอกฮ้ายพลายไม่ใช่คน
 โยชาเข้าตีไม้ปืน
 คงจะเป็นพยนต์เห็นมันคง
 ให้เรื่องเศรสมความตามประดังค

คิดพลางเด็กข้าวสารหวานขจัดลง
 หุ่นยนต์ต้องม่นค้อนตา
 คบมือเป่าระฆังเยาะเจ้าพลายไป
 ครวงนเราแกมมันต์ได้
 มึงกับกูได้ดั่งเงาเห็นตา

๑ ครวานนจึง โฉมเจ้าพลายน้อย
 อ้ายแรกนมเวทวเสียด
 จะหายคนเข้าปล้นกองทัพบ
 คิดพลางทางอ่านเวทเกรียงไกร
 เข้าหุนหันฟาดพันกองทัพบ
 พดแรกแตกฉิ่งเป็น โกลา

๑ ครวานนท่านนายอันตะมิ่ง
 ตะลุมบอนพอนพันตะบันไป
 หมครุหมคฤทษจักคิดดู
 อย่างไรไม่แจ้งแห่งกัจจา
 ตรองจิตไม่คิดรบสู้
 เป็นอย่างไร ไม่แจ้งแห่งสำคัญ

๑ ครวานนเจ้าพลายได้ติดตาม
 มั่นรวดเร็วดังลมพัดไป
 เห็นฮอยฮอนกั่มฮอนหยุดยั้ง
 เทียวเดือกเก็บผลไม้ ในตงตาน

แก๊พยนต์ได้พลันทันใด
 กัดบักกลายเป็นหญ้าหาข้าวไม่
 เชื้ออย่างไรขออดอิทธิฤทธิ์
 มิ่งหาญใจฮึกฮักหนักหนา
 จะพันฆ่าเสียให้ตงเป็นผดคดี ๑
 เกรี้ยวกร่อยแค้นชดบดดี
 ครวงนได้เห็นกันทันใด
 พันให้ยับล้มตายทั้งนายไพร่
 ผู้ใดใครมิได้เห็นกายา
 แกรกยับบั้นบั้นหน้า
 เข้าป่าซ่อนตัวกลัวภัย ๑

๑ รอรังรบรุกบุกได้
 กั่มได้เห็นตัวกุมมารา
 แดดูโยธินเข้าป่า
 นายอันดากอหยหลังยังหยุดพลัน
 ดูครุดูคฤทษคิดพรน
 อันดากัฝายฝัจรับหนีไป ๑
 ตัดทุ่งมุ่งข้ามเข้าป่าใหญ่
 ไม่ทันใจจับคนคนพาด
 ฮอยยังเราใหญ่ไพร่ด่านท์
 ลุงจอมหอมหวานกินธบาย

ครนอมหน้าดำเร้วเร้วจพตัน

มคิ้วทอบัวตาตาย

เฉียงด้ตัวจับบาทกตาดเกิดอน

ยิบเบิ่งเร้งรอกข์องฉวนนา

เฉียงผาจากผาแผ่น โผน

หมู่ถึง โดคองแฝงกาย

ชระนี้ โหย โยยแคว่แคว่เฉียง

ทอนคะนึ่งถึงแก้วแคว่ตา

อนิจจาบักทองของพีเอย

มาจากกันเสียงทงรทกฮอฮอ

เพียงเอยผพรายชายตง

ให้จระแจ้งตำแหน่งแก้วตา

เดินทางพลางครวญทอนระห้อย

กรรมเราฉัน โดโผนเดย

บันบ้องนครวญคร่ำรำให้

ครนพลบค้ายาแฉ่งสรียา

บันบ้องนครวญคร่ำรอนไม้หัดับ

ไคยิบเฉียงโกบ้ำพนาดี

เจ้าพลายพันคินกายผวาหवाद

ร่ำระกายต้วยสายชะ โดชช

สุรียันแดงคัมคัมหาย

จะผ่นผายไม้แจ้งแห่งมรรคา

กระทิงบ้ำพาเพ็ชงจากเนินผา

เดือบ้ำเอยชงย่องมของควาย

โศค โคนชอกผาหน้าหงาย

ชยุรรมชรายพุ่มไม้ตามทางมา

พั้งดำเนียงนิกฉานของรชงเรียกหา

โศกครวญคร่ำรำไร

กรรมโศคเดยวิบัติมารัดให้

สายใจเจ้าไปแห่งโศนา

ช้อยตรงมาบชอกชอกจ่า

จระย้าพล่าเครีชงตงตั้งเวย

พลายน้อยวิตกว่าชอกเอย

เป็นเวรเคยกชอสร้างบั้งโศมา

โศกใจไม้สร้างรักหนักหนา

เจ้าพลายน้อยค้อยนิทราเนนศิรี

จนตาดเคือนเคือนฉับโพศรี

เคือนฉันฉันน่มักฉางตงตอน

ฉีฉาศ์มายังฝั่งฉิงชว

แต่ฉับจระตามนางมากฉางโพ ๙

พลาตัสร์ยัน รมกับ อาจารย์แก้ว

๑ ครานันทานนายอันตา
 ของทัพยัมย่นบ้นไป
 ยิงฆ่ากายก็เป็นตายถูกอาวูช
 กำบั้นรมมีครบโยธา
 ตัดเราคราน บบ้น
 ต้องเดินเตี้ยดเปล่าเปลี่ยวเฮก
 แค้นรคักตพันกร่วมกร้าม
 พิโรชใจเพียงไฟไหม้โลกา
 จำจะไปหาอาจารย์ใหญ่
 เจ้าแดงให้แจ้งในกิจการ
 เราจะเดินในไพรใหญ่กว้าง
 แค้นถ้าปากยากจนพันใจ
 จะผูกพันฉันใดไหนนี้
 ต้องรบตัดคัตตรงเข้าตงตาม
 คึดพตางแล้วทางนายแรกคำ
 รมตัดคัตตรงพงไพร

แพ้วราพตายน้อยชะห้อยให้
 แค้นใจแทบตนจระมรณา
 ยงยุทธชอยากได้เมียงจึงเดี่ยวท่า
 กบ้นตงในคงศาด้วยอัคค
 ผู้คนพดัดพรายกระจายหนี
 ครงน โมมชงทพงพา
 ไม่หักห้ามใจเจียนเป็นบ้า
 แล้วอันตาตรงความไปตามการ
 ยิงโรมวิสัยที่สถาน
 ให้อาจารย์ช้อยร้อนพอด่อนใจ
 หนทางวันนบ้ำใหญ่
 หนทางไปก็ไมแจ้งการ
 จึงจะไปขานที่สถาน
 ไม่มีกินชอทานกระหน่ำไป
 ทาระกรรมเดินมาไม่ช้าได้
 แต่ผู้เตี้ยดเปลี่ยวใจเดินมา

ครนถงหมุดางชาวบ้า
 เป็นเด็บบึงแดงตนชนชาติตรา
 แต่นับมากกว่าห้าเดือนเศษ
 ผอมซูบผิทรูปร่างกาย
 เขายังคำดาพระอาจารย์
 ออกยากล้ามากายมา

๑ ครานนจึงทำนเกอญูครู
 ผอมซูบรูปร่างผิคล้ายไป
 อ่อนอ่อนละมั่งด้านศิษย์
 กายาผิตกว่าแต่ก่อนกาล

๑ ครานนอันลามิ่งแปลกภาษา
 ตั้งแต่เรียนเพียรวิชาใจปรารถ
 คุมแรกแปลกภาษาห้าพัน
 ด่มทบเขี้ยวรบชาวเวียงจ้อ
 ได้เข้าของดี ๆ มีมาก
 แดงแรกเจ้าเก่าความแต่เดิมมา

๑ ครานนจึงทำนเกอญู
 ว่าอก ไซ่พิท ไซ่กรรมเอ๋ยกรรม
 เสียแรงก ให้เพียรเรียนพระเวท
 กับอายเด็กนคหนองเทารตา
 อายชาตินคแต่จะพอนพัน

เซชานรอกทานไม้ดูธา
 คำแดอญูทราผอนดบาย
 เข้าในเขต โรมอียดตั้งใจหมาย
 แทบเจียนตามบ่นยัคดับชีจา
 ชมซานแทบชิ่งอั้งซาร์
 ถึงจึ่งนั่งวันทาทันใด ๆ

แต่คหารู้ว่าใครไม่
 แกคคิด ใคร่ครวญคอยู่เป็นนาน
 เดียรจิตไปหรือหวนนำส่งดาร
 ไปไหนนานหายหน้าพึ่งมาพบ ๆ

บอกจ่ากรรมเจียนเป็นศัพ
 พอได้ครบดาทำนออกครวไร
 คันคตลงเรือกำปั่นใหญ่
 ประมาณได้บีเศษตั้งเกิดมา
 เพชรนาคเครื่องไรท์หลายหนักหนา
 จนเสีโยธาอับยัมบระยา ๆ
 ได้ฟังแค้นแก่นชดไม่เป็นด้า
 ยัมบระยาบ่นบิต้องหนมา
 กระต่องเคชตอญูทชทอทค่า
 เจียวยังแพ้วชามนยอຍຍ
 เดยงมันไม้โตอายอับ

๑ ครานนเจ้าพลายสุริยัน
 ตรีภคกรของท่านองพถันท์
 หรือฮายอันตะมังครงน
 มาประหารผลาญชีพีธา
 จำจะแก้มันต์พยนต์น
 คิตพลางทางฮ่าน โองการ
 กาศักคิตของมนต์ไม่ทนอยู่
 กายากลายเป็นผาดงทันใด
 พลายน้อยเจ้าค้อยดำเนินย่าง
 มาปลุกเด็กเดชรยันต์กันท์
 กลับเป็นกาศักคิตบักษิน
 เจ้าพลายถามไ้ความตามกิจจา
 ดือเดื่องในเมือง โรมวิดัย
 ให้มาราวัดประัจญ
 เหม่ ๆ ตี้แล้วไม่แคต้วละ
 จะปลุกนกให้วักกดับไคตคดา
 อาจารย์คิตที่เมือง โรมวิดัย
 เขียนหนังสือเร็วไวใจรอน ๆ
 น้อยหรืออาจารย์ชาญณาด
 เราน้อยากรบสู้คฤทธี
 ถ้าเม้นใครไม่มารบสู้

หุนหัน โกรทใจคังไฟ
 นกนคงเป็นใคร ไซ้ให้มา
 ไซ้ให้บักษินหาญกล้า
 เราควรตรีภคตราให้รู้การ
 ถามวิทคให้ประัจักษ์หลักฐาน
 รัชช้าวัดาร์ ไปรยปรายกระจ่ายไป
 จะรบสู้อย่างไรก็ไม่ได้
 กองไว้กับพันพระธรณี
 ยมพลางแล้วเก็บผ้าแพรดี
 อังตะที่อาจารย์ใหญ่ ไซ้มา
 แล้วบินร่อนลงตรงเข้าหา
 รู้ว่าอาจารย์ชาญณกรรค์
 ไซ้ให้บักษิตชยัน
 รู้ดำคัญพลายแดงแค้นฮูรา
 คงจะคฤทธีตหนักหนา
 พุดจาทำมันราญรอน
 ฮยากใครจะคฤทธีหน้าก่อน
 พุดไม่้องฮอนฮอดคฤทธี
 ด้ามารดเห็นประัจักษ์ถือคักคิต
 เมือฮอดคิตก็มาประัจญบาน
 คุคคู้ฮูก็มิไซ้ใจทหาร

เราจะคอยรับดูอยู่ที่ตงคาน
 เสร็จเขียนตำราลงในผ้าจารึก
 แล้วจึงเจ้าพลายน้อย
 ราวประศคอาจารย์ชาญกั๊กตา
 โผผืนบินไปพด้นทันที
 พักหนึ่งถึงถึง โรมอด้ย
 ครนถึงจึงกลายกายา

๑ ครานันท่านพระครูเกวัญ
 คอยนั่งฟังข่าวนกขำนาน
 มองเขม้นเห็นผ้าพยนต์นก
 ด้รังใจหอนไหวในออร่า
 ประหลาดจิตหีบขมพัสแล้วอ่าน
 ท่านเกวัญรศคันแดนทอ
 น้อยหรือเชือดความศักดิ์
 พุดจาทำให้ไปโรมรัญ
 ว่าพลาตทางท่านอาจารย์
 เรียกบรรดาธุณศิษย์ที่อาจง
 เหม่ ๆ อ้ายมีมันคันก
 กจะไปให้ถึงในพริบตา
 ว่าพลาตแดงทางหีบขม
 หมายถึงอะไรฆ่าพลายน้อย

ต่อด้านฤทธิไกรให้เห็นกัน
 ดม้กเราเป็นแม่นมัน
 ปลุกเสกนกนันทันที
 ครนคองมนตราวิเศษศรี
 รับริเร็วใจโคดคลา
 เข้าไปหาอาจารย์ชาญกั๊กตา
 เป็นผ้าอยู่ที่หน้าพระอาจารย์ ฯ
 เจนจิตวิธาเกล้าหาญ
 ไม่แจ้งการนทไปยังไม่มา
 นนมาตกดงอยู่ตรงหน้า
 ลุกมาเห็นผ้าอักษรมี
 พอรูการ ในรบบอนถ้วนถึ
 ว่าจันนคงได้เด่นเห็นกัน
 ชักชักเคืองขุ่นหุนหัน
 จะได้เด่นเห็นกันเป็นมันคง
 งุ่นง่านใจจิตคิดโหดหลง
 ด้ยจงเจตนะใจจะโคดคลา
 คงได้เด่นเห็นประจักษ์หนักหนา
 จับเป็นมาคหน้าอ้ายพลายน้อย
 ราชังจิตไม่ยอทอดอย
 ที่กล้าด้อยหยาบฆ่าอาจารย์

พออ่านมนต์พจนตรณณน

แผ่น โฉนดแล้ว โลก โศคทะยาน

๑ ครานันท่านอาจารย์แก้ว

มารายกายดิถีฤกษ์

ด้านศิษย์พร้อมพรังทองหมู่

ตั้งหน้าถวายเทียนเตรียมตั้งทิวไป

ท่านแก้วรัชชชาฎการส่งคราม

ตั้งนอญยั้งคงทนคำสดรา

ท่านอาจารย์หาญใจดุฤกษ์บน

เป็นนารายณ์เชษฐที่สุดฤกษ์

ให้หยุดยั้งตั้งเป็นกระบอง

เป็นนาคากดำหาญชาญชัย

จึงหยิบเขา ไบมะรามในยามใหญ่

กดับเป็นคนดวงเป็นดังคดี

๑ ครานันท่านอาจารย์แก้ว

ไม่ย่อท้อรอร่าให้เข้าไป

ผู้คนอดห่ม่านขนานหน้า

เร่งชวนค้อนออกนอกบุรี

ต้นคั้นในอรัญหิมเวศ

กำลังหยุดคนอ่อนผ้อใจ

อันตะมิ่งกำลังคุณเดียว

กดับกดาบพลันเป็นม้ากดำหาญ

อาชาชาญเว็กร่าทำทำที่ ๆ

เป่าบั้งแถมมนต์ตามที่

น้อมเศียรอัญชูลีงทันใด

คอยอยู่พร้อมกันทวนโศก

มิได้ย่อท้อต่อศกศา

ตั้งความศิษย์ทงนั้นด้วยหรรษา

เฮฮาเอิกเกริกเขาฤกษ์ดี

เห็นชอบกตเมฆหมอกออกวิดิ

เห็นฤกษ์ดีแล้วอาจารย์ผู้ชาญชัย

พยุหะโดยค้อนไม้เข้าได้

ท่านพระครูโรมวิสัยแสนยินดี

เสกแล้วไปรยไปรมันขมิ

กรุกรีให้ถันถันไป ๆ

แสนชัดใจจริงไม่นิ่งได้

ตั้งไพร่ให้ยกโยธี

ควมม้าเต็นฝั่งซ่งมี

เข้างวงพงพิศดาโคด

ข้ามเขตเขาเขินเนินไคด

รุ่งเช้าเจ้าไพร่รีบเดินมา

ไกรขเกรี้ยวรอบพันถันหน้า

นำทางมากตางพนาจ
 แดเห็นกุมารหาญกล้า
 กับพระครูผู้อาจารย์ชาญมนต์
 ท่านพระครูเกตุวิชัยเศียรจิด
 ดั่งคนทมนต์เวทย์วิเศษ
 พรังพร้อมให้ด้อมกุมาร
 ออกต้านใครกูมิได้ชิวา

๑ ครานันด้านศิษย์มีฤทธิ์เดช
 ครันได้ฟังคำดังให้ราว

พรังพร้อมเข้าด้อมด้อมทบ
 จับไปให้อาจารย์ชาญชัย

๑ ครานันเจ้าพลายสุริยัน
 แดเห็นคนจวนจวนเป็นดังคดี
 พรังพร้อมเข้าด้อมด้อมทบ
 เอะทัฟใครที่ไทรนยกมา
 หนีไปคุมไพร่เข้าด้อมทบ
 เหมวันนตแต่จได้เห็นกัน
 คึดพลายแด้วทางเจ้าพลาย
 กุมฤทธิไม่คึดคึดถ่วง
 หยุคยงแล้วดงกระดูก
 จะเหวยเฮ้ยใครที่ไทรนมา

เจ็ดวันครึ่งดงท่าทะเลดอน
 อันดาจ้งแจ่งแห่งนุสนธิ
 นันแนคนฮ้ายพลายร้ายฤทธิ
 หมายจะผลดาญชิวัดให้บับมี
 ทังโยชี่ด้านศิษย์เรื่องฤทธิ
 แด้วรบราญอย่าให้ดั้นหน้า
 จะเช่นฆ่าให้ดงเป็นผดคดี ๑
 มนต์เวทย์ประจักษ์ศักดิ์ศรี
 หาญกล้าทำที่จะชิงชัย
 รุกรบพวกเราเอาให้ได้
 ต่างดิ่งเหยาเข้าใกล้จระวี ๑
 หนั้นโกรชใจดั่งไฟ
 โยชี่นับพันจรวมา
 จะรุกรบโรมัญประจัญหน้า
 หรือว่าฮ้ายอันดากกล้าด้าคัญ
 ยกุมารบกองทัฟด้อมช้น
 กูไม่พรังจิดคึดถ่วงเกรง
 ว่าจวนนตรายคองเหมาะเหม็ง
 ดั่งดองเองก็ไม่แคว้ววายชิวา
 ตะคอกชู้คำรามแด้วถามว่า
 หาญกล้าออดอิดที่ฤทธิไกร

มิ่งกรีธาทัพมาคัมภัน

บอกกูให้รู้ประจักษ์ใจ

๑ ครานนท่านอาจารย์เกอญ

ทำศึกศึกแฉกซัดซังอาธา

ชะเขยเหวยฮ้ายเต็กนฮย

จะซัดถามถึงนามกูโย

ประเคยจนชวจะบ้นยับ

ตั้งฐาติเด็กทรพดฮ้อทนพาด

เฮยกูหรือชื่ออาจารย์เกอญ

ปราดเป็รื่องเร่องเศรเวทวิชา

มิ่งไมรู้หรือว่ากูมีฤทธิ์ศักดิ์

ไม่เจยมตัวเดียวว่าเด็กเด็กด้นตาน

มิ่งสู้โตกแต่ฮ้ายอันละมิ่ง

ชนะศึกฮัก โหมจะ โรมรา

ถ้ารักตัวกลัวตายววยชีวิต

มาด่ารภาพกราบกูผู้ชาญชัย

๑ ครานนเจ้าพตายร้ายแรง

แฉ่นพิโรชโกรชใจตั้งไฟกัณฑ์

คิดพลางทางร้องว่าฮ้ายเฮย

มิ่งหรือคือครูวิชา

ประเคยจนคิดจะได้เงิน

มาโรมรันหรือว่าจะไปไหน

มิ่งชื่อเรียงเสียงโรจงบอกมา ฯ

แค้นซัดโมโหโทษา

หันขวางหน้าโยธาแฉ้วว่าไป

มิ่งกล้าด้อยเกินคัวหากดัวไม่

ช่วงักถูกผู้ใหญ่เหลือประมาณ

กูจะจับตัวให้ไปประหาร

จะรบราญกับกูผู้ปรีชา

จบจังหวัดคือฤทธทอพิศา

อยู่พารา โรมอียดัยชัยชาญ

ทำฮักฮักพุดจาว่าชาน

ตัวกูหรือคือพระกาฬในโตกา

วิชายังไม่เชยอชานูหาญกล้า

มิ่งกรงนชวาไม่รอดไป

ก็อย่าคิดรบสู้กับผู้ใหญ่

จึงจะได้ชวาไม่ฆ่าพัน ฯ

ครนฟังแจ้งเฉยอฉุนหุนหัน

กูจะฆ่าพันให้มรณา

แน่เหวยฮ้ายผู้ใหญ่ใจกล้า

แกดักกล้าอาของทะนงใจ

ให้เห็นกับกูฮ้ายผู้ใหญ่

อย่างเช่นมิ่งถึงสักพันไม้พรุนใจ
ถึงกูเด็กกเด็กพรักขหนู
กูกเพียรเรียนครุวัจนมนต์
ถ้าไม่กล้าแล้วไม่มาเที่ยวฉัน ไคษ
ด้านศิษย์ยอมมครุวัจ

๑ ครานันท่านพระครูผู้ใจหาญ
ไม่อร่องดังพอกพลไฮ

๑ ครานนบรรดาด่านศิษย์
ต่างระคมด่มทบเข้ารบราญ
เห็นกองทัพพรังพร้อมด้อมดลบ
ราวเข้าตีผู้คน
เวทมนต์พอกคนกเด็กพา
ยังเหลือแต่ด้านศิษย์ฤทธิ ไกร
ท่านแถววัชตเคื่องแฉ่งเป็ถองชด
อ่านพระเวทเรื่องเศรษย์ชาญ
แพร่หายกลด้มกลายนาทันที
เด็กพิงพานรานรูกเข้าชิงชัย
พระยานาคเดอยกรากเข้าจะรวัด
เห็นไม้พิงค้อยก่าตั้งพิงฉวัน
เจ็ดคาบแฉ่งเป้าไปพฉฉ
เฉียดฉฉเข้าคาบเฮานาคี

ต้องบรรดัยยับย่อนับร้อยคน
มิ่งคอยดูเกิดจะตีให้มับัน
ช้านาญจนพระเวทอีกเศษคี
ในขอบโธดแนอน้ำพนาฉ
ประเด็ยฉฉมิ่งจะมับันเป็นฉฉไป ๑
ครันพิงฉฉ ไกรรใจฉฉไฟใหม่
เร็วใจเฮามันประฉฉบาฬ ๑
ที่เรือฉฉฤทธิฉฉยาคฉฉหาญ
กุมารชาญฤทธิฉฉเวทมนต์
รุกรบใจฉฉจับอยู่ฉฉฉฉฉ
เหลือแหลกฉฉดกมับันเป็นฉฉไป
ต้องคำฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
พระครูผู้ใหญ่ช้านาญฉฉฉฉ
วัชตประคดอย่างฉฉฉฉฉฉฉฉ
เด็กพฉฉฉทางอาจารย์ก็โยนไป
เป็นพระยานาคีโตใหญ่
เจ้าพฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
เจ้าพฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
เป็นฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
หายไปในที่ฉฉฉฉฉฉฉฉ

พระอาจารย์ชาญชัยศักดิ์ไฉนก็
 ชำนิชำนาญในการรบ
 จำจะอ่านมนต์เรียกบีศาจ
 พรังพร้อมล้อมกันประจัญต์
 คึดพลางแล้วทางอำมนต์
 คัดยฤทธิ์เคสรพระเวทวิทยา

๑ ครานนบรตตามบีศาจ
 ทงปู่เจ้าเซาศรทบารัง
 คัดยมนต์อาจารย์ฉานกล้า
 ค้างตนร่อนกรวณกระวาย
 ว่าท่านอาจารย์โรมวิสัย
 ไปช่วยรบรุกคดกคดี
 ผู้บีศาจพร้อมกันทงนหมด
 แด่ละตนใหญ่ตั้งพันประมาณ
 บางก็แถมตันปลัดดา
 ชักทักฮักให้เป็น โกลี
 ครนถึงจงเข้าดมทบ
 ชุมนุ่นฉวนฉิงไปมา

๑ ครานนกุมารชาญพระเวท
 เห็นบีศาจจากดำมารา
 ดักเท่าไรก็ไม่หวาดไหว

อ่านนิมนต์รุกจักเจนจบ
 รักรบพระเวทก็เคียด
 ท้องอาชฎุทธิไกรชัยศรี
 จับผลเฉลยวิไลมรณา
 เรียกตนผีพรายร้ายกล้า
 คินฟ้าเดือนฉนฉนคัง ๑
 ของอาชอยู่ไนไพรคัมคัง
 ชักทงพระภูมเจ้าทผลภูตพราย
 คังไฟเผากายผีทงหลาย
 พดกฤตผีร้ายรุกค
 ร้องให้บีศาจแด่เจ้าที่
 คัดยโรมรันประจัญปาน
 ปราบกฤษหนักหนักดำหาญ
 ดำแดงการต่าง ๆ ทุกอย่างมี
 เช่ซ่าเตียงฉนฉนฉนมี
 ผู้ฉีกปากันมา
 ด้อมรบกุมารคัตยหาญกล้า
 เตียงเฮ่โตดำอะพาเข้าคดกคดี ๑
 เรืองเคสรฤทธิ์ไกรชัยศรี
 เข้รบบตีไม่ยอต่อศักดิ์
 ทำอย่างไรก็ไม่หนีหน้า

ถอยหลังตั้งใจภาวนา
 ผ้าขาวมณีเป็นตนยักษา
 ดำแดงแดงอิทธิฤทธิ์ไกร
 มีค่าจนคนทรนเห็นยักษา
 ไม่รบรอตอรับจับประจัญ
 ยักษารายก็กลายกลับเป็นผ้า
 สะเหย้าเหยยอาจารย์ชาญชัย
 เราจะใคร่รู้ให้รู้จัก
 หรือต้นฤทธิ์ครูประสิทธิ์ให้มา
 นี้หรือพระครูโรมวิสัย
 เราจะใคร่เห็นฤทธิ์

๑๑ ครานนท่านอาจารย์แก้วฏู

จะตรองจับเอาไปไว้พารา
 โพล่พลัดเวลาจะพลบค่ำ
 ชินรบรอตอไปไม่ชนะ
 หยุดยั้งคงค้ายรายมีกกา
 กวดขันพากันระจิงระใจ
 คึดแล้วตั้งพลางทางดำทัพ
 ตั้งค้ายรายมีกกาถาวร

๑๒ ครานนเจ้าพลายสุริยอิน

เห็นพระครูเฒ่าชราดำทัพไป

เด็กผ้าประเจียดขวางนางไป
 กตอกตาโตคำดำใหญ่
 เข้าวรกโตราวตีประจัญ
 ภูตผีพากันกอดตัวงัน
 พากันจูงว่าเข้าป่าไป
 กุมารายมเยาะหัดเราะให้
 อย่างไม่ได้แดงแดงฤทธา
 จะมีฤทธิ์สิทธิ์ศักดิ์เพียงไหนหว่า
 ยอมอ้อปราเดียงกระมังในครงน
 ฤทธิไกรมากที่เดียวเจียวฟ้ามี
 กถ้าตีจะต้องคนดินชีวา ๑
 แค้นชัคชอคำทว่าว่า
 พันชนาการไว้อย่าได้ละ
 ครนนี้จะทำแกดักกล้าอดดำหะ
 เราจำจะล่าโยธาคลาโคด
 กระเกณฑ์โยชาน้อยใหญ่
 นายไพร่อย่าเห็นแก่หัดมันนอน
 ยกกลับมาหยุดยั้งยังตั้งชร
 พลนิกรไพร่นายสบายใจ ๑
 หุนหันที่สุดหาหยุดไม่
 รับคลาโคดกลับไปฉับพลัน

ท่านอาจารย์โรมวิสัยใจกล้า
เข้าห้องศรียศของเรือพดด้วง
ทำคดีผ้าตรงหน้ายายพลายนั้น
สอดหลัดกับพันพสุธา

ตั้งพลางแล้วทางอาจารย์นั้น
ครั้นเสร็จจรพแล้วจับเด็กดำทับ
พอแล้วพดด้วงสุริยันก็รุ่งราง
ไม่ให้ใครหุงข้าวเผาบลา
ออกตั้งรายหัดก็บักกา
พริ้งพร้อมล้อมเขาเข้าไป

๑ ครานั้นจึงโฉมเจ้าพลายน้อย
เห็นพระครูผู้หาญชาญวิชา
กุมาร โกรธโคตรหมายตีจับ
ครานั้นจึงท่านพระอาจารย์
เจ้าพลายผันหันรับเคียงฉับขาด
ต้องเจ้าพลายเป็นประกายตั้งอศศิ
พระครูนั้นเอาฝ่าม้ายันต์มาคดถาง
เจ้าพลายมองครั้นต้องผ้าวิชา
ล้มผางลงกลางดินคอน
สลบไปไม่ล้มประตักวัน

โกรธาเคืองขุ่นหุนหัน
จะลงยันต์คือเศษเวทวิชา
เห็นยันต์ให้เสียใจในใจหนักหนา
พวกรวมที่มาให้คอยจับ
เอาฝ่ามาลงยันต์ตามคำรับ
น้อมคานับครุเตมาเจ้าตำรา
ฟ้าต่างเห็นตะวันก็ทรรษา
รับยกโยธาทันใด

พริ้งพร้อมโยชาน้อยใหญ่
พลโกรโท่ต้นต้นนั้นมา ฯ

ยื่นคอยอยู่บนก้อนขร่งอ่อนผา
ยกพลมาทำประจัญบาน
เข้าประจัญพลทัพให้แตกฉาน
โคตทะยานขวางหน้าเขาราวี
พระครูนั้นหันฟาดด้วยกระบี่
นิตหนึ่งก็ไม่มีระคายกาย
ไม่เห็นหางหุนหันกันหน้า
มัจฉาอำมนนคักก็ไม่ทัน
ชนาถนอนเหมือนซิวาฮาตัญญ
คนทงหนักเขามครวัดรังตรา

พระครูว่าชะเขยไต่กรงเหล็ก
 กูจะใครไต่ถามตามกิจจา

๑ ความนี้โยธาด่านศิษย์
 แก้มักยึดตงกรงมีทันทาน
 ครั้นไต่ถูกษ์ให้เด็กกองทัพ
 ดั่งแดงเท่านั้นทันที
 ต่อดำบดพันเขตถึงชร
 พอพลบค่ำย่าแสงอ โฉนทัย
 ท่านเทวัญอาจารย์หาญกล้า
 เร่งรั้งจัดแจงเตรียมการ
 ย่ำประมาทชาตนี้ระจิงระใจ
 ทำจะหนีที่จะสู้ให้งาม
 โยธาพรังพร้อมอันอมนำนับ
 กวดขันผลัดกันนี้ระจิงระใจ

๑ ความนี้พระโद्यอรนาถ
 เจรเวรที่ฆ่าคนม้วยมรณ
 ตับใจไปเป็นเปรตเศษนรก
 เพราะหลานชายจะฉายชีวิต
 ถ้าเราไม่ช่วยคงม้วยชีวิต
 ทำจะหนีที่จะสู้ไม่รู้รัก
 จำเราจะเข้าไปในบ้ำ

อย่าไว้ใจชายเด็กนี้หาญกล้า
 ถึงพาราแล้วจะฆ่าให้ว้ายปราณ ฯ
 ได้ฟังกึกแถวขัณฑ์บรรหาร
 ท่านอาจารย์ดมถัดแดนยินต์
 สิ้นกดับไปยังศรีศรี
 ยกโยธาบริวารจากที่ไป
 เดินพลางกลางคอนไม่ช้าได้
 ให้พักพลไกรผ่อนดำราญ
 ดำรวดว่าแล้วตั้งทวยหาร
 กิดอ่านระจิงนั่งยาม
 ศัตรูไรรัยยังไม่ชาตชยาตหยาม
 จุกใต้ไฟตามอย่าไว้ใจ
 ต่างก็รับคำอาจารย์ชานไซ
 ผู้ใดใครไม่เห็นแก่หัดบนอน ฯ
 เป็นมีคำจอยู่ยั้งฝั่งถึงชร
 ทนทุกข์ร้อนเวทนาห้าพันมี
 วัลอันอกวัลอันใจคงไฟ
 ภูตผีกระหนกตกใจนัก
 เพราะหมายมาตรบราญหาญหัก
 ยิ่งเติกนักไม่ตรองทำนองใน
 ช่วยแก้โธมาให้จงได้

คิดทางพลาดมีค่าพระหมื่นโดย
 แปรตงเพศเป็นเปรตสูงใหญ่
 เดียง โมงผางยุงย่างหักมา
 เห็นผู้คนเรียงรายค่ายตง
 บ้างตู่เกวราเคาะไม้รายอศิศ
 หมื่นโดยก็ร้ายกาดา

เด็กพลาดทางเบ้าไปพด้น

๑ ครานันผู้คนพลทัพ
 พากันหาจนอนอ่อนใจ
 พระโดยเข้าใกล้ด้วยใจจง
 อุ่มพลาญน้อยเจ้าค่อยจรดี
 พอดสว่างสว่างแสงสุริยัน
 ฉางหลาดลงชานบรรพต

เด็กพลาดทางเบ้าตงเร็วพด้น

เด็กแก้วเด็กเด้าเบ้าไป

๑ ครานันเจ้าพลาญสุริยัน
 พลิกพันคืนลมประติมา
 ตกใจได้ตามไปตามที่
 ตัวของเรานตายฉวยชีวิต
 มีพระคุณหนักหนาไค้มาช่วย
 นีเฑวาทหรือเจ้าบ่าคงตาม

คลาโคตรีบค่อนจนเวลา

เข้าในทิมวันต์ตั้งน้ำ

ไม่ซำกถึงเนนศร

หลายหลังกระบองถนัด

เห็นฤกษ์ดีต้องยามงามครัน

ดะกคหมูโยซาในไพรดัดจัท

ดะกคคนเหล่านี้ให้หัดไป ๑

ง่วงหงับทุกคนพลไพร

หัดไปมิได้ลมประติ

ดะเคาะกรงกญแจพด้นหมันรมี

ออกจากที่ค่ายใหญ่รีบโคตคลา

ถึงเขตคันไม้รายชายบ่า

โอมอ้านมนตราทันไค

ดอนเดรยันตที่ตองหมองใหม่

หวังจะให้ไค้ลมประติมา ๑

ครนมนตนนเด้อมสว่างสว่างหน้า

แต่เห็นชายโสภาคังเทอณ

ว่าท่านนเป็นโณโยกลักถัน

รบกันกับท่านครผู้ชำนาญ

หาไมก้อมวยชั่งตั้งชาร

เชิญแจ้งการให้ฟังแต่หลังมา ๑

๑ ครานันท่านหมื่นโดยมี
 ยมพลางทางแจ้งกจจา
 เป็นบู้เจ้าเขาตำแหน่งแห่ง
 ทนทุกข์เวทนาฆ่าช้านาน
 เห็นหลานชายจะวายชีวิต
 เดียดพม้นจับได้กรงมา
 โปนทางความกลตักนถขง
 ค่อยตรีกตราฆ่าไว้ก่อนค่อยผ่อนใจ
 แด้วหมื่นโดยตงจคชทศให้
 ตงจคททางทศบรพา
 จงชวนอาเจ้านค้อยตรีก
 อันโรมอิจยยกไว้ก่อนผ่อนใจ
 ดั่งหลานพด้นแด้วท่านหมื่นโดย
 ไม่รอรังแด้วตงกุมาร
 พอเดรัจดังตวยกาดังบีค้ำ
 รูปกักายคด้ายเปรตดังเวรใจ
 พันเขตเขาเขาเงาพุ่มไม้
 ดูกรรมตามที่ทำไว้มากมี

๑ ครานันจึง โนมเจ้าพลายน้อย
 ยกมือชนเหนือเศศดังเวรใจ
 พอดมรายบายเบียงตงรอน ๆ

ฟังคดีหลานชายได้ถามว่า
 ว่าตวจชาคือหมื่นโดยรัชชาญ
 วายชีวิตเพราะกรรมตามผลบุญ
 ไม่นั้นการเวรกรรมที่นำมา
 เพราะแพศยช้อจารย์ชานุกถ้ำ
 ก็เพราะว่าองอาจประมาทใจ
 ฐไม่ถึงแด้วอย่าหาญทำกรใหญ่
 คิดอ่านไปตามคติบิดา
 ว่าเจ้าไปเด็กคงตีมีสุธา
 ประดับพบอาดำราญใจ
 ทำศึกอีกหาญกรใหญ่
 แก่คั้นเวียงเชียงใหม่ให้เดรัจการ
 ฐ่าไม่ได้เพราะกรรมนำดังหาร
 ว่าบู้จะดาหลานคดลาคด
 ทำอานาถนนั้นทอนไหว
 คดลาคดริบออกนอกศรั
 หายไปแด้วกับที่
 เต็มที่ทนทุกข์ไม่สู้ใจ ๆ
 ง่วงเหงาเดรัจรั้อยละห้อยให้
 ฐ่าให้ไม่ใคร่สร้างโคกา
 จากตงจรเดียบเดินตามเนินผา

หวัง ๆ เรายุในพนา
 ดึงหัดจตุบาทเรงร้อง
 เสือกวางแตรข้างในกลางไพร
 นางธเนศเห็นยอไม้ไห้โหย
 กระทั่งเดือนธอนเพื่อนโคตกลา
 พดพดบ่าย่าเย็นดงรอน ๆ
 พอรุ่งเช้าเก็บผลผลดากิน
 เดินไพร ไปตามทิศผบอก
 ล่องตำบตมคูนนมากมี
 พบชาวบ้านรชทานข้าวปลา
 เอ็นคูกุมารชาญชัย

เดินมาฟังเพดินเจริญใจ
 กีกก้องทางเดินเนินไศด
 ฟังเพดินเจริญใจในอุรา
 โอศ โอยอยู่บนต้นพฤษชา
 เทยงท่องมองหากษากิน
 เจ้าพลายนอนริมทางหว่างหิน
 ในแก่งถันที่ทางหว่างคีรี
 ตัดท่งมุงออกจากไพรคีรี
 ค่อยเปรมปรีศตำราญบานใจ
 ชาวสงวนชาวนาน้อยใหญ่
 ไครมีสิ่งใดก็ให้บัน ๆ

ตอนที่ ๘

พลาญบัวรับเชียงใหม่

๑ ครานนจะ^๕ ถ้างถึงพลาญบัวอา^๕ ผู้พาเที่ยวหลงในคองไม้
ดั่งตามดพันนิเศศ^๕ ขุดค้น^๕ เทียวเซซังตั้งชื่อนจรมรณา
ถึงวัดดาวกเจ้าอาคัยพระ^๕ บอชเป็นสมณเณรานหนักหนา
ค้อยเพ็ดดิเพดินเจริญวฒนา^๕ ดูชาเป็นสมภารสำราญใจ
ผู้คนชนทงหลายชายหญิง^๕ ฟังพระฟังนับถืออ่าครูใหญ่
แต่นั้นมาก็กษาศักในใจ^๕ ใครจะทำตั้งไรก็ราชนา
เจ้าพลาญน้อยค้อยหอนครอญคะนิง^๕ มาถึงบ้านไร่ชายป่า
มองเขม้นแแต่เห็นวัดวา^๕ เจ้าพลาญบ้ายหน้าตรงเข้าไป
สมณะพระดกอดคน^๕ พากันทักถามตามวิสัย
วาเตกนอยู่ทแห่งใด^๕ จะไปไหนไม่แจ้งแห่งกิจจา ๑

๑ ครานนเจ้าพลาญผู้ใจกล้า^๕ กถ่าอถ้อยตามดัดยมนัด้า
ว่าชาเจานเตาพดัดบ้านมา^๕ เข็กาไมมพิพิงพิท
ถ้าไปรคให้อาศัยอยู่ท^๕ ดักดำมราตรีคหนัก
พระว่าพูดจาน่ารัก^๕ แดงชอนชักไปหาท่านอาจารย์ ๑

๑ ครานนจึงทานสมภารบัว^๕ ครนเห็นตัวพลาญน้อยค้อยส่งสาร
ปราศรัยได้ถามตามการ^๕ ขอเจ้าอยู่ถิ่นฐานบ้านหมองโต

บิครมารดาและยาปู่
จึงเซซัดพดด้บ้านมาซานไพร

๑ ครานันเจ้าพลายด้รยัน
กราบลงแด่แดงแจ่งกัจจา
บิคาราธอว่าพลายเพชร
ข้าเป็นลูกเวดีถวามวย

๑ ครานันจึงทานอาจารย์บัว
บุญแด่หลานแก้วของหลวงฮา
ตัวรองอาชีวาแทบวายจอก
หากเวทมนต์คลจิดฤทธิ
เป็นอย่างไรจงเล่าให้อาพิง
ผู้เที่ยงเที่ยงคนธรรณา
เวดีวกัดยามารดาเจ้า
หรือว่ายังตกอับย้อยยัมครัน

๑ ครานันจึงโหมเจ้าพลายน้อย
ความโศกเศร้าค้อยเบาใจประทัง
กราบลงทตรงบาทา
ตั้งแถมทุกขยาถดำมากใจ
ทานขวัญพิงสารหลานแดง
แค้นซัดใจจริงดังดำคัญ
แมนครนงกุ่มแก่แค้น

นินอยู่ทนแห่งตำแหน่งไหน
จงบอกไปให้แจ่งแห่งกัจจา ฯ
ได้พิงทานดมภารถามการว่า
แต่เดิมมาจะเล่าให้เจ้าบระคุณไซร์
ดำเรจวารการเวียงเชียงใหม่
เสียเวียงเชียงใหม่จึงหนีมา ฯ
ครันเห็นตัวหลานรักร้องทักว่า
เรามาพบกัน ในอนัน
เขียนไม่รอคมาเห็นกันเจียวฟ้าผี
หาไม่ซิวคงมรณา
จึงเซซังเดินทางมากดางบ้า
จนได้มาประดบพบกัน
อย่างไรเล่าทุกขร้อนไม่ผ่อนผัน
อย่าซ้ำพดด้เจ้ากัจจาให้อาพิง ฯ

ครันฟังด้อยดมจิตที่คิดหอง
คุดังได้มณีนี่แค้นดีใจ
บอกกับหลวงอาหาข้าไม่
จนถึงได้มาพบประดบกัน
ประจักษ์แจ้งใจจริงทุกดั่งสรพ
แล้วผ่อนผันตริกตร ของท่านองใน
ราวดีแดนเชียงใหม่

ฆ่าฟันมันให้ลงเป็นผงไป

หลตามกักรทางพระมนต์เวท

ให้ต่อสู้เป็นคู่ตัวรักษา

กิตทางแล้วพลางก็ค้ำ

สงครามเท่านั้นอย่าหวนใจ

พอได้ฤกษ์ก็จะเด็กโยธี

คงได้เด่นเห็นกัน ในทันตา

นึกนึกว่าจะเด็กออกจากพระ

ก็ขยันทนใจกตถวิญญู

ถ้าเราเป็นสมณะพระอย่างนี้

ถึงอายุจรอาจารย์ชาญลกรรจ

กุกเดียวเพราะเหตุหมั่นสงคราม

ครองนตองตเอาพารา

ถึงเป็นพระก็ไม่ละฝีมือมัน

มันกับกุงได้คู่ฤทธิกร

กิตทางแล้วพลางท่านชรวัด

อุบพิโร โกรธใจคังไฟกัลป์

ร้องเรียกหาด่านศิษย์เคยใช้สอย

ย้ายถว้หวัชบานเป็นตาดยี่

ฉันทจะตีเมืองเชียงใหม่

แต่พอได้ฤกษ์ก็จจะกรีธา

ก็มีไช้ชายหาญชาญคักตา

ฉีกเขยเรียนไว้ได้หนักหนา

ออกรบราครงนคงมีไช้

ปลดอบีหลตามชวัญพลายน้อยละห้อยให้

อาจจะเชียงใหม่ให้คืนมา

ฉันทจะตีอ่านเขยจหลตามหนา

ไม่ช้าก็บ่นลงเป็นผงคดี

เข้ามาจนรบพุ่งเอากรุงศรี

ครองนตองตรองความให้งามครัน

คงราวีรบรบได้ชัยฉันท

เมื่อรบกันก็ยังเป็นพระมา

คนทงหลายจึงได้พยายามาหน้า

ให้คืนมาคงจตทศคดี

พระเหมือนกันใครคักตีได้

จะชิงชัยทงพระไม่ละมัน

หากถว้ผู้ใดใจมัน

หุนหันเค้นออกนอกกฎ

เขยย้ายกตถยย้ายกุงย้ายบุงก็

เร็วชัจฉแฉงแต่งกายา

ให้ส่มใจที่มากปรารภนา

จากฉฉฉาพากันรบครวไร ๆ

๑ ครานนด้านุศิษย์มฤตยูเศ
 ธานาญในการซึ่งชัย
 ถ้าเรนนชอรับนับเป็นหง
 แม้ดำเร้จเด็รจสงครามตามท
 เขาหวาณาเหมือนวากจะเดียง
 ว่าพลงชรวบอดดำคัญ
 จักแจ้งแดงเครองยาพดำ
 นองเนองดวนเครองบัตร์พล
 ด้านศิษย์พร้อมกันทันที
 พร้อมพรังตามหลังอาจารย์พลัน
 ออกหลังวัดเต็นคักเข้ามำช้ำ
 พระครูบวัดอาจารย์ธานีชัย
 พอดำเร้จเด็รจพลันทันที
 ต่างตระเตรียมเอาอุชยุทธนา

๑ ครานนจกงานอาจารย์บว
 หมดของครองจิวรด้วยร้อนใจ
 แด้วโอมอ่านคาตามหาเวท
 แด้วอัญเชิญปู่เจ้าดำเนาชาร
 ครันต้องมนต์คดใจให้เร้วร้อน
 ภูตผีที่อยู่ในโพดำนัค
 ครันถงจกกันเครอง.ชน

เรียนพระเวทอาจารย์บวหากดัวไม้
 มากราบไหวพร้อมกันทันที
 ต้องขอพึ่งอาจารย์ธานีชัยศรี
 คงจะได้เดือนที่มัยศัครัน
 ไทแทเทียงเดองดอชอดันน
 ผดุนผดุนรับออกนอกกฎ
 มีปลาโก่หมูนุฉ
 เหล้ายาแบ่งจุมครมครัน
 ต่างคนเร้วรรมรมัน
 พากันรับจรดด้วยร้อนใจ
 วางเครองยาพดำบัตร์พลโตใหญ่
 ให้ตัดไม้แด้วปลุกคำดเพียงตา
 ด้านศิษย์ของมทองหน้า
 ชนวางบนคำดเพียงคำดด้วยทันที
 ชำระตัวคั้นหมคดได้
 จุกเทียนชัยบุรชาอาจารย์
 เร็ยกเพศผีพรายร้ายอาหาญ
 ทุกถ่ถานเทพาแลอารักษ์
 คังไฟฟ้อนเผา กายาหนักหนาหนัก
 ต่างชวนรักเพื่อนกันจรวัดมา
 ผู้คนแต่เห็นพร้อมหน้า

บ้างกินเหล้า มาอุตุเต็มประดา โกรธาตาแดงคั้งแสงไฟ
 บ้างหุดอน บ้างหลอกกกลอกหน้าตา เฮฮาเสียงตื้นตื้นไหว
 ภูตพรายร้ายเรียงเคียงกันไป เจ้ากรบไหวชั่วคราวบังลัดเต็มที ฯ
 ๑ ครานนจันทานสัมภารมัจ ครนแลเห็นตัวบีศาจมี
 จึงโหมอ่านพระเวทวิเศษดี ขบผีภูตพรายร้ายดำคัญ
 ที่แกดอกลำรวัตตามัจเอาไว้อ เจ้าหรั้มได้นำทัพขบขัน
 แล้วตั้งไพร่ให้ผูกหุ่นพลัน ปลุกเสกเดรยยันต์ทันที
 พลหุ่่นอ้วนง้วนเป็น โกลา เฮฮาปนกับบีศาจมี
 อาจารย์มัจดอกลำรวัต ฆนชมานถดจนเป็นปาน
 มีอชยจับตาม ไพรงแก้อ พรวดแพรวมมีสัง่ากเจ้าหาญ
 เป็นกองหลดองจะล่องครวไรดงาน แล้วให้หลานเจ้าพลายสุริยัน
 กำกับทัพหน้า โยชาจมี ฆนชธารากลาคถน
 มีอชวาควากระบองของดำคัญ พอเวลาดำยันท์ก็เลิกทัพ
 หุ่นผีอึ้งมีเป็น โกลา โยชาครนครนยังมั้นดับ
 ออกจากวัดวาเจ้ามัจดัม กระทบนทัพชานให้เป็น โกลา
 เดินทางกลางเดือนมาเดือนครึ่ง ตู้งคงยางทางม้า
 เป็นเขตเวียงเชียงใหม่ โกลา พระครูมัจดอกลำรวัตธำณูสังคราม
 ให้หยุดทัพขบขงตงคาย เรียงรายผู้คนถันหลตาม
 มีกษัยมีกชวาธ่างาม ตั้งตามกระบวนเดรัจเกิดคณาภา
 พอพลบค้ำยาเย็นดงรอน ฯ เกณท์นกรทงมอดถอนหน้า
 ผู้ใดเป็นนายหมอดให้ตรวดจตรา อย่าให้ภัยเจ้ามาราดี ฯ

๑ ครานันต์^๕งานศิษย์มีฤทธิ์^๕เคร
 รมคำทำตามวาท
 ครนรูง^๕แจ่งแสงทองส่องฟ้า
 ขอนหลานพดายน้อยค่อยครวโล
 เร็วเหวดยเหย้าเร่งจัดแจงการ
 แดงเลยยกโยชิตดา
 ตั้งพลางแดงทางบอกหลาน
 คนทั้งหลายให้เห็นเราเป็นโจร
 อาจะจัดแจงให้แปลงตัว
 ให้คนทั้งหลายเห็นเป็นแรกไป
 ทราบว่ามัน^๕นงส์^๕ลักออกจากพระ
 ชนทั้งหลายน้อมกายอภิวันท์
 วันนั้นเป็นที่เราอยู่แล้ว
 หมั้นพันให้ยับอับประมาณ
 ภาพลางแดงทางท่านอาจารย์
 คำแดงปลดอมแปลงกาย
 ชรวัดก็กลายเป็นพระแรก
 กลับเป็นแรกดำขรรพมา
 ทั้งสองคนต่างชนโคศ^๕ชนม้า
 พอได้ฤกษ์ก็ให้เด็กพลไกร

กัมเกศประณตบทศรี
 ออกตรวจตราหน้าทีทุกคนไป
 อาจารย์บังตัวกล้าไม่ซ้ำได้
 ออกหน้าค่ายพร้อมพรังตั้งโยธา
 กูจะตีด่านชานม้า
 เจ้าตีพาราเป็นกองโจร
 เราทำการอย่าใดคดโกงใดคโม
 มันจึงไม่โพยพนาว่ากระไร
 เจ้าพาราหากลัดผู้ใดไม่
 แดงจับอ้ายเกรงใจตัวสำคัญ
 ทำเกรกระเข้าเป็นใหญ่เรียงใหม่
 ตัวมันครองบุรีที่ดำราญ
 หลานแก้วอย่าย่อเข้าต่อต้าน
 รอนราญให้มันลงเป็นผงคลี
 โอมอ่านพระเวทวิเศษศรี
 แดงแดงเข้าดังที่กายา
 หลานชายก็แปลงเป็นหนักหนา
 กายาฉิบวิตถิตไป
 พุดภาษาแรกเร็วไม่เหลอไหล
 เจ้าเขตเวียงเรียงใหม่ดังนั้นมา ๑

๑ ครานน^๕พวกกลางชาวบ้าน
เป็นนายค่านอยู่ชานบรพตา
บ่าวไพร่ไร้อ้อยมากมี
พอถ่ายแดงชนแดงพโยมมาน
ออกมานั่งตั้งดาวชาวบ้าน
แม่นผู้ใดเป็นศักรูจู่เข้ามา
พอได้ยินเสียงให้เป็นโกลา
ซุนค่าน^๕นทรชนกตใจ
แดงไปไม่เห็นโยธี
ให้ร้องก้องดังฟังระงัน
ตะโกนก็ร้องเรียกโยธี
พลรบครบคนทุกคนไป

๑ ครานน^๕ซุนค่านชานนาง
เข้าในทัพจับอาวุธที่สุดดี
ได้ถูกทำให้เด็กกองทัพ
รีบยกออกนอกค่ายชายไพร่
นายค่านแจ้งการบอกไพร่
จะไปดูให้รู้ในคดี
พอหยุดทัพยับยั้งตั้งมิกกา
ตะโกนก็ร้องถามเนื้อความไป

ครูจืดไปรบปราบเดือนยศกา
อยู่เอ็ดเคหาฝากกระดาน
โยธีผู้คนอดหม่าน
นายซุนค่านสุขเกษมเปรมปรีดา
ให้เตรียมการหนาหนักคอยรักษา
พอดสูเทอยเหย้าจับตัวไว้
พสุธาเดือนต้นหว่นไหว
เป็นมีดังอย่างไร บ่แจ้งการ
ได้ยินแต่เสียงมีอยู่รอบบ้าน
นายซุนค่านทรชนกตใจ
ยังมีเสียงต้นหว่นไหว
นายไพร่พร้อมกันทันที ๑

เสียงให้ดาวผู้คนยังมี
ซุนชพารัตนโค
คงคับพร้อมกันต้นหว่นไหว
ครันถึงทัพใหญ่เข้าทันที
ให้พักพลเฝ้าอยู่กับที่
อ้ายพวกนมนันมาแต่แห่งใด
ก็รบมาชนหน้าพอไพร่
เหย้อย่างไรอ้ายแรกมึงแดงมา

มิ่งอยู่ถิ่นฐานบ้านตำบล

เป็นมีดังอย่างใดจึงได้มา

๑ ครานันจึงท่านอาจารย์บัว

โมโหหุนดูน โกรซพิโรชใจ

นี้แน่หาชะเฮี้ยเหยอัยลาถ

มาตวนตามตามความตามจาท

กหรือคือพระกาพะจะผลาญชีพ

มิ่งได้ตามจะแจ้งความให้จรงใจ

ชื่ออามะระคำดำบี

มีอิทธิฤทธิ์เดชเวทวิชา

ไต่ยินข่าวเขาเจ้าลือมา

ไม่ช้อตรงคงดังจพาที

ประเดียนตนเองได้เฮียงใหม่

ตะกิดทานเข้าบ้านหลายเดือนมา

กุกมาหวังว่าจะจับตัว

แม้รักตัวกลัวมีชัยบรรลัย

๒ ครานนเพยกวานชานาถาถ

ซักหอกออกว่าจับพาสี

พวกดาวให้ดาวจำบ่ถอย

ท่านร้อมบ่จตุทสิไกรชัยชาญ

พวกดาวชาวค่านทะยานคี่

กุมผู้คนมาแต่ไหนอย่างไรหา

เฮี้ยชอย่าช้าสู่จงเด้าให้เข้าใจ ๖

เวทวิชาหากลัวผู้ใดไม่

ชหน้าจำไปด้อยทันที

ควรหรือกล้าดวงจานำบคี่

ประเดียนตนจะบั้นเป็นจุนไป

ให้มิ่งรับเป็นจิมิตถึงคักชัย

ตั้งกูหรือเป็นใหญ่ในโตกา

อยู่บ่รักบ่ลพัดคู้ ๗ ฐา

รับคองรอนหลานยาจากธานี

ว่าดังพราชาอยู่ที่นี้

เพยจราชทาถช้องหังการ

เสอโยไซศอจรวัยหรรษา

ครอบครองพาราธำราญใจ

ดัมหัวเสยให้สันตักชัย

มาธำระภาพกรายไหว้เสยโดยค้ำ

ครันฟังข่าว โกรซใจคังไฟ

เข้าราชพิลหุ่นหมุนประจัญ

คัจของช้อยบ่อยู่สูบ่ย่าน

ซักมีว่าราญแก่องอาจจ

หุ่นผีราชคี่อตุตตุค

ดาวกับผีตกนออกชานชด
 ด้านศิษย์ครู บัดตักถ้ำ
 บ้างก็ โดด ใจดวงเข้ารั้งชัย
 ไทยศดาวดเจ้าเวียงนวก
 ไทยดาวเกรียงกรวดเข้ารบราน
 ไทยพันดาวนั้นตั้งดาวดลบั
 ดาวคัมภีร์อยู่ด้านยา
 รวดบุดตักถ้ำชานหาญ
 กนกางขวางหน้าเข้าราว
 นายต่านดาวเห็นกาลเกิดมีดาว
 ถารนดักชวดมอยชวด
 เดินทางกลางทุ่งมุ่งมา
 คุ้งลงจากหลังมาอาธาไนย
 ครนดงจิงกมดงวบทา
 ต่างภาษายกมาราว
 พวกช้อยส้มทบออกกรบรับ
 ย่นแยแพ้ฤทธรระธา
 อ้ายพวกนมีแต่แรกแปลกภาษา
 ประมาณเด็กพันคนพลไกร
 พวกช้อยน้อยนหนประจัญบาน
 แทงพันมันไม่ไหวกายา

ดัปยุทกันชิงคะนึ่งไป
 เขากนกางขวางหน้าหากถัวไม่
 พอกดาวใจม้องกันประจัญบาน
 ต้อยรกดาวว่าสู้กบยาน
 ดาวก็ราญอยู่ยงคงค่างศตรา
 ปรกระายฉับไม่เข้าเท่าเกศา
 กัดบด้อมหน้าหันหันประจัญตี
 ชักม้าผ่าทะยานเร็ว
 พระกดับตีพอกดาวแตกดาวตั้ง
 แล้วดาวถั่ววบกานเป็นมีตั้ง
 ดาวถอยหลังย้อยยับระยาไป
 ประเดียดถึงพาราไม่เข้าได้
 ตรงเข้าหาเด่นาใหญ่ด้วยพันที่
 ฉางง โปรตช่าช้อยนอยน
 มันเข้าตีค่านยับอัปรา
 ย้อยยับช้วนตั้งจาว
 ต้องดำทักกดับมายังเจียงชัย
 ควบคุม โยชาน้อยใหญ่
 กัด้าหาญราญชัยเจกจิธา
 รบราญราวดีไม่หนีหน้า
 กรุณายกโทษได้ โปรตปราน ฯ

๑ ครานัน^๕เดินมาพระยาแมน ชัก^๕คันเคือง^๕ซุน^๕งัน^๕งาน
 กระทบเท้า^๕ดั่ง^๕ว่า^๕อาย^๕สา^๕ธาร^๕ณ^๕ เป็น^๕นาย^๕ค่าน^๕แด้^๕ยง^๕หน^๕โพ^๕ร^๕มา
 เป็น^๕มี^๕ดัง^๕อย่าง^๕ไร^๕บ^๕ไ^๕ค^๕ย^๕ ไม่^๕ท^๕อ^๕ล^๕ค^๕ค^๕แด้^๕ย^๕น^๕อาย^๕ช^๕ว^๕น^๕ผ^๕า
 อาย^๕ม^๕ัก^๕เป^๕ร^๕ต^๕ให้^๕เห^๕ตุ^๕ใ^๕ห^๕ญ^๕มี^๕มา ค^๕อ^๕ง^๕อา^๕ญา^๕ โท^๕ษ^๕ท^๕ณ^๕ท^๕ัง^๕บ^๕ร^๕ร^๕ด^๕ย^๕ ฯ

๑ ครานัน^๕ซุน^๕ค่าน^๕กร^๕า^๕บ^๕กร^๕า^๕น^๕พ^๕ด^๕น^๕ เป็น^๕อย่าง^๕ด^๕ัน^๕ช^๕อ^๕ย^๕น^๕อ^๕ย^๕ท^๕า^๕ค^๕ไม่^๕
 มี^๕จ^๕เพ^๕ด^๕เ^๕พ^๕ด^๕น^๕เ^๕น^๕แ^๕อ^๕จ^๕บ^๕ใจ ค^๕ง^๕ม^๕ก^๕ย^๕เก^๕ด^๕เช^๕ญ^๕เป็น^๕เช^๕น^๕
 ท^๕าน^๕เด^๕น^๕า^๕ว^๕า^๕เห^๕ว^๕ย^๕เฮ^๕ย^๕อาย^๕ถ^๕อ^๕ย^๕ มี^๕ว^๕อ^๕ย^๕ย^๕ร^๕อ^๕ย^๕จ^๕น^๕ต^๕น^๕ม^๕ิง^๕บ^๕น^๕บ^๕
 ก^๕ง^๕ไ^๕ค^๕เ^๕ด^๕น^๕เ^๕ห^๕น^๕ก^๕ัน^๕ใ^๕น^๕ว^๕น^๕ ว^๕า^๕แ^๕ด^๕ว^๕ท^๕าน^๕ท^๕าน^๕เด^๕น^๕
 รั^๕บ^๕ต^๕ว^๕น^๕ช^๕ว^๕น^๕ก^๕ัน^๕ท^๕ัน^๕ท^๕ี จ^๕ร^๕ดี^๕เ^๕ฝ^๕า^๕พ^๕ระ^๕ค^๕ร^๕ผู้^๕ช^๕า^๕ญ^๕ก^๕ด^๕า
 แ^๕จ^๕ง^๕ค^๕ว^๕า^๕ม^๕า^๕ม^๕ค^๕ค^๕ท^๕ม^๕ี^๕มา เม^๕อ^๕เว^๕ล^๕า^๕ค^๕ก^๕ด^๕า^๕ม^๕ย^๕า^๕ม^๕ตาม^๕ก^๕า^๕ด^๕
 ย^๕ัง^๕มี^๕โพ^๕ร^๕พ^๕อ^๕ก^๕ ไ^๕จ^๕ร^๕บ^๕า^๕ แ^๕ก^๕ด^๕อ^๕ก^๕ด^๕า^๕ด^๕ำ^๕ว^๕าร^๕ด^๕อ^๕า^๕ห^๕า^๕ญ^๕
 น^๕าย^๕ม^๕ัน^๕น^๕น^๕แ^๕ช^๕ก^๕ค^๕าค^๕ค^๕ำ^๕ก^๕าร^๕ เ^๕า^๕ร^๕บ^๕ร^๕า^๕ญ^๕ค^๕ำ^๕น^๕า^๕น^๕เว^๕ียง^๕ช^๕ย^๕
 บ^๕ค^๕น^๕ โย^๕ช^๕พ^๕อ^๕ก^๕ช^๕าว^๕ค^๕ำ^๕น^๕ แ^๕ก^๕ก^๕ว^๕า^๕น^๕ไม่^๕ท^๕าน^๕ก^๕ำ^๕ด^๕ัง^๕ไ^๕ค^๕
 ช^๕อ^๕ค^๕ระ^๕พ^๕ระ^๕ค^๕ร^๕ผู้^๕ช^๕า^๕ญ^๕ช^๕ย^๕ จะ^๕ไป^๕ร^๕ค^๕ป^๕ร^๕า^๕น^๕ป^๕ระ^๕ก^๕าร^๕ไ^๕ค^๕ให้^๕ว^๕า^๕มา^๕ ฯ

๑ ครานัน^๕ท^๕าน^๕จ^๕ิว^๕อา^๕จ^๕าร^๕ย^๕ คร^๕น^๕แ^๕จ^๕ง^๕ก^๕าร^๕ โม^๕โ^๕ห^๕น^๕โ^๕ท^๕ษ^๕า
 กระทบ^๕บ^๕า^๕ท^๕ร^๕อ^๕ง^๕ต^๕ว^๕า^๕ค^๕ด^๕ย^๕ว^๕า^๕จ^๕า อ^๕าย^๕ร^๕า^๕ค^๕ร^๕า^๕ค^๕ด^๕ม^๕ิง^๕จ^๕ะ^๕ด^๕ง^๕ต^๕าย^๕
 เ^๕ย^๕แ^๕ร^๕ง^๕ก^๕ุ^๕ร^๕บ^๕เ^๕ย^๕ง^๕ด^๕ง^๕เพ^๕ย^๕ง^๕น^๕ ให้^๕เป็น^๕ท^๕ี^๕น^๕าย^๕ค^๕ำ^๕น^๕ป^๕ระ^๕มา^๕ณ^๕เ^๕ม^๕าย^๕
 มี^๕ฤ^๕ท^๕ช^๕เ^๕ช^๕ว^๕เ^๕ท^๕ม^๕น^๕ค^๕ง^๕ท^๕น^๕ก^๕าย^๕ มี^๕ง^๕แพ^๕พ^๕าย^๕เ^๕ช^๕า^๕ค^๕ร^๕ง^๕น^๕ค^๕อ^๕ง^๕หน^๕ี^๕มา
 ท^๕ุ^๕ด^๕อ^๕าย^๕ม^๕ิง^๕ท^๕ำ^๕ให้^๕ก^๕ุ^๕เ^๕ย^๕เ^๕ก^๕ย^๕ร^๕ค^๕ย^๕ศ^๕ ให้^๕ล^๕ือ^๕ช^๕า^๕ป^๕ร^๕าก^๕ฎ^๕ไป^๕ก^๕าย^๕ท^๕น^๕า
 โท^๕ษ^๕ม^๕ิง^๕ด^๕ัง^๕ป^๕ระ^๕ห^๕าร^๕ผล^๕า^๕ญ^๕ช^๕ี^๕ว^๕า ต^๕ัด^๕ห^๕ั่ว^๕เ^๕ย^๕บ^๕หน้า^๕พ^๕ระ^๕ม^๕ู^๕ร^๕

อย่าซ้ำไยเหยยซ้ำเพิกถอน

ไปจงจำประจามเต็ยวัน

๑ ครานนตำรวจรมวง

ต่างเขารวบริมคักกาย

คักรวนแฉ่อดนกฎแฉ่คอ

ตั้งให้ทำมรณมคังคิ

๑ ครานนจึงท่านจิวอาจารย์

ตั้งให้หมายเจรเทศน์โยธา

เป็นทัพหน้าโยธาคับกั

ตั้งครานครันหนาย่าไว้ใจ

กองหลังตั้งให้เพียพระจันทร์

มีกษัยมีกษวาคยอรอนราญ

เสร็จพัตนแฉ่ท่านอาจารย์

นุ่งยกกร องเครือทองกระหนกพัน

แฉ่ฉักรูปเทียนชัยได้บนโต๊ะ

มะพร้าวอ่อนปอกไซได้พาน

ปลุกเสกเลขยันต์ทันที

กระโตกโตกฉิ่งอดวน

กรังกรังอาวุดังกระหลบ

ทกระบงตั้งกรังจะชิงชัย

ท่านอาจารย์ชาญพระเวทวิเศษศรี เสกผงดินฉ่อดคนผัดหน้า

รับเอาตัจนายค่านหมันหมิ

ไว้ทศกใหญ่ทั้งไพร่นาย ๑

ครันได้พึงรับตั้งกัใจหาย

เอาตัจนายค่านไปในทันที

ไม่ร้งรอเรื่อพัตนหมันหมิ

ครันเสร็จพัตนทันทีกักลับมา ๑

เรียจรชาญฤทธิเศรเจตคาลา

กองหน้าแฉ่นราญผู้ชาญชัย

แฉ่ให้ตั้งเรียงรายทั้งนายไพร่

คุมพดไกรห้าพันประจัญบาน

คุมคนฉ้ามพันเป็นทอยหาร

มาข้างตั้งการเตรียมครบครัน

เตรียมการทันทีมีขมน

ได้เสื่อเลขยันต์ทันที

หมี่เหต๋าเอาโต๊ะทงอาหาร

เสร็จพัตนท่านอาจารย์ก็อ่านมนต์

ภูตผีคังคัปลัด

จดาจครันครันฉ่นไป

เสียงกระทบตักกันหวนไหว

ครันเสร็จพัตนทันทีได้เจตา

เสกผงดินฉ่อดคนผัดหน้า

เด็กแล้วแคว่กวาดค้าศัตร่า
 แดงเมฆฉายไต้เงา
 เยื้องย่างจากปรางค์ปราดำทชัย
 พอไต้ฤกษ์ให้เด็กโยธ
 ตม้องหึ่งบินตึงประคังกัน
 ออกจากประตูพระบุรี
 ตงค้ายรายกันทันไค

๑ ครานันจันทานพระครูบัว
 เห็นทัพเวียงเชียงใหม่มาก็มี
 มุ่งเขม้นหมายเดินฮ้ายทิดจิว
 เฟ่งพินิจพิศไปไม่ไกลตา
 กักกรามคำรามร้องฮือ
 จะรุกราญหาญวงเง้าซึ่งชัย
 คิคพดางทางบอกกับหลานชาย
 คือฮ้ายจิวตัวกฉาวชาติ

๑ ครานันเจ้าพลายสุริยัน
 ชุนพิโรชโกรธาจิตตั้งพิชไฟ
 ว่าพดางแล้วทางบอกหลวงฮา
 รมผู้คุมฝีมือตลอด
 หลวงฮาอย่าช้าหยุดรอรัง
 หลานจะเข้รบรอกตอศักดิ์

ฮาเวรตอังกายาไม่เป็นไร
 แดงจับค้าศัตร่าหาเข้าไม้
 ชนร้อฮารานอยควบเร็วพด้น
 ผู้คนยังมีให้ถัน
 เดีงถันนเข้ฮารับคดาไค
 โยชให้ถันนหอนไหว
 หยุดพักพดไกรธูท่าที ฯ
 หมอกมัวแต่ไปในวิถี
 ตงค้ายรายทเป็นบักกา
 ทุงตั้งแต่ไปไกลหนักหนา
 และเห็นหน้าทิดจิวณจามันใจ
 คงไคตองฝีมือกันยกใหญ่
 เป็นไรเป็นกันไฉฉฉ
 โนนแนนายทัพหน้าโพกผ้าดี
 ทัพมันตปด้นเมืองให้เคืองใจ ฯ
 ครันฟังคำดำคัญฮาบอกให้
 ว่าคงไคเห็นกันไฉฉฉ
 หลานจะรอฮาด้าให้เต็มที
 ฉฉฉเขาให้ยบ้อปรา
 ถักกับทัพหลังให้แน่นหนา
 เห็นเดี้ยท่าแล้วจึงหนุนหนุนราวี

อาจารย์บวรับคำออกกำกับ
พอได้ฤกษ์ก็เลิกโยธี
พลหันหมุนวงเป็นดังคลี
มาพักหนังกดงทัพพารา

๑ ครามนแค้นราหูผู้พหน้า

มาหยกยงตงกายรายกัน
คักคักชกมาชนหน้าทัพ
ชอว่าตามปราบต้นอินทร์ภัย
ว่าข้าเหย้นแหวยฮ้ายเด็กพาด
มึงบู้หรือว่าพระกาฬมา
นชยหรือเด็กเด็กนิตเท่ากึ่งก้อย
จะหาญสู้กับกูผู้ชาญชัย
มึงหรือชอเรียงเคียงไร
ประเศยวณชวจะมรณา
เมื่อรักตจกตจตายวายชวา
มากรามบาทากูผู้อาจารย์
เจ้าพลายพังนายทัพกตบักถ้าวถาวร
กตบักหรือองงันทันโค
องคชทชฤทชวามคักคัก
มึงว่าชวาจะม้วยมรณ
มึงเห็นกูเป็นเด็กยังเด็กอยู่

จักกองทัพเป็นกระบองถนัด
พลายสุริยนั้นนชอชามา
ภูตผีหอมลตมพร้อมหน้า
บักช่ายชวาตงทัพหยุตริบกัน ๆ
เห็นโยชฮาตยหมวดกอดขัน
หนหันฉุนโกรชพิโรชใจ
มือจับอาวุธกล้าหาช่าไม่
เข้าใกล้ร่องตามตามกัจจา
เป็นมีดังยงบ่ย่านความดังชวร
อย่าหาญกล้าอาของทงนงใจ
จะกล้าด้อยเป็นมีดังยงไฉน
จะบรรดัยตงไม่ทันกระพริบตา
จึงได้กรชาทัพจับคนชวา
กับช่ายเต็กเทาชตาจะวายปราณ
แล้วอย่ามารบรอตตอตัน
นั้นแหละจะเป็นการรอตตัวไป
ครนแจ้งการชคใจตั้งไฟไหม้
ว่าเหยยฮ้ายพวกถ้าวชวตจน
คักคักที่สุดไม่หยุดหย่อน
ไม่เคือตริชนใจตจกตจภัย
หาญจักว่ากายจะตายไม่

วางโตทำโอหังใจ
 มาได้ถามถึงนามตัก
 ถ้าไม่ตักแล้วไม่กรัทธิพด้าคณ
 ตักของมิ่งนเป็นขรอย
 มิ่งหรือคือนายเขาไซ้มา
 ไปบอกนายอ้ายจิวผู้อาจารย์
 อันตักของมิ่งนมีตัก

๑ ครานนแดนราหูผู้แม่ทัพ
 ชักมาเขารบรบ

พลหุ่นหมอนดิ่งซึ่งคำสตรา
 หุ่นคนปนผองพิถวัน
 หุ่นตาดาววีเขาผู้รบ

ดาวแทงหุ่นหย่นหย่นไม่วายปรารถ
 ข้างแดนราหูผู้แม่ทัพ

อ่านมนต์ให้ทนต์กระพินได้
 เจ้าพตายสู้รบกันตลบ

หงส์ของข้างต่างมีอชการ
 ดาวเดี่ยวท่าพลายควาระบองต

กตบวราชชักมาเขารบรบ
 แน่ชัยเหยอช่ายบักเด็กน้อย

ตักมิ่งเป็นมีดังต้อย่างไร

มิได้คิดว่าจะจาบด้วย
 ถึงรักห้ามอกกับมิ่งไม่
 มาสู้กันถึงเชิงใหม่ในพารา
 ชยักถ้าวถ้อยซึกซึกหนักหนา
 อหังการพุดเด่นไม่เห็นควร
 มารบรอตต่อด้านเป็นการตองน
 ประเดียงชวนมอชมน้อยด้วยคำสตรา

ตมแทบจับเคืองหุ่นคุณ โทษา
 หมายจะฆ่าชวาเจ้าพตายน

พันผ้าโยธาเป็นกัณฑ์
 กาโถมโรมรันประจัญบาน
 ดาวตบหุ่นหลบต่อด้าน

หุ่นประหารพอกดาวชวาเวียงชัย
 ไม่คิดกตบหลบตักทัพใหญ่

ชักอาสาเข้าใกล้ประจัญบาน
 เข้าสู้รบกับไพร่ดาวไม่แตกฉาน

ดาวกัษณูไทยก็หาญเขารบรบ
 ดำที่ไม้ปดงดงเป็นศัพ

แดงก็ตบมือเยาะหัวเราะไป
 การตค้อยูกุบย่านมิ่งมิได้

ฤทธิไกรเชียวชาญหาญคักคา

แล้วแต่ราหูผู้เรืองฤทธิ์ แกว่งคาบประชิดพันเจ้าพลายประกายดำ
เหมือนพันหินตามบินลงทันตา มีตั้งหวาดหยิ่งยับบ้ายอปริย
บ้ายายหนุกย่านมึงแท้เค เดนเอาเซทหลายเดือเหงือไทดปร
มึงกับกูสู้กันในวันนี้ ถ้าที่ดำคัญรยหนัก ๆ

๑ ครานันครูจิวอาจารย์ใหญ่
อายเติกนอัยคนนมนันตัก
หรือพยนต์มนต์เวทวิเศษสุด
มันกับกูคงได้คู่ซึ่งฤทธิ
คิดพาดงแฉ่งทางจิวอาจารย์
ถือคาบว่าดา โดมเข้าโรมรย
พดหันหมุนวงเป็นดังคดี
คักคักอีกให้เป็น โกลา
แล้วพินิจพิศครูว่ากล
แม่นแท้แน่นักประจักษ์ใจ
เสกดำทับการาบปรามบีศาจ
ถอยยับบั้นไปไม่เข้ามา

๑ ครานันจึงทำนอาจารย์บัว
แฉ่งพิโรธโกรธใจคังไฟกัณฑ์
แกว่งคาบ ไพรงแก้วแพรวพราย
จิวบัณฑิตยพิศดูไม่รู้ที่
ดำคัญว่าแทรกมาจากบ้ายคอน

แค้นใจเป็นอย่างไรไม่ประจักษ์
รู้จักคิดการหาญราว
อดตดพันคนตายบั้นนี้
วันนี้จะได้เดินให้เห็นกัน
ซักมาร่ำราญเป็นกัณฑ์
พอนพันหุ่นพยนต์มนต์วิชา
อีกทงภูตผีบีศาจกล้า
อาจารย์กล้าพันหุ่นออกฉุนไป
หุ่นมนต์องอาจมีคำใจใหญ่
แล้วอาจารย์ชาญชัยอ่านมนตรา
หุ่นต้องมนต์คนไม่อาจเข้ารอน้ำ
ทำนอาจารย์หาญกล้าเข้าไล่พัน ๆ
ครันเห็นตอวิชิตยไม่คิดพริ้น
ซักมาหมุนหุ่นหันเข้าราว
กรักรายท่าทอนถ้วนถึ
เพราะเวทมนต์คลอินทรีย์ให้กลตายไป
ฤทธิรอนมันจะตีตักเพียงไหน

ดวงกเป็นแต่ศิษย์หา
 ฤๅทศอายุมนุษย์ทรชน
 ครูจิวครนได้ฟังยังสงสัย
 เป็นโฉมมันจึงได้รู้การ
 ตระจะโตเดินเห็นกัน
 กุกเวองฤๅทศศิษย์มคร
 จะด้าแดงแดงฤๅทศอิทธิศักดิ์
 คิดพลางทางอำนมนต์พถัน
 เสียงฉับ ๆ ยับไปโพร่แตกหนี
 เคะระด้วยพระเวทวิทยา
 ไทยันแต่เสียงม้าควบ
 เห็นแต่โพร่ย้ายแยกแตกกันไป

๑ ครานนเจ้าพลายสุริยัน
 ว่าอ้ายจิวอาจารย์ชาญศักดิ์คา
 คิดพลางแดงทางเจ้าพลาย
 เป็ดองผ้าขาวบางออกจากตน
 กลายเป็นนาคาจวราฤๅทศ
 เตอยเด็กฟังพานทะยานไป
 คนทงหลายเลยได้เห็นตัว
 แฉ่งซึ่งทะตั้ง โดด โดดทะยาน
 เจ้าพลายสุริยันนรื่องเยาะ

แผอหน้ามาพูดจาบับัน
 มิ่งหรือคือคนอันซพาด
 เอะอ้ายแขกจัญไรนี้อาจหาญ
 พุดจาว่าชานอาจารย์กุ
 ขบเขยอเคยอพันคนทอหุ
 ไทเรียนรูมนต์เวทวิเศษครัน
 ให้ประจักษ์เห็นจริงทุกดั่งสรรพ
 รูปนินหายอับไปกับตา
 ทงนายโพร่หลบถหนหน้า
 ไคร ๆ ก็หาเห็นกายไม่
 เสียงสวบสวบโพร่บั่นทนไม่ได้
 แต่ไม่รู้ว้าใครหายตัวมา ๆ
 รู้ด้าคัญแน่ประจักษ์หนักหนา
 หายกายาหุนหันเข้าพันคน
 จึงร้ายเวทคาถาว่าบับัน
 เล็กมนต์แดงขวางไปทันใด
 ด้าแดงอิทธิเดชเฉยฉดัดสะพัดได้
 เข้าไถลรัวบริคมิตอาจารย์
 ครูจิวไม่กลัวตัวกล้าหาญ
 ดนดานเข้ามุดุนาคหลุดไป
 ว่าครงนตเหมาะหรือหาไม่

ใยไม่ดำแดงแดงฤทธิ์ไป
 มึงคอยดูเกิดจะทำบ้าง
 คิดพลางแล้วทางรักอาชา
 เสกพลางทางเบ้าดังที่กาย
 จึ่งว่าดา โทมเข้าโรมัญญ์
 จึ่งกระ โคล โดดไล่กระเพื่อกัก
 ช้ายพวกดาวพากันวิ่งไปตาม
 บ้างว่าเกิดมาไม่เคยพบ

กุดายแน่แม่ฮั่นอยู่กับใคร
 เจอกระบองเขาคงจะต่อสู้

ถูกดาวนอนหงายตายบัตขบ

๑ ความนี้จึงท่านอาจารย์จิว

ยกมีฮั่นจันทาอาจารย์ไป
 ดักดำมร้อยคาบปราบศัตรู
 ร่างกายหายดับกดับกายา
 ไต่คำดำตันกถันกถา

ดำแดงผาดแดงฤทธิ์โกร
 หนักกันเดียดันหลายร้อย
 ยกษัตเดือรเขารบรา

เดือยกันตักกันฮอดวน

ทงสองข้างต่างมีวิชากร

หรือจนใจหมกเคซเวทวิชา

ให้ล้มอย่างความที่มดปรารถนา

ถอยชอกมาอ่านมนต์คตใจวัน

กดับเป็นเดือร้ายออกผายผัน

ขบเรียดเคียดพันร้องคำราม

ไล่สะพัดโยชิตี่ตั้งนาม

เพราะความกตัญจุ่มชามชุกชนไป

เดือบัตขบใหญ่แท้เหลือแก่ไร

บ้างทำใจคต้อเขารอบ

ดาวดูเขาคตเดือรตบ

เดือรตบพวกดาววิ่งดาวไป ๆ

โกรชกรวดตอตันหวั่นโหด

อ่านพระเวทเร็วไฉนแปลงกายา

พอมนต์ครูดองตัวมัจหน้า

กลายเป็นยักษ์าคัดยทันโค

กายาสูงเพียงภูเขาใหญ่

เขารุกไล่จับคนพลโยธา

เดือร้ายตายพร้อยประจัญหน้า

ยกษัตเดือหันประจัญบาน

แต่ตะตนฤทธากถาหาญ

ท้าวหาญรบรของด้อยว่องไว

เด็อกับยักษร้ายกลายเป็นคน
 แฉ่นราหูจูงเข้าซึ่งชัย
 ย่นแยแพศยชโยทอ
 พอเมียงม่ายชายแฉ่งแฉ่งบ่าววัง
 วิวรุตให้หยุดโยธา
 เดีงเฮโตให้ลั่นคังสนั่น

๑ คราน^๕นจึงท่านอาจารย์บัว
 นิกจะโล่รบราฆ่าตี
 พอประเดียดเหลียวหลังยังหยุด
 ให้ตั้งบัณฑกษาช้ำรายกันไป

๑ คราน^๕นตั้งมภารบัวดัดถ้ำ
 ว่าจนวนมชัยแก่ภัยพาด
 อาศิกถาดรหตามเห็นเป็นโฉน
 ถ้ำมั่นเรามิไชยกับไพร

๑ คราน^๕นจึงโอมเจ้าพลายหอดาน
 ดุชเกษมแปรมปรีตยันตศรัน
 ดะกคหลับจับเอาตัวมันมา
 ดะเคาะกลอนถอนตาตทวารชัย
 หดองอาว่าตีเจียรหอดานรัก
 จับเอาแต่อายเดครผู้คดตี
 เตือนต่วนเห็นจวนจะจะคอนรุง

ต่างตนเข้าบุกรุกได้
 ทนไม่ได้ถูกอาวอุสุดกำลัง
 เดีงแหบแฉ่บคอคคิกดัดบดง
 อาจารย์ตั้งให้ตีฆ้องเบ่าว้องกัน
 เรือราพลบั้นคินกดับหัน
 กดับคินเข่าจวงพด้นทันที ๑

ใจไม่ก่ดัจจะรบพุ่งเอากรุงศรี
 รักพาศิตคิดตามส่งครามไป
 แกว่งอาวอุรหย่าทัพกดับไปค่าย
 ระจิงภยชยาให้มืราคาพิพาน ๑
 พุดจากถ้ำวสุนทรอชนหอดาน
 ตองคิกอ่านฟังเขาเอามูรี
 ถ้าย่างไรสอดส่องให้ถ้วนถึ
 จะได้มัยศถาศักศาครัน ๑

ได้ฟังถาวรในจิตไม่คิดพรัน
 ถ้าเร้นนจะอาถ่าหอดองอาไป
 พันฆ่าชีวาให้จงได้
 วิวัยกพลโกรเข้าธานี
 ออย่าหาญหักพันคนให้มันบับ
 ประหารผลาญชวีให้มืรณา
 นาค้างพุ่งหนาวเย็นเด็นมั่งสา

พระจันทร์ตรงทรงกอดบนนภา
 แดกเมฆฉายได้เจลา
 จักแจงแแต่งเครของบัตร์พล
 กรังกร่างเลี้ยงตั้งฟังกระหลบ
 แลวอ่านมนต์ดลจิตคิดกำบัง
 กุมารหลานชายกับพลายบัว
 รับออกนอกค่ายพลันทันใด
 เห็นผู้คนอดหม่านขนานหน้า
 บ้างจุดไต้นั่งยามตามีอักษ
 เจ้าพลายร้ายมนต์มหารงับ
 แลวรับบีศาจอาหาญที่ราญรอน
 พระเดื่อเมืองทรงเมือองกระเคองเคช

ดวงดาวพรายพวังกวางเมฆ
 ดำรวดราปรัดเปรมเกษมศรี
 เรียกผีปลุกเครของกระเคองตั้ง
 ฮาอุชกระทบกันกรังฉิ่งฉง
 ไม่รอรังรับพากันคลาไคล
 ใครจะเห็นตังก้าหาไม
 มาถึงหน้าเวียงชัยเจ้าทันที
 ตรวจคราตัมของอยู่ยังมี
 มิได้มีผู้ใดใครหลับนอน
 เบ้าไปให้หลับตั้งไม้ท่อน
 ไฟพอนหรือดับลงกับตา

ความกตัญญูตั้งตั้งปลิด
 อ้ายพอกลาวชาวเวียงรายเรียงอยู่
 ดงนั่งโยกโงกหงับบ้างหลับไป
 คุตบุหรแแต่งแแต่งตะแคงควา
 รัองขรมผใหม่ตัยแลวจา
 ที่เพื่อนกันหลับตาจ่าบักเปรค
 รัองขรมดมน้ำหน้าดำแกใจ
 อ้ายนายหมอดตรวจคนชนจากช่อง

ต้องพระเวทเรียจซาญที่หาญกล้า
 โจนศาตทะยานมาจิ่งหนีไป
 ครันต้องมนต์ครุไม่ทนได้
 บ้างก็ควำค้นไฟมาจุกยา
 หัวโกลดไฟตาเขาที่หน้า
 เขฮวานนี้มีตั้งเป็นอย่างไร
 เขฮข้างเฮ็ดค้นไฟเจ้าไปได้
 บักจัญไรมัจเมาช.ชาเต

ถึงซึ่งล้มโกลดเคินไฟแผด

วจุ่หงษ์บั๋บับประหงก โงก โงง
 บ่าบับตั้งเบ็ญหยังกับยู
 จะเดินไปก็ไม่วังคกงกายา
 อ้ายพวกนพากันหนกญฐา
 บ้างเมา โยก โงกงมไม่งมประดี
 หมู่ดาวพวกชาวนิคมเขต
 พากันผอยม้อยหลบัลถมจับใจ
 ๑ ครานนเดรบวัดจวนาย
 เยออย่างเข้าทางหน้าบุรี
 ประตุงยังท้องพระ โรงชัย
 เข้าสลักไถ่ไม่ไหวเต็มประดา
 พลายน้อยเจ้าค้อยอ่านพระเวท
 ไหวหวงันถนพระชรัตน
 ดมกลอนถอนหลดผลุดผลาดะ
 มนตร์ระเบิดเดยเบ็ดทวาร่า
 มิเดยแรงพากเพียรเรียนพระเวท
 ชมหลานชายผายผันมาทันที
 วาดแวงถ่วงแต่แก้วจิวเซียรชอง
 ไฟสว่างตั้งกลางพ โยมมาน
 คึดพลาถแถ้วทางธมภารบัจ
 ถ้าพบปะกุงะผลาญชวิต

เต็มเซชรบเซาปานเมายา
 ตักกูเต็มแย้แน่หนักหนา
 บักผทำเหน้อยอ้อนกุนอนดี
 มีอดอหม้อตังกาหลบัลตาบปี
 เดีงอ้อแถ้วรื่องเป็นพาดควาย
 ครนพระเวทต้องตนไม่ทนได้
 มิได้มีผู้ใดใครธมประดี ๑
 ชักชวนหลานชายชมันชมี
 ผู้คนใคร ไม่มีจะต้นตา
 บักได้ดาดไว้แน่นหนา
 ให้ โกรราชาดเค้นแค้นทอ
 ด้วยฤทษเคชวชากด้างที่
 เดีงอ้อมีตั้งคนให้เป็น โกลา
 หมดเหมาะะคดอนแถถนไม่แน่นหนา
 ชรวบัจว่าหลานกุกความรัต
 เออจิวเคชที่เคียวเคียวฟ้าผ
 เข้าในทพระ โรงรัตนชชวาด
 เต้นดวงสุกกว่ามุกดาหาร
 ที่ด้าราญของกุกอยู่เป็นนิจ
 หมองมัจจัตเค้นแน่นจิต
 มิได้คึดบาปกรรมไม่นำพา

เยื้องย่องเจ้าทองชนใน	เห็นดาวไฉนอนเรียงอยู่เคียงหน้า
ตะเมอตะม่ายกายเพื่อนเพื่อนอุรา	พูดซ้ำ ซ้ำ ซัดแต่จืดทืดใจ
บางนารชเจ้าเตี้ยเตี้ยหมัก	เปิดองผ้าสีจากนมหาท้มไม่
คู่ดอนจันคังลูกจันทน์ชนใน	งามกระไรล่าวลาวชาวเรียงอินทร์
ช้ำเข้าเผ่าพอกลาวชาวดอนจัน	ตะเมอนอนผมยุงนุ่งชน
ที่เป็นคุณเก่าแก่เก่าเต็มกิน	เม็ดผ้าหม่มมปล้นออกทยอนยาน
ครนมาดงท่อยุครจันนอน	มีทองเถือชอนแฉะหมอนชวน
เครื่องโต๊ะที่ชาน้ำดำราญ	กุมารฉุนพิโรธโกรธเต็มที
เงอกระบองว่าจะดองตุ๊ดกัก	เอาให้รักกับชรบเป็นศัพดี
เดรมัวห้ามว่าซ้ำไว้ที	ฉุนพรวงนึ่งจุก้อยทำให้ดำราญ
โบราณว่าถ้าแม่นคนนอนหลับ	อย่าหุณหันพันดับให้ดังธาร
เชือฮาเถิดหนาย่าร้างราน	ต้องคิดอ่านจับเป็นเด่นกับมัน
ขวัญงัวแก่ฝารัดประคด	มีค้ายทฤษฎีเสียให้มัน
เราพากันงุ่มง่ามทามไปพด้น	แต่พรวงสู้รียนฉุนพรวง
จึงจงจำทำโทษให้ดำราญ	รือคาห้าประการให้ถนัดดี
เพียงเบ้าร้องเขาช้องกระแตตี	ตระเวนดักดีห้าเวลาจึงข้ามัน
เจ้าพลายได้ดัดับรับคำอา	เข้าเขาฝารวมรัศมีตกระเด็น
ต้องหลดานอาหามพาเขาไปพด้น	จวนสุรียันถึงค่ายบอกไพร่นาย
ดูเรื่องจำทำโทษ	ให้แน่นหนาย่าไปรบปล่อยไปได้
พอดำเร็กเร็กพด้นทันโต	ก็ให้ยกพลโกรเข้าธานี ฯ

- ๑ ครานนชนทงหลายพวงนายไพร่ เขาตรวจได้รั่วจึงหมั้นหมั้น
 ครนได้ฤกษ์ก็ให้เด็กโยธี
 ตั้งให้นายเพี้ยทามระง
 ให้ครบถ้วนใช้ตรวจเรือคา
 ขนานดาวพวงชาวผู้คุม
 บ้างยอขุดนุดตากกระชากไป
 ครวจิดตำว่าหยังโตชัยบัตขบ
 ผู้คุมว่าเฮียชะอะยาละมัน
 ครนถงยงซ่งทง
 เขาตาจิดได้ห้องต๋องทมา
- ๑ ครานนเจ้าพลายสุริยัน ความโศกคัลยักตายบรเวาเคว้าหมอง
 เป็นเด็กอยู่ไม่รู้ ในท่านอง
 ไตด้ท้ชราครารการบ้านเมือง
 เพี้ยกวนบ้านใหญ่ในพารา
 ผ่ากตัดเขาเป็นซำดำมีภักดี
 รั่วบัวครองต๋องกับหลานชาย
 คำร์ดตวัดตั้งเดณา
 ไปตามแม่ศรีมาดาอย่าซำที
- ๑ ครานนจึงท่านพระยาดาว
 จากพระโรงเร่งพลันทันเวลา
 ครนถงซ่งยงคำดาเวร
- เข้าบุรีพอด่างกระจ่างตา
 เขาต๋องตั้งไปจำไว้ในคุกหน้า
 ซ้ำด้กหน้อยจึงค้อยฆ่าให้บรลย
 กลาคกลุ้มมัตครจิดหุดโหด
 ซอคาได้ใช้คด้องทงต๋องซัน
 ดาวตบตังเบรียงเพียงหัน
 ซ่วยกันเอาให้ยบอับปรา
 พร้อมพรงผู้คุมกตุ้มหน้า
 นายหมองครวดจตราผู้คุมรอง ฯ
- ให้อาครองเรียงใหม่ในพารา
 คนเนืองดาวไทยเข้าไปหา
 เขัจันทาอ่อนน้อมยอมกาย
 ด้รับจ้ มาประมาณนานหลาย
 พอด้มหมายลาคิดแดนยันต์
 เหวดยอย่าซำรับชอกนอกกรุงศรี
 กับนารีเวด็จกัลยา ฯ
- ฟังกล่าวจนอบน้อมพร้อมหน้า
 เงินเว็วราไม่ซำการ
 กระเถนที่ตำรองในหน้าต๋าน

ไต่ต้นเสว็จเจ็ดคนรับตนตาม
พบนางศรีมาลาอย่าใจ
เจ้าพยายสูรียนบุตรท่าน^๕
กับพยายบัวตอกดำอาจารย์
รับตั้งให้ตัวเข้ามาหานาย
^๕
ต้นกรรมระย้าจากทุกข
ร้อยซึ่งจงฟังข่าวร้าย

๑ ครานนนารีศรีมาลา

ไม่เชื่อใจหมายว่ากตเป็นต้นฉบับ
จัดแจงห่อถุงนุ่งผ้า
ตำรวจจว่าซักก่อนผ่อนทอ
แน้นไม่จริงตั้งว่าซ้ำ โทหก
หากเจ้านายท่าน ไซ้ตอกจึงมา

๑ ครานนเจดิกกับศรีมาลา

สองนารีจิตใจไม่ไฉฉาง
ตำรวจหน้าพานางอย่างย่อง
พอบ่ายตัก โมงครึ่งถึงเวียงชัย
เจ้าพยายสูรียน^๕นั้นแลเห็น
กับหน้าโคกกาเฝ้าจำบัดย
อนิจจาอุกยาจากอกแม่
แม่โคกข่าวทำให้ใจรอน ๆ

ตรงไปบ้านสร้อยระย้านารี
กราบไหว้แล้วบอกความตามที่
ครของบุรีเรียงใหม่ไต่สบาย
จับอ้ายจิวคนพาดไต่จ่าย
อย่าส่งด้วยครึ่งนกงตครัน
ไต่สู่อุปริตเปรมเกษมสันต์
อย่าไต่กต้นตริกตราคิตปรารภ ๆ
ฟังว่าเพียงจะแทบตลบ

คงจบเดียวกรรมังในครึ่ง^๕
จะยตราเข้าเถอนจากเรือนหนี
ซ้ำ^๕
ซ้ำบอกความตามตั้งจา
ให้ตคนรทตามคำที่รู้ว่า
ไซ้ตัวชัวร์จักดำเนินนาง ๆ

ฟังว่าสมความตามอ้าง
รับแต่งร่างเรื่อพต้นทันโต
ตักทุ่งมุ่งมองไม่เข้าได้
พากันเข้าไปในอั้งครัน
ครันเห็นมารดา^๕ก็โคกค้อย
นางก็กรรมแดงให้พิไรของตน
ตั้งแต่เยาว์อยู่กับครูสอน
จะนั่งนอนตรอมตรมระทมทุกข

มิได้กินโภชนาอาหาร
คิดถึงถูกผูกใจให้เป็นทุกข์
นี่หากแม่ศรีมาด้ายเจ้า
จึงเป่าปัดขจรขรวันไม่บรรลัย
ครั้นสว่างสว่าง โสภโศภ
อย่างไรเจ้าจึงได้พบกับอา

๑ ครานั้นเจ้าพลายสุริยัน
ระอิดระอนกถนกล่าว่าไร
แต่แรกถูกผูกใจคิดถึงมิตร
ครั้นแม่บอกออกความตามกิจจา
กถัวแม่คุณจะผูกเนียดจิต
จึงตอบหน้ชนนึคดาโคด
เทพเจ้าคอใจให้อาอุ
ถูกเข้าไปในถ้ำพรรณราย
ถูกพากเพียรเรียนวิชามาจากนั้น
ติดตามไปจึงได้พบอาตน
ท่านชรั้ออาหารว่าฉันเป็นหลาน
ได้ทีจึงตรึงรัทพมา
พวงลาวชาวเมืองฮอกรบตั้ง
ถูกจองจำทำพันธนาไว้

เคียดคตาดเต็มทีไม่มีสุข
ผูกถูกจะไปผูกซึ่งคอยตาย
ตรงเข้าใจอคว่าแม่มาได้
ถ้าหากไม่เห็นจะได้พบอุญา
นางวอนถามความตามกั้งชา
จงเล่าให้มารดาฟังแจ้งใจ
ทรงตั้งมิใคร่จะบอกได้
พอสว่างใจเล่าความตามถัจจา
จึงสุนทรได้ถามตามกั้งชา
ลูกลมหายใจจะใคร่ถามารดาไป
คงหาคิดที่จะให้ถูกไปไม่
เข้าในไพร่เดินบ่าเอกาภาย
ฤทธิรุทรการทำได้ตั้งใจหมาย
ฆ่าฝ่าพยนต์ตายทั้งตั้งตน
ชำระพันได้ตั้งทัตไม่ขัดสน
เล่ายุบดให้ท่านฟังแต่หลังมา
จึงคิดอ่านทำศึกกับรักษา
เข้าตั้งอัมพาราได้ซึ่งชัย
จับย้ายจึงตั้งครุมาได้
แต่จะให้ฆ่ามันเสียทันการ ฯ

๑ ครานนั้นเวสธิดได้ฟังว่า
 ยินดีเป็นที่สุจริตาราม
 พลายบัวกนกกรามมารคร
 ทั้งด้ามราพากันเรือพยนต์

๑ ครานนั้นหลวงต่างใจกับพลายเพชร ไม่ขามเข็ดมนต์เวทวิเศษศรี
 อ่อนเปลี้ยเฉื่อยทัพยัมภายี
 หลวงต่างใจนั้นไม่ไว้ถิ่นฐาน
 ทั้งพลายเพชรก็เสด็จดำราญใจ
 ราชังถึงเมยเสียดจิต
 เทียบเซซัดพลัดเมือองเคืองรำคาญ
 เพราะไม่แจ้งแห่งหนตำบลไหน
 กับหลวงต่างใจอาบรักษาถิ่น
 พอทราบข่าวว่าเจ้าพลายบัว
 กับเจ้าพลายสุริยันหลานยา
 ตีใจจะใคร่ไปหา
 แต่งตัวเสด็จพยนต์มีทันนาน
 บ่าไพร่ตามหลังพริ้งพร
 ครั้นถึงพระโรงคัดด้วยทันใด
 ครั้นถึงจึงเห็นพลายบัว
 หลวงต่างใจสมถวิลแค้นยินดี
 ทั้งด้ามนายกับพลายสุริยัน

ดูกล้าใจแจ่มแจ้งดั่งดารา
 เข้าสู่สถานยังเวียงเวียงใหม่พยนต์
 คลายความทุกข์ร้อนผ่อนผัน
 คั้นเข้าปรางค์สุวรรณเทินที่ ฯ
 พลัดพลอกพ้องน้องพี่แตกกันไป
 อยู่อาศัยในบ้านจอมทองใหญ่
 อยู่ในเคหาฝ่ากระดาน
 แฉ้วคิดถึงบุตรสุดดังดารา
 จะคิดอ่านตามไปก็ไกลครัน
 ต้องรอลงใจเงือกตงคอกถัน
 ยูนานครันเต็มทีหลายมีมา
 ตั้งตัวครองเวียงใหม่ใหญ่กุด้า
 ครอบครองพาราดำราญบาน
 ยมสวรรค์ดั่งดาราทางอาหลาน
 ลงจากบ้านริบร้อนไม่สนใจ
 เดินเหย้าเข้าสู่เวียงใหม่
 ตรงเข้าในวังพยนต์ทันที
 ไม่หมองมัวหมดทุกข์เป็นสุข
 เข้าพูดจาพาทักันตามการ
 ผ่อนผันพูดจาตามกุด้าหาญ

จะวางบทกวีรับตั้งตงการ

๑ ครานี้ท่านหดวงต่างใจ

ตรองตริกันไปในปัญญา

นี้แน่หลานยาอาจะบอก

เราจะจัดเงินที่รำนามู

ว่าอ้ายจิวบถาคคิด

จับได้จำไว้ในพารา

ถ้าจอมพงค์ทรงทราบนุสนธิ์ดาร์

แม่นพระองค์ทรงโปรดโทษถึงพัน

พตายเพชรพตายบัวควักดำ

ต่างชั้นขอบขอบพันไปทันที

หดวงต่างใจให้หาอาลักษณ

บอกแจ้งแห่งนุสนธิ์แต่ค้นไป

ครันเด็จรังรพพิบมีตผนคแน่น

มาตั้งความตามจริงตั้งดำคัญ

รับถือไปบอกออกโดยด่วน

กวดขันพากันระจังระใจ

เผ้าองค์ทรงเตชเกศกษัตริย์

ยกเอาผิดชนเป็นขอบประกอบมา

พอดังพดางแล้วทางดีนาย

คืนหลังเข้างังพันทันที

ประหารอ้ายจิวให้ตั้งปลงชีวา ฯ

ครันได้ฟังพตายทั้งด่าว่า

ตามประดำผู้ใหญ่ใคร่ครวญการ

ไม่กล้าบถออกให้งามตามไรชาน

ให้ถือถาวรไปยังอยุธยา

หาญจิตตีเชียงใหม่ด้วยใจกล้า

แต่ไว้รักษาโทษไปให้ล้ ักญ

คงให้ผิลาญชีวาถึงอาอัญ

เราทางนคงประกอบความชอบมี

ครันฟังว่าเห็นควรเป็นถนัด

ว่าอาภค้อย่างนี้ดีกว่าไร

แต่จโยงยักถ่วงความตามจิตย์

ให้เขียนได้ในแผ่นสุ่อวรรณพัน

ตั้งให้หาพระยาแมนถากัดน

สู่ท่านจงรีบร้อนอย่าอนใจ

เกณฑ์ชาวดาวพจนนายไพร

รีบไปกรุงศรีอยุธยา

แล้วกราบทูลรหัดตามเราว่า

ให้พระผ่านพาราทราบคดี

ชวนกันผันผายออกจากที่

สู่ชานบานตำราญใจ ฯ

๑ ครานนเสนาพระยาตาก
ออกนึ่งคำดาพันไต
พอเสร็จจรพด้นพันที่
ออกจากเชียงใหม่ไปทุกคน
จับหัวอันคั้นมาในบ้ำใหญ่
คนทงหลายพอดลายทุกขั้วอัน

๑ ครานนเสนาพระยาตาก
เข้าหาเสนาพันไต
บักคนมรับสั่งการ
ไปรดด้วยช้วนนำให้โคลดคลา

๑ ครานนเสนาผู้มคักคัก
แต่ถามความว่าพูดจากัน
พอดมชายบ้ายแต่งพระสุริย์
ครันดำเร้จเร้จพด้นพันไต

๑ ครานนพระองค์ทรงคักคัก
พอด้ายแต่งสุริยันไม้ทันท้า
พระเสด็จเยี่ยงอย่างจากปรางค์ศรี
พริงพร้อมเหล่าดาวสุรางค์นางใน
ครันเสร็จจรงดอศทรวงเครื่องประดับ
เยื้องข้อยจากห้องตำหนักจันทน์
ครันถึงยังซึ่งพระ โรงราช

รับคำกล่าวถ้อยสารไม่นานได้
เกณฑหมายไพร่ได้หัวร้อยคน
เดินก็คุมพอดพอด
พอดสุริยันเย็นพยับหยดหัดบนอน
ถึงพระเวียงไชยกัณผ่น
ก็พักผ่นหัดบนอนดำราญใจ ฯ
นำข่าวของเจ้าเชียงใหม่
บอกให้แจ้งความตามกิจจา
ให้ถือสารมาแจ้งแห่งบัญชา
เผ้าผ้าบาทบงด์ พระทรงขรรค์ ฯ
แนบประจำชั้ใจจริงทุกดั่งสรรพ
ผ่นผ่นตามฮารีไมตรีใจ
รับจัดแจงแต่งอินทรีย์ไม่ช้าได้
คลาโคลเข้าพระ โรงรัตน ฯ
เป็นมื่นบักพระบุรีที่สุธา
จะยาดราออกทองพระ โรงชัย
เสด็จจรงวารหาข่าไม้
เข้าดูบได้ขดดีดอจวรรณ
แวงจวบแก้วศรีมณีนัน
ผู้ก้านดแวงคล้อมพริงพร้อมมา
ประทับอาณันทองสุวรรณหรรษา

เสด็จพร้อมน้อมคำนับรับบัญชา   แดงกมหน้าคอยฟังรับสั่งพลัน
 ท่านอำมาตย์ที่พาพระยาธาดา   น้อมเกล้ากราบทูลทูลนรังสรรค์
 ให้พระองค์ทรงทราบเนื้อความพลัน   ว่าดาจอนั้นเชิญราชดำรามา
 จากเวียงเชียงใหม่ไกลนัก   ขอรทงศักดิ์จงโปรดซึ่งเกล้า
 เป็นอย่างไรไม่แจ้งแห่งกิจจา   แดงดอวยดำรากับด้วยเร็วพลัน ฯ
 ๑ ครานั้นพระองค์ผู้ทรงภพ   ได้ฟังจบปรีดีเปรมเกษมสันต์
 ตั้งอาตักษณพันกงานด้วยพลัน   ให้อ่านสารสุวรรณตามคดี
 ในดำร่าว่าข้าพระพุทธเจ้า   ขอน้อมเกล้าทูลเบ็องบทศรี
 ซึ่งพระองค์ทรงโปรดพระปรานี   ให้ข้านครของเชียงใหม่ปราบภัยพาด
 ข้ายเถรจิวตัวครุผู้จัญไร   ดึงออกไปจากพระระณฐาน
 ของด้อมคุมพวกข้ายโจรพาด   เข้รบราญตีเชียงใหม่ได้บุรี
 มั่นยกเขาเอาไฟเผาเมือง   นองเมืองผู้คนบ้นบ้น
 ราชวงศ์หงตั้งศักดิ์ชอกศ   ขานแตกยกบดงกับตา
 ข้าพเจ้าทั้งด้ามออกตามดู   แพ้วเสียทัพยับหนักหนา
 จนบ้นแตกแตกออกนอกพอเรา   ทงบิตรมารตาก็พดัดกัน
 เจ้าพลายน้อยสุริยันไม่รวมเร็ด   เป็นบุตรของพลายเพชรตัวกด้น
 เข้ซึกซึกหักไหมโรมรัญ   บุกบ้นคุมคนปด้นขาน
 ข้ายทิดจิวแพ้วทัพจับได้   จองจำทำใจแค้นมดดี
 โทษภัยอย่างไรจะควรมี   แม้นทรงทราบคดีจงโปรดปราน ฯ
 ๑ ครานั้นพระองค์ผู้ทรงภพ   ได้ฟังจบทราบดินในถิ่นฐาน
 คุณพิโรชโกรชใจตั้งไฟกาต   พระภูบาลถึงหนาทประกาศไป

น้อยหรืออายจวบเป็นขบถ
 วิวรณพาดจ้งโอหังใจ
 แด่ยายพลายน้อยสุริยัน
 แก่กับบุรีศรีธานี
 ครองมณนมความชอบ
 แด่พระองค์จ้งตั้งดำรงมา
 ๑ ครานันเส่นาท่านอาดักษณ์
 ดัดถ้งตั้งตามเนอความไป
 พระยาแมนผู้แสนอุปฮาด
 ดนลานคดลานคด้อยดอຍออกมา
 บ่าวช้าม้าคนดั้นหลดาม
 จากนิเวศน์พันเขตพระเวียงชัย
 คำแด่หยตนอนผ่อนพัก
 ครนรุ่งแจ่งสว่างแด่งสุริยา
 ดิบหัววันคนเคนในม้ากฉ้าง
 ก็ถึงเวียงเชียงใหม่ด้วยใจร้อน
 ๑ ครานันเส่นาพระยาแมน
 ไม่ย่อท้อรททำให้ช้ครัน
 หลดงต่างใจกับพลายท้งด้าม
 หลดงต่างใจเป็นใหญ่อยู่ในฉ้าง
 พอดแต่เห็นเส่นมยศดา

ทวยศตอบุรีเขตไต
 ต้องฆ่าให้มรรลยลงตามการ
 เขอมนข้างมีจิตคิดค่อต่าน
 วงศ์ทหารเวียงเตชเวทวิชา
 เราต้อตอติดตามเห็นอย่างเช่นว่า
 ให้อาดักษณ์เพ็ดนทันไต ๑
 รับดาร์ทงกักค้ไม่ช้ไต
 ครนเส่นาพัดตั้งให้กับเส่นา
 บังคมบาทจอมบุรีนทร์บั้นนาถา
 เสนิน้ำหน้ารับคดาโคด
 ตัดท้งม้งตามกันไถ่
 เช่าในม้ากฉ้างทางมรรคา
 ยังด้นักทางในไตพิฤกษา
 หาช้อปดากินพด้นพากันจร
 ครนพนถนด้นทางตั้งชร
 พักผ่อนไพร่นายท้งหลดายพด้น ๑
 ดุดแดนปริศึเปรมเกษมด้นตี
 ผายผั้นเช่าไปยังในฉ้าง
 เสนาหลดามนอบน้อมพร้อมพร้อม
 รับตั้งตามช้อวราชการ
 มาจากออยุชยากด้าหาญ

ศึใจตามไปมีทันนาน

ว่าเป็นการบ้างหรือเหวี่ยงเสียเดนา ฯ

๑ ครานนพระยาแมนกับแดนเมือง พังเรื่องดีใจเป็นหนักหนา
 หยิบดาร์ของผู้ผ่านอยุธยา สั่งมาให้พด้นทันที
 หลวงต่างใจกับพลายทองดำมรา คดีดาร์ตราอ่านพด้นหมันมี
 ครนทราบความตามชดศคมี ก็เป็นที่ดูเลขนเปรมปรีดา
 จึงให้หาเพยกวานทำบ้านเมือง นองเนื่องผู้คนเป็นหนักหนา
 ชักทงพระดังฆราวา เข้ามาพร้อมใจท ในวัง
 ปรีกษาโทษอ้ายจิ้งผู้รบด แจงความตามกฎรับสั่ง
 ให้ประหารผลาญชีวิตจิง อัยารอวังตามพระองค์ทรงบัญชา
 ว่าพดางทางตั้งรณานดาจว ตามเรื่องราวที่จะให้เอาไปฆ่า
 รับผิดชอบให้ประหารผลาญชีวิต แล็ดเดียวเกศาหน้าธานี
 พอกออเจ้าเพยกวานรณานดาจว คอยตีฆ้องร้องเป่าตรวจหน้าที
 กอดครันผลัดกันให้จิงก็ ระวังไว้อายนมวิชา
 ตำรวจจิงพรังพร้อมทำมระง รับผิดชอบพากันตรง ออกแดนว่า
 มายังที่คุกพด้นทันเวลา ตั้งนายหมวดตรวจตรากันทันใด
 เจ้ากรุงศรีพนมรับสั่งมา ให้ฆ่าอ้ายจิงถึงตักษัย
 เร่งกวดขันผลัดกันระวังระไว อัยำให้เกิดเหตุภัยในราตรี ฯ
 ๑ ครานนเพยกวานพามะรง ทราบว่าองค์จอมท้าวเจ้ากรุงศรี
 รับผิดชอบมาให้ฆ่าชีวิต อัยาเถรที่เป็นรบดคคคิด
 เอาชอกคำทำประการ ตามที่ท่านตั้งมาอาญาดีทช
 พอเวลาพรงนผลาญชีวิต ตามกิจราชการงานบุรี

พดบค้ายาแดงสุริยัน
 หม่อมหม่อมเจียงหม่องกระแตคี
 บ้างกึ่งงุจตุไฟตามไตคบ
 ผู้คุมทั้งไทยลาวฉวางไป
 ๑ ครานนัจฉกรผู้เฝ้า
 รัศคั่นแน่นใจในอุรา
 น้อยหรือฮ้ายพลายบัวตัวกล้า
 ำใจมันจะให้พันเสียดายปราณ
 วนนัจฉกรดองตฤฤชกัก
 ฆ่าพันมันให้ดังเป็นผดกต
 คุคพลางแดงทางตงจิต
 ไม่หลบบ่อนผ่อนกายให้คลายครัน
 พอดักคนเค็ดตรงตงปลงจิต
 ดำวอมตนอ่านมนต์ทันที
 ไร่ตรวนชื่อคาค้อองฮาคม
 คุรจิวลัมกิดตงจิตปอง
 แดตผู้คุมกตลุมกล้า
 คนทงหลายนายหมวดตรวจตรา
 บ้างถือดาบกำราบฮ้าย
 เห็นหน้าโกรธาตงถูกไฟ
 ัก้วยเคระพระศาตามหาระงับ

คนทงนนตรวจตราทุกหน้าที
 ฮึงมีพวกผู้คุมกตลุมไป
 ผู้คนครบชวักไซ่นายไพร
 มีให้ใครแปดกปดอมค้อมเข้ามา
 ครนทราบเหตุว่า เขาจะเอาไปฆ่า
 โกรธาตงไฟบรรดัยกตล
 พุดจาฮามารถฮาจหาญ
 หารักการว่ากษามูวชิชาติ
 ให้ประจักษ์เฟื่องฟุ้งทงกรุงศรี
 คินวันนัจฉกรไต่เงินให้เห็นกัน
 จะทำกักตงพระเวทเฝ้าสุรพ
 ครจิวลัมรัศคั่นแดงทว
 เกรรัศคั่นใจตงไฟ
 เส็กเป้าตงตงที่ศรีองจำของ
 หล่นระคมหลดเผละเป็นเปลาะปลดอง
 ตกชนเยอของยองจากที่มา
 อยุ่ประจำแวดล้อมพร้อมหน้า
 เฮฮาคอยนัจฉกรระไว
 องฮาจนายหมวดตรวจไพร
 ดำวอมใจอ่านเวทเฝ้าชิต
 เพลิงไฟได้ดับบริบริ

พวกผู้คุมกอดมกนทนต์
 พวกผู้ใหญ่ผู้น้อยที่คอยเฝ้า
 อีตอชมือถือคอตหมอกัญธา
 นายหมวดที่ตรวจผู้คุมรอง
 ร้องคำจ่าบักห่านนเป็นอย่างไร
 ทักจิวเบามนตเราออกเตย

พวกผู้คุมท่ามรวงไม้คงตัว
 บ้างตะเมอเพื่อบ่นกรนครอก
 เห็นผู้คุมน้อยใหญ่ให้ชักใจ
 นายคุกนายหมวดที่ตรวจคน
 ช่ายคนโทษพวกนันทพนธนา
 กูจะเข้าไปในบุรี
 ดำมพลายกับช่ายหลวงต่างใจ
 คิดพลางทางเดินไม้รอร่า

เด็กสะเตาะเต็มเผาะหลุดพลัน

๑ ครวานนทักจิวตัวดี

เดินเหยาเข้าไปในเวียงชัย
 ทงตำรวจจูงนางเฝ้าแหบ
 บ้างนั่งยามตามไฟเดินไปมา
 เด็กดำมคาบให้ปราบใจมนุษย์
 เบ้าคาถาดมพาไปทันใด

นั่งตมของโงกหงับหัดับตา
 นั่งดัดบรชบเซากัมหน้า
 ร้องว่านี่บั้งเป็นอย่างไร
 แดเห็นคนตมของนินหัดับโหด
 ทวายจะได้หลังมิงบู้ตัด
 เดยนั่งเขาเมาจนเท อโหดทอ

เมามัวดัมพับหัดับไป
 ทักจิวนนถันนออกจากคุกได้
 คว่าคาบได้พันคองมรณา
 ดายบั้นดินชีพดังซาร์
 ยังไฉไม่ฆ่าให้บรลย
 ฆ่าช่ายตัวดีให้จงได้
 ทงอีศรีมาตยาใจไม่ไฉมัน
 เห็นประตูกกหน้าได้คาถามัน
 ประตุนนเบ้คกวางสร้างใจ ๆ
 จรดีออกมาไม่เข้าได้

แดไปเห็นนายทอวรา
 ทนาแน่นคนทงมอดถันหน้า
 แด้วโอมอ่านมนตราคัจยทันใด
 พอดันตมมนต์เวทเภทโดย
 ต้องนายไพร่เกดอันหัดับดงฉับพลัน

ทัดใจจนผายผันเข้าประคอง
 เงือตตามคงท่าว่าจะพัน
 แฉวยงจืดคิดได้ ในอุรา
 จะเป็นกรรมภายหน้ารำคิ
 ต้องยกโทษ โปรดให้สักที
 ให้ล้มหวังที่จิตมันคิดคด
 คึดพลาดแล้วทางเดินห่าง
 เข้าวังปรางค์รัตนขั้วชาด
 กับท่านหลวงต่างใจหลับไหลอยู่
 ชักตามออกว่าทำศึกศึก

๑ ครานนผิพรายร้ายกาจ
 ล้วนเดือนเมืองทรวงเมืองเรืองวิชา
 กระโศกผางเข้ารวงหน้าคา
 ทัดใจว่าตงท่าจะพันฟอน
 เงือตตามชนจะพันขยงยง
 แค้นขั้ใจไหล ไสโค โศกทะยาน
 แฉเห็นศรมาตาเทวี
 ผุดกรรมงามซ้ำจะบรรดิษ
 เงือตตามเข้าพันฟาดขาดกลาง
 จิวชัยบกดับพด้นทันที
 พอดาวเคลื่อนเค็ถนกลดาฟ้ามัด

เห็นคนผู้หัดบอยู่ ในทัน
 ความหุนหัน โกรธแค้นแฉ่นทอ
 กุจะฆ่าก็มีชัยเป็นผี
 เพราะพวกมัน ไม่ก่อทรยศ
 แต่เจ้าบุรีกุจะฆ่า ให้ปรากฏ
 เป็นชบถต่อกับผู้อาจารย์
 เยี่ยงอย่างถอยออกนอกถัดาน
 ถัดถัดานทนายพลายดำนั๊ก
 มองดูแฉ่นแค้นแน่นหนัก
 จะหาญหักพันฟาดด้วยคำสัตตรา ฯ
 เป็นมีคำจในเรียงใหม่ใจกล้า
 ทงเทวาทกรักษาพระนคร
 จับคำสัตตรากระชากนุดไม่หยุดหย่อน
 เทพไทย ในนครก็มันคาต
 เลยจั้งงราชอไม่ต่อตัน
 รับถนถานเยี่ยงย่องเข้าห้องใน
 กับเวถิดนารีนอนเคียงไหล่
 ทัดใจแฉ่นแค้น ใจต้องนารี
 ต้องนางปลดปลดงดงเป็นผี
 หมายถึงผลตาญชีวิตงตามพลาย
 ทัดใจกถัดจะถ่างกระจ่างฉาย

จะเกิดความฮือฮาชาวร้าย
 อานมตทเดรชวาคนนั้นให้มา
 ถึงฝ่ากฝังนาคด้วยทันที
 ร่างกายก็กลายเป็นกุมภา
 เป็นระลอกกระดกกระด่อนไป
 ดับหัวฉับบรรดถึงทับช้าง
 เห็นไทยแจกเชิงแซ่เรือแพมี
 กุมภัดมีจิตคิดผาดุก
 เลยดำงักพักอยู่บนไม้พรวนใจ

ต้องผันผายรับชอกนอกบุรี
 แปรงกายาเร็วพด้นหมันหมี่
 กระโดดนัทที่ด้วยทันที
 ดำแดงเครเดชาดนั้นไหว
 ต้นน้ำคำไปในทันที
 แม่นากกว้างทางไปในวิถี
 เพราะเป็นที่ราชม้านดำราญใจ
 หยุคหยุอนผ่อนทุกขั้บรรเทาได้

คอยฟังเรื่องเมืองเรียงใหม่หลายวันมา

ทิศจวจะเซ็เทียวเร็ววัง
 ทำพิษผลตฤทธิเป็น โกลา
 พดกชาวบกชาวเรือเหนือใต้
 เสียงอุโฆษ ใจทยักันมาเป็นช้านาน
 ตัวใหญ่หัวยาวดักเก้าศอก
 ชาวเรือชาวแพคอยแแต่

ออกกระนองกินคนจนเป็นบ้า
 เช่นฆ่าผู้คนลงวายปราณ
 จระเข้เร็วไล่ประหัดประหาร
 กุมภัดพาดมาทางไหนก็ไม่รู้
 เรียงวงออกออกชอมกตหน้ายื่น
 ได้เห็นอยู่ทุกวันแต่ันมา ๆ

๑ ครานันแแต่คำแมนพระยาตาว
 เตรียมถ้วน ไร่ตรวนชื้อคา
 เรืองใจเอาอายนักโทษ
 รับชอกนอกวงทันที
 เห็นประตุเบ็ดต้องมานตาดตอก

คนแต่เขาเรียกบ้างพร้อมหน้า
 พร้อมหน้ากตาคดผู้คุมดี
 ช่งทรง ไปรดให้ตัดเกศ
 จรดมายังคกช่งคน
 ผู้คนม้วยมอดตงบบัน

เคี้ยวค้อคอชากดลงกลาตคน
 เดินตอกตกใจ
 เป็นบั้งดังอย่างโตไฉนมา
 เข้าไปดูอ้ายครุจันักโทษ
 ไม่ประจักษ์ว่ามันพักผ่อนกาย
 ไซ้ตรวจข้อคามากองอยู่
 เดินร้อนใจตั้งไฟรน
 เราจะนั่งอยู่ฉะนี้ก็มีได้
 คึดพดางแฉวทางเดิน
 ทงผู้คุมพร้อมพรักให้รักษา
 ตัวเราจะเข้าทูลคดี
 คึดพดางแฉวทางเดิน
 พระโรงในยังไม่ไซ้พระทวาร
 เดินาคอยทำอุยทนน
 ยกกระบัตรงปลัดจางวาง
 ทราบข่าวร้ายว่าอ้ายนักโทษ
 มันหลบดหนีไปกวรใหญ่ครัน
 แม้นพระองค์ทรงทราบคดี
 ถ้าแม้นได้เค้ามุดจะทูลดา
 ต่างคนต่างทะนงของฮา
 ที่ชาวเมืองรูเรื่องราวก็ตกใจ

ผู้คนย่อยยับอัปรา
 ร้องเรียกหาใครไม่เห็นหน้า
 เหตุมีมาช้อยม้วยด้วยอ้ายนาย
 ที่ทรงโปรดให้พันรบริบฉาย
 หนีหายซ่อนเร้นไม่เห็นตน
 ดิมประตูไม่มีบัน
 ครวงนตนกุดองยับอัปรา
 ต้องไปทูลองค์ทรงยศดา
 ดั่งบ่าวชาติด้วยพลันทันที
 เป็นนายหมวดจตรจตราหน้าที
 แฉวแต่พระภุมิจะโปรดปราน
 จรดเข้าวังยังสถาน
 พระภุมายังไม่ออกขุนนาง
 ผู้คนพร้อมหน้ากันคับคั่ง
 ตามยศอย่างแฉงกายพรายพรัน
 ที่ทรงโปรดให้ฆ่าอาสัญ
 เช่นฆ่าคนนั้นลงมรณา
 คงจะยกโยช้ออกตามหา
 ขออาดำคุมพลสกัดไกร
 ดันพวกดาวฮาวฮามาตย์น้อยใหญ่
 ทังนายไพร่เข้าวังมาพังการ ฯ

๑ ครานันจึงทำนหวดงต่างใจ กับสำนพลายหลานรักด้มัครด้มาน
 ดินจากนิกธาไม่ช้านาน พระสุริย์ถานฉายแสงกระจ่างตา
 ผิดใจอรทัยทงสองนาง ในห้องกลางหลับไหลไปหนักหนา
 บ้านฉนวนมีพินต้นนิกธา อีทาสเฝ้าที่ ไม่มีใคร
 หดับกรบนันเพ้อละเมออยู่ ที่จรรู้สึกกายก็หาไม่
 ทงด้นายให้คิดผิดใจ เอะเหตุภัยถึงโตคงมีมา
 อีพอกนทงทชอบกต ต้องมนต์ส่ดบรบนหน้า
 เหมือนจะไม่กดับคืนพันกายา เอะหม่อมพี่ศรีมาดาจะอย่างไร
 หวดงต่างใจให้คิดผิดที่ แหกมูต่ม่านรุตวิสูตรไซ
 เห็นเงลิดศรีมาดาอย่าใจ บรรลัยเคียรชาคพินาศัยบ
 เป็นอย่างไรไม่แจ้งคดี สำนพลายไค้กัจนตมจับ
 หวดงต่างใจให้เสียวซาบจวบจับ แค้นคั้งนั่งจับยามสำนตา
 เข้าใจว่าฮ้ายจึงนั้ อดบมาฟาดพันนางดังซาร์
 โมโหหุนตุนโกรชโกรธา ปรดอบพลายสำนราตด้วยทันไต
 เว็ดย่ำร่ำเลยฮาจับยามตู ฮ้ายจึงด้วครุหนีไม่ได้
 ฮย้าไค้กัศด้ยพากันร่ำไร ตายแล้วก็ ไม่กดับคืนมา
 จงเร่งตามติดคิดแก้แค้น ทดแทนให้ด้มปรารถนา
 ถ้าไค้กัศด้ยเห็นไม้พันเดธา เว็ดย่ำร่ำเราพากันคธาไคด
 ทงด้มพลายพ้งนายหวดงฮา โกรธาด้วด้นห้วนไหว
 จับตาวพ้าพันคู่ใจ พากันครรไกรรับมา

เด็กจ้อออกนอกพระโรงคัด
หมอบกราบกราบทั่วเจ้าพระยา

๑ ครานนเสนาพระยาดาว
ว่าบคนเกิดมเหตุการณ
อ้ายจ้ออาจารย์หาญกล้า
บคนมันหน ไปพด้น

ขอพระองค์ทรงทราบบพมาถ์
โทษข้าครรงนถงทตาย

๑ ครานนจ้งท่านพลายบัว
ครนฟังเรื่องเคืองแค้นแน่นใจ
หม่อมแม่ศรีมาดามารดาเรา
ทงเวถถึงภรรยาานารี
อ้ายจ้อครนทำบังอาจ
อ้ายพวกนตแค้นอนหดับตา
หรือเห็นกับเงินทองของดินจ้าง
ปล่อยปลระระหน้าทให้หนีไป
อย่าช้าเอามาผจญชีจาดม
คคหัวเดียวประจานชานบุรี

๑ ครานนท่านนายตำรวจจ้ง
เข้าอุศคว่าพาดาวดาวพด้น
ผูกมครคกระเด็นกายา

เสนาทงนบกพรอมหน้า
แต่จกมหน้าคอยฟังรับสั่งการ ฯ

กราบเกล้าจนุสนชแต่ต้นถาร
ในถถานพระบุรีที่ต่ำคญ
ทจะให้ ไปฆ่าให้อาถญ
พิฆาตฆ่าชอนผู้คุมตาย

อ้ายครจ้อทำการนำใจหาย
เพราะหาญกายไม่คร รองท่านองใน ฯ

หาญกายาหากถ้วผู้ใดไม่
แต่จ้งตอบความไปคด้วยทันที
อ้ายจ้อเข้าไปพันจนบ้นบ
พากนชวิมรณา

หมิ่นประมาทอาณาจักรหนักหนา
ไม่จองจำช้อคาหรือว่าไร
ละวางเฉยหากทำจของจำไม่
ทะนงใจไม่คคิดว่าฉิมมี

ให้พินาศปลดปลงลงเป็นผี
อย่าให้ใครมีค้อย่างกัน ฯ
ไม่รอรถถอคาบรับสั่งน
ว่าทรงธรรมให้ถ่างวางวาย
คนเป็นหมู่ตรูมากหลาย

ถึงทมิฬจางซ่งทงโพรนาย

ต้องวางสายเพราะนักโทษไม่ไปรคปราน ฯ

๑ ครานันจึงทำนตั้งฆราวาส
ครันแฉงใจในเหตุเพศพาด
อ้ายพวกนี้ ไม่มีความผิด
กูไม่ช่วยก็คงมีวัยชีวิต
จำจะไปเฝ้าเจ้าเค้ามูล
แล้วจะขอบิณฑบาตญาติกา
คิดพลางแล้วทางนุ่งสบง
ห่มตองครของจิวรศด้วยร้อนใจ
ด้านศิษย์แก่หนุ่มมุ่งง่าม
พวกเลขวัดหามอจรดี
ลงจากวอไม่รออยู่ช้า
ตตองค์ตงยังแทนแผ่นดินสุวรรณ

๑ ครานันพลายบัวตวยง
ทั้งสามพลายผันผายจากแทนมา
ทำนพระครูผู้ประสิทธิ์ชีวิตยา
หรือซัดแก่นแค้น โกรทพิโรชใคร

๑ ครานันทำนพระตั้งฆราวาส
ได้ฟังความได้ตามกัจจาย
ประดกจิ๋วคนรู้ผู้บังอา

องอาจเรียนธรรมกรรมฐาน
พระภูบาลกรวดโกรธตงโทษทัณฑ์
ไม่ควรคิดจะฆ่าให้อาตม
พากันตายเปล่าไม่เข้ายา
นเรนทร์ผู้รย์ ให้แจ้งความตามบัญชา
ทั้งตัวมันมี ให้ฆ่าถึงบรรลัย
ตตทรวงอึ้งระหงอนโก
ลงบันไดรับออกนอกกุฎี
ออกเดินตามผายผันขมื่นขมิ
บ้าย โมงหนึ่งถึงที่พระโรงพลัน
ถือไม้เท้าก้าวมาขมื่นขมื่น
พวกเดินทั้งนั้นก็ฉันทา ฯ

๑ ครันเห็นองค์ตั้งฆราวาสจากถ้ำ
ฉันทาแล้วถามเนื้อความไป
ฉันทนมากิจธุระเป็นใจ
จงเล่าให้กระผมฟังแต่ตั้งมา ฯ
เช่นเชือชาติกวดหนักหนา
พระตั้งฆราวาสตอบความไป
ตามารฉฉิททอาจะหาไหน

ดะเตาะทำเครื่องจำจองไตค้องใจ แล้วฆ่าฮ้ายผู้คนมรณา
 แต่แทนนมหน้าเข้าพิตร ผู้เรืองฤทธิ์ด้วยเดชเวทคาถา
 มันหันหน้าเข้าพันมารดา นางเวดีภรรยาภิภรรยา
 ผู้ใดใครไม่รอดต่อต้าน รับงานกรัทพ์จับให้ไค้
 ทำไมกับฮ้ายโพรวะจ้องระใจ มันพันดับหดับไหลบ่ต้นตา
 รูปขอเกิดพอกัน ไม่มีผิด ยอว่าวราญผลาญชีวิตให้ดังขาร
 แม้นขึ้นทำเป็นกรรมเวรา ไปเบองหน้าติดท้ายไม่หายกัน ฯ

๑ ครานันจึงทำนหลวงต่างใจ ครันได้ฟังเห็นจริงทุกตั้งดรรพ์
 กัยกโทษปด้อยไปรดดาวทงนัน พากันรอดตายไม่วายปราณ
 พลายเพชรเล็งจั่งเด็น ให้เกณฑ์ โยช้ทุกหน้าค่าน
 ติดตามไปให้ไค้ทันการ ถ้าไม่พบพานก็กลับมา
 แล้วตั้งหมายรายระดมกรรมการ เพยกวานเมืองค่านทอว์บ่า
 แม้นประดัมพบมันทันเวลา จับมาจำตั้งลงในคุก
 พอลงแล้วทางเข้าปรางค์ศรี พอกเด็นไม่มีความสุข
 ต่างคนต่างถว้จนหัวลุก ตั้งแต่ทุกขไม่ซ้ำรับศดาไค้
 เกณฑ์ โยชามาตามรับตั้ง พร้อมพรังเกยกกายนายโพ
 ให้แยกย้ายรายกันทันไค้ ดั้นเขตคันแล้วให้กลับคืนมา ฯ

๑ ครานันกรรมการบ้านทับช้าง เห็นจระเข้เมืองด่างใหญ่หนักหนา
 เทียงกินคนบ่ลงในคงคา ต่างนึ่งนึ่งกรักคราอุอากาศ
 วิปริตผิดจระเข้ธรรมดา แกด้วกดำดามารถาจากาญ
 จะมีบอกส่งไปให้แจ้งการ ยังสถานเชียงใหม่ในบุรี

คุกพลางแฉ้วทางเขียนบอก
 ครน^๕เดีว^๕จ^๕ร^๕ร^๕พ^๕ด^๕บ^๕พ^๕ด^๕น^๕ท^๕น^๕ท^๕
 ด^๕ง^๕บ^๕า^๕ว^๕ไ^๕พร^๕ใ^๕ห^๕ม^๕ก^๕ข^๕าง^๕พ^๕ง^๕
 ครน^๕บ^๕าย^๕แ^๕ด^๕ง^๕สุ^๕ร^๕ยา^๕พ^๕าก^๕น^๕จ^๕
 แ^๕ด^๕แ^๕ร^๕ม^๕ท^๕าง^๕ก^๕ด^๕าง^๕.เ^๕อ^๕น^๕มา^๕.เ^๕อ^๕น^๕ค^๕ร^๕ง^๕
 เ^๕า^๕ย^๕บ^๕ย^๕ย^๕ง^๕ค^๕ำ^๕ด^๕า^๕ห^๕ำ^๕เว^๕ียง^๕ช^๕ย^๕
 บ^๕ำ^๕ง^๕ห^๕ง^๕ช^๕ำ^๕เ^๕า^๕ป^๕ด^๕ำ^๕บ^๕ง^๕จ^๕
 ครน^๕ด^๕ำ^๕เร^๕ี^๕เด^๕ี^๕จ^๕ด^๕น^๕ก^๕น^๕ด^๕ำ^๕ร^๕า^๕ญ^๕
 ต^๕ำ^๕ง^๕ค^๕น^๕ห^๕ด^๕บ^๕น^๕อ^๕น^๕ผ^๕อ^๕น^๕พ^๕ัก^๕
 ข^๕ำ^๕ง^๕ผ^๕ำ^๕ย^๕พ^๕ว^๕ก^๕ด^๕าว^๕ช^๕ำ^๕ร^๕า^๕ว^๕บ^๕ำ^๕ค^๕ง^๕
 บ^๕ำ^๕ง^๕ก^๕ค^๕ม^๕เ^๕ด^๕ำ^๕เ^๕า^๕อ^๕
 ครน^๕ค^๕น^๕ค^๕ก^๕เ^๕อ^๕น^๕ค^๕บ^๕ก^๕ห^๕ด^๕บ^๕ไ^๕ป^๕

๑ ครน^๕น^๕ท^๕ำ^๕น^๕พ^๕ว^๕ก^๕ก^๕ร^๕ม^๕า^๕ว^๕
 วั^๕ร^๕วั^๕ค^๕จ^๕ค^๕แ^๕ง^๕แ^๕ด^๕ง^๕ก^๕า^๕ย^๕

เ^๕า^๕ย^๕อ^๕าย^๕เป^๕ด^๕ำ^๕อ^๕าย^๕เ^๕อ^๕ด^๕เร^๕ว^๕เร^๕ว^๕ห^๕ว^๕
 ด^๕ง^๕ใ^๕ห^๕เ^๕ก^๕ด^๕อ^๕ด^๕ว^๕ม^๕ก^๕า^๕ค^๕ด^๕า^๕ค^๕เ^๕ด^๕
 ครน^๕ด^๕ง^๕ช^๕ง^๕เว^๕ร^๕ก^๕ร^๕ม^๕อ^๕ง^๕
 ค^๕อ^๕ย^๕พ^๕ง^๕เ^๕ก^๕ด^๕ก^๕า^๕ร^๕ณ^๕ี^๕ท^๕ำ^๕น^๕เ^๕น^๕

๑ ครน^๕น^๕พ^๕เ^๕ร^๕ก^๕ด^๕ำ^๕พ^๕ระ^๕ยา^๕ม^๕น^๕
 เ^๕น^๕ผู้^๕ร^๕ง^๕ก^๕ร^๕ม^๕ก^๕า^๕ร^๕ด^๕ำ^๕น^๕เว^๕ียง^๕ช^๕ย^๕
 จ^๕ะ^๕เ^๕ก^๕เ^๕ก^๕เ^๕ด^๕เ^๕ก^๕พ^๕เ^๕ก^๕า^๕ด^๕ป^๕ระ^๕ก^๕า^๕ร^๕ไ^๕ค^๕

ไม้^๕ก^๕ด^๕บ^๕ก^๕ด^๕อ^๕ก^๕ตาม^๕ก^๕ระ^๕บ^๕ว^๕น^๕ด^๕จ^๕น^๕ก^๕
 ท^๕ำ^๕น^๕ท^๕ง^๕ด^๕ำ^๕ร^๕ม^๕ก^๕า^๕ร^๕บ^๕ำ^๕น^๕ช^๕ำ^๕ว^๕ด^๕อ^๕น^๕
 ต^๕ว^๕ย^๕ก^๕ำ^๕ด^๕ง^๕วั^๕ร^๕วั^๕ค^๕ไ^๕ม่^๕ห^๕ย^๕ค^๕ห^๕ย^๕อ^๕น^๕
 ช^๕ำ^๕ม^๕ด^๕ง^๕ช^๕ร^๕ต^๕ต^๕ท^๕ง^๕ม^๕ง^๕ค^๕ร^๕ว^๕ไ^๕ค^๕

ก^๕็^๕พ^๕อ^๕ด^๕ง^๕เ^๕ช^๕ด^๕เว^๕ียง^๕เ^๕ียง^๕ไ^๕ม^๕
 บ^๕อ^๕ก^๕ใ^๕ห^๕ไ^๕พร^๕พ^๕ัก^๕ร^๕อ^๕น^๕ผ^๕อ^๕น^๕ด^๕ำ^๕ร^๕า^๕ญ^๕
 เ^๕ล^๕ด^๕ำ^๕ห^๕ม^๕ก^๕บ^๕ช^๕ำ^๕ว^๕ท^๕ง^๕ค^๕ำ^๕ว^๕ห^๕ว^๕น^๕
 พ^๕ระ^๕สุ^๕ร^๕ย^๕ด^๕ำ^๕น^๕พ^๕ด^๕บ^๕ค^๕ำ^๕ย^๕ำ^๕เ^๕น^๕ด^๕ง^๕
 ย^๕ง^๕ด^๕ำ^๕น^๕ก^๕ห^๕ำ^๕เว^๕ียง^๕ช^๕ย^๕ไ^๕พร^๕ระ^๕ห^๕ง^๕
 พ^๕อ^๕ค^๕ำ^๕ด^๕ง^๕ล^๕บ^๕ก^๕ญ^๕ร^๕า^๕ผ^๕ำ^๕สุ^๕ก^๕ใ^๕
 ท^๕ำ^๕เ^๕อ^๕ด^๕ค^๕เ^๕ย^๕เ^๕ำ^๕เ^๕ม^๕เ^๕อ^๕น^๕บ^๕ำ^๕ไ^๕บ^๕
 จ^๕น^๕อ^๕ก^๕ย^๕ด^๕อ^๕ง^๕ด^๕ว^๕ำ^๕ก^๕ระ^๕จ^๕ำ^๕ง^๕ด^๕ำ^๕
 ต^๕ำ^๕ง^๕ค^๕น^๕ด^๕น^๕ด^๕ำ^๕น^๕อ^๕ย^๕พ^๕ร^๕อ^๕ม^๕ห^๕น^๕้ำ^๕
 วั^๕อ^๕ง^๕เร^๕ย^๕ก^๕เ^๕ล^๕ด^๕ำ^๕บ^๕ำ^๕ว^๕ช^๕ำ^๕ค^๕ว^๕ย^๕ท^๕น^๕ไ^๕ค^๕

ต^๕ำ^๕ง^๕ค^๕น^๕มา^๕ห^๕ม^๕อ^๕บ^๕ร^๕า^๕บ^๕ก^๕ร^๕า^๕บ^๕ไ^๕ห^๕ว^๕
 ต^๕ร^๕ง^๕เ^๕า^๕ย^๕ย^๕ง^๕จ^๕ง^๕ใ^๕น^๕ท^๕น^๕ท^๕
 ย^๕บ^๕ย^๕ง^๕ห^๕ย^๕ค^๕น^๕ง^๕ย^๕ง^๕เ^๕ก^๕ำ^๕อ^๕
 จ^๕ะ^๕พ^๕า^๕ท^๕จ^๕ำ^๕ช^๕ำ^๕น^๕ป^๕ระ^๕ก^๕า^๕ร^๕ไ^๕ค^๕
 อ^๕ก^๕ท^๕ง^๕แ^๕ด^๕น^๕อ^๕บ^๕ี^๕ช^๕ำ^๕ด^๕เ^๕น^๕ำ^๕ไ^๕ห^๕ญ^๕
 จ^๕ะ^๕มา^๕เ^๕ำ^๕ท^๕ำ^๕ว^๕ไ^๕ท^๕เ^๕ำ^๕บ^๕ู^๕ร^๕
 ย^๕ง^๕ไ^๕ม่^๕แ^๕จ^๕ำ^๕ค^๕ว^๕า^๕ม^๕ตาม^๕ท^๕

จึงด่วนทรວอนตามคดี
มีพระตั้งโรจงโรธาร
เจ้าแดงให้แจ้งกัจจา

๑ ครานนผู้รกรมการ
เคารพนบมอบแล้วตอบไป
จะระเซ็ดวใหญ่หน้าใจหาย
ชาวแพเรือเหนือได้ววยชนม์
จะเซ่นมิไรธรรมตา
แค้นมันแดงอิทธิฤทธิ์ผิดใจ

๑ ครานนท่านเสนากระทรวงวัง
รับรัดจักแจ้งแต่งตั้งอินทรีย์
เข้าเฝ้าพระจอมเจ้าพารา
ครนถึงซึ่งที่เฝ้าท้าวไทย

๑ ครานนจึงท่านพลายเพชร
แดงเห็นดาวชาวบ้านอกมิมอกมา
เป็นมีดังอย่างโรจงโรธาน
มีเหตุเพศพาดประการใด
เจ้าพลายครนได้ฟังสาร
ไม่วอริแล้วกิดดารา
จะเซ็ดวอนตรา
เสแต่ร้างแกล้งแปลงเป็นกมภักดิ์

ว่าท่านน้อยอยู่แห่งไรไปไหนมา
หรือเป็นจ้อราชการใหญ่หนักหนา
ท่านไปมาการวอนอย่างอนใจ ฯ
ครนฟังสารท่านเสนาผู้ใหญ่
จำเกิดภัยราชฎรวิธรรน
ฆ่าหญิงชายชาวบุรีบับัน
ไพร่พลราชฎรเคือครว้นใจ
เป็นจะเซ็ดวิชาโตใหญ่
ขอได้เท่าจงได้ไปรบปรานี ฯ

ครนได้ฟังเหตุทั้งมวลดองถ
ท่านเสนินำหน้าคณาโคด
ยังท้องพระโรงหน้าหาช้าไม่
เข้าไปทูลแจ้งแห่งกัจจา ฯ
ได้ว่าเสด็จราชการค่านหน้า
ได้ตามกัจจาไปทันใด
นี้มีสารมาจากที่บุรีไหน
เราอยากใครจะแจ้งแห่งกัจจา
กรมการบอกความตามว่า
ครนแจ้งกัจจากยนต์
ฮ้ายจิดพวยแพฤทธศคหนี
ครนจะได้เดนมให้เห็นกัน

คิดพลาดทางตอบวาท
เราจะคิดแก้ไขให้เร็วพลัน
ว่าพลาดทางจรจากแท่นที่
ข้างผู้ทรงกรมการชาญชัย

๑ ครานันจึงท่านพลายเพชร
หาต้องพลายกับอาไม่ช้านาน
ว่าอายจืดตัวครูผู้ใดเศษ
จะตรึงตรองท่านองนัยโดนตี

๑ ครานันจึงโฉมเจ้าพลายน้อย
โกรธจิตตั้งพิชเพลิงไฟ
จึงตอบวาทาเจ้าครองน
จับอายจรเข้ร้ายชายวิชา
ท่านหลงต่างใจได้พังหลาน
ยมพลาดทางตอบความไป
ถ้าจับได้อายกุมภภาพราญ
คงไปรดปรานประทานตอบความชอบมี

๑ ครานันเจ้าพลายสุริยัน
น้อมค่านับแด่รับบุญธา
อาบนำชำระซึ่งกาย
ครันดำเร้าเจ้าจตุรพนันพัตัน

ว่าเด่นาทุกขรอันจงม่อนผัน
การเท่านั้นเด่นาอย่าทักใจ
เข้าในปรางค์มณิศรีได้
พาไปพักร้อนม่อนดำราญ ฯ
ครนทราบเดรัจรุ่นเคืองในเรื่องดาร
ปรึกษาการซึ่งชัยกับไพร
แปลงเพศเป็นกุมภภาพาดิน
ให้เป็นที่จับได้คงหมายใจ ฯ

๑ ครนฟังถ้อยชัชร้องหมองไหม้
อยากจะได้รื่องฤทธิวิทยา
จระจิวบรอรชออาดำ
เอาตัวมาฟาดฟันให้บรวดัย
ให้ชนบานยนิศจรมิไหน
แม้หลานได้อดำในครานัน
จะเดื่องช้อด้อยศในกรุงศรี
ต้องได้ทักหาเรียดหลานยา ฯ

๑ ฟังดำคัญท่านหลงต่างใจว่า
กราบดามาพักตำหนักพัตัน
รับรักษศดิษฐ์มิมัน
บรรวงแดงเครื่องสุวรรณทันที่

ดัดดัดร้อยนวมแล้วด้อมพิศมร
 ผูกประเจียดเดรยยันต์กันไฟ
 จุศรูปเทียนทองรองเรื่อง
 บวงสร่วงเทวดาสุราย
 แล้วโหมอ่านคาถามหาเวท
 ช่วยกันเร็วจะอย่าละเลย

๑ ความนผลพลายที่ร้ายกาจ
 ครันต้องมนต์ต่างชนมาพัตัน
 เจ้าพลายน้อยได้ฤกษ์เบิกทวาร
 ปลุกเสกเดรยยันต์กันไฟ
 แก่ห่อผงดินด้อยดีทศศักดิ์
 คงทนแควดักคาคำสังตรา
 คีระะ โห่งพรายที่ร้ายกาจ
 จับคาบ โห่งแกวแหววไฉ
 เจ้าไปเกิดให้เกิดเจริญสุข
 จะชิงชัยให้ภัยหนีจร
 เจ้าพลายหลานกราบกรานรับพร

ความขุ่นแค้นหนักแน่นฤทัยใน
 แหงนศุเมษฉายได้ฤกษ์ดี
 กรมการบ้านคอนร้อนอุรา

ตั้งอาภรณ์ของกษัตริย์เจริญศรี
 แล้วเข้าที่หอกลางข้างใน
 อีกรั้งเครื่องมั่งตั้งโต๊ะ
 เทพไทยพร้อมพรังมาตั้งเวย
 เรียกเพศผีกล้ามาเกิดเหวย
 รับตั้งเวยเครื่องเช่นเป็นจำกัญญา
 เรีดขยาดความกตัญญู
 พากันกินตั้งเวยแล้วเลยไป
 โหมอ่าน โองการไม่ซ้ำได้
 ดำรงใจแล้วนั่งภาวนา
 ผัดพัคตร์เร็วพัตันทรธา
 อาวุธต้องกายาไม่เป็นไร
 ได้ยามแล้วพาดส้มผัดไผ่
 หลวงต่างใจสองพลายก็อวยพร
 กำจัดทุกข์ใหญ่ยิ่งในสังวร
 จงดาวรเกิดหลานดำราญใจ

จะแรมทางห้างนครเมืองเชียงใหม่
 แข็งใจจากวงไม่ระงา
 จรดีรับออกทางประตูหน้า
 นำทางกลางม้าพนาดี

ตักทุ่งมุงเค็มเนินดิ่งขร
 เสนาะเสียงดังค่างบ้างพระนิ
 หวังหวังดำเนียงเสียงเรไร
 ครันพดบค้าย่าแสดทินกร
 พอเข้าครู่เข้าสู่ตงเค็ม
 กรมการบ้านบ้านน้ำคตาโคด
 บรรลุถึงซึ่งบ้านทับช้าง
 เข้าด้านก่ผ่อนพักบ้านน
 ๑ ครานนทกิจจวจรเช
 ดำแดงเตราท่าอากร
 ฟาดหางวางอุจู่โจอม
 ชาวเรือแพแห่แข่งทั้งแจ็กไทย
 จึงโฉมเจ้าพายุสุริยัน
 เข้าใจในทิกิริยา
 อ้ายจิ้งแกลงแปลงเพศวิเศษศรี
 ดำแดงแปลงอิทธิฤทธิ์ไกร
 วนนมนกบฏโคตรกั้น
 คิดพลางทางมิว่าที
 ให้จัดแจงแต่งหยอกทำเป็นแพ
 คอกไม้รูปเทียนทองของดำคัญ
 เดินต้นนายชายฉลาค

รอนรอนอ่อนแสดพระสุริย์ศรี
 อิงมีโหยให้พิโรธอน
 พิโรธใจดังจะเค็ดดักเค็ดท่อน
 ต่างก็พักหัดบนอนดำราญใจ
 ซ้ำมทุ่งกวางทางเขินเนินไศด
 นับไต่ทางดีดืบห้าอัน
 โหญ่กวางทางไปไนไพรด้นนท
 คอยดูดำคัญกมภัดพาด ๑
 ครันเบียงมายอ้ายเตร์จากถ่ถาน
 ไนท้องซารเป็นระดอกรระดอไป
 ถาโถมหนุนเขี้ยวเดียวได้
 ไม่มาไปพริ่นต้อกลัดกุ่มภา
 เห็นดำคัญแน่ประจักษ์หนักหนา
 ว่ากุ่มภาอาของทะนงใจ
 เป็นกุ่มภัดน่ากลัดจัวใหญ่
 เที้ยวได้กินคนในจาวี
 จะหาหันพัน ไหยบเป็นดัมดี
 ดังตั้งตั้งกรมการนายบ้านพด้น
 ดอยกระแสดกระด้นไว้ให้มัน
 เร็วพด้นอย่าช้าจะทำการ
 ดำมารถหนักหนากดำหาญ

พลาญน้อยแค้นฉวีนิพนธ์	เด็กเบ้าจาวีไม่มีพรัน
ยกมือวันทาเทวาทัน	เจ้าพลาญนึ่งก็โหมอ่าน โองการ
แต่พอจวบครบเจ็ดความคาถา	ซาราเป็นระลอกกระดกถาด
ตั้งท่านตั้งเทอนกระเทือนพโยมมาน	ฉีกถาดถักก็ก้องท้องนที ฯ
๑ ครานันท์คัจฉกัมภา	กบคาดคงคาเกษมศรี
ครันต้องเวทพลาญน้อยประเดรัฐิติ	ในอินทรียรัอันเรึงตั้งเพลิงกาถ
รู้ในใจว่าอ้ายหมอดิเศษ	อ่านพระเวทเด็กเบ้าว่าถาด
จะตองฤทธิวิทยาวิชากร	ต้องคิดอ่านรบรชต่อคักดา
อยากจะใคร่ได้ตัวจับฟาด	ให้พินาศี่จ้งตั้งซาร์
จำจะจู่ขึ้นไปดูหน้าตา	จะแกดักดำยี้กหาญประการ ไค
คิดพดางแล้วทางพิโรธจิต	ตั้งพิชชคักมาดามใหม่
ไม่หยุดยั้งฟังความให้งามใจ	กัมภาใหญ่ผุดผางกลางนที
มองเขม้นเห็นพลาญสุริยัน	จำมันแนจิตไม่คิดหนี
น้อยหรือหลาดพลาญบัวอ้ายตัวดี	ฉันนคงได้เดินเห็นกัน
แมนเป็นทีแล้วจะรเข้าฟาดหาง	พิชชาฎด้างชีวาให้อาตัญ
คิดแล้วพดางทางกัมภีตรประจัญ	เข้างันแล้วเสียเข้าเกยแพ
จมตงในคงคาไม่ซำที	กัมภีตเคียงข้างไม่ห่างแพ
เจ้าพลาญ โผน โจนผางห่างแพ	จ่ายกระแแต่อ่านอาคมระคมมา
จะเร้ตองมนต์ทนต์ไม่ได้	ประหนึ่งไฟตามลูกไม้สุธา
ต้องดองดอยถอยลงคงคา	เจ้าพลาญกดำโคตชนบนแพพด้น
จะเร้เหต้วบายหัวตง	อ่านมนต์ทนต์คงระมคมัน

แล้วฟ้าคางวางงูจู่มาพัดัน
 พลายน้อย โจนลงในคงคา
 จระเข้ฟาดมางกลางอินทรี
 แต่เวทมนต์ทนต์คงยงยุทธ์
 แหวกคงคา โดมถว่าเข้าไป
 แต่รบดื้ออยู่กับกุมภี
 เป็นระลอกกระลอกดำท่าซาร
 กุมภีเสียดพิลาศท่า
 ด้บเป่าไม้เข้าเท้าของโย
 จระเข้เร็วร้อนจนอ่อนหู
 กุมภีคนประจักษ์กันพลัดวัน
 ๑ ครานนทกิจจระเข้
 ย่นแยแพ้ฤทธชวทยา
 ด้ให้อ้ายพลายตามจับ
 คงแพ้ฤทธด้วยวิชยมนต์
 คิปลางแดงทางอำพระเวท
 ผดุนผดุนคนต้นคานาไป
 เจ้าพลาย โดค โดคทะยานราญรุก
 กัดาคอกด้าถา โดมเข้า โรมวัน
 ทิศจิว ใจกด้าอำนอาคม
 บัดเดียว ใจกกตายกาย

หุนหันก้นหน้าเขาราว
 กอดคอกุมภีไม่ดำหนี
 ดั่งชีวิตพลายน้อยจะบรรลัย
 ไม่เจ็บสุดขาดเป็ดำหาเข้าไม่
 หุนหัน โกรช ใจคังไฟกาพ
 วารัททุกแหดมคังฟุ้งซ่าน
 อดหม่านเรือแพแข่งแซ่ไป
 เจ้าพลายกด้าลงมีคหมอหารอไม่
 คนโกลดกุมภีกด้าประจัญ
 โจนจู่ฟาดทางก้างกัน
 เจ้าพลายไม่พริ้นเคชเวทวิธา ฯ
 หันเหรบวันประจัญหน้า
 ด้รกดราคาจะหนชนฝั่งชด
 จะดมทบรบรบไม่ชดด้ง
 ฆ่าให้มันฉนวนนแดงหนีไป
 มนตอเคชเรียนรูครูให้
 ผุดชนโกลดฝั่งชดเป็นคนพลัด
 บันบูกเคยอดตด้กักกัน
 ฟาดพันกันให้ด้งเป็นผดคี
 ด้กประดมพระเวทวิเคษศรี
 เป็นนาคีเดียวได้พลัดวัน

นาคโผน โจนกระทั่งจระวัดพลาย
พลายพันฉับรับของมือฉกกัน

๑ ความนี้เจ้าพลายร้ายกาจ
เห็นนาคร้ายมุ่งหมายผลาญชีวิต
พิโรธจิตตั้งพิฆะเพลิงผลาญ
เฉยบันตาดร่างกายหายไปปล้น
เรเดยจะเฉยเดยเฮานาค
ร่อนว่าตา โถมเข้า โจนตี
นาคครุฑขุดแย่งกันระทก
ครุฑเฉยนาคเฉยเดยเข้ากัดพัน
นาคฉกครุฑฉกเอามือรับ
ทั้งสองข้างต่าง โท โสเป็น โกลา
สู้บรรณนนักลายเป็นพลายน้อย
คนต่อคนร่นฉิ่งเข้าชิงชัย
ทักจิวผู้ชฎญการพระเวท
อ่านมนต์แปลงตนด้วยเว็วรา
ฉ้วนดำคำใหญ่ โจนกาจ
ฉุนเฉยเปิดยอประไม้ตะกัน
เจ้าพลายนนย้ายท่าเข้าร่ำรับ
กระบือร้ายไล่รุกคดทุกคดี
เงอตาบ โพรงแก้งประจุพลาย

ฉุนฉวยหมุนคว้างเป็นกั้งหัน
ชุดมนผลฉุนผลันกันไปมา ฯ
ไม่ชยาคดักเท่าเดินเกศา
จะพันฆ่าดักเท่าไรไม่ไหวมัน
แล้วโอมอ่านพระเวทพิเศษสรรพ
เป็นสู้บรรณบินมาไม่ช้าที
นุดดากมากัดให้บักดี
นาคฉกรับจับประจัญ
เสียงพิถักพระสุธา โกลาฉน
ครุฑหันนาคเว็วเทกายา
ครุฑขยับนาคหันประจัญหน้า
นาคาก็กลายเป็นคนไป
กระจ็อยร่อยงามนักรักใคร่
ต่างว่องใจแกล้งคดาคคมคำสดตรา
กระเคื่องเคธธือฤทษทอทุกคำ
กายากลายเป็นกระบือพลัน
ของฮาจเว็ยฉแรงแข็งฉน
พันฉฉฉฉรับสู้ทุกท่าที
โจนจับชุดมนหมุนฉ
เจ้าพลายร โรมรฉญหันใจ
หมายพันฟ้าคากายกระบือฉฉฉ

ฉับฉับฉาดเป่าไม้เข้มน
 แข็งใจเจ้าพลายอำนาจ
 ร่างกายหาย^๕ดั่งกลางคืนคอน
 ศุเหลือง^๕ย่องเสื่อในกลางบ้ำ
 ยืนเบ่ง^๕เร้งร้อง^๕ก้องไฟ
 เสื่อควายร้ายกาจชาติวิชา
 กตาคอก^๕ด้าดา โดมเข้าโรมรัน
 ควายชวิดเสื่อ^๕กัถะ^๕บัตหน้า
 ทงต้อง^๕คคอย^๕ทเวียน^๕ระ^๕วง
 เสื่อร้ายกลาย^๕ร่าง^๕เป็น^๕พลา^๕ษ^๕น้อย
 กลายเป็นคน^๕ดิ่ง^๕โหด^๕โหด^๕ทยาน
 จักรู^๕ประ^๕ญ^๕เรียน^๕มนต์^๕เอก
 ปรายไป^๕ไม่^๕ร้อ^๕เป็น^๕ต่อ^๕มา
 มาก^๕ไม่^๕น้อย^๕ร้อ^๕ย^๕หม่น^๕พ่น^๕แดน^๕ต่อ
 เกิด^๕อน^๕ก^๕ลา^๕คา^๕ค^๕า^๕ค^๕า^๕บ^๕้า^๕พ^๕นา^๕ด^๕ย
 โอม^๕อ^๕่าน^๕คา^๕ดา^๕น^๕หา^๕เว^๕ท
 พอ^๕เด^๕ร์^๕จ^๕ม^๕น^๕ต^๕เ^๕่น^๕ต^๕ง^๕ม^๕ง^๕ตา
 ยุง^๕ย^๕าง^๕ห^๕ก^๕ย^๕ช^๕ด^๕ย^๕ว^๕บ^๕ย^๕าบ
 พอ^๕ด^๕ม^๕ร^๕า^๕ค^๕อ^๕พ^๕าก^๕น^๕ห^๕าย^๕ไป
 น้อย^๕ห^๕ร^๕อ^๕อ^๕าย^๕เ^๕ก^๕น^๕อ^๕ย^๕ก^๕ระ^๕จ^๕ิ^๕ร^๕ค
 ม^๕ัน^๕เร^๕ียน^๕ร^๕ู^๕ต^๕อ^๕คร^๕ุ^๕โ^๕น^๕ไ^๕ค^๕ี

จึง^๕ด^๕น^๕อ^๕อก^๕ห^๕าง^๕ก^๕ด^๕าง^๕ค^๕อน
 ตาม^๕น^๕ิ^๕ย^๕ม^๕เร^๕ียน^๕ค^๕ร^๕ุ^๕มา^๕แต่^๕ก^๕่อน
 เป็น^๕พ^๕ย^๕ค^๕ษ^๕ิ^๕ร^๕มา^๕ท^๕ัน^๕ไ^๕ด
 แยก^๕เร^๕ย^๕ว^๕ร^๕่า^๕ก^๕ั^๕ก^๕ร^๕า^๕ม^๕ค^๕ำ^๕ร^๕า^๕ม^๕ไ^๕หญ^๕่
 ควาย^๕ไ^๕จ^๕ะ^๕ช^๕วิด^๕เสื่อ^๕ค^๕ิด^๕พ^๕ัน
 ต^๕ง^๕ท^๕า^๕ค^๕ก^๕ก^๕ย^๕ก^๕ย^๕ก^๕ม^๕ัน
 เส^๕ียง^๕ด^๕ัน^๕ค^๕ง^๕ค^๕อน^๕ด^๕ะ^๕ท^๕อน^๕ค^๕ัง
 ควาย^๕ด^๕ำ^๕เสื่อ^๕ด^๕ด^๕ก^๕ถ^๕หลัง
 ไม่^๕พ^๕ลา^๕ค^๕พ^๕ด^๕ง^๕เด^๕ย^๕ร^๕ู^๕ค^๕ั^๕ร^๕ุ^๕พ^๕าด
 ควาย^๕ก^๕ถ^๕อย^๕หลัง^๕ด^๕ำ^๕ไม่^๕ก^๕ด^๕ำ^๕หา^๕ญ
 เข^๕ำ^๕ร^๕อน^๕ร^๕า^๕ญ^๕พ^๕ัน^๕ฟ^๕าค^๕ค^๕ั^๕ย^๕ศ^๕ำ^๕ด^๕ต^๕ร^๕า
 ร^๕ุด^๕ไ^๕บ^๕ม^๕ระ^๕ร^๕า^๕ม^๕เด^๕ก^๕ด^๕ย^๕คา^๕ดา
 ม^๕ัด^๕พ^๕ำ^๕ม^๕ัด^๕ก^๕ล^๕ม^๕ร^๕อ^๕ม^๕ไป
 บ^๕ิน^๕ป^๕ร^๕อ^๕เข^๕ำ^๕บ^๕ร^๕ก^๕ไ^๕ด
 เจ^๕ำ^๕พ^๕ลาย^๕ไม่^๕ย^๕อ^๕ท^๕อ^๕ค^๕อ^๕ก^๕ก^๕า
 ท^๕เร^๕อง^๕เช^๕ร^๕ด^๕ือ^๕ฤ^๕ท^๕ร^๕ท^๕อ^๕ท^๕ศ^๕ำ
 ก^๕เ^๕ก^๕ด^๕ด^๕ำ^๕ด^๕ัน^๕ด^๕ัน^๕ส^๕ัน^๕ไป
 ด^๕ัม^๕ร^๕า^๕บ^๕บ^๕ัน^๕ไม่^๕ท^๕น^๕ไ^๕ด
 จ^๕ิ^๕ว^๕ด^๕ใจ^๕โ^๕ก^๕ร^๕ร^๕แ^๕ก^๕น^๕แ^๕น^๕ท^๕ว^๕
 ป^๕ระ^๕เด^๕ว^๕ร^๕ุ^๕ด^๕ิ^๕ท^๕ช^๕ว^๕ห^๕ย^๕าก^๕ด^๕ำ^๕ด^๕ัง^๕ท^๕
 ฉ^๕น^๕น^๕ม^๕ัน^๕ก^๕บ^๕ก^๕ไ^๕ค^๕ู้^๕กัน

คิดพลาดทางมีวาจา

มีงเวียนครุโหนอย่างไรกัน

๑ เจ้าพาดายน้อยฟังถ้อยทีคยจิว แฉ่นพิโรช โกรธกรวณงหนา

โมโหหนุณใจไปมา

กูหรือช้อพลายสัตว์รัน

จะไต่ตามนามครูกูทำไม

เชื่อว่าเป็นด้านศิษย์เณร

อาจารย์มึงถึงแพฤทธิ

ต้องกระบดัมแตกทแตกหน้า

ต้องกระจกแลเห็นเป็นรอยรณ

ทรยศคคคคจิตหมาย

เซซึ่งมายงหยดออยรยา

เต็มทหนช่นอายคนคค

ฆ่าไม่เหลือทองเซอวงค์พังคัพันช

ตัวมึงเป็นด้านศิษย์นิตหน้อย

บคเตยจนชวณจะมรณา

๑ ครานนทีคยจิวได้ฟังว่า

อายเด็กน้อยคนนงล้ำคณ

ถ้าเด็กชาติหมิ่นประมาทถึงอาจารย์

ณจิตตังพิชชคค

คิดพลาดทางเข้ามณค้หายตัว

เหวญเด็กน้อยแกดวกกล้าชยัน

กูดยากแจ่งแห่งล้ำคณถึงครบา ๑

๑ โกรธาแล้วตอบคำไป

อาจารย์นหนาบอกกับมึงไม่

น้อยหรืออายทรยศข้างคคคค

ได้บวชเณรเรียนรูครูประดิทษ

กับบิตากูพลายชุมพล

ปานเพียงชวจาจะบับน

จึงด้าแดงแปลงตนเป็นกมภา

จะทำร้ายต่อกระษัตริย์นาถา

บิตาธาได้จับจะดัมพัน

เพราะชรบดจอมดวงนรังสัตว์ค

อายพลายยงสัตว์อัยพ้านกมรณา

อยากด้าถ้อยให้เกินวาสนา

กุงะฆ่ามึงใหม่วยลงคคยกัน ๑

โมโหโกรธาจนตัวถัน

มันข้างสัตว์เรจจาพาที

ทเชยชวณพระเวทกเศษศรี

ฉันคงได้เดินให้เห็นกัน

ถ้าไม่กถ้วชวจาจะฮาฉัญ

๑ ครานันถรมการบ้านทับช้าง เมื่อวันล้างจะเซ้เตรวดาน
 เจ้าพลายน้อยดอยจอนชวดชา
 กุมภีถัดพาดกลายสกันข้เป็นคนไป
 เจ้าพลายน้อยฤทชากดำหาญ
 โดคทะยานชนบุกรุกได้
 របរបจับประจัญกันทันใด
 ห้วนโหวทอภพจบ โลกา
 ต่างดำแดงแผลงอภทฤทชริงค์
 ไนกลางดงเดือนดินดั้นน้ผา
 ทงต้องฝ่ายใดส่งมทบบรา
 เอยหายไปในน้ำพนาฉัน
 แม้นเกิดอกวาเกิดเหตุเพคัพาน
 หลานท้าวเจ้าสดานถึงอาตัญ
 เราครจนนาทอวยช้วน
 จะผ่อนผั้นอย่างไรโจนนา
 อย่าช้าเอยเหวยพอกเพี้ยกวน
 เริงรักจัดทหารให้พร้อมหน้า
 ให้นายค่านเกณฑ์ชาวบ้านเร็วรา
 ยกโยชาติคตามไปทันใด ๆ
 ๑ ครานันเพี้ยกวนบ้านนอก
 ครันพึงบอกกรมการบ้านใหญ่
 วรรัดจัดสรรกันทันใด
 เกณฑ์ไพร่ได้ไม่น้อยต้องร้อยคน
 ช้มาผูกช้างตอวยดัมประคับ
 พร้อมม้าอานายสายแดงดูเรียน
 พร้อมหรงคังคับดับต้น
 เทยอคนคอาหารอบทกขอบเขต
 ยกไพร่พดข้ามแม่น้ำคิตตามไป
 ดับหัวฉันคินคินในเนินไพร
 จะแจ้งเหตุพลายน้อยก็หาไม่
 ถึงทับช้างต่างคนเป็นทกช้วน
 ดั้นส่งดัยเด็กทพแด้กดับมา
 เราหยุดยงพึงช่าวดักหน้อยรา
 ไม่ผั้นผ่อนคความทกช ให้ดูธา
 ๑ ครานันเจ้าพลายดูเรียน
 เห็นไม่มาแด้จ้งบอกไปตามการ ๆ
 คินนทรวาดกมาฉนฉาน
 ดูเรียนสายแดงชนแดงฉาน
 ไม่รู้แจ้งแห่งทางไนกลางบ้ำ
 จะกลับบ้านทับช้างเดินกลางไพร
 มรรคาคที่จะคินคินไคศ

เราหลงทางในกลางพงไพร
 หิวหอบบอบช้ำระกำจิต
 ออกจากเนินเคินมาในบ่าวัน
 ปริงปรองม่วงปรางดางดาด
 ทั้งจิกแจงแแดงแด้วแก้งมะไฟ
 งามระ งามมี โสภกันตัก
 เก็บผลไม้กินพธางกลางคีรี
 ฤทธิโรช โกรชจิตเรื่องทศยัต
 เมื่อจวนหนตรงเขาดงคาน
 เก็บจิตตองคิดแก้แค้น
 พยาน่าอาภักบรตย์
 แม้นกดขี่ไปไม่ได้ตัว
 เตียบไว้หน้าประตูพระบุรี
 แม้นกดขี่ไปไม่ได้ตัวมัน
 เรากรีซายชาติทหารชาญศักดิ์
 กิดกลางแคว้นทางเจ้าพลาญ
 คัดทุ่งมุ่งมาในอารัญ

๑ จรดล่าวกดขี่จับข้อต่อเรื่อง
 ถึงมีคำจอาหาญชาญศักดิ์
 เจริญร่างเป็นนางตะเคียนทอง
 เรื่องเศรษฐีชากัดฤทธิ

เข็อย่างไรไม่แจ้งแห่งสำคัญ
 แทบประหนึ่งชีวิตจะอาสัญ
 เทียบเก็บพรรณไม้กินตำราญใจ
 ตุมตาตชुकอกออกไล่
 จำโยพทราสาระภี
 คอกรักการะเกดวิเศษศรี
 แดงเด็ดคอกมาตีเด่นตำราญ
 ตั้งจะปลิวตามลมไปพันผดาม
 ทำอาการมีตมัวออกท้อไป
 ทรหดคแทนมันให้ได
 เราจึงได้ฮ่าตำราญ
 ก็จักตักเอาหัวจิกเกศ
 ชาวธานีคงแจ้งแห่งฤทธา
 ชนทงนจะเจตอชอหนักหนา
 ต้องก้มหน้าตามไปในไพรวัน
 ผันผายบทยอดคดถึงรชันช
 ไม่รู้แจ้งแห่งสำคัญทางไกลคลา
 มิให้เคืองในจิตกิดกังขา
 อยู่ในบ่าหิมวันต์หลายพันปี
 ผดผองนำรมประดัมศรี
 เป็นสัตว์อยู่ในบ่าพนาถย์

พอรอนรอนอ่อนแดงสุริยัน   นางผายผันออกมาหาข้าไม้
 กลายกดับสว่างเชื่อมดำอางแดอุไร   ห่มสไบสีทับทิมริมขลิบทอง
 นุ่งตาย้ามระหวาดระอาคโหม   แดประโดมทั้งอินทรีย์ไม่มีหมอง
 จากพุ่มไม้กรายกรนดละของ   เทยว้าวร้องเก็บคอกส้มชาติ
 พอแต่เห็นเจ้าพลายเดินกรายมา   โสภามุดมั่งของระของศรี
 เข้เรดูก็ใครที่ไหนดมาพนาดี   ท่วงทิมี่ไซ้โพ้เป็นรายราญ
 หุ่นน้อยเจริญว้างดำอางนั้ก   นำรักนำรมดมสมาน
 ถ้าแม่นได้ใจเป็นคู่ชูชานบ้าน   คงดำราญรม โหมประโดมใจ
 คิดพลางแด้วนางมีคำจ   เข้ของยาตรแฝงกายรายไม้ใหญ่
 ยมแย้มแด้วกระแอมไปทันใด   นั้นใครที่ไหนดหลงทางมา
 เจ้าพลายน้อยหยุดอยู่ดูนาง   เห็นท่าทางนำรักหนักหนา
 งามจริงยิ่งนางกัทร   โสภามั่งพร้อมระม่อมระไม
 เข้จะเป็นเทจาหรือฮารัก   งามนักหาหญิงใดไม่เปรียบได้
 พริงเพริศเด็ด โหมประโดมใจ   นำรักใคร่แก้วตายอดนารี
 หรือจะเป็นผีดังนางไม้   จะดวงให้หลังทางกลางวิถี
 อย่างไรไม้แจ่งแห่งคดี   เจ้าพลายศรีตรีกรครองท่านองใน
 จำจะคิดตั้งจิตอ่านพระเวท   มนคัศวีเสขเรียนรู้ที่ครูให้
 อ้อมนางไว้ในกลางพนาดี   แด้วปราศรัยเกยของพายอดนารี
 คิดพลางทางอ่านพระคาถา   มนตราเวียงเศขวิเศษศรี
 เป็นเลขยันต์กัทรนางกลางพงพี   ตูนารีเจ้าจะทำประการใด ฯ

แล้วจะทิ้งวงกดับไปพารา ครั้นว่าแล้วนางเดินตำเนินจร
เจ้าพลายร้อนด้วยรักเป็นหนักหนา รยบย่างตามสู่ศาลดงสมร
เข้าสู่คูหาพนาดร หวังสุนทรปดอบ โคมประ โคมใจ

๑ นางตะเคียนเวียนขม้ายด้วยใจรัก

งามพัศตร์ทำแสงนอนแล้วค้อนให้

เจ้าพลายต้องประคองนวดย้วยวงใจ

นางทราวมวยผ่อนตามความสบาย

เหมือนจักรยนต์เรืออบอุบระทิศ เมื่อไฟติดห้ หันออกผืนผาย

เสียงกรกกรนคลื่นพัดกระจัดกระจาย พอกไฟร่นายหกต้มตงจมเรือ

เมฆตาต่อแก้วแห้วพรพรรณ สดาดันพัดใหญ่ทั้งใต้เหนือ

นำเข้าเรือเอียงเสียงเกรือเกรือ อื่นยเนียรร้อนเหลือเหลือ ไชมกาย

เจ้าพลายสู้ยั้นครั้นไถ่นาง ค่อยเหือดห่างไกลเส้าบรเวาได้

ล้มลู่อยู่บ้ำพนาถัย ภูเขาใหญ่ตั้งดำในถ้ำ

วิद्याอาคมก็เจือมหมต บดิลปดลความวิโยค โสภคัย

เคยเป็นมีค่าจไปไนไพรวัน อยู่คู่ค้อยกันกับนางตะเคียนมา

๑ ครานนกรมการบ้านทับข้าง แต่เจ้าพลายเห็นห่างไปกลางบ้ำ

เพี้ยอดติดตามไม่ได้ความแจังกิจจา ประมาณเมานับมีเข้านี้แล้ว

ตายหรือเป็นไม่เห็นประจักษ์ ทุกขหนักจึงตรองไม่ผ่องแผ้ว

เราอย่าช้าต้องพากันคลาดแคล้ว ไปในแถวแนวบ้ำพนาถัย

วิบรัตคค์เข้าเวียงเรียงใหม่ หุตไทยจอมดวงนรังสรรค์

ให้พระองค์ทรงแจ้งแห่งสำคัญ
 กิจพลาดทางตั้งบ่วงข้า
 ตัวเราจะเข้าในเวียงชัย

๕ ๕
 ๑ ครานนเพยกฉนวนฉนวนดาว

เร่งรัดจัดรัดรพัทนการ

๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ๑ ครานนเงินผู้ปรีชา

ถ้าเร้าเร้าจัดรัดรพัทน
 ๕
 ชนม้าเร่งรัดอัสตร

๕
 ดิบห้าวันคนเดินบนเนินมา

๕
 ต่างคนต่างตรงลงอาธา

๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ครนถึงซึ่งพระโรงคัด

๕
 ทูลความตามเรื่องเจ้าพดายน้อย

๕
 ตามทราวดักกับกุมภา

๕
 แต่รบรอตอศิกันสี่วัน

๕
 พวกชัยพยายามติดตามไป

๕
 แต่คอยฟังข่าวมาดับเดือน

๕
 จะอย่างไรไม่แจ้งแห่งสำคัญ

๕ ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 โทษข้าครองนมิผิด

๕
 จะทรงโปรดปรานประการใด

๕
 โทษทัณฑ์เราจะไต่ไม่เป็นไร

๕
 เร่งผูกอาชಾಯ่าข้าไต่

๕
 ทูลท้าวไทยให้ทราบบทมาดย์ ฯ

๕
 ครนฟังข่าวฉนวนกันมาทุกหน้าด้าน

๕
 ดนฉนวนผูกม้าไม่เข้าพด้น ฯ

๕
 ตกแต่งกายาขมิ้มมัน

๕
 ผายมันลงบันไดโคดคลา

๕
 พากันตั้งญจรมากดางม้า

๕
 ก็ถึงซึ่งพาราเรียงใหม่พด้น

๕
 เข้าในพาราขมิ้มมัน

๕
 พากันกราบงามดองด้ามครา

๕
 ก่อถ้อยมิได้เสกดำ

๕
 ติดตามเช่นฆ่ากันไป

๕
 ไม่รู้ว่าพดายนั้นหายไปไหน

๕
 มิได้ปะพบประดัมกัน

๕
 กดาตเคลื่อนทางไปในไพรสัตว์

๕
 บัคนพดายสุริยนั้นก็หายไป

๕
 คอกรประหารชีวิตให้ทักษัย

๕
 แล้วแต่ท้าวไทยจะเมตตา ฯ

๑ ครานัน^๕จึงท่านหลวงต่างใจ ครน^๕พึงไรทุกข์ถึงหลานปานเป็นบ้า
 เป็นอย่างไรไม่แจ้งแคงอร่า แดงนึ่งนิกตรีกตราไปทันใด
 เหม่ ๆ อ้ายพวกนรชอย ช่างชวดอ้อยระย้าทำได้
 มิเสียแรงใจเนื้อเชื่อใจ ช่างปล่อยให้หลานกูผู้สังคราม
 แดงเมินเฉยเสียเลยไม่ตู่แด ตี้แต่ระย้าอ้ายช่าด้าม
 เห็นหายไปไม่คิดคิดตาม งุ่มง่ามอยู่แต่บ้านดำราญใจ
 โทษมึงครน^๕มิผิด กอรวมลาญชีวิตให้ทัษัย

หากคิดแก้กรรมเงรจะจะเป็นไป

๑ ครานัน^๕ต้องพลายร้ายกาจ

นึ่งกอดเข้าเจ้าจุกทุกข์อร่า
 หลานชายหายไปในสังคราม
 วิปริตผิดเพี้ยนเหตุคงมี

หลวงต่างใจใคร่ครวญสอบสวนยาม จะติดตามหลานไปที่โน่นบ้าง

คงจะถึงซึ่งสถานหลานยา

ให้เคลือบแคงแผงอยู่ไม่รู้ที่

ตั้งให้หาโหรมาเร่งพด้น

๑ ครานัน^๕โหราพระยาดาว

นับมีเกิดรวมกันกับวันไป

ครน^๕รูแจ้งแห่งสำคัญทันที

ว่าพลายน้อยช้อยแจ้งแห่งกัจจา

แต่เดินดงหลงทางกลางป่า

ถ้าหาไม่มึงคงมรณา ฯ

ได้ฟังคังฟ้าฟาดค้องมั่งสา

จะตรีกตราแก่ใจฉันใดตี

จะติดตามทางไหนไม่รู้ที่

ม้วยชีวิตหรืออย่างไรโฉนนา

จะติดตามหลานไปที่โน่นบ้าง

แต่นานช้าไม่แจ้งแห่งสำคัญ

เพราะเหตุมีหนาแน่นแม่นมัน

เล่าความจริงถึงสำคัญไปทันใด ฯ

ฟังกล่าวแจ้งเหตุตามเภทได้ย

แล้วโหร ใคร่ครวญยามตามซาตา

อัญชดินบง^๕เหนือเกศา

รบราไฟรัก็มีชัย

จะคืนมาทับข้างหาถูกไม้

พวกลาวชาวเขียงเขียงใหม่
 บางโหล^๕ของ^๕ตน^๕ของ^๕ขุน^๕ดำ^๕ม^๕ที่
 ด^๕ด^๕เด^๕ย^๕ว^๕เท^๕ย^๕ว^๕ไป^๕ใน^๕บ^๕้า
 คร^๕น^๕ร^๕ุง^๕แ^๕ง^๕ด^๕าย^๕แ^๕ง^๕ท^๕น^๕ก^๕ร
 ท^๕น^๕ท^๕าง^๕เด^๕น^๕เน^๕น^๕บ^๕้า^๕พ^๕น^๕า^๕ศ^๕ร
 ห^๕ร^๕ิง^๕ๆ^๕เว^๕โร^๕ใน^๕ไ^๕พร^๕อ^๕ว^๕ัน
 ด^๕ิง^๕ค^๕าง^๕ค^๕ว^๕าง^๕อ^๕ด^๕อ^๕ด^๕อ^๕ด^๕
 เด^๕ื่อ^๕จ^๕อง^๕ม^๕อง^๕ค^๕ว^๕าย^๕ที่^๕ช^๕าย^๕ไ^๕พร
 เ^๕ล^๕ด^๕า^๕พ^๕ว^๕ก^๕พ^๕ด^๕ท^๕พ^๕จ^๕บ^๕มี^๕น^๕ย^๕ิง
 เด^๕ียง^๕เว^๕ิง^๕ว^๕ร^๕อง^๕ด^๕อง^๕เซ^๕ิง^๕ด^๕ะ^๕เด^๕ิง^๕ด^๕าน
 มา^๕ด^๕ึง^๕ช^๕ึ่ง^๕ท^๕ัก^๕ไ^๕ร^๕บ^๕อ^๕ก
 ไ^๕ห^๕ั^๕ย^๕ค^๕ห^๕ย^๕อ^๕น^๕ผ^๕อ^๕น^๕พ^๕ัก^๕พ^๕ด^๕ไ^๕กร
 ● คร^๕า^๕น^๕น^๕จ^๕ง^๕โ^๕ม^๕เจ^๕้า^๕พ^๕ด^๕าย^๕บ^๕ัว
 ด^๕ง^๕จ^๕าก^๕ห^๕ด^๕ง^๕ม^๕้า^๕อา^๕รา^๕ชา^๕ญ
 เ^๕ด^๕น^๕เ^๕้า^๕ไป^๕ใน^๕ถ^๕้า^๕ด^๕้า^๕ก
 ด^๕ย^๕ค^๕ด^๕ย^๕อง^๕พ^๕อง^๕เด^๕น^๕โ^๕ด^๕มา^๕ร^๕ัน
 อ^๕อ^๕ห^๕ด^๕าน^๕ย^๕า^๕ช^๕า^๕อ^๕ย^๕ู^๕ที่^๕น^๕ี้^๕แ^๕ด^๕
 จ^๕ิง^๕อ^๕่าน^๕ม^๕น^๕ต^๕เร^๕ียน^๕ร^๕ู^๕ค^๕ร^๕บ^๕ร^๕ย^๕าย
 เ^๕ด^๕น^๕เ^๕้า^๕ไป^๕ใน^๕ห^๕อง^๕ร^๕อง^๕น^๕าง^๕ไม้
 น^๕ึ่ง^๕เร^๕ียง^๕เค^๕ียง^๕ร^๕ม^๕ภ^๕ิ^๕ร^๕ม^๕ย^๕
 ต^๕ร^๕ง^๕เ^๕้า^๕ไป^๕ป^๕ร^๕า^๕ศ^๕ร^๕ย^๕ค^๕ั^๕ย^๕ว^๕า^๕จ^๕า

ย^๕ค^๕บ^๕ี^๕น^๕จ^๕ุ^๕ค^๕ร^๕ุ^๕ค^๕ไ^๕ย^๕ิง^๕ซ^๕ิง^๕มี
 จ^๕าก^๕บ^๕ร^๕ม^๕ุง^๕ต^๕ร^๕ง^๕เ^๕้า^๕ด^๕ง^๕ค^๕อน
 ส^๕ุ^๕ร^๕ิ^๕ยา^๕เ^๕ียน^๕น^๕ัก^๕ก^๕ัก^๕ผ^๕อ^๕น
 ต^๕่าง^๕ร^๕ี^๕บ^๕ร^๕อ^๕น^๕เด^๕น^๕ไป^๕ใน^๕ไ^๕พร^๕อ^๕ว^๕ัน
 เด^๕ียง^๕ช^๕ะ^๕น^๕เ^๕ิง^๕ว^๕ร^๕อง^๕ก^๕็^๕อง^๕ด^๕ัน^๕
 จ^๕ัก^๕ก^๕ระ^๕จ^๕น^๕เ^๕ย^๕อ^๕ย^๕แ^๕จ^๕ว^๕อ^๕ว^๕จ^๕บ^๕ใจ
 ต^๕ัว^๕ม^๕ี^๕ย^๕ผู้^๕อ^๕ย^๕อ^๕ค^๕บ^๕ด^๕าย^๕ไม้^๕ไ^๕หญ^๕
 ก^๕ระ^๕บ^๕ี^๕อ^๕ไ^๕หญ^๕ด^๕อง^๕เซ^๕ิง^๕ย^๕ิน^๕เบ^๕็ง^๕น^๕าน
 ผ^๕ู^๕ง^๕ก^๕ระ^๕ท^๕ิง^๕ว^๕ง^๕ห^๕น^๕ไม้^๕ค^๕อ^๕ด^๕ัน
 อ^๕ย^๕ู^๕ร^๕ิม^๕ช^๕าร^๕ว^๕าง^๕ห^๕น^๕้า^๕ท^๕าง^๕ค^๕ด^๕า^๕ไ^๕ศ^๕ด
 ท^๕าง^๕เด^๕น^๕เน^๕น^๕ช^๕อ^๕ก^๕ฎ^๕เ^๕า^๕ไ^๕หญ^๕
 ห^๕อ^๕ง^๕จ^๕ะ^๕ไ^๕ค^๕ร^๕ค^๕ร^๕ว^๕ญ^๕เ^๕ด^๕ด^๕ัง^๕เ^๕ก^๕ต^๕การ^๕ฯ
 ก^๕ด^๕้า^๕ไม้^๕ก^๕ด^๕ัว^๕ผ^๕ี^๕ร^๕าย^๕ใน^๕ไ^๕พร^๕อ^๕า^๕ณ^๕ท์
 ส^๕ู่^๕ด^๕าน^๕ป^๕าก^๕ถ^๕้า^๕มี^๕ด^๕้า^๕ค^๕ัญ
 น^๕ึ่ง^๕น^๕ี้^๕ก^๕แต่^๕ใน^๕ใจ^๕ไ^๕ห^๕อ^๕ว^๕ัน
 ร^๕ู^๕ด^๕้า^๕ค^๕ัญ^๕ว^๕่า^๕ที่^๕น^๕ี้^๕มี^๕ผ^๕ี^๕ร^๕าย
 เ^๕เห็น^๕ไม้^๕แ^๕ค^๕ด^๕ัว^๕ตาม^๕การ^๕ป^๕ระ^๕มา^๕ณ^๕ห^๕มา^๕ย
 ก^๕้า^๕ก^๕ับ^๕ก^๕าย^๕ก^๕ด^๕ัว^๕ไ^๕พร^๕ี^๕จ^๕ะ^๕มี^๕ท^๕า
 เ^๕เห็น^๕เจ^๕้า^๕พ^๕ด^๕าย^๕ห^๕ด^๕าน^๕น^๕้อย^๕เด^๕น^๕ท^๕า
 โ^๕ม^๕ก^๕าน^๕ค^๕าง^๕า^๕ม^๕ว^๕าง^๕ด^๕้า^๕อ^๕าง^๕ค^๕ิ
 เ^๕อ^๕ห^๕ด^๕าน^๕ช^๕้า^๕ไ^๕ย^๕จ^๕ิง^๕ห^๕ด^๕ง^๕มา^๕อ^๕ย^๕น^๕ี้

จะถามไต่ถามเท่าไรไม่พาทิ
 พลายบัวรีบร้อนจรออกมา
 แล้วพากันรีบร้อนไม่นอนใจ

๑ ครานน โฉมนางตะเคียนทอง
 เข้าในห้องคูหาแล้วพาทิ
 พิโรชจิตตั้งพิชเพ็ดลง
 เข้ามาถึงยังซึ่งห้องใน
 หรือเชื่อศรัทธามฤทธิไกร
 ทำอำนาจแล้วคิดว่าชายพาด
 ไร่ที่ทางกลางวนาป่าเขียว
 ประมาทเด่นเห็นเป็นหญิงจริงใจ
 ดอชออกไปให้พัวเกิดคนพาด
 ไม่ฟังห้ามคงเกิดความกันฉันท

๑ ครานน หลวงต่างใจกับพลายบัว
 แกล้วกล้าหากตัวสิ่งใดไม่
 ยมพดางทางตอบคำไป
 พิศตามเพราะความรักลูกหลาน
 ไร่พินคิตการหักหาญกาย
 หวังรับเจ้าเข้าไปในพารา
 แม้คุณอย่าดูคุณิตดาต

๑ ครานน นางพรายร้ายฤทธิ์
 รู้ว่าเป็นญาติแท้แน่ใจ

ก็แจ้งว่าเป็นสคิบไป
 บอกหลวงต่างใจหาไม่ซ้ำได้
 เข้าในถ้ำพด้นด้วยทันที ฯ

๑ แลเห็นสองชายงามอร่ามศรี
 เหมือนจะชวนสามีของนางไป
 น้อยหรือคนบังอาจประมาทได้
 ไม่เกรงใจเราบ้างอหังการ
 ไม่เกรงใจเราบ้างไม่ฟังท่าน
 แน่ท่านสองรามาทำไม
 เคยเที่ยวมาเดินหรือเป็นโฉน
 จึงได้รานรูกจะคลุกคตี
 ไร่กการของเจ้าชื้อยาสูตี
 เราพูดก็แล้วไม่ฟังหรืออย่างไร ฯ

๑ น้อยหรือใจช่างว่าให้น่าอาย
 ควรรำคาญเคืองช้องเฮ่าง่าย ฯ
 เชิญโฉมฉายหยุดยั้งคอยฟังการ
 กับหลานช้ำเคียงชมสมณะมาน
 ไร่ชายพาดตอกนระน้องอย่าหมองใจ ฯ

๑ ครน ฟังก็คอยเบาบรรเทาได้
 นางวอนไหวจ้องนง้อขอสมา

เชิญเกิดคะมานังบนแท่นที่
 หลวงต่างใจหวังได้กัลยา
 พลายบัวต๋วยงอ่าน โองการ
 หลวงต่างใจดงยันต์ทันใด

เดชพระเวทวิเศษสุด
 พลายน้อยรู้ภาษาพาทิ
 ผัวงามเมียงามเดินตามมา
 เจรจาภาษามนุษย์ไป
 หลวงต่างใจครันได้ฤกษ์ดี
 พลโกรใหญ่่น้อยพลอยเบิกบาน

๑ ครานหนึ่งโฉมเจ้าพลายเพชร
 ให้จัดแจงแต่งศพศรีมาดา
 มีมยุรฉัตรพัด โบกจามร
 แล้วตั้งให้ประ โคมครน โครมไป

๑ ครานท่านเสนาพระยาแมน
 ครนทราบข่าวว่าเมียทำบรรดัยดาญ

เราณกมบุตรีดำ
 ชื่อว่าสร้อยแก้วจินตยาใจ
 ฉันทเราจะพากัลยา
 คิดพลางทางตั้งเขาวมาดย์

ต้นทนาพาทิตามสุธา
 พาแก้วกานตาเข้าเจียงชัย
 เด็กข้าวदारขัดหลานไม่เข้าได้
 บัดเกศาทราวม้วยด้วยทันที
 นางกลายเป็นมนุษย์เจริญศรี
 เป็นที่เพ็ดเพ็ดเงินเจริญใจ
 ออกประตศหาไม่เข้าได้
 นางปลมใจสมถาที่ดำราญ
 ก็ให้เด็กโยชทุกหน้าค้ำ
 จากสถานมุ่งจรไปพารา ฯ

พอดสว่างเสร็จโศกคัลยก็ทรรษา
 กับเวดีวักถยาด้วยทันใด
 อีกลงทอนตะวันทองผ่องใส
 ประจำโฉมให้ชาคราการ ฯ

อยู่ในแดนเชียงใหม่ใจหาญ
 ครนทราบข่าวว่าเมียทำบรรดัยดาญ

เผ้าคิดอ่านตริกตรของท่านองใน
 ราชางามพักตร์น่ารักใคร่
 หานางในธานีไม่มีปาน
 ไปเผ้าเจ้าพาราในสถาน
 ใหนักคราญแต่งอินทรีย์ฉวีวรรณ

พอบ่ายแสงสุริยาพามุตรี
 ครนถงซึ่งทองพระโรงคัด
 จำช้อยน้อมยอมถวายกัลยา
 ขอพระองค์ทรงทราบฝ่าธุลี

เข้าดูบุรีเชียงใหม่
 อภิวันทูลท้าวเจ้าธานี
 ใจได้ฝ่าบาทเมื่อบทศรี
 แล้วแต่ภูมิจะไปรดปราน ฯ

พลายเพชรอุกเสณห์

๑ ครามนึ่ง โนมเจ้าพลายเพชร ครันพังแต่จยุบตุนต้นธิดาร
 ทอดพระเนตรมาดังเกิดเขาวมาดย์ ความปานนางฟ้าลงมาคืน
 นึกดมค์รกรใครในกตยา เสน่หาไม่วุหุคุดุดัน
 ตีมเวดถึงที่บรรลัยในบุรินทร์ แด้วผ่นผ่นพักตรามาพาที
 เราชอบใจที่มาส่งามักัด เขาถูกรักงามเนติประเสริฐศรี
 มาปลงใจให้มั่นในอนันท์ เราจะเลี้ยงเทวีไว้เคียงใจ
 ว่าแด้วศรีตั้งชาวคตงพัฒน์ ประทานรางวัลเป็นการใหญ่
 แด้วยาตราพานางเข้าบรวงศ์ชัย ดบดมัย โสมนัดประหวัดกร
 ค้อยถนอมแนบนางพองกล่าว ประโลมประเล้าอนิตาทองดมร
 เกษมสุขอยู่ค้ำพิพร ชมมังธรรอยู่ในห้องไสยา ฯ

๑ มาข้าจกถ่าวบทไป ถึงนายหม่นวิชัยหาญกล้า
 อยู่เขตแคว้นแคนเรียงใหม่มา แต้นักถั่วยี่สิบบีปตาย
 มีวสุมประทุมพุดดาว เกียวกราวอดันหลากมากหลาย
 มีเงินตราซ้ำไทใช้มากมาย ปลั้นจั่วควายมาได้หลายตำบล
 ภรรยาชื่ออำนางประทุม งามสง่ากระสวยชุ่มมดงามด
 เจริญร่างคังนางในเมืองบน ลูกสาวชื่อมณฑาทองผ่องใสภี
 อายุเจ้าชายเข้สิบห้า ไส่ภางามเกินเจริญศรี
 ทราญด้วยยังไม่ได้สามี บิดุเรศรชนนีถนอมนอด

มาจนหงษ์นางหม่นนวล
 ฟูเรื่อเมืองเรียงใหม่หลายกระบวณ

พลายยังก็ปลงชีวิต

เลยบ้นยับต้องดับพันถึงบรรลัย

อ้ายพลายบัวต๋ององค์เอก

กับอ้ายพลายเพชรพียา

ตัวของเราเข้ามาเข้าอยู่ช่องดุ่ม

ขึ้นอยู่ไปคงไม่พ้นภัยพาด

๑ ครานหนึ่ง โฉมนางประทุม

เจ้ารอยรั้งครนพึ่งดามี

ตอบผัวว่าตอธาเห็นดี

นางมณฑาบุตรเราไวโต

พาเข้าไปถวายให้พลายเพชร

แม่นชอบใจเจ้าพลายไธภา

๑ หม่นพิชยครนได้ฟังความ

ดีใจว่าภัยไม่มาย

ผัวเมียไกลเกลียดกันตกลง

พอเราตรูกจับตนนทรา

หาตั้งของตำรองไว้ถนัด

เสื้อผ้าแพรพรรณเจ็ดกรนาน

ทองต้องผัวเมียจนบรรลัย

ปราศรัยเมียงามทราวมสงวน

เดวิดคิดต่อสู้กับเรียงใหม่

ผู้ใดใครไม่รอดต่อศกดา

ตั้งดอยเมฆมาจากดาวดั่งด่า

เป็นบุตรราชของหม่นโดยรัชชาญ

ชนกลุ้มตือชาวฉาดฉาน

จะคิดอ่านอย่างไรในคืน ๑

วันรุ่งในใจตั้งไฟ

เทวดารองความเห็นงามใจ

ครนเป็นชอบประกอบใหญ่

อ้าไฟมือพักตร์ถักธนา

แล้วฝากตัวเราเสร็จเข้าเป็นข้า

เราสองราคงเป็นใหญ่ในธานี ๑

เห็นงามถูกกระบวณถนัด

พอราตรีเข้าในท้องท้องรา

ตามประสงค์ใจรักเป็นหนักหนา

ตั้งบ่าวข้าเสร็จพด้นทันการ

ข้าคนมีค้อยทำอยู่หน้าบ้าน

ดำเวรการแฉวงบนเรือนพด้น

จักแจงแต่งบุตรผองศรีดั้น

นุ่งยกท่อมแพรแต่เป็นมัน
 ด้อมดรัยกำไลได้แหวน
 ครนเด็จรดรรพยับพัดกันที่
 ผัวงามเมียงามเดินตามกัน
 แม้ลูกผกผันเคียงกันมา
 ครนถยังขงในบุรี
 บอกความตามจริงทุกสิ่งไป

๑ ครานันจึงทำนพระยาแมน

จะนำเข้าเฝ้าเขาหน้าตา
 เด็จรดรรพยับพัดกันเวลา
 เข้าสู่วังพระโรงแก้วมณี

๑ ครานันจึงโหมเจ้าพลายเพชร

จัดสรรเพชรของดีวันของดี
 ราคาเด่นตำดั่งทองผ่องศรี
 แดงเทอแจกแดงชงกายา
 หม่นพิชัยผายผืนออกหน้าหน้า
 บำรุงชาวพรพร้อมด้อมครวไล
 เข้าหาเส่นทำนผู้ใหญ่
 ว่าจะเฝ้าท้าวไทยเจ้าพารา ฯ
 พังแค้นอินคิมิดุชา

แต่ทำนพระยาจัดแจงแต่งอินทริย์
 ออกนำหน้าปากกันหม่นหมม
 คอยเฝ้าเจ้าบุรีอยู่เป็นนาน ฯ

ทรงเครื่องเด็จรดรรพยับพัดกัน

ได้ตั้งออกพระโรงนอกมัทนนาน

ผ่นแปรแต่เห็นนางมณฑา
 นอดละอองคิดต้องใจครัน
 นั้นลูกใครที่โหนหนอเข้ามา
 ของทงนนด้าระพันมากมี

๑ ครานันพระยาแมนแค้นดาว

หม่นพิชัยนายบ้านชานพารา

ขุนนางดาวกราบกราบอยู่พร้อมกัน
 ลักธนาด้วยด้อมงามคมดั้น
 แดงผิ่นผิ่นพักครามาพาที
 โส่กางามเกินเจริญศรี
 ของผู้ใดใครนี่ย่างด้อมมา ฯ
 ทอดท้าวตามมาดปรารภนา
 ขอฟังพาบาทบงสุ่ทวงขรรมิ

นางมณฑานาภิบุตรีต่าง
กับเงินทองสิ่งของแพรพรรณ
แล้วคิดว่าผัวเมียทั้งสองรา
ทุกวันนี้ก็อดมิภัยขาด

๑ ครานั้นจึงโฉมเจ้าพลายเพชร
ล้มถวิลยศกับปรีดา
แล้วตั้งให้หมั้นพิชัยใจหาญ
กรมการชาวด่านเมืองนน
เสร็จจึงพลางชวนนางมณฑา
ชมโฉมประโตมณฑลชวนจำนรร

๑ ครานั้นท่านนายหมื่นพิชัย
ชวนประทุมเมียรชฎกัถยา
ตั้งแต่นั้นสำคัญไม่ขาด
เก็บเงินทรัพย์ยุบยับระยาไป
จนชาวเมืองเดือดร้อนด่าพอง

จำเนียรกาลนานหลายปีมา
๑ ครานั้นด้ร้อยแก้วจินดา
ตั้งแต่นั้นได้นางมาช้านาน
แต่นับมากว่ามีเขาแล้ว
นางอาวรณ์ร้อนใจไม่ประทัง

ข้าเราด้วยล้มคมดิน
ถวายเป็นช่างเครื่องบรรณาการ
ขอเป็นข้าคนตั้งดับตั้งชาร
จึงได้ชานเข้ามาถึงขอพึ่งพา ฯ
รับสั่งหาชาวคตังให้รางวัล
เป็นนายบ้านช่องใหญ่ไพร่ดัดณฑ์
ต้องพากันมาชนหมั้นพิชัย
เข้าปรากฏปราสาทในใจศอวรัย
ตั้งแต่นั้นไพร่ไม่มีทา ฯ
ล้มใจล้มเหมาะหัวเราะว่า
ยาตรากลับบ้านดำราญใจ
ปลิ้นควายตัวจับชานาฆ่านายไพร่
ไม่มีใครราญรอนต่อคักตา

มาฟ้องร้องกตัญญูคฤหัสถ์หนักหนา
ชาวบ้านบ่าวอันใจคองไฟกาด ฯ
กัถยาเคืองชุนุ่นง่าน
ไฉนเป็นพานชุระจะอินัง
ผัวแค้นคิดลาคดาคดงาหวัง
ปานจะคตังเป็นบ้านมากจำบี

ร้อนใจดังถูกไฟตกลง	๕๗ บนเตียงกระมังกรงน
นางเคืองชุนฉุนพิโรธโกรธเต็มที	๕๘ ว่าฉันจะได้เงินให้เห็นกัน
คิดพลางทางตั้งอับ	๕๙ เขี้ยวเร็วราคาตมให้คุ้มข้า
ก็จะไปห้องหังให้สำคัญ	๖๐ ตบมันอิมฉนทาอย่าปราณี
เป็นโรเป็นกันไม่พรนพริ้ง	๖๑ ถึงผัวจึงจะทำให้ไม่มัดดี
จะตบอีแพ่งยาไม่ปราณี	๖๒ เร็วอับรียาข้าวรับศดาโคด ฯ
๑ ครานนอปรดาวชชอย	๖๓ จัดไม้น้อยการหังผัวหากดัวไม่
ยกมือไหวว่าคุณนายอย่าตกใจ	๖๔ เป็นมีดังอย่างโรก็เช่นกัน
ถึงเขาจะตบชอยน้อยดังกร้อยเปรี๊ยะ	๖๕ จนถึงซึ่งเพียงหักหัน
จะอดด้าห้กำหมักกัพัน	๖๖ เขามันจนให้ด้มฮารมณนาย
นางสร้อยแก้วด้าหัดจัดไม้น้อย	

	๖๗ ถอดแหวนก้อยออกวางวัดตามมันหมาย
เสร็จพด้นจัดสรแต่งกาย	๖๘ ผืนผายออกจากตำหนักมา
๑ ครนถึงจึงชนบนบันได	๖๙ เห็นด้าวไร้หมอบเรียงอยู่เคียงหน้า
นางส่งสัยได้ถามตามกิจจา	๗๐ ว่าเขี้ยวหม่อมแฝงอยู่แห่งใด
ด้าวไร้บอกออกความตามวาที	๗๑ ว่าภูมียังหาตื่นนอนไม่
นางฟังให้คงแค้นแน่นใจ	๗๒ ตรงเข้าไปในที่ศรีได้ยา
รวบวิสูตรรูดม่านลานแด	๗๓ เห็นแม่นางนอนเด่นชหน้า
โมโหหังโกรธชิงชิงอุรา	๗๔ ตรงเข้าถบนางมฉนทาตกเตียงนอน
แต่ัวร้องคำวาชชาติชัว	๗๕ มาซึ่งผัวร่วมเรียงกู่เคียงหมอน
จะตบข้าให้ระยาเป็นบุกบอน	๗๖ หากเกรงว่าหม่อมนอนหลับอยู่นาน ฯ

๑ ครานันจึง โฉมนางมณฑา   ต้นนันทราหว่าดตั้งอยู่ฟุ้งชาน
เห็นเมฆดวงจางจางเกินการ   เยาวมาดย์ขัดแค้นแค้นทวิ
ดูกรนกำหมัดกัดพัน   กุญชรนคอกหวาฮิมัจ
เป็นไรเป็นกันในวัน   นอนคิตมิมมาทำระยาพาด
นางสร้อยแก้วคุณ ไกรชระ โศคตบ มณฑาหอบตระแคงเข้าแผ่งมาน
ทั้งสองนางต่างหันประจัญบาน   ชาวฟุ้งชานจงดั่งทงดิ่งใน
อปรวิงวระชากนกลาง   คัดผ้าถุงรุ่งร้างต้มไถด
แกว่งนมายานพิศหัวไม่กตวิไกร   ว่าไรนางมณฑาชาว้อยเต
หม่อมเจ้าแก้คนท้าวชาวอง   เดียงคั่งชิง โตนกันหันเท
ดูกรนวงกลบต้มกลดงเตเพ   จนกระคองบุทระเดพัตต์ออกมา
นางมณฑาร้องคำอปริ   การอะไรโยฮือช้ำ
ไม่คู่ควรก็อดจนลามมา   กุจะทูลภักดาเขียนหลังตาย ฯ

๑ ครานันจึง โฉมเจ้าพธายเพชร   มังวะระ หักกอดหมอนนอนจนด้าย
กำลังหัดบักดัมพันตนกาย   ผันผายจากที่ศรีได้ยา
เขากนกลางขวางนางแล้วร้องห้าม   ว่าทำคามอิ่งใหญ่ให้ชายหน้า
เกิดตบต้อยย่อยยับอปริรา   ไม่ควรมาเกิดเรฎึงงเช่น
นางสร้อยแก้วกรวิ ไกรรพิ โรชจิต   พังผัดกล้าวราดกับพิขไฟ
ขัดแค้นหนักหน่วงดวงฤดี   นางเทวีจึงตอบสุนทรไป
ว่าน้อยหรือตระหม่อมจอมเจ้า   เป็นจอมดาวครองเวียงเชียงใหม่
ได้เมียงามหลงรักหนักในใจ   ตั้งนางไกรลาศดอยลงมาดิน
งามจริงยิ่งนางในมนุษย์   ไม่พักดูก็ไ้รั่มดมถัด ฯ

จำจะต้องทดแทนที่แสนเคือง
 ยังมีครูผู้ชาญชื่อหนานจง
 ทำเสน่ห์ให้เหล่ากตสันใจ
 ต้องไปหาเรื่องใจให้ไซ้แก่
 แม้นต้มตามทีความเจตนา
 คิดพลางทางเรียกคนสนิท
 จำเรื่องราวอย่าซ้ำรับไปพด้น
 บ่าวไพร่ฟังนายไม่รอรี
 จึงเหย้า ๆ เข้าตรงตรงมา
 ครั้นถึงจงนั่งยอง ๆ ให้อ
 บคนเกิดมีเหตุดำคัญ
 จะประดังก็ตั้งโตกก็ไม่รู
 คงจะได้รางวัลทันเวลา

๑๑ ความนิจเจ้าหนานจง
 จะเท็จจริงหรือตั้งที่พาท
 คิดพลางทางนั่งตรึงตรา
 ตามคำรับนับเห็นเป็นจริงใจ
 จำพลางแล้วทางแต่งตัว
 หัวโหงพรายร้ายกล้าศึกคาด
 เห็นถูกขังงามจับยามตะพายม้า
 งามงามเดินตามเขตคัน

อย่าให้เรื่องที่เราถ่วงนินดาไป
 อยู่ชายคองริมเวียงเชียงใหม่
 แต่ก่อนได้เรียนครูจูงรูมา
 คงผันแปรตามวิธีที่หนักหนา
 หงเงินทองของเดือฝ้ายจะให้ปัน
 มาใกล้ชิดแล้วจึงขอพบผู้อนผัน
 เชิญท่านหนานจงรับตรงมา
 จรดรับบอกนอกนอกเคหา
 ถึงบ้านบ่าวเข้าหาหมักหนานพด้น
 หนานจงได้กรุณาเมตตาฉับ
 ตัวของท่านหมื่นพิชัยใช้ให้มา
 ให้เชิญผู้เร็วใจรีบไปหา
 ท่านบอกข่าวให้มาในราตรี ๆ
 งวยงส่งสัยไม่รู้ที
 อย่างไม่ทันตัวเราบ่เข้าใจ
 จับยามด้ามตาไม่ซ้ำได้
 คอบว่าไปก็มาอย่าซ้ำที
 หัวหัวด้วยล้มหมันดี
 เขาได้ยามพันที่มีครบครัน
 ลงบันไดเคหาแล้วผายผัน
 ดึกครุหนึ่งถึงบ้านหมื่นพิชัย

พวกดาวมุ่งามนำหน้า
หนานซงก็ตรงเข้าไป

๑ ครานน^๕จก^๕ท^๕าน^๕หม^๕น^๕พ^๕ช^๕ย^๕
ว่าเราหาท่านมาเวลานี้
แล้วทง^๕ต้องผ^๕อ^๕เม^๕ย^๕ก^๕พ^๕ู^๕จ^๕า
จน^๕ด^๕ัน^๕ช^๕อ^๕ค^๕อ^๕ค^๕ำ^๕ไม่^๕ร^๕ำ^๕ร^๕ไ
แม้^๕น^๕ด^๕ม^๕ห^๕ว^๕ง^๕ด^๕ัง^๕ป^๕ด^๕ง^๕จ^๕ำ^๕น^๕ง^๕จ^๕ิต
แม้^๕น^๕ด^๕อ^๕ง^๕การ^๕อะ^๕ไร^๕บ^๕อ^๕ก^๕ไป^๕พ^๕ด^๕ัน

๑ ครานน^๕จก^๕ท^๕าน^๕หน^๕าน^๕ซ^๕ง^๕
ย^๕ม^๕พ^๕ด^๕าง^๕แ^๕ด^๕ว^๕ท^๕าง^๕ด^๕อ^๕บ^๕ว^๕จ^๕า
อ^๕ย^๕ำ^๕พ^๕ัก^๕พ^๕้อ^๕ค^๕อ^๕ให้^๕ย^๕ง^๕ก^๕ว^๕ำ^๕ด^๕ัง^๕น^๕
อ^๕ัน^๕ด^๕ัง^๕ร^๕อ^๕ง^๕ด^๕อ^๕ง^๕ป^๕ระ^๕ด^๕ัง^๕ค^๕ำ^๕จ^๕ำ^๕น^๕ง^๕ใจ
ช^๕ู^๕ป^๕เ^๕ย^๕น^๕ร^๕ำ^๕ง^๕ด^๕อ^๕ก^๕ด^๕อ^๕ก^๕มา^๕ด^๕า
เบ^๕็ด^๕ไ^๕ก^๕ให้^๕ไ^๕ด^๕ะ^๕ไ^๕ด^๕ะ^๕โ^๕ท^๕ะ^๕พ^๕าน

๑ ครานน^๕ซ^๕ว^๕ง^๕ก^๕ำ^๕น^๕หม^๕น^๕พ^๕ช^๕ย^๕
พ^๕ัง^๕หน^๕าน^๕ซ^๕ง^๕ด^๕ก^๕ด^๕ง^๕ค^๕ำ^๕ว^๕ำ^๕ท^๕
ย^๕ม^๕พ^๕ด^๕าง^๕ท^๕าง^๕ด^๕ัง^๕บ^๕ำ^๕ว^๕ร^๕ำ
ให้^๕ด^๕ำ^๕เร^๕็^๕จ^๕เ^๕ร^๕็^๕จ^๕ความ^๕ต^๕ำ^๕ม^๕ท^๕ำ^๕น^๕อ^๕ง

๑ ครานน^๕พ^๕ว^๕ก^๕ด^๕าว^๕บ^๕ำ^๕ว^๕ไ^๕ว^๕
จ^๕ัก^๕แ^๕ง^๕แ^๕ด^๕ง^๕ค^๕ร^๕อ^๕ง^๕มา^๕เร^๕็^๕ว^๕ร^๕ำ

๕
ซ^๕น^๕บ^๕น^๕ค^๕เ^๕ห^๕า^๕ไม่^๕ซ^๕้ำ^๕ไ^๕ด้

๕
พ^๕ู^๕ค^๕ำ^๕ป^๕ร^๕ำ^๕ศ^๕ร^๕ัย^๕ต^๕ำ^๕ม^๕โม^๕ต^๕ร^๕ี ๑

๕
ป^๕ร^๕ำ^๕ศ^๕ร^๕ัย^๕ต^๕ำ^๕ม^๕ซ^๕บ^๕ว^๕น^๕เบ^๕็น^๕ถ^๕ัว^๕น^๕ถ^๕ี้

๕
ซ^๕ู^๕ร^๕ะ^๕มี^๕ด^๕อ^๕ก^๕จะ^๕เ^๕ำ^๕ให้^๕เ^๕ำ^๕ใจ

๕
เ^๕ำ^๕ค^๕ว^๕ม^๕ต^๕ำ^๕ม^๕มา^๕ไม่^๕ซ^๕้ำ^๕ไ^๕ด้

๕
จ^๕ึง^๕ต^๕อ^๕ง^๕ไป^๕ก^๕ำ^๕ว^๕ห^๕า^๕ท^๕ำ^๕น^๕มา^๕พ^๕ด^๕ัน

๕
จะ^๕ร^๕ำ^๕ง^๕ว^๕ัด^๕ท^๕ำ^๕น^๕ด^๕ัง^๕ค^๕ิ^๕ท^๕ห^๕ำ^๕ย^๕ม^๕ัน

๕
ด^๕ัง^๕ร^๕ไ^๕น^๕ั^๕น^๕ั^๕ตาม^๕ห^๕េ^๕ต^๕ุ^๕เจ^๕ต^๕น^๕ำ ๑

๕
เ^๕เห็น^๕แ^๕น^๕ด^๕ร^๕ง^๕ด^๕ัง^๕ค^๕ำ^๕ท^๕ร^๕ำ^๕ว^๕ำ

๕
ว^๕ำ^๕ด^๕ัว^๕ซ^๕ำ^๕ร^๕ับ^๕ไ^๕ด้^๕ไม่^๕เบ^๕็น^๕ร^๕ไ

๕
ก^๕็^๕ค^๕อ^๕ว^๕ร^๕ท^๕จะ^๕ด^๕ัน^๕อ^๕ง^๕ร^๕ับ^๕ร^๕อ^๕ง^๕ไ^๕ด้

๕
ห^๕ม^๕เบ^๕็ด^๕ไ^๕ก^๕ำ^๕ย^๕ำ^๕พ^๕ด^๕ำ^๕ด^๕ู^๕ร^๕ำ^๕บ^๕ำ^๕น

๕
จ^๕ง^๕ห^๕ำ^๕มา^๕เร^๕็^๕ว^๕อ^๕ด^๕ัง^๕ร^๕ำ^๕ช^๕ำ^๕น

๕
อ^๕ย^๕ำ^๕ซ^๕ำ^๕น^๕ำ^๕น^๕จะ^๕ไ^๕ด้^๕ท^๕ำ^๕บ^๕ั^๕ร^๕พ^๕ด^๕ี ๑

๕
ด^๕ำ^๕ร^๕ำ^๕ญ^๕ไ^๕จ^๕ป^๕ริ^๕ต^๕ี^๕เป^๕ร^๕ม^๕เก^๕ษ^๕ม^๕ค^๕ี

๕
ย^๕ิน^๕ค^๕ิ^๕ด^๕ั^๕จ^๕ย^๕ด^๕ม^๕ช^๕ำ^๕ร^๕ม^๕ณ^๕เ^๕ป^๕อ^๕ง

๕
เร^๕็^๕ว^๕ร^๕ำ^๕จ^๕ิต^๕ห^๕ำ^๕ด^๕ัง^๕อ^๕ง

๕
ท^๕ท^๕ร^๕ก^๕ด^๕ร^๕อ^๕ง^๕ด^๕ม^๕ถ^๕ว^๕ัด^๕จ^๕ิน^๕ด^๕น^๕ำ ๑

๕
ว^๕ัง^๕ใ^๕ว^๕อ^๕ม^๕ุ่ง^๕ด^๕ร^๕ง^๕ด^๕ง^๕ค^๕เ^๕ห^๕า

๕
ย^๕ำ^๕พ^๕ร^๕ำ^๕พ^๕ร^๕อ^๕ม^๕ก^๕ัน^๕ท^๕ัน^๕ที่

ทั้งชาวดอกคอกไม้หลายอย่าง
ต่างแบกหามตามกันมาทันที

๑ ความนันทนาการของชาว
จุลเทียนรูปปั้นรูปโหงพรายพลัน
เสร็จจัดสรรพแลงกตบอัญเชิญ
ทั้งอารักข์หลักเมืองเวียงอุทธา
ครั้นเสร็จจัดสรรพแลงกตบอัญเชิญ
เด็กแดงเด็กดำเข้าไป
เคาะระฆังระฆังเคาะสุด
มีคำจรรยาอันกายเต็มประกาศ
ดำแดงเคาะต่างเพศภาษา
เฮโธโหดนพระธรณี
พากันทั้งด้นกันเคาะของเช่น
ต่างคนกตบอัญเชิญงวอง
ว่าตัวเราจะเข้าพิธี
จงช่วยกันให้ทันดำเร้จการ
พวกมีคำจรรยาทั้งนายไพร่
คงดมใจคอกหนาย่าละเลย
พอเสร็จจัดสรรพหนานรับมีต่าง
แล้วเด็กดำแดนเอาน้ำมันพราย
แล้วจัดแจงแต่งสรรพปั้นรูป

ของต่าง ๆ จัดแจงแต่งตามที่
ตั้งวางกตบออกชานพลัน ๆ
ไม่ชยาคกตบภัยตั้งใจมั่น
จัดสรรพเครื่องชานทั้งถ่านยา
เทพเจ้าเนาเนินทุกเหลี่ยมผา
พากันมารับตั้งเวรแล้วเคยไป
เลือกถ่านทองอาจะมีคำจใหญ่
เรียกให้มาพร้อมพรังตั้งวิชา
กำเวบรุดแรงเคาะระฆังคทา
ต่างคนชนมาตบด้วยทันที
แล้วปลงตามาของมี
จนถึงที่ซึ่งทำนันทนาการ
ผู้คนเห็นแปลกจิตพิศวง
หนานจริงตั้งความไปตามการ
วันนฤกษ์ภัยในสถาน
ดูราบานเครื่องตั้งจะตั้งเคย
ตั้งใจจริงว่าอะไรจะเหวี่ยง
แล้วมีเสียงกันเหล้าเมาสบาย
ตามทางโดยคำศัตรมาตหมาย
ประดมผองลงละลายนยาทา
ให้กตบคืบเคียงเชอเดินหน้า

เอาใบรักซักเป็นย่นคัมที่นซ้า
ให้เอาไปฝังไว้เมื่อใกล้แจ้ง
เมื่อจะไปให้ตรวจดูผู้คน
แล้วพันเทียนชัยตั้งให้นาง
เมื่อจุดไฟให้ระตึกนิกถึงครุ

๑ ครานั้น โฉมนางมณฑาทอง
รับเทียนชัยไม้ซ้ากดับมาพด้น

๑ ครนดังยั้งซึ่งคำหนัก
ใครไม่รู้ว่านางไปแห่งใด
ครนเวดามืดค้ายายาม
นางเยอียงย่องเข้าห้องพด้นทันที
ภาวนาศาถาหนานจริง
ใดเวลายามกว่าไม่เห็นใคร

๑ ครานั้น โฉมเจ้าพลายเพชรนั้น
เป็นทุกข์ใจด้วยอรทัยทั้งสองรา
เราจำจะผ่อนผันฉันใด
มาปดงใจให้เทอเจ้าตักกัน
พอนงนุชเจ้าจุกเทียนชัย
เวदानนเดือมมนต์พทวิ
ค้องเวทดาวท้าวระย้ายับ

หุ้มห่อกายาทงต้องคน
ยังดามแพรงหนทางหว่างถนน
อย่าให้ใครแปลกปนมาดอบคุด
กำรับพลางให้จุกไว้ในที่อยู่
ผิวมาสู่เดรัจฉรรพกัศับพด้น ฯ

คล้ายหมองมดทินฉัน โคกคดีย
ชวนดาวไร่พากันเข้าวงใน ฯ

พร้อมพริกดำอ ๆ บ่าอไพร
ไม่พะวงดงสัยทุกนารี
โฉมงามมณฑาทองผ่องศรี
แล้วโฉมนางนารีจุกเทียนชัย
จนเคดมองค้องจอนจะหดับโหด
เอะผิดใจแล้วดามียังมีมา ฯ

โคกคดีย้อยด้วยรักเป็นหนักหนา
คำดำโกรนซึ่งหึงหวงกัน
ให้คล้ายใจสองร่วมภริมย์ชอญ
นั่งผ่อนผันตริกตราในราตรี
ถึงชื่อคนกระเมตใจให้หมองศรี
ตั้งอันใดไม่มีจะพึงพา
จิตกดับทวนเหเด่นหา

๑ ครานัน^๕พลายเพชรได้ฟัง
นางว่าไรก็ช่างนั่งฟังความ
พลางดำรวดรอนนางอย่างย่อง
ดูบต้องประคองโคมประโคมใจ

๑ ครานัน^๕จึงโคมนางมณฑา
รู้ท่านองว่าต้องซึ่งอาคม
พอเห็นผัวเพ็ดนชมภิรมยา
ว่าหม่อมชาหม่อมมาศวัน
อันสร้อยแก้วเมียหม่อมจอมนาง
ชื่นจิตทั้งจรตักภริยา

๑ ครานัน^๕โคมเจ้าพลาย
ความอาลัยให้คิดผูกพัน
อนิจจาแก้วตามาชักถาม
พี่รักเจ้าเท่าเทียมชีวิต
นวดนางสร้อยแก้วเมียเก่า
มาคราน^๕เกิดพี่จะพันพอน
ว่าพลางแล้วทางประคองนาง
โคมดูรูปนิตคิดต้องใจ

๑ ครานัน^๕ด่าใช้คนสนิท
งามชนเจ้าคนนทรา

ด้วยกำดั่งหลงโหดไม่ได้ถาม
ชมว่าเหมาะเพราะงามทุกอย่างไป
เข้าในห้องนิทราไม่ซ้ำได้
เหมือนอย่างไต้ดอกฟ้าลงมา

ฟังผัวว่ากล่าวความเห็นงามดม
ตำราบุญมัยตั้งไต้ดองมณี
นางได้ทำแล้วทูลถามไปตามที่
น้องเป็นที่สงสัยในวิญญา
รูปร่างผัวพักตร์งามหนักหนา
หม่อมรักใคร่มากกว่าบอกไปพัน ๆ

ฟังภิปรายกดับคิดจิตกระเด็น
แล้วผอนผันตอบความให้งามใจ
โคมงามโยมาคิดผิตผิตด้วย
จึงหวังใจจะมาชิดสนิทนอน
ไม่รักเท่าสร้อยซึ่งตั้งสมร
พระนางอนเมื่อย่าสร้อยเหว้าใจ
ชื่นวางบนตักด้วยรักใคร่
เลยพากันหลับใบในไสยา ฯ

พออาทิตยส่องสว่างกระจ่างหล้า
ต่างหน้าหัวหัดแต่งตัวพัตัน

ทราบข่าวว่าเจ้ามณฑา
 ด้ใจในจิตคิดผูกพัน
 คิดพลางทางตรงไปจากที่
 ครั้นถึงจึงเข้าเฝ้านางพระยา
 กระทบมือฉันทเปิดม่านมองดู
 หน้หม่อมแม่จะผันแปรเป็นอย่างไร

๑ ครานนั้นสร้อยแก้วครั้นได้ฟัง
 ทรตงแค้นจากแท่นที่มา
 เร็วหวาย่าซ่าเลยต้อมึง
 ต้อยตบให้ดังตบลงไป

๑ ครานนั้นอธิปรีชา
 ว่าหิงกันเอามันให้ดินเพลิง
 หยกรงตงท่าผาคาคณม
 ออกนำหน้าพานายจรดี
 สร้อยแก้วพัดกนงบนเตียง
 เจ้าพลายให้กระหนกตกใจ
 ตีมเนตรมองเขม้นเห็นเมียบดอง
 ด้วยเจตมนต์เข้ชัดในททยา
 กระทบบาทร้องตวาดเสียงดัง
 น้อยไปหรือซ่มเหงไม่เกรงใจ

นิตราท้อมหม่อมพลายในห้องนั้น
 จะผายผันไปบอกนายเอาหน้าตา
 เร็วรีดตัดอนจนอนหน้า
 ว่าหม่อมนิตราอยู่กับนางที่ข้างใน
 เห็นนอนอยู่กับมณฑานำรักใคร่
 หรือนิ่งไว้ให้ภัยมาบีทา ๑

แค้นคงเดือดใจให้โทษา
 เรียกอธิปรีชาด้วยทันใด
 ไปช่วยกันหึ่งให้ยกใหญ่
 หม่อมว่าไรกูไม่พักตั้งเกรง ๑

ฟังนายว่าชัดเขมรออกเดินเหียง
 นายสั่งแล้วไม่เกรงผู้ใดมี
 จุกยามากปากอุมหมากเต็มที
 มาถึงที่ปรางค์ของเจ้าห้องใน
 ตังเปรียงเสียงด้นนั้นหอนไหว
 หอนไหวพลกพื้นต้นนิตรา
 ช่างกระไรจาบจ้วงจนเกินหน้า
 แค้นใจอยากใคร่ฆ่าให้บรวดัย
 จะเพียงไว้ในดวงอย่างไรได้
 มึงทำให้ยากแค้นแค้นทิว

ชะเขยเหวออี โธตนจำ
ไล่หัวจากวง^๕ครงน
แม่น^๕ซนอ^๕ยู่^๕ถู^๕กร^๕ม^๕ระ^๕ย่ำ^๕ยั^๕
ซัก^๕ฟ้า^๕พัน^๕ออก^๕ยีน^๕ โด^๕ท^๕ทะ^๕ยาน

๑ คราน^๕น^๕พ^๕ว^๕ก^๕เหล^๕้า^๕ท^๕ำ^๕ว^๕น^๕าง
ต^๕ำ^๕ก^๕น^๕ร^๕อ^๕ง^๕ห^๕ำ^๕ม^๕ไ^๕ม^๕ข^๕ำ^๕ม^๕ำ^๕จ^๕

๑ คราน^๕น^๕โธ^๕ต^๕น^๕จำ^๕ท^๕ุ^๕ก^๕ห^๕น^๕ำ^๕ที่
อ^๕ด^๕ล^๕ด^๕เ^๕ำ^๕น^๕ด^๕พ^๕ัด^๕ว^๕น^๕
ค^๕ร^๕น^๕ด^๕ง^๕ย^๕ง^๕ซ^๕ิง^๕ต^๕ำ^๕ห^๕น^๕ก^๕
จ^๕ำ^๕ม^๕ร^๕บ^๕ด^๕ัง^๕ใ^๕ห^๕ำ^๕ก^๕ว^๕ง^๕ร^๕เ^๕ว^๕ร^๕ำ

๑ คราน^๕น^๕ด^๕ร^๕อ^๕ย^๕แ^๕ก^๕ว^๕ก^๕ถ^๕ย^๕ำ
ไ^๕ม^๕ร^๕ู^๕ท^๕จ^๕ะ^๕ผ^๕อ^๕น^๕ผ^๕ัน^๕ฉ^๕น^๕ค^๕
น^๕ำ^๕ง^๕ร^๕อ^๕น^๕ ร^๕อ^๕ค^๕ โส^๕ก^๕ร^๕ัก^๕ไ^๕ม^๕พ^๕ัก^๕ผ^๕อ^๕
ค^๕ร^๕ง^๕น^๕ต^๕อ^๕ง^๕ว^๕ด^๕ก^๕ช^๕ร^๕เ^๕ย^๕ว^๕อ^๕ก^๕อ^๕ำ
น^๕อ^๕ย^๕ห^๕ร^๕อ^๕น^๕อ^๕ศ^๕ค^๕ร^๕ู^๕ง^๕พ^๕ิ^๕ษ^๕
ห^๕ม^๕อ^๕ม^๕ฝ^๕ว^๕ง^๕ท^๕ล^๕ง^๕ก^๕ถ^๕อ^๕ค^๕น^๕ค^๕
ร^๕ำ^๕ม^๕ำ^๕น^๕ะ^๕คว^๕ำ^๕ด^๕ั^๕ย^๕ค^๕อ^๕ง^๕ก^๕ถ^๕พ^๕ัน
ร^๕ำ^๕ไ^๕ม^๕เ^๕พ^๕ัน^๕อ^๕ง^๕ญ^๕ำ^๕ค^๕ำ
น^๕ำ^๕ง^๕ร^๕บ^๕ร^๕ค^๕จ^๕ก^๕แ^๕ง^๕เ^๕ำ^๕ร^๕อ^๕ง^๕
ค^๕ำ^๕จ^๕น^๕น^๕ะ^๕ห^๕น^๕ห^๕อ^๕บ^๕ด^๕ไ^๕

ร^๕ี^๕บ^๕น^๕ด^๕ค^๕ร^๕ำ^๕ไ^๕บ^๕เ^๕ย^๕จ^๕ำ^๕ก^๕ที่
จ^๕ะ^๕เ^๕ย^๕ง^๕ไ^๕ว^๕ไ^๕น^๕บ^๕ู^๕ร^๕ไ^๕ม^๕ต^๕อ^๕ง^๕ก^๕ำ
ก^๕ุ^๕จะ^๕ใ^๕ห^๕ี^๕พ^๕ร^๕จ^๕ับ^๕ไ^๕บ^๕ร^๕ะ^๕ห^๕ำ^๕
ก^๕ุ^๕จะ^๕เ^๕ล^๕ำ^๕ญ^๕ช^๕ว^๕น^๕ใ^๕ห^๕ี^๕บ^๕ร^๕ร^๕อ^๕ย^๕ ๑

อ^๕อ^๕ก^๕ผล^๕น^๕ผ^๕ด^๕ัน^๕ก^๕ัน^๕ก^๕ำ^๕ง^๕ไ^๕ม^๕ข^๕ำ^๕ไ^๕ค^๕
ว^๕อ^๕น^๕ใ^๕ห^๕ว^๕ร^๕อ^๕ช^๕ว^๕อ^๕ย^๕ำ^๕ข^๕ำ^๕พ^๕ัน ๑

พ^๕ัง^๕ค^๕ร^๕ี^๕บ^๕ร^๕ว^๕น^๕ไ^๕ม^๕ผ^๕อ^๕น^๕ผ^๕ัน
ย^๕อ^๕ค^๕ร^๕ำ^๕พ^๕ำ^๕น^๕ำ^๕ง^๕น^๕น^๕ค^๕อ^๕ด^๕ค^๕ำ
บ^๕อ^๕ก^๕ง^๕ำ^๕ม^๕พ^๕ัก^๕ค^๕ร^๕ผู้^๕ย^๕อ^๕ค^๕เ^๕น^๕ห^๕ำ
ซ^๕ิน^๕อ^๕ย^๕ู่^๕ร^๕ำ^๕ช^๕ว^๕น^๕ต^๕อ^๕ง^๕บ^๕ร^๕ร^๕อ^๕ย^๕ ๑

โศ^๕ก^๕ำ^๕ร^๕ู^๕น^๕ช^๕อ^๕ง^๕ห^๕ม^๕อ^๕ง^๕ไ^๕ห^๕มี
ค^๕ร^๕น^๕ไ^๕ม^๕ไ^๕บ^๕ไ^๕ก^๕ค^๕ง^๕จ^๕ะ^๕ม^๕ร^๕น^๕ำ
บ^๕ิ^๕ม^๕จ^๕ะ^๕ค^๕อ^๕น^๕ค^๕น^๕ต^๕ำ^๕ย^๕ว^๕ำ^๕ด^๕ัง^๕ร^๕ำ^๕
จ^๕ะ^๕ต^๕ร^๕ี^๕ก^๕ต^๕ร^๕ำ^๕แ^๕ก^๕โธ^๕ต^๕น^๕โธ^๕ค^๕
ม^๕ัน^๕ข^๕ำ^๕ง^๕ค^๕ค^๕เบ^๕ย^๕น^๕เบ^๕ย^๕ค^๕เด^๕ย^๕ค^๕ดี
จ^๕ะ^๕เ^๕น^๕ข^๕ำ^๕ร^๕อ^๕ร^๕ำ^๕ม^๕ร^๕น^๕ำ
บ^๕ำ^๕ก^๕บ^๕ัน^๕ไ^๕บ^๕ไ^๕ห^๕ี^๕พ^๕ัน^๕ร^๕ำ^๕เ^๕น^๕ข^๕ำ
จ^๕ะ^๕พ^๕ัง^๕พ^๕ำ^๕พ^๕ัก^๕ผ^๕อ^๕น^๕แ^๕ก^๕ร^๕อ^๕น^๕จ^๕ำ
เด^๕ร^๕ย^๕ม^๕เ^๕จ^๕น^๕ท^๕อ^๕ง^๕แ^๕ด^๕ว^๕ไ^๕ล^๕่^๕ก^๕ง^๕ไ^๕ค^๕
ใ^๕ห^๕ี^๕พ^๕ัน^๕ภ^๕ย^๕ต^๕ำ^๕ม^๕ก^๕ร^๕ร^๕ม^๕ท^๕ำ^๕ม^๕ำ ๑

๑ ความน^๕เจ้าพลายมาตย์กรอง ลูกของน้องสร้อยแก้วนั้นเป็นบ้า
 ตามารครเทียอัญญา ในพารา หวังเดาะห์หาพระเวทพิเศษดี
 พบอาจารย์เป็นดมภารดาอเวียง เห็นพอเพียงการพระเวทพิเศษศรี
 เข้าศึกษาวิชาหลายปี ของดี ๆ เรียนรู้ต่อครูบา
 หายตัวต้องหนทนอาอูช ฤทธิฤทธิ์ด้วยเดชเวทคาถา
 ดำเวจเวทพากเพียรเรียนวิชา บอชมมาเป็นเนรหลายมีนาน
 วันหนึ่งคิดถึงสร้อยแก้วบ้า รู้ว่าเป็นเมียท้าวเจ้าถาดาน
 เหม่นเนตรอยู่ไม่หายวายรำคาญ ไม่แจ้งการจำเหตุภัยอย่างไรกัน
 เชื้อจันฉกปรตผิดประหลาด เราแคล้วคลาดมาได้ถึงไพร่สัตว์
 จะอย่างไรไม่แจ้งแห่งสำคัญ ต้องผ่นผ่นตรองความไปตามการ
 คิดพลางทางจับยามด้ามดา ตามคำราเน่ประจักษ์เป็นหลักฐาน
 รู้แจ้งใจในตำราของอาจารย์ ก็แจ้งการว่าบ้าเกิดราศี
 เราจำใจต้องไปตามข่าว หม่อมบ้าเราเป็นโงะอย่างไร
 คิดพลางทางเนรแต่งอินทรีย์ ดงกฏีร์บรอันไม่นอนใจ
 ดัดคัมมุงตงตรงเข้าเวียง สร้อยนายบายเบียงถึงเชียงใหม่
 ตรงเข้ายังวังพลันทัน ไต่ กลาไคตถึงตำหนักนางงามอน
 แลเห็นดีก้าบ้า ไคกาลัย เอื้ออย่างไร ไคกาลัย ไม่ผ่นผ่น
 เจ้าเนรตามความไปด้วยใจร้อน โยอาจรณสร้อยศรีร่างวงเหงาใจ
 ๑ ความน^๕จึงสร้อยแก้วกัถยา แลเห็นหลานมาปราศรัย
 ที่เคว้าสร้อยค้อยเนมาบรวเทาไป

นางร้องไห้แล้ว โฉมงามเจ้าความพด้น

ตอนที่ ๑๐

หลายบัวคลาหน

๑ ครานันจิงนวดนางสร้อยแก้ว ผ่องแผ้วคล้ายทุกขเป็นสุขได้
กราบบาทารวัดตามผู้ชาญชัย ทักหมองใหม่อารมณ์ค่อยสงบประค
ตูกครงนมเวรกรรมต้องจำจาก มาพลัดพรากจากบรินถนท
จำเพาะเคราะห์ร้ายเมื่อปลายปี มีรูปจะผ่อนผันฉันใด
สมภารพึงเลยนงหัวเราะว่า ว่าดีกาหยิงบิฐังใดไม่
ครงนมเหตเพศภัย กตในยอมมีเจิวดีกา
บิฐังตอผองเจ้าเวาอย่างฉัน คาวอนจะเบงให้เห็นหน้า
คิดพลางแล้วทางท่านจรวัดล ร้องว่าบักจิวกตอฉันใด
อย่าซ้ำจงพานางจร ไปบ่อนเหนือนอนให้หัดบไหล
พอพลบค่ำย่าแ่งอ โนทัย สมภารใหญ่เข้าในกุฎนิทาน
จุตรูปเทียนพด้นพรรษา ภาวนาทางธรรมกรรมฐาน
แ่งจริงดังตั้งศิษย์ตการ ด้วยชาญพระเวทเทศคักกา
อนนอเจ้ากรรมทำกถ เวทมนต์ยาแผดแผดยา
มนรูปขผงแถวตรงตรา ผังใจในบ้ำชาวัดท้ายเวียง
ต้องแกไรอย่าใครรรอ ตักหัวหมอยาแผดคักแปดเตียง
ได้รู้พลางทางท่านเจ้าวัดดาวเวียง ชนบนเตียงผ่อนกายสบายใจ

ไต่ย่นเสียดนาพิภพที่ห้า
 ร้องเรียกหาศิษย์พัฒนทันใด
 รุ่งแจ้งแสงศรีทินกร
 กุญแจหม้อกัญชาปาซี ไกรง
 ด้านศิษย์พึงกษิอาจารย์
 หยิบยามบาตรยาตนาภิอาจารย์
 เทยวบิณฑบาตรยาตราตามหน้าวง
 สายแสงสุริยาไม้ชาติ
 พอดันเช้าตรู่พัฒน์มิทันนาน
 ออกนั่งหน้าหอฉันทันใด
 บอกความตามที่รูปุปรอย
 ว่าเมียน้อยของบ้ำเจ้าเราทำยา
 มันฝังไว้ ในวัดท้ายเวียง
 กุบออกแจ้งด้ามแพรงเป็นดำคัญ
 เราก็จากเวียงเชียงใหม่แล้ว
 ถึงผู้ใดใครจะทำ้าย
 รูปุขอดถามความครั้งนั้นเจียวดีกา
 ซึ่เมียน้อยต่อพลอก่อการ
 ไบราณว่าถ้าหนามยอกตรง
 ต้องแก้แค้นแทนทำให้หน้าใจ

รับรกรของผ้าหาห้าไม้
 เขยอ้ายไปกับอ้ายปาม้าดำโพง
 มุกห้วนอนจนด้ายอ้ายตาย โห่ง
 ตระวันโต้งแล้วยงนอนผ่อนดำราญ
 ดนลานหวาดระดุ้งพุ่งชาน
 รับตลดานมั่งตรงดงกฏ
 ตลตอทองถนฐานย่านฉัด
 กัดบฏอจารย์ดำราญใจ
 ทำนส่งภารไม่รอราอยู่ห้าได้
 ร้องเรียกเจนมาดัยนินเข้ามา
 ไม่กล้าอภัยเคียดคุดมุด่า
 ตรึงตราบนรูปอกคุดมุดกัน
 ทางเจดียงเหนือไปไพรด์ณฑ์
 จะผ่อนผันแก้ ไซทำไม่มี
 คงผ่องแผ้วดั้นทุกขเป็นสุข
 ราวก็ไม่มีตั้งใดพาน
 จงพูดจาให้ประจักษ์เป็นหลักฐาน
 คิดอ่านข่มเหงไม่เกรงใจ
 เอาหนามมันนั้นบ่งจึงจะได้
 ถ้าหาไม่แล้วดีกาจะราวี่ ฯ

๑ ครานน^๕จึง โฉมนางสร้อยแก้ว พังแต่ดวงหมองไม่ส่องศรี
 วันทาจรวัดตาไปทันที เค้าคิดให้พังแต่หลังมา
 แดงบอกจ่าข้าแต่พระคุณเจ้า ช่วยโปรดเกล้าแก้ไขให้หนักหนา
 ถึงทุกขยากรักไม่จากภักดี มวยรีวามิให้ต้องเป็นสองชาย
 สัมภารว่าซักก่อนอย่าร้อนจิต รูปคิดตรึกการประมาณหลาย
 ครงน^๕ฉกาเคราะห์ร้าย แก้ให้หายก็คงตายในเจ็ดวัน
 การครงนเห็นมพอจะเป็นไร งคใจไว้ก่อนค่อยผ่อนผัน
 ต่อดำเร็จเร็จเคราะห์เหมาะครัน จึงช่วยกันแก้ไขเป็นโรมี
 ครานน^๕สร้อยแก้วได้ฟังว่า เคี้ยวอรารุ่นซ้องหมองศรี
 ยาดราดาออกนอกอกฤๅ เราสู้^๕ทของพักด้านงาน
 สร้อยเคี้ยวเผ้าตรอมผลอมชုပ် ผิดรูปค้อยต้องหมองหมาง
 คิดถึงผัวตัวไกลมิได้จ้าง ส่งดารนางหอนให้อาดัยดาญ ฯ
 ๑ ครานน^๕จึง ท่านอุปฮาด ดำมารดฤทซากกล้าหาญ
 เป็นบิดาสร้อยแก้วนางศราญ เขาวมอดย^๕แก่นจันทร์น^๕มารดา
 ทั้งสองได้ครองเมืองลำพูน ไม่เสื่อมสูญวงศ์ลาวชาวบ้า
 ทั้งสองเจ้าดาวชื่อถือดีจ่า เป็นบิดรมารดาสร้อยแก้วน^๕
 ๕ หนักกับเวียงเชียงใหม่มานาน ดำราญปรีดิ์เปรมเกษมสันต์
 ครน^๕ทราบเรื่องราวเจ้าเมืองเชียงใหม่น^๕

บ่อนันอารมณ์ไม่דםประดี

ว่าสร้อยแก้วต้องขบขันปลัดขันธ์
 ต้องลำบากยากแค้นแสนทวิ

ถูกรักเราต้องไปในไพรศรี
 เรา^๕เกิดเชิญเป็นอย่างไร

ทำมีดังอย่างไรโฉมดี
 เดี่ยวแรงเราฝากฝังหวังใจ
 ถึงกระไรบอกเล่าเราสักหน่อย
 ทำเดินเช่นเห็นศักรัน
 ครองนตจะจะได้เห็น
 ไม่เกรงใครคอกออย่าใฝ่มีอดีต

๑ ครานัน โฉมนางแก่นจันทน์
 ได้ฟังความโฉมงามเจ้าพิงการ
 ถูกเราคราวนี้เป็นมีดัง
 กรรม ๆ จะทำมีดังดี
 การครองนตามพานธูระ
 หม่อมเมียน้อยตะบอยร่มดมคะเน
 คึดพลางแล้วทางเขื่อนวาคา
 ถึงอย่างไรเขาก็เป็นเจ้านาย
 เป็นโฉมจึงได้โล้รับ

ทูลขอโทษให้ไปรดเมตตา

๑ ครานันจึงทำนออุปฮาด
 เห็นจริงใจจึงได้พิชมาน
 ให้จัดแจงแต่งเรือแม่ปะ
 ทูลแจ้งแห่งองค์ทรงขรรค์

๑ ครานันเสนาพระยาแมน

๒๕
 ครองอาเพศเกิดเหตุใหญ่
 ทำได้ไม่เกรงข่มเหงกัน
 ก็ไม่น้อยใจคิดคิดกระเด็น
 เหมือนยังพ้อแม่มีนนไม่มี
 กูกเป็นเชือกทหารธานีชัยศรี
 เราก็มองทยาเรียนอาจารย์ ฯ
 จอมขวัญหวาดตะตึงหุ้งข่าน
 จะคิดอ่านฉันทไฉนดี
 ต้องจากวงเขกาเข้าป่าศรี
 เหตุนี้ควักกูอยู่เศ

ถูกเราจะเชษฐนระหนระเห
 หลงเดห์จึงรับให้ฮับฮาย
 ว่าท่านตายยาเพื่ออุณอุณหลาย
 ควรผันผายไปถามตามกัจจา
 ให้ต้องฮับฮายดาวบ่างธา
 แม้นไม่ฟังตั้งว่าจึงคิดการ ฯ
 พังนางนาฏแก่นจันทน์บรรหาร
 ดังธนาถดาวแมนแดนนครรัศ
 กุจะเมื่อเมืองเชียงใหม่มีน
 เจ็ดฉันทก็จะมาถึงธานี ฯ
 ลูกแดนเรื่อพด้นมื่นนม

ถึงข้างนอกห้องบอกแค้นแค้น

จับหัวนรีบนำแห่เสด็จ

อุปฮาดราชวงศ์องค์ไฉน

๑ ครานนพวงดาวบัวช้ำ

มาจ้ดเรือเหนือโคโคไฉน

อุปฮาดอาจองตระหงาจิต

เขียงย่างรอนนางแก่นจันทน์

แล้วรยจับตามกำซาบด้าย

เคจรบรตต่อประจัญพันไพร

แล้วปลุกเด็กวานยาด้วยอาคม

เสด็จพลางทางรอนนวดแก่นจันทน์

รอนดาวดาว โห่สนั่นดิน

ตึกระเซียงพังเสียงเฮฮา

พลบค้าย่ำแสงทินกร

ครันเข้าตรู่ดูริโยอินทัย

พวงดาวพุ่งตำคร่าคร่า

ออกแรงแข่งกล้าเอาบ้านัน

นางพวงดาวนุ่งถุงพุงไม้ตำ

ที่ชอบใจแฉไม่กระพริบตา

ด้ามวันคืนตนมาตะบึง

ให้หยุดยั้งทอศทำหน้าเมืองไป

ให้รบจับนางมาทันโค

ให้หันเสด็จเร่งร่ายฆ่าโค

จะเมือเวียงเชียงใหม่ในวันนี้

ฟังนายว่าทงมอดถอนถ

รอนเดินทอดองค์พระทรงขรรค์

เชือกฤทธิของตัวไม่ถ่วงพัน

ลือคทรวงเครือองสู่อรรณทัณฑ์

ประจูปรายปราบศึกไม่นึกหนี

ผลาญชีวิตคนตายเฉียดหลายพัน

ในอารมณ์จะชิงชัยไม่ไหวหวั่น

ผายผันรีบตรงลงนาวา

แล้วพากันถอยเรือออกจากท่า

เฮโลโห่มาถันไป

พิกนอนชายทางหว่างน้ำไหล

ก็เร่งให้ออกนาวาจากท่าพลัน

แก้มายกถ่ออ่วมขุ่น

เหืองเป็นมันคดสิ้นระลอกกระดกมา

แลเห็นคำต่อผู้ชายชายหน้า

เฮมีดังหยิ่งมาเป็นอย่างไร

ไปตั้งซึ่งเวียงเชียงใหม่

พวงบ่าวไพร่พิกนอนผ่นด้าราญ

๑ ครานันอุปัชฌาจารย์
 รับผิดชอบกายพदनมีทันทน
 อุปชฌากับนางนาฏแก่นจันทน์
 รุนนางลาวกรวดครุเป็นหม่อม
 ครันถ่วงเขายังพระโรงราช
 เชิญให้นั่งแท่นสุวรรณบรรจง คอยเฝ้าฝ่าบาทมงคล พระทรงธรรมมา

๑ ครานันจึงโฉมเจ้าพวยเพชร ถ้าม โมงเศษแต่งกายรับผายผัน
 เยี่ยงอย่างจากปรากฏของห้องสุวรรณ ทรงแสดงออกพระโรงรัตน
 เถนีนอบน้อมพร้อมส่งพร
 ครัดถามราชการงานพารา
 กับแก่นจันทน์นั้นเป็นเมียรัก
 จะมาขอขมาให้การบุญ
 ด้วยเจตมนต์ยังตจจิตตั้ง
 เสดยขอเงินเมืงหน้าไม้พาทิ

๑ ครานันจึงท่านอุปชฌา
 บังคมพาดทางถามข้อความไป
 ด้ร้อยแก้วดูกร้อยน้อยนั้น
 ขอพระองค์ทรงเขื่อนอาทิ
 นอดนางด้ร้อยแก้วดูกร้อยน้อย
 เป็นโฉนโยค้องรับอับประมาณ

จะชนเฝ้าท้าวดำรงราชฐาน
 ล้อมเกรงของานเสร็จพदनทันที
 ผายผันกรวยกรวาทันจากที่
 ถ้วนทาสีอำมาตย์ญาติวงศ์
 เห็นฝ่าบาทพร้อมพรังคังประดังค
 จอมดวงยมธรวอดล่าวอดว่า
 แลแล้วเดมาพบเจ้าเมืองลำพูน
 คงประจักษ์ว่าเรากรวัดจูน
 เขอกดับชุ่นเคืองแก่นแฉ่นทวิ
 กำดั่งมัวหมองไม้เืองศรี
 พระภูมิเกลียดคั้งไม้หวังใจ ฯ

องอาฤทธิจะมีไหน
 เหตุภัยอย่างไรพระภูมิ
 จากเขตคันเขียงใหม่สู่ไพรศรี
 เดาคับออกความไปตามการ
 ค้ำค้ำยดาร์พัดไม้จักจ้าน
 มีเหตุการณังจงเจ้าให้เข้าใจ ฯ

๑ ครานันพดายเพชรฤทธิรงค์
 ฤทธิโรช โกรธแค้นแน่นใจ
 กัดข้อความลามยุงถึงกรุงศรี
 เอยเจือคองคอกใจในอุรา

๑ ครานันอุปฮาดอาของค์
 พยักหน้าดำมิมิทันนาน
 พร้อมทั้งอำมาตย์ญาติวงศ์
 ลงเรือแม่ปะพัดฉวน
 ร้องบอกให้ออกเรือพลัน
 ตีฆ้องก้องมาในวาร
 ดำวันครึ่งก็ถึงพระนคร
 คิดอ่านทำศึกกรีกการ
 มั่นกับกูได้คู่ฤทธิกัน
 เรากษัตริย์เจ้าเวทวิเศษศักดิ์
 เฝ้ายแรงเราหมายเข้าด้ามภักดิ์
 ลูกของเรารักเท่ากับชีวิต
 เมื่อรบเอาสร้อยแก้วแล้วด้วยญา
 ถึงอย่างไรจะใคร่รักภักดิ์
 ประเดียนกตมิมิโทษา
 นีหรือชดด้ยข้อถือใจ
 พอเวลาจันรุ่งพรุ่งนี้

พ้องคู้อุปฮาดหวาดไหว
 คิดใคร่ฟันฟาดด้วยศาสตรา
 คงจะมีโทษภัยใหญ่หนักหนา
 เมินหน้าไม้ตรึงผูกตัดทาน ๑
 กับโฉมยงร้อนใจตั้งไฟเผาญ
 ต่างกราบกรานแล้วลาออกมาพลัน
 รีบตรงมาทำสถานัน
 บ่ายแสงสุริยันทันที
 เฝ้ายงันพวกลาวให้อิงมี
 เร่งฉีพายพลันทันการ
 ชวนเมียบทจรผู้สดาน
 รบราญลอบเข้าเผาบุรี
 ใครพาดฟาดฟันให้เป็นผี
 ลองต่อตีเชียงใหม่ให้ดำคัญ
 จนด่านักในวังวังสระศรี
 ผู้พาขวัญนิยนาเข้าธานี
 ไม่โกรธาเห็นห่างนางหนี
 ไม่รำคิพ้องพานประการใด
 ขับไล่ลูกข้าจากเชียงใหม่
 ที่ผูกไว้ด้าระพัดเสียดัจจา
 เราจะหาคนตีออกอาดำ

ที่เข้าใจได้เป็นครูวิชา
พลบค่ำแสดพระสุริย์
เข้างงในไถยาไม่ซ้ำพัตน์

ตริกตราสงครามให้งามครัน
ดองศรีเหน้อยอ่อนผ่อนผัน
ก็พากันม้อยหลวมฉิว ๆ

๑ ครานันเจ้าเงรมาดัยกรอง

อยู่กับสร้อยแก้วม้าใจ
คอยสืบข่าวราวเรื่องเมืองเชียงใหม่ ไม่เห็นใครบอกกล่าวข่าวขวัญ
แค้นมากกว่าสืบห้าวัน
จำเราจะต้องโคลงคลา
หลัดถัดคัตตวงพงไพร
คิดพลางแล้วทางเงรน้อย
ว่าเราไม่ควรอาศัยวัดวา
ตัดเกาะข้ามทะเลเมฆาทอง
เจ็ดวันคืนเดินบนเนินไป

หม่นหมองเตรียมตมอารมณ์ใหม่
นับก็ได้สืบเวลาทีวาทัน
เจ้าเงรนั้นตริกตรองทำนองใน
พำน้ำจากเวียงเชียงใหม่
รีบไปดำพูนพระพารา
กล่าวด้วยบอกเล่ากับเจ้าบ้า
ตริกตรารีบร้อนตั้งญจรไป
หมายมุ่งพาราเคยอาศัย
คงจะได้ถึงนิเวศ์ขอบเขตคัน ฯ

๑ ครานันสร้อยแก้วกัถยา

ที่รอนโรก โสภเสรั้าค้อยเบาครัน
นางตอบว่าทว่าตแล้ว
แมนตลอครอดถึงซึ่งพารา
อย่าซ้ำเลยไปลาท่านสมภาร
จะได้จากวัดวาเข้าบ้าน

ฟังเงรว่าปรีดีเปรมเกษมสันต์
หมายใจผายผันเมืองมิตา
หลานแก้วจะอาธำพำน้ำ
ใต้ตริกตราคิดอ่านการดำคัญ
สุริย์ฉานพลบค่ำวนนพน
พากันให้ถึงซึ่งธานี ฯ

๑ ครานน^๕เนรน้อยได้ฟังว่า
ชวนดีกำบ้าออกนอกกฎ
ครนดงจงวันทาอาจารย์
กรรมจะต้องตาคุณตาไป
ตั้งบ้ำเดีร์จรรพแต่กดับหลัง
ค้ำวณนุกษัตได้เวลา

๑ ครานน^๕อาจารย์สมภารดา
ตอบด้อยว่าเนรน้อยจะครวไต
ต้องรอรบรัคเหตุเภทพาด
รับไปให้ดงซ่งพารา

๑ ครานน^๕เจ้าเนรกับคุณบ้ำ
จากกฎรับรณดณาน
จักแจงแต่งของดำรของพด้น
เดีร์จรรพดับพด้นทันเวลา
ออกจากวัดใหญ่ท้ายนิเวศ
เดินลัดคัตทางมากกลางดง
เดียงเดือดัดจัวจับบาทจกถาดกตุ้ม
เทียงยนิเบ็งเว็งร้องคะนองไป
เนรพลายร้ายเวทของอาจ
กถัวมนคัตตจิตวิทยา
เดียงดงค่างบ่างระนึผีพราย

รับหมคองครองผ้ารมันขมิ
จรดีรับรอนไม่นอนใจ
เนรน้อยกล่าวดำรแดงใจ
ยังเวียงชัยดำพูนพระพารา
มายังกฎที่สุธา
จะยาดรากลดับหลังยังเวียงชัย ฯ
ฟังกล่าวยินดีจะมีไหน
ระวงภัยในทางกลางพนา
ในชานเขาเขินเนินบ้ำ
เม้น้อยู้อ้าจะเกิดเหตุเภทพาด ฯ
กราบดาดสมภารครูผู้บรรหาร
ดูรียนานก็จวนจะด้นชยา
เดีร์จรรพมากเหลือเดือผ้า
ดูรียากัพอย่ำพดมค้ำดง
เข้ดู้เขตบ้ำไม้โพระหง
มุงตรงเข้ทางกลางโพ
จากดุ่มทุมเว็งว่าในบ้ำใหญ่
นางคกใจสยของพองโตมา
เดือชยาคไม้หาญผ่านหน้า
พบบ้ำดัดดิงขรชนคอนเคิน
แรงร้ายชวน โขมคชน โขคเชน

พอแต่เห็นเจ้าเงรบนชายเนิน
 เงรหาญชาญเลิศประเสริฐฤทธิ์
 เบ้าเวทเพศผีหนึชอกชอน
 ข้ามไรตเขาเขินเคินตะบึง
 ดาวเคดอนเคือนคับดับเมฆ
 เฝียงวิทคนกร้องคนองแซ่
 โฉมเจ้าเงรมาดัยก็ ไคลคลา
 ครันถึงชายทางกลางดอน
 เก็บม่ม่วงพวงมะตูกุลกะไฟ
 เจ็ดวันคืนเดินเนินทาง
 ไม่เคยเดินในเนินพนาจา
 ผิวเคยผุดผ่องต้องแตกดม
 นางสร้อยเค้รำ ไคกรัระกำใจ
 แต้นบมาออกหาวันครึ่ง
 พากันเข้าไปในพระบุรี

๑๐ ครานนอุปฮาดราชวงศ์
 พาสร้อยแก้วผู้บำมาพัตัน
 กับผัวนางดวงดวงกันออกตุล
 ปราศรัยไต่ถามตามคดี
 ต้องรับเจ้าราชวงศ์ดวงเวียง
 จงเด้าให้พ่อแจ้งแห่งดำคัญ

ฝึกเคินย่องอย่างขวางทางจร
 เข้าชิตผีร้ายไถ่ถึงขร
 แฉ้วรับจรมมาในทางกลางคีรี
 คินหนึ่งพันเขตบุรีคีรี
 พระสร้อยก็ส่งว่างกระจ่างตา
 จอแจพามหุ่ออกดู่บ้า
 พาม้าเดินคองคองอนอกใจ
 หอมขจรบุหงาในบ้ำใหญ่
 กินไปตามทางสร้างอุรา
 ดั่งด่ารนางสร้อยแก้วเด่นหา
 บาทาขอบบวงระบมไป
 กัดบระทมมัวคล้าคำใหม่
 ผอมผ่ายผิตรูปชูปกาย
 กัดถึงดำพูนกรุงคีรี
 ดู่ทมนเทียรวิเชียรพลัน ฯ
 ครันเห็นองค์เงรน้อยเกษมด้นด
 นางแก่นจันทน์ดมถวิลยนิ
 เข้ารับบุตรเชิญหลานชนหนึ่งที่
 ว่าเคิมทีเหตุภัยอย่างไรงัน
 เจ้าเชียงใหม่โกกรช โทษภัยนั้น
 โฉมนั้นจึงพบประดบเงร ฯ

- ๑ ครานน^๕สร้อยแก้วกัทยา   ตอบว่าข้าฉวางตั้งกรวางเรน
 แช้หู^๕รุ^๕ทุกคนจนเจน   ทราบถึงเงรมาตามกัจจา
 บุญของฉน^๕มัน^๕ได้^๕พบ^๕ห^๕ต^๕าน   หา^๕ไม่^๕จะ^๕ช^๕าน^๕เท^๕ย^๕ว^๕เช^๕อ^๕ช^๕่า
 เพราะ^๕จ^๕อม^๕เว^๕ียง^๕เช^๕ียง^๕ใหม่^๕ไม่^๕เม^๕ต^๕ตา   เ^๕ฉ^๕น^๕หา^๕เว^๕ย^๕น^๕อ^๕ย^๕ก^๕ด^๕ย^๕ใจ
 มัน^๕หา^๕คร^๕ผู้^๕ร^๕ุก^๕ด^๕เ^๕ถ^๕   ทำ^๕เ^๕ฉ^๕น^๕ห^๕ร^๕้อย^๕แ^๕ป^๕ด^๕ย^๕า^๕แ^๕ด^๕ได้^๕
 ผ^๕ว^๕ห^๕ด^๕ง^๕ร^๕ม^๕ไม่^๕ส^๕ม^๕ป^๕ระ^๕ค^๕ิ^๕จ^๕   เ^๕ห^๕ม^๕เ^๕ฉ^๕น^๕บ^๕ั^๕ไ^๕บ^๕ี^๕ช^๕อ^๕บ^๕ก^๕ด^๕พัน^๕ค^๕ำ^๕ร^๕า
 ล^๕ุก^๕น^๕หา^๕มี^๕ผ^๕ิด^๕ไม่^๕   ทำ^๕ง^๕ใหม่^๕ง^๕เ^๕ฉ^๕น^๕จะ^๕เร^๕น^๕ช^๕่า
 พิ^๕โร^๕ช^๕ใจ^๕ค^๕ัง^๕ไฟ^๕เ^๕า^๕อ^๕ุ^๕ร^๕า   ช^๕ัก^๕ค^๕ำ^๕ส^๕ด^๕ร^๕า^๕จ^๕ะ^๕พ^๕ัน^๕ให้^๕บ^๕ร^๕ว^๕ธ^๕ย^๕
 น^๕ี^๕หา^๕ก^๕ว^๕ำ^๕ทำ^๕ง^๕น^๕าง^๕ช^๕ว^๕าง^๕หน้า^๕   หา^๕ไม่^๕ร^๕ู้^๕ฉ^๕ว^๕ะ^๕ด^๕ก^๕ษ^๕ย^๕
 แ^๕ด^๕ว^๕ได้^๕ข^๕ับ^๕ให้^๕ล^๕ุก^๕ก^๕ด^๕บ^๕จาก^๕เว^๕ียง^๕ช^๕ย^๕   เ^๕ห^๕ม^๕ได้^๕เ^๕เม^๕ต^๕ตา^๕ไป^๕ร^๕ด^๕ป^๕ร^๕า^๕น^๕ี
 บุญ^๕คุณ^๕แ^๕น^๕ร^๕ห^๕ต^๕าน^๕หา^๕ญ^๕ไป^๕ร^๕ับ^๕   หา^๕ไม่^๕ค^๕ับ^๕ช^๕ี^๕ว^๕า^๕ด^๕ม^๕ร^๕า^๕ค^๕เป็น^๕ผ^๕ี
 ล^๕ุก^๕เห็น^๕ใจ^๕แ^๕ด^๕ว^๕ำ^๕ใจ^๕ของ^๕เ^๕ห^๕ฉ^๕ด^๕   ค^๕ร^๕ง^๕น^๕ทำ^๕ได้^๕ไม่^๕ได้^๕ไ^๕ย^๕ ฯ
- ๑ คราน^๕น^๕อ^๕ุ^๕เ^๕า^๕ด^๕เม^๕ือง^๕ฉ^๕ำ^๕พ^๕ูน^๕   พ^๕ัง^๕ล^๕ุก^๕ฉ^๕ำ^๕ว^๕ท^๕ล^๕ให้^๕ห^๕ม^๕ง^๕ใหม่^๕
 คุณ^๕พิ^๕โร^๕ช^๕โก^๕ร^๕ช^๕ค^๕ัน^๕น^๕ำ^๕ใจ^๕   ฉ^๕ำ^๕บ^๕ี^๕ด^๕ัง^๕ห^๕ย^๕ัง^๕โค^๕ก^๕บ^๕ย^๕ี^๕
 เ^๕ย^๕แ^๕ร^๕ง^๕เร^๕า^๕น^๕บ^๕หน้า^๕ฉ^๕ำ^๕เจ้า^๕ห^๕ว^๕   เ^๕ย^๕ฉ^๕ว^๕น^๕ช^๕ว^๕ท^๕ร^๕ย^๕ค^๕ำ^๕อ^๕ศ^๕ฐ^๕
 ด^๕ัง^๕ช^๕ว^๕ช^๕ำ^๕ด^๕ัง^๕มา^๕ให้^๕ก^๕บ^๕ก^๕ู   ช^๕ำ^๕ระ^๕ค^๕ุ^๕เท^๕จ^๕จ^๕ร^๕ง^๕ท^๕ก^๕ด^๕ัง^๕ฉ^๕ัน^๕
 น^๕ี^๕ทำ^๕เ^๕ฉ^๕น^๕เช^๕น^๕ล^๕ุก^๕ไม่^๕มี^๕พ^๕ื่อ   เ^๕ว^๕า^๕ไป^๕ง^๕อ^๕ด^๕ัง^๕ใน^๕โ^๕ศ^๕ว^๕ร^๕ร^๕ย^๕
 ก^๕ด^๕บ^๕จ^๕อง^๕ห^๕อง^๕ไม่^๕ป^๕อง^๕ค^๕อ^๕บ^๕จ^๕ำ^๕น^๕ร^๕ร^๕จ^๕   จ^๕ะ^๕เ^๕ห^๕า^๕ม^๕ัน^๕ได้^๕ไ^๕ย^๕ทำ^๕ไม่^๕มี
 ฉ^๕ำ^๕พ^๕ด^๕าง^๕ท^๕าง^๕ล^๕ก^๕ช^๕น^๕ห^๕ย^๕ก^๕ร^๕ง^๕   ด^๕ัง^๕ฉ^๕ม^๕อ^๕ด^๕ัง^๕ห^๕ม^๕ค^๕ร^๕บ^๕น^๕ก^๕ู^๕
 ช^๕ะ^๕เช^๕ย^๕เ^๕ห^๕ย^๕บ^๕ย^๕น^๕ห^๕าน^๕ค^๕น^๕ค^๕ิ   ก^๕ู^๕ก^๕มี^๕ว^๕ช^๕ย^๕าก^๕ฉ^๕ำ^๕น^๕ร^๕ร^๕จ^๕

ต้องเอาให้เรียงใหม่ถ่มจมน
 หมุ่มสาวราวพ่อแม่แก่ชรา
 ๑ ครานน^๕แก่นจันทน์พังผัว
 ร้องห้ามไปว่าอย่างไรภักดา
 การครองจะตีเจ้าพลายเพชร
 จะครองจิตคิดอ่านประการใด
 ๑ ครานน^๕เจ้าเงินมาดัยกรอง
 ยมพลางทางตอบวาจา
 คิ้วหลานก็ราญพระเวท
 จะอาธาดา โทมโรมัญญ
 กัดอะไรกับอ้ายสองพลาย
 เกณฑ์พวกเราเอาไฟได้พารา
 แต่การจะตีเมืองเรื่อน^๕
 บอกเล่าข่าวอาจารย์ชาญชัย
 สมนึกเชิญให้ตั้งเสียดจากพระ
 ครองเวียงเชียงใหม่ ให้รัชชาญ
 การพระเวททุก^๕ก็เคียดจะเหาะ
 ขอพระองค์ตำรังซึ่งพารา
 พังหลานปานได้แก้วมณี
 หลานยาจะอาธาดออกซึ่งชัย
 เออเช่น^๕นี้คันทนาฟ้ามีหลาน

ตีระตมเวียงชัยอย่าไหวหวั่น
 ฟาดฟันเดียวให้ยับลงกับตา ๗
 เมามัวหมกมุ่นอุทโทษา
 ต้องตรึงตราส่งครามให้จามใจ
 คงไม่เสร็จศึกใหญ่ตงไปได้
 จึงจะได้ดำเร็จเจตนา ๗
 พังต้องกษัตริย์มันด้า
 ว่าตรึงตราการทงนตครัน
 มนต์วิเศษเรียนว่าจามน
 ฟาดฟันให้ยับอัปรา
 ถึงยกย้ายรบวันประจัญหน้า
 จับมีคมมาฆ่าฟันให้บรรลัย
 หลานจะจรดีไปวัดใหญ่
 ท่านคงปลงใจช่วยคิดการ
 ดัดระดัดชากกล้าหาญ
 เหมือนอาจารย์จิดครวิวิชา
 ดีเหมาะกว่าจิดนงตั้งพันกว่า
 อย่าตรึงตราอาวรณ์ให้ร้อนใจ
 ตอบวาทีเงินน้อยหาช้าไม่
 ตีเรียงใหม่ครองนเห็นศครัน
 ทำการของตัวอย่ากลัวพรัน

ซึ่งรวิดาอาจารย์ชาญฉกรรจ์
ตัวของเนรทเป็นศิษย์หา
จงแดงให้แจ้งประกายใจ

๑ ครานนัง โฉมเจ้าเนรน้อย
ว่าท่านครูรู้เวทวิเศษครัน
หายตัวต้องหนกนฮาอุ
ผูกพยนต์เรียกฝนทองมไฟ
ถึงตัวหลานก็ชาญฤทธิ์
เรียนรู้ออกรูปากดำครัน
การครองนครนจะวีรออยู่ธา
หลานยาจะลาจากเวียงชัย
ว่าพลางทางเนรมาดัยกรอง
ต้น โขขเคียวเทียวตรงเข้าตงคาน
พินยานบ้านตำบลชนบท
พลบค่ำย่ำแสงอ โฉนทัย
เจ็ดวันคืนคืนไม่หยุดหย่อน
ตรงเข้าสู่อุฎีด้วยปรีดา
คืนนอนแล้วจรดง่าน
เสร็จแล้วจากท่าธาตัย
หมกของครองรตกับกายา
เยอຍ່ของสู່ห้องท่านสมภาร

ท่านดำคัญฤทธากรด้อย่างไร
เรียนวิชาตักขังได้ถึงไท
ตาจะใคร่ฟังจริงทุกสิ่งอัน ฯ
กล่าวด้อยตามจริงทุกสิ่งสรรพ
ชำระพันทำได้คังหมายใจ
ขงยุทธแค้นคตาคไม่หวาดไหว
ใช้ได้ภูตพรายมีหลายพรรณ
พระเวทมีเกรียงไกรใหญ่มหันต์
ชำระพันทำได้คังใจหมาย
จะฉวางามันคงไม่ดงดัย
กลับไปวัดจวหาอาจารย์
จากห้องปราสาททราฐฐาน
ตัดยานทิวทุ่งมุ่งไป
เดียดลคเข้าป่าไม่ซ้ำได้
ดำราญใจพักนอนผ่อนอุรา
ถึงนครเชียงใหม่ด้วยใจกล้า
วันอุราม่อนกายสบายใจ
ดำราญเดินทุกขเป็นสุขได้
ตรงเข้าในกุฎีที่ดำราญ
แต่ก็ยาศราจากรถดาน
ถึงอาจารย์กราบงามลงดำมที่ ฯ

๑ ครานันจงท่านสมภารครู
 ดุนทรวอนถามตามวาที
 พาบ้ำกตาโคดไปสูญ
 ยายตาเจ้าว่ามาเป็นอย่างไร

๑ ครานันจงโถมเจ้าเงรน้อย
 แดงเด่ามุดเค้ากตีพัน
 ดีบห้าจันตั้นเค้นเนินบ้ำ
 ยายตาทราบความทราบอ้วย
 แม้นมิทศแทนได้ว่าไร่ชราย
 จะยกพลเข้าปัดันพระบุรี
 จับตัวต้องพลายเจ้านายเวียง
 การจะสมทบออกกรบรบ
 แม้นสมนี้ก็จะให้ถืออกครของเวียง
 ท่านก็มีฤทธิ์โกรไธยชาญ

๑ ครานันอาจารย์สมภารลาว
 เห็นชัดต้นจนวนยากมากเต็มที
 ซึ่งจะตีเชียงใหม่ใหญ่หนักหนา
 อันพลายเพชรพลายบัวตัวชาญชัย
 หน่อเนื้อเชื้อชาติในราชฐาน
 พากเพียรเรียนร่ำตำรา
 แต่ครั้งพลายประจำนามพ่อขุนโกร

แต่ดูเห็นเงรเกษมศรี
 เค้นตงพงพีเป็นอย่างไร
 ถึงนครลำพูนหรือหาไม่
 บอกให้เราแจ้งแห่งสำคัญ ๆ
 พังถ้อยปรีดิ์เปรมเกษมสันต์
 กระทบนินพาบ้ำกตาโคด
 ถึงพาราเจียนเป็นศัพธลปได้
 ท่านให้โกรชคันแค้นทวิ
 ถึงชีวิตปิติตวายตงเป็นผี
 ต่อดีเชียงใหม่ให้ยับ
 ดิบเสียงแล้วประจานเขาชวานดับ
 ท่านให้กดับมาหาพระอาจารย์
 ชูเสดียงพนักงากดำหาญ
 เป็นอาจารย์เวียงเวทวิเศษดี ๆ
 พังข่าวครกตรองให้หมองศรี
 แด้วมีวาจาออกว่าไป
 กาดร้างหน้าแต่ถักนินทาคิดไม่
 เขาคักถักถักฤทธิ์โกรเลื่องดีชธา
 วงศ์ทหารอาจารย์ได้ศึกษา
 เวทวิชาเชี่ยวชาญชานาญครัน
 ไปโรมวิสัยเกษมสันต์

ตัวขุนไกรนั้นหรือหรือพลายจัน
 พ่อเขาเด่าเรียนนิชาติ
 ท่านแถววิชาจารย์ผู้ชาญชัย
 เป็นบัณฑิตรากัดกร่างร้าย
 พ่อจวนพลบพบพลายหนีมา
 เข้าใกล้กร่างเฉียดคอชาติ
 เมื่อเจ้าพลายจะวายซึ่งชีวิต
 จงจิตคิดใคร่ให้กับบุตร
 ขุนไกรไปพบศัพพรวิชัย
 ตลตจจนหลวงแผนแผ่นดินนิท
 พลายเพชรพลายบัวตัวฤทธา
 จับฮ้ายพลายยงลงโทษา
 แต่พี่น้องรองมันประจัญบาน
 เมื่อครั้งนั้นเกรงจึงเป็นขบถ
 มันจับได้ได้คุกทุกขุรา
 เณรเขี่ยเฉยก่อนค่อยผ่อนคิด
 ใจเรือด่วนได้ไปเช่นนั้น
 ฮักจอมเมืองดำพุนตาเจ้า
 ก็แต่งมขุมชานจูงงานใจ
 ฮยาคุเยียงอย่างหยาบฮ้ายหาบโพด
 งามโง่มาแต่ยังตั้งแต่บ้า
 คำว่าว่าข้า ๆ ค่อยศรีภักตรา

อยู่ดูพรรณเห็นคุกเป็นทุกข์ใจ
 โพล่หนีดับดับกลับมาได้
 ผูกพยนต์ตามไปด้วยเตธา
 ผืนผายพวยยามติดตามฆ่า
 ที่ป่าศาลเดี่ยวเมืองสุพรรณ
 ชีวาคมก็ถึงซึ่งฮาตัญญ
 เขียนเลขยันต์เป็นอักษรด้วยวิธอันใจ
 แลนลุดเจตนาฆ่าตาไหล
 ได้เรียนไว้ต่อเนื่องกันเนื่องมา
 ฮวยฤทธิ์ให้หมื่นโวยใจกล้า
 มิตามันฮ้ายโวยชัยชาญ
 กับสร้อยฟ้าสั่งให้ไปประหาร
 ยังไม่ทานฝีมือที่ฮือฮา
 ทวยศเรียงใหม่ใจกล้า
 กัดเขาฆ่าหนีไปเสียไกลครัน
 พลงผิตลงชีวาจะฮาตัญญ
 ไม่ทันตริภักตราของทำนองใน
 มัดเมหาหารูสิ่งใดไม่
 เช่นนี้ไซ้ให้ลากขึงล่าอะพา
 จะได้พัร้าสองเล่มงามตามโบราณ

เณรมาลัยได้ฟังอาจารย์เฒ่า
 ไม่ค่อยดีรอนหน้าอยู่ช้านาน
 วันทาสาออกนอกกุฏิ
 เปิดองผ้าในอุรารำคาญใจ
 คอยฟังอาจารย์สั่งการครู
 ดักเมื่อใดจะได้ โฉลกดี

แดงเง่าคิดขบบริหาร
 กัดัวอาจารย์คำทอเล่นพอใจ
 มายังที่พักร้อนผ่อนอาศัย
 อาจารย์ได้สั่งสอนผ่อนท้อ
 จะดูสอบสอนให้ถนัด
 คิดตีเรียงใหม่ให้ดำราญ ฯ

๑ ครานี้จะกล่าวถึงพลายเพชร
 ต้องเดินที่เล่ห์หลอนมนาน
 ถนอมนวดชอนแอบแนบชิด
 ครั้นทราบความโหมงามที่หนักจร
 ไครหวารักพาไปดำพูน
 พ่อแม่มั่นพากันมาเวียงชัย
 ตูเกียดซึ่งไม่หวังดีวาทต่อ
 มั่นพิโรธโกรธใจไม่ไปมา
 ต้องตรึงตราหาอุบายใช้เล่ห์กล
 ถ้าวะได้ไหนเลยจะเป็นการ
 คิดพลางแต่จทางเขื่องย่าง
 เข้าที่ตรงสอดกรงเครื่องฮาไฟ
 ออกนึ่งยังท้องพระโรงราช
 หมอบราบกราบงามด้ามครว

ไม่สร้างเสร็จจนตรากดำหาญ
 รักรางปานชีวิตมัจจะชาครอน
 จุมพิตเจ้าโถมโถมสมร
 อูระร้อนบ่ວจิดตั้งพิษไฟ
 ให้ทุลธำตราบิดาได้
 ขอรภัยสร้อยแก้วผู้แวงตา
 เพราะไม่พอใจจะเห็นหน้า
 คงตรึงตราต่อฤทธิ์เป็นจิตพาด
 คิดอ่านการประจัญประจัญผลาญ
 ต้องประหารชีวิตให้บรรลัย
 จากปรางค์รัตนาไม่ช้าได้
 เสร็จพลันทันใดก็ยาตรา
 อ้ามาคย่ดาวหลายซ้ายขวา
 คอยฟังบัญชาพระทรงชัย ฯ

๑ ครานันจึงโฉมเจ้าดาวเรือง เห็นพร้อมเพียงเงาทั้งน้อยใหญ่
 ทำอาการปานพิโรธโกรธใจ รับผิดชอบให้หาพระยาแมนแดนคำพา
 ด้ระเซียเหวี่ยงเจ้าเมืองดำพูน ต้องเชื่อมสัญญาดินญาติราชเจ้าข้า
 ดันมีแต่ไม่มีบรรณามา ทักทำอะไรทรมายศ
 เมื่อก่อนนชนครืออยุธยา มั่นกตถัททยาเป็นขบถ
 จอมกระษัตริย์รัตติยวงศ์ทรงยศ ต้องเด็กทศโยชามาจับมัน
 ครงนมมมช้อตอเราณ ต้องล้างชีวิตให้อาตม
 ลูกเมียญาติวงศ์พงศ์พันธุ์ จับมันมาฆ่าอย่าช้าที
 ถ่าชำระเป็นสัตย์คตศิระ ชินละไว้ไม่ได้จะโพ่หนึ
 ใหนักงชายพลายบัวคตติ ยกโยธรีมไปอย่าได้ช้า
 เกณฑ์พวกชานดาวดักเก้าพัน ด้อมนิเวศเขตคณให้แน่นหนา
 กองหน้าเพี้ยกงานชาญคักตา คุมโยชาดำพันให้ทันการ
 เงินทองเชื่อมผ้าดาระพัก เร่งจัดให้ทันเราบรรหาร
 พอดูกษัตริ์ชอาอย่าชำนาน ออกจากย่านเชียงใหม่รีบไคดคลา
 ด้งเด็จแด้งเด็จ.ชาในที่ นารีแควดล้อมอยู่พร้อมหน้า
 ชันบานดำราญในอุรา เฒ่น่ามณฑาอยู่ห้องใน ฯ
 ๑ ครานันคำพาพระยาแมน ลูกแด้งออกมาไม่ช้าได้
 ทยคณังยงคำดาหน้าเวียงชัย ด้งบัวโพ่เกณท์ระตมกรมฉง
 ให้เต็มย่นเขียนหมายรายบัญชี คองตรามีประทับตามรับด้ง
 บอกเวรเกณท์ม้ามาประคัง ช้างพังร้อยเชือกเดือกเอามา
 พลรบครบถันกระบองนพด ทุกคนไทยดาวดาดำ

คงทนแคว้นดลาคำสดตรา
 บัดบั้งมิให้ต้องซึ่งกายา
 จับโพรงแก้วออกยื่นหน้าปรางค์ชัย แด่คุณพลไกรระดานตา
 แหงนุเมฆฉายในอากาศ
 เป็นสุขบรรณบินผันผยของมา
 ให้คงตามนามนาคตำราทัพ
 ทรงพลายนารายณ์ฤทธิไกร
 ทวยหาญรณานลาจลาจลให้ต้น
 ยกออกนอกเมืองเมืองนอง
 สู้รบหิมฉวีมาชัย
 พอกทัพจับมั่นคานศิลา
 ช้ายบั๊กดาวจวงครองก็รื่องหา
 บ้างเก็บผักหักพินต้นไป
 บ้างก็ว่าเสโตให้ร้อง
 พอเบียงบ้ายชายแต่งสุริยง
 เจ้าพลายถึงนายหมวดตงดี
 ยิงปืนครนครนเป็นสัญญาณ
 ๑ ครานนนายค่านชานเวียง
 ตะโกนก็ร้องเรียกเพี้ยกวาน
 เป็นมีดังหยงโคบไค้ผู้
 ดันดาวกรงพุ่งคำตัวดำคัญ

อาวุธมาดักแดนออกแน่นไป
 ถึงถูกมาดักก็หากดัวไม่
 โอภาสรัศมีต้องศรีเจ้า
 จับจิกนาคาแคว้นดลาคิด
 เสร็จจรพรพยาตราหาช้ำไม่
 แต่พอได้ฤกษ์พลันให้ต้นช้อง
 เสียงต้นครนครนกรีกกักก้อง
 ชำมทิวแถวทองทุ่งนามา
 ถึงสัตว์วิ่งกรวดดาวฉ่า
 ยิงเด็ช้างกลางบ่าต้นไป
 เต้านาซึ่งยางริมทางใหญ่
 ทิ้งโล่กระแตกจับแย้ตั้ง
 เต็มตรองคอกแห่งเป็นเบี่ยงผง
 เย็นดงรอน ๆ อ่อนอุรา
 ให้หยุดโยชทั้งซ้ายขวา
 ให้โยชพักร้อนผ่อนตำราญ ๆ
 ดังเสียงถึงหน้าทาดาน
 กรมการบ้านบ่าใครมาพด้น
 ก็ตรูจู้จับกับรัน
 มันบยยังปืนเสียงครนคราน

มากมายไม่น้อยหลายร้อยคน   หดกั้นร่ำร่ำหน้าค่าน
ครั้นจะเข้าเฝ้าทรง देख ทั่วเหตุการณ์

จำจะต้องล้มทบเข่าบรรลู่
จับอ้ายดาวเวียงเสียงทอมน
คิดพลางแฉ่งทาง ให้ตีฆ้อง
ทอคำบดชนท่งหลายอันฉายมา
เพี้ยแวงนายค่านชาญชัย
ปลุกเด็กเดชรันต์กัณฑ์
ฮ่านคาถาทาน้ำมันกันฮาวุธ
ปลุกตัวด้วยหัวใจถึงโตน
ด้วยเคระพระเวทวิเศษศรี
ลงจากบ้านนายค่านบริบัต
ได้ฤกษ์ตัดข้อมก้องก๊ก
ออกจากค่านบ้านบ้ำพากัน
ครั้นถึงจึงให้หยดกองทัพ
หวังจะดูให้รู้แจ้งกัจจา
กุมโพเป็นนายกำกับ
จะรบจับท้าวเจ้าเวียงชัย
ร้องว่าเสียเหยย ใครเป็นนายทัพ
จะประด่งคี่ตั้งโคโตนนา

กลัวจะพลาดกรวด โกรธลงโทษทัณฑ์
ก๊กศิษย์มีครูดูอ้ายอัน
โรมรันฝีมือให้ดื้อซา
บ้ำวร้องพอดดาวชาวบ้านบ้ำ
ถือศาสดราไม่น้อยหลายร้อยคน
เข้าในท้องหับดับถัน
มกคจับคาบเคยปราบโจร
ฮุกตุดตุดชนเผ่นตั้งคั้นโชน
เอาหัวโตนเจ้าเปรียงแฉ่งเหวียงพิศ
กายเฉยเฉยไม่เมื่อยขัด
ให้จัตโยธาไม่ซ้ำพถัน
ฮักทกพอดดาวฉนวนัน
คั้นคั้นเดินกระบวนดองมา
คังคับพอดโกรช้ายชวา
พอดแลเห็นเพี้ยกล้าเข้าทันโค
กรวดากกองทัพเมืองเชียงใหม่
เพี้ยแวงแจ้งใจก็โกรธา
กจะจับตัวมันมัดตัดเกล้า
จึงยกมาติดค่านชานเวียงชัย ฯ

๑ ครานันเพยกถ้าพระยาตาก ไต่ฟังข่าวโกรธใจตั้งไฟไหม้
 ร้องควาคว่าอายชาติทอกรชาวไพร จะบรรลัยยังไม่รู้ทำคุณแกลน
 ยังมีมือพวกเจ้าตากทั้งนั้น กุจะพันเสี้ยให้ยับนับแสน
 ถ้ารักตัวกตัญญูวางออย่าขวางแค้น จงรีบแค้นหักใบให้ไกลตา ฯ

๑ ครานันเพยแวงครันแจ้งความ ตั้งไฟตามลูกไล่ไหม้บ้า
 โมโหหุนหุนใจไปมา ร้องตั้งโยธาด้วยทันใด
 เร็วเข้าพวกเราตะลุมบอน เข้าพันฟอนรบราชยาธาได้
 ใครจะตีมีฝีมือดีอ.เพียงไร ดองให้เห็นดี ศัญกันดักที่ ฯ

๑ ครานันโยธารักษาค่าน ดนตาม โดดทะลึ่งยังมี
 หยกรงค์ท้าวาวี ทรูตรูมกันประจัญบาน
 ดาวเวียงเสียงให้สนั่นดิน พากันรบรบคอค่าน
 แต่ละคนคงทนเขี้ยวชาญ รอนราญรับรອງอ่องไว
 ฉาดนับับเปรียงเพียงหัน ตีพันกันล้มตายทั้งนายไพร
 ชาวค่านก็หาญชาญซึ้งซึ้ง พวกเขียงใหม่ก็รบคอคักคา
 ทั้งต้องข้างต่างชุดมนูฉิ่ง ถูกเตะล้มกถึงหัวเราเราว่า
 อยู่ยงคงทนมนต์วิชา แกล้วกล้าอาอาของทงเงใจ
 ดาวเวียงคีเปรียงเข้าแฉกหน้า ชาวค่านน้อยกว่าสู้ไม่ได้
 ก็แตกวันยันยับกลับไป บุกรไ่ว่ผ่าตงหลงทางเดิน ฯ

๑ ครานันนายค่านชาญชัย เข้าใกล้พื้นผางไม่ห่างเหิน
 ต้องดาวชาวทัพยับเขิน ได้เกินดวงแค้นแค้นมา ฯ

๑ ครานนเพยกดารนหน้าทพ ชักคาบรับพอนว่าแล้วทำท่า
 เพยแวงกแกวงค์คำดตรามา ไกรชาชัคคั่นแค้นทวิ
 ทงต้องข้างต่างหาญรานรอน พันพอนผางผิงฮิงมิ
 ฉาดฉับรับรองคดองค์ ราวไม่พลาดท่าคำดตรา
 เพยแวงแกดงท่าเดียดพิ เพยกล้าราวประจัญหน้า
 พันฉับตั้งฉาดพาดตรา ปรกกายฉ่าไม่เข้าท้ายของโย
 เพยแวงแวงหันพันเพยกล้า ปรกกายฉ่ายเป็ด่าหาเข้าไม่
 ทงต้องข้างต่างจงเข้าซึ่งชัย มิได้พ่ายแพ้แก่ฝีมือ ฯ
 ๑ ครานนพลายบัวดงด้า ช้มาทศกรมคำรามทือ
 มองเขม้นเห็นนายด่านชาญฝีมือ อ้ายตัวดิ้ออยู่ยงค้ำคำดตรา
 แค้นนักกรกมาเข้าฝ่าพัน หุหน่นหมายมาดพิชชาญมา
 เพยแวงกแกวงค์คำดตรา รบราพลายบัวดงดี
 อ่อนใจมิได้ทนทาน ไคคทะยานจากที่รบหลบหนี
 ชาวด่านอดหม่านฉิ่งเป็นดังคด พลายบัวดีแตกยับจับครอบครว
 ท้เรารู้รบแล้วหลบหนี มัคกายือตลุตแล้วถูกหัว
 ทลุกลูกเด็กนอชโยให้ปล้อยตัว ต้ครอบครวมันแหลถนแตกมา ฯ
 ๑ ครานนเพยแวงผู้นายด่าน ดนदानบุกคองพงมี
 จับได้พาชกรขมา พอเจดามคค่างด่าพุน
 รับเข้าไปเผื่ออุปฮาด คอแค้นแทบขาดใจคับสูญ
 ยกมือประนมกมเกด่าเด่าเค่ามุด ร้อยน้อขอรอทุกคคัพถัน
 อ้ายพอกพลายบัวดงเพยกล้า ยกโยธาจากองทัพถันจับขัน

ล้วนดาวเรียงเรียงใหม่ใจฉกรรจ์ ดักห้าพันมีเหตุดังเกตตา
 ข้อยน้อยกล่าวถ้อยได้ถาม มั่นแจ้งความเคืองชุนุน โทษา
 ว่าพระองค์ดำรงพระพารา ตรึงตราทรมยศคัคคิ
 จะรบรบจับฆ่าให้สาหัส กำจัดคนพาดดำรงาญจิต
 ขอยนบยนาหาญคัคคิ ไม่กลัวชีวิตจะมรณา
 เขารบรอตต่อบัน ผู้คนทั้งหลายตายหนักหนา
 ขอยผู้เดียวเคียดชังเอ๋ยปรา ต้องหนีมาเผ่าองค์พระทรงขรรค์
 ๑ ครานนจึงท่านอุปฮาด พังอำมาตย์ทุกจรงทกลงดรรพ์
 ดุนพิโรธโกรธใจตั้งไฟก่ดบิ งามบ่บ่บ่ช้ายคนคัคคิ
 เกิดมาเป็นคนไม่พ้นตาย จะวางวายก็เพราะกรรมนำถึง
 ไม่เกรงใครคอกว่าวิสามี ขอคิดข่มเหงไม่เกรงใจ
 ว่าพลางทางรบจับพระแดง ชนกวัดแก่งจวางดาบกำซาบสาย
 เป็นตาบคัมฮาคมฝังผมพราย เด่นนายหมอบด้อยของพอง โดมา
 ๑ ครานนแก่นจันทน์ผู้มียรัก ร้อนทรวงงามพัศตรเป็นหนักหนา
 เห็นผัวกรวดใจในอุรา เข้าขวางหน้ากล่าวความไปตามการ
 ช้าก่อนผอนคิดให้จงด อย่ายังมีกรวดกราดฉาดฉาน
 จะรบรอนบ้องกันประจัญบาน ต้องคิดอ่านตรองความให้งามใจ
 ให้เด่นาชนมาแต่ดกำรบ ถือสารดับฝันผายท้ายเชิงใหม่
 ราชณาอาจารย์ผู้ชาญชัย กับเนรมาดย์ให้เข้ามา
 จะได้คิดอ่านการสงคราม ปราบปรามนายทัพจับฆ่า
 คืดพลางนางตั้งแค้นพระยา ให้กะเกณฑ์โยชาด้วยทันไต

๕
ชนรายรอบรอบคอบประตูเมือง
ทุกหมู่หมุดกดกดขันกันไป

๑ ครานันจันทานอุปฮาด
คิดอ่านเขียนส่งรศุนทรวอน
เจ้าจตุรพรแล้วพับได้ซอง
อย่าซ้ำพากันพราจจากเขตกัน
ให้ถึงอาจารย์สมภารดาว
อย่าอ้งออดส่งหนังสือให้ โดยดี

ให้ครบเครื่องคำสั่งตราอย่าซ้ำได้
ผู้ใดใครอย่าเห็นแก่หัดับนอน ฯ

พังนางนางจูเมียรักหยุกพักผ่อน
มิได้นอนใจนานการดำคัญ
แล้วร้องเรียกหาเงาตั้น
สายฝนไปเรียงใหม่ในวัน
บอกเจ้าความทงมวดให้ด้วนดี
ตามมีดำราถึงอาจารย์ ฯ

ศึกเมืองลำพูน

๕ ๕
 ๑ ครานนเพยกวานชนานฮ้าย
 รับดาออกมานอกทวาร
 เริงรคจตุกพา
 โดดชนหลังม้าแล้วพากัน
 พอลวดลายฉัตรหัตถ์วันรอน
 ดันเวศ์เข้าเขตวัดมา
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ครนดงจรงงลงวันทา
 ว่าพาราอาเพศเหตุสำคัญ

๕ ๕
 ๑ ครานนจึงทามดมภารดาว
 รับดาร์คดีอันควยเร็วรา
 กับแก่นจันทน์ภรรยา
 เจ้าเชียงใหม่หน้าใจอาของ
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ตคามชานบุรี บับัน
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 บตัน โยชิตยกมา
 ๕ ๕ ๕ ๕ ๕
 ขอยนโมมฤทธา
 แม่นดำเร้จเร้จหวังตั้งใจ

กราบไหว้ค้ำับแล้วจับดาร์
 ดั่งกรบ่าอฆ่าไม้ฆ่าพด้น
 เสน่เร็วใจไม้พร
 หวดตะบันตักทางทุ่งรับมุงมา
 ถึงนครเชียงใหม่ด้วยใจกล้า
 ๕
 ชนกุฎีหลวงตาดมภารพด้น
 แล้วตั้งดาร์ามิฆมัน
 ๕
 กระเมนนันทานให้ถือหนังสือมา ฯ

ฟังด่าวงนงกตกประหม่า
 ในดาร์ว่าอุปชาศราชวงศ์
 ๕
 ครองธานีลำพูนเรื่องระหง
 ๕
 กะเถนเจ้าจ้ตุงค์แล้วยกมา
 ๕
 ฆ่าคนดัมตายวายตั้งซาร์
 ๕
 เข้าด้อมพาราด้วยทัณฑ์
 ๕
 ขอเชิญรวิศราช้วยแก้ว
 ๕
 ดำพูนเวียงชัยดำราญบาน ฯ

๑ ครานันอาจารย์สมภารใหญ่ ครันได้ทราบยุบตุนผู้ชำระ
 โกรธแค้นแน่นใจคังไฟกาล น้อยหรือหาญข่มเหงไม่เกรงใจ
 เชื้อศวมเวทวิชา แกล้วกล้าหากดื้อผู้ใดไม่
 เทยว้าวรานพาดขังโอหังใจ จะเอาใจมันโยอ้ายคนพาด
 เป็นเจ้านายใหญ่นักประจักษ์จิต คดหรือคิกทรดักขณทำหักหาญ
 ไม่ดำรงคงตั้งเป็นชัฏชาญ เทยอรุกรานบ้านเมืองให้เคืองใจ
 กูจะต้องตองฤทธิชู้ดักหน เวทมนต์มันจะมีค้เพียงไหน
 คึดพลงทางเรียกเนรมาดัย เข้าไปเด่าแจงแห่งดำคัญ
 ครงนมคักกตคนคร จะราวรอนชิงชัยไหนนั้น
 ยายตามีดำรามาพถัน คักประชิดคิตขันเขาเดมา
 แล็ดตั้งจคหมายให้เนร เองเห็นอย่างไรจงเร่งว่า
 อย่านอนใจไว้ให้เนนเกินเวลา พวราจะยับอ้ประมาณ ฯ

๑ ครานันจึง โนมเจ้าเนรพลาย รับเอาจดหมายมาค้ออ่าน
 พอทราบเรื่องเคืองใจคังไฟกาล กราบบาทอาจารย์ค้อยทันใด
 พระบุรีมีเหตุเภทพาน จะรอท่าช้านานอย่างไรได้
 ผมขอลาารวังตาไปชิงชัย ช่าตาตเรียงใหม่ให้มรณา
 ช้าก่อนผ่อนคึดเกิดอ้ายเนร อย่าทำเช่นมูทะลุตุบ้ำ
 การจะรบรอต่อคักตา ไครหวาฤทธิค้เพียงใด
 ปอกกด้วยไล่ปากยากเดียงว่า อย่าโทษาเช่นนี้หาดีไม่

คำวนนฤกษทอชานอนใจ
 ฝนดาวขาวเจียงเจียงใหม่
 อ้ายพลายเพชรพลายบัวควด
 เองเร่งคิดอ่านเขียนสารตอบ
 ดั่งให้ทนายท้อถอมมา

๑ ครานนเนรมาดัยครนไต้พัง
 จคหมายลายลักษณะตามภักดี
 พอเดรัจสรพรแล้วพิบสนิกพัตน
 แล้วกำกับทนายผันผายไป

๒ ครานนเพยกวานชานดาว
 จากภูษิวัดตาไม่เข้าพัตน
 จากเจียงเจียงใหม่มีได้นาน
 ศนยงรุ่งมุงมาพนาดิย
 รมเขาไปเฝ้าอุปฮาด
 แล้วถวายสาราไม่เข้าที

๓ ครานนจ้งท่านอุปฮาด
 รมหนังสือที่ถือเอามา
 ในสาราว่าท่านสมภารดาว
 รมบริจค้แจงคกแต่งการ
 จะคิดอ่านฝนดาวเจ้าดาวเจียงใหม่
 คำวนนยายตาอย่าปรารภ

ทำกระไรปัดนกายศูถักที
 เอาให้ย่อยยับดงกับที่
 ครนจะตองยับอปรา
 ให้สนชอบด้อยค่าที่ว่า
 กัดไปพาราในจันนี้ ฯ
 สมหวังตั้งใจเข้าในที
 ดั่งท้าวเจ้าบุรีศูยรอนใจ
 ดั่งให้ท่านเสนาไม่เข้าได้
 อย่าให้ใครทราบสารการดำคัญฯ
 ก้มเกล้าแล้วรับหนังสือ
 พากันชนม้รับคลาไคด
 รมดัดคตบ้านผ่านทุ่งใหญ่
 พอสว่างแสงอโณทัยถึงบุรี
 ทูตบาทเจ้าเมืองผู้เรืองศรี
 ตามที่เนรมมีจคหมายมา ฯ
 กับนางนาฏแก่นจันท์เด่นหา
 คัดสาราอ่านควมไปตามการ
 รมรู้ข่าวถึงหนาทอยู่ฉาดฉาน
 คิดอ่านเตรียมตองทงครบ
 เสียให้สัญญาหายตายเป็นศัพ
 จะสมทบทัพมาไม่เข้าพัตน ฯ

๑ ครานันจึงท่านอุปฮาด
ครันได้ฟังดารศรีมีดำคัญ
จัดแจงแต่งเครื่องไว้สำหรับ
ตั้งให้นายหมวดตรวจตรา

๑ ครานันจึงท่านอาจารย์
พอเบี่ยงบายชายแดงอ โฉนทัย
ทำปากอุบอุบกระซิบบอก
แล้วจัดแจงแต่งศาลเพียงตา

๑ ครานันด้ามเนรครันได้ฟัง
รับออกนอกกุฎีถนถน
ผู้กรวดแล้วมีตเป็นรูปคน
แล้วปลุกศาลเพียงตาไม่ช้าพ่น
บอกความตามสั่งได้ทั้งต้น
จัดแจงแต่งเสว็จดำเสว็จการ

๑ ครานันพระอาจารย์ผู้ชาญเวท พังเหตุเนรแจ้งแดงไร
รับห่มคองจากห้องด้วยเร็วใจ
ครันดงซึ่งที่พลการ
พอฤกษ์คฤถวนศวรเวธา
ชุมนุมเทวดาจบครบด้ามหน
ภูตพรายทั้งหลายมามากมี

กับนางนาฏผู้เป็นเมียหลวงนั้น
ก็พากันยินดีแค้นปรีดา
คอยรับพระอาจารย์เฝ้ามองกล้า
พัก่อนโยธาดำราญใจ ๑

จะทำการหาญชกศึกใหญ่
ร้องเรียกเนรมาดยนั้นเข้ามา
เอกรับออกหลังวัดไปเกี่ยวหญ้า
เครื่องยาพล่ามบัตรพล ไบศรีการ ๑

หลวงตาตั้งแค้นดูเกษมด้านดี
ไม่ช้านานเกี่ยวหญ้าได้มาพ่น
ต่างตนถืออาวูรกำมัน
เสว็จดำรพัตรงมาหาอาจารย์
เชิญจากถันกุฎีที่ถนถน
เชิญท่านอาจารย์รับศาลาโคด ๑

ศาลาโคดลงกุฎีแค้นปรีดา
ท่านอาจารย์มั่งมั่ง โฉมนัสสา
จุรุษุบเทียนบูชาด้วยบัตรพล
อ่านมนต์มัจฉัมประชุมผี
ยังมีชกให้เป็น โกลา

๕ ครนเด็กรักรพแล้วจับชาวต่างชด หุ่นทมดเรียงรายทงซ้ายขวา
 กตบักถายตนเป็นคนถือคำสดตรา แกล้วกล้าอาจของทะนงใจ
 พดหุ่นอุณจึงเป็นดังคดี อิงมีอุตตุคหาหยุดไม่
 ๕ สัมภารชดชาวต่างรกระหน้าไป ให้ปราวใจมีค่าท้ออาจของ
 หุ่นจ้งจ้งตงท่าง่าอาจอุช แลวกัทรุดตงนั่งให้ดวงใจประดังค์
 ๕ สัมภารดำมารดอาจองค์ เด็กผ้างงเจ้าคาบพระคาธา
 ขวางไปไม่ช้าเสียงอึงมี มัดใจนกกถายเป็นอาธา
 ๕ อิงร้องเรึงคนองกายา ท่านสัมภารโกลดคาเข้าจับมัน
 อาธา โดดเต็มแผ่นทะยาน หีบเครื่องอาณพานหน้าเอามาพด้น
 ๕ เขาบ้งเหียนด้อมกรวมมัน รัคกระด้นผูกม้าไม้ช่าท
 ๕ บ้งเหียนหาพุดาวระย้าโยน ทงเบาะ โกลนเด็กรักรทงมอดถันถ
 ๕ ท่านสัมภารจ้งร่ามาภูฏี อิงมีเรียกเงรด้วยทันโต
 ๕ ให้บริบรัดจัดแจงแต่งตน ดอดด้อมมงคดหาช่าไม้
 ๕ แล้วปลุกเด็กเลขยันต์กันภัย เด็กรักรแฉ้วตั้งให้เนรยาตรา
 ๕ เจ้าไปก่อนผ่อนคิดให้จ้งดี ตั้งค้ายชายชานให้แน่นหนา
 ๕ พอพลบค้ำย้าแฉ้วสร้อยา เราจจะยาตราทัพผีมเป็นพรด
 ๕ ได้ฤกษ์แล้วจ้งเด็กเป็นกองใจ โดดโผนเรียงรายด้อมค้ำย้าปลด้น
 ๕ ถึงมันจะรบรบไม่อับจน ช่าโยชรีพรดให้บรรดัย ๆ

๑ ครานันจ้งโคมเจ้าเนรน้อย

ครนพั่งถ้อยพระอาจารย์ท่านชานไซ

จับตามเคยปราวอรินภัย

คธาโกลมุงตรงดงภูฏี

ครนถึงยงซ่งค้ำดเพียงตา

พดหุ่่นวุ่นว้างเป็นดังคดี

คักท่งมุงตรงเขาดงรัง

รอน ๆ อ่อนแ่งสร้อยัน

ให้หุ่่นคยงตงกายรายทัพ

บ้างถือพดของกระบองตั้นเป็นหล่นมา พักโยธาคอยถ้ำท่านอาจารย์ฯ

๑ ครานนจ้งท่านเจ้าบุรี

ถูจากทตใจใครจะปาน

รับเนรหถานผู้ตงานบนแท่นรัตน์

เป็นโฉนโยอาจารย์ชาญศกคา

เจ้าเนรว่าเวลาพดบค้ำก่อน

มาพรงพร้อมล้อมรุกเขาคฤคดี

๑ ครานนท่านเจ้าดำพูนดาว

ชวนหถานดำราญฤทัยครัน

โพ่นายรายล้อมทอชอบเขต

ครนพดบค้ายาแ่งพระสร้อย

๑ ครานนจ้งท่านถ่มภารครู

พอมิตมัวทอทองโพยมมาน

จักแจงหมเหล้าเข้าป่าช้า

อีกทงชาวคอกคอกมาตี

ชนชมาจชธาเด็กประเดวีรัฐศรี

พอได้ฤกษ์ยกโยธาจากวัดพดัน

มากระท่งแนวบำพนาตั้นท์

ถึงเขตคั้นดำพูนพระพารา

ค้งคัมขรดมนพดหุ่่นหญ้า

แต่เห็นโยธีของเนรหถาน

ดนดานมาประทภัยยังพดบพลา

แล้วเออนอรรถได้ถามข้อความว่า

ท่านไม่มาคอกหรือหถานจนบ้านัน

ท่านจะจรยตราโยธาผี

คอยอยู่นเกิดไม่ช้าคงมาพดัน ฯ

พังกถ่าวปรีดเปรมเกษมตั้นตี

หุ่่นคยงมอณพันพดบพลาหน้าชาน

ต้งนประเภทดาวต้งนถ้วนตี

ของมตรจพดอนชกาต ฯ

นึ่งอยู่นอกกุฎีหน้าวิหาร

ท่านถ่มภารถ่มถวดถั่นยนิตี

ยาพด้าทงมวดถ้วนตี

เครืองบิทรพดบคยงเดวีจดำเว็จพดัน

แกว้งเรียกด้านศิษย์เคยขีดใช้
ให้จัดแจงแต่งทบัตถ์พดลัน

คุชรูปเทียนไสยไหว้เทวา
ทุกห้วยผาป่ากว้างทางบุรี

๑ ครานนภุตพรายหลายชนิด
ร่อนรนต์อ้อมมนต์ของหลดวงตา
บ้างแถบต้นปลัดตาคุนากัด
บ้างแหกออกเด็ดคกแดงไป
กินเหล้าเมาออกโผง
ที่ดำแดงแดงฤทธิพิงดาว
ซีกทองอาดกษณเทศกตถ์ทช
ครนตอ้อมมนต์ร่อนรนต์อักษ
รับเครื่องสังเอยแล้วเคยไป
เลือกเอาที่ฝึกถ้าฤทธาครัน
ยังเหลือแต่มีคำจกถ้าด้กห้าพัน
กองหน้ากองหลังตั้งมีกกา
ต้องมือต่างถือศีลตรา
พอพลบค้าย่ำแสงพระสุริย์
ท่านสมภาร โอมอ่านคาถา
กริ่งๆ กระบั้งดังกระโร
เอิกเริกให้เด็ก โยชาผี

เขี่ยซ้ายแบกกับซ้ายไปซ้ายบน
พร้อมกันเครื่องยาพดลันบรรดามี
แล้ว โอมอ่านมนตราเรียกภูตผี
ให้มาที่พิธีของขริ้วตา ฯ

ถึงสถิตไกรกตรอกตามชอกผา
ต่างวิ่งมาสู่ตมุนุ่นวายไป
ด้ายหัวผมตกกลงปกไหล่
เข้ามาในพิธีที่ดำราญ
กระโดดโหยงท่าท่ากดำหาญ
สูงตระหง่านเทียมเท่าเขาคีรี
ถึงสถิตรักษาทุกหน้าท
ออกจากที่ป่าซารบมาพดลัน
ดมภารใหญ่บริศเปรมเกษมสันต์
นอกจากนั้นขับไล่ให้โคตคตา
จัดสรรเป็นกระบองถันหน้า
ซ้ายขวานายหมวดตรวจโยชิ
แหดนหลาวมีนผาดฉัน
ให้เด็กโยชิด้วยทันใด
ปลุกอาวูเชร์เจ้าเจ็ดคาบใหญ่
แต่พอได้ฤกษ์พดลันทันเวลา
อ้อมแห่หอมพร้อมหน้า

จากวัดเวียงเชียงใหม่โคตคดา
ครนดงซ่งดำพูนขาน

ทัพผิ่นอุ่นวายเข้าปกัน

๑ ครานนังจิงโถมเจ้าพลายบัว

กล้าหาญชาญเดชเวทวิชา

พรังพร้อมด้อมรอบขอมกัน

พลบค่าย้าแดงพระสุริย์

๑ ครานนลาวไพร่ทไนเมือง

อุปฮาดอาจองค์ทรงกักดา

แต่เห็นทัพเวียงเชียงใหม่

ดงค่ายรายทางหว่างดงตาน

ฮัดอนงนังกตกประหม่า

ครนดงยงซ่งพระเจียงชัย

บัตน โยชเมืองเชียงใหม่

ดงค่ายรายทางหว่างดงตาน

๑ ครานนังจิงท่านอุปฮาด

บอกเนรหาดานอาจารย์ผู้ร่วมใจ

จะฮอกรบรอกคฤทธิ

นิมนต์ครูผู้อาจารย์ชาญฤทธิ์

๑ ครานนอาจารย์สมภารดาว

ตอบว่าอาตมาจะชิงชัย

ดัดทุ่งมุ่งมาด้วยเร็วพด้น

ให้หยุดโยชดงมัน

พลชั้นรชานให้เป็นโกดดา ๑

ตีครวด้านยับจับคนฆ่า

รับยกโยชเข้าบุรี

ให้หยุดยงดงมันดงกับท

โยชทงหมวกคอยตวจตรา ๑

คอยเรื่องพังข่าวในราวป่า

ใช้ให้มาฮอดแถมตเหตุการณ

ยกมาโกดบุรีนทรดินฐาน

ฮอดหม่านพอกถางฮอดถางไป

จิงว่าบุกพงเข้างใหญ่

ก็เข้าไปแจ้งความตามเหตุการณ

มาถึงซ่งโกดราชฐาน

จะโปรตปรานเป็นประการสดานโต ๑

กรวดกราดพลายบัวหากดัวไม่

ว่าทัพใหญ่ยกมาถึงขาน

หรือจะคิดดงมันได้ โฉนนี้

ตริกตรองความตามที่จริงชัย ๑

ได้พังข่าวไม่คิดพริ่นทอนใจ

เจริญพรจะร้อนใจทำไม่มี

ธรรมคาโยธา^๕ต้น^๕ทง^๕น
 คอง^๕ตริก^๕ตรา^๕หา^๕ถูก^๕ษ^๕ประ^๕เด^๕ริ^๕ฐ^๕ติ^๕
 ถ้า^๕มั่น^๕ว่า^๕พารา^๕อัน^๕ตรา^๕ย^๕
 ษ^๕อน^๕น^๕อ^๕ยา^๕พร^๕น^๕ใน^๕พร^๕ท^๕ัย^๕

๑ คราน^๕นี้^๕ท่าน^๕เจ้า^๕เมือง^๕ไค^๕พัง^๕
 หาง^๕หาย^๕ค^๕ตาย^๕ระ^๕ทม^๕ต^๕รม^๕อ^๕ธา^๕
 แล^๕ว^๕เรีย^๕ก^๕บ^๕่า^๕ว^๕อ^๕าย^๕เ^๕ก^๕า^๕บ^๕อ^๕าย^๕พ^๕อง^๕
 น^๕ง^๕ว^๕ิน^๕ก^๕ิน^๕พ^๕ลา^๕ง^๕พ^๕อ^๕ด^๕ร^๕า^๕ง^๕ใจ^๕

๑ คราน^๕นี้^๕ท่าน^๕อา^๕จ^๕าร^๕ย^๕ส^๕ม^๕ภ^๕า^๕ร^๕ค^๕ร^๕ู^๕ น^๕ง^๕ค^๕ุ^๕ฎ^๕ก^๕ษ^๕พ^๕า^๕เว^๕ด^๕า^๕น^๕ัน^๕
 จ^๕น^๕ต^๕ก^๕ค^๕ัน^๕เค^๕อ^๕น^๕ด^๕อ^๕ว^๕าง^๕ค^๕ัง^๕ก^๕ด^๕าง^๕ว^๕ัน^๕
 เ^๕เห็น^๕เม^๕ฆ^๕น^๕าย^๕เบ^๕็น^๕น^๕าร^๕า^๕ย^๕ณ^๕ี^๕ส^๕กร^๕
 ส^๕ม^๕ถ^๕ว^๕ิต^๕ย^๕ิน^๕ค^๕ี^๕แ^๕ด^๕น^๕ป^๕รี^๕คา^๕
 เ^๕อง^๕ย^๕ก^๕ท^๕ห^๕ุ่น^๕ห^๕ม^๕น^๕ป^๕ระ^๕จ^๕ัญ^๕
 ต^๕า^๕จะ^๕ย^๕ก^๕โย^๕ช^๕เ^๕ก^๕ท^๕มี^๕พ^๕าด^๕
 ม^๕ั่น^๕เด^๕ียง^๕บ^๕ิน^๕ค^๕ว^๕ิน^๕ค^๕ว^๕น^๕ย^๕ิง^๕ด^๕ัญ^๕ญา^๕
 พ^๕ร^๕ัง^๕พ^๕ร^๕อ^๕ม^๕ด^๕อ^๕ม^๕ร^๕ุก^๕เ^๕า^๕ค^๕ด^๕ก^๕ค^๕ี^๕

๑ คราน^๕นี้^๕จ^๕ิง^๕โ^๕ม^๕เจ้า^๕เ^๕น^๕ร^๕น^๕อ^๕ย^๕
 ด^๕ูก^๕ร^๕า^๕ก^๕ด^๕ง^๕จ^๕า^๕ก^๕พ^๕ด^๕บ^๕พ^๕ลา^๕ธ^๕ัย^๕
 ษ^๕อ^๕ให้^๕ไ^๕ช^๕ย^๕ะ^๕ช^๕น^๕ะ^๕พ^๕าด^๕
 เ^๕น^๕ร^๕บ^๕ั^๕พ^๕ร^๕จ^๕ร^๕ด^๕ง^๕บ^๕ัน^๕ไ^๕ค^๕พ^๕ด^๕ัน

จะ^๕ผ^๕าย^๕ผ^๕ัน^๕ร^๕บ^๕ด^๕ู^๕ก^๕ั^๕ร^๕ุง^๕ค^๕รี^๕
 จ^๕ิง^๕จ^๕ะ^๕มี^๕ไ^๕ช^๕ย^๕ะ^๕ช^๕น^๕ะ^๕ภ^๕ัย^๕
 อ^๕า^๕ค^๕ม^๕าย^๕อ^๕ม^๕ต^๕าย^๕ท^๕า^๕น^๕ก^๕ี^๕ไ^๕ด้^๕
 จ^๕ะ^๕ช^๕ิง^๕ช^๕ัย^๕ไ^๕ว^๕ี^๕ช^๕ือ^๕ให้^๕ด^๕้อ^๕ธา^๕ ฯ

ค^๕ุ^๕ณ^๕ต^๕า^๕ด^๕า^๕ว^๕ก^๕ล^๕่า^๕จ^๕ริง^๕จ^๕ัง^๕ค^๕ัง^๕ว^๕่า^๕
 น^๕ิ^๕ม^๕น^๕ค^๕์^๕ท^๕า^๕น^๕ฉ^๕ัน^๕น^๕ำ^๕ร^๕า^๕ด^๕ำ^๕ร^๕า^๕ญ^๕ไ^๕จ^๕
 ให้^๕ต^๕ัก^๕ค^๕ว^๕ง^๕เ^๕ล^๕้า^๕เ^๕ม^๕มา^๕เ^๕ด^๕ิม^๕โ^๕ห^๕
 เ^๕ส^๕น^๕า^๕น^๕อ^๕ย^๕โ^๕ห^๕เ^๕้า^๕พ^๕ร^๕อ^๕ม^๕ก^๕ัน^๕ ฯ

น^๕ัง^๕ค^๕ุ^๕ฎ^๕ก^๕ษ^๕พ^๕า^๕เว^๕ด^๕า^๕น^๕ัน^๕
 แ^๕ด^๕ง^๕จ^๕ัน^๕ท^๕ร^๕จ^๕ับ^๕แ^๕จ^๕ัง^๕ก^๕ระ^๕จ^๕าง^๕ต^๕a
 เ^๕า^๕ร^๕า^๕น^๕ร^๕อ^๕ญ^๕ร^๕บ^๕ย^๕ก^๕ษ^๕น^๕ัก^๕ห^๕น^๕a
 เ^๕ร^๕ี^๕ก^๕เ^๕น^๕ร^๕มา^๕ด^๕ัง^๕พ^๕ด^๕น^๕ม^๕ิ^๕ท^๕ัน^๕น^๕า^๕
 ผ^๕าย^๕ผ^๕ัน^๕ไป^๕ต^๕ิ^๕ท^๕ิ^๕ค^๕ิ^๕อ^๕ธ^๕า^๕
 ค^๕อ^๕ย^๕ร^๕า^๕ญ^๕ร^๕อ^๕น^๕ร^๕บ^๕ร^๕อ^๕ย^๕ู่^๕ห^๕ร^๕ดี^๕
 ให้^๕ให้^๕ส^๕า^๕ม^๕ค^๕ร^๕า^๕ช^๕น^๕ช^๕ิง^๕มี^๕
 โ^๕จ^๕ม^๕ต^๕ี^๕ค^๕ำ^๕ย^๕ต^๕ัง^๕ให้^๕พ^๕ัง^๕ไป^๕ ฯ

ไ^๕ด้^๕พ^๕ัง^๕ด^๕ั^๕อ^๕ย^๕ส^๕ม^๕ภ^๕า^๕ร^๕า^๕จ^๕าร^๕ย^๕โ^๕ห^๕เ^๕ย^๕
 อ^๕ุ^๕ป^๕ย^๕า^๕ค^๕์^๕ให้^๕ท^๕ะ^๕พ^๕ร^๕พ^๕ด^๕ัน^๕
 ไป^๕เ^๕ก^๕ิ^๕ท^๕ห^๕ด^๕า^๕น^๕ด^๕อ^๕ด^๕ต^๕ี^๕ม^๕ี^๕ช^๕ัย^๕ม^๕ัน^๕
 ผ^๕าย^๕ผ^๕ัน^๕ช^๕น^๕ม^๕ำ^๕ร^๕บ^๕ค^๕ด^๕a^๕ไ^๕ค^๕ด^๕

มุ่งตรงยงยุทธอรินราว
 ด่วนออกทัพขังสัตว์พดด้วยปืนไฟ
 จับตามเคยปราบศัตรู
 ยกทัพผจญจากธานีทร
 เณรพลายผืนผายทางอิสาน
 ท่านสมภารชวนให้เป็น โกลา
 พอเดวีจสัตว์พจับขุมมาจับปืน
 พดหุ่นหม่นดวงเป็นดังคติ

๑ ครานนจกท่านสมภาร
 หุ่นหันพันดาวชาวเวียงชัย
 เณรพลายก็บ้ายด้วยอาวุธ
 พดกลดาวดวงนพัตถัน
 ที่ โงกงงวงเงยเปิดยอฮอน
 ฮ้ายพดกทริเขาทงมาวนาย

๑ ครานนเพยกตากบพลายบัว
 ยังไม่หัดบนอนนอนอินทรีย์
 เห็นศัตรูคู่อิมเข้ตีปล้น
 พดดาวดวงฉิ่งชิงชัย
 ตกใจควาไค้ตาม ไพรงแก้ว
 เพยกตากควาหอกออกกยนิ้น
 แดเห็นพดหุ่นฉิ่งฉาย

หวังจะปราบชาติกัณษัย
 ขวี่ดาให้ยาตราออกจากถิ่น
 แดถูกชวตตกตักดิน
 ไม่ผ่นผืนหน้ากดับมาพดับพลา
 หยตทวยหาญตงรายทงซ้ายขวา
 ยกโยชามาตงรชอยู่หรวดี
 ยิ่งถ้ามกรีนเป็นดังญาโยชามี
 เข้าวางพิงค้ายฉิ่งฉายไป
 ยกทวยหาญทัพผริเข้าได้
 พากันบรรลัยตงกว่าพัน
 อุดตุดโยชากโกลาถิ่น
 พากันตกใจทงไพร่นาย
 ม้วนอนเต็มทหน้าไม่ไหว
 ถูกพันพากันตายฉิ่งฉาย
 กนเหล่าเมาม้วนบฮือ
 ปรึกษาความตามที่จะชิงชัย
 ผู้คนตื่นแตกแตกค่ายใหญ่
 ทบรลัยยอยยับกนพัน
 เคยม่องแผ้วปราบศึกไม่นักพรัน
 ทงต้องนายผายผืนฉิ่งออกมา
 เร็วรวดหอดซ้ายบ้ายขวา

พลหุนอุณฉิ่งเป็น โกลา
 แทงหุน หยุ่น ๆ หาเข้าไม่
 หุนก็หันพันพอนรอนราญ
 พอกดาวชาวเวียงเชียงใหม่
 ได้ตั้งยี่นตรีตรองบัญญัติ
 ดาวหุนอุณฉิ่งเป็นดังคติ
 หุนคนปนปะปะทะกัน
 เพยกดำเดินว่าดังออกเจน
 เณรชกชกชกมาว่าเข้าไป
 เพยกดำทาทาจะวงหน
 เหมือนพันหินคาบมันเป็นไฟดับ
 พลายบัวดัดดัดเขาดี
 ดมภารดาวก้าอริยบเขารับรบ
 เข้าแอบย่องมองซุ่มพุ่มไม้
 เจ้าพลายบัวเผือดด้อมัวโรมรัน
 เป็นไฟดับดับเปล่าหาเข้าไม่
 ฉาดเปล่าเณรเต่าไม้โหดตัว
 พอรุ่งแจ้งแดงทองส่องพยับ
 ดมคิดเณรศิษย์กับอาจารย์
 ตั้งให้ตั้งคายรายทัพ
 พระเณรก็เป็นทีเปรมปรดี

เพยกดำก็พันประจัญบาน
 หวนใจจะคั่งอยู่ฟังชาน
 พระอาจารย์คุมผีรเข้ามา
 ตกใจกลัวตอตายวายดังราร์
 กัดบหน้าดมทบสู้รบกัน
 ทพิงก็ล้อมจับอยู่รับชน
 ฟาดฟันกันชิงคะนึ่งไป
 แทงเณรหอกหักหาเข้าไม่
 ชิงชนเพยกดำไม่ว่ารับ
 ได้ทีเณรหันเข้าพันดับ
 เณรชยับลางชยาดไม่อาจรบ
 พันหมู่ผีพรายไล่ตอบ
 พอลงพบพลายบัวดัดดำคัญ
 หมายจะบายให้พิณาคธาตตะบัน
 ดมภารพันตั้งผางถูกกลางตัว
 พลายชัดใจฉวยคาบเด่นเข้าพันหัว
 ทั้งสองข้างต่างมัวประจัญบาน
 ต่างคนดำทัพสู้ถูดาน
 รบราญมีชัยกับไฟ
 คอยรับอยู่หน้าบุรีศรี
 พักกายอยู่ถูดานตำราญใจ ฯ

๑ ครานนพลายบัวต๋วยง
 โมโหหนุณโกรขพิโรชใจ
 น้อยหรืออายเมืองดำพูนไม่สู้ญตั้ง
 ดอมเข้าปัดนฆ่าคนววยชีวิต
 คัดจะโค่เงินให้เห็นกัน
 กูจะจับดับเด่นตั้งเช่นปลา
 ฉาพดางทางตั้งเพยกฉ่า
 ยกประทังเข้าพังธานี
 จับท้าวเจ้าดำพูนในบุรี
 ญาตวงศ์พงคำฆ่าให้ยับ

๑ ครานนเพยกฉ่าพระยาตา
 รับริศมาจักโยธาพด้น
 แด้วทำผงลงเตชเด็กจ่าน
 แจกไพรให้ท่วต้วโยธา
 ดำเร็จเดรัจพด้นมัทธา
 กระโตดซ่มหลังม้าไม่เข้าพด้น
 พอดดาวดาวไฉ่เสียงให้กอง
 พลายบัวต๋วยตมัวชา
 แก้วงดาบไพรงแก้วแฉงจับ
 คัดทุ่งมุงมาไม่ช้านาน
 ยิงปืนครนครนดินตระหอบ

กับเพยกฉ่าจตุรงค์เป็นนายใหญ่
 เหตุภัยมีมารบราว
 แด้วหลบหนีเข้าไปในพารา
 ไครนั้นเป็นต๋อการหาญกล้า
 รอดคูหน้าทรรณฮ้ายคนดี
 ให้ล้มทบโยธาทุกหน้าที
 ผลาญชีวิตผู้คนให้บ่นยับ
 ทงฮ่อกันจนทรม่าพันดับ
 ฮ्यानับเดยว่าญาติเป็นชากัน ฯ
 พังกฉ่าอญฐิตมีมมัน
 กองหน้าห้าพันถือคำสดธา
 เดรัจดำราญเร้งพด้นหรรษา
 กินจ่านยาอยู่ยงคงกระพัน
 เพยกฉ่าถือฮอฮอจุมัน
 คุมทัพหน้าห้าพันจากค่ายมา
 โยชิตกตองออกน่านหน้า
 ชินรมาค่านัดตั้งเป็นปาน
 ได้ถูกยเล็กทัพอลหม่าน
 เข้าถ้อมชานพาราไม่เข้าที
 พลรบถ้อมพาราทุกหน้าที

ยัคมีนยีนยงเป็นดังคดี   ดาวค้อดาวฉามมีประจัญบาน
 ผู้คนบนกำแพงยีนแย่งแย้   ไม่ท้อแท้ถือศีลตราทกหน้าค้ำ
 พวงเขียงใหม่เข้าไถ่บ้อมปรากฏ   ทวยหาญเอาหินทองลงคงปา
 บ้างหลอมตะกั่วควทรายไว้รอนจัด

ดาวเข้าไถ่เอาทรายชั้ตเดียวฉาวฉ่า

พวกดาวเวียงเขียงอินทร์กินฉานยา   หยักรงคังทำร่าเข้าไป
 ถูกคังทัง โปกเข้ากะไหลทหว   ฟักน่วมบวม โนหาแตกไม้
 ว่าย้ายสูภุบยีนดังอันใด   ฉวยไค้ไม้เหวี่ยงไปบนเสมา
 อ้ายบักชบหลบไม้ทันไม้ฉั้นเปียง   หัดแตกสามเสียงเล็ดแดงจำ
 ตกคินนอนคนเหมือนคปตา   อ้ายเพื่อนกันมาว่าเหตุยังไค้
 กระจไค้ข้ามสามเตอเพนอยเหงอยอย   ช้าดักหน้อยดุกกำชนมาได้
 ทังต้องทพรบรบนันไป   ไม่มีใครเสียทำการราว
 เพยกดำตงท่าจะเผ่น โฉน   กระจไค้โจนชนพันคนให้บ่นบ
 พอดตงท่ากตงแข็งแรงไม่มี   เตมที่เพนอยทอบบอบบอรา
 พลายบัวตวยงองอาจ   หมายพิฆาตชาวเวียงชัยด้วยใจกล้า
 พอเข้าไถ่ฉมันไล่เอาหินปา   ต้องถอยดำทพทางมาทางตรง ฯ

๑๑ ครานันทานอาจารย์สมภารเตมา แก่เข้าที่ชำระแฉฉฉฉฉฉฉ

พอเดรัจฉรรพตรวจนับจัตวงศ์   คิคจะตรงออกรอตยคักตา
 กตางฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ   เราคครผู้ทรงซึ่งฉฉฉฉ
 ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ   เวทฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
 อ้ายพลายบัวตวยงองอาจ   ว่าเราอยู่ฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ

๕ ๕ หัน
 ทงเพยกดำเคยมาพูดจากัน
 คึดพลงทางเรียกเงรมา
 การที่คึดจักเห็นอย่างไรดี

๑ ครานนเจ้าเงรมาดัยกรอง
 ได้ฟังเรื่องเปิดองปลดถำดร์ตใจ
 การจะรับบรอกคือดี
 ไม่ลำบากยากใจโฉนมา
 จะเป็นมอญหรือว่าพม่าแปลก
 ยกพลชนจึ่งเข้าชิงชัย

๑ ครานนจงท่านส้มภารเถร
 ส้มถวิลยนิคี่แด่นปริศา
 กุจะเป็นส้มถนพระแขก
 งามาจากดังกาปริษาชาญ
 ตัวเถรเองเป็นพม่า
 ถึงมันถามชื่อแซ่พ่อแมมี
 คึดพลงแล้วทางท่านส้มภาร
 ฐูปเทียนข้าวดอกทงคอกไม้
 อ้ายพวงดาวมาจ้อฮ้อปฮาด
 วับริดจักแจงคบบแต่งการ
 เถรเฒ่าเขานงยังพิช
 แด้วประชุมเทจาในฮารัญ

จะผอนผันฉันใดโฉนดี
 ปรีกษาข้อความตามที่
 จงพาทบอกเล่าให้เข้าใจ ฯ
 ไม่หม่นหมองใจตนกมดไธ
 คึดได้ด้วยใจซึ่งบัญญัติ
 โพรให้ยับดับดังฮาร
 ต้องปลดอมแปลงกายาจารย์ใจ
 หรือเม็งแขกทมิพตาก็ทำได้
 มันจะจำเราไดโฉนมา ฯ
 ฟังเงรผู้ด้านศิษย์ว่า
 ตบมือเปาะหือเราว่าเจ้าเงรจการ
 แต่งตั้งแปลกพูดจาให้ฉำฉาน
 ชำนาญการรบสู้กับชานี
 บอกว่ามาแต่อย่างกุงกรุงศรี
 ก็พาทดวงด้อให้พอใจ
 ให้ปลุกคำตเพียงตาหาช้ำไม่
 หมูเบ็ดไถย้าพล่าสุรามาน
 ฉำมารดแกดักถ้ำทุกหน้าด้าน
 ไม่ชำนานก็เจ้าเงรฉำเงรพตัน
 จุคฐูปเทียนมาดิมมีมมัน
 พรอมกันมานงยังพิช

แล้วอาจารย์อ่านเวทประเสริฐวิฤติทซ์ เรียกฝูงผีมีฤทธิ์ทุกหน้าที
ประมาณกว่าห้าร้อยมากมี ให้จัดแจงแปลงอินทรีย์เป็นแซกพัตน
แล้วดมภากรอ่านมนต์แปลงตนด้วย ๕๕ ด้วยกายศิษย์น
เป็นสมณะพระแรกแปลงผัวพรหม ดำเร้าเร้าพัตนมีทันนาน ฯ

๑ ครานันจึงโถมเนรมาดัย เข้านั่งในพิชที่ถัดถาน
อ่านมนต์แปลงตนไม่ช้าการ ชักข้าวสารต้องหุ่ดงุ่นไป
หุ่ดงุ่นแปลงตนเป็นพม่า ดองมือถือศีลสาธตราหากัดอไม่
เกล้าผมสูงนุ่งผ้าตาทำขึงขัย ผู้ใดใครไม่แจ้งแห่งสำคัญ
เนรมน้อยกลายร่างอย่างพม่า หุดจาดังเสียงดำเนินงได้
ขนบรับพาศักกระไร พลไกรดงุ่นเป็นดังคดี ฯ

๑ ครานันจึงทำนดมภากรศู ผู้รุ่มนตเวทอเคศศิ
กลายเป็นแซกแปลงภาษาทั้งกาย พอฤกษ์ศยามตายได้เวลา
เอ๊กเรกให้เด็กโยชามี่ อังมีถ้วนแรกแปลงภาษา
ทวยหาญชานให้เป็นโกลา ยাত্রาทพออกนอกบุรี
ทัพเนรมเป็นพม่าโยชามี่ ชุตมุนไม่นิ่งออกดิ่งจี่
เป็นทัพพลดงดงออกนอกชาน โยชี่แยกย้ายรายกันไป ฯ

๑ ครานันจึงทำนดมภากรเดร ยกทัพกับเนรมเข้ามาโกลี
เห็นเพียงถาดชานหน้ากองทัพขัย คุมไฟจะประคังพังบุรี
เนรมกับหุ่ดงุ่นหันเข้ากันหน้า เดรกัรบโยชามบรรดาผี
เข้าขวางทางกางกันไว้ทันที รวดตามีอาจารย์ชงว่าไป
ชะเฮี้ยเหวยเจ้าดาวเซียงอินทร์ ยกโยชามาจากถันบุรีนทร์ใหญ่

จะระประดงค์ตรงตั้งโค
 อ้ายดาวบ่าหารู้จักกูไม่
 ทงบ่าวนายไม่ว่ามาให้ยับ

๑ ครานนพลาขบัตด้วย

รดแก่นแน่นใจในอุรา
 ดำคัญว่าพระมาจากเมืองแขก
 แดตเนรก็เป็นพม่าไป
 เหม่ ๆ คุ้ อ้ายหมูแวก
 อ้ายเนรนอัยกักตัวอ้อยโฮหังการ เป็นคนพาดทงเพเกเรเว้ง
 ดำนุศิษย์อดฤทธาทำหน้าค้ำ
 ยิงยอดคอดบื้อทำขอเกร็ง
 เขี่ยเนเรทงตองไม้ตองการ
 ทงศิษย์ครุมอกกตามแยบคาย
 ถิ่นจังหวัดควัดวาแดอวาส์
 ได้เรียนรู้กับครูอาจารย์โค

๑ ครานนจันทานสมภารดาว

เดือกใจตั้งไฟเผาอุรา
 ด้วผู้ชอมาอายุ
 เถาเรียนเจทวิทยาบวีชาสาม
 นต์เคิมเขขเป็นเกลอกันแก้ว
 ุบยาคเป็นญาติกันแต่ครั้ง

หรืออยากใครปล้นบุตรเอาทรัพย์

จะรุกไล่ทะยานเอาชวานดับ
 กุกันบว่าคนคัมภีธา ฯ

ไต้ฟงองค์อาจารย์สมภารว่า

โกรชาร้องตวาดด้วยอาใจ
 ด้วเจมทนตัดให้แปลกจำไม้ไต้
 พิโรชใจคอบความไปตามการ
 แต่งตัวแปลกเกเรเตรชาน

ด้วอาจารย์หรือก็ โกงมะโรงมะเต็ง

จะตองเง็งกูดนชววย

จะรดอวดารตามไต้ตั้งใจหมาย
 เองผันผายมาแต่แห่งตำแหน่งโค
 โยมญาติอยู่แห่งตำแหน่งไหน
 จงบอกให้เราฟังแต่หลังมา ฯ

ฟังกด่าอุนหันคันเกศา

จึงตรีกตราตอบความไปตามการ
 ตำแหน่งอยู่ด้ตตั้งกากดำหาญ
 พระอาจารย์ชออำมั่งคั่ง
 มัทยัดถัดเมืองมอญครูดอนตั้ง
 เมอแรกตงดำพุนพระพารา ฯ

ทั้งสองข้างต่างโถมเข้าโรมรัน

หุนมนต์อลวนราว

หุนกลาดดาวง์เข้าชิงชัย

เพยกดาชกมาเข้าพันหุ่น

พลรบด้นทบเข้าราญรอน

กองทัพล้มภารดาวดาวให้

หุนหันกนหน้าเขาราว

๑ ครานันพลายบัวดวงดำ

เถรชัยชัยบอาชาร่าเข้าไป

พอกผีมีคำจทอจากดำ

ผีคนปนเด่นแผ่นทะยาน

พอกดาวเวียงเรียงใหม่ใจสามารถ

พอกผีตลางว้เข้าชิงชัย

หกด้นจมนควานอนปลากัน

หุนมนต์ปนประประตะดาว

พอกถว่าบั้งตั้งยังบั้ง

บ้างร่อนย่นพวนกลัดจวนตั้งอ

ทั้งสองข้างต่างรบด้นทบทัพ

หุนหันพันดาวออกดาวไป

ดาวตีหุนรเข้ารับรอง

ดาวทงด้นควานยาทาน้ำมัน

ฟาดพันกันชิงคะนึ่งไป

ดาวกรักรูกรบดลบได้

พลายบัวพันหุ่นไล่ตะลุมบอน

หุยน ๆ ตีอังกายคังไม้ท่อน

ไม่หยุดหย่อนดาวพร้อมเข้าด้อมตี

คุมโยธาถ่วงถ่วงแต่ผี

เสียงอึงมีรบกันถ่นไป ๆ

ชกม้าด้อมหลังประคังไล่

พิโรชใจหุนหันประจัญบาน

ด้นทบรบราทุกหน้าด้าน

รอรานรับรองด้วยดวงใจ

เข้าพันฟาดมีรายทั้งนายไพร่

ผีไล่ด้นประประตะดาว

ดาวบย่นพอกผีรของมดาว

ทำหน้าที่ราวแตกตาหลอกแฉังกรอกคอ

พิศดูน่ากลัวย่นหัวเรือ

บ้างกบขู่มันจ้ออันโต

ผีกรับหุนรบดลบได้

ผีก็ไล่รกรบประจบกัน

ผีตลางดาวเปรยงถูกเพียงหัน

ไม่พากันถ่นตายอวยชัย ๆ

๑ ครานนพดายมัวตวยง

อ่านพระเวทเรื่องเศรษฐีโกร
 ด้วยเศรพระเวทวิเศษสุด
 แน่งไม่ตงซงกาย
 ด้วยเศรพระเวทวิเศษสุด
 ฝัพรายก็หายวับไปกับตา
 บุกฮายนมิดังเป็นอย่างไร
 ประเคยมึงกับกูได้กั้น

๑ ครานนทานอาจารย์ดมภารเถร

หุ่นมนต์กตายนมิต้นนาน
 แค้นใจตงใครมาตีชก
 แฉ่งใจร้ายเวทฮันชาญชัย
 กตายเป็นตงวงซนเขารมรบ
 กระโตกพิตกตดาวจิงดาวมา
 ทแกตงกล้าไม่ลาทัพเขารมรบ
 ทงตงมื่อตือคำตตราเขาราวี
 ฮ้ายพวกตงกตดาวออกดาวฉาน
 เพยกดาขบมาเขารชชัย

๑ ครานนพดายมัวตวยต

อ่านมนต์ให้พิกตเป็นตงพาด

ฮาของคิกคักคักคักใหญ่

เด็กข้าวสารหวานไปตวยทันที
 ตองหุ่นหยุกจิงงอิกทงฝั
 พลายมัวตวยตเบ้ามนตรา
 หุ่นจิงงยงหยุกตตายเป็นหญ้า
 ฮ้ายพวกดาวชาวบ้าหัวเราะงัน
 เข่าโกตว่าว่าไม่พรวน
 จะพาดพันเตยให้มรรตยตาญ ๑

ครนแตเห็นมนตราแกตงกล้าหาญ

ทงมีคำฮาฮาหาญก็หายไป
 มุ่นหมกในอุราเหมือนบ้าใบ้
 เด็กผ้าขาวบางขว้างไปตวยเร็วรา
 หัวร้อยครบนาดยของพองเกศา
 พวกโยชาพรวนตวยกตวิธ
 ตตตบโดตงออกตงจ
 ดาวตตงตงได้ชนไม้ไป
 ดาวทะยานเตยอวลตงกตได้
 ดาวโพธิ์ขบพันประคัญบาน ๑
 เห็นเถรมัจจยาแกตงกล้าหาญ
 เข่าทะยานตอมได้พวกโพธิ์นาย

พลายบัวตัวดำคักตาเคซ

แล้วจะได้มีอ้อมกุมไพร่นาย

คิดพลางทางอ่านอาคม

เป็นเดือร้ายหลายแฉ่นแน่นอนันต์

ถึงเดือเหลือกถ้ำราว

เดือโตคถึง โตคตรงเข้าไป

เดือชบถึงหลบเข้าทางท้อช

เดือพักถึงกักไม่วายวาง

พยคชท.ตั้งชหลัง

เดือโตคถึง โตคครวโตดา

๑ ครานันจิงโคมเจ้าเนรนัย

เห็นพลายบัวตัวดำมีฤทธิ์โกร

คิดพลางแล้วทางอ่านพระเวท

โตพิฆาตฟาดดาวชาอุมรี

คิดพลางแล้วทางอ่านพระเวท

พอเสร็จเวทของอาจารย์ชาญสงคราม

เป็นอสูรขุนมารชาญกล้า

สูงเท่าเขาใหญ่ในไพรวัน

ตั้งตั้งตั้งดมเพชรหึง

เป็นกระบะของหมายล่องฤทธิ์รณ

จะด้างเพคถึงไพรเดี่ยให้หาย

เข้ามัตกายเนรเดรให้เห็นกัน

เกิดเป็นลมเพชรหึงเดี่ยตั้งฉ่น

วงฉ่นกักถึงแล้วชิงชัย

อ้อมมีเข้ามกรุกได้

ถึงได้เดือหันเข้ากนกาง

เดือจ้องถึงว่าเข้าค้อทาง

เดือแฉ่งทางถึงหันกันหน้า

เดือกำดั่งหมกมุ่นฉ่นโทษา

เดือถึงวงพากันหายไป ฯ

ไม่อ้อยสร้อยเดี่ยเวลาอยู่เข้าได้

ชดคันใจในอารมณ์ระทมทวิ

จะแปลงเพคให้ประจักษ์เป็นยักษ

ให้ช้อมวยตงกลางสงคราม

มนต์วิเศษของอาจารย์ชาญสงคราม

เจ้าเนรงามกลายกายาไม่เข้าพฉ่น

กายาโตค้ำฉ่น

รบพฉ่นแยกเขยจะกินคน

โตคทะตั้งฉ่นอย่างเขาทงฉ่น

รชังคำรณแล้วคำรามงุ่มง่ามมา

อ้ายพวกดาวชาวคอนไม่รอนรบ

ไม่โรมรันพรันตวงถวดวิชา

ท่พวกดาวชาวบ้าเข้าราวี

พลทพต้นขหมวยมรณ

เพยกตาชกมาเข้าโรมรัน

ยักษตลาทหนเข้าป่าไป

เพยกตาชกมาเข้าแทงยักษ

ยักษร้ายไม่พ่ายแพ้อุทธา

แต่ยักษร้ายร้ายเวทวิเศษคิ

ฐุดมุ่นดุ่นวายกระจ่ายไป

๑ ครานนพลายบัวตอดกล้า

มันเผาค่ายใหม่บ้นคนไม่มี

แค้นจิตคงพิชชอกคิพาน

ต้องคิดการผลาญมันให้ถึงตาย

คิดพลางแล้วทางเจ้าพลาย

รู้แจ้งความันแกดังแปลงปลอมตัว

จาจะเข้ารบรอตอเคช

เข้ารบรอตอสูตุดักครา

คิดพลางแล้วทางขบอาสา

กนทางขวางทางไว้ทันใด

ยักษวิชาแกตอดกล้าแกวงกระบอง

พลายบัวตอดคิมวิชา

แต่มาพบยักษวงหนหน้า

ยักษกล้าได้กลุ่มตะดุมบอน

ยักษตมวินาศาตดองท่อน

เที่ยวชอกชอนดิ่งเข้าป่าไป

ยักษหนเดียวรบดลปได้

ยักษได้ดาวเหล็กเป็นบักกา

เฉียงก๊กหอกหักตงต้นท่า

กดับ โกรธาได้รูกบูกไป

เป็นอ็คคิเผาบ้นไม้ทนได้

นายไพร่ชองเป็นผดกคิ

เห็นยักษเข้ารบไม่หลบหนี

บ้นบึงเป็นจุดแทงมดนาย

มารมันผลาญคนกนต้นทงหลาย

ให้ออดวายลงด้วยกันไม้พรันกถั่ว

ว่าคาบหมายขยับจะดับหัว

ด้วยวิชากล้าไม่กลัวคมศาสตรา

ถ้าไม่ไหวร้ายเวทพระคาถา

เวทวิทยาใครจะมีคิกว่าใคร

ชกคาบว่าเข้ามาใกล้

ซึ่งชกกับมารชาญคักคา

จคคองว่าจะตทำททำ

แกวงศาสตรารับรองด้วยอองใจ

ยักษิตพลายรัชกมาหอบ
 บั้นเหล็กแตกมุ่นเป็นจุนไป
 เจ้าพลายชยายท่ารัชกมาหัน
 ฉาดเป่าไม้เข้าเคยดักก็
 จนเบี่ยงบ้ายชายแสงสุริยา
 ชูดมุ่นหุนหันประจัญบาน

๑ ครานนจิงโอมเจ้าพลายบัว

เผ่ากรบตลบโล้อยู่ไปมา
 เหนื่อยอ่อนผ่อนผันฉันทไต
 ก็เหนื่อยเหลือเหงื่อตกอกแทบพัง
 จำจะคิดการอ่านพระเวท
 เขากนกางขวางหน้าบ้านามัน
 คิดด้วยกหัตถ์นมีดการ
 เสกแล้วเสกเล่าก็เบาไป
 กตัมเป็นครุฑารที่หาญกล้า
 แก่ดวกกล้าเป็นบ่ากตัมมัน
 ยักษิ์แปลงก็แกว่งกระบองพัตน์
 ช้างแทงยักษิตแยงเข้าคอติ
 ครนดงซึ่งทางที่หว่างเขา
 ช้างกบยักษิตกถันเดิน โดกา
 ยักษิ์รายไต่ที่เขาตราง

เสียงต้นยางผางกระทบภูเขาใหญ่
 ไม้ไต่เหล็กถ่มเป็น โกลี
 แกว่งดาบพันตังกักต้องยักษิ์
 แต่รอรืรบกัณฑ์ประจัญบาน
 แกว่งคำดศรารบรอเข้าต่อด้าน
 ม้าทะยานยักษิ์ไล่หอดบ้ายมา ฯ
 รัชม้าต้องตักกับเพี้ยกล้า
 ยักษิ์วิชาไม่อ่อนหย่อนกำลัง
 คิดจะตีกรบตลบหลัง
 แค้นคงยักษิ์วิชากล้ากล้าคัม
 แปลงเพศเป็นครุฑารที่กล้าหาญ
 โรมรันรืรบรองด้วยอ่องโอ
 โอมอ่านพระเวททางเภทโธ
 บัดใจก็กลายกายาพัตน์
 กายาโตคำทังดำฉัน
 หุนหันซงาเข้ารวา
 ช้างกัณฑ์หนารบไม้หอดบหน้า
 ช้างหนียักษิ์ไล่กระหน่ำมา
 ช้างก็เข้าสู้รบไม้หอดบหน้า
 เพียงไหนผาจะแยกแตกกลาย
 ด้วยต้นยางหักสะบั้นเหมือนมันหมาย

ต้องข้างมนต์คนมันไม่อันตราย
 ต้องกายเจ้าพลายเป็นหลายหน
 หงต้องข้างต่างชาญการซึ่งชัย
 ยักษ์ร้ายกักตายเป็นเงรน้อย
 ผาดแดงดำแดงฤทธิรณ
 เจ้าสมทบรบศึกกันมัน
 เงรน้อยเจ้าคือยรวบรธา

๑ ครานนท์ท่านอาจารย์ธัมมการุญ แดกคุณหนักหนมิได้
 แค้นพลายบัวตวงคิมฤทธิไกร
 กูจะต้องจับตวงคิมหวิมัน
 มารบรอต่อสู้ทำตุแกลน
 จำจะอ่านคาถามหาจิงง
 ให้ต้องมนต์เหมือนตนมรณา
 คิดพลางแล้วทางท่านอาจารย์
 เส็กดำมคาบปราบพอกไพร
 ด้วยเคระพระเวทวิเศษสุด
 แนนงไม่ตงซึ่งกายา
 ท่านธัมมการุญชกพา
 นกธัมเพชเวทนานกวาคน
 เงอคาบวาจะพันรยนยง
 กูจะผูกกรรมคิกาย

กตั้งแทงยักษ์ร้ายแทบบรรลัย
 ด้วยฤทธิเคระเวทมนต์ห้ามไม้
 รุกได้รบรบไม้อัชจน
 กระจอยรวบรบรบอยู่ดับสัน
 ซ้างกักตายเป็นคนเห็นทันตา
 เพิกถ้ำชกมาคินเข้าพันผา
 อาวุธต้องกายาไม่เป็นไร ฯ

กับชายเพิกถ้ำพระยาแมน
 คงได้เดินเห็นกันเป็นมันแมน
 จะชิงแดนปล้นทัพให้อปรา
 อย่าให้ตงตีต่อรอนหน้า
 จับผูกกรรมคิกพาเข้าชาน
 โอมอ่านพระเวทวิเศษศรี
 ด้วยมนต์ศิเรียนรู้อศรมา
 ต้องดาวหยุดจิงงยันทงทา
 เพิกถ้ำมได้โหวตวงตน
 ด้วงรจาจะพันมันให้ป็น
 ต้องมนต์มได้โหวกกาย
 รอรองคร องความคุดามที่
 พาเอาเข้าบุรีดำราญใจ

คิดพลางทางแก้วาดคิด
 ผูกมัดเพี้ยกดำพาคดาโคด
 เจ้าเนรพตายดีใจเป็นหนักหนา
 รับวงเหยาเข้าประศุพระบุรี

๑ ครานนังใจโหมเจ้าพลายบัว

พอเรามัดเพี้ยกดำพาคดาโคด
 สุดฤทธิ์ก็จะคิดแก้ไข
 หนักกระจายหายตรงเข้าพังพิ
 ษิกค่ายคูทองประศุหอรบ
 อ้ายฉิบหายเผาค่ายตะลุมบอน
 ยังเหลืออยู่ก็แต่กูผู้ธานีเวท
 ร่างกายคล้ายกับหินกันจ่านยา
 อ้ายพวกแรกพม่าเราเข้าพัน
 ไม่หลบตีหนตัวคึดกถัวภัย
 เมื่อเกรตเมื่อนั้นเบ้ามนต์จั้งจั้ง
 ให้มันมัวตัวคนพันประมาณ
 ครนมนต์สร้างต่างคนขุดลุด
 ไล่หุ่นมนต์พลทัพกับถรา
 อ้ายพวกดาวชาวดำพูนไม้สูญชาติ
 เขารอญรายดูด้านตอกันพอใจ
 กระโศกพันหันหน้าจั้งกราวตรู

ที่ปรากฏเวทวิชาจะหาไหน
 ให้ดำทัพกดับเข้าในพระบุรี
 ก็รับรักอาชาชนมันขมิ
 ต่างคนมีไชยะชนะมา ๆ

ต้องคาถาตามัวให้มืดหน้า
 ถ่วงมนต์คาถาค่อยดมประดี
 ครนผืนแปรูปดาวไปทุกหน้าที
 มิได้มีใครหาญเข้าราญรอน
 พังทบลงริมทางหว่างดึงร
 ไฟพอนไหม้ยับอัสรา
 กระเบื้องเครฤทธิแรงแข็งกล้า
 อาวุธมาต้องตัวไม่กลัวใคร
 กับย่นขาดเปล้าหาเข้าไม่
 ชั่วยรูกไล่หุ่นพันประจัญบาน
 ด้วยกำลังฤทธาแกดักดำหาญ
 ไม่ฮักหาญย่นึงตั้งกายา
 คว่าอาวุธเต็นป้อหัวร่อว่า
 เเสียงโกลาฮังถันถันไป
 เก่งดกาข.ตันร้วหากถัวไม่
 มาจนใกล้ประศุพระบุรี
 เข้าเมืองบักประศุบุรีศรี

แทงพันทันไม้เข้าเท่าเดินชน
 ออกขวาม้ารับรับโยธี
 อาตมาเต็มเป่าต้องเป่ามนต์
 จึงจับรัทมีคามาไม่ช้านาน

๑ ครานนจึงท่านอุปฮาด
 ได้ฟังเค้ามุดเถรทูลมา
 กระทับบาทร้องทวดว่าชะเฮ้ย
 โยไม้แดงอิทธิฤทธิ์ไกร
 นี้หรือทหารใหญ่ในบุรี
 มึงยกพลเข้าปล้นพระพารา
 อ้ายพลายเพชรพลายบัวตัวดี
 แต่เต็มทิมเหตุเภทภัย
 ยกพลเข้าปล้นธานีกู
 เหตุผลต้นปลายไฉนนา

๒ ครานนเพยกถ้ำพระยาแมน
 โมโหหุนจนโกรธพิโรชใจ
 กุเดียดพันทันจับเอาตัวมา
 ที่จะบอกออกความตามอาทิ
 คิดพลางทางว่าข้ามยั้ง
 ก็ไม่บอกออกความไปตามการ

คงทนอาวูชเป็นลุ่มที่
 อ้ายคนนพอกพลายบัวเป็นตัวการ
 ต้องคนต้องขอไม่ต่อต้าน
 จะลงโทษไปรดปรานไฉนนา ฯ
 ๓ ๔ ๕
 ชนนั่งอาถ้งนทของสู่วรณอันเดธา
 แดคุดเพยกถ้ำชัดแค้นใจ
 มานั่งเฉยอยู่ท่าไม้อย่างไรได้
 เป็นมีดังยังใดก็ว่ามา
 ยกโยธีตีคานหาญอาถ่า
 คิดครึกคราประดังค์ตรงดังไต
 ได้ครอบครองบุรีเมืองเชียงใหม่
 เป็นมีดังยังได้จงบอกมา
 เหวยพอกถ้ำทำมันจับคนฆ่า
 จงเด่ามาให้แจ้กุกแค้นใจ ฯ
 ๖ ๗ ๘
 ครนฟังแค้นเคียดใจคังไฟใหม่
 จะบรรลัยก็ไม่ว่าในคราน
 ยอมให้มตาญชีวางดงเป็นผี
 ชอนเราไม่แจ้แค้นดงการ
 ถึงจะพันให้ชีวงม้วยดังขาว
 ออย่ามาพาดพุดจาช้าไม่กั้ว ฯ

๑ ครานนอุปฮาดเมืองลำพูน ได้ฟังสุนทรดาวแดงเจ้าหัว
 รัชคาบพันว่าจะพันดงกลางตัว มันไม่กลัวอดควิธาจากลำต
 ท่านสมภารดาวดำเจ้าหัว มาเมามัวโท โสโม่พอที่
 จะไถถามเอาความกันครั้งน คงเป็นที่ดำเร็กเจตนา
 ครนทอหาว่าแต่ปากก็ยากเด มันรจนเวเคียดคุกถ้ำมูธา
 เขาครวนไล่ ไล่ให้ว้ายกับชื้อคา แม้นพูดจาต่อพดอไม่พอใจ
 เอาจงช้หัทแดงถ้ำมู ตบหัวให้เพียงหันหมันได้
 แม้นไม่บอกออกความตามจริงใจ อย่าปราศรัยตีช้กักรหน้ามา ฯ

๑ ครานนอุปฮาดราชวงศ์ ได้ฟังองค์เถรเคาะถ้ำมูปัญหา
 เรียกผู้คุมกลุ่มรุมกันเข้ามา เอาชื้อคา ไล่ถ้ำมูจำมันไว้
 แดงเรียกเหล่าอำมาตย์ราชมัต พากันถามความตามดงดัย
 อย่าช้หนักเอาहतักคามาทันโต เขียนถามไถ่มันดูให้รู้การ ฯ

๑ ครานนผู้คุมพระท้าวระง ได้ฟังองค์อุปฮาดผู้อาหาญ
 นุดคร่าเพยกถ้ำมาถนถาน ว่าคนพาดใจมันโยอ้ายอับร้ย
 แก้มัดเขาครวนยัดเข้าดงของช้น กุญแจต้นคอดจับอยู่กับที่
 เขาหัวช้ดัยคคาไม้ช้หัท พุดไถถามความมีแต่หลังมา
 เป็นบั้งยัง ใดบอกให้รู้ เหวงอ้ายผู้เจ้าเรียงใหม่ผู้ ใจกล้า
 ยกพดมาปล้นพระพารา แต่เค็มมาเหตุภัยอย่างไรกัน
 มิ่งไม่รับกุระจับจิกเกศา เขากระดาตบเปรียงให้เพียงหัน
 หรือเชือคัมพระเวทวิเศษกรัน จะม็องกันถัน ใดกูไม่กลัว ฯ

ครนตั้งเสร็จแล้วเสด็จลุกจากที่
อุปเสาศาของศักรวงศ์กต

๑ ครานนผู้คุมเกิดออกดุ่มหน้า
ต่างก็คุมเพยกดำพาไปครัน
ผลัดกันตเคาะระเคาะทุ้มยาม
เกณท์ ไฉ ไท้หนึ่งระดังระใจ
พวกผู้คุมก็รุมหันกัญชา
บ้างกรองดังควาพากันนอน

๑ ครนส่งร่างสว่างแดงสุริยา
ไม่พ้านักพักบ้านไต้หวันไป
ลงจากหลังอาษาแล้วพากัน
ครนถึงยังพระ โรงคัลด้วยทันที
ขุนนางดาวฉาดอ้วนหมกมุ่นใจ
มีเหตุภัยอย่างไรโดนนา
ไปซึ่งชัยโคเมืองลำพูนหรือ
หรือส่งมทบรบรอเจ้าค้อตี

๑ ครานนจึงท่านรนาถดาว
ไม่ต้องหลอกบอกความตามจริงใจ
มันคุมพวกพลรบส่งมทบทัพ
ด้นชาญชัยในกัจจวิทยา

เส็นนอนน้อมอยู่พร้อมหน้า
ยาดราเขายังในวังพด้น ๆ
ถอดคาเรอวรมิรมัน
จของจำมันแล้วซังยังคุกใน
ข้างนอกมาพากันตามตะเกียงได้
ผู้ใดใครไม่เห็นแก่หัดบนอน
ก็คนยาฮัดออกดองกอดหมอน
บ้างโอดเค้นเด่นตะครด้าราญใจ ๆ

ดาวที่ถือด้าตราถึงเชียงใหม่
ตรงเข้าในประตูพระบุรี
ค้นค้นเข้าในวังนรงค์ศรี
เจ้าบุรียังไม่ได้ออกมา
ถามไต่ไปตามชื่อความว่า
จึงถือบอกเข้ามาในธานี
จงบอกความตามชื่อเถิดคุณพี่
จับไพร่มีตมาได้ดังใจ ๆ

ฟังข่าวเสนาไม่เข้าใจ
ว่าพวกฮ้ายเกรเจรทั้งสองรา
เขารบรบพตายมัวดักด้า
เวทศิธาประเสริฐเถิดใคร

แปลงกายได้สารพัดพร้อม

เดียวทัพแทบอปราัย

บ้คนเจ้าพลายผู้นายทัพ

ไม่สมทบรบร้อออกต่อศึก

๑ ครานันแดนพระยาในธานี

จะผ่อนผันฉันทไฉนหนา

๑ ครานันจึงโคมเจ้าพลายเพชร

พอสายสามโมงกว่าไม่ช้าที

ครันเสร็จจัดรถดอกรถเครื่องประดับ แวดจับฉนวนจินตาราคาหลาย

พรั่งเพรศ์เจ็ดฉันทพรพรรณราย

ทุกบรรดาเจ้าเฝ้าเหล่าเณร

รับสั่งถามตามเหตุเจตนา

พลายบ่ดเพยกดาจากธานี

ได้รับรับจับประจัญกันฉันทไฉน

๑ ครานันเพยกถามชานาฮ้าย

ว่าช้อยน้อมยอมต่อกลัทธิฉันท

เมืองลำพูนไม่ฉันทคนตี

มีพระแสงแปลงภาษามาคิดการ

กับเนรหนึ่งฮ้ายฉันทตีบทำ

เป็นเชอเหล่าเจ้าพม่าฉันทชาติ

ดำแดงฤทธทศทัศ์แทบหวนไหว

จะแฉดฉ้อมรบอย่างไรก็ไม่ไหว

มันจับได้เพยกดาเจ้าธานี

ทักากับพลไกรชาญชัยศรี

ให้ช้อยน้อมบดอหนึ่งฉันทมา ฯ

พังกศ์ให้ฉันทของพองเกล้า

เราคชอยนึ่งพังกศ์ชานาฉันทตี ฯ

ได้ฉันทเสร็จช้อยฉันททรทุกฉันทตี

ก็เขาตีตรงนำตามฉันทบาย

ฉันทฉายออกพระโรงรัตนนา

อัญชุตินอบน้อมอยู่พร้อมหน้า

ว่าพาราฉันทพูนฉันทอย่างไร

เจดราศร์แล้วฉันทหารูชางไม่

เป็นฉันทแพ้นระหรือฉันทกัน ฯ

บังกศ์ไหว้ทุกศ์ฉันทฉันทฉันท

ชอทรงธรรมฉันทราบบทมาฉันท

ทหารมีรบร้อออกต่อฉันทฉันท

ศมทวยหาญโพกฉันทเป็นทำตี

โง่ภางฉันทเกินฉันทฉันทฉันท

ฉันทพาศ์ฉันทหาญออกฉันทฉันท

แปลงได้ฉันทพัศ์ศุหัดฉันท

เป็นยักษ์ราญรบกัณฑ์ตะลุมบอน	ครุฑีรอนรบกับไม้อัปจน
พอดดาวธาดทัฬหีบรรยา	มันกระหน่ำได้ตีเสียบปืน
ท่านพลายบัวตัววิเศษอ่านเวทมนต์	แก้หุ่นยนต์ก่ลายกายาเป็นหญ้าไป
บันเด็นเดี่ยวทำลงหนักหนา	ท่านเพี้ยกัณฑ์นายทัพมันจับได้
ขอพระองค์จงทรงทราบพระทัย	จะผ่อนผันฉันใดจะซ้ำพัตัน
ทูลพดางแล้วทางถวายสาร	จะโปรดปรานอย่างไรในอนัน
ถ้าแมนว่าเนนชาติจาวจน	เห็นแมนมันกองทัพจะอ้อปรา
๑ ครานนพลายเพชรวิเศษศรี	ทราบคดีเคืองรุ่นคุณ โทษา
ฉีกฉีกศรีภักการอ่านตำรา	ในตำราว่าพลายบัวตัวดำคัญ
ยกโยชิต์ด้านเมืองลำพูน	ฆ่าคนบันสูญชีพชาติญ
จับครอบครัวดาวธาดาวพัตัน	มันพากันหนีไป ในบุรี
ช้อยยกโยชิต์พารา	เนรพม่ามาแต่ไหน ไม่รู้ที่
คุมโยชิต์จวนพม่าออกมากมี	เขาราวีรบพุ่งกันกรุงไกร
พระอาจารย์หาญกล้ามาแต่แรก	แต่งกายแปดกเป็นพระหาคะไม่
พูดตั้งกาเป็นภาษาวิกลใจ	ยกพลไกรแรกพม่าออกราว
ได้รบกันจนยังคำซำพด	บยันยนต์องอาวุธเพียงสุดที่
พวกอยู่จวนหาญกล้าวิชาดี	ชีวิต ไม่บรรลัยลง
ช้อยน้อยพลอหรรบดมทบทัพ	ช้อยยับคองแห่งเป็นแบ้งผง
อ้ายพวกแรกแปดภาษามาแต่ง	คือบี่คำจาของทองนงไป
พวกพม่ากัณฑ์เขาหญ้ามันตเป็นหุ่น	ชุดมุนเดี่ยวรบตดบได้
ซ้ำพลายบัวตัวหาญผู้ราญชัย	เขาราวธาดารเสกได้ชัดไปพัตัน

พม่ามนต์กลายตนกดับเป็นหญ้า
ก็หายจวบไปกับตาไม้ชำพด้น
ดำแดงเขรอ่านเวทถันทุกอย่าง
ได้สู้รบสมทบทัพกันจับใจ
เพี้ยกลด่าทักพม้นจับไป
ช้อยตามตักมิได้คิดแก้อา
แมนพนทราวมถารเป็นการดับ
แมนได้ทีเข้าบุรีพึ่งประตุ

๑ ครานันจึง โนมเจ้าพลายเพชร
แค้นพิโรธ โกรธใจตั้งไฟภาด
กระทับบาทร้องตวาดเสียงกึกก้อง
ยกทัพขับพลปล้นเวียงชัย
คิดจะเดินให้เห็นดี
จะสะกดเข้าพาราไม้ชำพด้น
ว่าพดางทางเปล่งถึงหนาท
เฮี้ยอย่างไรภยันมนรออกค่อตี
พวกเองเร่งรัศจันนิกร
ให้เสร็จทันวันนี้อย่านอนใจ

๑ ครานันเส่นาททุกหน้าที
บึงคมพดางทางไม้ชำดาพระองค์
ออกนั่งหน้าศาลาเวรชาวดัง

พวกแถมกลายเป็นคู่ขัน
ทั้งสองราพากันขัดเคืองใจ
แปลงร่างเป็นมารทะยานไต่
ทั้งสองข้างต่างไม่แพ้วิชา
มัดไพล่เข้าบุรีที่สุธา
มันเข้าไปในพาราบึกประตุ
รับยกทัพมากอดเป็นหมวดหมู่
ให้มันคู่ฤทธิไกรว่าชัยชาญ ฯ

ครันทราวมถารจับมถันรชดรา
ในทรงปานจะแยกแตกออกไป
ก็จะต้องจากเวียงเมืองเชียงใหม่
ทำให้ดำดมอามณณ์มัน
ฤทธิมันอย่างไรก็ไม่พริ้น
เอาควมมันเพี้ยกลด่าคนชาน
ร้องตวาดเส่นาททุกหน้าที
จะนั่งอยู่ในบุรีหรืออย่างไร
รับรอนเคียวหวาดอย่าช้าได้
จะยกไปปราบดำพูนให้สูญวงศ์
ฟังคิดประหม่าใจให้ไหลหลง
รีบลงไปพด้นมิตันนาน
แล้วตั้งโยธาทุกหน้าค่าน

เริงให้เต็มยี่นผู้รู้ชำนาญ   จัดการเขียนบัญชีคนทอดรบ
 พอดำเร้วเจ้าจรจรัลรพประทับตรา   ให้ถือมาเกณฑ์กันเข้าบรวบ
 เกณฑ์นายไพร่ทั้งนงน้อมพันครบ   พรบอัดแอดอยู่แฉฉั้น ฯ
 ๑ ครานันนายไพร่ทั้งนายบอ   ว่าจะออกจากเชียงใหม่ผายผัน
 รับผิดชอบแดงดวงพิพัฒน์   ครบครบเครื่องอาณานยา
 เบ็ดเดี่ยวเจ้าจรจรัลรพใหญ่   พกดวงไพร่ร่วมทบทกันด้อมพันกว่า
 ถ้อแถมหลาวง้าวทอนด้นคำสั่งตรา   เจ้าแถมมาคอยทำหน้าที่ ฯ
 ๑ ครานันคำแมนแดนพระยา   รับผิดชอบโยธาทุกหน้าที่
 เกณฑ์ไคต่างข้างม้าบรวบตาม   ไคด้นถนัดพรบกับครบครัน
 ทวยหาญชานให้เป็นไกลา   โยธาอ้ออึ้งคะนังด้น
 ตั้งบึกกาชวาซ้ายเป็นหลายชั้น   คอยฟังบัญชาเจ้าคุณมุนีนาย ฯ
 ๑ ครานันจึงโหมเจ้าพลายเพชร   ครนตั้งเดี่ยวอาชาตคิตมาคหมาย
 เจ้าระดรงทรงเครื่องพรณราย   รับผิดชอบผายไม้ร้อมมาหอพระ
 จุฑรูปเทียนเครื่องตั้งตั้งเฉยพร้อม   แดงนอบน้อมนบนวดเห็นอศวีระ
 ชักยันตบิตหัวตงตงนระ   ด้วยดำหะเจตมนต์เป็นคณคิต
 ครนเดี่ยวพลาแฉฉทางปลุกเครื่อง   เสียงเบรื่อง ๆ กังวานชาญชัยศรี
 ตะกรวด โทณ โผนแผ่นชนเคนคิต   ด้วยวิธี ไฉยคำสั่งศรีที่อาจใจ
 ครนดำเร้วเจ้าจรจรัลรพจับทัพพัน   ครนครบ โทณแดงหวนไหว
 ด้นมีสัจจาของตระนงใจ   ที่เข้าไปรบตั้งเฉยเฉยสบาย
 แฉฉฉจับมงคตที่ทนคง   แฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉฉ
 ด้อด้อมเครื่องประดับดำห้บกาย   เจ้าพด้นผันผายเข้าห้องใน

กล่าวถ้อยปลอบประโลมแม่มณฑา

ไปจับเจ้าดาวดำพูนผู้หาญใจ

อย่าไศกใจอาตยถึงผัวรัก

ถ้า मैं พ้นต้มฮารมณเกิด

๑ ครานันจึงโถมนางมณฑา

ด้วยจะห่างนางไปเสียหลายวัน

นิกจะห้ามตามเดห์เด่นหัจจิต

ว่าเมียเก่ากระบวนด้านอนตี

ฮักพอแม่ของมนทงนนด้น

ถ้า मैं ว่าจับมาผาญชิวา

คิดพลางแฉ้วทางยมหัว

มันคิดร้ายเจ้านายเป็นพันใจ

คนแก่เก่าเหต่ากฮออย่าหลอหลอง

ว่าพลางแฉ้วนางเฮอนจ่านร

๑ ครานันจึงโถมเจ้าพลายเพชร

แฉ้วของย่องจากห้องด้วยทันใด

พร้อมเหต่าดาวเวียงเสียงโหดน

พอได้บุษยะเด็กโยชิ

แฉ้วเมฆฉายเห็นได้บุษยะ

ตั้งทัพพลตั้งให้ตั้งเป็นนาคา

พี่ชอตาจากเวียงเมืองเชียงใหม่

มาตามไล่แฉ้วประหารผาญชิวิต

จงดำนักในสถานดำราญจิต

ไม่ห่างชิตน้องไปไม่นานครัน ๑

ฟังผัวว่าตั้งชิวาจะฮาดัญ

คิดผอนผันอย่างไรโฉนคิ

แฉ้วหวนคิดแค้นใจตั้งไฟ

ฮอยากจะผาญชิวีให้มรณา

กดับคหมันเชียงใหม่ใหญ่หนักหนา

ไปเบองหน้าเราไม่มีภัย

ยผัวว่าดำพูนหาตรงไม่

ควรต้องไปจับมาฆ่าเสียพลัน

เผาเมืองตั้งให้ไหม้ทั้งฮอศอวรัย

ดำให้ท่านไชยะชระภย ๑

ครันฟังเดรัจงามงอนฮอด้วยพรให้

รับคลาโคดออกมาหน้าชานี

ฮองด้นนพาราทกหนาท

จากชานีเชียงใหม่รับโคดคลา

แฉ้วกเบิกโหดนทอวรัยด้วยหาญกล้า

ช้ายชวาตั้งเป็นสุบรรณพาด

เอกเกริกเบิกบายศรีแดงตั้งของ

เพียคำแมนแดงกล้าปรีชาชาญ

ทั้งต้องมอดอหอกออกทางอ

ด้อมมงกศทนชาวสุแดนสุดดี

บึกขวาช้อว่าทางคำอิน

ชนรมาช้อว่าผลตาญประจัญ

กองหลองนนเจ้าเจ้าพลายเพชร

ถือฟ้าพินย่นราตาเป็นมัน

ร้องดังพลางทางชนรพาริชาญ

ดิมของหงอင့်ด้นด้นมา

ตัดทึงมุ้งตรงเจ้าตงกว้าง

รวมรินในพนพนาถัย

ไม้คอกก็ออกบานระคะ

แก้วประยงค์รงโคตะโกนา

ด้าวหยุดพุดบุหงาการเกด

ทชนเรียงเคียงคู่ด้นหูกวาง

เย็นพระพายชายเฉื่อยมาเวียริน

พอบเมียงบายชายแดงสุริยา

ฝูงนางนวดแนบนวดแล้วชอนพลอด

ฝูงนกเขาจับเขาไม่เศร้าใจ

เค้าไมงจับไมกชะโงกมอง

ก๊กกของผู้คนชลห่มาน

แผ่นทะยานชนฮาชาไม้ชาติ

ตั้งจะต้อปลิวไปในวัด

คุมโยชี่ลาวดำคัญถึงพันคน

ตั้งจะบินตอยเหาะชนเวหน

ถือตามกำกับพลตึงสองพัน

ฝีมือเค็ดรบรอไม้ทอพรน

จวบย่นพอกเราเขาเถิดดา

ยกทวยหาญพร้อมพริกกันหนักหนา

ออกจากพาราด้วยทันใด

ไม่ตั้งยุ่งย่างแฉไสว

เดียงเวโรหรงร้องก๊กก้องมา

เป็นระยะแลพดักด้นพฤษษา

ทวยหัวว่าปลิงปลอดงมะม่วงปราง

มะยมเทศปนปะแฉด้าง

ต้อข้างทางรวมรินชนอุรา

หอมประทินช่อนชู้คอกบุหงา

ด้าดิการ้องด้นด้นไพร

ชนจับเจ้าเผ่ายอดไม้เรียวไม้

เดียงคู่ด้นทวนโหวก้องฉันทนา

มันกูก้องพังเดียงดำเนียงจำ

นกกกระดังงับกิ่งกระดังงา	เตียงกระทาซันก้องคะนองไพร
นกยูงฟ้าฝูงดังกินเหยื่อ	พบเด็ดดำพองมันปองได้
ฝูงดังพาดังแล้ววงไป	ตั้งเตียงร้องก้องในกลางวันมา
ชายพอดลาวชาวเวียงแขวงกระวอก	
เบ่งคูนมันทนเป็นตีปลา	อ้ายเพื่อนบอกว่าคุณจริงวงเข้ามา
บ้างแหกหนามรูกถามเข้าเดี่ยวได้	เร็วหว่านพอกเราเอาให้ยับ
เนื้อหนังเด็กเบ็กปอกถลอกยับ	หนามไหนเกี่ยวถนัดไม้ตีคัมป์
ด้ามวันตั้นเดินมากตางคอน	พอกกของทัพฆ่ากันสนับไป
ตัดทั้งกว้างทางมาคตาโคด	ข้ามห้วยถึงชรเทวใหญ่
ครนดังยั้งซึ่งกายคุ	เข้าในเขตดำพุนพระพารา
เห็นค่ายตั้งพังยับอัปรา	ตรงประตูบุรีที่สุธา
ให้หยุดทัพยับยั้งตั้งบักกา	โกรธาซัดแค้นแค้นทิว
เตียงเฮโลให้ร้องเอาหมองตี	พอกโยชามาถึงก้องมี
	โยชียงมันเสียงครืนคราน ฯ
๑ ครานนี้จึงโฉมเจ้าพลายเพชร	จัดทัพเสร็จเตรียมไว้ในสถาน
ซุดค่ายรายรอบแควมออบการ	ให้กับท่านครุคร่ำท้าวคำอิน
ผู้จัดแจงแต่งคนพลรบ	ให้ถ้วนครบพร้อมพรังหมดทั้งต้น
คำนวณจะเขาคชขันนทร	อย่าดูหมิ่นสงครามตามโบราณ
แควตงรายค่ายคุดให้เหมาะ	ร้องมันเงาะไว้ท่าทุกหนี่ด้าน
มั่นไตทแควจะรเวธาบรรณ	เจ้าเตรียมการไว้ให้เสร็จดำเร็จพันฯ

๑ ครานน^๕จิงทาน^๕ท้าวคำอิน

ว่าบั้งยังได้ก^๕ช่างมัน

ผิดชอบคงจะชอบเรา^๕กุดหัว

กุก^๕ชาญการ^๕พระเวท^๕พิเศษ^๕

ว่าพลาดแต่^๕ทางอำนาจ^๕มนต์

เด็ก^๕ว่านยา^๕ท้าว^๕จน^๕ทวด^๕ครัน

พอด^๕นาย^๕ไพร่^๕ครัน^๕ได้^๕กิน^๕ว่าน^๕ยา

เสียด^๕ฉาด^๕เปล่า^๕ไม่^๕เข้า^๕พอก^๕ลาว^๕ทัพ

ทัก^๕น^๕เหล้า^๕ม^๕ทะเล^๕เมา^๕ค้ำ

บ้าง^๕แฉ่^๕ลาว^๕เจ้า^๕เดิน^๕เดิน^๕ท่า^๕ทาง

๑ ครานน^๕จิง^๕โถม^๕เจ้า^๕พลาย^๕เพชร

กับ^๕พลาย^๕บัว^๕ต้ว^๕หาญ^๕ชาญ^๕วิชา

น้อย^๕หรือ^๕เพี้ย^๕ลาว^๕ชาติ

เพราะ^๕ไม่^๕รู้^๕ต้ว^๕การ^๕ชำนาน^๕ทัพ

จะ^๕คิด^๕อ่าน^๕ฉัน^๕ใด^๕ไหน^๕นั้^๕อง

ผัน^๕แปร^๕แก้^๕ใจ^๕ให้^๕ได้^๕การ

ต่อ^๕รุ่ง^๕เช้า^๕เรา^๕จึง^๕เรา^๕รบ^๕รบ

ฆ่า^๕คน^๕ปล้น^๕ให้^๕ยับ^๕ดับ^๕ชีวิต

มี^๕น^๕หนึ่ง^๕เหนียว^๕ชื่อย^๕อ^๕ชาญ^๕ชำนาน^๕เวท

ก^๕จะ^๕จับ^๕จิก^๕หัว^๕เอา^๕ตัว^๕มา

ทั้ง^๕ต้อง^๕ช่าง^๕ต่าง^๕นั้ง^๕สน^๕ทนา

ได้^๕ฟัง^๕ต้น^๕การ^๕ศึก^๕ไม่^๕นีก^๕พรัน

ก^๕บ^๕ย^๕น^๕เวท^๕มนต์^๕อายุ^๕คน^๕ดี

ใคร^๕จะ^๕ถล^๕ว^๕ใคร^๕ท^๕ว^๕อายุ^๕หน้า^๕ผี

คร^๕ง^๕น^๕จะ^๕ได้^๕เดิน^๕ให้^๕เห็น^๕กัน

น^๕ง^๕บ^๕น^๕ต^๕ง^๕ใจ^๕ง^๕ไว^๕มัน

แต่^๕ง^๕แจ^๕ก^๕ให้^๕คน^๕ท^๕ง^๕น^๕น^๕ใน^๕ก^๕อง^๕ทัพ

ต่าง^๕คน^๕ด^๕อง^๕วิชา^๕เอา^๕พร^๕้า^๕ด้^๕บ

เดิน^๕ห^๕ร^๕บ^๕อ^๕ด^๕บ^๕้อ^๕ทำ^๕ร^๕อ^๕ก^๕าง

ว่า^๕ว่า^๕ล^๕ก^๕จ^๕น^๕เดิน^๕เดิน^๕โฝ^๕ง^๕ฝ^๕าง

บ้าง^๕ร^๕อ^๕ง^๕คร^๕าง^๕เอน^๕เรา^๕เมา^๕ก^๕ญ^๕ชา

คร^๕น^๕ด^๕ง^๕เด^๕ร^๕จ^๕เห็น^๕เมา^๕ระ^๕ห^๕อ^๕ระ^๕ว่า

น^๕ง^๕ป^๕ร^๕ึก^๕ชา^๕การ^๕จ^๕ร^๕บ^๕ด^๕ม^๕ท^๕บ^๕ทัพ

เด^๕ย^๕ท^๕ม^๕น^๕บ^๕น^๕จ^๕น^๕ต^๕อง^๕จับ

ต^๕อง^๕ย^๕อ^๕ย^๕ยับ^๕เด^๕ย^๕ร^๕กับ^๕ห^๕ม^๕ู^๕พาด

เรา^๕จ^๕ต^๕อง^๕ต^๕ร^๕อง^๕ศ^๕ร^๕ก^๕ด^๕ย^๕ย^๕ก^๕หาญ

เอา^๕ท^๕ห^๕าร^๕เรา^๕อ^๕อก^๕มา^๕จาก^๕ชา^๕น^๕

ย^๕ก^๕ทัพ^๕พ^๕ง^๕ก^๕า^๕แพ^๕ง^๕บ^๕ร^๕ี^๕ศ^๕ร^๕

อ^๕าย^๕เณ^๕ร^๕เณ^๕ร^๕ต^๕ด^๕ม^๕ิ^๕ว^๕ิ^๕ชา

กล^๕ม^๕แกล^๕ด^๕ง^๕แปล^๕ง^๕เพ^๕ศ^๕ได้^๕น^๕ัก^๕หนา

เช^๕น^๕ฆ่า^๕ต^๕ด^๕ศ^๕ร^๕ห^๕ะ^๕เด^๕ย^๕บ^๕ระ^๕จ^๕าน

จ^๕น^๕สุ^๕ร^๕ิ^๕ยา^๕ด^๕บ^๕ไม้^๕ใน^๕โพ^๕ธ^๕า^๕ณ^๕ท์

กฐะออกกรบคู้ผีมือ
 จะจริงจิงตั้งคำเขาจ่านรว
 กุกู้เป็นชายชาญชำนาญกิจ
 อ้ายพลายเพชรพลายบัวควงช่อตัง
 คึกพลางแฉ้วทางราชา
 ว่าราชาจะเล่าความให้รู้
 ช้อยหมายใจจะใคร่ออกช้อยรบ
 ไม่เช้อช้อยค้อยคูกุเกิดชรวัดดา

๑ ครานนจิงท่านดมภารจิว
 ตบมือผางอ่ายังชันพรนมันโย
 คิวช้อยจะค้อยช้อยรบรบ
 บุกเงรน้อยให้ค้อยตงบักช้ายรา
 เมื่อพระองค์จะทรงออกกรบรบ
 เกณท์นายไพร่ไว้ให้ถ้วนถ้วนค้วดี

๑ ครานนจิงท่านอุปฮาด
 ได้ปากเพียรเรียนครูรู้ชำนาญ
 พังการมดมภารท่านชานไซ
 ถึงหน้าทรวงประกาศกับเสนี
 กะเกณท์ไพร่นายให้ถ้วนครบ
 พอถ้วนรุ่งพุงนจะกรวิท

ที่เขาถือว่าอย่างไรโดนนั้น
 เป็นแมนมั่นทรือว่าหลอกคอกกกระมัง
 เคยประชิตรบร่ากันมาบ้าง
 ผีม้อมันเป็นมีดังอยากใคร่รู้
 เงรน้อยกับชรวัดดามานังอยู่
 อ้ายพลายเพชรค้วครุยกัทัพมา
 เข้าดมทบทงสองเป็นกของหน้า
 เวทวิชาใครจะมีคึกว่าใคร ๆ

ฟังเจ้าหวักด่าว่าไม่เข้าได้
 ออกชิงช้อยไว้ช้อยให้ช้อยธา
 กักกับทพตงหลอกเป็นมีกชวา
 เห็นเดี่ยท่าแล้วช้อยรบออกค้วดี
 กรบรบคัจคัพพมันนม
 วันพุงนเดรี่จพถันให้ทันการ ๆ

องอาจฤทธาแกดักดำหาญ
 จนเรี่ยวชาญพระเวทวิเศษดี
 ดำราญใจปรีคเปรมเกษมศรี
 จงเวรี่รบร็คออกจักทพ
 พดรบให้ดำเร่จถันเดรี่จถรวพ
 ออกกรบรบอ้ายพนองทงสองรา ๆ

ก้อนเหล็กไหลที่ได้จากอาจารย์
 แยมือวางลงพด้นิมิตน์ข้า
 ร้องเรียกเอาเข้ากายาไม้ข้าที่
 พอได้ฤกษ์ก็เบิกโธดหนองวรา
 หยิบเครื่องทัพสำหรับรุกรบรา
 จับคาบเคยปราบซึ่งภัยพาด
 ลงบันไดไม้รอร อยู่ข้าที่
 รับรัศออกจักซึ่งโยธา
 ท่านดมภาร อานมนต์ให้ทันคง
 ษณชบรพาศผาพยนต์
 แล้วรักม้าเจียนดวงตรงตำรา
 แกว่งคาบกำซาบด้ายประกายฉับ
 เดกเบ้าเหล่าโยธาอาชาชาญ
 เณรมาลัยใจหาญในการศึก
 ษณรม้าของอาจารย์ชาญกักตา
 กุมหุ่่นอุ่่นจึงเป็น โกลดา
 ที่พลแตกแปลงภาษามตาย
 อุปฮาดฮาหาญชาญวิชา
 เป็นกองหลวงจะล่องทัพครวไร
 ๑ คราวนั้นจึงท่านดมภารลาว
 พอได้ฤกษ์ ให้เด็กซึ่ง โยธี

แล้วโอมอานพระเวทวิเศษศักดิ์
 อานมนตราตามเพศวิเศษศรี
 ดี แร่จศับยามคู่ด้ามตา
 โอมอานมนต์อาจารย์ผู้ชาญกล้า
 ได้ยามใหญ่ไม้ข้าด้วยทันที
 คงจะทะยานออกนอกกรุงศรี
 พระสุริยตกต่ำจะค้างดง
 ให้ตั้งเหล็กมีกกาคังประดงศักดิ์
 แล้วแปลงองค์เป็นแขกแปลงกายา
 ดำรวมคนอาจารย์อานคาธา
 ตั้งเป็นเกล็ดคนาคาตามโบราณ
 คงจะจับรัศคักที่ชั๊กหาญ
 ให้ดำราญอยู่ยงคงคำสดตรา
 คักคักแกว่งอาวูรแดนสุดคักดำ
 ปลอมแปลงกายเป็นพม่าน่าเอ็นดู
 ถือหอกทอนถั่ว่นคำสดตราเป็นหมู่ ๆ
 จึงเกรี้ยวกรูให้ถั่นถั่นไป
 ออกรัศม้าถอยห่างหนทางใหญ่
 ออกจากโนพาราไม้ข้าที่ ๆ
 ให้ฉาวเชิงถั่นถั่นมี
 เขาเมืองคิงมีนเตียงครันคราน

กองหน้ากองหลังก็ตั้งออก ยันนอกพารามหาสถาน
 ผืน โลดเดินแผ่นทะยาน ดาวก็ชาญพระเวทพิเศษ
 ครนดงยงซึ่งหน้าพารา ให้หยุดโยธาหมันหมี่
 ดงค้ายรายบึกกาไม่ซ้ำที เจ้าบุรีชนประทับบนพลับพลา
 จึงตั้งเหล่าท้าวพระยาแต่เพียงกวาง ให้จัดการทั้งมอดถ้วนหน้า
 เร่งรัดจัดแจงแต่งโยธา ตรวจตราตั้งค้ายรายกันไป
 วนนฤกษิตเป็นถ้วน เราครวระคุมพลเข้าปล้นค่าย
 พอดึกด้ามยามกว่าจะคลาไคล สู้เตรียมไว้ ให้เสร็จดำเรื่งการ ฯ

● ครานนี้ท่านอำมาตย์ราชวงศ์ ได้ฟังองค์อุปฮาดผู้อาญา
 บังคมพลางแล้วรีบตมตาม มาตั้งการเกณฑ์กันดังนั้นไป
 ทงกองหลังกองหลังทงต้น พลที่มีหกตำหาญสุดชานไซ
 ทงบึกซ้ายบึกขวาพลโกร ดันดาวไพร่ใจกล้าวิชาชาญ
 บ้างออกแรงแข็งกล้าช้ออาวู จะซุดค่ายซ้ายขวาทุกหน้าด้าน
 ก็แล้วปล้นทันเจดามิช้านาน ตระเตรียมการดำเรื่งเสร็จทันที ฯ

● ครานนี้จึงท่านอุปฮาด พร้อมอำมาตย์เสนาทุกหน้าที่
 ออกทงเนรเตรอาจารย์ชาญฤทธิ ษณผู้พลับพลาไม่ซ้ำปล้น
 ปรีกษากจกจะคิดออกซึ่งชัย ท่านจะเห็นเป็นอย่างไร ไฉนนั้น
 คืนวันนิตรายปล้นค่ายกัน เขาให้ทันเจดามิราตรี ฯ

● ครานนี้จึงท่านสมภารดาว ครนฟังกล่าวตอบความไปตามที่
 ซึ่งถามหาพิตรศึคราวิ คำวอนขอปล้นประมาณ

อาตมาจะตรึงตราดูการก่อน การราญรอนตามทำนองค้องบรรหาร

ว่าพลางแล้วทางพระอาจารย์
แล้วฉันทนตรึงเกิดภัยในกายา
รูปร่างความตามชอกศิม
ย้ายพลายเพชรพลายบัวควง
ได้พากเพียรเรียนครูชำนาญ
ตั้งกายร้ายหลัดเป็นบิกกา
แล้วฉันทนเรียนเทวอาวุธ
ผูกหุ่นยนต์แต่งคนใจคงคับ
รูปนั่งนับจับยามตามโบราณ
คำฉันทนฤกษ์งามยามยามหย่อน
คุมหุ่นคนเข้าปล้นเอาธานี

๑ ครานันท่านเจ้าเมืองลำพูน
นั่งฟังเรื่องนิกเคืองใจ
น้อยหรืออ้ายสองพลายใจร้ายกาจ
ได้พากเพียรเรียนมาต่ออาจารย์
กู่ระดองต่อสู้คู่ศอกหน
ไม่ขยาดอาญาทำชาญชัย
ว่าพลางทางเรียกแค้นคำแมน
บอกความตามคำท่านเถรา
เกณฑ์คนพลรบให้ครบถ้วน

ก็เข้ามานทดับตาไม่รำที่
จับยามด้ามดาบตามที
เห็นฉันทนเจ้าความไปตามการ
ฤทธิรงค์ดำมารดมั่นอาญา
มันคิดอ่านกลศึกดำตักนิก
เกณฑ์โยธาไว้ทุกแห่งแจ้งประจักษ์
มาด้านกัณฑ์พิชการ
จะออกรับรบศึกที่ยกหาญ
แต่เห็นการกลศึกตักตักเต็มที
จะกรีธาพลารทุกหน้าที
ระวังไว้ให้ต้อยานอนใจ ฯ

ฟังคำมูตเถรแจ้งแฉ่งไร
แล้วคิดใคร่ครวญความไปตามการ
ของอาจการศึกทำศึกหาญ
คิดทำการครั้งนี้เจ้าเขาเข้าใจ
ฤทธิรณมันจะมีตีเพียงไหน
คงจะได้เห็นฝีมือที่ธอธา
เป็นผู้แทนแม่ทัพรับอาสา
สู้อย่ารัวรบไปจัดการ
ตามจำนวนคอยรักษาทุกหน้าค้ำ

ระวงศ์ภัยอย่าให้มีเหตุการณ์
 คอยคุมพลดมทบออกกรมรับ
 เจ้าบริวารจัดคนให้ตั้งญาร
 ถ้ำแดงเห็นศักรจุ้เข้ามา
 ยิงปืนตั้งญารแล้วกลาโคต
 กุจะดมทบออกกรมรับ
 ตูเด็นให้เห็นกับตาว่าใครดี

๑๑ ครานนจึงท่านแดนพระยา
 บริวารออกมาจัดทัพทันใด
 ยี่สิบห้าเข้าป่าเป็นกองข่ม
 พร้อมคำสั่งตราอาวุธชุดน้ำมัน
 แล้วตั้งข้อมบ่าวร้องเรียกนายทัพ
 ชุดมุนอุนฉายเรียงรายไป
 แล้วบริวารจัดแจงแต่งผู้คน
 พอเสร็จพลันท่านแดนมีบัญชา
 แล้วผลัดกันหมั้นนั่งระวงษ์ยาม
 เดียงหมอง ๆ ตั้งข้อมระวงษ์

๑๒ ครานนจึง โนมเจ้าพลายเพชร
 พร้อมเดินมีวิชาปรึกษาการ
 พวกเรายกพลเข้าปล้นค่าย
 ทงเนรเดรต้องรวาวิชาดี

ถูกกับอาจารย์ไม่หัดบนอน
 ซ้ำให้ยับล้มตายเป็นไม้ท่อน
 เป็นกองซ่อนคอยตระเวนระวงษ์ไพร
 อย่ารบราต่อฤทธิทางทิศใต้
 รับเข้าในพาราอย่าซ้าที
 พันจับต้องพลายไม่หน่ายหนี
 ฤทธิมันจะมีอย่างไรไป ๆ
 กราบงามสะมาตราไม่ซ้าได้
 ตามที่ใต้บัญชาไม่ซ้าปล้น
 ให้คอยคุมกันทุกหมวดเป็นหมวดชั้น
 เสร็จพลันมีบัญชาให้กลาโคต
 มาคังคับเชิงแซ่แดงไสว
 พวกนายไพร่พร้อมกันทงนมา
 ด้วยฤทธิเดชเวทมนต์พระคาถา
 ให้ร้ายหลีกมีกกาด้วยทันใด
 มีได้ชุดจุคตามกันใจ
 ไม่มีใครหัดบนอนผ่อนดำราญ ๆ
 กระจบราญโรมันคำฉันทัน
 จับอ้ายทหารชาญชัยศรี
 ผลาญชีวิตเสียให้บรรลัยดาญ ๆ

๑ ความนพอกดาวชาวเชียงใหม่

ออกจากถิ่นเดินไพรท้อใจหาญ
 เทยวหยุดยั้งระงับเหตุสังเกศการ เห็นทวยหาญยกออกนอกธานี
 ฝูพลผู้คนกมมากหน้า เช่ซ่าดาวดินด้นนมิ
 แต่งกายแปลกแหกพม่าด้นดักดี ฮาธุรมีครบคนทุกคนไป
 พระอาจารย์นเป็นแรกแปลภาษา แต่เห็นเนรเป็นพม่ากิดสังสัย
 พลทพันับแค้นออกแน่นไป เจ้าเมืองใหญ่เป็นกองหลวงยกดั่งวงมา
 ดาวเจ็ดคนชนบนต้นไม้คู้ มิตรบุหรุ ไม่เห็นตัวมัวมีคหน้า
 ความกตัญญูตั้งตั้งตีปลา เดียวด้อยของพอง โดมาทกคนไป
 พอกองทัพปลับตัวทอทุกคน ก็บ้นลงจากบนต้นไม้ ใหญ่
 ออกบุกบ่าฝ่าพงเข้ตงไป ทนามเหนียวเกยวเดียดไหลดดอกมา
 ครนดงซึ่งค่ายเจ้าพลายเพชร เขามอเขตเดียดยุงแด้วนุ่งผ้า
 พอดำเร้จเร้จพลันทันเวลา ตรงเข้มากราบงามดงด้ามที่
 ว่าเถรเนรทเป็นพม่าแรก แต่งกายแปลกมิเคราเท่าปังก
 คุมโยธาออกมาจากบุรี ประมาณเด้พันกว่าถึฮาธุร
 พร้อมพรงดงหลกเป็นบักกา ไพร่นายช้ายชวอชดุด
 อุปฮาดฮาจของจะยงยุทธ ถึฮาธุรช้มาพาโยช
 เป็นกองหลวงดั่งออกนอกนเณคัน เข้ในเขตบ่าก้างทางถึถึ
 ออกมาดงย้งหน้าเขตธานี ขอภูมิจงทราบบทมาดย์ ๑
 ๑ ความนงใจมเจ้าพลายเพชร ได้ฟังเด้จยบุดนุณนรีดาร์
 แฉนพิโรชโกรชใจดงไฟกลาด จับฟ้าพันยันทะยานจระวี

เจ้าพลายบัวดวงเด่นเข้ากนหน้า ร้องห้ามว่าอย่าใจร้อนช้าก่อนพี่
 ค่อยรอวังฟังความไหงามดี คำฉนวนคงดำเร้วเจตนา ฯ

๑ ครานนึ่งท่านเจ้าเชียงใหม่ ครันได้ฟังน้องชายคล้าย โทษา
 เดยหยุดยั้งบนบนพลับพลา คึดกรีกตราเตรียมการจะราญรอน ฯ

๑ ครานนึ่ง โฉมเจ้าพลายบัว แค้นใจคึดตั้งจะเต้ค้อออกเจ็ดท่อน
 เป็นทุกขตั้งเพี้ยกล้าให้อาจรณ์ อูระร้อนบ่อนใจไม่สบาย
 บอกรับพี่ชายช่วยไว้ก่อน ค้อยมันผ่อนคึดการประมาณหมาย
 ค้องแก้ไขให้ทุกขร้อนลงผ่อนคลาย เพี้ยกล้านายกองทัพถูกจับไป
 ข้าจะหายกายาเข้าธานี ลอบเข้าที่รังคนตำบลดใหญ่
 คงจะพบเพี้ยกล้าผู้รวมใจ คึดแก้ไขให้ไต่คืนมาพด้น
 ถ้า मैं เรายกพลปล้นกองทัพ ให้อย่อยยับเร้นฆ่าคนอาสัญ
 มันแค้นใจคงให้ผดดาญช้วน เพี้ยกล้ามันนักรจะมรณา ฯ

๑ ครานนึ่ง โฉมเจ้าพลายเพชร ได้ฟังเด็วจ้องชายอธิบายว่า
 คึดชนไตด้วยใจซึ่งบัญญัติ แดงจึงมีวาจาตอบไปพด้น
 อ้อลัมไปไม่ทันคึดพิศวง ว่านรงค์ครังกอนนผ่อนมัน
 ค้องเสียทัพอบจนบ่มีนกรรม เพี้ยกล้ามันมันจับไว้ ในบุรี
 เป็นขระน้องจะได้แก้ไข ฟังการมให้ด่มในใจของพี่
 เจ้าจะเข้าไปในวังครงนี้ คู้ให้ค้อย่าให้เกิดภัยพาด
 ดวงพันจะยาตรา คุมโยธารบรออกต่อค้าน
 ถ้า मैं เจ้าดำเร้วฉฉฉฉฉฉ ฉมาช่วยกันประจัญบานคู้ดักตี ฯ

๑ ครานันจึงโถมเจ้าพลายบัว ที่หมองมัวกำถรดสดศวี
 ค่อยห่างหายคล้ายโรคโศกทวี เขาผู้พิชิตกระทำกร
 โหมอำนาจตามหาเจต มนควักเศษเรียนรู้อบรมบริหาร
 ปลุกเสกเดชนันต์มีกัณยาน ถ่มเครื่องอาณัติหรับทัพเด็กร้าพต้น
 ภาคประเจียดมงคดที่ทนคง แดงแก้มงคินด้อจากท่อนัน
 เร่งรีบรัดผัดหน้าไม้เข้าพต้น เด็กร้าแด้วผายผันมาทอพระ
 จับตามโพรงแก่งงามแฉวงจับ เคยใจมจับ โรมรันพันศวีระ
 ลึกมือไว้หมายใจไม่ถดถะ เฝียงเอะอะ โห่งพรายร้ายคนอง
 ออกจากค่ายแล้วร้ายพระศาธา หายกายาเด็กร้าแด้วคูดัดคดอง
 อ้ายพวกดาวทองนพากันมอง มิได้คองตาดาวพวกชาวคอง
 ค้วยเคระพระเวทวิเศษสุด มิได้หยุกฉ้านักพักผ่อน
 มีทันซ้ำถึงหน้าพระนคร แดเห็นดาวชาวคองทองโพรมาย
 หมอง ๆ เฝียงซ้องกระแแต่ดี พร้อม โขธิ ออดาวทองหลาย
 ฝั่งประชุมล้อมไฟทั้งโพรมาย ช่างเจ้าพลายเดินมองย่องเข้ามา
 หยิบคินเขวียงเหวียงกราวถูกดาวไปก

อ้ายพวกนพากันร้องเฮฮา
 ต่างคน โกรธ โทษกันด้นันทัพ
 เป็นมีดังอย่างโคบู่ชุการ
 ที่ใจกลาร้องว่าช้อยมกถ้ว
 บ้างก็คำยอกยอันพูดค่อนแคะ

แทบมัก โกรทหัวบานตั้งชอานผ่า
 โครเขวียงซ้ำหัวบั้นแทบดินปราณ
 เฝียงคองคัมบริ้องคำทุกหน้าค่าน
 เป็นช้านานเดียดแดงตะแคงแฉง
 เจ้าพลายบัว ไช้อีกเปาะหัดวาระแหะ
 อ้ายหมาแปะนี้ โครเดินไม่เห็นตี

๑ ครานน^๒พดายบัวตวยง
เห็นเดร^๒เรนรง^๒เดมดบายดี
กิดแก่นใจจะใคร^๒พันเกศา
อดโม^๒โท^๒โทษา^๒ไม่ซ้ำพัน
แล้วค้อย^๒เตน^๒แอบย้อง^๒มองไป
เคิน^๒พดาง^๒ทาง^๒นีก^๒ตรี^๒กตรา
จะไป^๒กัก^๒ไป^๒รัง^๒ใจ^๒ทาง^๒ไหน
ถ้า^๒พบ^๒แล้ว^๒จะ^๒ช่วย^๒แก้^๒ด้วย^๒ทันที

๑ บท^๒น^๒หย^๒ค^๒ก^๒อน^๒ค้อย^๒ฉอน^๒พัก
ถึง^๒พดาย^๒เพร^๒พ^๒ราย^๒ราย^๒ดำ^๒คัญ
พอ^๒เวลา^๒ต้อง^๒ยาม^๒ตาม^๒ตำ^๒รับ
ชน^๒มา^๒พา^๒พด^๒พด^๒น^๒กาย
คต^๒ทง^๒มุง^๒ตรง^๒เข้า^๒ตง^๒กว้าง
กมา^๒ถึง^๒ซ่ง^๒ค้าย^๒ชาย^๒บุรี

๑ คราน^๒น^๒พว^๒ก^๒ไพร^๒ที่^๒จ^๒ร^๒คต
เที่ยว^๒ตรวจ^๒ดู^๒ค^๒ต^๒ร^๒ก^๒ด^๒าง^๒ฮ^๒าร^๒ญ
แต่^๒ค^๒น^๒น^๒น^๒ด^๒ัก^๒พัน^๒ถ^๒อน
ท^๒วย^๒หา^๒ญ^๒ไม่^๒ชาน^๒ให้^๒มา
พว^๒ก^๒ทง^๒ด^๒ิบ^๒ห^๒าค^๒น^๒ช^๒อด^๒ห^๒าม^๒าน
ท^๒พ^๒ด^๒าว^๒เว^๒ียง^๒เส^๒ียง^๒มัน^๒ไถ^๒ทง^๒ไพร^๒นาย

มุง^๒ตรง^๒เข้า^๒ค้าย^๒ไม่^๒หน^๒าย^๒หน^๒ึ
กับ^๒เด^๒น^๒อุป^๒ษ^๒าค^๒เหม^๒ือ^๒น^๒ญา^๒ค^๒ัน
แฉ^๒ว^๒ต^๒ร^๒ก^๒ตรา^๒ตง^๒ด^๒ัต^๒ย^๒ระ^๒ม^๒ต^๒มัน
เที่ยว^๒เดิน^๒หม^๒น^๒ห^๒น^๒หัน^๒ม^๒อง^๒ไป^๒มา
มิ^๒ไ^๒ค^๒ั^๒ป^๒ระ^๒ด^๒บ^๒พบ^๒เพ^๒ย^๒ก^๒ถ^๒า
จ^๒าม^๒น^๒พา^๒เขา^๒ไป^๒ใน^๒บุรี
จะ^๒ค^๒ค^๒ตาม^๒ไป^๒ค^๒ู^๒ให้^๒รู้^๒ที่

ก^๒ด^๒ับ^๒บุรี^๒ค^๒ค^๒การ^๒ด^๒ง^๒ค^๒ร^๒ม^๒พ^๒ด^๒ัน ๑
จะ^๒เย^๒อ^๒ย^๒ก^๒ถ^๒า^๒ด^๒ว^๒ค^๒ว^๒ม^๒ต^๒ว^๒ม^๒แฉ^๒ฉ^๒ด^๒ร
ย^๒่า^๒ด^๒ริ^๒ย^๒ัน^๒อยู่^๒ใน^๒ค^๒าย^๒ทง^๒ไพร^๒นาย
จะ^๒ย^๒ก^๒ท^๒พ^๒ร^๒อ^๒ม^๒ก^๒ัน^๒อ^๒อก^๒ผ^๒ัน^๒ผ^๒าย
พว^๒ก^๒ไพร^๒นาย^๒พ^๒ร^๒อ^๒ม^๒ก^๒ัน^๒ทง^๒หน^๒ัน^๒มี
พอ^๒พ^๒ัน^๒ถ^๒น^๒ด^๒น^๒ทาง^๒พ^๒นา^๒ศ^๒รี
ด^๒ัง^๒โย^๒ช^๒ให้^๒ด^๒อม^๒เข้า^๒พ^๒ร^๒อ^๒ม^๒ก^๒ัน ๑

ด^๒ิบ^๒ห^๒้า^๒ค^๒น^๒มา^๒ใน^๒ทาง^๒ไพร^๒ด^๒ัน^๒ค^๒์
เห็น^๒ด^๒ำ^๒ค^๒ัญ^๒ท^๒พ^๒เช^๒ียง^๒ใหม่^๒ย^๒ก^๒ไค^๒ด^๒ค^๒ดา
แต่^๒ก^๒ระ^๒บ^๒จ^๒น^๒ด^๒่าง^๒แฉ^๒ด^๒ก^๒ช^๒ร^๒ก^๒พ^๒มา
ก^๒ิ^๒ร^๒ู^๒ว^๒า^๒ป^๒ด^๒อม^๒พ^๒ด^๒ปล^๒ัน^๒เจ้า^๒นาย
ย^๒ิง^๒ม^๒ัน^๒ค^๒รี^๒น^๒ค^๒ร^๒น^๒จ^๒ว^๒ง^๒มา^๒ค^๒าย
ท^๒พ^๒ด^๒าว^๒เว^๒ียง^๒เส^๒ียง^๒มัน^๒ไถ^๒ทง^๒ไพร^๒นาย

ด^๒าง^๒ทง^๒พ^๒ด^๒าย^๒ช^๒อ^๒ย^๒ย^๒ัน^๒ไม่^๒ท^๒น^๒มัน ๑

๑ ครานนอุปชาตราวงค์
 ได้ยินเสียงบันลัญญาไม่ช้าพต้น
 อุปชากับเถรเถรทั้งสอง
 ต่างคนดวงชนนฮาธา
 พร้อมกระบวนด้นดาวชาวดำพูน
 ไต่เรียนรู่วิษุติมีแบบคาย
 เสียงให้ดาวตั้งกราวเขนตะคร
 ออกจากค่ายเจ้าพตายเพชรยกมา
 พดทัพคับคั่งขุดมน
 กองทัพเกรกก็เป็นผิดำคัญ
 ดาวเรียงใหม่เข้าใกล้ขุดมน
 ว่าตัวกุมขี้ด้อยอันใด
 แค้นชัคใจวางไม่เข้าตั้งหมัด
 พวกดาวเรียงเรียงอินทรคันชัค

๑ ครานนจึงท่านอุปชาด

ชัคมาร่วิ่งเข้าชิงชัย
 แก่ดวงฟ้าพันว่าเข้าฝ่าฟัน
 แต่ชิงชัยในสงครามถึงสามพัก

๑ ครานนจึงท่านสมภารดาว

แก่วางคามพันหันตลบเข้ารบรา

กับองค์เถรเถรทั้งสองนั้น
 ตกถันพากันวิ่งออกมา
 หมายปองมุ่งรเม้นเช่นฆ่า
 ยกโยธาออกจากค่ายทั้งไพร่นาย
 ไม่เดือนธัญฤทธิก็มีหลาย
 ชนทั้งหลายกตวดีมีขอเดงดือธา
 บ้างรำพ้อนยมเยาะหัวเราะว่า
 เข้าด้านหน้าโยชิตบระจัญ
 กระบวนหุ่นอุ้งฉิ่งเป็นกั้งหัน
 เข้าโรมรันพวกดาวฮือฮาวไป
 แทะหุ่นหุ่น ๆ หาเข้าไม่
 ผิดด้วยผู้คนพิกลนิก
 ฝึรู่เท่าเขาเขยัคชอกอ๊ก
 เพื่อนกันจะไม่ยักเป็นไรไป ๆ

องอาจฤทธิจะมีไหน

พตายเพชรให้ตัดแค้นกันนิก
 ถูกเจ้าดำพูนนนเสียงคังกัก
 ใครไม่ยักพันใครเข้าเท่าโตมา ๆ
 ไม่ฮือฮาวคุมมีค้ำองอาจกล้า
 เรืออชานุกการท่าประจัญบาน ๆ

เจ้าพลายบัวตัวคัมเคธา
เส็กแล้วดำมคาบปราบม้าตง
เส็กพลางแล้วทางเข้าไป

๑ ครานันพวกลาดเกล้าผู้คุม
ครันตองเวทเจ้าพลายร้ายฤทธิ
ทตษ์องค์เป็นกองคอยตรวจตรา
วังเวงหาหาหงษ์น้อย กทลันบนอน
ม้าเดินเพลันไปไม่ตษ์องค์
เม็ชอย่างไร ไปบ้างก็ข้างมัน
ฮ้ายพวกลาดทเฝ้าประตูก
ทเพลันหนกญูฮาร้องพาท
ใครเจ้าแอมเอาดำโพงได้
บ้างเอนกายลงธบายวิมประต
พวคนโทษคนร้ายนายผู้คุม
กทลันนั่งไม่ตงซึ่งกาย

๑ ครานันเจ้าพลายบัวตัวคอง
ฟังเงียบเสียงดำเนินคนทงน
แล้ว โอมอ่านคาถามหาเศาะเคธา
เราเมื่คบ้านทวารคุกไม่ทุกซ์ใจ
ครันตงยังซึ่งประต
ทงนายไพร่ กัม ไค้ดมประต

โอมอ่านมนตราค้อยทันไค
ธะกตคณงวองงให้หัดับไค
ตองนายไพร่ฮารมณณ์ ไม่ดมประต
เกดฮอนกตุมตรวจตราทุกหน้าท
ไม่ฮ้องมี โงกหงษ์หาหวัดบนอน
ตงฮิวาจะเค็ดคอกเค็ดทอน
เพด็ฮอนเดินไปไม่ไคตครัน
ปากไม่ว้องหัดับตาคนฮารัน
จนหัดัน ไคนกำแพงแรงไม่มี
ไฮระดุกระดุกเมากญูฮารันงตาหริ
ว่าจันนชอมกตพัน ไค
เม็ชอย่างไคกุกยังบฮือ
เส็ยกรนพู่ฮารมณณ์ ไม่ดมประต
ทเกดฮอนกตุมอยู่ ในคุกไม่ตง
เพราะจอนนมภยฮนใหญ่ครัน
เส็กตงเข้าคาถาเป็นจำตระหวัน
แนต่าคตัญจำหัดับระงับใจ
ตมกตฮอนตงนเสดะไม่ทอนไค
เดินเข้าไปในนั้นค้อยทันท
ผู้คุมใหญ่ กทลันบนอนฮอนตง
ทุกหน้าทหัดับนั่งไม่ตงกาย

ที่ต่างคนกับนงเงียงพมพา
 ชักคันนักรักมีตประจุพราย
 แล้วหวนจิตคิดหัก โท โสด้บ
 จะเดือมนมนต์คดจิตฤทธิ ไกร
 แล้วเดินเฉยเฉยต้องเข้าห้องใน
 ต้องจ้องจากรรมกรณเอนชิต
 หมกด้วยกันทั้งนงฉักพันเศษ
 เฝ้าเค้นย่องมองดูอยู่ไปมา
 หรือว่ามันคิดการผลาญชีพ
 ถึงกระนั้นเราท่านคงแจ้งใจ
 จำจะต้องเดินคันถึงกันห้อง
 คิดพลางทางรีบจรจรัด
 ครู่หนึ่งก็มาลงห้องที่ดับ
 กุญแจใหญ่ได้ไว้ดังตริงตรา
 มีแหذنหลาดจ้าวทวนฉ้วนคำตตรา
 เจ้าพลายศรีแจ้งไม่แคลงใจ
 เพยกดำตัวครุอยู่ในนั้น
 จะระเคาะระตมกถอนให้ถอนชก
 คิดพลางแล้วทางอ่านอาคม
 ดำรอมกัจจิงจิตอ่านมนตรา
 ตมกถอนถอนเคื่องเหมือนคนชก

เหมือนผีอำปากอำเด็กหน้าหงาย
 แทงให้ตายเดียวกระมังอ้ายจิงโร
 โบราณว่าฆ่าคนหลับนั้นไม่ได้
 ต้องจำใจคักก่อนค่อยผ่อนคิด
 แดไปเห็นคนคุกน้ำทกรชกจิต
 มันร้อยตักไว้กับพดิงเหมือนตริงตรา
 ไม่แจ้งเหตุว่าโทษภัยโฉนหนา
 ไม่รู้ว่าเพยกดำอยู่แห่งใด
 เสียให้รบจับตึงตักชัย
 เพราะใช้ให้คนคอยค้อยทุกกัน
 คงจะต้องพบเห็นเป็นแม่มน
 สุวียนจวนสว่างกระจ่างตา
 ประตูหีบปิดอยู่ตมแน่นหนา
 ผู้คุมทงมอดถอนหน้ากัถดับไป
 ผู้คุมนั้นมันพากันหลับโหด
 ว่าช่างในวังคนชอบกถนักร
 เป็นแม่มนจริงแท้แน่ประจักษ์
 อยู่ช้านักจะสว่างกระจ่างตา
 เด็กประตมแปดคาบพระศาตา
 ถ้วนดำนคาบเป่ามาค้อยทันใด
 ประตูหีบนั้นไม่ทอนได้

สมองฉูดฉาดทุกซบเป็นสุขใจ
 เห็นคนคุกทุกซบร้อนต้องนอนจำ
 ก็รู้ความตามจริงทุกสิ่งอัน
 มองเขม้นแฉเห็นทวนเพยกดำ
 โทษถึงฆ่าห้าประการว่าคาญใจ
 เป็นบุญนักหากว่าเรามาทัน
 อรุณรุ่งพรุ่งนี้ถึงเช้า
 เขาโถงเจ้าพลายถูกต้องคน
 ก็แจ้งเหตุว่าต้องเวทสังกะไส
 จำจะแก้ไขเสียให้หาย
 แฉฉะแฉะช้อคาในกาย
 คิดพลางแฉฉะทางอานคาถา
 แก้วชามหาระงับที่ดับใจ
 ๑ ครานนเพยกดำพระยาตาก
 สีมกายเหมือนฉายซังซิว
 ครนเวทมนต์ของตนเข้าทันที
 สีมตาแฉเห็นด้วยทันที
 มองเขม้นแฉเห็นเจ้าพลายบัว
 วาคร่งนุกไม่ถึงซังซิว
 วาชอยนเสียที ในการรบ
 มั่นจำบริคัมคถายาช้อยคดาโคด

เดินเข้าในห้องลับด้วยฉับพลัน
 มันทำช้อคาได้ไวมัน
 เป็นแน่นมันพอกันที่ถึงตาย
 มันจงจำช้อคาใช้ตรวนได้
 แฉฉะเขาช้อคาไฟตามหัวคา
 ถ้าหาไม่ช้อฉังคังช้อ
 มันคงฆ่าเพยกดำด้วยบรรลัย
 ปลุกเป็นหลายหนหาต้นไม้
 หดับไปอารมณ์ไม่ฉมประดี
 แฉฉะมคดาพระเวทสังกะไส
 ให้หลุดจากอินทรียงทันใด
 มนตราเรียนรู้ออกครูให้
 แฉฉะแฉฉะไปด้วยทันที
 นิ่งหวาดหดับไปอยู่ในที่
 ในอินทรีเหมือนช้อฉังฉมด้วยบรรลัย
 ค้อยฉมประดีกายาชมาได้
 ยังทศรัใจหวาดหวนพรณวิญญา
 คังหงตั้งจะระดอยช่นเวหา
 แฉฉะกมือฉฉะทาชนทันใด
 ครนจะหลบหนีไปก็ไม่ไหว
 ไม่มีใครแก้ไขเสียครน

แม้นรอกตตัวแล้วไม่กลัวมันทงนน^{๕๕} จะพิฆาตฟาดฟันให้เป็นผี
 ทงตตัวย้ายเนรเดกราชชาติ^{๕๖} แปลงอินทรีย์เป็นแรกแปลงดำคัญ
 จะบอกให้ ไม่ใช่พระดังกา^{๕๗} มันควบคุมโยธาออกเคียวขัน
 คือพระเวียงเชียงใหม่ใจฉกรรจ์^{๕๘} เกษมต้นค้อยู่ด้นบายวัดท้ายเวียง
 พลายบัวฉนั้นครันได้ฟังวาจา^{๕๙} ตั้งใคร่แพ้แก่ศาสดักแปดเสียง
 ว่าดีตะจะฆ่าเสียไม่เพียง^{๖๐} กจะเสียงหัวมันให้บรรลัย
 ยินดีเียงเคียงไก่อกระชั้นชั้น^{๖๑} สุริยันจะต่างสว่างไสว
 ดำรวมตนอ่านมนต์ด้วยทันโต^{๖๒} เบ้าดงไปด้ามคราไม่ซ้ำที่
 ด้วยเคระพระเวทวิเศษศักดิ์^{๖๓} รอคาทักกระเด็นออกจากที่
 ไร่กัญญาแหห่างจากกาย^{๖๔} มิได้มีราศิตัดกายา ฯ
 ๑ ครานนเพยกดำพระยาดาว^{๖๕} ก้มเกล้ากราบงามลงด้ามท่า
 ว่าพระคุณการุญช่วยชีวิต^{๖๖} ให้ตัวข้าได้ปลดตรอดชีวิต
 จะขออาสาเจ้าเมืองดำพูน^{๖๗} ให้ตั้งบุญชวาตม์ชาติเป็นผี
 ว่าพลางทางลกชนทนต์^{๖๘} ว่าฉนั้นจะโคเดินให้เห็นกัน
 เจ้าพลายบัวนำหน้าคลาไคล^{๖๙} เพยกดำให้เคื่องร่นหุนหัน
 ออกเยื้องย่องจากคุกไม่ทุกซ์ครัน^{๗๐} ผายผันรับออกนอกทวาร
 เห็นนายใหญ่กับชายผู้คุมรอง^{๗๑} ให้ร่นช่องแค้นชัดระหัดดา
 มิวหดบั้นไม่ถึงซังกายา^{๗๒} พอแดงมาเห็นอาวูระดีสุดใจ
 ดวยได้คาบคองสู้รูเข้าพัน^{๗๓} ผู้คุมนั้นช้วนลงตักษย
 ดิบห้าคนบั้นไม่เหลือเป็นเยอโย^{๗๔} แดงแก่ได้พบเงาตราหิบบมาพด้น
 เจ้าพลายบัวร้องว่าข้าไว้ก่อน^{๗๕} คนหดบั้นนอนอย่าเพื่อฆ่าให้อาด้ญ

เรา^๕ก็^๕เป็น^๕ทหาร^๕ชา^๕ญ^๕ฉ^๕กร^๕ร^๕จ^๕
 เพ^๕ย^๕ก^๕ด^๕า^๕ว^๕า^๕ด^๕ัง^๕ช^๕อ^๕ย^๕จะ^๕ด^๕อ^๕ย^๕ช^๕ว^๕
 ม^๕ัน^๕จ^๕อง^๕จ^๕ำ^๕ท^๕ำ^๕ไ^๕ด^๕ี^๕ไ^๕ม่^๕เม^๕ด^๕า^๕
 ข^๕อ^๕แ^๕ก^๕แ^๕ค^๕น^๕แ^๕ท^๕น^๕ท^๕ำ^๕ใ^๕ห^๕ง^๕ท^๕
 ว^๕ำ^๕พ^๕ล^๕าง^๕ท^๕าง^๕ว^๕ง^๕เ^๕า^๕ฟ^๕ำ^๕ด^๕พ^๕ัน^๕
 พ^๕อ^๕แ^๕ด^๕เ^๕เห็น^๕แ^๕ด^๕ง^๕ท^๕อง^๕ด^๕อ^๕ง^๕ด^๕ว^๕ำ^๕
 ก^๕ิ^๕ร^๕บ^๕อ^๕อก^๕จ^๕าก^๕น^๕อ^๕ก^๕ป^๕ระ^๕ต^๕ู^๕มา^๕
 เ^๕ห^๕็น^๕ก^๕อง^๕ท^๕พ^๕ย^๕ัง^๕ร^๕บ^๕ร^๕บ^๕ก^๕ัน^๕
 พ^๕ล^๕าย^๕บ^๕ั^๕ว^๕ด^๕ห^๕า^๕ญ^๕ผู้^๕ช^๕า^๕ญ^๕ร^๕ัย^๕
 เพ^๕ย^๕ก^๕ด^๕ำ^๕ร^๕ำ^๕บ^๕ั^๕จ^๕บ^๕ป^๕ระ^๕จ^๕ัญ^๕
 ท^๕ัง^๕ด^๕อ^๕ง^๕ข^๕ำ^๕ง^๕ต^๕ำ^๕ง^๕ก^๕ล^๕ุ^๕ม^๕ด^๕ะ^๕ด^๕ู^๕ม^๕บ^๕อน^๕
 ๑ คร^๕า^๕น^๕ม^๕จ^๕ิง^๕ท^๕ำ^๕น^๕อ^๕ป^๕ย^๕ำ^๕ด^๕
 ร^๕บ^๕ร^๕บ^๕ร^๕บ^๕ร^๕ช^๕ง^๕อ^๕า^๕ร^๕า^๕
 พ^๕อ^๕ด^๕ำ^๕ย^๕ด^๕ำ^๕ง^๕ด^๕ว^๕ำ^๕แ^๕ด^๕ง^๕ด^๕ุ^๕ร^๕ัย^๕ัน^๕
 เ^๕ป^๕็น^๕ท^๕ุก^๕ช^๕ัก^๕ค^๕ิด^๕พ^๕ร^๕น^๕ป^๕ระ^๕ห^๕ว^๕ัน^๕ใจ^๕
 อ^๕ำ^๕ย^๕พ^๕ัน^๕อ^๕ง^๕ด^๕อ^๕ง^๕ค^๕น^๕ม^๕ิ^๕น^๕ด^๕เ^๕จ^๕ท^๕
 ม^๕ัน^๕ค^๕ง^๕ล^๕อ^๕บ^๕เ^๕า^๕ใ^๕ป^๕า^๕ร^๕า^๕
 ค^๕ิด^๕พ^๕ล^๕าง^๕ท^๕าง^๕บ^๕อ^๕ก^๕ท^๕ำ^๕น^๕ด^๕ม^๕ภ^๕า^๕ร^๕
 อ^๕ำ^๕ย^๕เพ^๕ย^๕ก^๕ด^๕ำ^๕ท^๕ะ^๕ฆ^๕ำ^๕ช^๕ง^๕ช^๕ว^๕ัน^๕
 เ^๕า^๕ห^๕ม^๕ห^๕น^๕พ^๕ัน^๕ด^๕า^๕ว^๕อ^๕อก^๕ด^๕า^๕ว^๕ำ^๕
 จะ^๕ค^๕ิด^๕อ^๕ำ^๕น^๕ฉ^๕ัน^๕ไ^๕ด^๕ไ^๕ฉ^๕น^๕ค^๕ี

ใ^๕ว^๕ไ^๕ร^๕ม^๕ว^๕ัน^๕เ^๕า^๕ซ^๕อ^๕ใ^๕ห^๕ือ^๕อ^๕า^๕
 ก^๕็^๕ไ^๕ม่^๕ก^๕ล^๕ว^๕ค^๕ว^๕า^๕ม^๕อ^๕บ^๕อ^๕าย^๕ช^๕าย^๕ห^๕ำ^๕
 ด^๕ัง^๕ใ^๕ห^๕เ^๕า^๕ค^๕ว^๕ด^๕ำ^๕ด^๕ัง^๕ช^๕ว^๕ัน^๕
 ด^๕ะ^๕ช^๕ว^๕ม^๕ัน^๕ใ^๕ว^๕ำ^๕ไ^๕ม่^๕น^๕
 พ^๕ว^๕ก^๕ผู้^๕ค^๕ุ^๕ม^๕ท^๕ง^๕น^๕น^๕ก^๕ม^๕ร^๕ณ^๕า^๕
 พ^๕น^๕น^๕า^๕ง^๕ค^๕ำ^๕ว^๕น^๕แ^๕จ^๕ง^๕ท^๕อ^๕แ^๕ด^๕ง^๕ห^๕ด^๕ำ^๕
 ค^๕ร^๕น^๕ด^๕ง^๕ห^๕ำ^๕พ^๕า^๕ร^๕า^๕ค^๕ด^๕ย^๕ท^๕ัน^๕ค^๕ิ^๕
 พ^๕ัด^๕ว^๕ัน^๕ว^๕น^๕ว^๕าย^๕ท^๕ง^๕น^๕าย^๕ไ^๕พ^๕ร^๕
 ด^๕ร^๕ง^๕เ^๕า^๕ใ^๕ป^๕ัน^๕ก^๕ล^๕ุ^๕ม^๕ด^๕ะ^๕ด^๕ู^๕ม^๕บ^๕อน^๕
 พ^๕อ^๕น^๕พ^๕ัน^๕ด^๕า^๕ว^๕อ^๕น^๕ำ^๕ศ^๕ำ^๕ด^๕อ^๕ง^๕ท^๕อ^๕น^๕
 ท^๕ิ^๕น^๕ก^๕ร^๕พ^๕อ^๕ด^๕ว^๕ำ^๕ก^๕ระ^๕จ^๕ำ^๕ด^๕ำ^๕ฯ
 อ^๕ง^๕อ^๕ำ^๕ฤ^๕ท^๕ิ^๕ด^๕ห^๕น^๕ก^๕ห^๕น^๕า^๕
 ด^๕อ^๕ง^๕ศ^๕ำ^๕ด^๕ด^๕ร^๕า^๕ไ^๕เ^๕ห^๕็น^๕เ^๕ป^๕็น^๕อะ^๕ไร^๕
 แ^๕ด^๕เ^๕ห^๕็น^๕เพ^๕ย^๕ก^๕ด^๕ำ^๕น^๕เ^๕า^๕มา^๕ใ^๕ก^๕ัด^๕
 เ^๕ะ^๕เ^๕ห^๕ด^๕ฤ^๕ก^๕ย^๕มี^๕ใ^๕น^๕พ^๕ระ^๕พ^๕า^๕ร^๕า^๕
 เ^๕ร^๕อ^๕ง^๕เด^๕ช^๕เ^๕ห^๕็น^๕ป^๕ระ^๕จ^๕ัก^๕ย^๕เ^๕ป^๕็น^๕ห^๕น^๕ก^๕ห^๕น^๕า^๕
 แ^๕ก^๕ไ^๕ซ^๕เ^๕เพ^๕ย^๕ก^๕ด^๕ำ^๕อ^๕อก^๕มา^๕พ^๕ด^๕ัน^๕
 ว^๕ำ^๕อ^๕ำ^๕จ^๕ำ^๕ร^๕ย^๕เ^๕ป^๕็น^๕ไ^๕ฉ^๕น^๕อ^๕ย^๕ำ^๕ง^๕ไ^๕ม่^๕น^๕
 เ^๕ค^๕ย^๕ว^๕น^๕ม^๕น^๕ห^๕น^๕มา^๕จ^๕าก^๕ช^๕ำ^๕น^๕
 ช^๕ี^๕ว^๕ำ^๕ป^๕ด^๕ค^๕ป^๕ด^๕ง^๕ด^๕ง^๕เ^๕ป^๕็น^๕ฉ^๕
 ช^๕ิ^๕น^๕ด^๕อ^๕ดี^๕เร^๕า^๕ค^๕ง^๕ย^๕บ^๕อ^๕ป^๕ร^๕า^๕

หรือว่าท่านอาจารย์จะหาญหัก
จับตัวมาฟาดฟันเสียเร็ววรา

๑ ครานนจิงท่านมหาเถร
ปรึกษาความตามดังที่ขงชย
เจ้าตริกตรองท่านองดูให้รู้แน่
เรารบรามาจนแจ่งแจ้งตะวัน

๑ ครานนจิง โนมเจ้าเถรน้อย
ว่าเพยกกล้าหนีมาจากชาน
แถมมหน้ายังซาพันผู้คน
ต้องดาบทักดัมหลังยังพารา

๑ ครานนจิงท่านพระอาจารย์
ค่อยเห็นดีเป็นที่ดำราญใจ
อุปฮาดรองประกาศให้ศิษย์ของ
แต่ดวงบินสัญญาชนหาที่
ทงหุณฝักม ไตร อรบ
อีกพวกลาวชาวลำพูนพารา
พอเข้าไปในประตูพระบุรี
ค้อนคนชนบนม้อมพรักพร้อมกัน

๑ ครานนพลายเพชรกับพลายบัว
ได้เพยกกล้าออกจากพารา
แต่เห็นอุปฮาดใจอาหาญ

ด้วยฤทธศักดิ์พระเวทวิเศษกล้า
ชิว ออย่าให้รอดตลอดไป ฯ

เรียกเจ้าเถร พลายศิษย์มาขัดโกธ
ว่าอย่างไรเพยกกล้าหนีมาพด้น
จะไรแก้อย่างไร โฉมนั้น
ไม่แรงชนมีชยกับไพร่ ฯ

ครนฟังถ้อยตอบความไปตามที่
มันตอตักกองทัพแทบอัปรา
ตายบ้นยุบยิบกว่าตีห้า
พักผอนโยธาให้คลายใจ ฯ

ได้ฟังสารเถรน้อยแกลงไร
จึงตั้งให้ดาบทักดัมชาน
กักกองฮองดินฉนมมี

มีศาส์ฆราน ให้เป็น โกลา
ดมทบทวยหาญชานหน้า
ออกหนีหน้าถอยทัพด้วยฉมพด้น
ให้โยชบีตประศูเข้าใจมั่น
คอยบ้องกันไพร่ ไม่มีทา ฯ

ไม่หมองมัวฉนมทุกขเป็นเสฐธา
กุมโยธารบรุกเซ่ ศฤกคดี
ผู้ราญพระเวทวิเศษศรี

กับชายเถรเถรเรกต่างชาติ

ทั้งต้องพลายกับนายเพยกดำ

ไล่ตามมาจากหน้าพระนคร

พร้อมพร้อมหลอมตระกดศรทราษชด

ทั้งต้องพลายที่ไล่กรบรา

พอสายแสงสุริยาให้ดำทัพ

หยุดดำเนินก่อนพักชังโยช

๑ ครานนทานพระทามระง

พร้อมพร้อมเรียงเรียงรายทั้งไพร่นาย

จะรีบเข้าไปเอาตัวเพยกดำ

พากันมาถึงหน้าคุกทันใด

แต่เห็นศัพัญญุมกัณฐกเถรอนตาด

โศกโศกกองโหล่นองไปทั้งนั้น

บ้างตกใจไม่ไปยืนเหลียวหลัง

แล้วเดินเข้าไปในคุกทุกซุ้เต็มที

อีกผู้คุมทั้งสองรองตงไป

แต่เห็นประตูห้องนั่งตงมนต์

คนทางคุกก็ซุกหัวนอน

แต่ตเพยกดำก็หายไป

๑ ครานนทานทงแปดทามระง

กุกายแท่นใจในฉันท

ยกโยชดำทัพกดบันคร

จับมารีบรัดไม่หยุดหย่อน

พลนิกรบนกำแพงแก้วงศาสดรา

บ้างก็ยึดบันยั้งประตงหน้า

เฉยไม่กล้ายกประตงพังบุรี

คืนกลับมากายชายไพร่ศรี

เสียดซึ่งมีอยู่ในค่ายทั้งไพร่นาย ฯ

พอสूरียงสว่างกระจ่างฉาย

ผันผายรีบร้อนไม่นอนใจ

ออกไปตัดเศศายังวัดใหญ่

ตรงเข้าไปข้างในประตูพด้น

รอยหมิ่นพันฟาดขาดสะบั้น

ต่างพากันอารมณ์ไม่สมประดี

เฉยจึงงงหน้าจาวราวกับผี

เห็นผู้คุมใหญ่ในท้องซ่งคน

บรรดัยอยู่ในที่ตงบัน

ร้องหล่นล้มกลอนถอนหลุดไป

ตั้งม้วยมรณไม่เป็นสมประดีได้

ต่างตกใจอารมณ์ไม่สมประดี ฯ

งวยงงแต่ตงแสงแต่ของมี

เหตุมิชฌนในเมืองเรื่องดำคัญ

ชายเพิกดำฆ่าคนตายบั่น
 ไม้เข้าไปความใหญ่คงฉวางปล้น
 เจ้าบออกเด้ากับท้าวพระยาแมน
 ว่าเกิดเหตุเภทภัยใหญ่เต็มที

๑ คิดพลางทางแปลท้าวมั่ง
 ไม้รอรังเขาดังด้วยเร็วไว

แล้วก้มเกล้าเจ้าความตามคดี
 ชายเพิกดำทาบมาจาทพนัน
 ไต่จงจำขอศาห้าประการ
 บคนมันหนหรือคความตาย
 พันผู้คุมใหญ่นี้้อยตายร้อยเศษ
 บคนมันหนไปไกลตา

๑ ครานนทานพระยายมราช
 ไต่ฟังความตมย่งในกรุงไกร
 จักแจงแต่งกายมิได้ช้า

ทูลแดงแจ่งความตามคดี
 ชายเพิกดำฆ่าพอกผู้คุมตาย
 ของพระองค์จ้งกราบพระบาท

๑ ครานนทานเจ้าเมืองลำพูน
 ว่าเพิกดำฆ่าคนบั่นบรรลัย
 ชะรอยชายพลายบัวดัดดี

แล้วดอบหนจากที่รียผายมัน
 ค้องผายมันรีบไปในวัน
 เป็นผู้แทนเจ้าเมืองรุ่งเรืองศรี
 จะเป็นที่โปรดปรานประการใด ๆ

ต่างมั่งตรงออกจากคุกไม่ดุดไธ
 ตรงเข้าไปหาเสนาจันทาพถัน

ว่าเกิดมีเหตุภัยใหญ่หนัก
 พระทรงธรรมสั่งให้ฆ่าชื่อจาย

จะประหารชีวิตมิให้ขาดหาย
 ฆ่าไพร่นายบั่นยับดับริธา

ขอพระเศษฐงโปรดโทษเกล้า
 จะตรึกตราคิดอ่านประการใด ๆ

ของอาจิกักศักดิ์ใหญ่
 ตกใจอารมณ์ไม่ดมประดี

รีบเข้ามาทอ้งพระโรงอันเรืองศรี
 ว่าเหตุภัยใหญ่มีในพารา

แล้วหนีหายจากคุกไม่ดุดธา
 จะตรึกตราโปรดปรานประการใด ๆ

ฟังเกล้ามูตเจ้าแจ่งแดงไข
 ตกพระทัยนั่งนึกแล้วตรึกตรา

มีฤทธิ์เรืองเดชเวทคาถา

มันอ่านมนต์หายตนดอบเข้ามา
แล้วมหันตาฆ่าผู้คุมมัน
เชือกคงแค้นแค้น โกรธพิโรธใจ
เมื่อสูริยามันว่าเข้าบริบ
กับอายุพลายบัวตัวการ

ว่าพลงแล้วทางบอกเกรคร
จะท้าวคักกรักการรดานโต
อายเพยกถ ^๕ ฆ่าคนจนมันยับ
ชาวทุ่ง ^๕ ฟ้อง ^๕ เตือง ^๕ รอด ^๕ ถึง ^๕ เต ^๕ ษา

๑ ครานนจึงทำนมหาเดร
ได้ฟังเส้นเค้นคิดอุณจิตพถัน
การทงนอยามความทุกจริต
รูปจะนึกกรักตรงทำนองใน
ว่าพลงแล้วทางเดรอาจราย
ชวนเนรน้อยนาคยาศรา

๑ ครานนจึงโฉมเจ้าพลายบัว
เล็กกองที่พกดับค้ายส์บายใจ
ปรึกษาความตามที่จริงชย
ว่ากองที่จับเอาเจ้าไปพถัน
เจ้าแต่เห็นแยบคายหรือไม่เจ้า
อายเดรเดรทีเล็กประเสริฐฤทธิ์

ดักเอาเพยกถ้าได้ตั้งใจ
ตั้งทุกคนลงเป็นเบือหาเหตุไม่
แล้วท้าวไทตอบความไปตามการ
พันดาวชาวทัพดับสังขาร
ต้องคิดอ่านแทนทำให้หน้าใจ
จะนั่งอยู่อย่างนาคได้
จึงจะได้สำเร็จเจตนา

มันพันดับผู้คุมตายวายสังขาร
ต้องคร่ำคร่าทดแทนแก้แค้นมัน ๑
นั่งอยู่กับเนรบนแทนมัน
หุหนันโกรธขาร้องว่าไป
มหาบพิตรผ่อนทุกข์ให้สักใด
แก้ไขให้เห็นกับทันเวลา
ถ้าท่านเจ้าเมืองเรื่องยศดา
ตรงมายังที่พักดำเนินใน ๑

ครนเอาตัวเพยกถ้าออกมาได้
พร้อมบ่าวไพร่ทวยหาญดำราญครัน
แล้วถามไถ่เพยกถ้าเสานั้น
พวกรมันใครเป็นคนต้นความคิด
จงบอกเรา โดยตรงตามจริงจิต
มาจากทิศใดเล่าบอกเรามา ๑

๑ ครามนจกทานเพยกล่า
 จงเล่าความตามดังที่จริงใจ
 คือพระแรกที่แปลกเพศภาษา
 เข้าดมทบทบรชค่อติ
 คือดมภาวอยู่ถ่ถานวัดท้ายเวียง
 แต่เนรนอยชื่อวาพลายมาตย์
 ทงต้องคนแปลงคนให้ถาดแปลก
 แม้นไม่จริงตั้งคำวาเจรจา

๒ ครามนพลายเพชรกรนได้ฟัง
 แล่นพิโรชโกรธาจิกตั้งพิชไฟ
 เดี้ยแรงกุกการุญทำคุณไว้
 ครนถงมิกเป็นทีอาวราชนา
 ครงนมนพากันทรยศ
 ตักศิระหะเดี้ยจะไฉนโย
 ครนวาพวางแถ้วทางเรียกอำมาตย์
 มาพรอมพรังตั้งความตามคิด
 ให้ได้ร้อยห้าสิบบริบศลาไคด
 พอค่างเจ้าจงจุดไค้บ
 หมดทงเถรเนรพระอย่าละมัน
 ที่ไม่สู้เขี่ยสู้จับเป็นมา

กรนพวงวาทกรนกรนได้
 ว่าช้อยได้ไปอยู่ในบุรี
 ยกโยธาตั้งทงมั่งกะหลด
 ไร่รูปตั้งหม่องกินมาแต่ไกล
 ตักเคียงกับถ่ถานย่านเชียงใหม่
 อยู่เป็นศิษย์รักใช้แต่เดิมมา
 พระเป็นแซกตัวเถรเป็นพม่า
 จงประหารชีพข่าให้บวรดี ฯ

จอนจะคลงททยาเป็นบ้าไป
 ไฉนโยเถรเนรทงต้องรา
 ฝากใจเข้าเป็นญาติค่างนา
 ให้เข้ามาสู่วังทงครั้งไป
 คึกคคต่อเราเจ้าเชียงใหม่
 ข่าเดี้ยให้แหดถงเป็นผงคต
 ทงอจการศึกไม่นักหนี
 ว่าจนจคพดพดรบ
 ถิงวัดเวียงเชียงใหม่เข้าบรบ
 บริบรกรบเว้งเข้าเผาวัดควา
 ฟาดฟันให้ชีจกดับตั้งขาร์
 แถ้วไถ่ตามกัจจาให้แจ้งใจ

พอดำเร้วเจ้าเงี้ยวจรรพเรื่องจับพระ แด้วอย่าละบ้านชนตำบลใหญ่
 ญาติโยมมันนั้นแฝงอยู่แห่งใด จับมาได้จงจำทำประธาน ฯ
 ๑ ครานัน^๕จันทานอำมาตย์ดำด กัมเกล้าค่านับรับบรหาร
 บังคมดาออกมารับจัดการ เกณฑ์นายด่านจักคนพลไพร
 ไม่มากนักยอรัยยกว่าค่าเสตราครบ เข้าสมทบให้กันเลี้ยงหอนไห
 มีนายหมวดตรวจการทุกตำบลไปออกจากค่ายดินกระบวนรับค้อนจ
 ครบเจ็ดวันคืนครบไปถึงเชียงใหม่ พลไพรต่ำเด้อยแดนเห็นยออ่อน
 พอพบค่ายาแต่งกันกร ก็พักผ่อนไพร่นายรายบีกกา ฯ
 ๑ ครานัน^๕ท้านแดนพระยาทัพ ผู้กำกับพวงกายทั้งซ้ายขวา
 ให้มัดคอบครบตัวทัวโยธา พอลักถ้ามยามกว่าจะเสวัด
 แด้วรับรักษาดไพร่ด้ามลิมห่า เข้าชุมนุมหน้าภูค้อยที่ตัด
 ถ้าประธมพบส่งขังจับมัด ทั้งลูกวัดศิษย์หาอย่าจำใคร
 แม้นต่อสู้ส่งถองตักถองฮ่า เอาให้ชักเข็ดหลาบหาบายไม่
 พอเสี้ยวเสี้ยวรับร่อนอย่านอนใจ เร่งรีบไปจับญาติวงศ์เผ่าพงศ์พันธุ์
 แม้นไม่ทำตามคำเจ้าบุรี โทษเราจะมิเป็นแม่หมื่น
 พวกเราเร็วหวาย่าฆ่าพด้น ตระเตรียมกันใจเราเผ่าภูฏี ฯ
 ๑ ครานัน^๕ไพร่นายได้ฟังว่า รับออกมาเร็วพด้นหมื่นหมื่น
 เกยอัญญาครบมัดด้วยทันที เสี้ยวเสี้ยวโยชีกัดลมมา ฯ
 ๑ ครานัน^๕ท้านแดนพระยาตาก ไม่ออจางเป็นโมโหถือโทษา
 พอตั้งเข้าด้ามยามตามตำรา ร้องสั่งโยชากด้วยทันที
 เหวยพวกเราเตรียมตัวทัวทุกคน จะยกพลรับรักษเสวัดใหญ่

ครนตั้งไพร่นายพลันเสร็จทันใด
 เสร็จแล้วชวนมาดี้อาอุช
 พร้อมไพร่ครบจุศคคมมีทันนาน
 ครนมาถงซึ่งกฏีหน้าวิหาร
 แดวยังบินครนครนเป็นสัญญาณ
 ใหม่กฏีวิหารสมภารคร
 พวกกองทัพฆ่าสมทบทั้งคบไฟ
 เครื่องกฏีบริวารสมภารแหดก
 ทั้งพลอสูรบ้างจยมิได้ละ

๑ คราพณเณรสังฆ์ทรงศึกษา
 ได้ฟังเสียงอ้ออึงคะนึ่งไป
 เห็นไฟไหม้อารามวงตามกัน
 ดำคัญว่าโจรบ้าเข้าราว
 ไม่ลดละเฉยประเทหลวงซัดม
 พระช้เต็มทีลงนอนพับ
 เณรวิ่งแระเข้าแก่พระอาจารย์
 กระบองดาวดาวให้เป็นโกลา
 ดาวชกเณรวอกเข้าต่อยปาก
 ดาวว่างเองำกระบองตี
 พอดาวเพลิงงเณรเหวียงเข้าแดกหน้า
 หลวงพิพระชุดดำหะเข้าประจัญ

เสนาใหญ่แต่งกายดีบายมาน
 ชุดตุดโยธาทุกหน้าด้าน
 เดีงทวยหาญชีกให้เป็นโกลา
 ชดหม่านแวดล้อมกันพร้อมหน้า
 ให้โยธาทั้งคบกระหอบไป
 แดวไปก็กระจ่างสว่างไสว
 บ้างเข้าไปย้อยแย่งเข้าแทงพระ
 บ้างก็แหกหีบหนังเอาชังละ
 สมบัติพระแตกมุ่นเป็นจุนไป ฯ
 เมื่อไฟไหม้วัดความมืดดับไหล
 ต้นตกใจลุกชอกนออกกฏี
 พัดวันมาถึงก็ชงมี
 ต่างวงรตงท่าชกรวำรบ
 ดาวระคนกันชกเข้าทกบับ
 พวกกองทัพจับมคัรต์ถายา
 ดาวทะยานหม่นหันเข้ากันหน้า
 เณรด้าไม่รอเข้าต่อตี
 ดาวมากเณรน้อยไม่ถอยหนี
 เณรคัรบรองไม้คัองตน
 แดกเข้าเดือคัยชยตลตลช่น
 ดาวกัทนพระกัทานไม่ย่นใคร

ดาวพันพระหัตถ์เข้ารับรอง
 พระเถรเถรวรชี้เข้าไป
 อ้ายพวกดาวพงคำเดินรำบ้อ
 ร้องเหวี่ยงสู้กับย่นพรคนคต
 ชัยบอกรถดาวเจ้าหัวโด้ด้วยหนา
 บักดาวจำบ้า โทกู่ไม่พรนใคร
 พระร้องว่าชะเฮ้ยอ้ายชกรอก
 ดาวตอบว่ามึงอย่าทำเกร
 ดาวพิโรชโกรชใจคังไฟไหม้
 เองจाराวเขาครัน
 เข้าดมทบรรมจับประจัญ
 ต่างมัดไฟด่หลังอยู่คังคับ
 ครันถึงซึ่งบ้านท่านดมภาร
 ดิ่งให้โหดตามกันด้ามครา
 ญาติโยมเถรก็เป็นผู้ใหญ่
 พอด้าเรจเดรัจพัตนทันเวลา
 แล้วรับรตมัตพระไม่ละกัน
 ถึงคุกพัตนพากันเข้าข้างใน
 ว่าท่านเจ้าธานีมี โองการ
 ให้จงจำทำโทษพิโรชครัน

ตีด้วยพลองหัวเหินยอหาแตกไม่
 ดาวก็ไต่บรูกกันคลุกคลี
 พระก็ล้อรำบ้อยไม่ดอยหนี
 ใครจะมีฉวยตักว่าใคร
 อ้ายโจรบ้าสำหระปล้นพระได้
 มึงเจ้าหลายปล้นยังมีดังเค
 ประเดียงคอกเขาที่หน้าให้ตาเซ
 ดมคะเนกูนนจะครัน
 เข้าไกลคตถือโมหันต์
 ข้างพระน่นนอยกว่าออกรำรับ
 พอพระหัตถ์ราวดาวตจับ
 แด้วยกทัพออกนอกวัดรับรัตมา
 ให้ทวยหาญแวงล้อมอยู่พร้อมหน้า
 ชนเคหาพันคนนับป็นมา
 พวกดาวได้ผลาญชิงจับดังซาร์
 เผาเคหาตูกเป็นฟางสว่างไป
 ผายผันเดินเหยาเข้าเซียงใหม่
 มอพระเถรเถรวรให้ผู้คุมพัตน
 จับพระพาดนคตรบดนน
 ถ้าแน่นมันหดบหนักผลาญชีวิต ฯ

๑ ครานนผู้คุมเกิดอนกตุ่มหน้า ครนฟังวาทนหัดถูกเป็นทกษัตริย์
รับพระเถรเถรไว้ดมกิด อิกทกษัยพรอมกนทงนไป

แต่จกทหมายตายดักษณเป็นอักษร ได้ถามนามกรตามสั่งดัย
พอดำเร้าเร้าพดักด้วยทันใด แต่ดั่งให้ทำมธรงดั่งเข้าคุก
ข้างพระเถรเถรนั้นพากันคำ ว่าอายชาดชากทงน ไม่มีดุษ
ต้องฝ่ายผอมมธรมธรมทกษ นเกิดยุคเชญใหญ่ดั่งโตมี ๑

๑ ครานนจึงทานแด่นพระยา เมาด์จวาเร้าพดักขมันขมี
รับยกออกนอกพาราไม้ช้ำท จรดเคณฑัพไมยบยง
จุดคบไฟเข้าค่ายที่ด้อมเมือง คนดื้อเดอดวากองทัพมากับคัง
ถึงดำพนทันใดมิได้ฟัง ไม่รอรังเข้าทูลศกความตามกัจจา
ครานนต้องพตายผู้นายทัพ ครนดักดับสันทกษเป็นดุษชา
ว่าเรามีไชยชนะมา ดั่งให้พักโยชาดด้วยทันใด ๑

๑ ครานนญาติทานพระธมภาว เมื่อไฟเข้าเผาบ้านเป็นจุนใหม่
พวกกองทัพจับมัดครัดเขาไป มีเหตุภัยอย่างไร ไม่แจ้งการ
ที่หนีได้ไพล่ออกนอกบุรี ไม่อ้อมพากันวงทอชดทงบ้าน
เสียเงินทองของตนพันประมาณ วงชมชานร้องให้พายนาคา
นี้เหตุภัยอย่างไรก็ขู้ กรรมของกูแน่ประจักษ์เป็นนัททนา
จับพระเถรเถรขยับบับนา ญาติากากุนวายชีวิตัน
จ่าจะใคร่รับไปเมืองดำพูน กราบทูลอุปช้ชาดกับเถรนั้น
ให้ทราบศกความจริงทุกดั่งอัน จะผ้อ่นผั้นไปรบปรานประการใด
คิดพลางแต่จทางชอนกัน ผายผั้นจากนิเวศเขตเขียงใหม่

วิวรตต์ตั้งแต่มุ่งไป
 กิดชนมานาแก่นแค้นอดสู
 จากถิ่นฐานบ้านช่องต้องหักถับ
 ครนพดบค้ายาแสงทินกร
 ครนรุ่งแจ้งแจ้งศรีสุริยา
 เขาตอกไม้ในน้ำเป็นอาหาร
 แต้นับเสวีจเข็ดฉวนครั้งถึงด่านก
 ครนรุ่งเช้าเข้าเฝ้าอุบษาค
 กับเถรอาจารย์ธำมญ์ฤทธิ
 แสงพระยาเสนาในเชียงใหม่
 พกั้นเข้าเอาไฟเผาอดดา
 แฉวเฉยเข้าเอาไฟเผาบ้านช่อง
 เจ้าประคุณบุญปลอดช้อยรอดตาย

๑ ครานนจันทานเถรอาจารย์

ดุชชนมาควาคาบปราบไพร
 อุบษาคจากอาณันเข้ากางกน
 ค้อยนึ่งนิกตริภคความไหวงามใจ

๑ ครานนจันทานพระอาจารย์

ลงนงนภตริภคความตามอาที
 จ้าระต้อยทดแทนแก่แก่นคดู
 ฉวนนระจะได้เงินให้เห็นกัน

ตรมตรอมใจอดหยากดำมากยับ
 ไร่ตักกูตั้งใครหาญเอาชวานดับ
 ดำมากยับต้องเคิบบนเนินมา
 ก็พักนอนร่วมไม้ชายบ่า
 เซซึ่งมาเหนื่อยอ่อนลงมือพัก
 คงกันตารทางไปก็ไกลหนัก
 เข้ามือพักในลำพูนพระบุรี
 กราบทอมาทบทงกรบาศรี
 เจ้าตีให้ฟังแต่หลังมา
 คุมไพรไม่น้อยดกรัยยกว่า
 จับพระเนรเถรมาจำคุกไว้
 มาพอกพ้องแฉวรับเอาฉิมหาย
 จึงฉนผายหนีมาถึงธานี ฯ
 ครนแจ้งการ โกรชใจคังไฟ
 จะออกตีของทัพให้ยับไป
 ชักก่อนท่านใจเรื่อจะเหตอโหด
 คิดแก่ไรกันก็ไต่เป็นโรมิ ฯ
 ได้ฟังดารคตายหมองค้อยมือองศรี
 ว่าครั้งนเหตุภัยใหญ่ถ้าคัญ
 ให้มันรู้ว่าฤทธิศิษยัน
 เป็นแม่นมันเหมือนฉาในคราน

คิดพลางทางบอกเนรมาดัย

ทั้งวัดวาอารามมิ่งตงามดี

ทั้งปู่ย่าตายายก็ตายบั้น

ญาตองค์พงค์คำชีฉายับ

๑ ครานันจิง โนมเจ้าเนรมน้อย

ยังพิโรธโกรธแค้นแค้นท้อ

กิดได้ด้วยใจซึ่งบัญชา

ว่าญาตองค์พงค์คำชีฉายับ

เราจะใคร่แก้ไขพระเนรมเดร

ให้เปล่าปดอครอดตายวายชีวา

คำฉนวนถูกยึดเป็นหนักหนา

ยกออกนอกพาราภิรมคธาโคด

ตัวเจ้าจะเข้รับฮาสา

ดะกตคูกทุกขระไรภัยไม่มี

ท่านจงรีบเข้าไปที่ในฉิ่ง

ดะกตคดบแต่ฉิ่งจับนางมณฑา

ดมนานหน้าดองพลายเป็นนายทัพ

ให้ดำดมแก้ไขอายคนพาด

๑ ครานันจิงท่านมหาเดร

ตบมือเปาะห้วเราะว่าดำดมใจ

ว่าพลางทางบอกอุปษาด

ว่าบ่าวไพร่ผู้คนเราบั้นบั้น

อ้ายพอกนเขาไฟเผาปด้นเขาทรพัย

พระถูกปด้นพิน้องตองถูกจับ

จระบริบแก้ไขโฉมดี ๆ

ครันฟังถ้อยอาจารย์ชาญชัยศรี

ตริกตรองความตามที่จะซึ่งชัย

บอกกับเดร่าไม่เข้าใจ

ถึงบรรดัยก็ไม่กลับคืนมา

ที่เข้าเงจจำในศกทุกขหนักหนา

แล้วตริกตราต มทานองให้ตองใจ

ท่านกริษาหุ่มนต์พลไพร่

ไปด้อมเคียงเชียงใหม่อย่าช้าที่

ยาดราเข้าเมืองให้เรื่องศรี

แก้ไขเดรเดรชให้ออกมา

คงดมหวังตั้งมาดปรารดนา

เขาต้อมมาของจำทำประจาน

ที่มันรับบระคิดต่อตัน

มันจะคิดอ่านประการโต ๆ

ได้ฟังเนรมยินดีจะมีไหน

คงจะได้เห็นกันในวัน

ที่ทองอากาศศึกไม้หนักหนี

เราจะลาพาเนรจากบุรี   กลับไปตีเชียงใหม่ให้ดำราบ
 จะผูกพยนต์มนต์เลิศประเสริฐวิเศษ   ให้เวรืองฤทธิเดชาคักคาหาญ
 ใต้แท่นต้อย่ากอดซึ่งภัยพาด   ออกรบราญตีทัพไม่อับจน
 ถึงคัตรฐุม่าดักห้าพัน   ออกฟัดพันพักเดียวประเดี่ยอมัน
 ออย่าตรึงตราอาวรณ์ท้าวอรน   แด้ดั่งคนให้รักษาในธานี ฯ
 ๑ ครานนึ่งจันทาอุ ๒ ต   ของอาภการศึกไม้นึกหนี
 ใ้พิ้งความตามดั้ยชั้ดวาท   ด่มถวิลยนิตแด้นปรีธา
 ชันชอบคอบคความไปตามการ   ว่าคัถท่านอาจารย์ผู้หาญกล้า
 จะรบไปเชียงใหม่พระพารา   คัดตรึงตราแก่แก่นทตแทนมัน
 ในเจียงชยันจะให้รักษา   ถ้าภัยมาถึงต้อย่ากอดพวัน
 แต่คนเดียวจะเคียดชั้รบรับมัน   เห็นไม้พันซึ่งชั้กับไฟ
 ด่มภาวว่าท่านอย่าคิดวิต   ถึงศึกยกด้อมกำแพงบุรีศรี
 ออย่าประหวั่นพรนต้อยกอดคนตี   จะต้อยตั่งให้ยับอับปรา
 ครนว่าพลางทางอาจารย์ผู้ชาญชัย   รับไซ้ให้คนไปเกียดหญ้า
 มาดำเร้จเร้จพลันทันเวลา   พริ้มข้าวคอกคอกบุปผาดด้วยทันไค
 ผูกหญ้าเป็นพยนต์มนต์เขาได้   แทนตนใ้้ออกรบตดบได้
 ทั้งเนรเดรให้เห็นประจักษ์ใจ   เสร้จสรพณับใจอ่านมนตรา
 ครบเด้จเจ็ดคาบเป้่ามนต์พด้น   แด้ดั่งสรพชาวด่ารชั้ดที่มีคหญ้า
 ต้อยเตรพระเวทเดรคักคา   พ็อนหญ้าคากถายตนเป็นคณพด้น
 พอกไฟพดกนทั้หลายก็แดเห็น   เป็นเนรเดรกายากด้ากฉัน
 ถือหอกคาบเคยปราบไฟรณ   พอเด้จสรพรั้บรอนไม้่นอนใจ

พระครูเถรชอนเถรจากสำนัก
 พอลบค้ายาแสงอ โนทัย
 ครนถึงซึ่งประตูพรพาศ
 น้อมหัตถ์มีศีการท้าวเฑาะ
 ด้วยเคระพระเวทพิเศษศรี
 เป็นนกกแก้วเสร็จแล้วกับินไป
 ครูกับศิษย์บิณฑกนโกธ ๆ
 ข้ามทุ่งมุงตตตตมา
 เหนือย่อนผ่อนกายอยู่ชายเขา
 กินลูกไม้ตามชายพนาถัย
 โผผินบินไปในเมฆ
 ก็ถึงเชิงใหม่พด้นทันเวลา
 ครนถึงวังยังสำนักตัวหนักใน
 คุพหลพลไกรไม่ใครมี
 เข้าจับบนคันท้าหน้าประตู
 ว่าบรวรพลพวกคนพาด
 ในชานหามมีผู้ใดไม่
 ครนงกมมือนอก
 พอลบค้ายาของจะดองคุ
 ผู้ใดใครเป็นทหารราชูชัย
 จับอี่แฉงกตมณฑามัก

จะผ่อนพักกายาก็หาไม่
 ก็ครว ไร่รับออกนอกเมืองมา
 ครูกับศิษย์ผู้บราภคด้วยศดา
 แล้ว โหมอ่านมนตราด้วยทันใด
 กลายกดับกายีหาเข้าไม่
 ไร่รับค้ทุ่งมุงเข้าในพนาถา
 ดำราญใจดินทุกขเป็นสุธา
 ถึงถิ่นทางกตางวมาด้วยทันใด
 เป็นงุ่มเจ้าเงอมระ โงก ไทรกใหญ่
 เสร็จดำราญบานใจแล้วโคลศดา
 สุริยศรีต้องสว่างกระจ่างหล้า
 ต้องบักขามินเข้าไปในธานี
 เหยียดแลไปในฉงนรังศรี
 ต้องบักขมิ่งนิกคณิงนาน
 พิศดูแจจใจแล้วไรราน
 มั่นยกออกนอกสถานไปดำพูน
 วงศ์เวียงเชิงใหม่จะราดดูเย
 ฆ่าให้ดูญพงศ์พันธุ ทั้งนั้นไป
 ดะกคหมุ่นายไพรให้หัดบโหด
 ฆ่าเดี่ยให้เป็นจุนทงมุดนาย
 ผูกรัตกายีไม่หนีหาย

แม้นไปถึงซึ่งสถานดำรงกาย
 ผู้ภักดีครั้นเมื่อด้วยชรา
 ช่างผอมผ้านั้นจะนามว่าอะไร
 พอดำเร็จเสร็จสรรพฉบับใจ
 แก้อใจให้เถรเถรวี
 เถรเถรคิดกันทันที
 มีคนผู้คน ในเวียงชัย
 ที่เป็นนายหมวดก็ตรวจตรา
 เมื่อวันนั้นครั้นอาเพศมีเหตุการณ์
 ต่างคนขนลุกเป็นทุกข์จิต
 ว่าเหตุภัยอย่างไรไฉนนา
 หรือว่าทำจ.เจ้าหัวตัวดำคิ้ว
 วิปริตผิดเพี้ยนเหตุอย่างไร

๑ ครานั้น โฉมนางมณฑาทอง
 เมื่อผัวนางห่างไปไกลจากตา
 หวนคะนึงถึงผัวนางมัวหมอง
 ให้ชนพองสยองเกล้าเจ้าอินทรีย์
 ไม่แต่งตัวมัวคร่อมจนผอมซูบ
 นึกผิดที่ดำมีของเรานะ
 ยิ่งคิดเพียงชีวิตจะจากร้าง
 ไม่กินอยู่ตู่ตักในอกใจ

เยาะอ้ายพลายมันเด่นจะเป็นไร
 ระวังว่าอ้อเซดยกจับได้
 ถึงซึ่งชรัก็ไม่ว่าอ้ายตัวดี
 แล้วเข้าไปในคุกไม่ทุกข์
 ออกจากที่จำขังตั้งหวังใจ
 พอดูริยเย็นพยับดับไฟ
 จุดได้ไฟหดับบนนอนผ่อนดำรงกาย
 อยู่รักษาเวียงชัยในสถาน
 ให้เสียชานแล้วด้วยของพองโตมา
 นึกพรันตัวกตด้วยชีวิตจะดังชารี
 นิ่งนิ่งนึกตรึกตราไม่แจ้งการ
 ไปโรมรันแพ้วพมันจับได้
 ต่างคนไม่สบายคล้ายอุรา
 อยู่ในห้องตรอมทุกข์ไม่ดูธา
 เศร้าอุราอยู่ไม่วางสร้างทิว
 อยู่ในห้องร้อนใจตั้งไฟ
 โรคทิวอยู่ด้วยรักหนักชุระ
 คณิศรูปไปทุกสิ่งจริง ๆ หละ
 ปานนั้นจะเกิดเหตุเป็นอย่างไร
 ดังดำรงนางเหงาหงอยตะห้อยให้
 หวนอาลัยถึงผัวของตัวเองนั้น

ให้แต่เห็นเป็นดวงอยู่ประหลาด
 เขม่นเขตรอยู่ไม่หายวายน
 ๕ จากคลกตงจากหลังคา
 นางตกใจให้ทุกขระทมทวิ
 แมตงมุกกรมกันค็อก
 นกแตรร้องแตรกบนต้นไทร
 นางแต่เห็นเป็นดวงประหลาดนัก
 ทอนให้ในอารมณ์ระทมทวิ
 คิตพลางทางถามชรัวยาย
 นี้เกิดเชฎฐเป็นดวงหรืออย่างไร
 ๖ ครานนจททานชรัวยาย
 เห็นเป็นดวงหลายอย่างประหลาดตา

ของเช่นหมอยุแต่บรู
 ๗ จระตุญเวียงเชียงอินทร์ดินปราณ
 ๘ ครนจะบอกออกความตามตรง
 ไม่ผาสักทุกขยับเขย้นคืบใจ
 แต่พอนางสร้างเค้ารบรเทาร้อน
 ๙ แม้นบอกความตามจริงตั้งน
 คิตพลางแตรทางกล่าววาที
 ๑๐ ตารานมอยุรุเข้าใจ

นิกอนาดอยู่ในจิตคิดกระเด็นต์
 ๑ ให้อัคชินในอารมณ์ไม่ดมประติ
 ๒ ชิวาตุญดับคืบเป็นผี
 ๓ ถ้าคัญว่าถ้ามีนั้นบรวรดิย
 ๔ แตรกตกตงมาหาช้าไม่
 ๕ แตรบินไปทางทิศหรั
 ๖ ชรบพัคตร์เข้าห้องให้หมองคร์
 ๗ มิรูทีจะดับร้อนให้ผ่อนใจ
 ๘ ว่าเหตุร้ายนี้เห็นเป็นโฉน
 ๙ แม้นเข้าใจเชฎฐแจ่งแห่งกัจจา ๗
 ๑๐ พังเจ้านายนั่งนงนิกกังชา

คิตตริกตราครองความไปตามการ
 ๑ ได้จจจำใจประจักษ์เป็นหลักฐาน
 ๒ ตามตำนานแม้นแท้เป็นแน่ใจ
 ๓ นวดตองก็จะเค้าร่ารือยระห้อยให้
 ๔ จำจะใคร่กล่าวแตรดังแจ่งคิต
 ๕ ค่อยผ่นผ่อนความทุกข์ให้สุ
 ๖ เทอิกจะชำระกำใจ
 ๗ อย่าไคก็เดยหาเป็นไรไม่
 ๘ เพราะเคยได้พบเห็นเช่นนี้มา

แต่บางทีก็ดื่มตากผล   ที่บางคนก็เจ็บไข้ร้ายนักหนา
 ขยำทุกร์ใจไม่เป็นโรคดอกแก้วตา   จะได้รักษาใช้อีกหลายพัน
 เริญดำนักพักผ่อนอย่าร้อนจิต   การที่คิดดำเรื่จจริงทุกสิ่งสรรพ
 เริญหลับนอนผ่อนกายให้สบายครัน

อย่าไค่กคดียัักคัตรีม่องจระหมองนวด ฯ

๑ ครานันจิงโอมนางมณฑา   ได้พึงรวิยบายว่ามาดีถ้วน
 ดำคัญดำจริงแท้ไม่แปรปรวน   ทรามสงวนค้อยห่างสร้างไค่ก
 แดวกินเอมโสรโภชนา   ในอุรากลายหมองค้อยม่องศรี
 อยู่พักในตำหนักของเทวี   พอรাত্রีหลับนอนผ่อนดำราญ ฯ
 ๑ ครานันจิงท่านมหาเถร   กับเจเนเป็นบักษากดำหาญ
 จับอยู่บนคันไม้ไทรดำราญ   คะเนการยามกว่าฤกษ์พาคี
 ค้อยบินตรงลงจากพฤกษาพัตัน   ผายผันรับออกมานอกที่
 อ่านเจทเรือง.ตรประเสริฐฐิติ   แปลงอินทรีย์เสวีจสรรพด้วยฉับพัตัน
 นกหายกลายเพศมาเป็นสงฆ์   กับองค์เจเนนัฮยรับผายผัน
 ค้อยเดินคันตามหนทางจรวัด   ไม่ร้ำพัตันถึงวิมแดงทิมใน
 แลคู้คนอดหม่าน   ตีฆ้องฆานตรจจราบบรรดาไพ่ว
 พร้อมสระพร้งนังยามตามไฟ   คัจนายใหญ่่นอนเก๊าฮทดำราญ
 ครันมาถึงยังซึ่งประตูฉิ่ง   หยุคนังคู้คนพลททหาร
 เหลือบัญญัติจะว่าเข้าบรรดาญ   ค้องโอมอ่านมนต์เจทฉีเศษครัน
 ด้องหนคันเข้าไปในฉิ่ง   ไครคัจจ้อย่างไรก็ไม่พรัน
 ก็ษย์กับครผู้บริธาปรักษากัน   จนแดงจันทรด้องด่างกระจ่างตา

แล้วโอมอ่านคาถามหาระงับ

แล้วจะได้เข้าวังตั้งจินดา

คิดพลางทางเดรผู้วิเศษ

เด็กพลางแล้วทางเข้าไป

๑ ครานันไพร่นายรายรักษา

หมดทุกคนครนมนต์ต้องอินทรีย์

ทงนายไพร่มี ได้สัมประดี

ตะเมอบ่นกรนพู่อยู่ทงนั้น

๑ ครานนจกงานมหาเดร

เยี่ยงย่างเข้าทางหรัค

เห็นผอยพับหัดับเจียบตั้งค้อย

ได้ดมกตอนครนจะรอนก้เตนทน

ต้องหนันเตาเข้าวังใน

โมโทหนุณใจอยู่ไปมา

อ้ายพวกนถกตายทงต้น

ต้องยกโทษไปรคให้ไว้ด้ก้ครัง

อ้ายนายบ่าวเหล่านหมคทุกคน

ประหารกายตายเปล่าไม้เข้ายา

ครนถงซ่งท้าวพระยาเจียง

เนรพิโรช ไกรชจิตตั้งพิชไฟ

อาจารย์ว่าซ้าก่อนอัยาร้อนใจ

ตะกตคนให้หัดับคัมตั้งขาร

จับอัมณชามาทั้นโค

อ่านพระเจทเรียนรัฐของครูให้

หวังมิให้กินอาหารมดเต็มประดี ๑

ประตู่หน้าเจียงวังนรังศรี

ทกหน้าที่ โงกหัดับถงฉับพด้น

เต็มทั้นอนพับเหมือนคัมขันธ์

ไม่ผายผันตรวดจตราในราตรี ๑

ชวณเนรเรียดพด้นขมันขมิ

ครนถงทประตู่ค้ผู้คน

แต่ประตู่จะเข้าจ้งยังซัดถัน

เดยอ่านมนต์ตามรัฐเรียนครฐมา

เห็นนายไพร่บนอนตะเมอเพื่อบ่นว่า

เงอว่าคาบจะพันแล้วพด้นยัง

เรามีสัดฆ่าไม้ ได้เหมือนใจหวัง

เพราะมันยังไม่ถงซึ่งชีวา

มิไร่ต้นเหตุภัยใหญ่หนักหนา

แล้วรับพาเนรน้อยคำเนนไป

เห็นเจ้าคุณนอนบนเตียงมัวหัดับโหด

ซัดคาบได้เงอว่าจ้งจะพัน

เข้าโกลด์แล้วชวองกางกั้น

เราเป็นดั่งมัทรงดึกชาติของข้าพฉัน อย่าพิฆาตฆ่าฟันให้บรรลัย
 จะตองดูเสียให้รู้ โดยอำนาจ เขาปูนคาคคอไว้ทั้งนายไพร่
 ว่าตัวเราตอเขาในเวียงชัย แต่ว่าไว้ธิดาไม่ฆ่าฟัน
 สมานหน้าดำแก่การที่หาญชก มันจะรู้สึกหรือไม่นั้น
 ว่าพลางทางหยิบเอาปูนพด้น เข้าพากันคาคคอไม่รอใคร
 แล้วเนรเดรสองคนคั้นเคินมา มีทันซำกตงซังคูกใหญ่
 ครนแลเห็นผู้คุมหลับแล้วดับไฟ ไม่ไว้ใจตัวคนดีจะมีมา
 แล้วโหมอ่านศาตาไม่ช้าที่ ดิมที่ไต่ประตูไว้แน่นหนา
 ก็เขยอนเคลอนรุดหลุดเร็ววรา เกรกกล้าเนรกดปรีชาชาญ
 เข้าในคุกไม่ทุกขระทมทับ มีอรัยับคาบรอไว้ด้อย้าน
 คิษย์กับครูผู้กล้าเรียนอาจารย์ เทยอด้วราญดูในคุกเป็นสุขใจ
 ครนถงยงซังทงคน เกรกจงดอยด้อยด้วยพระหาละไม่
 เทยอเดินคั้นคั้นหาพลางศาตาไคด พอมองไปก็พบประธมตา
 ทงเนรพระมันไม่ตะเคีของจองจำ ต้องตรากตราอยู่ในคุกไม่ดูธา
 อนิจจาน้ำทระเศเวทนา จะตรีกตราแก่ไรเป็นโรมี
 คิคพลางแล้วทางท่านสมภาร กถ่าวถ่ารไถ่ถามไปตามที่
 ว่าอย่างไรจึงได้เสียทงทที่ เดาคศให้ฟังแต่หลังมา ฯ
 ๑ ครานนเดรดั่งมัทรงกัถ ได้ฟังต้นศความทุกขเป็นสุขธา
 สมถวิลยนิคแฉ่นปรีดา ครนทหวากูไม่บรรลัยดาญ
 จะแกแค้นแทนทำให้หน้าจิต คงสมคิคแ่นประจักษ์เป็นหตุฐาน
 ต่างคิใจตั้งไต่สู้วิมาน มัดการเถรธาแล้ววไป

เหตุทงนรูปมิ ได้รู้เรื่อง
กำลังนอนผ่อนทุกข์เป็นสุขใจ
แล้วมีหน้าซ้ายทำบังอาจ
ล้อมกันเผาบ้านชานพารา
ใครคือผู้มันกรูเข้าเช่นฆ่า
แม่นเจ้าคุณการุญรูปทรงน

๑ ครานนจึงท่านมหาเถร
อุพิ โขธ โกรช ใจตั้งไฟกัลป์
จะแก้ไขให้จันพัน โทษกรรม
คิดแก้แค้นแทนมันเสียทันใด
ทงพระเนตรที่ตองเวณดับหกรูป
ยกมือไหว้ถ้าได้ ไปรดเมตตา
ในคืนนี้จะตีเมืองเชียงใหม่
ดูใจข้าพระบ่่ากินดำโพง
ถึงทัพหลวงจะล่องเข้าบริบ
จะกราบทูลเกล้ามุดแต่เดิมมา
ทวดคนมียู่แต่บูราณ
ได้สืบสร้างทางกุดเป็นต้นไป
เป็นศึกกันแล้วหันมาเผาวัด
กระทำชัวไม่กั้วเวรเวรา

ว่าขุนเคืองเกิดเชษฐเป็นโณ
ดาวเรียงใหม่เผาวัดมืดเขามา
ไปฆ่าญาติ โยมคุณอุ้นนักหนา
เอาเสื้อผ้าเงินทองของดี ๆ
ญาติกาคุณฉิบหายวายเป็นผี
จะช่วยตีเชียงใหม่ให้ดำราญ ๆ
ฟังพระเนตรแจ้งจริงทุกสิ่งสรรพ
ว่าเท่านั้นเราเห็นไม่เป็นไร
ออกราญรอนราวตีเชียงใหม่
ครั้งนี้ ได้ ใจฝีมือให้ลือชา
ผอมชুবจอนชีวจังจะตั้งขาว
จะอาสาฆ่าเจ้าจนเข้าโงง
ฆ่านายไพร่ ไม่ละ โคตร ไชยง
เอาให้ โค้งคังสุดถึงอยุธยา
มากังคัมหลายแสนแน่นนักหนา
ให้แจ้งว่าใครไม่เกรงข่มเหงใคร
นมนานรูปกับครุอยู่อาศัย
อ้ายต้องพลายสร้างใจเมื่อไรนา
จับพระมัทจำคุกไม่ถูกท่า
เราเช่นฆ่าคนหยามบาบไม่มี ๆ

กับผู้คุมตงเตียงตั้งเตียงมั่ง
 ที่บางองค์ตรงเข้าเอาตามพัน
 ผู้คุมนั้นพากันม้วยบรรลัย
 ออกประตูคุกใหญ่เข้าในวัง
 คอยเยื้องย่องเข้าห้องท่านเสนา
 ไม่รอราคว่ำคาบกำซาบด้าย
 ทิ้งม้าওয়าคายบั้นไม้ทันทาน
 ครั้นถึงซึ่งห้องพระโรงใน
 ด่วนรำราชาวงศ์มองรูปต้องตา
 นุ่งซิ่นปักมิ่นเกล้าผมน
 อัจฉริยะจับหน้าเป็นนวดโย
 นึก ๆ ว่าจะดีก็ออกจากเถร
 เข้านั่งตงตรงนางดำอางตา
 ตัวเราเป็นตั้งซึ่งทรงดึกษา
 จะเต็มเวทเพศตั้งซึ่งทรงฉนิย
 ถ้าจะปลงลงไปในตั้งธาร
 อนิจจังทั้งเรื่องเกรของอาวรณ์
 ความโลกหลงตรงนไม่คิดละ
 เห็นหญิงคิมตะพรังอยู่คงกับ
 เถรหักห้ามความหวนเด่นหา
 พอเวลาดต้องยามถูกขังามครัน

เพราะก่าตั้งโกรธาเป็นบ้าใจ
 ชาติตะบันตองท่อนไม่ทนได้
 ดำราญใจพระเถรตามเถรไป
 ไม่รอรังกำตั้งอุ้นอุ้นโทษา
 เห็นพระยายมราชนอนผู้อนดำราญ
 เข้าพันกายชาติซึ่งตั้งตั้งธาร
 แฉนดำราญรีบเดินจนเกินมา
 เห็นดาวไซ้บนเรือยอยู่เคียงหน้า
 ผิดค่นหน้าไว้เป็นนวดให้ยอนใจ
 หน้าโคจรมนวดตะของไม้หอมงใหม่
 เหมือนกับโคจรถันแกตั้งเอาแข็งทา
 ฉนเพดเดี่ยวให้ดมปรารธนา
 แล้วตรึกตราตรองความไม่งามใจ
 ครันจะมาทำเช่นนหาดีไม่
 ต้องตั้งใจทำการคิดราญรอน
 ไม่แก่นดำรทั้งกายส่ายดมร
 หาทุกขีรอันได้คนทนยุบยับ
 มันมักจะพารับให้ชัพคัม
 ถ้าจะนับคะเนตาก็กว่าพัน
 เถยรีบต่อนชอนเถรมาชมมีขมัน
 ก็พากันรีบต่อนจนเงา

แต่เห็นนางสาว ๆ ลาดเวียง นอนเคียงแนบนอดเด่นหน้า
งามจริงยิ่งนักดักษณา ต่างพากันหัดบึงไม่คิงกาย
ท่านสมภารว่าการที่เราคิด คงดำจิตไม่กล้าดเหมือนมาศหมาย
แล้วเยออย่างชนบนบราจค์พรณราย

พระเดรณเวรทั้งหลายก็ตามมา
ชนปราดำทราฐฐานดำราญจิต เพ่งพิศดูนางแล้วพลางว่า
ชะนางงามห้ามแหนเด่นดดา ช่างผิดหน้านอดอย่างวาดสะฮาศกรัน
ดองงามดมเกิดล้มเป็นคอกไม้ ทรงรูปกายน่าชะคุดมข่า
น้ำดมหอมหอมเนอตั้งเจือจันทน์ หลอพะพากันหัดบึงไม่คิงกาย
แล้วเมินเฉยเฉยละชวนพระเคิน ชมเพ็ด: ดอนทองนากมีมากหลาย
ของชาวเหตองเครื่องสู่วรณพรณราย

ดูงามคล้ายตั้งสถานวิมานฟ้า
โคะเกอหมตงทงนงนอน ส้มอสรแฉ่นดุกเป็นดธา
อักษดบับวามอร่ามตา อิกโคมน้อยหยอระยาทหน่มุข
หยคนงเด่นดมเย็นดบายน้ำ ผ่อนพักพออุราคือยผาดุก
ครนร่างกายหายร่อนผ่อนความทุกข แฉ่นดุกชมปราดำทสะฮาศดา
มันโคแกวัดแกวดองวองฮาวุช เเดรแฉดยุคคุดประมาณนานนักหนา
พอตักคนเคอชคองจอนเวธา ยาดราเข้าหังกตางดว้างไฟ
คูดยกรากนากันเป็นชนชอง อักคึดอองแฉ่งกระจ่างดว้างใสด
เห็นลวดกระบายทองยงโย เอ็มือใครมึงงามอร่ามตา
เป็นเขาไม้ด้ายทองงามผ่องผุด เเดรก็หยุดยีนคุดอยู่ตรงหน้า

แม่น้ำเวทแก้คำถามหาสระกด
แล้วเบ้ามนต์จ้งจ้งให้คั่งใจ

๑ ครานัน^๒จึง โนมนางมณฑา
นางพลักพินคินมาไม่ซ้ำที่
ด้วยค้องมนต์คดใจยังไม่สร้าง
เหมือนผีอำทำให้เพื่อนเชื่อนอร่า
ตุงม่งามเดินตามธัมภารพถัน
รับพานางเยออย่างลงบันได

๑ ครานัน^๒พระเดื่อเมืองอันเรืองฤทธิ์^๒ ถึงสถิตอยู่ดำนักคอยรักษา
เป็นบีคำจอาหาญธรรณศักดิ์คา
เห็นโพรมักคร่านางนงลักษณ์
จำเราจะเข้ารณวงศ์
คิดพลางทาง ไกรขพิโรชจิต
พร้อมบีคำจอาของตรงเข้ามา
บ้างแถบดินยาวทั้งต้นสักห้าศอก
ถือคำสัตธาน่ากลัวทอทั้งไป

๑ ครานัน^๒พระเถรเถรทัมา
เห็นบีคำจดำมารลดท่าอาการ
ทบบางองค์ ใจกล้าอ่านอาคม
พระทักดำปากนงเงเข้าชิงชัย
พระชกผอกเข้าค่ออู้

ให้คล้ายหมดทั้งกายาไม่ซ้ำได้
เหมือนบ้ำไม้อาร์มณไม่ดมประดี ๆ
ค้องคาถาสัมภารใหญ่ชาญชัยศรี
เราผูกมัตร์คากายไว้ตรังตรา
ส่งสารนางงามพัคค์ร์เป็นนักหนา
จะพูดจากี้ ไม่ได้ดั่งหัททัย
พระเถร^๒นั้นพูดคร่าไม่ปราศรัย
อะ โธทัยจอนส่งวางกระจ่างตา ๆ

เพียงตรวจตราจ้งกษัตริย์ชิตตียวงศ์
ชิตคั้นนัก ไกรขจิตคังพิษส่ง
แก้ไขให้ โนมยงเจ้าคินมา
ดำแดงฤทธิ์ทวนหันเข้ากนหน้า
เฉียงเฮฮาให้ดินงั้นไป
นัยันคากดอกแดงระจ่างท่าอ่างไห
เข้รูกได้แทงพันประจัญบาน ๆ
กายาหवादจะคั่งอยู่ฟุ้งชาน
เข้รบราญล้อมคดทอทั้งไป
เบ้าดมค้องคดหากถัวไม่
ผกโตพันพิ คด้วยคำสัตตรา
พระธูผทวนเข้ากนหน้า

๑ ครานันท์ท่านแปดท่านตรง
ต่างคนกราบงามลงด้ามครา

คุมตัวมณฑานาวี
บดเคี้ยวหนึ่งกึ่งดั่งยงฉง ใน
ครันเสด็จพด้นแล้วท่านเดิน
เผ้าองค์ผู้ดำรงพระพารา

๑ ครานันท์อุปฮาดราชองค์
ครันแฉงเห็นมณฑานายาใจ
ร้องไต่ถามความตรงโดยจงจิต
เจ้าสร้อยแก้วตูกกอยู่ดี ๆ
แล้วมีหน้าทำเล่นให้หัดกอด
บันเป็นรูปกอดจูบแล้วตั้งตรา
ท่านเจ้านายพลายเพชรก็หงงม
กตัญใจเจ้าเรดาบัญญัติว่านารี
มีงทำจริงตั้งนี้หรือไม่เล่า
แม้แต่แฉงประจักษ์ไม่จริงใจ

๑ ครานันท์ โฉมนางมณฑาทอง
คราวต้องมนต์ดิมตนเหมือนหัดบตา
นางนิกจนมนต์สร้างดวงหน้า
ว่าเราจากพรากพลัดกำจัดไกล
เป็นโฉนมันจึงได้จับเรามา

ได้ฟังองค์เถรอาจารย์บรรพชาว่า
ชวนกันมาแถวทมิฬมเวียงชัย
จรดรับมาหาข้าไม้
ตรงเข้าไปหน้าตำหนักไม้ชกข้า
จรดเข้าสู่ประตูหน้า
จะบัญญัติไต่ถามความอย่างไร ๆ
กับโฉนมยงแก่นจันทน์อันส่องใส
ซัดแค้นในอารมณ์ระทมทวิ
โยนึ่งกิดร่นซ้องให้หมองศรี
ให้ผัดเขียนขับขั้ปรา
เวทมนต์ยาแผดแพศยา
ไปฝังไว้ในบ้ำข่าท้ายธานี
เดียงแรงมีอาคมประเดิงวิศรี
พาดเขียนตักลูกข่าดำแก่ใจ
อย่าค้อเตาบอกแจ้งแดงไซ
จะตั้งให้เขียนถามตามดงกา ๆ
เคี้ยวหมองผัดพักร์ดงนักหนา
มีรู้อาจะตอบด่าประการใด
ครันรู้ดีกายาก็จำได้
พระเวียงชัยแม่มั่นจะอันตราย
พวกโยธาไปแฝงอยู่แห่งไหน

๕๕
 ทวงพดผู้คนน้อยเมื่อไร
 บ้านฉะจะมิเสียเมืองหรือ
 ทำไฉนจะได้แจ้งกิจจา
 คืดพดางแล้วนางทรงโสกา
 คืดพดางทาง โสกาชื่อว่าไร

๕๖
 ๑ ครานั้นท่านเจ้าเมืองลำพูน
 ฤทธิโรช โกรชนกคังอคคิ
 ว่าชะเฮี้ยฮีเจ้ามารยา
 เป็นไฉนไม่บอกออกความไป
 ชะเฮี้ยราชมีลคังถันกล้า
 แม้นไม่บอกออกความตามชาติ

๕๗
 ๑ ครานั้นท่านนายเวรตำรวจ
 เขาหลักคามพดอันด้วยทันใด
 อยาดับปลับรับกันเสีย โดยคิ
 เป็นไฉนจึงไม่จำนรรจา

๕๘
 ๑ ครานั้นจึงโฉมนางสร้อยแก้ว
 สโมสร่ม่อนพักตำหนักใน
 ครนทราบความ โฉมนางคืดวิตก
 ว่าฉะพดตายกับท่านครูเดรา
 นางหวอนจิตคิดล้มแพชเวทนา
 อันเวรกรรมททำไว้ครั้งน

หรือเป็นใจให้มันรัตมิตเฮามา
 เราคงถือทอคำตำแหน่งทุกแห่งหล้า
 ดำมีธาสูชทุกขเป็นอย่างไร
 กัดยาเกรียมกรรมอารมณ์ใหม่
 โหยให้อารมณ์ ไม่สมประดี ฯ
 เห็นนางไม่ใคร่ทูลพระทรงศรี
 แล้วจึงมีลถึงหนาทประกายไป
 กูได้ตามกิจจาปราศรัย
 หรือว่าไม่เกรงกอดอชิตัดคิ
 เรืออย่าช้าเขียนตามไปตามที่
 จงคบคิตด้วยกะลาให้ล้าใจ ฯ
 เร็วรอดจึงมาหาธาไม่
 แล้วตามได้ตั้งชุกกระทันหา
 จะไม่ต้องเขียนคิให้หนักหนา
 เขาผูกม็อยอคร่าคิด้วยทันใด ฯ
 ผ่องแผ้วคดายทุกขเป็นสูชใส่
 ดำราญใจพิเลียงเคียงกายา
 วัณนอกครอมทุกขไม่สูธา
 จับเฮานางมณฑามาเขียนคิ
 กัดวีจว่าเมียน้อยจะเป็นผี
 คงจะคืดกายเมื่อตายไป

จำเราจะเข้าไปพูดขอ
 รับน้องไว้ในปรางค์ปราสาทไชย
 แต่ตั้งครามครนงน้อยอัดก
 ใหมณฑาทมาอยู่ในบุรี
 เราทั้งสองก็ต้องเป็นคู่
 เห็นเสียงใหม่กับตาพูนไม่สูญพันธุ์

งอนง้อพูดจาอ้อมมาด้วย
 เฝียงเอาได้ค้อยดำท่านดำมี
 ต่อให้ยกบพุงถึงกรุงศรี
 ออกพาที่พูดจาดีญากัน
 คงเป็นที่ต้นศึกไม่นกพรน
 คงเป็นทองแผ่นเดียวกันจนวันตาย

กิดพลางแดงทางไม่วรธา
 รับเยื้องย่างจากปรางค์พรณราย พร้อมสาวไร่งามๆเดินตามมาฯ

๑ พอมมาถึงนอกวังคนพริ้งพริ้ว มาคอยคูนางมณฑาทอยู่พร้อมหน้า
 นางเจ้าห้ามด้วยความรู้ณา ว่าช้าๆ ก่อนอย่าทำให้ช้าใจ
 เพชฌฆาตทำมระงพังองค์นาง เฝียงข้างหวายเปล้าหาหอดไม้
 โฉมของเจ้าไม้ทรงพิโรชใจ เข้าปราศรัยนางงามไปตามการ
 เหตุไฉนใยเด้าเจ้างามสรรพ เขาจึงจับพาพราวจากสถาน
 จงเล่าความตามดัดยให้รัศชาญ ได้คิดอ่านช่วยเจ้าอย่าเศร้าใจฯ

๑ ครานนั้นจึงโฉมนางมณฑาท ได้ฟังเมียหลดลงว่าน้ำตาไหล
 นางชื่นชอบตอบความพองามใจ เหมือนรักใคร่กันตั้งแต่ตั้งมา
 ฉันทำลัดคิดไม่ชอบประกอบกิจ ได้พุดผัดไปแน่แล้วแม่เจ้า
 ครนงถึงที่ฉายชีวา แม้นแก้วตาการณเป็นบุญครัน
 คงแต่นฉนมทรยศ คิดคิดชอบแทนเป็นแม่นมั่น
 แต่ผัดพดงครนงขอชวัน อย่าฆ่าฟันให้ถึงซึ่งมรณาฯ

๑ ครานันจึง โฉมนางสร้อยแก้ว ผ่องแผ้วดุจรดวดีมณีนดา
 ฟังกระแฉับซัดตามดัจจา ถัดยากตาย โกรรพิโรชใจ
 แดงก้มเกล้าทูลท้าวผู้บิดา ไต่เม็ดตาถูกรักอย่าผดักได้
 ลุกขอโทษ โปรตมณเฑาะวยาใจ ยกโทษภัย ให้ดักครึ่งแต่หลังมา
 เขาคตมคุณการุญนักร ^{๕๕๕} เมื่อยรักรวมเรียงกันเคียงหน้า
 ดุชเกษมเอม โสโภชนา ให้บ่าวข้าช่วย ไซ้ดบายใจ
 มาครงนกกมความเดือดร้อน ^{๕๕๖} ต้องจำจรวงเวียงเมืองเรียงใหม่
 เป็นเคราะห์กรรมจะทำประการใด เพราะทำไฉนเมื่อครึ่งแต่หลังมา
 แม้นทำกับมณเฑาะวาไร เจรจะมีติดถูกไปภายหลัง
 รอทรงโปรตงดโทษกัถยา ลุกจะพาไปไว้ที่ในวัง ฯ

๑ ครานันจึง โฉมนางแก่นจันทน์ ฟังจอมขวัญถูกรักคิดหัดหลัง
 เคยเห็นจริงดังดัดยวฉิ่ง ที่แก่นกิ่งเหือดหายค่อยคลายใจ
 นางชื่นชอบแล้วตอบท่านดามี ลุกเราน้ำหามาตอาชญาไม่
 เขาเมียน้อยหลงงเป็นห่วงโย เคยรักใคร่จึงจวนกันก่อนมา ฯ

๑ ครานันท่านเจ้าเมืองดำพูน ฟังเมียทูลค่อยหายคลาย โทษา
 นิ่งนิ่งนึกตรึกความตามกิจจา เขอเมียว่าก็ถูกต้องท่านองใน
 การรบพุ่งยุ่งยงกันดังนี้ เรื่องสัตว์เกิดก่อเป็นข้อใหญ่
 เป็นความผิดจวิตชายเพราะตายใจ ทำให้รบรุกกันคลุกคลี
 ชายพกนุ่นหุนหันกุ่มันได้ ความในใจไม่ตรงให้ต้องที่
 ไม่ควร โกรชโทษว่าเพราะนารี ชายก็มีความตรงของท่านองใน
 ซึ่งจะปลงให้ดังโทษ โทษา อิมณฑาฝ่ายเดียวหาถูกไม่

ควรคงโทษ โปรดก่อนให้ผ่อนใจ ต้องเอาใจเป็นจำนำเหมือนจำของ
 ค้ารพลาถแฉ้วทางคอบชิตา ว่าเจ้าอย่าทุกขระทมอารมณ์หมอง
 จะปล่อย โปรดโทษให้ ไปปรองคอง ไม่รัศธิ์ของใจเจ้าตาแพพักตร์
 ค้ารพลาถทางตั้งตัวรจว่า เร่งปล่อยนางมณฑาผู้มีศักดิ์
 ให้ลูกเรารับเข้าไปผ่อนพัก ยังตำหนักข้างในเคยได้ยา
 แตรบพุ่งยงยงกันถึงน ต้องต่อสู้จะได้ ไม่ได้ทวา
 แฉ้วแต่ท่านอาจารย์ชาญปัญญา รับผิดชอบราราญรอนชยันอนใจ

๑ ครานันท่านพวกรารวมดี พังทรงขรมม์ปัญญาหาช้าไม่
 รับผิดชอบคทาพลาถด้วยทันใจ ตั้งตัวให้สร้อยแก้วผู้แฉ้วตา ฯ

๑ ครานันจึงโฉมนางสร้อยแก้ว คอยผ่องแผ้วสู่รสดีดัดมันดี
 ชุติกรลาบิครกับมารดา พานางมาผ่อนพักตำหนักใน
 ทั้งต้องข้างต่างเอาความสัญญา หาโกร ซากันเหมือนแต่ก่อนไม่
 รักสันติชิตรมภิมย์ใจ เหมือนพี่น้องร่วมได้ด้วยกันมา ฯ

๑ ครานันจึงท่านมหาเถร กับเจ้าเนรณชยันเป็นศิษย์หา
 เห็นท่านท้าวเจ้าดำพูนกรุณา ปล่อยให้นางมณฑาพัน โทษภัย
 ครานันจะขึ้นชิตพุดทักทาน กัดอวการหาเดรัจฉาเร้จไม่
 ต้องนั่งฟังความตามใจ คิดจะใคร่ครวญศึกที่ลึกซึ้ง
 จะบรรดต่อสู้ศึกคิดโฉน ต้องเข้าไปโรมรันพันให้ถึง
 พอดันรุ่งพรุ่งนี้ตตะมิง เขาให้ถึงคู่ค่ายพันโพรนาย
 คิถพลาถแฉ้วทางชอนเนรศิษย์ ดำรารญจิกพากันรับผันผาย
 เยอญยงสู่อ้องพรพรณราย พักสบายหลับนอนผ่อนดำรารญ ฯ

๑ ทนจะจับกาดาวราอวเรือง
พอถ่ายแสงชนแดงพโยมมาน
พระเถรเถรชกัจจาง
มาผู้คุมพระท่ามรวงดงบรรดัย
เครื่องคำสั่งตราอาวชกุดัดงัน
พอกพระเถรเถรชกัจจาง
พบผู้คุมมันรมกันพันยับ
ทงนายไพร่ไม่เหลือเป็นเหยื่อ

ถึงข้างเมืองเชียงใหม่ในสดาน
ต่างเกิดการกุดัยศทุกซ์ใจ
พากันตองหนหนจกัทได้
ทงนายไพร่ตายกตาดตายตา
เพราะตอหมิ่นแก่งครามจ้งงามหน้า
สะเคาะตรวณชื้อคางดงกองใจ
เอามัดดับหลายท่อนนอนเดือดโหด
ม้วยบรรดัยตมกตงดงนงนอน ฯ

๑ ครานนทานพระหลวงกระทรงเมือง

ครันทราบเรื่องใจแทบเค็ดออกเค็ดท่อน

ด้รียนถ่ายแสงทินกร
เห็นประตูเปิดอยู่ทงสองบาน
ท่านเจ้าคุณยมราชผู้อาจใจ
พอกกล่าว ๆ ขาวจ้งทงนงยาม
หามณฑา โฉมยงนงนุช
อยู่ในที่เทวเจ้าหายไป
ไม่แจ้งเหตุเภทภัยโฉมณา

พร้อมบ่าวข้าพากันจรเข้าวังใน
ข้าหลวงเก่าเผ่าทวารกตักษัย
ม้วยบรรดัยเค็ดคนของตองอาวช
ออกจ้งตามกันไม่หยุดคอดด
ต่างไม่หยุด ไศกศัดยักถนนาตา
ชาวข้างในคิดตามเทียงถามหา
ต่างออกมาแจ้งความไปตามการ ฯ

๑ ครานนพระหลวงกระทรงเมือง

ครันทราบเรื่องร้อนใจคังไฟผดญาณ

ตะ โคนเพรียกเรียกคนอดมาน
ต่างตรองตริกปริษากันตามที

พร้อมทกค่านค้ำแมนแค้นพระยา
จำเหตุมีในเวียงเชียงใหม่หนา

จะมันแปรแก้ไขไฉน
 จำจะให้มาใช้รับไปทุก
 พระท้าวทำยบอประมาณ
 แลวหมหนพินชาติด้วยสามารถ
 มักรวมกันพันดับดับชีวิต
 คิดพลางแล้วทางตั้งตั้งมีน
 พอเสด็จสรรพแล้วพินนึกใน

๑ ครานันเจ้าท่งตั้งพูดคำ

น้อมคำนับรับบอกแล้วออกมา
 เบิกเสด็จเจ้คนไม่ย่นย่อ
 คัดท่งมุ่งตรงเข้าคองไป

๑ ครานันจะกล่าวถึงหม่นพิชัย

มังมทรพยเหลืออนับอเนกนับต
 ตั้งเป็นช่องช่องทางหว่างตั้งร
 คนไปมาผาสักสนุกใจ
 มีผู้คนบ่าวชานับกว่าพัน
 เทียวฆ่าคนปล้นศควายสบายใจ
 มีทรัพย์เงินทองของใหม่เก่า
 เตยมงมีเป็นเศรษฐีมีนามมา
 มาฉนนนงหนกญชชอยู่
 ว่าพระเถรและเถรที่จำได้

แล้วตริศราตรองความไปตามการ

เค้ามุดทุกตั้งตั้งในถิ่นฐาน
 มีนฮักหาญฆ่าคนปล้นชานี
 ทงพระยายมราชกับบับ
 จับนาริมนทาพาเอาไป
 ให้รับเขียนสารหาข่าวไม่
 ตั้งสารให้มาใช้รับโคลคดา ฯ
 เคยชานาญทางในกลางบ่า
 ษนฮาชาบริบร้อนไม่นอนใจ
 ชักม้าหนีจากเจียงเขตเชียงใหม่
 พออุทัยเย็นรอน ๆ พักนอนพลัน ฯ
 อยู่บ้านไร่ริมบ่าพนาตั้งนค
 ทงสองมือเมียนนตั้งารานใจ
 เป็นทางคองเจ้งวางที่กว้างใหญ่
 พักอาศัยร่วมไม้ตั้งบายใจ
 แต่พวกนั้นเป็นโจรทโมนใหญ่
 หม่นพิชัยแกตั้งารานพานอร
 ตั้งนปล้นเขามาได้ไต้กักหนา
 รับช้อหาโคศควายสบายใจ
 แต่พอรู้ราวเรื่องเมืองเชียงใหม่
 บัดนี้โพ่หนีออกไปนอกคูก

๕
 ๑ ครานนทานพระยาและพระทอง

นั่งฟังความตามกิจจา
 ทานชื่อเรียงเสียงโรมาไถ่ถาม
 โฉนจิงทราบเรื่องเคืองรำคาญ

๑ ครานนจิงท นหมื่นพิชัย
 ตอบว่าท่านนบนั่งถึงเดชา
 เราหรือคือเป็นนายพ่อตา
 นานชารชื่ออาหมื่นพิชัย

๑ ครานนฝ่ายท่านกระทรวงเมือง ครนฟังเรื่องตามกระทุฐูปราภู
 ฐูว่าหมื่นพิชัยได้ทรงยศ
 แดงเดชาพากันเต้าเค้าความ
 ตั้งแต่จับพระเถรเจมรมา
 พลายเพชรพลายบัวต้อยง
 ไปรบจับตัวเจ้าเจียงชัย
 เพราะสมภารวัดใหญ่ที่ท ยเมือง
 ออกรวัดเชียง ใหม่ด้วยชัยชาญ
 มีวิชาอาคมด่มคะเน
 ผูกหุ่นยนต์แปลงคนดำรายใจ
 ประเคียดนยงรรอดต่อผู้
 อันนวดนางมณฑายพาพิกัตรี

นายกระทรวงเมืองใหญ่หน้าใจกล้า
 ตกประหม่าตามไถ่ไปตามการ
 จงไซ่ความจริงแจ้งแดงสาร
 จงแจ้งการให้ฟังแต่หลังมา ฯ
 ได้ฟังความตามไถ่ให้ โทษา
 ไม่รู้จักตัวข้าหรืออะไร
 ท่านเจ้าพาราเมืองเชียงใหม่
 จำไม่ได้หรือเงินผู้มียศ ฯ

จะมาททักถามความเป็นมา
 ไปแต่ตามจริงใจไม่มุดา
 จนนางมณฑานินหายไป
 ผู้ดำรงดาวเคียงเชียงใหม่
 จะทำให้ถ้าพูนบุญองค์งาน
 ฐูเรื่องเป็นคนต้นคิดอ่าน
 ทำอาชหาญเหลือตัวไม่กลัวใคร
 กตเล่ห์แต่ตั้งยิ่งใหญ่
 กับชัยเจมรน้อยนั้นดำคณิก
 ยังไม่รู้ว่า ใครแพ้นประจักษ์
 ใครจะลักไปไหนไม่แจ้งการ ฯ

๑ ความนิจทานหมื่นพิชัย
ไม่ปราศรัยให้เกินไปเนิ่นนาน
พร้อมเหล่าบ่าวไพร่ไม่รอรี
ครั้นมาถึงซึ่งประตูคูพารา
รีบออกจากนอกพระบุรี
ถึงถิ่นฐานบ้านป่าพนาดิย
ไม่รอรีรีบสั่งให้ตบของ
ด้วนพวกดาวซาดคอนแต่ก่อนมา
ครบกระบวนด้วนแต่โจรเคยปล้นทรัพย์ ถ้าจะนับพร้อมกันด้กัพันได้
ถือแหตนหลาดทวงเงี้ยวทั้งนั้นไป เคยซึ่งชัยอาของถาวรสงคราม
บ้างก็ถ่อมมงคตทงคย เคยจนรงค์การศึกไม่นึกกรม
ด้วนโจรใหญ่ใจกล้าหน้างามงาม

๑ ความนหมื่นพิชัยนำใจกล้า
บ้างดับไถไฟพุดินหุวัย
หมื่นพิชัยใจหาญชาญฤกาจ
เห็นรพตคนมากดูหลาดกดา
ตั้งด้งเวยแฉ้วเลยจุดเทียนชัย
นามนมนต์ทาตนมิ ไต้ละ
ครั้นเส้ร้กัด้นกันอ่านอาคม
ครั้นดำเร้กัเส้ร้กัทุกข์แฉ้วปลุกด้ว

ครั้นพึงไรหวาดด้งคังอยู่พั้งช้าน
พอรู้การหมื่นพิชัยรบโคตคดา
ออกจากที่วังเขียงใหม่ด้ว้ยใจกล้า
ชนรมาคอบหือไม่รอรีใคร
เร้าด้ว้ยที่ตงยวงกว้างใหญ่
หมื่นพิชัยรีบตรงดงอาษา
บ่าวร้องทอหยหาญชาญอาดา
แกด้ว้กกล้าอาจของทงเงใจ
เคยซึ่งชัยอาของถาวรสงคราม
เคยจนรงค์การศึกไม่นึกกรม

ด้นหลาดหน้าร้องเหมือนกองทัพอ

จักกองหน้าให้ยืนถือบั้นตบ
พอดันตบด้งครันเป็นด้ญญา
เป็นเชือชาติโจรลวดพวงซาดบ่าว
รบยาตราไม่รอรีมาหอพระ
กราบไหวด้นบ้นดเห็นอศัรชะ
เส็กคุณพระกำกับดำหรับด้ว
ผงประด้มยันต์คุณพระประด้ระหือ
กล้าไม่กัด้งสงครามคิดระมาใจ

ครั้นเสร็จสรรพจับตามตำหรับคน ที่เคยปล้นช้างม้าพ่อค้าใหญ่
 ริมออกนอกท้นฉับใจ ปราศรัยภรรยาไม่ซ้ำที
 แม่แก้วตาจรรักษาบ้านไว้ บ่าวไพร่นับจำนวนให้ถนัด
 อยุ่รักษาเคหาใจให้จงดี อย่ำให้มิเหตุภัยถึงโคพาน
 ครั้นตั้งเมียเสร็จพลางทางขึ้นมา เดียงโยธาให้สนับสนับถาน
 หมนพริยชมมาชาราชาญ ครั้นเห็นการไต่ฤกษ์ให้เด็กทัพ
 เดียงพอดดาวดวงให้ออกจากขัง คชของกลดองครึกครนยงมีนับ
 บึกข้ายชวาตามประสงค์อยู่คังคัม ดันจนเคียวรบรบรอต่อศึกคทา
 หมนพริยนายทพกากับพล ร้องดังว่าสู้รู้ใหม่หว่า
 ลูกดาวฤกษ์อยู่ในพารา ไจรมันพาจากเวียงชัยเข้าไพร่จัน
 ต้องอดเดี่ยวเที่ยวคิดติดตาม อย่ำครั้นคร้ามว่าชีจะเอาสัญญา
 แม่นพบประพระเนตรเงรทงนน ช่วยกันพันเดียวให้ยับดับชีวา
 ครั้นตั้งไพร่แล้วให้เดินพล ถ่วงคำบดแถวทางกลางน้ำ
 ช้ามชะ โงกเขาเขินเดินมา พระสุริยาก็เย็นลงรอน ๆ
 หมนพริยให้ยิงปืนสัญญา หยุดโอธาพ่านักพักผ่อน
 เป็นทกว้างทางบำพนาคร มีดังรวดล้อมรอบเหมือนขอบคัน
 หมนพริยมิ ไตรออยู่รำ ดงจากหลังอาซารมีขมมัน
 ดูรมไม่ร้ายบำพนาจัน พดทงนนเห็นอโยอันก็ผ่อนพัก
 ดงมีกการวาชัยรายเป็นช่อง ทุกหุบห้องเหวดผาในน้ำดัก
 พอดดาวไทยครั้นได้หยุดดำนิก พร้อมพรักกันทุกคนอดมาน
 พอดพดพดดาวบ่าวไพร่ ดำราญใจสิ้นทุกข์ดุกด์นาน

บ้างเร่งว่าพาหมูลูกตองตาม
 บ้างเที่ยวควงยงเดือเเนอถ่มัน
 บ้างตงบึงจับอ้งย่างไพร
 บ้างก็หุงห่ากระยาหาร

พอพลบค่ำยามแสดพระสุริยา
 พอพวยพุ่งรุ่งแจ้งแสดทอง
 หมิ่นพิชย์ไมร่อท่าอยู่ช้ำการ
 ว่าพวกเราได้ฤกษ์จงเลิกทัพ
 แมน้พบปะจะละมันไว้ ไย

๑ ครานันนายไพรได้ดัดจับ

บ้างโห่ร้องค้ฆ้องชนด้ามที่
 หมิ่นพิชย์ใจกล้าถืออาวุธ
 ชับม้าเดินจากเนินพนาดัย
 แต้นับเดรัจฉิบเข็ดวันทางตัญจร
 เข้าแฉ่นแค้นแดนลำพูนพระพารา
 เข้าตำบลบ้านคนทำไรนา
 จะยกพลรบค้นเขาด้านัก
 เราแรมทางกลางบ้ำพากันออก
 ตำบลตงทกฉางทางดำราญ
 เขาเข้าปลาดอาหารทุกบ้านช้อง
 ใครต่อตื้อลือย่ำร้างฆ่าทั้ง

เที่ยวดำราญหลักดักจับดัดตัวไพร
 เสียงสนั่นทางมา โนบ้ำใหญ่

ดำราญใจพลทัพแฉดักดัมมา
 เดรัจฉิบดำราญแฉดด้อมกันพร้อมหน้า

พวกโยธาพักนอนม่อนดำราญ
 สอดส่องบ้ำใหญ่ไพรดำรงค์
 ร้องดังทอหยทหารด้วยทันใด

ออกตามจับพระเถรเถรให้ได้
 พันให้ยับลงเป็นผงคดี ๆ

เสียงคังคัม โยช เทกหน้าที

ออกจากที่บ้ำกวังเดินทางไป
 เคยยงยุทธสงครามหาชามไม้
 ดักทางใหญ่ดักทุ่งรับมุ้งมา
 พอทิงกรด้ายแสดชนแฉ้งกล้า

เร่งโยชการร่อนไม้ม่อนพัก
 ตั้งโยชว่าพวกเราเขาให้หนัก

ปลัดดักพักหนึ่งเห็นจะเป็นการ
 เจียนดินหมดข้าวปลาและอาหาร

เราควรกรการกัจะเราตตรง
 ฆ่าพวกพ้องมันให้ตายทั้งชายหญิง
 ด้รวพด้เงินทองเป็นของกู ๆ

๑ ครานัน^๕โจรลาวพวกชาวบ้า พังนายว่าเหมือนจะรวยถูกหอยทุ
 ในฉนวน^๕จะตองตองมันคู้ ว่าแล้วจึงตรูเข้าไปปล้น
 พรังพร้อมล้อมบ้านชนบท แล้วเดยวลดเข้าปล้นต้นคัน^๕
 เดีงให้ตามกันดำมคราเข้าฝ่าฟัน ชาวบ้านนั้นแตกตั้นกันตั้นไป ๑

๑ ครานัน^๕พวกลาวชาวบ้าน เดีงสะท้านให้ตั้นทอน^๕ไหว
 ไม่แจ้งเหตุเพศพาด प्रकार^๕โต จึงออกไปแล้วอยู่ทุกคน
 เห็นโจรร้ายโอบล้อมล้อมด่าน ยกพลปล้นบ้านอยู่ดั้นดั้น
 หนักแรงเก่งกล้าประจัญ ก็ต่างคนถ่อหอกวงออกมา
 บ้างก็ถือแหวนหลาวจ้าวควน นับคนถ้วนเบ็ดเดี่ยวเจ็ดสิบห้า
 ดั้นตบกันผ ยผัน^๕จึงออกมา เข้าขวางหน้าร้องถามเนือความไป
 ชะเฮี้ย^๕เหว่ยใครอยู่ไหนหวา คุมบรรคานิกายนายโพ
 เข้าตีปล้นฆ่าคนมีชัยบรรดิษ จะประสงค์ตั้งโตเร่งว่ามา ๑

๑ ครานัน^๕จึงทำนหมันพิชัย ชักม้าได้พันผางฮยาขวางหน้า
 ใครรักตัวกลัวตายวายชีวา ตั้งข้าวของเงินทองมาจะปล่อยไป
 ครัน^๕ว่าพลางแล้วทางตะ โทณก็อง เรียกพวกพ้องมาว่าข้าหาห้าไม่
 อ้ายเดือ^๕เฒ่าเอามันฮยาพรั้นใจ ตรงเข้าไปเอาทรัพย์ให้ยับยู่
 อ้ายคนไหนเป็นผู้ใหญ่ ในบ้าน^๕ มีคกายีมาจะตองตั้งสองตบ
 จงรวมกันฉนวน^๕ตอยศทุบ เอาให้ยับยู่ตั้งเป็นผงคดี ๑

๑ ครานัน^๕พวกทำนหมันพิชัย ชำนาญใจไม่ย่อท้อตอยหนี
 ครัน^๕พังนายรายกันเข้าทันท ต่อศรชาวบ้านชานพารา ๑

๑ ครานันจึงทำนอำเภอดาว
เกิดอุบัติเหตุรั่วเข้ามา
ตัวฉันนั่งกตกรประหม่า
ยืนชะงัดแค่อู่แต่ไกล
แก่ประหวัดพรนัตถ์จนหัวฟอง
ดำคัญว่าใครบ้างมาครัน
ต้องรบกับจับตัวกตัวมันโย
คิดแล้วพลางทางสั่งให้ตีฆ้อง
ตัวอำเภอรื้อร่ายนัยน์ตามอง
สวมเครื่องรางแล้วทางปลุกอาวูช
ครันเสด็จสรรพดลย์ออกมานอกชาน
นายอำเภอเชื้อเซอะเหลดเดอะไป
เสียงร้องว่าบ้าโธ้อ้ายมักเปรต
กำดั่งโกธรลุดโลดเหมือนนกกบิน

๑ ครานันพวดดาวชาวบ้านนอก
ถือแหตนหลาดยาวสั้นพากันมา
พอดที่เคยเป็นพรานชำนาญบ้า
กินว่านยาแล้วพากันรับจร
เสียงเฮ โด่ให้ดาวตั้งกรวดเซน
นายอำเภอรื้อร่ายออกมาพด้น
ขับพาสวีออกมาข้างหน้า

เสียงฮอดดาวในแวงก็แจ้งว่า
เสียงโยธาให้กันสนั่นไป
วิ่งออกมานอกชานบนบ้านใหญ่
เห็นนายไพร่มากหน้ามกกว่าพัน
นั่งยอง ๆ ภาวนาว่าไม่พริ่น
เข้าโรมรันผู้คนปล้นเงินทอง
เช่นฆ่าให้สิ้นชีวิตลงตงตง
ม้าวิ่งร้องชาวม้านำนาญยุทธ
เข้าในท้องเคยดำนักไม่พักหยุด
ฮุดฮุดกริ่งกร่างตั้งกระไร
ม้าวดจนแดนผูกม้าหาซ่าไม่
ลงมันไต่พลาคดล้มลงจมดิน
เค็มทเรศเคียบแค้นหัวแทบมัน
บ้างทงต้นพยุ่งนั่งหลังอาชา

ทั้งชายหญิงวิ่งออกจากเคหา
ให้ดำมคราจากบ้านชานตงตอน
บ้างก็ถือมีนยาตักผี ผ่อน
มิได้นอนใจน่านการดำคัญ
ทั้งพระเนตรรับรัศจากัดนั้น
ทำมดุนผด้นว่าจะวิ่งออกซึ่งชัย
เห็นโยธาเรียงรายทั้งนายไพร่

๑ ครานนั้นหมื่นพิชัยครันได้ฟัง
 วินิจดูก็รู้ประจักษ์ใจ
 ความดีใจคงได้แก้อผดึก
 จะได้ไต่ถามความตามทำนอง
 คิดพลางแล้วทางชักพา
 ต่างคำนับรับรองด้วยอ้อมใจ
 ว่าเราไม่มีทุกข์ไม่สู้ระจิต
 จึงยกพลคนคนอรรณมา
 แต่เดิมที่เรานอยู่บ้านร้อง
 เทียบฆ่าคนปล้นคอยส่งบายใจ
 เจ้าพลายเพชรพลายบัวต้อย
 ฆ่าพลายยงปลงชีวาฆ่าช้านาน
 กรมการบ้านเมืองใหญ่น้อย
 ว่าพลายเพชรพลายบัวต้อยดำคัญ
 ต่างตรึกตราหาเครื่องบรรณาการ
 ประนมมือถือน้ำตามกันไป
 ตัวเราเป็นโจรป่าพนาดี
 เราร้อนตัวกด้วยบ่อประมาณ
 แต่งมณฑลหาชิดางามต้นเสด็จ
 เรอกดอสมเกลี้ยงเลี้ยงเป็นเมียไม่เสียใจ

หยุดยงรอฆ่าหาฆ่าไม่
 ว่าสหายเก่าคร่ำแค้นคำทอง
 ว่าสมนึกใจเราคล้ายเศร้าหมอง
 เรื่องชิตามณฑลทอของคงแจ้งใจ
 ไม่รอรับตรงเข้าไปใกล้
 หมื่นพิชัยแจ้งความตามกิจจา
 ปานประหนึ่งชีวิตจะส่งชาร
 ตามนางมณฑลทอหายไป
 คุมพดกฟ้องโจรป่าพักอาศัย
 ประมาณ ได้สืบบิกว่ามาช้านาน
 เขกองค์ราญฤทธิฐานจิตหาญ
 ทุกถิ่นฐานเดียงตือผู้มีศรัณ
 ฟังกล่าวด้อยแล้วกถัดจนต้อด้น
 ฤทธิมันอาของทระนงใจ
 มากราบกรานแล้วอนบเคารพไหว
 มันครอบครองเชียงใหม่ดำราญมาน
 เทียบกุมพลปล้นตีพอกชาวบ้าน
 จึงคิดอ่านครองความเห็นงามใจ
 ฆ่าถวอพลายเพชรหาฆ่าไม่
 ประมาณ ได้ดักดำมบีเข้านแล้ว

ตัวเราไม่ได้มีซึ่งความชอบ

ได้เป็นใหญ่ในบ่ามานานแล้ว
บัดนี้เรามีหนังสือบอก

ในถ้อยว่าจำพูนทุกตามการ
ถึงด่ามบีแล้วไม่มีบรรณาการ

จึงยกทัพมาปราบ ประจามิตร
ต้นเหตุเต็มที่จะเกิดการ

กับแฉะน้อยหลานสร้อยแก้วนั้น

พากันเข้าเฝ้าเจ้าเมืองดำพูน

ออกมารับดับประยทธซึ่งชัย

หมั้นพรียปราศรัยเสารอความ

จนเข้าเฝ้าวัดบ้านดำราญครัน

จะรอดตายหรือเป็นไม่เห็นหน

ท่านรู้บ้างอย่างไร ไฉนนา

๑ ครานนจึงท่านแค้นคำของ
พอทราบเรื่องก็เคืองรำคาญใจ

ความเรื่องน้อยยาเป็นที่ระทมทุกข์
ลูกสาวท่านนั้นไม่ถึงซึ่งชีวา

โบราณว่ารักก่อนค่อยผ่อนคิด

เราจะบอกออกให้จริงถึงสำคัญ

หยุดพักผ่อนนอนเดี๋ยวให้สู้รา

การลักลอบแค้นดั่งคดของจมน่องแม้ว

กลาดแค้นไพร่ ไม่มีพาด

ว่าทางออกพารามหาสถาน

นั้นอาจหาญทรยศมันคดคิด

พระภูบาลกริ้ว โกรธพิโรธจิต

จะผลาญชีวิตดำพูนให้สูญพันธุ์

เพราะสมภารวัดท้ายเวียง ชียงใหม่มน

มันด้าคัญอาชงพะนงใจ

แฉงกราบทูลอาช่าหาช้าไม่

ยังมี ไคพายแพ้กกัน

เอาแต่ตามทักจริงทุกสิ่งสรรพ

มณฑาถูกเรา ننเถรจับมา

จึงได้กรีธาพลออกตามหา

เจ้ากิจจาบอกให้แจ้งที่แฉงใจ

หม่นหมองฟังความที่ถามได้

จึงວอนว่าปราศรัยด้วยวาจา

โฝมันลูกฝอยใหญ่จนใหม่บ่า

อีกไม่ช้าคดองคบประเศบกัน

มาทำจิตเหลวไหลทำไมนั้น

แต่เชิญท่านไปเคหาเวสถาน
กินเหล้าสูบยาถิ่นตามที

ยกตำหรับกับข้าวเหล่าอาหนิ
 มาตงวางกลางย่านชานชลา
 อ้ายพวกดาวพุงดำคร่ำครว้า
 ต่างกินเหล้าเมาเมื่อดึกกันไป
 บ้างก็ทำหน้าบูคน้ตูด
 ร้องแอวดดาวกราวว่าขรรคมดา
 ทักกันเหล้าเมาดำ โพง โกง โกงดำ
 บ้างชนเลี้ยงเลี้ยงกันสนั่นดัง
 อ้ายเพื่อนกันมันตองเขาดองอึก
 บ้างโผนแผ่นเค้นหรับแด้วรับเพลง

๑ ครานนจิงทานแค้นคำทอง
 ขวนเพื่อนรักให้พักผ่อนสบาย
 หมนพริยครันได้กินเหล้าเถอน
 พุดจาเลอะเทอะเซอะเค็มที่
 คอยอะรามตะกรามมากได้ปากเคียว

ทูบชอกอึกแทบร้กตงทันใจ
 แค้นคำทองจิงร้องว่าบ้าไร
 ช่างไม่คหุมโก๋ได้ทั้งอัน
 หมนพริยได้ฟังนั่งหัวร่อ
 ต่างตำราญ่รจจตเตเลี้ยงเฮ้อ

หมูหมี่ตำระพัดถันจัตหา
 เี้ยงโยธาขึ้นบานตำราญ่ใจ
 เป็นโจรบ้ายินดีจะมีโทษ
 แค้นตำราญ่บานใจในอุรา
 ที่ใจตักกินเหล้าเมาหนักหนา
 บ้างตงทำศึกก๊กแด้วหยกกรัง
 แค้นกัญชารออีกสามบ้องเลยร้องคลั่ง
 คอยก้าตงเมาเมื่อดึกแล้วเกรง
 กัดบ่คักคักขดเขมรออกเดินเหียง
 ไม่ก่ดัวเกรงกินเหล้าเมาสบาย

ยกสิ่งของมาถันประมอดหลาย
 ตำราญ่กายเสพย์สุราไม่ชาติ
 ดัดเพื่อนหน้าแดงเป็นแบ้งจี่
 หยิบหมูหมี่แด้วเค้เขาหน้าใจ
 ดักประเดียดเกือบตายนำตายไหล
 พวกบ่าวไพร่หัวร่อขุ่นงอน
 นิ่งมโง่อยู่อย่างไรไหนนั้น
 ชาติทอมนั้นอีกเหล้าเต็มเข้ามา
 มันไม่พอใจกูสุ่ยอย่าว่า
 แด้วพุดจากันตามความสบาย

๑ ครานนจึงท่านแค้นคำของ
จึงบอกความตามทมิแยบคาย
อันชื่อเค้าเราจะเจ้าแค้นเงือง
บุตรท่านนาคือนางมณฑา
พอกพระเถรเถรนนพากันจับ
อุปฮาดอาหาญพาด โกรชใจ
นางสร้อยแก้วแค้นพิกตร์เขารักกัน
แค้นทูลความตามจริงตั้งดีจา
อุปฮาดกับนางนาฏแก่นจันทร์
นางสร้อยแก้วได้แค้นดีใจ
จงงกก่อนผ่อนใจไว้ให้ดี
มั่นทำศึกฮักหาญการ โรมัญญ
อย่าศึกคักหักพร้าด้วยหัวเข่า
การดมทบรบผู้ดแยบคาย
พอกของท่านนน้อยเท่านั้น
ค้อยตริกตรองท่านของความตามบัญญัติ
เราจะใช้ให้คนเข้าในวัง
มั่นเกิดเหตุเภทภัยตั้งโตมี

๑ ครานนหมื่นพิชัยใจกล้า

ค้อยสร้างเส้าบรรเทาทุกข์เป็นสุขใจ หมื่นพิชัยขึ้นขอบตอบจจา
ว่าถ้าจริงอย่างนั้นเหมือนท่านบอก

ครนดมปองในจิตที่คิดหมาย
ว่าท่านนายหมื่นพิชัยอย่าโศกศดา
ไม่ควรเคืองถึงพิโรชโทษโทษา
ที่พลายเพชรโตมาได้เวียงชัย
จะพันดับเสียให้คนตั้งตั้งชัย
รับตั้งให้เขียนตามตามสงกา
อภิวันทนงอนง้อชโรโทษา
ท่านบิดาเห็นจริงทุกสิ่งไป
เชอผ่อนผันทรงโปรดยกโทษให้
พากันไปผ่อนใจสบายครัน
เหตุทั้งนี้จริงแท้ไม่แปรผัน
ลูกของท่านมั่นมั่นจะอันตราย
อยู่กับเราด้วยกันก่อนให้ผ่อนหาย
ทำร้ายไปเบ็ด ๆ ไม่เข้ายา
จะเขาคัดตาพอนุ่นักหนา
จะโกรธาเดือดใจทำไมมี
ค้อยฟังข่าวดีให้รู้ที่
จะพาทัพบอกเล่าให้เข้าใจ ๆ
ได้ฟังเพื่อนรักว่าค้อยผ่อนใจ
หมื่นพิชัยขึ้นขอบตอบจจา

ไม่กลับกลอกมั่นแท้แน่หนักหนา

ท่านแดนท้าวเจ้ากระทรวงที่หลวงพระ อดชำระเรียนบอกออกมาหา
ในบุรีนนมีศัตรูมา จงทราบได้มาท้าวมาชู้ดี ๆ

๑ ครานันจึง โฉมเจ้าพลายเพชร ได้ฟังแต่จรัลอันใจคองไฟ
รับดารามาพด้นด้วยทันที เจ้าพลายคิดแล้วอ่านสาร ทันใด
ในดารตราว่าพระยาแฉงพระ หลวง เพี้ยท้าวเจ้ากระทรวงเป็นผู้ใหญ่
ขอทูลความตามจริงทูลไปถึงไป ให้ทราบได้มาท้าวมาชู้ดี
ไม้คลาดเคลื่อนอันเคียดแค้นเจ้าเคียดแค้น เจ้าอย่าดำยามลงตามที่
บังเกิดเหตุเภทภัยใหญ่เต็มที พวกพระเถรเณรที่จำคุกไว้
มันจะเตาะซอกาแล้วฆ่าคน ผู้คุมจงดักคนหาเหลือไม่
ม้วยชีวงศ์ลงพินาศกลาดไป หนีออกได้จากคุกสู่ดาราม
แล้วจะเตาะประตูพระบุรี ด้กตเหล่าชาวท้าววิชาดถาน
เข้างังในเหมือนใจโอหังการ เช่นฆ่าท่านยมราชชาติช้วน
แล้วเข้าด้กตหลับจับกายา มคานางมณฑาพาผายผัน
ไปทางใดไม่แจ้งแห่งดำคัญ ต่อด้ว่างแฉงสู่เรียนจึงรู้การ
อันโทษช้อยน้อยนมีความผิด ควรประหารชีวิตให้ด้งขาว
ตุ้กแต่ด้แต่จะพิโรชทรงไปรดปราน

ขอประทาน โทษช้อยน้อยครั้งน^{๕๘} ๆ
๑ ครานันต้องพลายผู้ นายทัพ ครันด้กับขอความตามดารศวี
เดียน้ำใจในอารมณ์ไม่ด้มประคิ ว่าครั้งนเดียกตอ้ายคนทาด
น้อยหรือแฉงพระยาแฉงดาว ทำให้ชาวด้ดั้นทกถิ่นฐาน
ไม่รักษาเวียงวังด้งตรวจการ ให้ภัยพาดตอบเข้ามาในธานี

เข้าประจัญปล้นบุรีมความทุกข์
 ด้กตหดจับเมียงกรุงน

แค้นพิโรธโกรธกรวดนฉิวจิต
 คัดถึงเมียงเสียใจนำสายฟู
 ทำไฉนจึงจะได้อยู่เริง

แฉงหวนจิตคิดการด้วยหวนกาย
 ต้องแกแค้นแทนทำให้หน้าจิต
 คงจะสมที่อารมณ์เราตรึกตรา
 คิดพลางทางบอกกับพลายบัว
 รับจากค่ายคุมไพร่ร้อยคนไป
 ตรวจตราดูผู้คนและทรัพย์สิน
 แฉงได้ถามข้อความตามกิจจา

มั่นได้ความตามประสงค์ โดยจงจิต
 ไม่พดงผิดตามจริงทุกตั้งสรรพ
 จับพระหลวงพดกกระทองเมืองนั้น
 จำของมันไว้ในคุกให้ทุกข์ใจ
 เมื่อดำเร้าเร้าจทัพแฉงจะปรับโทษ
 ผลิตญี่จหาไปรดพวกมันไม่
 ทงหวานเคอมีให้เหลือเป็นเหยื่อโย
 ประหารให้เป็นจุนทงมุนนาย
 พึ่งจะคอยสืบข่าวกล่าวหา
 ถึงมณฑางามเด็กผู้เกิดนาย
 เจ้าจัดแจงแต่งพดพลนิกาย
 รักษาค่ายคูเมืองให้เื่องไป
 คอยกำจัศศักรอย่าให้จุนมา
 กัดบเข้าพาราเราอีกได้
 ครองนเดียรกับหมกัย
 เพราะได้ใจกลศึกทตถดับ ๆ

๑ ครานันจึงโถมเจ้าพลายบัว
 ในอุราเสียดทวายให้จวบดับ

ฆ่าแตกคอกฆ่าคนตายนับ
 ฆัดกายไปทางไหนก็ไม่รู้
 ผลิตญี่จิดมันให้หมกเพราะอดสู
 โยอกกฏกรงนถงทตาย

เราแค้นเคืองอยู่ในใจมิใคร่หาย
 เรากรัษชาติทหารชาญศึกดา
 การทศมุงมาดปรารณา
 คิดชนมาดร่างเฝ้าค้อยเบาใจ
 ว่าเจ้าหากด้อมผู้ใดไม่
 ให้ถึงซึ่งเขียงใหม่พระพารา
 หมกทงต้นบ้อมคประตหน้า
 ว่าเต็มมาเหตุภัยอย่างไรงัน

ไม่พดงผิดตามจริงทุกตั้งสรรพ
 จับพระหลวงพดกกระทองเมืองนั้น
 จำของมันไว้ในคุกให้ทุกข์ใจ
 เมื่อดำเร้าเร้าจทัพแฉงจะปรับโทษ
 ผลิตญี่จหาไปรดพวกมันไม่
 ทงหวานเคอมีให้เหลือเป็นเหยื่อโย
 ประหารให้เป็นจุนทงมุนนาย
 ถึงมณฑางามเด็กผู้เกิดนาย
 รักษาค่ายคูเมืองให้เื่องไป
 กัดบเข้าพาราเราอีกได้
 เพราะได้ใจกลศึกทตถดับ ๆ
 ให้หมกของมัดในใจได้ดับ
 ตมแทบจับใจคอมรณา

แล้วหวนจิตคิดกลับค้นโทษได้ ความไม่โทษเหือดลงโทษก็ค่อยสุธา
 ค่อยเยี่ยงย่องเขาที่องเรือรา เด็กงานยากินพด้นด้วยทันใด
 ครั้นเสร็จพด้นทางสังคมเครื่องตน

เขยราญรณของดำหรับแม่ทัพใหญ่
 บินเหน่งหน้าผากพรายร้ายเหลือใจ ของเคยได้ชนะทัพรบรับมา
 ด้อมมงคดทนคงดงยันต์ ประเจียคพันคอพด้นด้วยหรรษา
 จับตาบ โพรงแก้วแล้วยาตรา เดินออกมาหน้าค่ายพร้อมไพร่นาย
 มากไม่น้อยร้อยถันกระบองรบ อาวุธครบมือกันจะผันผาย
 ฤกษ์ชัยกพหุดพณิกาย กลาดคดตายไปเรียงใหม่ไม่ซ้ำที่ ฯ

๐ จะกล่าวถกดับจับความไปตามเรื่อง ถึงเจ้าเมืองลำพูนบุรีศรี
 กิจจะตัดสังครามตามคดี ให้ชาวบุรีปราศทุกข์ธุระดำราญ
 จึงปรึกษาเถรเถรทงสองท่าน จะทำการให้สุขทุกสถาน
 ปราศจากความร้อนผอนดำราญ แก่เหตุการณ์ครั้งนี้ ให้มีคืน
 ด้วยการศึกษาครุฑนทรมารบ เหตุด้วยขบถร้อยแก้วด้วยโหดหิน
 เป็นเรื่องความเมียดไม่ยงยืน เคยจนคืนคืนกัน ในวันวาน
 เราควรจะได้เกิดเมี้ยน้อยหลง ไม่จาบจ้วงดองเกินการสถาน
 บอกลายเพชรผัดเขาให้รู้การ ได้เลิกราญรบตีบุรีเรา
 ปรึกษากันเสร็จจรพด้นอาดักษณ์ ร่างดำราให้ประจำชั่งตักเสดา
 เป็นข้อความตามจริงไม่มัวเมา เชิญรับเอาเมียดของของตนไป
 แล้วสั่งให้ทูตออกนอกบุรี ทูลคดีลายเพชรหาช้าไม่
 ทดรับอาสาแล้วคลาไคล ออกไปยังกองทัพด้วยฉับพด้น
 ครั้นถึงจึงเข้าบังคมทูล นเรศวรเชียงใหม่ใจไม่หันคี่

ว่าอุปฮาดราชวงศ์ผู้ทรงธรรม

๑ ครานน^๕จิง โฉมเจ้าพลายเพชร

จึงตรัสเรียกทูตมา ไถลจริต

ในตำราน^๕ความฉันทาทอง
ต่างศกัณ^๕หยา โกรชซึ่ง โทษภัย

คือเรา^๕เห็นว่าการสงคราม

ทำเด^๕น^๕ห^๕เด^๕ก^๕ด^๕จ^๕น^๕ด^๕ม^๕

บ^๕ค^๕เด^๕ย^๕ว^๕น^๕ค^๕ว^๕น^๕าง^๕ก^๕ด^๕บ^๕จ^๕ิต

เด็กก^๕น^๕ท^๕เร^๕า^๕ร^๕า^๕ท^๕า^๕ด^๕ง^๕ค^๕ร^๕า^๕ม

๑ ครานน^๕พลายเพชรได้ดับ

รู^๕ช^๕า^๕ว^๕า^๕ม^๕ฉ^๕น^๕ท^๕า^๕ผู้^๕ย^๕า^๕ใจ

ค^๕ิ^๕จ^๕า^๕ด^๕ัง^๕ให้^๕เด^๕น^๕า^๕มา^๕ต^๕ย^๕

ด^๕ัง^๕ให้^๕เด^๕ก^๕ท^๕ห^๕จ^๕ด^๕ร^๕ง^๕ค^๕

จะ^๕ร^๕บ^๕ร^๕่^๕ง^๕เ^๕า^๕ไป^๕ร^๕บ^๕ร^๕ิ^๕ย^๕า

ก็^๕ด^๕ง^๕ค^๕ร^๕า^๕ม^๕เด^๕ก^๕ท^๕เร^๕า^๕ค^๕ัน

๑ ครานน^๕พดไพรได้ดับ

ค^๕ิ^๕จ^๕า^๕จะ^๕ได้^๕พ^๕ัน^๕ด^๕ง^๕ค^๕ร^๕า^๕ม^๕พ^๕าด

น^๕าย^๕ห^๕ม^๕ว^๕ค^๕ร^๕บ^๕ร^๕ิต^๕ให้^๕จ^๕ั^๕พ^๕ด

ค^๕ร^๕น^๕เด^๕ว^๕จ^๕ร^๕ร^๕พ^๕บ^๕อ^๕ก^๕บ^๕พ^๕ล^๕าย^๕เพ^๕ช^๕ร^๕มา

มีตำราม^๕า^๕ก^๕ว^๕ัน^๕ท^๕น^๕ผู้^๕ท^๕ร^๕ง^๕ฤ^๕ท^๕ธิ ๑

ผู้^๕ร^๕เ^๕อ^๕ง^๕เด^๕ร^๕ศ^๕ก^๕ค^๕า^๕า^๕ณ^๕า^๕ด^๕ท^๕ธิ

ร^๕บ^๕ด^๕ำ^๕ร^๕า^๕แ^๕ด^๕ว^๕ท^๕ร^๕ง^๕ฤ^๕ท^๕ธิ^๕ให้^๕อ^๕า^๕น^๕ไป

ก^๕บ^๕ด^๕อ^๕ง^๕ด^๕ร^๕อ^๕ย^๕แ^๕ก^๕ผู้^๕พ^๕ด^๕ม^๕ย^๕

เด^๕ย^๕จ^๕น^๕ไ^๕ช^๕ร^๕ค^๕ง^๕อ^๕ย^๕ใ^๕น^๕บ^๕ู^๕ร^๕

เพ^๕ร^๕า^๕ะ^๕ด^๕ว^๕ย^๕ค^๕ว^๕า^๕ห^๕ิง^๕ห^๕อ^๕ง^๕จ^๕ว^๕ง^๕จ^๕า^๕บ^๕ท^๕

ใ^๕ห^๕ร^๕า^๕ค^๕ิ^๕โ^๕ก^๕ร^๕เ^๕อ^๕ง^๕ร^๕เ^๕อ^๕ง^๕ด^๕ุ^๕ก^๕ด^๕า^๕ม

มิ^๕ไ^๕ด^๕ค^๕ิ^๕ด^๕ย^๕ง^๕ย^๕าก^๕ท^๕ำ^๕ห^๕ย^๕า^๕บ^๕ห^๕ย^๕า^๕ม

ร^๕บ^๕เม^๕ย^๕ง^๕า^๕ม^๕ท^๕ง^๕ด^๕อ^๕ง^๕ร^๕อ^๕ง^๕ท^๕ำ^๕น^๕ไป ๑

ใ^๕น^๕จ^๕ิต^๕ว^๕บ^๕ร^๕ัน^๕ช^๕ุ^๕ม^๕ร^๕อ^๕ม^๕ไ^๕ด^๕

มา^๕อ^๕ย^๕ใ^๕น^๕ด^๕ำ^๕พ^๕ู^๕น^๕มิ^๕สุ^๕ญ^๕อ^๕ง^๕ค^๕

ร^๕บ^๕ป^๕ระ^๕ก^๕า^๕ศ^๕พ^๕ด^๕ร^๕ัน^๕ค^๕ัง^๕ป^๕ระ^๕ด^๕ัง^๕ค^๕

เร^๕า^๕จะ^๕ค^๕ง^๕ค^๕ิน^๕เว^๕ง^๕เ^๕ย^๕ง^๕ใ^๕หม^๕่^๕พ^๕ด^๕ัน

ท^๕ง^๕ด^๕อ^๕ง^๕ร^๕อ^๕ง^๕เร^๕า^๕มา^๕ให้^๕เด^๕ร^๕ัจ^๕จ^๕ร^๕ร^๕พ^๕

พ^๕ด^๕อ^๕ำ^๕มา^๕ต^๕ย^๕ร^๕า^๕ร^๕ม^๕ด^๕ร^๕เ^๕ว^๕เท^๕ร^๕ิ^๕ย^๕ม^๕ก^๕าร ๑

บ^๕ัน^๕ด^๕ี^๕ค^๕ห^๕ก^๕ก^๕ก^๕อ^๕ง^๕ใ^๕ห^๕เ^๕ร^๕ะ^๕ด^๕าน

ค^๕ิน^๕ด^๕า^๕น^๕ค^๕ร^๕ค^๕ัง^๕ก^๕อ^๕น^๕มา

ก^๕ระ^๕บ^๕อ^๕น^๕ด^๕ัน^๕ห^๕น^๕ำ^๕ด^๕ัง^๕เ^๕ห^๕ม^๕อ^๕น^๕ด^๕ัง^๕ว^๕า

พ^๕ย^๕ห^๕ย^๕า^๕ด^๕ร^๕า^๕จ^๕ด^๕เ^๕ร^๕ัจ^๕จ^๕ำ^๕เร^๕ว^๕พ^๕ด^๕ัน ๑

๑ ครานน^๕จิง โฉมเจ้าพลายเพชร

แ^๕ด^๕ง^๕ก^๕า^๕ย^๕เด^๕ร^๕ัจ^๕เ^๕อ^๕ง^๕ก^๕ร^๕า^๕จะ^๕ผ^๕า^๕ย^๕ผ^๕ัน

แล้วหันมาวัดกับอุปฮาด
 เราจะยกโยธาพลาการ
 จงอยู่ที่มัสจุชเกษมจิต
 แม้นศัตรูจะมาตีบุรีรอน
 ร้อยก้าจศศัทรหม่อริ
 แล้วตั้งไพร่ให้กระบวนต๋องยาดรา จากดำพูนนคราคด้วยทัณฑ์ ๑

๑ อันเรื่องราวกล่าวความท่งต๋องเมือง มารบรชตอเนองกันถึงที่
 ก็เป็นอันเสร็จกันในทัณฑ์ พลายเพชรกับนารีท่งต๋องรา
 ก็กลับไปครองเวียงเมืองเชียงใหม่

อุปฮาดครองดำพูนพระพารา พลายบัวไซ้เป็นอุปราชอยู่ฝ่ายหน้า
 ท่งต๋องฝ่ายเป็นดุษฎ์นุกถนาน เกรณเรณูศักดิ์กาอยู่ด้อยกัน
 ปราศรัยาคามีแต่ดุษฎ์ทุกคืนวัน ปราศรัยาคาญด้นทุกขเป็นดุษฎ์ ดันต์
 ราชฎรทงนงกยนต์ ๑

สิ้นฉบับเพียงนี้

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ แห่งเชียงใหม่ 253 สี่แยกสี่ราชนาครักษ์ ถนนท่าเรือ เชียงใหม่
นายเดชาวิชัย แซ่เตียว ผู้พิมพ์โฆษณา 2507

ราคาเล่มละ 30 บาท

หนังสือดี ๑๘ เรื่อง

ซึ่งศิลปินบรรณาการได้รับอนุญาตจากกรมศิลปากร
ให้จัดพิมพ์จำหน่าย คือ:

๑. สกุนตลา มัทนะพาธา หัวแสนปม ประมวลสภาพนิค พระราชนิพนธ์ สมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ๔ เรื่อง รวมพิมพ์ในเล่มเดียว ปกแข็งเงินทอง ราคาเล่มละ ๓๐ บาท
๒. ราชธิดา ฉบับหอสมุดแห่งชาติ เล่มเดียวจบ ๓๐ บาท
๓. บทละครนอกรวม ๖ เรื่อง พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๒ ราคา ๓๐ บาท
๔. บทละครเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และบ่อเกิดแห่งรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์สมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ราคา ๔๐ บาท
๕. พระนลคำหลวง พระราชนิพนธ์สมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ ราคา ๒๕ บาท
๖. เรื่องพระร่วง เทวเมืองพระร่วง คำอ่านและคำแปลจารึกสุโขทัย สภานิคพระร่วง โครกมิพระร่วง ราคาเล่มละ ๓๐ บาท
๗. โกลาปานไปฝรั่งเศส เล่มเดียวจบ ราคา ๒๕ บาท
๘. บัญชาสชาดก เริ่มต้นเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ นิทานพื้นเมืองของเก่าเดิม ๒๔ ภาค รวมพิมพ์เป็น ๒ เล่มจบบริบูรณ์ ชุดละ ๑๐๐ บาท
๙. มลีนพิชิตา ฉบับพิศดาร ราคา ๔๐ บาท
๑๐. บัญชาพระยามลินท์ ฉบับความเรียง ราคา ๑๕ บาท
๑๑. มุถบทบรรพกิจ มี ๖ เรื่องรวมเล่มเดียว ของพระยาศรีสุนทรโวหาร จบละ ๒๐ บาท
๑๒. นำเที่ยวเมืองสุโขทัย โดย ศรี อมาตยกุล ราคา ๕ บาท
๑๓. นารายณ์สืบปาง ลิลิต สมเด็จพระรามาธิบดีศรีสุนทรมหาวชิราวุธพระ มงกุฎเกล้าฯ เจ้าแผ่นดินสยาม ราคา ๓๐ บาท
๑๔. พงศาวดารโยนก ของพระยาประจักษ์จกรจักร (แจ่ม บุนนาค) ๓๐ บาท
๑๕. ปดม ก กา แจกลก ๑ หนังสือเรียนสมัย ร. ๕ ซึ่งประกอบด้วย ปฐมมาลา อักษรนิค และปดม ก กา ซึ่งยังไม่เคยพิมพ์เลย ได้จัด พิมพ์รวมเป็นเล่มเดียวกัน ราคาเพียง ๑๐ บาท
๑๖. จินตคาม ๗ หนังสือเรียนเล่มแรกของเมืองไทย ฉบับของกรมศิลปากร และจินตคาม ๗ ฉบับพระเจ้าบรมโกศ นักศึกษาทุกท่านควรมีไว้ ๑๐ บาท
๑๗. ประชุมโคลงโลกนิค เป็นสภาพนิคของเก่า ได้รวบรวมพิมพ์พร้อม ทั้งคำาหมายอย่างสมบูรณ์ ฉบับของกรมศิลปากร ราคาเพียง ๑๕ บาท
๑๘. พระราชาเพนซ์ รัชกาลที่ ๖ เรื่องความใจท่าน วิภาพระสมุท ราคา ๒๕ บาท